Bet 226
№ 22

Prot 2

Cat. Inc. 195 (2º Tratado)

C 9
C 7.

C V. 928

118510134

Contenta.

¶ Primum volumen Contemplationum Remundi duos libros continens.

¶ Libellus Blaquerne de amico et amato.

¶ Beati Rhenani Alſatici ad lectores epigramma.

En pius egreditur latum remundus in orbem:
 Commoda qui multis grandia ſepe feret.
Non tibi perpetuis iaceat damnata tenebris:
 Nugaci fuco pagina tota carens.
Senſa ſub incultis latitant preſtantia verbis:
 Que poſſint mentes erigere apta pias.
Jam bene tricenos Remundus vixerat annos
 Pompoſus/vecors/deſidioſus/iners:
Turbida fallacis linquens cum gaudia mundi
 Durus in abrupta corpora rupe domat.
Noxia preterite redimens vbi crimina vite:
 Suſcepit celſi munera larga patris.
Parrhiſios/latie tandem primordia lingue
 Poſt octo ſitiens luſtra peracta/petit.
Grammaticen libans primum: infuſa arte reliquit
 Innumeros nuda ſimplicitate libros.
Euoluis dignos igitur quicunq; labores:
 Fac prece (quotquot opus reſtituere) iuues.

¶ Venales habes in leone argẽteo vici ſancti Jacobi.

BIBLIOTECA PROVINCIAL DE LA UNIVERSIDAD DE SEVILLA
CASA PROFESSA IHS

de. cella Prior

+ Jesus xps maria v'go. Iste liber e ...

¶Jacobus Stapulenſis Gabrieli neophito Cartuſio. S. in domino omniū ſaluatore

E Luxerunt anni ſupra quatuordecim(narratione paulo lōgiore vtar)erat michi tūc aureus obolus pene inutilis/venit ad me q̄dā gallie narbonenſis/michi apprime notꝰ ⁊ amicus/librū tenēs/quē ꝓtinus erat vēditioni expoſiturus. laborarat enī aduerſa valitudine/⁊ inopia premebaṫ. viſo titulo de contēplatione ſalicet q̄ fit ī deo: rapior ilico libri legēdi deſiderio. obolū aureū(q̄ michi tūc aderat)illi pretēdo/ vt ſi vellet acciperet: etiā a me nō accepto libro/lectionē tn̄ requirēti. Ille vero(q̄ ſua erat modeſtia)voluit vt librum caperē/et ſublachrimabaṫ pariter. ſic enī librū charo proſequebaṫ affectu. ego vo illa intētione cepi: vt nō minus imo etiā magis illi/ꝙ̄ michi liber eēt vſui. vñ ⁊ ipſe plurimū gaudere cepit: ꝙ neceſſitate cōpulſus tādē in alterius manꝰ illū nō ꝯſignaſſet. Inceſſit illi cupido(mēbris nōdū ſatis ex morbo ſolidatis)patrios inuiſere lares/⁊ q̄ fortuna circa eū poſtmodū acciderit: me latet. Liber itaq̄ apud me māſit ⁊ plurimā michi attulit conſolationē. ⁊ pene ad hoc ꝯtraxit: vt dimiſſo mūdo/ deū ī ſolitudine q̄rerē. ⁊ forſitā felix: ſi tractū ſecutꝰ / executioni demādaſſem. librū legēdū multis ꝯmunicaui. ī primis Gullelmo Vaſſario cui cū opulētia rex nō deeſſet/vt q̄ eſſet ex diuite domo/filiorū primꝰ: ſtatī relictis mūdanis fortunis/ad rigidā clauſtri obſeruātiā cōfugit. legerunt Nicolaus morauꝰ/Nicolaus itē grābuſius/ Remūdus Buccerius/⁊ alij nō pauci/nō aliter ī ſeculo ꝙ̄ in arcta vite cuſtodia degētes. Nichil igiṫ michi mirum viſū eſt: ſi eadem lectio me ita affeciſſet/cum eos ita percepiſſem affectos. verū ꝓpoſitū qđ cōceperā(vt accidere ſolet)interturbauerūt ꝙ̄plurima. diſſuadebāt nōnulli/ parti retinebāt cure ⁊ quedam nōdum abſoluta ſtudia. dū igitur differo/dū mūdi fugam ꝓtelo deſiderio tn̄ ſꝑ eſtuās/ ꝓpoſitū fouebā/ viſitādo ſanctos opinione hoīm viros. colebā inſuꝑ mirifice eos: q̄ zelo dei mūdū calcantes/⁊ verbis ⁊ operibꝰ accedētiū mētes ad deū eleuabāt/ Momburnū(inquā)ſancte memorie liuriacēſem abbatē. Burganiū/Rolinū: innumerorū pene ad ſanctiorē vitā ſcenobiorū reſtitutores/Ioannem ſtanducium/ auſteritate vite(dum viueret)admodū auſtera ⁊ ꝑtinaci: et in omni ſanctimonia vite alios ꝙ̄plurimos. dū res (huius exequēdi ꝓpoſiti gratia)ad exitū premo/dū opus omne vehemētiꝰ vrgeo: incautū laborē morbꝰ ſeq̄ṫ. hūc: grauis dormiēdi neceſſitas(in qua tollēda Anſelmus Bertolus/⁊ Coppius medici perq̄ egregij atq̄ inſignes pluſq̄ paternū michi exhibuerūt affectū)hanc deniq̄ inſomnolētiā: faſtidioſa q̄dā ſecuta eſt debilitas/ꝑ annos aliquot durās. ſicq̄ effectū eſt vt quē maxime fugere volebā: me hac neceſſitate(q̄ nulli religioni conueniebat)quaſi q̄buſdā pedicis implicitū/mūdus retinuerit. Quapropter ad priores artes reuolutꝰ ad emerēdas ſanctorū virorū preces/cū id in ſolitudine nō poſſim: libenter emiſſioni librorꝫ(q̄ ad pietatē formāt alios)operā do/⁊ hac quoq̄ de cauſa his diebꝰ emiſi primū volumē cōtemplationū Remundi/q̄ merito inter pios dei cultores vnꝰ annumerādus eſt/qui liber me hūc in modum ⁊ alios cōplures affecerat. vt ſic ex vno multiplicatꝰ: ad plurimos trāſeat ⁊ ad te ī primis: q̄ nouella es et adhuc tenera religionis plātatio. ad ſiluoſam Giberti heremite amici noſtri ſolitudinē. ⁊ in Eluetia ad confratres tuos Barnabā abbatē in mōte angelorū. ⁊ ad Iudocū religioſum ꝑmo adhuc tyrocinio in ſcenobio ſancti galli militantē. ad Nicolaum morauū in pānonia: ⁊ ī polonia ad Joannē ſolidū Cracouiēſem religioſi ꝓpoſiti adoleſcētē ⁊ nobis q̄dē ꝙ̄ chariſſimum. Charitas enī neq̄ inter Eluetios neq̄ īter ſcithas(etiā ſi ripheos algores addas)refrigeſcit. Et ꝙ ad te potiꝰ ſcripſerī: cauſa hec eſt. q̄a apud ſancte conuerſationis veſtre pariſiacā domū/ſecūdū cōtēplationis volumē habeṫ tres reliq̄s libros cōtinēs/ex dono eiuſdē pij viri/ dū adhuc ageret ī humanis. colebat enī apprime celibes illiꝰ tēpeſtatis viros ſacroſq̄ receſſus/⁊ frequētiſſime cartuſiorū ſolitudines. primū autē volumē vobis deerat. ſic apud vos(q̄bus cōtēplatiua vita ꝓpria eſt)inuenīēt q̄ deſiderabūt ītegrum ꝯtēplationū opus. Clauſi quaſi ſigillo quodā amatorio cōtēplationū volumē libello blaquerne de amore diuino: quē in peregrinatione iubilei anno quīgēteſimo ſupra milleſimū dei humanati ſalutiſq̄ hominū/exſcripſi pataui. cōmunicauerat enī michi vnꝰ ex illa ſancta ⁊ admirabili ꝑ vniuerſam italiā/monaſtice obſeruationis ꝯgregatione iuſtine ꝟginis/a Proſdocimo apoſtolorū diſcipulo deo dicate: rē ꝑfecto dignā verſari īter manꝰ piorū religioſorū. cōtemplatio enī nō ab re a timore inchoari diciṫ ⁊ cōſūmari in amore. nā timor a malis ſeparat: ⁊ amor bono counit. timor auerſus et amor conuerſus. timor friget: ⁊ amor calet/ trahitq̄ ad ſublimia mētes/⁊ vnū cū deo efficit. preterea tu ⁊ ſancte ꝯuerſationis vr̄e cōfratres: ad deū cōmēdatos habetote Clichtoneū/Volgatiū/Lagrenū/Rhenanū tōſorē/ ⁊ regnoldū angliū: q̄ in ꝑte librū recognouerūt. qđ vero ſupeſt: hec ſancti cōfeſſoris Colūbani p̄cepta/nō recole modo ſed ſemꝑ ſeq̄re/vt iā ꝓbe cepiſti: q̄ ita ſcribit ad amicum.

Deſpice que pereunt: fugitiue gaudia vite.
Sint tibi diuitie/diuine dogmata legis:
Sanctorumq̄ patrum caſte moderamina vite.
Has cape diuitias: tuq̄ omnia ſperne caduca.
Quiſquis amat Chriſtum/ſequitur veſtigia Chriſti:
Atq̄ domum luctus/epulis preponit opimis.

¶Vale ⁊ exulta in eo qui venit ⁊ qui veniet ſalus ⁊ reſtauratio omnium. Pariſiis. Ex clauſtro diue MARIE. Calendis Nouembris. M.CCCCC.v.

¶ Deus pater et dñe cuius eſſentia in trinitate conſiſtit:⁊ trinitas in vnitate eſſentie. ego confiſus ex infuſione tue bñdictionis ⁊ gratie tui auxilii:incipio iſtū librū qui vocat̃ liber contēplatio-nis que fit in deo. Incipit ꝓlogus.

Dimme de

us qui es verus deus et ve-rus homo: ſicut tu es in du-plici natura deus et homo: ſic ego incipio iſtum librum ſub tua tamē ꝯfidentia dua bus intētiōibus. ¶ Quarū prima eſt:vt omnis laus ⁊ omnis reuerētia tibi at-tribuatur. Secūda eſt vt omne bonū quod huma-no generi ꝓuenit/cognoſcat̃ ex tua ꝓuidētia ꝓue-niſſe. Unde dñe humiliter oro tuam clementiā: ꝙ tu infundas michi tuā grām ⁊ iuuamē:vt ego in to to iſto opere nequeā tractare niſi tm̄ ex iſtis duab⁹ intētionibus pͥcipaliter. ¶ Dñe ieſu chriſte ſicut tuū corpus humanū fuit quinq₃ vulneribus perfora tum:ſic ego diuido iſtud opus ſpecialiter in q̄nq₃ li bros. ¶ Et ſicut tu dñe ieſu ieiunaſti in deſerto.xl. diebus:ſic ego diuido iſtos q̄nq₃ libros in.xl.diſti-ctiones. ¶ Et ſicut dñe deus in anno ſunt trecenti ⁊ ſexagintaquinq₃ dies:ſic ego diuido ꝑdictas qua dragīta diſtinctōes in.CCC.lxv.capita ¶ Et ſicut predicti.CCC.lx.⁊ quinq₃ dies faciūt annū cōple-tū additis ſex horis q̄ in capite quarti anni efficiūt vnū diem cōpletū: ſic ego ſuꝑ predicta .CCC.lxv. capita volo addere vnū caput.quod diuidit̃ in qua tuor ꝑtes. ¶ Et ſicut tu dñe deus tribuiſti decē mā-data moyſi in monte ſinay:ſic ego volo diuidere q̄ꝺ libet caput in decem partes. ¶ Et ſicut tu domine deus es vnus in trinitate ꝑſonarū: ſic ego diuido vnitatē cuiuſlibet capitis ī tres ꝑtes. ¶ Et ſicut tu domine ieſu xp̄e fuiſti vēditus ⁊ traditus iudeis tri gīta denariis:ſic ego diuido quodlibet caput in tri ginta ꝑtes. ¶ Et ſicut tu dñe deus creaſti nouē or-dines angelorū:ſic ego attribuo ꝑmo libro nouē di ſtinctiones. ¶ Et ſicut tu dñe deus cū duodeci apo ſtolis facis numerū tertiūdecimū: ſic ego attribuo cundo libro trideci diſtinctōnes. ¶ Et ſicut tu dñe deus appropriaſti homini decē ſenſus:ſc₃ quinq₃ cor porales ⁊ quinq₃ ſpūales.ſic ego attribuo tertio li-bro decē diſtinctiōes. ¶ Et ſicut tu dñe deus poſui ſti hominē inter ſex terminos qui ſunt ante et retro ſurſum:⁊ infra:dextrorſum:⁊ ſiniſtrorſum.ſic ego at tribuo quarto libro ſex diſtictiōes. ¶ Et ſicut tu do mine deus dediſti homini duas intētiones ſc₃ pri-mā ⁊ ſecundā:ſic ego attribuo quinto libro duas di ſtinctiones. ¶ Et ſicut tu dñe deus in tribus perſo nis es tm̄ vnus deus:ſic ego facio iſtos q̄nq₃ libros ſub vno tm̄ nomine cōtineri.q̄ꝺ ſicut ſuperius eſt ꝑ miſſum:ſc₃ liber contēplatiōis que fit in deo. ¶ Et ſicut mens mea morata eſt hactenus in valle huius ſeculi tenebroſa:ſic ego volo nūc eam de tenebris ⁊ huius mundi miſeria eleuare.et cupio illā totaliter ad te deus meus erigere.vt imbutus tue gratie lar-gitate valeam in te ſemꝑ decetero contēplari. ¶ Et ſicut tu dñe deus es cauſa ⁊ ꝑfectio totius boni: ſic ego confido de benignitate tue gratie:ꝙ tu huius operis ſis ꝑfectio ⁊ finis. ¶ Et ſicut ſeruus qui eſt dño ſuo culpabilis et vult ab eo cōſequi veniam:ei ſupplex ⁊ humilis ꝓcumbit.ſic ego te humiliter pre cor ⁊ deuote /quatinus tu michi ſis in hoc opere ⁊ ī omnibus aliis factis meis auxiliū et refugiū ſingu lare. ¶ Quia ſicut tu dñe deus per tuam ſanctā cru cem totum mundū recreaſti:ſic ego ſpero in te/ꝙ tu taliter michi ſubuenias tuā michi grām infundēdo ꝙ ego valeam ad felicem exitū deducere iſtō opus. ex quo oneratus opprimor vltra modū. ¶ Et ſicut totum initiū homīs feruidiſſimi in amore:voluitur in gaudium leticiā ⁊ amorē ⁊ tūc incipit eſſe audax: ſic ego incipio iſtud opus cū maximo gaudio et cū animi audacia:motus amore intrinſeco quē habeo erga te dñm ieſum chriſtū. Quare te dñe humiliter precor ⁊ intente/vt tu totū iſtud opus impleas gau dio ⁊ amore. Quia ſicut nauita qui eſt ductus ī me dium pelagi vi ventorū ⁊ diſtat ex qualibet parte a portu ſalutari/habet ſuam totā ſpem ꝙ exeat a pe-lago ventorū ſecundorū flatibus: ſic ego ſpero in te dñe ieſu chriſte ꝙ tu me extrahas ⁊ me exoneres ex onere huius operis.quod nequeo vllaten⁹ niſi me-diante tua gratia ducere ad effectū. et hoc credo fi-ducialit̃ obtinere rōne amoris ⁊ gaudij maximi q̄ꝺ habeo in te deus ¶ Et ſicut malus deſideriū q₃ eſt in hoīe valde onerato eſt ꝙ poſſit exonerari ex one re quo onerat̃ :ſic ego magis deſidero q̄₃ aliq̄d aliꝺ quo ad ꝑſens: ꝙ ſarcinā huius operis cōplere(q̄ꝺ valde me onerat)poſſim.et tamē tua grā taliter at-tributa ꝙ effectū feliciſſimū ꝯſequat̃. ¶ Et ſicut hō qui ſe exponit fortune vt id quod multū deſiderat cōſequatur:ſic ego expono me fortune/confidēs in tua gratia in tractatu huius opis ⁊ ingreſſu. ¶ Et ſicut homo qui eleuat ſarcinā valde pōderoſam po nit totas vires ſuas ad ſarcinā eleuandā: ſic ego co nor ⁊ pono totas vires meas in dictamine huius li bri ¶ Et ſicut integri quatuor pedes ſunt neceſſarij lepori canem velocē pedibus/fugiēti:ſic michi ſunt neceſſarie penitus vires mee in huius opis cōple-mento. ¶ Sed ſicut ego nō potui venire in eſſe cau

ſa mei ipſius nec viriũ mearum: ſic ego non poſſum iſtud opus ducere ad effectũ cã mei ipſius ſed ꝓpter tuam grãm michi datam. ¶ Unde cum oĩs alie vires preť tuas dñe ieſu xp̃e ſint fragiles et inanes ad ſarcinã huius opis deferendam: hũiliter te oro / ꝙ tu me fortifices tuis viribus quibus mediãtibus tam graue onus ſuſtinere valeã et deferre. Poſtq̃ʒ compleui prologum huius libri oʒ nccĩo me tractare per ordinẽ de qualibet diſtinctiõe ꝑ ſe: prout ꝑ ſua capita eſt diſtincta. ¶ Sicut tu dñe deus es nr̃a lux ⁊ refulſio ſingularis in noſtri opis principio / in medio ⁊ in fine: ſic ego ſpero ⁊ cõfido ĩ te ꝙ eiuſdẽ ſis ꝑfectio et cõplemẽtum. ¶ Unde dñe quia ego ſum tã vilis ſtatus nature / ⁊ tam fragilis intellectus: idcirco me indignũ cenſeo nomẽ actoris hu⁹ opis michi aſcribi. ſed ſi qua forte ĩ ip̃o ſunt min⁹ bñ facta illa attribuo michi ipſi / ſed quicquid boni eſt in eo totum attribuo tibi deus.

¶ Incipit pr̃ia diſtĩctio leticie / q̃liť vnuſq̃ſq̃ʒ debet gaudere / ⁊ recipere in ſe maximũ gaudiũ ꝓpter hoc quia deus eſt.

DEus pater omp̃s ſi quis recipit ĩ ſe maximũ gaudiũ / et letatur quando inuenit aliquẽ lapidẽ p̃cioſum ⁊ videt illum pulcherrimũ et nitẽtem et maxime quãdo ſcit illũ hr̃e ꝓprietates aliquas virtuoſas: ſine cõparatiõe aliqua multo meli⁹ eẽt conſonũ ratiõi ꝙ totũ hũanum genus inceſſabiliter letareť in excellẽtiſſimo eſſe tuo / qđ ſcitur adeo / et cõſtat pro firmo eſſe / ꝙ etiã nũq̃ʒ poteſt venire in ꝑuatiõnẽ eẽndi. quia nõ eſt mirabile ſi ille letatur ex inuẽtione rei infinite q̃ eſt letus ⁊ hilaris pro inuẽtione rei finite. ¶ Si quis dñe de⁹ ꝓ inuẽtione alicui⁹ theſauri tranſitorii recipit in ſe maximũ gaudiũ ⁊ applauſum / licet ſibi cõſtet ꝙ ille theſaurus nõ poteſt ſibi vitam dare / nec ſibi vnũ momentũ vite ꝓlongare / nec defendere corpus ſuum ab infirmitatibus: q̃ʒto magis ille qui cogitat intra ſe / ⁊ diſcernit in corde ſuo ꝙ tu es ab eterno / ⁊ es ſolus ille qui das vitam ⁊ eſſe cunctis creatis / et qui potes vno momento cũcta delere / ⁊ potes cuſtodire corpus humanũ ⁊ quodlibet aliud ab oĩ infirmitate / et ab omi nocumento tenetur gaudere / ⁊ totis ſuis viribus exultare / ex inuentiõe tui eſſe excellentiſſimi pluſq̃ʒ ex inuentõe theſauri. ¶ Unde dñe q̃a omibus nobis cõſtat firmiter ꝙ tu es. idcirco valde debemus letari in tuo eſſe / q̃a ſine exiſtimatione aliqua maximũ bonũ ſequitur ꝙ tu es. ¶ Dñe deus / ſi pater q̃ repit natum ſuum in alienis finibus a terra ſua valde remotis vel frater frẽm quẽ diu non vidit eſt valde hilaris et iocundus propter illã inuentionem / et recipit ſecũ magnam conſolationem: nos q̃ ꝑuenim⁹ de nõ eſſe ĩ eſſe / ⁊ repim⁹ eſſe te dñe / ſine cõꝑatione aliqua debem⁹ magis gaudere / ⁊ tibi totamente exultare propter inuẽtionẽ tui eſſe excellentiſſimi. quia tu es dñs et creator oĩum habentiũ eſſe tam rationabiliũ q̃ʒ aĩalium / q̃ʒ etiã vegetabilium. ¶ Quia lʒ pater qui inuenit filiũ ſuũ in aliena ťra vel frať fratrẽ / ſciat illũ nõ hr̃e ptãtem dimittendi ſibi ſua crimĩa nec poſſe eũ a morte eruere / nec ſibi vitam ꝓlongare / nec eũ a gehẽne cruciamẽtis liberare: tñ ip̃e valde gaudet et eſt hilaris ex ſua inuentione. ergo quãto magis debemus nos ⁊ tenemur magis gaudere in te dñe deus: qui potes nobis dimittere delicta nr̃a: ⁊ nos ab omibus nocumentis defendere / et dare nobis gl̃iam ſempiternã. ¶ Unde dñe poſtq̃ʒ in nobis eſt tam vehemẽs cã ⁊ ratio gaudendi in tuo eſſe: ego quidẽ gaudebo ⁊ exultabo in te / prout mea poſſibilitas ſe extendet. Dñe de⁹ ſi cõplures homĩes gaudent ꝓpter feſta / et propter eorum ſolẽnitates / et adornant ſua hoſpitia / ⁊ ſeipſos pulcherrimis indumẽtis / ⁊ faciunt maxima ꝯuiuia ſuis amicis: oʒ nccĩo ſi recte volum⁹ ꝑ veritatis ſemitas ambulare / ꝙ nos gaudeam⁹ omẽs in te / q̃ es nr̃m feſtũ / et nr̃a requies ſingularis / ⁊ ꝙ ornem⁹ nr̃a corda et corpa opibus virtuoſis / mũdãtes ꝑus nr̃a corpa oĩbus ſordibus viciorũ / et recipiẽtes in nr̃is hoſpiciis pauperes nr̃os ꝓximos eis ꝑſas helemoſinas erogando. ¶ Item ſicut pr̃familias precipit vniuerſe familie ſue ꝙ nõ exerceant nec faciãt aliqđ opus manuale in diebus feſtiuis imo ceſſent a quolibet ope et colant ⁊ honorificent dies feſtos / qui ſunt eis dies quietis: ſic nos ⁊ multo meli⁹ ob honorẽ feſti adinuẽtionis eſſe tui dei debemus precipere oĩbus nr̃is mẽbris / ꝙ ip̃a feſtiuẽt ⁊ ſint in q̃ete / ita ꝙ nõ ſint occupata circa aliqđ aliud opus: niſi in cõtemplando te dñm deum noſtrũ. ¶ Feſtum iſtud qđ nos debemus facere ex inuẽtione eſſe diuini nõ debet eſſe tale ſicut alia feſta: quia omnes alii dies feſtiui colũtur in vno tp̃e: ⁊ nõ in alio. ſed iſtud tale feſtum ſemꝑ debet eſſe cõtinuũ ⁊ durabile. nec aliqđ temp⁹ p̃fixum ſeu aſſignatũ debet ip̃m cõprehẽdere. ¶ Dñe deus creator omniũ: ſicut oĩs creature oſtendunt in ſeip̃is ſignũ tue maxime bonitatis ⁊ tue excellẽtis nobilitatis: ſic q̃libʒ nr̃m deberet in ſe oſtẽdere apparẽtia ſigna ingentis leticie quã hẽret erga benignitatem tui eſſe. ¶ Sed ſicut creature non hñt ſufficientiã in ſeip̃is ad demonſtrandã in ſe totã tuã excellentem nobilitatẽ: nec totam tuam ingentẽ bonitatẽ: imo in ſeip̃is patiũtur maximũ defectũ demõſtrandi ⁊ manifeſtandi copiam tuarũ virtutũ: et hoc eſt q2 cã tuũ eſſe eſt: tã admirabile ⁊ nobile: ꝙ ip̃e nullaten⁹ ſufficerẽt ad mãifeſtãdũ ſolũ introitum tuaꝝ virtutũ. ſic nos nõ ſufficimus: imo patimur in nobis maximũ defectum ha

bendi illud gaudiũ et illam iocũditatẽ quã debere
mus habere in te/in hoc ꝙ tota mẽs nr̃a et tota no
ſtra ſollicitudo deberet exardeſcere in feruore tui a=
moris. ¶Tamẽ dñe deꝰ creature manifeſtãt ⁊ oſtẽ
dunt nobis melius tuã maximã bonitatẽ/⁊ tuã ex
cellentem nobilitatẽ/q̃ꝫ nos ſciamꝰ ꝑ earũ manife=
ſtationẽ gaudere in te. et hoc accidit nobis occaſio
ne magne fragilitatis/et ignorãtie: que eſt ĩ nobis
quia nos nõ cognoſcimꝰ id quod eſſet poſſibile hu
mane fragilitati cognoſcere. Quia oẽs homĩes na
turalit̃ deberẽt tm̃ gaudere in te dñe deus vt nullꝰ
ſcrupulꝰ ire aut triſticie poſſet cadere ĩ ipis. ¶Un=
de dñe humiliter oro tuam clemẽtiã quatinꝰ tu di=
gneris michi preſtare tantã grãm gaudẽdi in te vt
omnia foramia et oẽs pori mei corporis ſint clauſi
per quos ira vel triſticia poſſet ĩ me ſubire. ¶Item
dñe tibi ſupplico vt deuotꝰ vt tu taliter adaptas fo=
ramia et ianuas mei cordis ꝙ adimpleatur gaudio
et leticia/ que debet in nobis oĩbus eſſe/propter id
quia tu es. ¶Dñe deus virtutũ: ſi forte ſunt aliqui
qui velint gaudere in te/⁊ eſſe pleni gaudio ꝑfecto:
recurrant ad iuſtum ſeruiciũ tuũ/q̇a ipi inueniẽt ſe
ita repletos oĩ̄ gaudio ſicut fons viuꝰ aq̃ manãti
¶Si forte dñe aliqui venerint ad me a quibus ego
interroger vbi eſt ſummũ gaudiũ/in quo oĩ̄s ꝑfe
ctio gaudij recipitur: ego reſpõdebo protinꝰ ipis ꝙ
ipi inueniẽt illud ſi bñ voluerit ꝑmeditari in cordi=
bus ſuis vel hr̃e rectã intelligẽtiã/ꝙ tm̃ illd̃ eſt in te
et hoc eſt propter id/quia tu es. ¶Et ſi forte aliqui
venerit ad te et receperint in ſe illud ſummũ gaudiũ
ipi erunt adeo pleni predicto gaudio/ꝙ vix vllum
malũ poterit in eis recipi nec cadere in eorũ ſubie=
ctis. ¶Dñe deus quia nullũ cor humanũ pt̃ com=
prehẽdere bonitatẽ tui eſſe(q̇a infinita eſt)ideo im
poſſibile eſt ꝙ aliquis poſſit cõprehẽdere illud gau=
diũ qd̃ debet hr̃e in ſe/eo ꝙ tuũ eſſe eſt. ¶Item dñe
deus in me eſt tanta noticia infuſa a tua largiflua
bonitate/ꝙ ꝑcipio ⁊ cognoſco ꝙ nõ ſunt mẽtis ocu
li nec etiã corꝑales/qui ſufficiant ad cernendũ ſiue
ad cogitãdum tuã bonitatẽ: nec ſunt lingue alicuꝰ
idiomatis q̃ poſſint proferre tuas ꝟtutes/nec ſunt
aures capitum q̃ poſſint audire laudes pertinẽtes
ad tuã maximã bonitatẽ. ¶Et ſi forte dñe deꝰ ego
nõ recipio in me illud gaudiũ qd̃ ego debeo hr̃e cã
tui eſſe: ego mãifeſtabo aĩe mee/dicẽs ei. cõſtat tibi
pro certo poſtq̃ꝫ tu nõ gaudes nec exultas in boni=
tate et nobilitate tui creatoris: ꝙ pene perpetue ge=
hẽnales ſunt parate ad torquẽdũ te imperpetuum.
¶Domine deus tanta eſt tua excellens nobilitas/
et tua bonitas: ꝙ nullo modo totus mũdus poſſet
vnam tuarũ virtutũ ꝯprehẽdere. quare dñe oportet
ꝙ illud gaudiũ qd̃ nos habemus propter id quia
ſcimus ꝙ tu es: ſit adeo magnum ꝙ vix poſſit reci=
pi in noſtro corde. ¶Ergo domine deꝰ merito de=
bet tibi attribui oĩs glĩa et oĩ̄s laus ꝓpter id q̇a
tu augmẽtaſti in tm̃ iſtud gaudiũ ꝙ non poteſt cõ=
prehendi in corde nec in corpore alicuius hoĩs/nec
etiã in toto mundo. quia iſtud gaudiũ eſt maius q̃ꝫ
totus mundus. ¶Unde dñe ſanctificetur nomen
tuũ imꝑpetuũ: quia tu infudis iuſtis tãtam gratiã
vt ipi poſſint dicere cordi ſuo. o quãta btitudo felici
tatis tibi euenit in hoc ꝙ tu letaris in inuẽtiõe eſſe
tui creatoris: propt̃ qd̃ maximũ bonũ tibi accidit in
eo ipſo ꝙ ipm̃ eſt. ¶Item dñe deus omnis honor ⁊
reuerentia tibi exhibeat̃: quia tu dediſti ſeruis tuis
tantam gratiã/ꝙ tota mens eorũ ⁊ animus exultãt
et letantur pre gaudio tui eſſe quãdo ipi cogitãt in
corde ſuo bonũ qd̃ eis euenit cã tui eſſe/qd̃ nũq̃ꝫ ca
dit nec peruenit in ꝑuatiõnẽ. ¶Item dñe benedi
ctũ ſit nomen tuũ: q̇a ob gratiã quã iuſtis feciſti in
cognoſcẽdo tuo eſſe vbicũq̃ꝫ ipi ſint exiſtũt leti et hi
lares quecũq̃ꝫ actũ ipi exercent. ¶Et iſtd̃ tale gau=
dium qd̃ taliter eſt in iuſtis exiſtit in eis ꝓpter id: q̃
ipi ſunt toti in te per gratiã/ ⁊ tu es illud gaudium
¶Dñe deꝰ ſi quis cogitat recte magnũ bonũ ⁊ ma
gnam grãm que ei euenit cauſa tui eſſe: ipe debet co
gnoſcere ꝙ ei nõ ſufficiunt tpa recipiendi in ſe illud
gaudiũ: qd̃ ipe debet habere quia cognoſcit te eſſe.
¶Si forte dñe deus mee vite ſpaciũ eſt breue: hoc ẽ
ſumma paſſio et maius malũ qd̃ ego aliq̃ mõ poſ=
ſim perferre. ob id ſolũ ꝙ in tp̃e ꝑterito ego nõ ſenſi
in me exultationẽ gaudij qd̃ ego debebam in me ha
buiſſe cã tui eſſe. ¶Gloria et bñdictio tibi dñe imꝑ
petuũ tribuantur: ⁊ dignare ꝑ tuam piiſſimã miam
apire labia mea/vt valeam effundere actionem gra
tiarum et laudũ/tibi deo meo qui ſolus vere es.

¶Qualiter q̃libet homo debet gaudere pro
pter hoc quia ipſe eſt in eſſe.

DEus pater oĩ̄ps cui oẽs debent ſubi
ci creature. benedicatur nomẽ tuũ
in eternũ. Quia tu dediſti eſſe homi
nibus. ꝓpter qd̃ ipi debent multum
gaudere. nam ipi venerunt de nõ eſ=
ſe in eſſe. ergo poſtq̃ꝫ hũana ſpẽs cer
tificata eſt ꝙ venit de nõ eſſe in eſſe vehemẽter de=
bet gaudere cã ſui eſſe. q̇a etiã quīq̃ꝫ ſenſus corpora
les oſtẽdunt ſibi eſſe ſuũ in quo eſt. in hoc ꝙ nos vi
demꝰ oculis et audimꝰ mediãtibus auribꝰ. ⁊ odora
mꝰ naribꝰ/⁊ guſtamꝰ ore/⁊ ſentimꝰ tactu ⁊ in oĩbꝰ
mẽbris nr̃is. ¶Unde dñe deus quia nobis ſine ali
qua cõparatiõe eſt multo melius eſſe in eſſe: q̃ꝫ non
eſſe. ꝓpt̃ hoc neceſſario oportet ꝙ nos gaudeamꝰ
q̃ꝫplurimũ quia nos deuenimus de non eſſe in eſſe
¶Ergo dñe ſicut michi conſtat ꝓ certo ꝙ ego ſum
in eſſe. ⁊ video ⁊ cognoſco ꝙ eſſe meũ eſt ſine ꝑua
tione. ſic ego debeo intantum gaudere/ꝙ nulla tri
ſticia vel ira poſſit in me cadere aliq̃ mõ. ¶Dñe deꝰ

ſi homīes recipiūt in ſe maximū gaudiū et maximā
hilaritatē quādo ipſi vident arbores floridas ⁊ ple-
nas foliis ⁊ fructibꝰ/et quādo vident prata virētia
et alia loca amena. multo melius ſine cōpatione de-
bent eſſe hilares ⁊ iocūdi de ꝓpria eēntia eorūdem
in hoc ꝙ ipſi vidēt ⁊ cognoſcūt ꝙ ſunt in tā excellēti
et nobili eſſe ſicut eſt ꝑuenire de nō eſſe in eſſe. nam
multo melius debet quis gaudere de bono qđ ē in-
tra ſe. ⁊ qđ ineſt ſibi cā ſui ipſiꝰ: q̃ꝫ de illo qđ eſt extra
ſe et ineſt ei cā alterius ⁊ nō ſui. ¶ Unde dn̄e deus
ꝗa tanta occaſio gaudēdi ē nobis attributa nos de-
cet gaudere intm̄ vſqꝫ quo videaꝛ nobis ꝓpꝛ ingēs
gaudiū qđ ſit in nobis rōne eſſe nr̄i. ꝙ ſomniemꝰ/
vel ꝙ ſimꝰ in aliquo alio actu preter illū in quo ſu-
mus. ⁊ hoc accidet nobis/quādo intelligemꝰ veriſſi-
me maximū bonum qđ ineſt nobis ⁊ hoc ꝓpter hoc
quia ſumꝰ in eſſe. ¶ Et ꝓpter hoc dn̄e vnuſquiſqꝫ
teneꝛ tibi graꝝ reddere actiones/ꝗa tu ꝑ tuā miam
poſuiſti tātam noticiā i corde cuiuſlibet hoīs: ꝙ ip-
ſe ꝑcipit ſecū ꝙ debet valde gaudere rōne eſſe ſui ꝙ
eſt in eſſe. et ꝗa tu ꝓcul feciſti ab eo non eſſe. ¶ Dn̄e
deus ſicut homo ꝗ ſomniat ſe eſſe mortuū ⁊ quan-
do excitaꝛ a ſomno reꝑit ſe ſanū ⁊ incolumē/ē val-
de letus ⁊ hilaris: ſic dn̄e nos debemꝰ eſſe valde hila-
res ⁊ iocundi/quādo p̄meditati ſumꝰ tuū eſſe. et po-
ſtea nos itelligimꝰ ⁊ vidimꝰ ꝙ ſumꝰ in eſſe. ¶ Et ſi-
cut homo qui eſt valde ebrius a vino inflāmatur in
mēte ſua propter fortitudinē vini: ſic nos debemus
inflāmari maximo gaudio rōne maximi boni quod
nobis accidit ex nr̄o eſſe. ¶ Unde dn̄e tm̄ debet eſſe
gaudiū qđ eſt i me ex eo ꝗa ego ſum in eſſe ꝙ ꝗuis
locus in quo ego ſim debet michi eſſe locus gaudii
et leticie/⁊ oēs veſtes mee debēt michi eſſe habitus
gaudii ⁊ hilaritatis. ¶ Dn̄e deꝰ oꝑs quādo ego co-
gito penes me vero mō eēntias oīum rerum/et vi-
deo ⁊ cognoſco ꝙ nr̄m eſſe qđ eſt humanū ē celſius
et nobilius omibus aliis ꝗ tu creaſti: tunc ego ſum
ita hilaris ⁊ iocundus/ꝙ vix pōt in me recipi illud
gaudiū qđ mihi accidit cā mei eē: ex eo ꝗa ſū in eſſe.
¶ Pater immēſe deꝰ ꝗ cūcta ex nichilo creaſti nos
apte videmꝰ ꝙ bruta aīalia gaudēt inter ſe ⁊ letanꝛ.
nam nos videmus illa currere ⁊ ſaltare ⁊ inter ſe lu-
dere ⁊ videmus ꝙ aues letātur inter ſe in ſuis cāti-
bus et in volādo ꝑ aerem: ⁊ videmꝰ etiā piſces inꝛ
ſe ꝯgaudētes/natātes ꝑ equoꝛ ⁊ ludētes inter ſe. vn̄
ſi iſte tales creature irrōnabiles recipiūt in ſe gau-
diū ⁊ letātur/que ignorāt te/et bonitatē tuā totaliꝛ
q̃ꝫto magis debemꝰ nos gaudere quibus ineſt tam
nobile eſſe rōnale ꝓpter qđ nos habemꝰ noticiā tui
bn̄dicti eſſe. ¶ Unde oīs laus ⁊ glīa tribuaꝛ tibi do-
mine rector orbis qui ꝓpter exēplū ceterarū creatu-
rarum dediſti nobis exēplū ⁊ occaſionē gaudēdi: et
hoc rōne nr̄i eſſe/qđ eſt valde mirabile/ꝗa oēs alie
creature letanꝛ ⁊ gaudēt cā ſui eſſe. licet nō habeant
aliquo modo tantā cām nec tantā occaſionē gaudē-
di ſicut nos. ¶ Dn̄e deus non eſt mirabile ſi in illo
non eſt gaudiū nec leticia/in quo nullus amoꝛ exi-
ſtit. quia virtus amoꝛis eſt ita nobilis ⁊ habet tantā
dignitatē in ſe: ꝙ ſine illa nemo pōt eſſe hilaris neqꝫ
letus. ¶ Unde ꝓpter hoc tibi dn̄e innoteſcit: ꝙ tūc
quando ego non gaudebā cā tui eſſe: ꝙ nō erat mi-
rabile ſi ego nō erā letus cā mei eſſe. nā poſtq̃ꝫ ego
non gaudebam cā tui eſſe: nō erat dignū ꝙ ego gau-
derem cā mei eſſe. ¶ Sed ſi forte ego non eſſem mō
letus ⁊ hilaris ex eo quia tu ſuccendiſti me in amo-
rem tui eſſe/et mei. ⁊ ex eo qꝛ tu dediſti michi occaſio-
nē gaudēdi: mō eſſet valde mirādū de me qua de cā
ego non gauderē. ⁊ etiam ſimiliter mirādū eſt de me
et querendū quod poſſet eſſe illud qđ ꝓhibeat mihi
gaudiū. ¶ Dn̄e deus valde miroꝛ de meipſo quādo
recolo de tēpoꝛe p̄terito in quo ego nō cōſueui gau-
dere. quod erat illđ quod ꝓhibebat michi gaudere.
nā multū erat inconueniēs ꝙ ego ceſſarem gaude-
re: poſtq̃ꝫ tu dederas mihi tātā cām/⁊ tā efficacem
occaſionem gaudendi/que cā ⁊ que efficax occaſio
erat: quia tu dederas michi tam nobile eſſe. ¶ Qua-
re mō tibi dn̄e deus ſupplico deuota mente: ꝙ tu in-
fundas michi tantā gratiā/ꝙ dum mea vita fuerit
michi comes: ſemper viuam letus et hilaris/taliꝛ ꝙ
quēcunqꝫ actum ego exerceā: ſemꝑ circunder omni
gaudio. ¶ Item dn̄e deus oꝛo te ꝙ ſit tua benepla-
cita voluntas/ꝙ ſicut totum meum eſſe eſt in eſſe: ꝙ
ſic ſit totum incluſum in gaudio/⁊ ꝙ multiplex gau-
dium ſit in meo eſſe. ¶ Vere deus fons oīm virtu-
tum ego depꝛecoꝛ te ſuppliciter et deuote/ꝙ ſemper
qn̄ inimici mei vituperabūt me vel vilipendent vel
deridebunt: ꝙ tu des michi gratiā ⁊ paciētiā ꝙ ego
imaginer ꝙ eſt mihi meliꝰ et vtiliꝰ/ꝙ ego vituperer
vilipēder et deridear/et ꝙ ſim i eſſe: q̃ꝫ ꝙ nō vitupera-
rer ab aliq̄ nec vilipēderer nec deriderer/et ꝙ carerē
meo eſſe. quia ſi ego imaginoꝛ ⁊ cerno iſtud: veriſſi-
me ego inueniā ꝙ multo melius ſine aliqua cōpa-
ratione eſt michi ⁊ vtilius vituperari ⁊ vilipendi ab
inimicis meis/et ꝙ ſim in eſſe: q̃ꝫ ecōuerſo et ꝙ non
eēm in eſſe. ¶ Item oꝛo te domine deꝰ illuminatoꝛ
cordis et intellectus/ꝙ qn̄ continget forte accn̄tali-
ter ꝙ ego patiar magnā famē vel magnam ſitim vel
paupertatē vel doloꝛem vel quāuis penam coꝛpora-
lem: ꝙ tu des michi gratiam et veram illuminatio-
nē mētis. ita ꝙ ego valeā recte cogitare ꝙ eſt michi
melius et vtilius: vel ꝙ ego patiar in coꝛpoꝛe meo
quālibet paſſionem in hoc mundo/et ꝙ ſim in eſſe:
q̃ꝫ ꝙ non paterer et ꝙ nō eſſem in eſſe. nam ſi tu do-
mine deus preſtes michi veram illuminationē mē-
tis et intellectus: ratio et diſcretio oſtendent michi
ꝙ ſine aliqua cōparatiōe eſt melius michi ſuſtinere
quālibet penā vel quāuis afflictionē et ꝙ ſim in eſſe
q̃ꝫ non ſuſtinere ⁊ ꝙ non eſſem in eſſe. ¶ Unde dn̄e

deus ſi tu des michi talẽ gratiã ꝙ ſemꝑ quãdo ego ſum vituperatus vel deriſus vel afflictus diuerſis paſſionibus/ego cogitem in mẽte mea ꝙ multo melius eſt michi ſuſtinere qͦuis dedecus et quãuis paſſionem ⁊ ꝙ ſim ĩ eſſe:ꝗ̃ eſſet aliter ſi nõ eſſem in eẽ.ego habebo tũc occaſionem ⁊ cauſam ꝙ ſemꝑ ſim letus: licet patiar oĩa mala q̃ humanũ corpus poteſt pati.

¶Domine deus ſicut ego ſentio in corde meo gaudium et leticiam:ſic ſi voluntas mea poſſet deuenire in actũ/ego vellem ſaporem illius gaudij et illius leticie ſentire ꝑ vniuerſa membra mea:poſtꝗ̃ illa ſunt ita in eſſe quẽadmodũ et cor. ¶Domine deꝰ poſtꝗ̃ placuit tue benignitati ꝙ tãtũ gaudiũ ⁊ tãtã leticiã infuderis cordi meo:dignare ꝑ tuã pietatem extẽdere illud gaudiũ ꝑ vniuerſa membra mei corporis. taliter ꝙ oĩa ſint participãtia illo ſimul cũ corde. Nam poſtꝗ̃ mea membra ſunt in eſſe ita bene ſicut cor/ et cor eſt plenũ gaudio:cõueniens eſſet ꝙ oĩa alia mea mẽbra q̃ ſũt in eſſe/eſſent etiã plena gaudio. ¶Rex regũ deꝰ pater.oĩpotẽs tũc quãdo iuſtus recolit vitã ꝑpetuã q̃ eſt gloria ſine fine/et cõtemplat̃ ⁊ intelligit illam:tunc ipſe eſt plenus et perfuſus omni gaudio interius et exterius/et eſt dñe tunc ita plenus omni gaudio ꝙ equor nõ eſt ita plenũ aqua. ¶Quia ſicut bonus eques et audax q̃ eſt bene munitus et equitat in optimo equo/habet deſpectui ĩimicos ſuos ſi ſibi velint nocere adeo ſentit ſe bene paratũ:ſic iuſtꝰ ſentit ſe ita letum/ꝙ nõ timet ꝙ vlla ira nec vlla triſticia poſſit ad eũ accedere/nec nocere ei in aliquo. ¶Unde dñe tm̃ eſt gaudiũ qđ tu ĩfudiſti iuſto/ꝙ q̃uis alia fortitudo nõ eſt ſimilis ſue ſ̄m exiſtimationẽ ſuam.⁊ hec talis fortitudo eſt ei cauſa maximi gaudij qđ eſt in eo:qđ fortificat vires ſuas vt etiã ſolidiora metalla q̃ ſunt non ſint fortiora eo. ¶Nemo debet admirari ſi iuſtus ꝓfert iſtã iactantiã de ſeipſo/cũ dicit ꝙ ipſe eſt fortior ꝗ̃ fortiora metalla q̃ ſint:poſtꝗ̃ tu domine deus facis eũ eſſe letũ et hilarẽ cauſa tui eſſe et ſui:quia citius poſſent ꝯuerti fortiora metalla q̃ ſint in puluerem: ꝗ̃ homo qui gauderet in te/ in priuationem non eſſendi. ¶Quia poſſibile eſt tibi domine deus conuertere quodlibet elementorum vel etiam fortiſſimam rupem in puluerẽ: ſed ĩpoſſibile eſt tibi quo ad actum ꝙ iniuriareris gaudenti in te.

¶Unde domine deus / iuſtus.certificatus ex illuminatione tue gratie non attribuit iſtam iactationem gaudij et fortitudinis ſibiipſi:imo penitus attribuit illam tue benignitati/et refert tibi gratias q̇a ipſe cognoſcit penitus ꝙ totum iſtud bonum prouenit ei ſolum ex te/qui es ſuus creator et ſuus deus.

¶Qualiter q̇ſꝗ debet gaudere ꝓpter eſſe ſui proximi.

DEus creator omniũ viſibiliũ ⁊ inuiſibiliũ/ĩ quo eſt tota ſpes noſtre ſaluationis/in hoc ꝙ nos videmus noſtrũ ꝓximũ eſſe in eſſe ĩ hoc ſc̃lo: oportet ꝙ q̇libet noſtrũ gaudeat de eẽ ſui ꝓximi/ita ꝙ gaudeamus adinuicẽ.nam nos videmus ꝙ oẽs habemus ſimile eſſe ⁊ eiuſdem ſpeciei:quare ita debet quiſꝗ gaudere in eſſe ſui ꝓximi/ſicut in eẽ ſuiipſius. ¶Quia ſicut eſſe ꝓpriũ cuiuſlibet eſt ſibi cauſa et occaſio gaudendi: ſic eſſe ſui ꝓximi eſt ſibi ſilr̃ cauſa ⁊ occaſio gaudendi. ¶Et ſicut eſt ꝓpriũ probo homini ⁊ ỽtuoſo ꝙ ſemꝑ gaudeat ex bono qđ videt in ſeipſo: ſic debet ei eẽ ꝓpriũ ꝙ gaudeat ex bono ꝓximi ſui. ¶O glorioſe deꝰ imẽſe poteſtatis/ſi ego ſentirẽ in meipſo ꝙ tm̃ gauderem ex bono ꝓximi mei ſicut gaudeo ex bono mei ipſius: tũc ego cognoſcerẽ ꝙ ſum de numero illoꝝ q̇ receperũt ĩ ſe ſpecialẽ gratiã a te ⁊ benedictionẽ. ¶Et ſi forte dñe deꝰ/ꝓximꝰ meꝰ glorificat nomen tuũ melius me ⁊ ſepius / ⁊ ſeruit tibi:iudicium ratiõis eſt in me ꝙ tũc ego debeo plus gaudere ex ſuo eẽ ꝗ̃ ex meo:eo ipſo ꝙ maius bonũ ſeq̇t̃ ex ſuo eẽ ꝗ̃ ex meo. ¶Quare dñe ſi forte accidat ꝙ ego non gaudeã plus ex eſſe melioris homĩs ꝗ̃ ego ſim/ꝗ̃ ex meo eſſe: ego oro te ꝙ des michi gratiã/ꝙ ſaltem ego nõ habeã ĩ me minus gaudiũ ex eẽ ſuo ꝗ̃ ex meo. ¶Unicuiꝗ dñe deꝰ patet/ꝙ maximũ gaudiũ et maximã leticiã recipit ĩ ſe q̇libet:cũ poteſt habere in ꝯſortio eẽ ꝓximi ſui.et eſt valde horribile homini et occaſio triſticie/q̃ñ ipſe nõ poteſt eẽ particeps ſocietatis ⁊ ſolacij ſui ꝓximi ſibi ſil'is. ¶Unde cũ nos videamus m̃ltos homĩes eẽ in eẽ:oportet neceſſario ꝙ gaudeamꝰ in eis. nã eẽ illoꝝ eſt nobis valde vtile ⁊ maximũ bonũ ſequit̃ nobis q̇a ipi ſũt in eẽ. ¶Quare dñe deꝰ tuã clemẽtiam humilit̃ depcamur/ꝙ tu infũdas nobis gratiã ⁊ benedictõnẽ:vt nos recipiamꝰ ĩ nobis gaudiũ ⁊ leticiã ⁊ hoc ꝓpt̃ eẽ nr̃i ꝓximi. ¶Quia ſi alij homĩes alios adiuuãt ĩ acq̇rẽdo bõa tp̃alia/ſe exponẽtes diuerſis ꝑiculis ⁊ laboribꝰ:multũ eſſet incõueniẽs ſi alij non gauderẽt ꝓpt̃ bona alioꝝ. ¶Et ſi forte ego nõ gaudeo ꝓpt̃ bonũ ꝓximi mei qđ eſt ĩ eo:ſaltẽ ego debeo gaudere ꝓpt̃ bonũ qđ michi ĩde accidit. ¶Attamẽ iſtud tale gaudiũ nõ eſt verax nec equũ nec eſt verus amor/ꝙ ego gaudeã ex bono ꝓximi mei/cauſa ⁊ vtilitate meiipſius tm̃:q̇a ego deberẽ gaudere cauſa ipſius. ¶O rex regũ dñe ⁊ magiſter vie ỽitatis/ꝗ̃ beatus eſt ille q̇ poteſt eẽ ĩ amore ⁊ cõſortio illoꝝ q̇ ſunt amatores ⁊ ſeruitores tui. ¶Unde cũ ego ſim ille q̃ hactenꝰ nõ dilexerim illos q̇ ſunt ſerui tui glorificantes nomẽ tuũ/nec habuerim cum eis aliquã familiaritatẽ:modo recognoſco ꝑ verã illuminationem tue benignitatis/ꝙ ego hactenus fui in ſocietate et ĩ familiaritate hominum vicioſorũ / et tua gloria indignoꝝ. ¶Dñe deus benedicatur nomẽ tuũ in eternũ:

quia tu dediſti michi tantā gratiā noticie ꝙ ego co=
gnoſco me eſſe obligatū non tm̄ ꝙ ego gaudeā pro=
pter eſſe iuſtorum:ſed etiam ꝙ ego teneoꝛ gaudere
ꝓpter eſſe peccatoꝝ.nā peccatores ſūt cauſa ⁊ occa=
ſio cognoſcendi tuā iuſticiā/⁊ recta iudicia de eiſdē
¶O glorioſe dn̄e cū ꝗlibet debeat eſſe hilaris atꝗ
letus ex eē homis iuſti:ergo quare aliꝗs eſt turbatꝰ
⁊ iratus ꝓpter eiꝰ obitū:⁊ quare amici eiꝰ ſe iduūt
veſtes lugubres:michi ꝓculdubio videtur ꝙ id ni
chil aliud ſit niſi ꝗdā inepta et praua ꝯſuetudo:ꝗ eſt
deducta i vſum ab homibꝰ valde ſecularibus/ꝗ ſūt
tm̄ intēti circa ſclaria. ¶Et iſta talis praua ⁊ abſur=
da ꝯſuetudo accidit quaſi oibus hominibus ſclaribꝰ:
eo ꝙ ignorāt dn̄e deꝰ tuā ſapiētiā qua tu creaſti ho=
minē iuſtū cauſa alterius ſcl'i ⁊ nō huius. ⁊ ipſi opi=
nant̄ ꝙ ipſe non ſit in eſſe/nec ſit creatus niſi propter
iſtud ſeculū.vnde illð qð eis videt̄ eſt falſiſſimū ⁊ cō=
trariū ratiōi.Et adhuc ꝓpt̄ hoc nemo deberet eē ira
tus ꝓpter mortē iuſti homis:ꝗa ſtatus vite ſue poſ=
ſet mutari de facili in oppoſitū ⁊ ſic poſſet cōtingere
ꝙ ſicut tūc quādo morit̄ ipſe morit̄ in bono ſtatu:ſic
poſſet mori in malo. ¶Itē adhuc regnat in nobis
alið inſante viciū:cū triſticia remouet ⁊ repellit nos
a gaudio qð habuimus ex eſſe amici noſtri/quando
ipe eſt defunctus.quia nichil debet reſiſtere in mēte
noſtra tue volūtati/ꝗ ꝓuidet recte oia ⁊ oia mala ꝗ ſe
quūt̄ ex vita hois. ¶Sācte imortalis deꝰ ꝗ oia ꝓui
des/poſtꝗ̃ ita eſt ꝙ homo contriſtat̄ ex morte amici
ſui/multum eſſet rationabile et dignū ꝙ homo ſine
aliqua ꝯpatiōe cōtriſtaret̄ magis in ſe quādo cogno
ſcit ꝙ ipſe amicꝰ deceſſit in pctō ſine ꝯfeſſiōe/⁊ ſine
memoria tue maxime miſericordie. ¶Quia tūc poſ
ſet cogitare ⁊ ꝑpēdere vnuſꝗſꝗ; vtēs rōne/ꝙ multo
fuiſſet ſibi melius ſine ꝯpatiōe ꝙ ipſe nō deueniſſet
in eē ꝗ̃ ꝙ deuenit:poſtꝗ̃ ipe deceſſit in pctō ſine cō=
feſſione/ꝓpter qð ipſe flagellabit̄ imꝑpetuū i penis
gehēnalibus. ¶Itē dn̄e deꝰ multū obligoꝛ tue mi=
ſericordie agere gratias inceſſanter: ꝗa tu infudiſti
in me tātā gratiā cognitiuā/qua cognoſco ꝙ qn̄ ꝗs
decedit in pctō mortali ſine ꝯfeſſione:ꝙ vnuſꝗſꝗ; de
bet plus gaudere de ſuo obitu ꝗ̃ cōtriſtari ſine ꝯpa
ratione:quia maximū bonū ſequit̄ de morte ſua: in
hoc ꝙ tu cōples in illo regulā vere iuſticie/reddēs ei
cūcta ſm̄ oꝑa ſua. ¶Dn̄e deꝰ cognitoꝛ ſecretoꝝ/cui
oia ſunt aꝑta:multum miroꝛ quomodo aliꝗs poteſt
gaudere de malo ⁊ iſortunio alicuiꝰ.ꝗa tāta eſt cau
ſa ⁊ occaſio quare ꝗlibet debet gaudere de bono ſui
ꝓximi:ꝙ nō deberet recipi in hoīe illud gaudiū nec
inuenire in eo locū qð eſt gaudere de malo ⁊ iſortu=
nio alterius. ¶Unde ego ꝗro qualiter poteſt fieri ꝙ
ita cito volūtas iſtoꝝ taliū gaudētiū de prauo ⁊ ma
lo ſui ꝓximi:deducat̄ ad habēdū gaudiū de infortu
nio ſui ꝓximi.⁊ quomodo tā cito abeſt eis cauſa et
occaſio quā deberēt habere in habendo gaudiū de

bono ꝓximi ſui.certe ego exiſtimo ꝙ opet̄ iſtud hu=
mana fragilitas:ꝗ eſt ꝓnioꝛ ad malū ꝗ̃ ad bonum.
¶Unde ꝓpt̄ hoc dn̄e deꝰ pie ⁊ miſericoꝛs/ tibi de=
uote ſupplicamꝰ: ꝙ tu auferas a nobis ⁊ remoueas
omnē occaſionē gaudēdi de malo ꝓximi nr̄i:⁊ quā=
libet aliā iordinationē.⁊ ꝙ ꝑpares nobis occaſionē
⁊ viā habēdi gaudiū oꝛdinatū ⁊ debitū. ¶Dn̄e deꝰ
ꝗ das gratiā pctōꝛibus recognoſcēdi delicta ſua / et
ꝯſeruas iuſtos i recta ꝑſeuerātia: te ꝓcoꝛ humiliter
ꝙ quādo ego video meū ꝓximū gaudere i te: ꝙ pla
ceat tibi vt id gaudiū qð ipe habet in te/ ꝑueniat in
me:⁊ vt illud qð ego habebo in te/ſil'iter ꝑueniat ad
ipm. ¶Itē dn̄e pie te ꝓcoꝛ ꝙ qn̄ ego videbo pctōꝛes
cecidiſſe in ignoꝛātiā/ita ꝙ nō cognoſcēt neꝗ; ꝑcipi
ent qð ratio deberet eis oſtēdere/ſcꝫ ꝙ ipi forte ceci=
derint i triſticiā ⁊ in irā/⁊ deberēt eē hilares atꝗ; leti
ex gr̄a eis facta:ꝙ tua pietas dignet̄ me eripere a tri
ſticia ⁊ ira/⁊ ab ignoꝛātia eoꝝdē/⁊ ꝙ ꝯſeruet me in
meo gaudio. ¶Quia tāta eſt fragilitas mee huma=
nitatis ⁊ alioꝝ:ꝙ ego timeo valde ꝙ ꝓpt̄ ſuggeſtus
diabolicos ipa requirat ſemꝑ eē illud qð eſt ſibi ꝓhi
bitū.quare oꝛo te piiſſime ꝙ tu des michi gratiā vt
ego nō valeā recipe in me ꝯtriū huiꝰ qð eſt cōueniēs
ſaluti:ſcilꝫ triſticiā/vel irā loco gaudij. ¶Dn̄e deus
preuiſoꝛ boni ⁊ mali/bene video ⁊ cognoſco ꝙ non
tm̄ dediſti michi cauſam ⁊ occaſionē vt ego ſim obli
gatus habēdi gaudij in meipo cauſa mei eē/⁊ cauſa
eſſe mei ꝓximi:ſed ſine aliqua ꝯpatōe ego ſum ma=
gis obligatꝰ vt letus ſim ⁊ hilaris cauſa tui eē . ⁊ ꝗſi
tota alia obligatio eſt vana ⁊ friuola : habito reſpe=
ctu ad obligationē qua obligoꝛ ⁊ teneoꝛ ampliꝰ (ceu
dixi) vt habeā gaudiū cauſa tui eſſe. Quia gaudiū
qð ꝗlibet habet i ſe cauſa tui/extēdit̄ ita ⁊ radicat̄ in
coꝛpoꝛe humano ⁊ in anima:ſicut vera fides ifundit̄
⁊ radicat̄ in coꝛpoꝛe ⁊ in aīa iuſti. ¶Saluatoꝛ mūdi
benedictū ſit nomē tuū glorioſū:ꝗ dediſti michi gra
tiā icipiēdi ⁊ ꝯtinuādi ⁊ finiēdi iſtā diſtinctōnē gau
dij ſiue leticie/ꝗ tota opto cedat ad tuū honoꝛē ⁊ ad
laudē tui nominis ſancte deus.

¶Incipit ſcða diſtinctio in qua tractat̄ de in=
finitate diuina/ꝗlit̄ deꝰ eſt ifinitꝰ i ſua eēntia.

DEus pater imēſe poteſtatis/cui tā ex
cellētis virtutis ⁊ tā mirabilis digni
tatis ineſt virtꝰ/ꝙ ſi eēt aliꝗd in rerū
natura qð poſſet ita eē velox ⁊ currere
ſicut fulgur de medio loco mūdi vſꝗ;
ad extremū firmamēti. ⁊ ꝙ etiā poſſꝫ
diſcurrere ꝑ oēs ſex terios ſcꝫ ante ⁊ retro/ſurſū ⁊ de=
orſū/dextroꝛſū ⁊ ſiniſtroꝛſū: nullo modo illð tm̄ po=
tuiſſet currere nec ita velocit̄ ꝙ aliꝗs partes tue ifini
tatis poſſet attigere nec ita ifinite ꝙ poſſet inuenire
finē aut terminū tibi ex parte tui benedicti eē. ¶Et
ꝓpt̄ hoc dn̄e deꝰ eſt valde mirabile tuū eſſe:ꝗa i in=
tellectu humano nō poteſt cadere modꝰ intelligēdi

nec percipiēdi ꝙ finitas ſit in te. ¶O admirabilis eſſentia diuina/ego nō miror ſi apparet intellectui humano te carere finitate: quādo ipe cogitat tuū intellectū/tuā poteſtatē/⁊ tuū eē ꝗ finitate nō ꝯprehēdūt quādo cogitat ꝙ et omnia alia creata ꝗ poſſunt cadere in ītellectu hūano: habeāt finitatē. ꝗa quāto intellectus humanus cogitat plus tuū eſſe: tanto plus ipſe hebetaꝛ ⁊ minus ꝑcipit ipſum in virtute ſua ītellectiua. ¶Quia tūc domine deꝰ infinite/ quādo ego cogito vel diſcerno tuam infinitatē: intellectus meꝰ adeo diminuitꝛ/ꝙ vix eſt in eo aliqua pars diſcretionis intellectiue. et hoc cōtingit ei ob id ꝙ ipſe eſt valde fragilis et debilis nature: quo ad intelligendum tuum excellentiſſimū eē qđ eſt infinitum. ¶Quādo ego dñe deꝰ cogito vero modo tuū mirabile eſſe: ego nō miror parum nec multum ſi nō poſſum attingere ad intelligēdum ipſum. quia ego non poſſum attingere ad comprehendēdum in intellectu meo paruitatem atomi: que eſt adeo modice quantitatis ꝙ nullo modo poteſt diminui. nam ſi intellectus meus nō eſt ſufficiens ad comprehendendum in ſe iſtud tale: qualiter poteſt eſſe ſufficiens ꝙ intelligat magnitudinem tue eſſentie? et maxime cum pars atomi ſit finita/et tua eſſentia ſit infinita. ¶Domine deus mirabilis eſſentie/poſtꝙ̃ intellectus meus eſt ita fragilis ꝙ deficit in intelligendo et in cogitando magnitudinem tue eſſentie: preſta michi gratiā per tuā pietatem ꝙ ego habeam tantū ardorem dilectionis in corde meo erga te/ꝙ intellectus meus deficiat ad intelligendum magnitudinem illius amoris. ¶Ergo domine deus poſtꝙ̃ tu es tam excellentis magnitudinis et tam mirabilis infinitatis: decens eſt/ꝙ nos cum omni deuotione mentis et cordis ſimus ſubmiſſi et obedientes tuis mandatis. ¶Et ſi nos (vt tenemur) honoramus et glorificamus tuū eſſe glorioſiſſimū infinitum/et ſeruamus tua ꝑcepta: tua recta ſtatera iuſticie (que reddit vnicuiqꝫ ſecūdū opera ſua) faciet nos imppetuū viuere in alio ſeculo/in gloria que eſt ſine fine. ¶Sed ꝓpter hoc domine quia ego tradidi te obliuioni et ſeruitia tibi debita/et non glorificaui nomē tuum prout tenebar/et dilexi quaſi ſemp res inutiles et nulliꝰ momēti: idcirco numeratus ſum in numero peccatoꝝ. qui ſunt adeo vilis cōditiōis/ꝙ nō ſunt digni vocari creature dei ſed dyaboli: ſi ſit fas dicere. quia ipſi omnino ſunt ſerui ſui: et reſiſtunt mādatis tuis/et faciunt quicquid fere faciūt cōtra illa. ¶Dñe deus a quo nullus locus occupaꝛ/ita ꝙ aliud eſſe nequeat ibi eſſe: adeo es nobilis et excellētis virtutis/ꝙ licet ſicut aliqua ſint in eē occupātia locū: ꝓpter hoc nō remanet quin tu ſis ī illo loco ſine occupatione illiꝰ. ⁊ ꝙ nō ſis infinitus: quia tu es vbiqꝫ ſine occupatiōe loci. ⁊ ſicut tu eras infinitus ātequꝫ aliqua creatura eſſet in eſſe: ſic ſimili modo tu es nūc infinitꝰ cū creature ſūt in eſſe. nā tu nō recipis plus nec minꝰ cauſa eſſe creaturarū. ¶Dñe deꝰ cui nichil eſt incognitū/ego cognoſco ⁊ video ꝙ maxima fragilitas et peſſima cōditio dominaꝛ mee debili humanitati. et tu ſcis hoc ipſum melius ꝙ̃ ego ſine aliqua cōparatione eſſe in meipſo: nā tibi conſtat omnis fragilitas/et omnis miſeria rerum ꝗ impediunt me hactenus ad ſeruiendum tibi: et ad glorificādum nomen tuū. ¶Quare domine omnis laus ⁊ reuerentia et omnis gloria tibi attribuatur/et tibi ſoli exhibeaꝛ. nā ōnis virtus ⁊ omne bonū debet tibi tm̄ attribui: ⁊ noſtro fragili eſſe humano debet attribui et aſcribi omnis vilis cōditio/⁊ omnis ignorātia/et omnis miſeria: quaſi vacuo virtutibꝰ/⁊ inopi bonitatis/⁊ pleno viciis. ¶Sancta diuina eſſentia ī qua ſunt tres ꝑſone ꝗ tm̄ ſunt vnꝰ deꝰ/poſtꝙ̃ tu es adeo excellētis virtutis ꝙ circūdas omnia extrema firmamēti: benedicaris tu et glorificeris ꝗa ꝑmiſiſti ꝙ ego viuam in libero arbitrio ſup terrā/⁊ ꝗa ꝑmiſiſti ſimiliter ꝙ ego obediuerim creaturis ꝗ ſunt valde vilis cōditionis/ꝗ habēt etiā finitatē. quia bene credo ꝙ tu ordinaueris iſtud: vt mea opera recipiāt ꝓmia ſibi debita. ¶Quare ſi poſthac poſtꝙ̃ ī me eſt noticia boni et mali/ego nō reuertar ad ſeruiendum corde ⁊ aīmo tibi deꝰ: ego ipe iudico me īdignū omni bono ⁊ cognoſco recte et merito ꝙ iuſtū eſt ⁊ equū ꝙ tu īperes terre ꝙ nō me debeat vltra ſuſtinere imo abſorbeat me viuum ſicut abſorbuit datan ⁊ abiron. ꝗa iuſtū eſt ꝙ tā nobile elemētū quale eſt terra: nō ſuſtineat creaturam rebellē ⁊ inobediētem tibi ſuo creatori. ¶Quia maximū dedecꝰ ⁊ opprobriū ſempiṫnū eſt terre: ꝙ aliqua creatura ſtet ſup eā ſuo īobediēs creatori. ¶O eṫne deꝰ ſine ꝑncipio ⁊ ſine fine/cū tu ſolꝰ ſis creator ōniū rerū creataꝝ/⁊ tu ſis cauſa ꝓpṫ quā oīa ſūt in eē: valde eēt ratiōabile ⁊ iuſtū ꝙ omnes eſſentie humane haberēt totā ſuā mētē ⁊ totā ſuā ītelligentiā in te/ita ꝙ oēs homines glorificarēt ⁊ exaltarēt tuū excellētiſſimū nomē taliter hoc ſeruātes ꝙ iſtō eſſet quolibet tēpe matutino ꝓma imaginatio ⁊ ꝓma cogitatio ī mētibꝰ eorūdē. ¶Sed cauſa fragilitatis hūani eē (qđ amplectiꝛ et exigit hoc qđ ſibi eſt ꝓhibitū ⁊ nociuū) ego ꝗ ſū humanꝰ cogito citius et imaginor ī ꝑncipio dici hoc qđ eſt corruptibile: ꝙ̃ te cui ꝗuis corruptio abeſt. ⁊ citiꝰ hoc qđ eſt viliſſimū ⁊ finitū: ꝙ̃ te ꝗ es nobiliꝰ eē qđ ſit/⁊ es ſine aliqua finitate. ¶Item dñe deꝰ maximū viciū cauſaꝛ ī me in hoc ꝙ ꝗlibet tpe veſptio quādo ego ingredior lectū tu nō es vltiā cogitatio ⁊ vltima imaginatio mētis mee. quare dñe dū cogito apud me hūc defectū: oro tuam clementiam ꝙ tu remoueas a mente mea omnes cogitationes que conſueuerunt in ea eſſe anteꝙ̃ memoria tue eſſentie benedicte illi occurreret: et ꝙ reponas in illa perpetuam memoriam reminiſcēdi

continue et cogitandi tuam gloriã que eſt ſine fine.
¶ Dñe deus tanta eſt virtus ⁊ excellẽtia tue bñdicte
eſſentie: ꝙ ſicut illa eſt infinita: ſic eſt infinita tua po
teſtas et tua ſapientia et omnes alie virtutes que
ſunt in te. tamen nõ intẽdo hic loqui de virtutibus
cardinalibus vel theologicis. ſed cũ ipſas nomino
virtutes (cum alio nomine eas ita ꝓprie nequeam
nominare) illas virtutes appello ꝓprietates pſo=
nales: vel pſone: vel appropriata. ¶ Nec eſt ita dñe
deus de te ſcdm aliquã ſimilitudinẽ ſicut eſt de regi
bus terrenis. quia ipſi ſunt finiti in ſuis qualitatibꝰ
⁊ ſuis ꝗtitatibus: et in eorũ dñio. at tu es infinitus
in omnibus tuis virtutibus: ⁊ quãtitas nõ cadit in
te niſi virtutis. ¶ Dñe deus in quo eſt infinitas vir
tutũ: poſtq̃ tua benedicta eſſentia eſt infinita: te hu
militer deprecor ꝙ tu infundas michi tuam gratiã:
ꝙ ego ad alia nõ cogitem nec habeã mentẽ meam:
niſi tm̃ in recolendo tuam excellentiſſimã eſſentiam
que eſt ſine fine. ¶ Deus mirabilis infinitate poſtq̃
tu es infinitus ita ꝙ es vbiq; totus: multũ ſunt infe=
lices ⁊ infortunati omnes illi qui ꝓpter ſuam culpã
te amittunt. quia poſtq̃ tu es vbiq; totus: vbiq; po
tes inueniri: dũ tamẽ habeas ꝗſitores qui te querãt
ſm ꝙ debes queri. quia vbiq; eſt tibi locus inuẽtio=
nis: ſi queraris via recta. Unde ego dñe deus ſum
vnus de illis infelicibus: qui dimiſi te hactenus ob
meam culpã. ⁊ cõſtat michi ꝙ tunc ꝑdidi te: quãdo
clauſi oculos mee mentis ⁊ cordis ad obliuiſcẽdum
ſine recordatiõe tuam benedictã eſſentiam infinitã.
¶ Quare ꝓpter hoc ego ipſe confiteor ꝙ ſum michi
ipſi cauſa et occaſio patiendi multiplex genus paſſi
onis. ⁊ video ⁊ cognoſco ꝙ dignus ſum puniri ad ta
lionem: vt libra iuſte ꝓ factis meis cõpleatur in me
¶ Dñe deus vera ꝯſolatio fideliũ: poſtq̃ tu es vbiq;
p̃ſens: ſic ꝙ nõ eſt aliquis locus qui careat tua p̃ſen
tia: placeat tue benignitati ꝙ det tantam gratiã vni
uerſe ſpeciei humane: ꝙ glorificet et exaltet tuũ be=
nedictũ nomen in ſempiternũ vbicũq; eſt habitatio
gentiũ. Quia ratio dictat vniuerſis hominibus ꝙ glo
rificẽt ⁊ laudent te vbiq;: poſtq̃ tua p̃ſentia eſt vbiq;
¶ O pater ingenite iuſtũ eſſet et conſonũ rationi ꝙ
ſicut aqua complet omnia loca ⁊ oĩa extrema alicu=
ius vaſis ipſa pleni: ſic tota terra ſit plena laude ⁊ cõ
memoratione et gloria tue eſſentie infinite. q̇a mul=
to melius ſine compatione deberet adimplere om=
nia loca terre cõmemoratio tue eſſentie infinite que
deberet eſſe in quolibet homine: q̃ aqua omnia lo=
ca vaſis: eo ꝙ aqua eſt finita in vaſe. ¶ Unde domi
ne deus res iſta ita ſeſe habet ⁊ nõ aliter ꝓpter excel
lentiã tue eſſentie infinite: quia aliq̇s humanus ĩtel
lectus nullo modo põt attingere ad intelligendum
quaſi aliquã ꝗtitatẽ tue benignitatis: nec ceterarũ
tuarum virtutũ. ꝓpterea quãq̃ in te eſt infinitũ: ta
mẽ ego non aſſero ꝙ ꝗtitas molis ſit in te. ſed dico
ꝙ cadit in noſtra imaginatione: cauſa humane fra=
gilitatis. Unde ꝓpter hoc oẽs quinq; ſenſus corpo
rales ſunt deficiẽtes ad apprehendendũ tuam beni
gnitatem laudem ⁊ gloriã que deberẽt tibi attribui:
quia vt predictũ eſt quicq̇d cadit in nobis eſt finitũ.
et q̇cquid eſt in te eſt infinitũ. ¶ Ergo dñe deus in
quo eſt omnis ꝑfectio virtutũ: dignare per tuam cle
mentiã ſupplere noſtros defectus eo modo ꝙ valea
mus ſurgere de cecitate humane fragilitatis: et ꝙ q̇
libet noſtrũ illuminet ex abundantia tue gratie. ita
ꝙ queuis creatura humana recognoſcat vero mo=
do te ſuũ creatorem ⁊ ſuum deum.

¶ Qualiter probatur ꝙ quilibet homo eſt finitus.

DEus infinite magnitudinis: laus et
gloria et honor in ſeculorũ ſecula ſit
tibi. quia tua magnitudo ẽ ita magni
ficata ⁊ mirabilis: ꝙ circuit ⁊ compre
hẽdit oĩa extrema mundi: et eſt vbiq;
¶ Unde cũ vniuerſa ſpẽs humana fi
niatur ⁊ terminet intra mundũ: ob id oẽs homines
ſunt finiti in ſuo eſſe ⁊ in ſuis opibus infra magni=
tudinẽ tue bñdicte eſſentie. Ergo dñe deus vera lux
fideliũ ⁊ eorum refugiũ ſingulare: poſtq̃ nos ſumꝰ
finiti in nobis: tuam clementiã humiliter depreca=
mur vt des nobis gratiã ꝙ tota intẽtio noſtra ⁊ vni
uerſa opera nr̃a ſint tantũ in feruore impendendi ti
bi omnẽ gloriam ⁊ honorẽ: et ꝙ fugiamus omnẽ va
nitatẽ huius ſeculi. ¶ Dñe deus qui ꝑ gratiam tue
benignitatis alleuias pctõres a delictis ſuis: poſtq̃
nos ſumus finiti et terminati intra certum terminũ
cui includimur: tanta virtus noticie eſt in me ꝙ co=
gnoſco ꝙ rõnabile eſt ⁊ decens ꝙ noſter intellectus
nõ debet tranſire poſt terminũ vbi tu finis illũ ⁊ ter=
minas niſi eleuet per fidem. Unde qñ intellectꝰ no
ſter vult egredi vltra terminũ ſibi a te prefinitũ: tunc
ipſe diminuit ⁊ debilitatur in virtute ſua: ex eo quia
nõ eſt de natura ſua ꝙ tranſeat terminũ ſibi prefixũ
Sed qñ intellectus noſter ⁊ ratio q̃ eſt in nobis vult
videre ⁊ ꝑquirere vero modo intra terminũ ſibi limi
tatum ea que debet: tunc noſter intellectus ⁊ rõ cre=
ſcit ⁊ multiplicatur in ſuis virtutibus. ¶ Dñe deus
cui nichil intimũ eſt occultũ: tibi cõſtat ꝙ noſtrũ eẽ
⁊ noſtre qualitates recipiũt in ſe augmentũ virtutũ
ꝓut benignitas tue volũtatis vult ꝓlongare ⁊ dila
tare terminũ intellectus cui includit. Quare domi=
ne te ſupplices deprecamur ꝙ digneris attribuere tale
ſpaciũ termini noſtro intellectui: ꝙ feruor ⁊ volũtas
deſiderij amoris valeãt adeo in cordibus noſtris au
gmẽtari: ꝙ ardeamꝰ amore tue bonitatis: ⁊ recogno

ſcamus ꝙ tibi ſoli debetur omnis gloꝛia ⁊ oīs laus.
¶Ergo dñe deus qui catholicos illuminas vera fi=
de/poſtq̄ eſt valde tibi facile ꝓlōgare ⁊ dilatare ter=
minū noſtri intellectus:concede nobis ꝑ tuā miſeri=
coꝛdiam ꝙ taliter illā amplies/ ꝙ noſter intellectus
non includat intra breuē terminū. ¶Dñe deus virtu
tū.ego nō miroꝛ ſi quinq̄ ſenſus coꝛpoꝛales terminā
tur ⁊ includūtur intra breuē terminū:ex eo ꝙ coꝛpus
in quo ipſi ſituant̄ et locant̄ eſt finitū./ ⁊ cōꝓrehēſum
intra certū ⁊ modicū terminū. ¶Unde ſicut quinq̄
ſenſus coꝛpoꝛales ꝯphendūtur intra modicū termi=
nū/⁊ hoc cauſa humani coꝛpoꝛis termiati ſimiliter
intra breuē terminū/in quo collocant̄ dicti quiq̄ ſen
ſus: ſic domīe ego valde timeo ꝙ ſenſus ſpirituales
mee anime terminētur intra breue ſpaciū termini/ et
hoc cauſa maloꝝ operū que ſemꝑ eſt amplexa. ¶Et
ſi ſenſus ſpirituales mee anime terminātur intra bre
uē terminū/⁊ opa q̄ ego feci ſunt modice quātitatis:
qđ erit meū iudiciū ſi tempus vite mee fuerit breuis
ſpacij/⁊ ego moꝛiar ſine bonis opibus? ¶O glorio=
ſe dñe nō eſt magnus laboꝛ alicui querere te lōge:q̄a
tu es valde prope nos:cū ſis intimioꝛ nobis q̄ꝫ nos
nobis. ¶Unde poſtq̄ tu dñe es infinitus/⁊ nos ſu
mus finiti in te:multū eſt facile oībus illis qui volūt
te querere recto itinere/ꝙ inueniāt te ſemꝑ quādo te
voluerint inuenire:quia tu es vbiq̄ totus/ ⁊ nos ſu=
mus termiati ⁊ limitati itra tuā infinitatē. ¶Ergo
dñe de⁹ nō opoꝛtet iuſtos q̄ tibi ſeruiūt voluere faciē
ſuā ex vna parte ad aliā ꝓ te querendo quādo te vo
luerint inuenire:quia poſtq̄ tu es vbiq̄/ipſi poterūt
te inuenire in ſuis coꝛdibus. Quia maxime propin=
quus locus vbi tu inueniris/eſt coꝛ hominis iuſti: et
remotiſſimus locus vbi tu nō inueniris/eſt coꝛ pec=
catoꝛis. ¶Unde dñe deus ſi ego ſim de numero pec
catoꝝ/⁊ tu diſtas ⁊ es remotus a me ꝓpter peccatū:
quando erit illa dies proſpera qua ego inueniam te?
certe ego non poſſum te inuenire/nec tu potes eē in
me/donec ego prius mundificer a peccato : licet ego
ſim ſicut artificiatum in arte in te/ ⁊ tu ſis infinitus:
et ambias omnia extrema mundi. ¶Et ſicut eſt val
de neceſſariū homi nimis onerato quē opoꝛtet lōge
ꝓficiſci alleuiare pōdus ſuū/ſi velit cito cōplere ſuā
viam/vl' ꝑuenire ad illū locū quo opoꝛtet ipſum ire:
ſic dñe de⁹ eſſet michi valde neceſſariū ꝙ tu alleuia=
res me et exonerares de peccatis meis q̄b⁹ ego ſum
valde onerat⁹/⁊ ꝙ infunderes michi tuā gratiā qua
ego per mea opa ꝑuenirē ad virtutes quib⁹ tu inue=
niris ⁊ exiſtis in quolibet. ¶Dñe de⁹ qui admones
peccatoꝛes ad agendū penitentiā:poſtq̄ ego ſum fi=
nitus ⁊ terminatus ī me/ꝯcede michi ꝑ tuā miſericoꝛ
diā ꝙ tu ſuccendas me feruoꝛe dilectionis vſq̄ adeo
ꝙ ego diligam te feruenter/et gloꝛificem te in eternū
¶Et ſi foꝛte ego nō receſſero a peccato ꝓpter tuam
admonitionem nec ꝓpter feruoꝛē ſtimulationis tui
amoꝛis:dignare ꝑ tuam clementiam taliter figere in
coꝛde meo memoꝛiā tue paſſionis/ ꝙ nūq̄ poſſit ex
eo exire. ¶Dñe deus infinite bonitatis/cū nos ſim⁹
finiti in nobis/⁊ tu infinitus in te: cura quam tu ha=
bes in diligendo nos eſt infinita:et facit noſtras cu=
ras eſſe ꝓpinquas tue dilectioni. ¶Domine de⁹/ve
ra certificatio dubioꝝ ego poſſum dicere veriſſime
ꝙ ſum quoddā mirabile ſpectaculū:quia ego ſum il
le qui ſemꝑ dilexi et amplexus fui res finitas/et tra=
didi obliuioni te diligere qui es infinitus. ¶Quare
domine ego confiteoꝛ et concedo me eſſe adeo ple=
nū criminibus:ꝙ niſi tua miſericoꝛdia eſſet ita ma=
gna/exiſtimarem meipſum pꝛoꝛſus indignū ꝙ ali=
quo tempoꝛe poſſem conſequi a te veniam : eo ꝙ ha
ctenus habitauerunt ſepius in coꝛde meo male cogi
tationes rerum finitarum:q̄ꝫ cogitationes tui qui es
infinitus. ¶Et miroꝛ valde intra me quonam mo=
do poteſt id eſſe ꝙ in tam modico coꝛpoꝛe ſicut meū
eſt/⁊ in tam modico coꝛde poteſt recipi tātū malum
ſicut recipitur.attamen poſtea quādo ego cogito ve
ro modo qualiter poteſt iſtud accidere:ego inuenio ꝙ
nō eſt mirabile ſi illud tantū eſt malū in me/vel etiā
maius adhuc.quia ego ignoraui ſemꝑ te creatoꝛem
meū infinitū:cui ego debuiſſem ſeruiſſe toto tꝑe vi=
te mee. ¶Dñe de⁹ q̄ cōſeruas iuſtos in vera pace et
in vera cōcoꝛdia/licet ea q̄ tu creaſti ſint finita:ꝓpter
hoc non ſequitur ꝙ in illis non ſit maximū bonum/
ꝓpter qđ homo ꝑuenit ad eternā vitā q̄ eſt ſine fine.
¶Item dñe deus/firmiter cognoſco ꝙ propter ma=
gnas malicias et defectus qui ſunt in rebus finitis:
homo amittit eternam beatitudinē alterius ſeculi/⁊
meretur pati ꝑpetuas penas. ¶Unde ꝓpter hoc do
mine ego ꝑfuſus lachꝛimis oꝛo tuā clemētiā:ꝙ ipſa
infundat michi gratiam ſequendi ⁊ amplectendi il=
la ꝓpter q̄ homo ꝑuenit ad ꝑpetuā requiē/⁊ fugiēdi
illa ꝓpter q̄ homo ꝑuenit ad ꝑpetuas penas. ¶Do
mine de⁹ q̄ circūdas oīa tā remota q̄ꝫ ꝓpinqua/pre
ſta michi gratiā ꝙ ſemꝑ quādo ego audiero ſermo=
nē fieri de rebus finitis:ꝙ ego recolā meā vilē ꝯditio
nē/⁊ meā humanā fragilitatē. ⁊ ſemꝑ quādo ego au
diero v̄ba fieri de re ifinita:ꝙ ego reminiſcar tui q̄ es
infinitus/ſic ꝙ ego ſeruiā tibi coꝛde ⁊ mēte q̄ꝫdiu pla
cuerit tibi ꝙ vita ſit michi comes. ¶Item dñe hu=
militer oꝛo te ꝙ tua miſericoꝛdia extēdatur adeo in
me:vt cuſtodias me et conſerues in virtutibus dum
reſpirauero in hoc mūdo/ſic ꝙ res finite nullā pote=
ſtatē habeāt ſuꝑ me:nec remoueāt me a tuo ſeruitio:
nec a laudib⁹ tui nominis qđ eſt dignū honoꝛe quo
libet ſine fine. Quia licet ego ſim finit⁹ intra tuam ī=
finitatem:tamen bene cognoſco ꝙ tua miſericoꝛdia
tantum operata eſt in me/ꝙ dedit michi intellectum
et rationem : quibus ego cognoſco ꝙ tu qui es ſi=
ne aliqua finitate/ es verus creatoꝛ meus/ et verus
deus.

¶Incipit tertia diſtinctio/in qua tractatur de eter
nitate diuina

¶Qualiter deus eſt ſine principio.

DEus alpha ⁊ o /cuius eternitatẽ nul
lum tempus precedit: cum tu domie
ſis ille qui es ſine principio. quando
aliquis contemplatur tuam eternita
tem/⁊ cogitat ⁊ ꝑpendit ꝙ tu es tãtũ
qui es ſine principio: ipſe relinquitur
totus ſtupefactus cum tue eternitatis recordat̃ que
eſt ſine principio. ¶Unde nõ eſt mirandum ſi quã=
do quis tuam eternitatem contemplatur: ſi eius in=
tellectus hebetatur: eo ꝙ nullus hũanus intellectus
poteſt attingere ad eam contemplandã aut intelligẽ
dam que in te caret principio. Quare propter hoc do
mine quãdo nos cõtemplamur ⁊ cernimus tuã eter
nitatẽ: neceſſariũ eſt ꝙ contemplemur ⁊ cernamus il
lam ſecundũ maximã ⁊ mirabilẽ excellentiã nobili=
tatis quã intelligimus in te eẽ. ¶Et ſi nos dñe deꝰ
cõtẽplamur veriſſime tuã eternitatẽ: oportet nos cõ=
tẽplari ꝟtutes que debẽtur rei eterne carẽti ꝑncipio.
⁊ ſi nos illas recte inſpexerimus: nos ꝑcipiemus ꝙ
omnis laus ⁊ oĩs gloria debet tue eṫnitati attribui.
¶Attamẽ dñe deus uſq3adeo eſt excellentis ꝟtutis
tua ſancta eternitas: ꝙ noſter intellectus nequit cõ=
prehendere neq3 attingere ad ꝑcipiendas virtutes q̃
debentur tue eternitati. ⁊ id accidit noſtro ĩtellectui
eo ꝙ ipſe habet principiũ/⁊ tua eternitas caret illo.
quare dñe fimbrie noſtre poteſtatis non dilatantur
intantũ vt poſſimus contemplari tuã eternitatẽ ſecũ
dũ ſuam maximã nobilitatẽ: imo oportet vt nos cõ
templemur et cernamus illã ſecũdũ modicã ꝑceptio
nẽ noſtri intellectus. ¶Unde dñe tuã clemẽtiã oro
ſuppliciter ⁊ deuote/ꝙ illa dignetur ita me adiuua=
re: vt bona tẽporalia non impediant intellectũ meũ
ad cõtemplandã illã modicã ꝑceptionem quã perci
pit de tua eternitate: imo quotidie adiuuet illum ⁊ il
luminet de bono in melius. ¶Dñe deus ſi quis ſub
tiliter velit conſiderare qualiter quicq̃d habet princi
piũ qđ eſt etiã nũc ĩ eẽ/poſſit eſſe in ꝑuatiõe: quia ex
nũc quãdo eſt in eſſe/non poteſt ꝑ ſe ſuſtineri in ſuo
eſſe: ipſe inueniet ꝙ improportionaliter eſt maxima
differẽtia inter tuã eternitatẽ (q̃ eſt ſine ꝑncipio) et eẽ
ſuũ/⁊ inter eẽ omniũ rerũ q̃ ſunt create habẽtes prin
cipiũ. quia res que habẽt ꝑncipiũ potuiſſent non eẽ:
ſed eternitas tua non habens principium nõ potuiſ
ſet non eſſe. ¶Unde dñe facile poteſt conſtare vni=
cuiq3: ꝙ eſſe habens principiũ non eſt in eſſe per ſe:
ſed per aliud/⁊ ꝙ nequit eſſe infinitum nec eternum:
⁊ ꝙ potuiſſet eſſe ꝙ non deueniſſet in eſſe. ſed cũ tua
eternitas non habeat principiũ: clare liquet ꝙ aliq̃s
iſtorum defectuũ non poteſt eſſe in ipſa: imo eſt in
ipſa omnis virtus et omnis excellentia laudabilis.

¶Item cũ omnia habẽtia pricipiũ que ſunt in eſſe:
deueniũt in eſſe per aliud ⁊ non per ſe: conſtat ꝙ ali=
ud eſt ex neceſſitate in eſſe qđ dedit illis principiũ et
eſſe/qđ etiam oportet neceſſario eẽ eternũ/ poſtq3 de
dit ceteris rebus principiũ: ſed illud non eſt niſi ſola
eternitas tua deus. ¶Domine deus ob cuius gra=
tiam cuncta ſunt in eſſe/cũ tua eternitas ſit ſine prin
cipio: dignare vt pius ⁊ miſericors/ ꝙ quãdo nos il
luminati ꝑ tuam gratiã incipiemus te diligere ⁊ glo
rificare: ꝙ noſter intellectus ⁊ noſtra mens non poſ=
ſint aliq̃d aliud ꝯtẽplari nec cogitare ad diligẽdũ ni
ſi ſolũ te. Quia poſtq3 tua eſſentia caret omni princi
pio/facile eſt tibi dñe ꝑſtare michi tantã gratiã: ꝙ fi
gas tãtũ amorẽ in corde meo ad diligendũ te/ꝙ ni=
chil aliud poſſim diligere nec glorificare aliquo tẽ=
pore niſi te ſolũ: cui tantũ oĩs gloria debet̃. ¶Nã ta
lis amor eſt neceſſarius ſeruo tuo: cũ aliqua creatura
non habeat quid pro ſuis meritis ſuo reſpõdeat crea
tori. ¶Dñe deꝰ ꝑ cuiꝰ miſericordiã rei a ſuis noxis
liberant̃: tuã clemẽtiã hũiliter deprecor ꝙ tu preſtes
gratiã vnicuiq3 volẽti ſub tuo ſeruitio militare/ quã
do ipſe forte incipiet in via tui ſeruitij deficere/ꝙ ipſe
cogitet tuã eternitatem redditurã oĩbus merita im=
ꝑpetuũ ſecundũ ſua opera. ¶Item dñe tibi deuote
ſupplico ꝙ taliter diſponas linguas omniũ hominũ
ad laudandã tuã benedictã eṫnitatẽ: vt nichil aliud
poſſint ꝓferre niſi laudẽ ⁊ gloriã ipſius. quia ſi oẽs
lingue omniũ creaturarũ q̃ ſunt/conarent̃ manifeſta
re bonũ tue eṫnitatis: nõ poſſent ſufficere ad exꝑmẽ
dũ (vt ita loquar) minimã partem eius. ¶Item dñe
deus/ſi oẽs oculi tam corporales q̃3 mẽtales q̃ ſunt/
qui fuerũt/⁊ q̃ erũt/vellent videre gloriã et laudem
ꝑtinentem ad tuã eternitatẽ: nõ ſufficerẽt ad viden=
dũ nec ad imaginandũ ſolũ mĩmã partẽ ipſiꝰ (vt ita
loquar) Quia mens mea ſentit penitꝰ dñe deꝰ ꝙ fer=
me ita videat̃ iniurioſum eſſe vt aliq̃d habẽs ꝑncipi
um audeat ꝯtẽplari ⁊ cogitare rẽ carentẽ ꝑncipio: ſi=
cut videt̃ ĩiurioſum ⁊ incõueniẽs ꝙ viliſſimꝰ homo
indutus veſtibus ſordidis ⁊ incultis audeat ſedere
iuxta regẽ ornatũ ſuis regalibus veſtimẽtis. ¶Dñe
deus ſepe accidit ꝙ multi homĩes viles et pauperes
intrant in ꝯſpectũ regũ: licet iniuriati ſint eis: ⁊ reges
flexi miſericordia miſerent̃ eoꝝ/⁊ auſcultãt ꝟba eoꝝ
⁊ poſtea exaudiũt ꝓces ſuas. ergo tu dñe q̃ es rex re=
gũ ⁊ dñs dominãtiũ flecte tuã iuſticiã miſericordie
tue/⁊ da gratiã ſeruis tuis paupibꝰ ⁊ miſeris vt ex=
audias eos quãdo adorãt te ⁊ ꝯtemplãtur tuã eter=
nitatẽ. Quia licet ſerui tui ſint miſeri ⁊ vilis conditio
nis: ita ꝙ nõ ſunt digni cõtẽplari te: id tamẽ non effi
cit ꝙ eoꝝ ꝯtẽplatio obſit tibi. q̃a vilis eoꝝ cõditio nõ
poteſt diminuere tuã dignitatẽ: quare te precor ꝙ tu
eis nõ ꝓhibeas cõtẽplari tuam eternitatem. ¶Dñe
deus cuius eternitas demonſtratur ꝑ principiũ om=
niũ creaturarũ: tunc quando iuſtus meditat̃ ſecũ et

creaturarum: tunc quādo iuſtus meditatur ſecum ꝛ
contemplatur tuam benedictā eternitatem et alias
tuas virtutes: non timet inimicos ſuos odiētes eū/
imo redarguit eos de peccatis eorū. ¶Ego dn̄e de=
us non ceſſo q̄ſi dicere quotidie cordi meo (q̄d eſt
peſſimus hoſtis meus quē habeo) vnde ꝓuenit ī te
tanta ignorātia et tanta fragilitas cecitatis: ꝙ co=
gitaſti plus in rebus finitis habētibus principium:
q̄ꝫ in eternitate diuina que eſt ſine principio. ¶Et ſi
forte cor meū reſponderit michi/ ꝙ oīa predicta ma
la proueniunt ex eo quia ipſū eſt radix ex qua ꝓue=
niunt oēs peſſime cogitationes: tunc ego reſponde
bo ei et dicā ꝙ ipſū exoret tuam clementiā/ ꝙ tu di=
gneris remouere ex eo illam radicem peſſimam / et
imponere in eo radicem productiuam bonarū cogi
tationū: ſic ꝙ ī eo nequeat eſſe aliqua cogitatio pre=
ter cogitationem feruoris tui amoris ¶Quia tu do
mine deus (qui facis ſeruos tuos eſſe participes tue
eterne glorie) es primū bonū mei eſſe/ ꝛ p̄mū quod
diligit eſſe meum es tu: quia tu creaſti illud. et p̄mū
contra quod ego erraui/ fuiſti tu: et primū etiā quod
ego tradidi obliuioni. ¶Quare dn̄e deꝰ rationi eſt
conſentaneum ꝙ omnis virtꝰ ꝛ om̄e bonū recogno
ſcatur tibi ſoli debere attribui: ꝛ omne viciū ꝛ omis
fragilitas vanitatis michi hūano. quia om̄e bonū
procedit a te: et omne malū eſt in me viliſſima crea=
tura. ¶Unde te deprecor dn̄e deus deuota mente/
ꝙ licet mee conuerſationis principiuꝫ fuerit malū/
et peruerſum/ ꝛ contrariū rationi: ꝙ finis meus bo=
nis operibus terminetur. ¶Domine deus cuiꝰ vir=
tutes humanus intellectus nō poteſt comprehēde=
re/ ſicut equus vinctꝰ ad preſepe non poteſt ſe plus
extendere niſi quātū vinculū quo vincitur eſt lōgū:
ſic meꝰ intellectꝰ nequit ſe plus extēdere niſi quātū
a te ꝑmittit̄. q̄re nō eſt couenieſ ꝙ meus intellectꝰ
percipiat eternitatē que eſt ſine principio: quia iſtud
tale ꝑcipere eſt vltra terminum ſibi a te aſſignatum.
¶Quia nō eſt naturale nec rationabile ꝙ finita ha
bentia p̄ricipiū intelligāt vel ꝑcipiant rē infinitā nō
habentē p̄ricipiū. vnde dn̄e ſi nequeo cōtēplari te q̄
es ſine principio prout deceret excellētiā tue nobili=
tatis: te deprecor ſuppliciter ꝙ tua ſapiētia ꝛ tua ſciē
tia excuſent meā ignorātiā ꝛ meā fragilitatē. ¶Un
de dn̄e deꝰ/ iuſtus dicit quotidie cordi ſuo: ſi tu non
potes contēplari. eſſentiā diuinā ſecundū ſuam ex=
cellentiſſimā nobilitatem: ſaltem cōtēplare eā ſecun
dū tuā fragilē poſſibilitatē/ q̄a tibi nō eſt attributa
tanta poteſtas ꝙ poſſis illā ꝑfecte cōtēplari. ¶Be=
nedictū ſit dn̄e deus tuū nomē glorioſū quia tu iſu
diſti michi tantā gratiā intellectiuā/ ꝙ ego potui ꝑ
uenire de ſenſualibus ad ītellectualia: in hoc ꝙ per=
cepi in intellectu meo tuam eternitatē eſſe ſine prin
cipio. ¶Laus et gl'ia ꝛ benedictio ſit tibi dn̄e deus/
quia placuit tibi remouere a ſeruo tuo amorem re=
rum finitarum habentium principiū: et accēdiſti eū
amore tue eternitatis que eſt ſine principio. ¶Dn̄e
deus placeat tibi ꝙ ſicut ego fui principiū meorum
malorū hactenus: ꝙ tu ſis poſthac principiū ꝛ finis
meorū bonorū/ et ꝙ totū meū propoſitū ꝛ tota mēs
mea ſit deinceps ſeruire tibi imperpetuū ſancte deꝰ.

¶Qualiter deus eſt ſine fine.

Deus a quo multa bona procedūt cū
tua benedicta eſſentia ſit ſine fine: pa
tet omnibus nobis ꝙ ipſa eſt eterna.
et ſi eterna eſt ꝛ carens fine: nullo mo
do poteſt eſſe corruptibilis. ¶Quia
per oppoſitū q̄cquid habet finem: eſt
corruptibile ſecundum naturam. ¶Unde cū tu do
mine deus ſis ſine fine ꝛ incorruptibilis: nos qui ca
remus illo munere quātū ad corpus ſecūdū naturā
et ſumus corruptibiles: debemus rationabiliter te
glorificare et tibi deſeruire tanq̄ viles creature ſuo
nobili creatori. ¶Domine deꝰ cū conſtet oībus te
eſſe ſine principio: quā rationem quis poſſet preten
dere ꝙ tu haberes finē? certe nullā. quia poſtq̄ꝫ tua
eſſentia eſt in eſſe ſine principio per ſuam dignitatē
et per ſuā excellentiā: ſic ſimiliter et ſine fine. ¶Nec
aliquid eſt ī eſſe q̄d poſſet tibi dare finē: eo ꝙ tua eter
nitas eſt incorruptibilis. ¶Sed nichil poſſet tibi ꝓ
hibere ꝙ tu non poſſes dare finē oībus poſtq̄ꝫ omia
preter te habēt principiū/ et oīa habuerunt p̄ricipiū
et fuerunt in eſſe cauſa tui. quia poſtq̄ꝫ tu potuiſti da
re oībus principiū: tu poſſes ſi eſſet rationabile da=
re ſimiliter omnibus finem. ¶Dn̄e deus incōprehē
ſibilis virtutis/ cū nos conſideramus tuā eternita=
tem eſſe ſine fine: tunc oritur in noſtro intellectu q̄
dam mirabilis ſtupor/ ob hoc ꝙ miramur ꝙ aliquid
poſſet eſſe in eſſe q̄d careat fine. ¶Sed iſte admira=
bilis ſtupor ſuboritur in noſtro intellectu cauſa de=
fectus noſtre intelligentie ꝛ nō tui. quia noſter intel
lectus eſt adeo debilis et fragilis: ꝙ neceſſarium eſt
ipſū admirari q̄n cogitat vel contēplatur tuā excel=
lentiſſimā nobilitatem eſſe tante dignitatis/ ꝙ non
debet habere p̄ricipiū neq̄ finē: imo oportet ipſā ab
eterno eſſe. ¶Sed ſi nos dn̄e recte vellemꝰ conſide
rare: nō deberemus ob hoc aliquo pacto admirari.
imo deberemꝰ plus admirari ſi tu haberes finē: quia
impoſſibile eſt ꝙ aliq̄d q̄d nō habet p̄ricipiū poſſit
habere finē. ¶Dn̄e deꝰ q̄ cūcta rationabiliter ordi=
naſti/ bn̄dicta ſit tua ſācta eternitas q̄ creauit nos ꝑ
petuos ſine fine: vt nobis pateſieret ꝙ tua eēntia eſt
eterna ſcilicet ſine p̄ricipio ꝛ ſine fine ¶Ū ꝓpt hoc
nos tenemur ex debito ꝛ ex recta obligatiōe tibi lau
des ꝛ gl'iaꝫ īpēdere: poſtq̄ꝫ dediſti nobiſ eē q̄d eſt ſine
fine/ vt cognoſceremꝰ tuā p̄tātē q̄ eſt ſine fine. Qua=
re poſtq̄ꝫ nos omnes habemꝰ eē q̄d eſt ſine fine q̄ꝫ be
ati erūt illi q̄ tua gr̄a mediāte/ ſuis meritis obtine=

bunt gl'iam ſempiternā. ꝛ q̄ꝫ maledicti et īfelices illi
qui īppetuū ī inferno diuerſis cruciatib⁹ torq̄bunt:
vnde concede michi dn̄e ꝑ tuā miām / ꝙ ego ſim de
numero electoꝝ. ¶ Dn̄e deus q̄ ſuſtines oīa in ſuo
eſſe: nos poſſum⁹ bene eſſe diuturne durationis ad
cognoſcēdū te ſine fine / poſtq̄ꝫ tu ſuſtines nos ī eſſe
ad cognoſcendū te imppetuū. ſed quis eſt ille qui ꝑ
tātū tēpus durauerit ꝙ ab eterno cognouerit ꝙ tu
nō habueris pricipiū? nullus. quia tua eternitas de
dit pricipiū oibus: vnde tu ſolus es ab eterno ¶ Et
hoc eſt dn̄e quia poſtq̄ꝫ oīa preter te habēt pricipiū:
nichil eſt qđ tātū durauerit ab eterno qđ poſſit vidiſ
ſe ꝙ tu habueris principiū. ¶ Unde laus gloria et
benedictio ſit tibi dn̄e deus / quia nullus eſt q̄ poſſit
ab eterno vidiſſe te fuiſſe ſine principio: et tu dediſti
nobis eſſe propter quod nos videbim⁹ te ſine fine.
¶ Dn̄e clemētiſſime cui oīa ſunt poſſibilia / tuā cle-
mētiā ſuppliciter rogito: ꝙ figas et cōfirmes in me
contēplationē quā poſuiſti in corde meo. quia niſi
tua gratia teneret illam defixam ī viſceribus cordis
mei: de facili remoueretur / ꝛ poſtea ſemꝑ cōtēplarer
et imaginarer vilia / ꝛ friuola ꝛ finita: ꝛ ſic coinquina
rer in illis. ¶ Itē dn̄e deus humiliter te oro ꝙ tunc
quādo friuola inania ꝛ finita tentabunt aīam meā:
ꝙ tu des michi gratiā recolēdi tuā eternitatē. quia
tunc oīa fragilia et inania eiicio a mēte mea: quādo
illius ſū memor / et oīs alia cogitatio niſi in te videt̄
michi vilis / ꝛ fallax / et cōtraria ſaluti. ¶ Unde dn̄e
deus ſi tu feceris michi tantā gratiā ꝙ ſemꝑ qñ aīa
mea voluerit imaginari iſta trāſitoria ꝛ finita / ꝙ tu
des gratiā illi ꝙ recolat tuā infinitatē et tuā eterni-
tatem: ego potero palā loqui ꝙ tu nō tradidiſti me
obliuioni / imo ſum de numero illoꝝ q̄ fruentur tua
gloria ſine fine. ¶ Dn̄e deus vera ſpes credentium
poſtq̄ꝫ tu creaſti me duraturū ſine fine: placeat tibi ꝑ
tuā miſericordiā ꝙ nō ſim ita negligens nec ſegnis
erga te ſicut fui hactenus. qꝛ ego fui hacten⁹ tanq̄ꝫ
homo poſitus extra mentem ꝛ alienatus a ſenſu in
hoc ꝙ nō cognoui te creatorē meū feciſſe me: vt tue
eterne beatitudinis ꝑticeps eſſem. ¶ Dn̄e ſi quis
debet mirari de aliquo / non miret̄ de tua eternitate:
ſed miret̄ potius de hoībus ſegnib⁹ et negligētib⁹ /
qui poſtponūt te laudare et tibi impendere ſeruitiū
quia nō eſt mirādum de tua eternitate: cū ſit tibi ꝓ-
priū carere ꝑncipio et fine. ¶ Item nō debet quis
admirari ſi tu careas fine. ſed poti⁹ debet mirari de
patre ſuo quē ſcit habere ꝑncipiū et neſcit finē ei⁹.
quia multo facilius eſt ſcire et ꝑpendere finē rei hn̄-
tis ꝑncipiū: q̄ꝫ ſcire ſeu perpendere finē rei nō hn̄tis
principiū. ¶ Dn̄e deus rex glīe ꝓpt̄ hoc quia modi
cum ſpaciū tēporis eſt inter ꝑncipiū ꝛ finē rei habē
tis principiū ꝛ finē: nō eſt impoſſibile ſcire finem rei
hn̄tis ꝑncipiū. ¶ Sed ſi eſſet tot corda hoīm quot
ſunt pulueres arene in littore maris / vel quot ſunt
gutte aque in mari: adhuc nō poſſent ītelligere nec
ꝑ erpendere finē rei nō habentis principium. ꝛ hoc
contingeret eo ꝙ oīa cōprehenderent inter pricipiū
et finem. vnde cum tu dn̄e nō habeas principiū: nul
lo modo potes habere finem. ¶ Quare dn̄e quia tā
tam diſcretionē rationis dignatus es michi dare in
agnoſcēdo tuam eternitatem / ꝛ poſuiſti totā meā
ſpem in te: reuera neceſſariū eſt ꝙ ratio compellat
me ad glorificandum et ad laudandum virtutē tue
eternitatis. ¶ Quia poſtq̄ꝫ tibi ſoli debet attribui
omnis laus et oīs feruor dilectionis / et omnis ho-
nor / et omnis gloria: delebo de corde meo quēlibet
alium feruorem dilectionis et amoris ob id dn̄e q̄a
quicquid eſt preter te / habet principium et terminū:
et quicquid non procedit a te / habet principium ꝛ fi
nem. ¶ Et niſi ego delerem de corde meo res habē
tes principium et finem / ſcilicet non diligendo eas
propter ſeipſas: ipſe deleret me eo ꝙ ipſe habēt finē.
vnde dn̄e te humiliter deprecor ꝙ tu adiuues me ꝙ
ego poſſim illas delere citi⁹ de corde meo: q̄ꝫ ipſe me
de tuo amore. ¶ Item dn̄e ſuppliciter tuam clemen
tiā oro ꝙ ipſa det michi hāc gratiam / ꝙ poſtq̄ꝫ meū
principium fuit in peccato: ꝙ finis meus terminet̄ ī
virtute / ad laudem ꝛ ad ſeruitium tui noīs glorioſi
¶ O deus qui omnia ab eterno preuidiſti: quātam
beatitudinem poſſidebunt illi quos tua gratia fa-
ciet eſſe participes tue glorie. nam eoipo ꝙ ſcient ꝙ
tu es permanſurus ſine fine: erit in eis tota pulchri
tudo glorie. quia ob id etiam ſcient ꝙ erunt duratu
ri ſimiliter in tua gloria ſine fine. attamē dn̄e hec eſt
animi mei ſententia ꝙ ſi cōtigerit forte me eſſe par-
ticipem tue glorie: ꝙ plus debeam gaudere ꝛ gloria
ri de tua gratia q̄ꝫ de mea / cum tua ſit cōpletiua om-
nium aliarum que ſunt: et ſola illa ſit cauſa propter
quam omnes alie gloriantur. ¶ Et quantam triſti-
ciam et merorem habebunt illi / quos vorago gehen
ne tenebit in compedibus immortales: ex hoc ꝙ
ſcient ꝙ ſicut tu cares fine / ꝙ ita eorum pena et con-
demnatio erit ſine fine. attamē domine adhuc me⁹
ſentit animus ſi contingat (quod abſit) me imperpe
tuum condemnari / ꝙ ſi ego tunc in inferno patiens
poſſem te diligere: ꝙ maior eſſet gloria quā ego ha
berem de tua eternitate et ceteris tuis virtutibus /
q̄ꝫ eſſent pene quas ego paterer. ¶ Deus alpha et o /
ſine pricipio et ſine fine poſtq̄ꝫ tu es noſtra duratio
ſine fine: merito omnis gloria / omnis laus / et omis
benedictio debet tibi attribui ſine fine et non alicui
creature: quia honor et gloria debetur tibi ſoli deo.

¶ Incipit quarta diſtinctio in qua tra
ctatur de vnitate diuina / qualiter vnus
ſolus deus eſt.

DEus cui ꝓprium eſt ſemꝑ hoibus mi=
ſereri ꝗ tua mãdata cuſtodiũt/tuum
benedictũ eſſe eſt tãte dignitatis: ꝙ
quecũqꝫ ſũt in eſſe cõprehendũtur ĩ
eo/et hoc ꝓpter ſingularitatẽ eius ꝗ
caret principio et fine. ¶ Et non eſt
aliq̇d in eſſe preter te qð ſit deꝰ: q̇a ſoli tibi deo cõue
nit carere prĩcipio ⁊ fine. vnde tu es ſolus ille et ni=
chil aliud qð hec duo habet ĩ ſe. ¶ Dñe deꝰ adeo eſt
nobilis excellẽtie tua eſſentia diuina: ꝙ nichil aliud
preter te habet poteſtatẽ virtutẽ vel grãm ꝙ ſit deꝰ/
nec eſt etiã aliq̇d preter te qð habeat ſapiẽtiam ordi
nandi res ꝗ pertinent ad ordinationẽ diuinã. ⁊ ꝓpt
hoc dñe es tu ſolus vnus deus ꝗ comples oĩa: et ce
tera recipiũt in ſe a te q̇cq̇d boni eſt in eis. ¶ Unde
cum tu dñe ſis perfecte completus in omnibus vir=
tutibus ſic ꝙ nichil tibi deſit/q̇a apud te omĩa ſunt
poſſibilia: nõ eſt neceſſariũ ꝙ alius deus ſit in eſſe ſi
mul tecũ. q̇a poſito ꝙ multi dij eſſent: nõ poſſent ha
bere maiorẽ poteſtatẽ inter oĩs q̃ꝫ tu modo ſolꝰ ha
bes/nec poſſẽt melius ordinaſſe q̇cq̇d eſt q̃ꝫ tu ordi=
naſti. ¶ Ergo cõſtat dñe deꝰ pater ꝙ nõ ſũt plures
dij ſed tm̃ tu vnꝰ ſolus. nec eſt neceſſariũ ꝙ ſint: q̇a
tua vnitas/⁊ tua ſingularis eſſentia cõplet oĩa/⁊ ni
chil ſibi deeſt. ¶ Quare valde errant illi ⁊ ſũt obceca
ti intellectꝰ: ꝗ credũt ꝙ multi dij ſint. quia poſtq̃ꝫ tu
dñe es ꝑfectiſſime poteſtatis ⁊ ꝑfectiſſime bonitatis
ita ꝙ oĩa ſolus cõples: merito ſũt condẽnãdi illi qui
credunt plures deos eſſe preter te vnũ ſolũ. ¶ Dñe
deus illuminator cordiũ humanorũ/tibi ſit oĩs glo
ria et laus: q̇a tu ꝑ infuſionẽ tue gratie tribuiſti no=
bis verã ſcientiã et verũ ĩtellectũ. ita ꝙ veriſſime ſci
mus et ꝑcipimus ꝙ tu tãtũ es ſolus vnus deus: cui
ineſt oĩs ꝑfectio virtutũ. ⁊ ꝑcipimus ꝙ omne illud
qð nos cogitamus et imaginamur in cordibꝰ nr̃is
preter te: habet defectũ in ſe poteſtatis ⁊ bonitatis/
et ſic de ceteris virtutibꝰ. ¶ Jtẽ dñe deus cũ alius
mũdus nõ ſit ĩ eſſe niſi iſte ſolus/cui tu dñaris quã
tũ noſter intellectus ꝑcipit/nõ poteſt eſſe alius deꝰ
preter te ꝗ dominet alteri mũdo: cũ vnꝰ mundus ſit
tãtũ in eſſe. ¶ Unde q̇a nos ſcimꝰ nos nõ eẽ ſubie=
ctos niſi tantũ tibi vni ſoli deo/⁊ hoc q̇a tu ſolꝰ crea
ſti nos: neceſſario oportet ꝙ tibi tãtũ ſeruiamus et
reddamus gratiarũ actiones. ¶ Sed ego dñe ſũ ti=
bi valde culpabilis ex eo ꝙ tradidi ſeruiciũ tibi debi
tum obliuioni: et poſui mẽtẽ meã et intellectũ circa
curã tẽporaliũ. ¶ Unde oꝑa mea hactenus fuerunt
inania ⁊ vilia: eo ꝙ tibi ſoli deo debuiſſem exhibuiſ=
ſe omnẽ gloriã ⁊ honorẽ. et ego tanq̃ꝫ obcecatꝰ mẽte
et ĩtellectu dilexi et exhibui reuerẽtiã rebus tranſito=
rijs: quibꝰ nulla eſt laus nec gloria ĩpẽdẽda. ¶ Qua
re dñe deus cũ in me fuerit hactenus tanta cecitas
ignorantie: poſthac eſt neceſſario michi expediens
ꝙ tibi tantum reddam omnẽ gloriã et honorẽ/et ti=
bi tantum deſeruiam dum michi fuerit vita comes.
¶ O dñe deus qui conſeruas tuos famulos ĩ ope=
re caritatis eo ꝙ tua eſſentia eſt tantũ vna in diui=
nitate/et alia deitas non eſt niſi tua: et tu es totꝰ vir
tuoſus et perfectꝰ in omni bonitate/ita ꝙ nichil bo
ni tibi deficit. Unde poſtq̃ꝫ tu perfectus es in om=
ni bonitate et nichil boni tibi deficit: placeat tibi ꝑ
tuam piiſſimam miſericordiam ꝙ radices nos ⁊ cõ
formes in tua bonitate/ita ꝙ nequeamus adherere
niſi tuis ſeruitijs faciendis. ¶ Quia poſtq̃ꝫ nõ eſt
alius deus niſi tantum tu domine vere deus: eſt cõ=
ueniens ꝙ habeamus vnum ſolũ dominum ſcilicet
te tantum/ et tibi tanq̃ꝫ ſingulari domino (cui debet
omne ſeruitium) omnem laudem et gloriam impen
damus. ¶ Unde cum tu ſolus ſis vnus deus et vnꝰ
dominus cuiuſlibet rei/et nichil ſit tibi equale vel ſi=
mile: oportet neceſſario ꝙ omne bonum tibi tãtum
attribuatur. quia proprium eſt bono ꝙ non ſit in eẽ
niſi per diuinam potentiam. vnde cum non ſit niſi
vnus deus tantum/et bonum non poſſit procedere
niſi a deo: oportet neceſſario ꝙ omne bonum deo tã
tum attribuatur. ¶ O ſancta diuinitas q̃ꝫ mirandũ
eſt de me qui ſemper hactenꝰ dilexi et honoraui plu
res deos: licet non ſit niſi tu tantũ vnus deus. quia
ego dilexi et honoraui plures deos in hoc ꝙ dilexi
plura illo amore et honoraui illa reuerentia: que nõ
pertinet niſi ad te ſolum deum. ¶ Quia ego dilexi
ſepius perſonas ita vehementer amore intrinſeco:
ꝙ et nocte et die non erat quaſi aliquid aliud in cor
de meo niſi dilectio earum. vnde tunc ego diligebã
equaliter illas perſonas ſicut nunc teneor te deum
diligere et diligo. quare ille perſone erant michi ſi=
cut tu domine deus es nunc: eo ꝙ diligebam eas eo
amore quo te teneor diligere ¶ Unde iſta eſt vna de
maioribus infamijs que poſſint eſſe: ꝙ ego dilexe=
rim plura eo amore quo debeo te deum diligere/cũ
tu deus non ſis niſi vnus tantum. quare eoipſo ꝙ
ego dilexi plura eo amore quo te debeo diligere: in
hoc feci michi plures deos, de quo ſum valde crimi
nandus ¶ Unde domine deus ſi eſſet (quod nõ eſt)
ita ꝙ eſſet alius deus preter te: propter ſtulticiã me
am de facili remouiſſẽ amorẽ meũ a te/⁊ poſuiſſẽ il=
lũ ĩ illo alio deo. vnde ꝓpt hoc bñdicaris in eternũ
quia tu dediſti michi noticiã: ꝗ ego cognoſco ꝙ ceci
diſſẽ ĩ ꝑdictũ viciũ ꝓpt hoc q̇a cor meũ diſcedit ſepe
a te/⁊ diligit vilia ⁊ vana: licet ſibi ꝯſtet ꝙ tibi tm̃ de
betur oĩs vera dilectio. ¶ Quare dñe deꝰ valde mi=
ror de meipſo: quonã mõ id eueniat ꝙ cor meũ ima=
ginet ⁊ cogitet tot amores/et tot memorias/ et tot
deſideria. cũ nõ ſit niſi tu tãtũ vnus deus. vñ poſtq̃ꝫ
nõ eſt aliꝰ deꝰ niſi tu ſolꝰ: bene eẽt ratiõabile ꝙ ĩ cor
de meo nõ eẽt niſi vnꝰ amor/⁊ vna cogitatio ⁊ vnũ
deſideriũ tui ſolius ¶ Quapropter dñe deꝰ tuã cle=
mentiam humilit deꝑcor: ꝙ tu infũdas michi tuam

gratiã ſic ꝙ ego nõ poſſim niſi te tãtũ diligere/ ⁊ i te ſemꝑ gaudere. cũ i vnitate tue benedicte eſſentie debeat ꝗlibet ſuũ tm̃ amorẽ ponere. ¶ Laus ⁊ gloria ſit tibi dñe deꝰ in eternũ/ ꝗ creaſti tot ãgelos ad laudandũ ⁊ ad glorificãdũ te ſolũ vnũ deũ ⁊ vnũ dñm/ creatorẽ oĩm viſibiliũ ⁊ inuiſibiliũ: ꝗ cõtinue voce iceſſabili te glorificãt in excelſis. ¶ Itẽ dñe deꝰ bñdicatur nomẽ tuũ in eternũ/ ꝗ creaſti tot gẽtes ad glorificandũ te ſine fine: ⁊ creaſti eos cũ libera volũtate diligẽdi te ⁊ ſeruiẽdi tibi/ vel diligẽdi aliqd aliud preter te ⁊ ſeruiẽdi illi vt acqrãt ſibiipſis meritũ boni vel mali. ¶ Et videtur michi dñe ꝙ ab omibꝰ hominibꝰ glorificeris et lauderis: quia tu laudaris ab illis ꝗ tibi attribuũt omẽ bonũ/ ⁊ laudaris etiã ab illis ꝗ tibi nõ attribuũt omẽ bonũ: quia iſti tales vltimi ad minus excuſãt te ab omni malo. ⁊ ita vniuerſaliter oms hoies te cõmendant. ¶ O pater miſericordie quãta confuſio erit illis ꝗ crediderint plures deos eſſe/ ⁊ in illis habuerint credulitatẽ ſuã: quando torqbunť in iferno penis ineſtimabilibꝰ. ꝗa tũc ipſi ſciẽt ꝙ nõ eſt niſi vnus deꝰ creator oĩm: ꝓpť quã credulitatẽ habitã ipſi ſine fine flagellabunť. ¶ Unde benedicaris tu dñe in eternũ: ꝗa valde decẽs eſt ꝙ illi ꝗ ſic crediderint plures deos eſſe/ a te ſolo deo diuerſis penis ſine fine torqãť. ¶ Quare dñe deus ſuppliciter te oro quatenus digneris me eripere ab eorũ cõſorcio et ab iferni voragine: quã ipſi ſubibũt propter maculam falſe credulitatis/ ꝗ eſt credere in aliũ ꝙ̃ in te ſolũ deũ ꝗ oĩa ab eterno ꝓuidiſti ¶ Ergo dñe deus poſtꝙ̃ nõ eſt alius deꝰ preter te: te tantũ affectio diligere/ laudare/ ⁊ glorificare ſine fine. ⁊ ſupplico tibi ꝙ augmẽtes feruorem mee dilectionis erga te: ꝗa ꝑ te ſolum habeo cõſeq veniã de delictis meis/ ⁊ i te ſolo debeo habere requiẽ ⁊ gloriã ſempiternã. ¶ Attamẽ dñe deꝰ dignare idulgere mee fragili humanitati: ꝗ ita ſtolide ſepiꝰ anhelauit ꝙ ſi aliquo modo potuiſſet te deieciſſe de tua nobili dignitate/ ⁊ ꝙ ſe ponere loco eiꝰ valuiſſet: ſine dubio iſtud ad actũ volũtarie deduxiſſet. ꝗa ego ſum ille ꝗ ſemꝑ dilexi plus eſſe meũ ꝙ̃ tuũ. ¶ Unde ꝗa talis voluntas potuit in aĩo meo inuenire locũ talia ꝓſumẽdi: merito me iudico ꝗuis tortorum cruciamina ſubire debere. nã ꝗuis pena dignũ ſe oſtẽdit: qui plus diligit eſſe ſuum ꝙ̃ eſſe ſui dei.

¶ Qualiter eſſentia diuina eſt tantum vna ſubſtantia.

Deus ſub cuiꝰ preſidio iuſtorũ aĩe a mortis naufragio liberanť: in te non ſũt due ſubſtãtie/ neqꝫ tres/ nec plures ꝙ̃ tres/ imo dñe tu es tm̃ vna et eadẽ ſubſtantia ſimpliciſſima: in qua nõ eſt vlla partiũ cõpoſitio. ¶ Item ſimiliter tua vita eſt vna tm̃ ⁊ eadẽ: ⁊ tota tua vnitas eſt vna ſapientiſſima cognitiua omnium ⁊ glorioſa

¶ Itẽ ſimile eſt de tuo amore: ꝗ eſt vnus ⁊ idẽ. nam amor tuus ꝗ eſt tu/ eſt ita vnꝰ ⁊ nõ plures: ſicut tu nõ excedis numerũ vnitatis. ¶ Itẽ omĩps deus cui ſoli debeť laus ⁊ gloria: tua maxima poteſtas eſt vna ⁊ eadẽ ⁊ nõ plures/ ꝗ ſola põt oĩa. ¶ Itẽ dñe deꝰ ĩ tua benedicta ſubſtãtia nõ eſt niſi vna et eadẽ ſapiẽtia: cui cõſtãt oĩa. quia tota tua preſciẽtia ꝓſcit tuã totã deitatẽ. ¶ Itẽ dñe deꝰ ĩ tua ſubſtãtia nõ eſt niſi vna et eadẽ voluntas: qua ꝗcꝗd tu es vis eſſe. ⁊ ꝗcꝗd tu creaſti: placuit creaſſe tue volũtati. ¶ Itẽ deꝰ pater ingenite/ in tua ſubſtantia nõ eſt niſi vna ſola eternitas: quia in ipſa nõ eſt aliqd anterius nec poſterius ¶ Itẽ dñe deus in tua excellẽtiſſima eſſẽtia ſiue ſubſtantia oĩa ſunt equalis dignitatis: ita ꝙ vna ꝑſona nõ eſt magis ĩ ea virtuoſa ꝙ̃ alia. quia ꝗcꝗd eſt ĩ ea: eſt infinitũ. ¶ Tota tua ſubſtãtia dñe deꝰ eſt virtuoſa/ et in ea nõ cadit aliqs defectus boni: ꝗa tu es tota ꝑfecta virtus. ¶ Cũ tua eſſentia dñe deꝰ ſit tantũ vna ꝑ ſe in natura vt ita loquar: maxima laus ⁊ gloria deberet ei attribui a quocũqꝫ. ꝗa tua ſubſtãtia diuina cũ alia natura nõ cõponiť/ nec etiã diſiũgitur cũ aliqͣ: imo ſemꝑ eſt vna ſola in ſui natura. ¶ Quia tu dñe deꝰ es adeo excellẽtiſſime ⁊ nobilis nature ꝙ nulla alia ſubſtantia habet naturã tue ſimilẽ nec parẽ: ꝗa tota tua ſubſtãtia eſt natura diuina/ nec aliud habet naturam diuinã niſi tm̃ tua ſubſtantia. Tue ſancte vnitati pater celeſtis ſit oĩs honor ⁊ reuerentia: ꝗa ipa eſt vera vnitas ſine aliqͣ cõmixtiõe alicuiꝰ alteriꝰ rei. ⁊ multo meliꝰ ſine aliqua cõpatiõe eſt tua eẽntia tm̃ vna vnitas ꝙ̃ aliqua alia eſſentia ¶ Tua ſubſtãtia dñe deꝰ eſt veriſſime vna in ſimplicitate: ꝗa illa ꝓcedit tẽpus ⁊ locũ/ ꝗa ab eterno fuit. ⁊ ꝗa priꝰ fuit ꝙ̃ tẽpus ⁊ locꝰ: ĩpoſſibile eſt ꝙ ipa ſit ſubſtantia cõpoſita. ꝗa ſi tẽpus nõ eẽt ĩ eſſe neqꝫ locꝰ: nõ eſſet ĩ eſſe aliqd ꝯpoſitũ. ¶ Unde dñe deꝰ tua ſubſtãtia eſt valde ſimplex/ ⁊ eſt ipa ſimplicitas: ⁊ aliqua ſubſtantia creata nõ eſt ſimilis tue. ꝗa tua nõ itrat ꝯpoſitionẽ/ nec cadit in ea corruptio: ꝗ duo ſũt ĩ ꝗuis elemẽtato. ¶ Ita eſt dñe deꝰ vnitas tue ſubſtãtie ſimpliciſſima: ꝙ nequit eã cõprehẽdere ad ꝑcipiẽdũ itellectꝰ humanꝰ. ¶ Quare dñe deꝰ poſtꝙ̃ tãte ꝟtutis ⁊ ſimplicitatis eſt tua vnitas ⁊ tua ſingularitas: neceſſario oportet nos illã glorificare ⁊ exaltare ĩ eternum. ¶ Itẽ dñe neceſſario oportet nos confiteri te eſſe ſolũ vnũ deũ in vnitate: ⁊ in te ſolũ credere. ¶ Et ita dñe deꝰ ego ſeruus tuꝰ cõfiteor veriſſime te eſſe vnũ ſolũ deũ/ ⁊ ſolã vnã ſubſtãtiã: ⁊ nego eẽ duos deos vel plẽs/ et duas ſubſtãtias diuinas vel plẽs. Et ſicut tu dñe deꝰ es ſolus vnꝰ dñs/ ⁊ ita ſola ſubſtãtia diuina: ſic nos oms debemꝰ hr̃e vnũ amorẽ ⁊ vnam ſpem in tua ſola eſſentia diuina. ¶ Unde poſtꝙ̃ tu dñe deus es ſolus vnus in eſſentia: quis eſt ꝗ debeat timere aliũ ꝙ̃ te ſolũ: vel prebere honorẽ ⁊ reuerentiam niſi tibi ſoli. ¶ Dñe deꝰ ſicut eſt ꝓpriũ tue ſub-

ſtantie ꝙ ſit vna ſine pari:ſic eſt tibi ꝓpriū miſereri
illorū qui cōfidunt in te.quia poſtꝙ̄ tu es veriſſime
vnus ſolus deus:nemo eſt qui reſiſtat tibi ad miſe-
rendū eorū qui tuā miſericordiā iplorāt. ¶ Pater
celeſtis deꝰ/pauꝑ ⁊ miſera eſt vnio nr̄e ſubſtātie cor-
poralis:quia illa diuidit̄ in athomos.ſed tua ſubſtā
tia dn̄e eſt cōſtās ⁊ mirabilis in hoc ꝙ illa ita cōſtā
ter eſt vna:ꝙ nūꝙ̄ poteſt i ea eſſe aliq̄d aliud ꝓpter
qđ ipa nō ſit in ſe vna ⁊ eadē. ¶ Unde benedicaris
tu dn̄e deus q̄ dediſti michi gr̄am cognitiuā ꝑ quā
ego cognoſco ꝙ mea ſubſtantia cōpoſita eſt miſera/
fragilis/⁊ multis modis defectiua. ⁊ tua eſt ita ꝯple
ta oībus bonis virtutibus: ꝙ nichil ſibi deeſt. ¶ Er
go dn̄e poſtꝙ̄ tua vnitas eſt ita ꝯſtās/nobilis/⁊ mi
rabilis in bonitate/⁊ mea eſt ita vilis cōditionis: ti-
bi aſcribat̄ ⁊ tribuat̄ oīs gloria/laus/⁊ benedictio:et
michi omnis fragilitas ⁊ miſeria/tāꝙ̄ vaſi vacuo vir
tutibꝰ ⁊ pleno vicijs. ¶ Dn̄e deꝰ cui nichil eſt abſcō
ditū/neceſſe eſt nobis q̄ ſumꝰ duplicis volūtatis et
pleni falſitatibus ⁊ deceptionibus:ꝙ ſubdamꝰ nos
ām̄odo tuis iuſſis.quia tu es ſic ſingularis in vnita
te ꝙ tua volūtas nō mutat̄ nec tua ſentētia alterat̄.
¶ Sed ve nobis miſeris q̄ ſumus leuis animi ⁊ alte
ramur vt aura/cadētes de virtutibus in vicia:q̄a dū
ita ſumꝰ mobiles volūtate/nūꝙ̄ ꝑuenit ad nos ſta
tus felicitatis. ¶ Et ve potiꝰ infidelibꝰ credētibus
cōtra veritatē:q̄a dū ſūt ita imbuti erronea creduli-
tate:nunꝙ̄ poterūt ad te deū habere acceſſū. Licet
tu dn̄e deus ſis tātū vna ſubſtātia:ꝓpter hoc nō ſeq̄
tur ꝙ nos nō debeamus tibi attribuere plures virtu
tes.q̄a omnes virtutes q̄ ſūt ⁊ oīa bona/a te ſolo ha
bēt originē. ¶ Unde pater omp̄s poſtꝙ̄ q̄cq̄d boni
et equi eſt/ꝓcedit a te ſolo/⁊ tibi ſoli debet̄ oīs gl'ia:
merito cōuenit michi flectere genua tue regie maie
ſtati/ipam humiliter depcādo ꝙ aperiat labia oris
mei:⁊ tūc dicā. Gloria laus ⁊ honor tibi tātū deꝰ at
tribuat̄:q̄ es vna ſola ſubſtantia diuina.

¶ Qualiter omnia ſunt creata ab vno ſolo creatore.

DEus creator oīm tā viſibiliū ꝙ̄ inui
ſibiliū/ tibi ſoli ſit laus ⁊ gloria:q̄a tu
ſolus es creator oīm habētiū eſſe/et
anteꝙ̄ mūdꝰ eſſet in eſſe: nichil erat
preter te q̄ ab eterno fuiſti ¶ Tu etiā
es ſolus vnꝰ mūdi ordinator et plaſ
mator:et nichil aliud preter te(cui nichil deficit)po-
teſt ordinare mundū vel de nichilo facere aliq̄d. Itē
tu dn̄e celi ⁊ terre es ſolus vnus creator noſter:⁊ ni-
chil aliud preter te poteſt nec eſt dignū aliq̄d de no
uo creare. ¶ Veriſſime dn̄e deus caritatis ꝑfectio ⁊
amoris/benedicat̄ nomē tuū in eternū:q̄a tu ſolꝰ vi
uificas oīa aīata/⁊ tu ſolus roras et pluis tā ſuꝑ iu-
ſtos ꝙ̄ ſuꝑ pctōres/⁊ ꝑducis oīa virētia tā herbas ꝙ̄
arbores ad florē ⁊ ad maturationē. ¶ Itē dn̄e deꝰ ꝑ
cuiꝰ miſericordiā oēs cōfidētes in te veniā cōſequū
tur:tu ſolus es potēs parcere ⁊ delere pctā nr̄a:⁊ im
buere corda nr̄a virtutibus. ¶ Itē dn̄e deus a quo
ꝓcedit ⁊ oritur omne bonū:a te ſolo ꝓcedit et deri-
uatur omnis gr̄a/⁊ nichil aliud preter te eſt dignum
vel poteſt largiri gr̄am:cū a te ſolo habeat originem
¶ Deꝰ pater omp̄s cui om̄e genu celeſtiū ⁊ terreſtriū
flectit̄/tu ſolus potes omia viuificare vel mortifica-
re:⁊ nichil aliud preter te poteſt cōgregare atomos
ſparſos/nec oſſa hoīm mortuorū q̄ in cinerē ſunt cō
uerſa/nec poteſt aīas ſeparatas a corporibus ad ea
cōuertere. ¶ Itē dn̄e deus q̄ iudicas ſecūdū eq̄tatē
tu ſolus es verus iudex iuſtorū ⁊ pctōrū/⁊ tu ſolus
repēdis meritis eorūdē ſcđm ſua oꝑa/⁊ tibi ſoli pa-
tent corda hoīm:⁊ nichil eſt qđ tue ſciētie ſit abſcon
ſum. ¶ Itē dn̄e deus oībus gētibus cōſtat vtētibus
ratiōe:ꝙ tu ſolus es ſaluator noſter i quo tota ſpes
noſtre ſaluationis habet̄/q̄a nichil preter te eſt di-
gnū vel poteſt p̄bere tantū munus ſicut eſt gl'ia tua
¶ Tu etiā ſolus deꝰ es totꝰ pius ⁊ miſericors: q̄ nō
vis mortē pctōris/ſed vt cōuertat̄ ⁊ viuat. vnde om
ne bonū qđ tu hūano generi tribuiſti:nō pōt ab ali-
quo alio ꝓceſſiſſe niſi a tua maxia mia ⁊ a tua maxi
ma pietate. ¶ Dn̄e deus ſi bene volumꝰ circūſpice-
re:maximā cauſā dediſti nobis ꝙ te ſolū debeamus
glorificare ⁊ laudare.quia nullus preter te ſolum po
teſt glorificare iuſtos i gloria:q̄a nulla gloria poteſt
eſſe in nobis nec ꝑuenire ad nos niſi a te ſolo/cū in
te ſolo ſit gloria. ¶ Dn̄e deꝰ cuiꝰ dn̄ium oīa mundi
extrema cōprehēdit:tu ſolus es dn̄s noſter/⁊ nullus
preter te dn̄at̄ nobis nec ceteris creaturis.cū nichil
aliud p̄ter te ſit dignū vel poſſit dn̄ari toti mūdo: eo
ꝙ oīa alia preter te habēt pricipiū ⁊ deuenerūt i eſſe
ꝑ te ſolū. ¶ Unde aīam meā et corpus meū offero
tibi ſoli deo.⁊ ſi plus eſſet i me:totū ſimiliter tibi of-
ferrē/cū q̄cq̄d ſit in eſſe a creatiōe tua ꝓceſſerit /⁊ ni
chil eſt i mūdo qđ nō ſit tuū.vñ de ſuo nullꝰ pōt tibi
dare aliq̄d ⁊ ꝓpt̄ hoc debemꝰ conari die ac nocte ad
reddēdū tibi gr̄as ſine fine. ¶ Quare ſūma infamia
eſt diligere vl' honorare aliq̄d aliud p̄ter te ſolū deū
q̄a tu ſolꝰ es ille q̄ vere diligis nos ⁊ q̄ liberas nos
ab oībꝰ malis.ergo q̄d agēdū eſt de hoībꝰ q̄ tot alia
ſibi nociua dilexerūt? ¶ Dn̄e deꝰ de vno iter alia ti-
bi grates refero:q̄a tu īfudiſti michi gr̄am ꝙ ego ti-
meo plus tuū iudiciū ꝙ̄ gētiū deridētiū me ꝑ plate
as ⁊ ꝑ vicos/⁊ tn̄ iudiciū gētiū ego priꝰ timebā plus
ꝙ̄ tuū. ¶ Pater mīe q̄ oclis compaſſionis reſpicis
ſeruos tuos:tu ſolus potes pctōribꝰ dimittere deli-
cta ſua/⁊ a te ſolo hn̄t cōſeq̄ veniā/q̄a nullꝰ pōt cō-
mittere pctm̄ niſi contra te ſolū:lꝫ hō poſtulet veniā
ab hoibꝰ/q̄bꝰ nō ē datū dare veniā niſi reſpectiue ꝑ
te. Vñ i t̄ra eſt optīe i tua diuina pagina ordīatū et
etiā inſtitutū vt nos q̄tū in nobis eſt debeamꝰ ꝑcere
nobis iniuriātibus/vt tutiꝰ poſſimus tuam o deꝰ

mīam implorare ¶ Dn̄e deus a quo ꝓcedit om̄e bo
nū: poſtꝙ̄ q̄cquid boni ineſt nobis/ ꝓcedit a tua be
nefica virtute:merito vnuſquiſqꝫ debet te ſemꝑ glori
ficare/et exaltare /ꝛ tibi ſoli debet attribui oīs laus
ꝛ omis benedictio/tanq̄ ſingulari bn̄factori noſtro
a quo recipimꝰ quicquid boni eſt ī nobis. ¶ Glorio
ſiſſime deus vera mūdi ordinatio et ſpes vnica fide
lium/ſicut tu es ſolus vnus deꝰ: ſic etiā tu es vnica
ſola ſpes et vnica ſola cōfidētia ſalutis ipſis ſaluā=
dis.ꝛ qn̄ nos dn̄e deus iordinamur vl' corrūpimur:
tu ſolus es ille qui poſtea ꝑ tuam bonitatē dirigis
actus nr̄os et ordinas/ et deducis nos de vicijs ad
v̄tutes. ¶ Ratio et itellectꝰ debēt mouere quelibet
ad ſulendū tibi impetuū propt̄ excellentiā tue no
bilitatis:cū oīa ſubſint tuo imperio. ¶ Un̄ dn̄e deꝰ
dignare michi infundere tuam grām / ꝙ ego peni=
tus ſim ſubditus ſeruicio tuo: et conatum adhibeā
vt tibi ſoli deſeruiā/et te ſolū cognoſcam me debere
imperpetuū glorificare/et tibi ſoli reddere grārum
actiones. ¶ Deus vere pater luminū qui corda fi=
delium illuminas/ſi quis obcecatꝰ eſt in valle huiꝰ
mundi tenebroſa/ ꝛ cupit clare videre ea q̄ ſunt ſibi
neceſſaria:ad te ſolū patrē luminū oportet eum ha=
bere recurſū/cū tu ſolus a nō videntibus eijcias ce=
citatē. ¶ O dn̄e ieſu chriſte q̄ꝫ bene eſſet michi ſi ego
conarer die ac nocte te ſolū contemplari:ꝛ in me tue
bonitatis excellētiā premeditari.quia tūc adeo pu=
rificarer et mundarer ab omni michi nociuo: ꝙ res
mūdane nō obcecarent mentē meam/ imo apte in=
tuerer quibus deberem adherere. ¶ Ergo in te ſolo
deo confido et in te ſolo cōſolor. quia ſine aliqua cō
paratione multo melius eſt michi te ſolum habere
amicū et familiarē:q̄ꝫ ifinita milia hoim. cū in te ſo
lo ſit tota mea ſalus/et cū ad ſeruiendū tibi ſoli:fece
ris me ꝑueniſſe in eſſe creationis. ¶ Quapropt̄ pla
ceat tibi dn̄e deus ꝙ tota mens mea et animꝰ quie=
ſcant in tua ſola cōtēplatione:q̄a poſtea nichil mor
tale poſſet michi obeſſe. ¶ O pater incōprehenſibi=
lis bonitatis/ſi tale munus gratie cōferres michi ꝙ
ego non poſſem gaudere nec cōſolari niſi in te ſolo:
ſi ego ſolus poſtea habitarē in ſiluis ꝛ in nemoribꝰ
cū feris aīalibꝰ viderer michi i plateis ciuitatū habi
tare inter notos et amicos meos. ¶ Te rogo pater
pietatis ꝙ de hac ſpeciali grā quā feciſti michi agā
tibi gratias imperpetuū:quia ego recognoſco ꝙ il=
lud gaudiū ſeculare qđ cōſueui habere in ſeculo in=
differenter cū hominibus/erat inane ꝛ cōtrariū ſa=
luti aīe mee.ſed gaudiū quod nūc habeo in te deo:
illud eſt michi ſalubre/in preſenti vita me letificans
et in futura prebēs michi gloriā ſine fine. ¶ Unita=
ti tue ſancte eſſentie dn̄e deus me offero ꝛ ſubmitto
et oro te humiliter flexis genibus:ꝙ digneris michi
infundere ſpecialē grām ꝙ in vnitate ipſius tātū te
neā totā mentē meam/ſibi ſoli dū vixero ſeruiendo

¶ Rurſum te dn̄e deus ſuppliciter deprecor.ꝙ tu q̄
curas oēs morbos ꝛ languores tua virtuoſa mede=
la:digneris vnguēto tue mīe ſanare omnia vulnera
mea/cū tu ſolus valeas me ſanū reddere ꝛ ego non
habeā preter te aliū vulnerū meorū ſanatorē. ¶ Do
mine deus ſi forte ſenſero in me ꝙ ego non cōuerto
mētē meā nec aīm ad aliq̄d aliud preter te: tunc ego
percipiā ꝙ tu curaſti plenarie me a meis mortiferis
vulneribus/et a meis doloribus ꝑturiētibus gemi=
tus ꝛ merores.ſed dū in his tēporalibꝰ meū habeā
cogitatum:ſemꝑ preſumā ꝙ aliq̄d michi deeſt ꝓpt̄
qđ ego non poſſum plenā curā recipere a te deo.

¶ Incipit quinta diſtinctio in qua tra
ctatur de trinitate/qualiter ſubſtātia di
uina eſt vna tātū ꝛ trinitas ꝑſonarum

DEus qui es vnus in eſſentia ꝛ trinus
in perſonis: glorificeris ab vniuerſis
gentibus in eternū/ꝙ propter hoc ꝙ
nos intelligimꝰ ī tua benedicta diui
nitate gn̄ationē ꝛ proceſſionē:opor=
tet neceſſario ꝙ nos itelligamꝰ ī tua
diuinitate eſſe tres ꝑſonas. ¶ O ſancta trinitas que
vere es in vna vnitate/in hoc ꝙ nos intelligimus ī
te generationē ꝛ proceſſionē:ex neceſſitate oportet
(ſicut ꝓmiſſum eſt) ꝙ nos ītelligamꝰ in vnitate tue
eſſentie trinitatē:quia ꝑſona generās nō eſt ꝑſona
generata:nec ꝑſona ꝓcedēs nec ecōuerſo. ¶ Ergo
benedicta trinitas poſtꝙ̄ tu es ſola vna eſſentia in
tribus ꝑſonis ꝛ vna ꝑſona non eſt reliqua:ratio exi=
git ꝙ quelibet ꝑſonarū habeat ſuum nomē ſibi deſi=
gnatū ꝛ appropriatū/vt ſciamus noiare ꝓprietatē
cuiuſlibet ꝑſone. ¶ Dn̄e deus ratio poſtulat ꝙ per=
ſona generans perſonam generatam/ debeat nomi
nari perſona patris in vera generatione. Et pro=
prietas que generatur debeat vocari perſona filij:ex
eo quia recipit generationem a patre qui debet vo=
cari perſona patris. ¶ Et ea proprietas que proce=
dit a perſona patris et a perſona filij ſimul / debeat
merito vocari perſona ſpiritusſancti:eo ꝙ equaliter
et ſimul procedit ab vtroqꝫ. ¶ O glorioſe deus glo=
ria ꝛ laus ſit tibi in eternū:quia generatio quā pa=
ter facit in filium/non eſt talis ſicut generatio que
fit in creaturis:nec proceſſio ſpiritusſācti que proce
dit ſimul a patre ꝛ filio ſimiliter.quia generatio quā
filius recipit a patre/ et proceſſio ſpiritusſancti que
procedit a patre ꝛ filio ſūt ſine principio ꝛ ſine fine.qđ
nō eſt de aliqua generatione naturali nec de aliqua
proceſſione. ¶ Ergo perſona filij non recipit gene=
rationem a perſona patris eo modo quo creature re
cipiunt alie ab alijs:nec perſona ſpiritusſancti pro=
cedit a p̄re et a filio eo modo ſimiliter quo alie cre=
ature procedunt ab alijs: quia gneratio patris ab

eterno eſt in filio/et ſic eſt de proceſſione ſpiritusſan=
cti ꝓcedente a patre et a filio. ¶ Unde generatio pa
tris q̄ fit in filio/eſt ſine principio et ſine fine: ⁊ ꝓceſ
ſio ſi͞lr ſpiritusſancti ꝓcedēs a patre et a filio. que
eſt cōtra ceteras generatiōes q̄ fiūt in creaturis ⁊ cō
tra ceteras ꝓceſſiōes: quia oēs habēt ꝑncipiū ⁊ finē.
¶ Uirtꝰ et honor ſit dn̄e deus tue ſctē trinitati/q̄ eſt
ita cōiūcta vnitati tue benedicte eēntie: ꝙ vna ꝑſo=
narū nō poſſet eē ſine reliqua. q̄a q̄libet eſt talis ꝓꝑe
tatis ꝙ nequit ab alijs ſeparari nec eē per ſe/ ſed ſimul
ſunt vna ſola eēntia. ¶ Et ꝙ hoc ſit verū: exemplum
poſſumꝰ ſumere in hoīe. quia ſicut in hoīe ſūt tria
corpus/anima / et ſpiritus/⁊ nullū iſtoꝝ triū poſſet
eē in hoīe vnū ſcꝫ ſine reliquo: ſic nulla triū ꝑſonarū
poſſet eē in eē ſcꝫ vna ſine reliquis in ſubſtātia diui=
na. ¶ Dn̄e deꝰ benedictum ſit nomē tuū/ quia ſicut
eſt ꝓpriū cuilibet triū ꝑſonarū ꝙ ſit cum reliquis tm̄
vna ſubſtātia diuina: ſic eſt ꝓpriū ꝑſone pr̄is genera
re ꝑſonā filij/et ꝑſone filij ꝙ ſit genita a ꝑſona pr̄is/
et ꝑſone ſpiritusſancti ꝓcedere a ꝑſona pr̄is ⁊ ꝑſona
filij ſimul. ¶ Pater imenſe ꝑtātis adeo ſunt tres ꝑ=
ſone diuine cōiūcte inter ſe eidē ſubſtantie diuine: ꝙ
nulla earū poteſt eē in actu. ſcilꝫ vna ſine reliquis. Et
hoc eſt domine deus quia ꝑſona pr̄is nō poſſet gene
rare ꝑſonā filij: niſi filiꝰ reciperet ab eo generationē.
nec ꝑſona pr̄is nec filij poſſet dare ꝓceſſionē ꝑſone
ſpūſſcti: niſi ſpiritusſanctus reciperet proceſſionē ab
eis. ¶ Item ꝑſona pr̄is non poſſet dare ꝓceſſionem
ꝑſone ſpiritusſancti: niſi ꝑſona filij reciperet genera
tionē a ꝑſona pr̄is/⁊ niſi ꝑſona filij daret ꝓceſſionē
ꝑſone ſpiritusſancti. nec ꝑſona filij poſſet recipere ge
nerationem a ꝑſona patris: niſi ꝑſona pr̄is eēt gene=
rans et ꝑſona filij genita/⁊ niſi ꝑſona ſpūſſcti ꝓcede
ret a ꝑſona pr̄is ⁊ filij ſimul. ¶ Itē ꝑſona ſpūſſcti nō
poſſet recipere ꝓceſſionē a ꝑſona pr̄is nec a ꝑſona fi
lij: niſi pater eēt generās et filius genitus/et ꝙ tā pa
ter q̄ꝫ filꝰ ſimul darēt ꝓceſſionē ſctō ſpiritui. ¶ Be=
nedicta ſit ergo ſancta trinitas ⁊ vnitas diuine ſub=
ſtantie: quia talis ꝓꝑetas ineſt tribꝰ ꝑſonis/ꝙ vna
non poſſet eē ſine reliqua ꝓpter annexā cōiūctiōem
q̄ eſt iter eas. ¶ Quia niſi ꝑſona filij ⁊ ꝑſōa ſpūſſcti
eēnt: ꝑſona patris non poſſet eē. et hoc eſt quia perſo
na patris nichil aliud eſt niſi illa ꝓꝑetas q̄ eſt ge=
nerans ꝑſonā filij: ⁊ dans proceſſionem perſone ſpi=
ritusſancti. et idem eſt de perſona filij: quia niſi eſſet
perſona patris et ꝑſona ſpiritusſancti/nō poſſet eſſe
ꝑſona filij. q̄a ꝑſona filij eſt illa q̄ recipit generatio=
nē a ꝑſona patris ⁊ dat ꝓceſſionē ꝑſone ſpiritusſan
cti. et ſimiliter idem eſt iudiciū de ꝑſona ſpiritusſcti:
quia niſi ꝑſona patris eſſet/⁊ ꝑſona filij: ꝑſona ſpūs
ſancti nō eēt. quia ꝑſona ſpiritusſancti ꝓcedit ſimul
a ꝑſona patris ⁊ a ꝑſona filij. Et ſicut vna ꝑſona nō
poſſet eē in eſſe ſine reliquis: ſic ſignificat̄ ꝙ vna ꝑſo
na nō eſt citius in eē q̄ꝫ reliqua. licet vna ſit generās
et alia genita/⁊ alia ꝓcedens: quia ab eterno ſimul
fuerūt in eē. ¶ O ſancta trinitas q̄ vere es vna ⁊ ea=
dem ſubſtantia/tibi laus ⁊ gloria: quia ſicut gn̄atio
vel ꝓceſſio nō poſſet eē in te ꝓpter vnā ſolam ꝑſo=
nā vel ꝓpter duas/niſi oēs tres ꝑſone eſſent ſimul:
ſic vna ꝑſonarū non poſſet eē in actu ſine reliq̄s dua
bus. ¶ In hoc dn̄e deus ꝙ tua ꝓꝑetas eſt talis ꝙ
vna ꝑſona non poſſet eē ſine reliquis nec eē in actu
ſimiliter vna ſine reliquis: per hoc ſignificat̄ nobis
ꝙ vna perſona nō eſt maioris v̄tutis q̄ꝫ reliqua/ nec
maioris dignitatis ſimiliter/cū ī tua eēntia ſit gene
ratio ⁊ ꝓceſſio. ¶ Ergo dn̄e deus poſtq̄ꝫ tua benedi
cta eēntia eſt vna ſola ſubſtātia in trinitate/ et trini=
tas eſt vna ſola ſubſtantia diuina: ratio cōpellit nos
ad laudandū et ad glorificandū tuā benedictā eſſen
tiam in vnitate ⁊ trinitate. ¶ O glorioſe dn̄e infun=
de ꝑ tuā miſericordiā gratiā veri intellectus mētibꝰ
hominū: q̄ mirant̄ qualiter tu potes eē trinitas ī vni
tate. quia ſi bene inſpicerēt: ita bene admirari debe=
rent de ſeipſis/in q̄bus eſt reperire tria: que tria ſunt
tm̄ vnū ⁊ idē eē. quia q̄libet homo eſt corpus/anima
et ſpūs: et iſta tria ſunt tm̄ vna: ſubſtantia humana.
¶ Unde ſi mirandū eēt de te (qđ non eſt) potius eēt
mirandū de homine qui eſt res genita: qualiter tria
predicta pn̄t eē in eo/qui nō eſt niſi vna ſola ſubſtan
tia humana. quare ſi iſta tria ſunt in hoīe/⁊ hoc ꝓ
pter dignitatem ſui eē/⁊ iſta tria nō ſunt (vt ꝑdixi) ni
ſi tm̄ vna ſubſtantia: nō eſt mirū ſi ꝓpter excellentiā
tui benedicti eē: trinitas ꝑſonarū eſt in vnitate tue eſ
ſentie. ¶ Et ſicut eſt melius homini ꝙ ſit corpus et
aīa et ſpiritus ſimul: et ꝙ iſta tria ſint in eo ſola vna
ſubſtātia humana/q̄ꝫ eēt ſi non eēt in eo niſi tm̄ vnū
predictoꝝ vl' duo: ſic eſt tibi optimū ꝙ ſis trinitas in
vnitate. ¶ Dn̄e deꝰ cui oīa pateſcūt/tu ſcis ꝙ ob id
ꝙ noſter intellectus vult intelligere et percipere ali=
quid vltra terminū intra quem includit̄: eam ob rem
incipit admirari. et ꝙ nō eſt mirandū ſi homo admi
ratur quādo nō poteſt intelligere ad cōprehendēdū
hoc qđ nō eſt de natura ſui vt poſſit intelligere: imo
eēt magis mirandum ſi homo intelligeret hoc quod
natura ſua ſibi probibet ad intelligēdum. Quia qn̄
nos conſideramus generationē ꝑſone pr̄is que eſt ī
filio/et ꝓceſſionem ſpūſſancti ꝓcedentis ab vtroq̄ꝫ:
tūc admiramur ex eo quia in tali generatiōe ſit ꝓceſ
ſione non eſt principium nec finis/ ſed ab eterno eſt.
et id ꝓpter qđ ꝓuenit hoībꝰ admiratio: eſt quia ge=
neratio et ꝓceſſio diuina eſt vltra terminū intra quē
intellectus humanus includitur: vltra quem termi=
nū nec intellectus humanus poteſt ꝑcipere natura=
liter. ¶ Unde multo melius debemus admirari de
noſtra maxima ſtoliditate et ignorantia: quare intel
lectus nō vult tranſire vltra terminū ſibi limitatū/in
quirendo de generatione et proceſſiōe que eſt in tua
eēntia dn̄e deus. vnde nos ſumus ita rudes ꝙ arbi=

ꝓ ramur ꝙ ſicut generatio et ꝓceſſio q̃ ſūt in rebꝰ crea
tis habēt principiū et finem: ꝙ ſic debeāt a ſimili ha
bere ꝓncipiū et finem generatio et ꝓceſſio q̃ ſunt in
tua eēntia diuina/q̃ ab eterno ſunt in ea. ¶ Tibi dn̄e
deus ſit honor et laus/qui illuminaſti me ſeruū tuū
ꝑ librū q̇ nūcupat̄ liber rationū triū legū: ꝑ quē ego
cognoui ꝙ tua ſubſtātia diuina eſt trina in ꝑſonis ⁊
vna in eēntia/et cognoui etiā ꝑ ipm̄ certitudinē quat
tuordecim articlorū/⁊ ꝙ ſola lex catholica (extra quā
nemo ſaluat̄) cōtinet in ſe veritatē. Unde benedicat̄
dn̄e tua maieſtas regia in eternū. quia poſtq̃ tu de-
diſti michi gratiā legendi in predicto libro: ego ab il
la hora fui certificatꝰ in vera fide/⁊ remoui a me om
nem ambiguitatem noſtre fidei. quia in illo ſunt ef-
ficaciſſime ratiōes que ꝓbant totaliter legem noſtrā
eē verā: et alias illi ꝯtrarias (ſi leges pn̄t dici) eē falſiſ
ſimas ⁊ ꝯtrarias rationi. ¶ Et ꝓpter hoc dn̄e deus
ego ſeruus tuus tibi humiliter refero grates ꝓpt̄ be
neficiū mei intellectus michi collatū: et cōfiteor cor
de/aīo/⁊ v̄bo ꝙ ꝑſona patris eſt ꝑſona diuina / ⁊ ꝑſo
na filij/ſimiliter ⁊ ꝑſona ſpūſſancti. tamē nō dico nec
cōfiteor ꝙ tres ſint dij/ ſed vna ſola ſubſtātia diuina
trina ī ꝑſōis/ ⁊ tres ꝑſone ī vna ſola ſubſtātia diuina.

¶ Qualiter tres ꝑſone ſunt vna
ſola ſubſtantia diuina.

DEꝰ humane ſalutis amator ſicut tua
ſubſtātia eſt trina ī ꝑſonis/ ⁊ vna tm̄
in eēntia/ſic tres ꝑſone ſunt vna ſub-
ſtantia ⁊ vna ſola ſubſtātia. ¶ Qua-
re dn̄e deus tibi ſit honor et reuerētia
qui illuminaſti ꝑ lucē tue gratie corda
et mentes catholicorū: adeo ꝙ plenaria certitudo et
recta noticia eſt ī eis fidei ortodoxe/in hoc ꝙ vere cō
cedūt ꝙ tres ꝑſone diuine ſunt tm̄ vna ſubſtātia di-
uina. ¶ Unde ſicut nos poſſumus intelligere in an
gelis eē tria ſcilicet vitā/ſubiectū/⁊ ꝓprietatē ꝓgre-
dientem a vita et a ſubiecto: in hoc ꝙ vita eſt in ſub-
iecto/⁊ ſubiectū eſt res viua ꝓpter vitam q̃ eſt in eo:
et ſicut iſta tria ſunt vna ſola ſubſtantia angelica: ſic
nos intelligimus ꝙ tres ꝑſone diuine ſint ſola vna
ſubſtātia/⁊ ꝙ vna ſubſtantia diuina ſit in tribus ꝑſo
nis. ¶ Dn̄e deus retributor bonorū operū/ſicut ī ſub
ſtātia angelica eſt reperire tria ꝓ̄dicta ſine aliqua cō
poſitione materie ſiue forme: ſic tua ſubſtātia diuina
non eſt compoſita/licet ſit trina in ꝑſonis. ¶ Pater
celeſtis deus licet tres ꝑſone diuine ſint infinite: pro-
pter hoc non eſt rōnabile ꝙ dicat̄ ꝙ tria infinita diui
na ſint/imo ita eſt dicendū ꝙ vna ſola ſubſtantia di
uina eſt illa q̃ eſt infinita. ¶ Item licet tres ꝑſone di-
uine ſint eterne ſine pricipio ⁊ ſine fine: ꝓpter hoc nō
debet dici/tres ꝑſone diuine etne/ita loquendo: imo
eſt dicendū/vna ſubſtātia diuina eſt eterna ſine prin
cipio et ſine fine. ¶ Similiter licet q̃libet triū ꝑſona
rū diuinarū ſit potens ſuꝑ oīa: ꝓpter hoc nō debet ꝓ
ferri/tria diuina ſunt q̃ ſunt potētia ſuꝑ oīa: imo ita
eſt proferendū/vna ſubſtantia diuina eſt q̃ eſt potēs
ſuꝑ oīa: et oīa ſubſunt ei. ¶ Dn̄e deus pater oībꝰ ho-
minibus habētibus verū intellectū: ꝙ ſi q̃libet trium
diuinarū ꝑſonarū eēt vna ſubſtātia ꝑ ſe q̃ eēt infini-
ta/eterna/⁊ omnipotēs: ſequeret̄ iſtud incōueniēs ꝙ
tres dij eēnt/qđ eſt impoſſibile. ¶ Unde ita ineſt ſū-
ma excellētia nobilitatis ⁊ honoris cuiuis diuine ꝑ-
ſone ꝙ ex quo ipſi ineſt infinitas eternitas/⁊ oīs po-
teſtas: nō poteſt habere parem nec equalē ſibi. quare
nō poteſt eē niſi ſolū vna ſubſtātia diuina/infinita/
eterna/⁊ oīpotēs. ¶ Dn̄e ieſu chriſte q̇ recreaſti ⁊ re-
paraſti totū mūdū ꝑ tuā ſanctā incarnatiōem ⁊ paſ
ſionē: te laudat oīs ſpiritus. quia ſicut eſt cōueniens
ꝙ vna ſola ſubſtantia diuina ſit tres ꝑſone: ſic eſt cō
ueniens ꝙ tres ꝑſone diuine ſint ſola vna ſubſtātia
diuina. Et hoc eſt ꝓpter maximā cōuenientiam que
eſt inter tuā trinitatem ⁊ tuā vnitatē. quia niſi tres ꝑ
ſone eēnt: ſubſtantia diuina nō eēt ⁊ ecōuerſo. Ergo
dn̄e deus quid ꝓdeſt aut q̇d valet alicui ſi laudet et
glorificet vnā ſubſtantiā diuinā: ſi ignoret trinitatē
que eſt in ea. poſtq̃ nulla virtus poſſet eſſe in ſubſtā
tia: niſi eēnt in ea tres ꝑſone. ¶ Eterne deus maior
vnitas et maior cōuenientia eſt inter tuā vnitatē eſ-
ſentie ⁊ tuā trinitatem ꝑſonarū: q̃ ſit inter aliq̃ q̃ ſint
in eſſe. q̇a multo melius cōuenit tue eēntie ꝙ ſit vna
in trinitate/⁊ ꝙ trinitas ſit in vnitate tue eēntie/q̃ ſit
inuenire aliquā ꝯuenientiā inter aliqua. quia hoc qđ
eſt in te trinitas ⁊ vnitas/eſt ipa deitas. ¶ Quare do
mine deus valde eliminandi ſunt illi q̇ tm̄ adorāt te
et laudāt in vnitate eēntie ⁊ nō in trinitate ꝑſonarū:
poſtq̃ tua eēntia eſt vna in trinitate. ¶ Item abhor
rendi ⁊ abominandi ſunt q̇dā alij qui timent et dubi
tant adorare te in trinitate: eo ꝙ credūt ꝙ ſi te eē cre-
derent in trinitate: ꝙ ꝓpter hoc crederent tres deos
eſſe. ¶ Dn̄e deus ſingulare ꝑ̄ſidiū humani generis:
tibi ſeruiat deuote ⁊ debite oīs populus chriſtianus
quia ſicut eſt impoſſibile ꝙ ſint tres dij: ſic eſt poſſi-
bile tres ꝑſonas eſſe vnū ſolū deū. ¶ Ergo dn̄e deꝰ
illi q̃ maxime inſaniūt q̃ timent et dubitant credere
tres ꝑſonas eſſe vnū ſolū deū: nā eque deberēt time
re et dubitare ad credendū in vnū deū: quia ſicut eſt
impoſſibile tres deos eē: ſic eſt impoſſibile ꝙ tres ꝑ-
ſone non ſint. ¶ Sed q̇ bene ſcit cognoſcere ⁊ intel
ligere res q̃ cōſiſtunt in intellectu ⁊ res ſenſibiles: op
time poteſt ītelligere ⁊ cognoſcere ſi voluerit/ꝙ ſicut
eſſet diſſonū ratiōi ꝙ tres dij eſſent: ſic eſſet diſſonū
ꝙ tres ꝑſone diuine nō eſſent. ¶ Ergo dn̄e deꝰ illu-
mina ꝑ tuā pietatē mentes humani generis: vt oēs
homines generaliter vere cognoſcāt ⁊ ꝑcipiāt/ꝙ ni-
chil eſt habēs tantā cōuenientiā vnū cū reliquo: ſicut
vnitas diuine eēntie cū trinitate ⁊ ecōuerſo. ¶ Dn̄e

deus licet in vnitate hominis ſit tria reperire iā ſuperius tacta/et illa tria ſint ſola vna eſſentia hominis ꝓpter hoc non ſunt p̄dicta tria ita bene in homine vna vnitas/nec ſua vnitas eſt ita bene illa tria ſicut ſunt in te tres ꝑſone vna ſola ſubſtātia/ et ecōuerſo. et hoc eſt quia cōuenientia q̄ eſt in vnitate hominis ⁊ in tribus que ſunt in eo/ habet p̄ncipiū et finē. ſed tua eſt ſine p̄ncipio ⁊ ſine fine/ſcilicet ab eťno anteq̃ tēpus eſſet i eſſe. ❡O domine ieſu chriſte q̃ ꝑpetue pene ⁊ dolores ineſtimabiles ſunt pati illis qui nolunt credere in tuam ſanctam trinitatem: quia meliꝰ eſſet illis ꝙ nō eſſent in eſſe: q̃ modo quādo ſunt in eſſe. ❡O q̃ mirandum eſt domine deus de infidelibus qui nō credūt in tuā trinitatē. quia ſi tua eēntia eēt defectiua alicuius boni/vel in aliquo vicioſa ratione tue trinitatis: non eēt mirandū ſi ipi dubitarēt ad credēdū in trinitatē/quia illud idem ego facerē. ſed poſtq̃ tua eēntia non recipit in ſe aliquē defectū ratione trinitatis: bene ſunt inſani qui dubitant ad credēdū in tuā trinitatē. ❡O ſctā trinitas illi q̄ nolunt credere in te/ſed ſolū in eſſentiā diuinā ſine te: ſunt ſimiles hominibus q̄ ex vna parte laudāt dn̄m ſuū et ex alia vituperāt eū. Unde illi q̄ nolunt credere in trinitatem laudant te dn̄e deus in hoc ꝙ dicūt te eſſe vnū ſolū deum ſine pari ⁊ ſocio: ⁊ ex alia parte ipi vituperāt te in hoc: ꝙ nolunt credere in tuā trinitatē/q̄ eſt excellētia nobilitatis tue vnitatis. ❡Dn̄e deus defende nos a morſibus infideliū latrantiū aduerſus nos: nam ipſi credunt ꝙ ſimus ita viles/ ita ignorantes et inſenſati vt credamus tres deos eſſe. Quare dn̄e deus illuminator vere fidei: ſi tu ꝑ tuam piiſſimā miſericordiā ordinares ꝙ infideles deuenirent ad veram cognitionē fidei: ſcilicet qualiter nos catholici credimus i vnū ſolū deū et i tres ꝑſonas q̄ nō ſūt niſi ſolū vna eēntia diuina: maximā miſericordiā faceres erga eos ⁊ erga nos: qꝛ ipi deuenirēt ad verā credulitatē fidei. ⁊ nos defenderemur a latratibꝰ eorūdē. ❡O rex regū ⁊ dn̄e dominātiū benedictū ſit nomen tuū: quia tu ꝑ tuam gratiā illuminaſti me ſeruū tuū in vera fide. q̄a ego credo ꝙ in vnitate tue eſſentie ſit trinitas ꝑſonarū que ſolū ſunt vnus deus ❡Pater miſericors/q̄s poſſet exiſtimare maximā felicitatē illoꝝ qui veriſſime credunt in vnitatē tue eſſentie et in trinitatem tuarū triū diuinarū ꝑſonarū. ❡Ergo dn̄e poſtq̃ tm̄ bonū et tantū munus gratie eſt credere in deū in vnitate eēntie et in trinitate ꝑſonarū: ego pſallam corā vniuerſis gētibus voce inceſſabili. venite oēs qui queritis gloriā ſempiternā ⁊ requiē ſine fine: ⁊ adoretis vnā ſubſtātiā diuinā i trinitate et trinitatē i vna ſubſtātia diuina. ❡Itē ꝓferā aie mee/o felix aia q̄ tāto munere grē es dotata: renūcia oi vane glīe ⁊ oibꝰ voluptatibꝰ huiꝰ mūdi/et da gloriā ⁊ laudes creatori tuo. q̄ eſt vnus in eſſentia et trinus in ꝑſonis / que ſolum ſunt vnus deus.

❡Qualiter trinitas diuina eſt vnū et idē in eſſentia/licet plura attribuātur deo.

DEus infinite poteſtatis tibi laus et gloria. licet in te ſit oīs poteſtas/⁊ tu ſis illa poteſtas: ꝓpterea tua ſubſtātia non eſt in quaternitate: qꝛ quelibet trium ꝑſonarum eſt omnipotēs. ❡Unde licet homo ſit potens: propter id/humanū eē non conſtat ex quattuor ita ꝙ ſit corpus/aīa/ſpūs/et poteſtas. imo tm̄modo conſtat ex tribus licet ſit potēs. In hoc ꝙ vnio p̄dictoꝝ triū ſcilicet corporis/aīe/⁊ ſpiritus/ſunt tm̄ vnū eē humanū qđ eſt potens. ❡Ergo dn̄e deus cum nos honoramus ⁊ glorificamus tuā diuinā potentiā: nos tūc intelligimus honorare et glorificare tres ꝑſonas diuinas in vna ſola eēntia potētiſſima. ❡Uere deꝰ et vere homo licet ſimiliter in te ſit oīs ſciētia ⁊ omnia ſint tibi preſentia ꝑ tuam ſcientiam: ꝓpter hoc tua eſſentia diuina nō eſt i quattuor. q̄a tres ꝑſone diuine ſunt tm̄ vna eſſentia ſciens oīa. ❡Iſtud idē ſequit̄ de homine: quia licet ipe ſit ſciens: ꝓpter hoc ſubſtātia eius nō eſt in quaternitate/ſed in trinitate in hoc ꝙ corpus ſuū et aīa et ſpiritus ſunt vna ſubſtātia humana ſciens. ❡Unde cum nos laudamus tuā ſciētiam: ſemꝑ nos intendimus honorare trinitatē ⁊ vnitatem eēntie diuine. ❡Sanctiſſime dn̄e deꝰ tibi honor ſit et reuerentia in hoc/ꝙ q̄cūq̃ vis ꝑficis/et volūtas tua manet. vnde licet dn̄e in te ſit volūtas que ſemꝑ ad actū deducitur. ꝓpter id tua ſubſtantia diuina non eſt in quaternitate/ſed tres ꝑſone tm̄ diuine ſunt vna ſubſtātia diuina in qua eſt voluntas. Quare dn̄e nos ponimus totam ſpem noſtram et fiduciā in tua ordinatiſſima volūtate et credimus et confitemur ꝙ tua ſubſtātia diuina ſit vna ſubſtātia i qua eſt voluntas/in qua ſubſtantia ſunt ſolum tres perſone. ❡Unde deus tanta eſt excellentia tue nobilitatis: ꝙ oportet ſicut tu es vna ſola ſubſtantia/ in qua ſunt plures virtutes/ꝙ ſic multiplex honor et multiplex reuerentia tribuatur vnitati tue eſſentie/que eſt trina in ꝑſonis. ❡Deus ſola ſaluatio humani generis: tu es ꝑfectio veritatis/et ipſa veritas. vnde licet tu ſis veritas propter id non ſequitur ꝙ tua ſubſtantia ſit quaterna. quia q̄libet triū ꝑſonarū que ſunt ſolum vna ſubſtantia diuina / eſt in veritate diuina. ❡Unde cū tres ꝑſone diuine ſint vna veritas diuina: ſemꝑ quādo nos laudamus et glorificamus tuā veritatē/laudamus et honoramus tuā ſubſtātiā diuinā in trinitate ꝑſonarū. ❡Miſericors deus q̄ oīa potes: ſicut eſt decēs ꝙ tua benedicta vnitas ab omnibus exaltetur/ſic eſt decens ꝙ vnio humani corporis vilipendat̄ ꝓpter enormitates ſcelerū in que labitur quaq̃ die. ❡Item clementiſſime dn̄e deus: licet amor ſit in te ꝓpter hoc tua diuina ſubſtantia nō eſt

in quaternitate. quia in tribus ꝑſonis diuinis q̄ ſunt
vna ſubſtātia eſt amor diuinus q̄ eſt in te. ¶ Unde
ſemꝑ qñ nos recolimus tuū amorem: ſemꝑ recorda
mur et cogitamus in mente noſtra tuā diuinā ſub-
ſtantiam et trinitatē ꝑſonarū diuinarū. ¶ Benedi-
ctū ſit nomē tuū deus in eternū: quia ſicut tu es vnꝰ
in eſſentia/et plures virtutes predicanť de te/ſic ego
ſeruus tuus ſum vnꝰ in eētia/et poſſunt de me ꝑdi
cari multi defectus et multa peccata. ¶ Benigniſſi-
me dñe noſtra ſalus et redemptio: licet in te ſit iuſti-
cia/et tu ſis ipa iuſticia/ꝓpter hoc tua ſubſtantia di
uina nō eſt quaterna. qa in qualibet triū ꝑſonarū di
uinarū eſt iuſticia in hoc ꝙ ſunt vna ſubſtantia diui
na iuſta ⁊ recta. ¶ Unde ſemꝑ quando nos timemꝰ
et reueremur tuā maximā iuſticiā/timemus ⁊ reue-
remur tuā ſubſtantiā diuinā/et tres ꝑſonas diuinas
q̄ ſunt in te. ¶ Cū tu dñe deus ſis vnꝰ in eſſentia/et
ſint i te plures v̄tutes nobilitatis et ſanctitatis/ qua
liter ego ſeruus tuus ꝑ tantū tēporis tradidi obliuio
ni tuas virtutes ⁊ opinatus ſum ꝙ illa eſſent virtu-
tes in me q̄ erant in me vicia ⁊ peccata. ¶ Dñe deus
in quo oēs virtutes ꝑficiūtur: tu dñe es totus glorio
ſus. vnde licet in te ſit oīs gloria: nichillominus non
eſt in te quaternitas. quia q̄libet triū diuinarū ꝑſona
rū que ſūt tua eſſentia diuina eſt ipa gloria. ¶ Qua
re domine deꝰ/ꝙuis nos expectemus noſtris meri-
tis (tua tamē gratia mediante) tuam gloriā/ et illam
feruenter deſideremus: ꝓpter hoc nos non deſidera
mus niſi vnā eſſentiā diuinam q̄ eſt trina in ꝑſonis.
¶ Et oīa iſta que nos attribuimus tibi dñe deꝰ: ſunt
virtutes in te eſſentialiter/ita nobiles/⁊ ꝑfecte/ꝙ per
ipſas intelligiť ꝙ in te nulla inopia eſt bonoꝝ. ¶ Sa
pientiſſime dñe deꝰ licet in te ſit miſericordia ꝓpter
hoc nō ſequiť ꝙ tua eētia diuina ſit quaterna: quia
in qualibet triū diuinaꝝ ꝑſonarū que ſunt tua eētia
eſt miſericordia. ¶ Unde confidentia tue miſericor-
die eſt nobis/cōfidere in tua eētia diuina in qua ſūt
tres ꝑſone. ¶ Dñe rex virtutum omne bonū cogno-
ſcať ꝓcedere a te: quia tu īfudiſti michi ſeruo tuo tan
tam gratiā/ꝙ ego vere agnoſco ꝙ ꝓpter multitudi-
nē virtutū que ſunt in te nō multiplicať tua diuina eſ
ſentia in ꝑſonis nec tres ꝑſone diuine que ſūt vna eſ-
ſentia multiplicāť in eſſentia. ¶ Dñe deus ſingulare
ſalutis refugiū: quotienſcūqꝫ nos adoramus vel glo
rificamus tres ꝑſonas diuinas/ſemꝑ adoramus et
glorificamꝰ vnitatē eſſentie tui deꝰ. ¶ Et quādo ſi-
militer nos laudamus vnitatē tue eētie: ſemꝑ lau-
damus et adoramus trinitatē q̄ eſt in ea. ¶ Hoc idē
ſequiť ſimiliter qñ nos glorificamꝰ vel laudamꝰ ali-
quā tuaꝝ virtutū. ¶ Glorioſiſſime dñe q̄ es omni tē
pore verax: virtutes q̄ in te ſunt inquātū tu es vna ſo
la ſubſtātia/ſunt oēs vnū nō plura: ſed inquātū tue
virtutes dicūtur plures in te/ob hoc dicūtur eſſe plu
res/qa tua ingens potentia ordinat plura in nobis.

¶ Unde ſicut ꝓciū margaritarū augmētatur valore
etiā ⁊ virtute quando margarite ſunt plures inſimul
ſic a ſimili eſt de tuis virtutibꝰ ſiue opibus. quia quā
to virtutes tue plura operātur in nobis: tanto nobis
oſtēdunt meliores. ¶ Et ſicut tue virtutes indicanť
quo ad nos/⁊ oſtēdunt nobis eſſe meliores/ꝙto plu
res videtur eſſe in te: ſic cū mea oꝑa plura ſunt plus
indicant me vilem/peſſimū/⁊ criminoſum. Attamē
dñe ego ꝯfiſus de tuo munere bonitatis: ſpero ad fe
licem exitum deducere diſtinctiones que reſtant ad
huc/ad oſtenſionem tue glorie. ſicut deduxi iſtā quā
pre manibus habeo/quā cōpleui ad laudē ⁊ honorē
magnitudinis tue deus.

¶ Incipit ſexta diſtinctio in qua tractatur
de poteſtate diuina/qualiter deꝰ eſt omni-
potens in ſua eſſentia diuina.

Deus q̄ ꝑ tuā miſericordiā humanū
genus i peccatis ſubmerſum erigis
ad penitentiā fructuoſam: tua maxi-
ma poteſtas ineſt tibi ab eterno i hoc
ꝙ oīs poteſtas eſt in te ſine p̄ncipio
et ſine fine. ¶ Dñe deus tua ingens
potentia eſt cauſa mirabilis excellētie et nobilitatis.
quia ſicut ineſt ſibi ꝓprie et eſſentialiter ꝙ ſit ſine p̄n
cipio. ſic ſimiliter ⁊ ſine fine. ¶ Sanctiſſime deus co
gnitor ſecretorum: adeo eſt mirabilis tua poteſtas/
ꝙ vix intellectus humanus poteſt ipam intelligere
et hoc quia nō poteſt in ea intelligere p̄ncipiū neqꝫ fi
nem. ¶ Rex regū dñe deus nō eſt mirandū ſi tua po
teſtas eſt maxima: quia de proprietate ſui eſt eam eē
infinitā ſine aliquo termino/et ꝙ oēs alie poteſtates
ſubſint illi et terminētur ſub ipa. ¶ O ꝙ felix eſt ho-
mo ille q̄ glorificat/laudat/ac metuit talem tuā ma-
ximā poteſtatem: que oīa poteſt. ¶ Et ꝙ infelix ille
qui laudat vel metuit terrenas poteſtates hominū:
q̄ ſunt modici valoris ⁊ tranſitorie. ¶ Tue excellētiſ
ſime poteſtati ſit glorioſe deus honor et gloria. quia
tante virtutis eſt ⁊ tāte nobilitatis/ꝙ nullatenus po
teſt īueniri in ea p̄ncipiū/mediū/neqꝫ finis: ſicut in-
ueniť in noſtra miſera humana poteſtate/in qua hec
tria generaliter inſunt. ¶ Item tua nobilis poteſtas
differt a nr̄a multis modis/⁊ in hoc inter alios: quia
tua nō eſt maior in vno tēpore ꝙ in alio imo eſt ſine
augmētatiōe ⁊ diminutiōe: qđ deficit in nr̄a. ¶ Cle-
mentiſſime dñe deus cur eſt mirandū ſi tua maxima
poteſtas nō recipit augmentū vel detrimentū/quia
anteqꝫ tēpus eēt in eē/erat iam tua poteſtas ꝑfectiſ-
ſima et infinita/⁊ erit poſt eſſe tꝑis ideo ꝙ ab eterno
īeſt tibi. ¶ Nichil eſt pater miſericordie qđ poſſit exi
ſtimare nec intelligere tuā poteſtatē: et nec mirū. qa
tua poteſtas ꝑſeuerat adeo firma ⁊ rata in te infinite
ꝙ nō cadit de potētia i actū nec ecōuerſo. ſicut acci-

dit de natura humana q̄ ſepe cadit et deuenit de po-
tentia in actū et ecōuerſo. ¶ Et iſta talis fragilitas
ineſt nobis ſcilicet ꝙ quandoqꝫ eſt poteſtas noſtra ī
actu et quandoqꝫ ī potentia: ꝓpter hoc q̄a nos ſum⁹
habētes ꝑncipiū / ꝛ ſumus in tēpore: ſed hoc totum
abeſt tibi. ¶ Et q̄cūqꝫ cōfidit in aliqua alia poteſta-
te preter tuā / merito ſtultiſſimus ꝛ infeliciſſimus eſt
cēſendus: quia q̄cūqꝫ alia poteſtas ꝑter tuam: eſt va
na et friuola ꝛ deficiens in tēpore. ¶ Dn̄e de⁹ tua ſo
la poteſtas eſt verax / ꝛ illa q̄ tm̄ debet honorari ꝛ me
tui: quia tua poteſtas a te ſolo et in te ſolo eſt ab eter
no. ¶ Nichil eſt domine a quo tua poteſtas habeat
originem / niſi a te ſolo: cum a te ſolo ſit. quia tu ſo-
lus dediſti eē omī rei habenti poteſtatē. et ita oēs po
teſtates deuenerunt in eſſe ꝑ tuā poteſtatē diuinā in
finitā q̄ oēs alias limitat et terminat. ¶ Dn̄e de⁹ ſo
li tue poteſtati eſt exhibēdus honor et reuerētia: q̄a
tua glorioſa poteſtas nō eſt ſimilis in aliquo poteſta
tibus ꝑncipū neqꝫ regū. q̄a poteſtatē quā ipi habēt
non habēt a ſeipis ſed aliunde / ſcilicet a ſuis popu-
lis. et ita poteſtas eoꝝ ab alijs ꝓcedit q̄ȝ ab eis: q̄m
extra eos eſt. vnde minorē ptātem quā habēt / habēt
a ſeipis: ſed tua ptās in te ſolo ꝯſiſtit / et a te ſolo ꝓce
dit ab eterno. ¶ O benefactor humani generis ſin-
gularis; ꝓpter hoc tua poteſtas potentiſſima poteſt
oīa / et eſt in oībus ꝑfectiſſima / quia tu es vna ſola eſ
ſentia diuina / in qua nulla eſt cōtrarietas neqꝫ diſcō
uenientia / licet tres ꝑſone ſint in ea q̄ ſunt vna eſſen-
tia. ¶ Et cur tua poteſtas non eēt in oībus ꝑfectiſſi-
ma: quia nulla virtus abeſt ſibi / imo quicq̄d bonum
eſt ꝛ virtuoſum eſt in ipa. ¶ Ergo dn̄e de⁹ nulla alia
ptās preter tuā / eſt ptās merito nūcupanda: q̄a tua
ſola poteſtas dat oīb⁹ alijs poteſtatib⁹ poteſtatē / et
oēs alie ſunt in eē cauſa ipius. ¶ Potētiſſime deus
quis poteſt dubitare ꝙ tu nō poſſis oīa: quia tua po
teſtas eſt tante virtutis ꝙ nō poteſt habere finē / nec
poteſt minui aliquid ſue poteſtatis / quia ab eterno
eſt / fuit / et erit in te potens omia. ¶ Tibi ſoli deo ſit
oīs laus et gloria / ꝛ vnuſq̄ſqꝫ ꝯfiteat̄ ꝙ nichil eſt q̄d
ꝑ ſe poſſit aliquid preter te: quia tua ptās tranſcen-
dit quācūqꝫ aliā poteſtatē / ꝛ nullū poſſe poteſt reſiſte
re tue maxime poteſtati. ¶ Quāto plus loquor dn̄e
deus de tua incōprehenſibili poteſtate / et quāto pl⁹
ipam ꝑmeditor mente mea: tanto plus ꝑcipio de ſui
dignitate ꝛ de ſui nobilitate / licet itellectus me⁹ nō
ſit ſufficiens ad ꝑcipiendū quaſi aliquid tue poteſta
tis / que eſt in te infinita. ¶ Sanctiſſime de⁹ tua in-
gēs ptās nullatenus poteſt alterari nec ꝑmutari: q̄a
nō eſt alia eternitas ꝑter tuā / nec alia infinitas niſi i
te ſolo / neqꝫ alia deitas. vnde ſtat⁹ tue poteſtatis nul
lam alteratiōnē vel ꝑmutatiōnē recipit in ſe. ¶ Non
ſolū tua mirabilis poteſtas eſt ab omnibus laudan-
da / venerāda / ꝛ glorificāda: ſed etiā metuēda vbiqꝫ.
quia vbiqꝫ oīa maleficia vlciſceris ꝛ vbiqꝫ oīa potes /
et oīa tēpora includis et circūdas intra tuā benedi-
ctā poteſtatem. ¶ Saluator de⁹ meritorū hominū
retributor: tua ſola ptās eſt ſine paritate ꝛ ſine equa
litate alicuius alterius poteſtatis: quia nulle creatu-
re ꝑueniūt ad virtutē et dignitatē q̄ eſt in tua excellē
tiſſima poteſtate: ꝛ hoc q꞉ ipa eſt in te ab eterno ꝛ eſt
in te infinita. ¶ Juſte iudex dn̄e ieſu chriſte indulge
michi ꝑ tuā miſericordiā ꝙ ego tanq̄ȝ inſipiens ſe-
pe cōparaui tuā poteſtatem maximā creaturis mo-
dice ptātis / habētibus in ſe maximā vilitatē / confi-
dens ꝙ ipe poſſent meis neceſſitatib⁹ ſuccurrere: q̄d
tu ſolus potes. ¶ Predicta deſipiētia fuit hucuſqꝫ
in me: ꝓpter hoc ꝙ ego nō cognoui tuā maximā po
teſtatē / q̄ ſola alijs poteſtatem prebet. ex qua omnis:
ſine qua nulla aliquid poteſt. ¶ O ſancta diuina vni
tas / ꝛ o ſancta diuina trinitas: poteſtas que eſt in te
eſt in te ita eētialiter / ꝙ vbicūqꝫ eſt tua poteſtas / ibi
eſt tua eētia et ecōuerſo. ¶ Dn̄e deus in hoc ꝙ tota
noſtra poteſtas capit originē et deſcēdit a tua oīpo-
tente poteſtate: cōueniēs eſt ꝙ nos toto nr̄o poſſe te
nemur laudare et exaltare tuam mirabilē poteſtatē /
ita ꝙ ad hoc ſolum ſit nr̄a poteſtas totaliter deputa
ta. ¶ In hoc dn̄e deus cognoſcit ꝛ oſtendit tua pote
ſtas eē maxima: q̄a ſi nos ſentimus in nobis poteſta
tē circa aliquid ꝑpetrandū / q̄ȝ magna debet eē pote-
ſtas que eſt in te. quia ſi in nobis qui ſumus viles et
fragiles eſt aliqua poteſtas: quāta debet eē poteſtas
que ineſt eſſentialiter tue nobiliſſime ꝛ potentiſſime
eſſentie diuine.

¶ Qualiter poteſtas diuina operatur contra curſum naturalem.

DEus veritatis iudiciū: omnis virtus
cognoſcat̄ a te ſolo ꝓcedere. q̄a nul
lū eſſe de natura ſui ꝑ ſe deuenit in il
lud eſſe in quo eſt: ſed de natura tue
creatōnis. ex eo ꝙ vnūqꝺqꝫ eē preter
tuū venit de ꝑuatione nō eſſendi in
eſſe. ꝛ de natura vniuſcuiuſqꝫ eſſe eſt naturaliter re-
dire ad non eē. niſi tu illō ſuſtineres in eſſe. ¶ Unde
bonitas fortitudo ꝛ ptās eſt in te: in hoc ꝙ tu es ille
qui vi quodāmodo tenes in eē naturā rerū creatarū /
q̄ deuenerūt in eē. quia ſicut naturaliter omne ponde
roſum deſiderat cētrū / et tn̄ ꝑ impulſionē iactus / cor
pus ponderoſum eleuatur in altum (vt patet de lapi
de ꝓiecto ab homine in altū) ſic eſt de natura rerum
creatarū deuenire iterū ad nō eē. q꞉ ſicut lapis de ſui
natura ſemꝑ cadit ad cētrum: ſic niſi tu deus ſuſtine-
res in eſſe / eē rerū creatarū / omēs creature redirēt ad
ꝑmū ſtatū ſuū / ſcilicet ad priuationem non eſſendi:
¶ Glorificamus ergo et memoramur pariter / tuam
maximā poteſtatē / q̄ ſuſtinet nos in eſſe / et nō ꝑmit-
tit nos redire ad non eē: a quo nos defendimur ꝑ tuā

ſolā ſuſtentationem que hoc prohibet. ¶ Ipſe dñe ⁊
miſericors bñdicatur tua excellentiſſima poteſtas q̄
cogit et compellit corpora ſupraceleſtia/operans eti
am cōtra ea. q꞉ ſepe accidit ꝙ ſi vnus planeta ꝑ ſui
naturam (vt dicūt qui ſe ꝑitiā aſtroꝝ habere aſſerūt)
debet tribuere calorem: tua ingens poteſtas impedit
opationē eius ꝑ influentiam alterius planete cōtra-
riam actionem habētis/vel aliquo alio modo cogit
naturā ipſius/ꝑmutari faciēs eius curſum natura-
lem. in hoc ꝙ compellit ipm planetam prebere frigi-
ditatem. et hoc ꝓcedit a tua liberalitate vt ſatiſfaci-
as hominibus ſecūdū merita eorūdē. ¶ Quare mi-
rabiliter dñe deus: tua mirabilis ptās ordinauit oīa
ordinate. et licet oia opa hominū nō ſint ſm curſum
naturalem: hoc eſt quia in vnoquoqꝫ homine eſt libe
ra volūtas ad faciendū hoc vel illud/⁊ ꝓpter hoc q̄a
in opibus hominū/nō attenditur curſus naturalis:
tu tamē remuneras vnūquēqꝫ ſm ſua merita remu-
neratione q̄ eſt extra curſum naturalem. ¶ Nō rece-
dat ergo a nr̄a memoria virtus tue maxime ptātis:
poſtq̄ ea cogit et opatur cōtra curſus (ceu fatentur)
naturales planetarū et alioꝝ corpoꝝ ſupraceleſtium
et equaliter et recte ſatiſfacit nr̄is meritis ſiue ꝑ cur-
ſum naturalem ſiue cōtra curſum. ¶ Quis ducit tan
ta temeritate/qui ceſſet laudare ⁊ glorificare atqꝫ ſi-
mul metuere tantam ptātem ſicut tua eſt: q̄ tante vir
tutis eſt/ꝙ facit elementa ſimplicia cōponi/ qn̄ vide
licet ſue voluntati placitū eſt. ⁊ in quo corpe mauult/
vel vnū a reliquo diſiūgi. ¶ Tāta eſt virtus dñe tue
poteſtatis: ꝙ tunc qn̄ elementa quātū de ipſis eſt/ſm
curſum nature ſunt parata eſſe in cōpoſitione alicu-
ius corporis/tua ptās cōpellit ipa ne cōponātur quā-
do id vult tua libera volūtas et ecōtra. ¶ Vnde poſt
q̄ tua ingens poteſtas eſt tāte excellentie ⁊ nobilita-
tis: iuſtum eſt et conſonū rōni ꝙ nos glorificemꝰ illā
⁊ exaltemus vſqꝫ ad nubes. q̄a tua ptās facit de ipa
natura quicq̄d vult/melius etiā ſine aliqua compa
ratione q̄ faber lignariꝰ de leuigato poſte/aut cera-
rius de cera quā vult poteſt facillie formā imprimere
¶ Eterne deus neceſſario oportet nos impendere
honorē tue maxime poteſtati: q̄a nichil eſt i toto or-
be tam potens generare quin tua ptās ſi velit faciat
corrūpere/⁊ ecōuerſo. ¶ Multis modis dñe deus
oſtendit nobis tua poteſtas eſſe valde magna. quia
multos homīes facit viuere vltra ⁊ cōtra curſum na
ture/in hoc ſm ꝙ comedunt vel bibunt vel laborant
vel abſtinent a multis a quibus non deberent viue-
re ſm naturam/⁊ tu ſuſtines eos in hac preſenti vi-
ta/cōſeruās illos incolumes ⁊ robuſtos. ¶ Dñe deꝰ
q̄ cogis tua increata natura/ ipam naturā creatam:
oēs creature debent merito cōfiteri tue poteſtati ſub
eſſe oia. nam illa facit de vita hominis quicq̄d vult/
in hoc ꝙ multi homines ſm bona naturalia in q̄bꝰ
nati ſunt naturaliter deberent viuere cētū annos vel
amplius/et tua ptās compellit illa corpora citra ſuū
curſum naturalem/faciens illos mori in etate vigin
ti annoꝝ/vel vigintiquinqꝫ vel minus etiā ſi velit et
ecōuerſo vt ſupradictum eſt. ¶ In quo preter te deꝰ
omnipotens eſt poſſe vel dominiū. quia tu es ſolus
ille/qui cogis naturam ad dandā pluuiā qn̄ natura
non habet eā in promptu/⁊ prohibes illā non dare
pluuiā/qn̄ de ſe eſt parata pluere ſup terrā. ¶ Glo-
rioſiſſime deus valde eſt veneranda ab vnoquoqꝫ ho
mine tua poteſtas. quia ipa ſola ꝓhibet et ceſſare fa
cit fulgura et tonitrua et grandinem: qn̄ naturaliter
deberet fulminari/tonare et grando erūpi et ecōuer
ſo. ¶ Dñe deus ſi quis ſubtiliter velit intueri: valde
ſimplices et humiles deberemus eē ſub tua omnipo
tente poteſtate. quia tunc quando aer naturaliter eſt
corruptus ⁊ infectus naturaliter deberet eē maxima
lues ⁊ mortalitas tam hominū q̄ alioꝝ aīaliū: tu qn̄
vis ꝓpter tuam maximā ptātem/tollis illā luem ac
mortalitatem ⁊ ꝯfers ſanitatē et ecōuerſo. ¶ Unde
illi ſunt merito infeliciſſimi et nephandi cenſendi: q̄
dicunt ꝙ quicq̄d accidit hominibus ſiue ſit bonū ſi-
ue malū in hac vita/id totum accidere eis ſm curſū
naturalem: ſcilicet ſm ſigna et planetas ⁊ puncta et
horas: q̄ oia ꝓueniunt ſm fatum vel fortunā opinio
ne eorum. ⁊ iſta talis deliratio ⁊ amentia ineſt eis. q̄a
ipi ignorant tuū poſſe/qḋ poteſt tranſmutare q̄cq̄d
debet accidere ſm naturā. ¶ Si forte ita eēt dñe deꝰ
ꝙ tu nichil operareris vel faceres cōtra curſum natu
re: nec tua increata natura cogeret in aliquo naturā
creatam: tunc poſſet homo confidere in curſu natu-
rali. q̄a poſtq̄ natura non poſſet cogi ꝑ tuā maximā
poteſtatē: tūc eſſet veritas ꝙ natura haberet ptātem
in homine ſm ſigna ⁊ planetas et puncta et horas
ſub quibus naſceretur/⁊ ſm iſta predicta ipe deberet eē
audax vel timidus/pauper vel diues/multum viue
re aut parum: et ita de ceteris. ¶ Quid ergo prodeſt
aſtronomo etiam ſi ꝑitus eſſet/cōfidere in curſu na-
turali: quia tua poteſtas vincit et cogit naturam: ⁊ ſi
cut molendinarius poteſt ꝑturbare molendinū mo-
lens adeo vt poſſit auferre ſibi actū molendi quādo
vult: ſic tu dñe potes auferre nature curſum ſuū. nā
tu cogis eā quādo vis. ⁊ ꝑmittis eam opari ſm cur-
ſum ſuū/ſimiliter quando vis. Unde quando tu ꝑ-
mutas nature curſum ſuū: illi qui cōfidūt in curſu eiꝰ
inueniūt ſe deceptos. ¶ Tue ſapientie ⁊ tue ordina
tionis eſt dñe deus ꝙ tu qn̄qꝫ ꝑmittas nature cōple-
re curſum ſuū/et qn̄qꝫ ꝑmutes illi. et ſicut rota molē
dini circūducitur vt molendinū circūducatur et poſ
ſit molere: ſic tua ſententia ducit circa opa q̄ nos fa-
cimꝰ/vt cogat naturam nō cōplere curſū ſuū/ vel ꝑ-
mittat illi ꝯplere. Et ꝙ hoc ſit verū patet: q̄a ſic opꝫ
fieri ſm tuā ſapientiſſimā ordinatōnē. q̄a nos qn̄qꝫ ſu
mus in nr̄is actibus ſm curſum naturalem/⁊ qn̄qꝫ
ſm noſtram liberam voluntatem. ¶ Et propter hoc

quando nos operamur secundum cursū nature ad=
iunctū gratie tu remuneras nos. et qñ nos opamur
contra cursū nature: tūc tua potestas cogit naturā/
et remuneras nos scḋm coactionē curs⁹ naturalis.
¶ Misericors et miserator dñe/ maxima cecitas est
et error astronomorū: q̄ attribuūt nature oīne posse/
et quasi tibi nullū reseruāt. quia ipsi nō credūt ꝙ tu
cogas naturā/ aut permittas cursū suū qñ de tua ꝓ
cedit libera voluntate. ¶ Et dū ipsi expectant ꝙ na
tura operet̄ scḋm cursū naturalē quē ostēdit i se: ipsi
expectāt ꝙ natura det cōplementum et perfectionē
suis desiderijs de hoc qđ naturaliter expectant. ⁊ sic
ipsi taliter expectantes horas puncta et momenta:
ignorāt ꝙ tua potestas cogat naturā qñq;. et quan
doq; ꝑmittat eā operari secundū cursum suū. ¶ Et
quādo accidit ꝙ natura nō cōplet cursum suū secun
dum ꝙ naturaliter debet cōplere illū/ et scḋm ꝙ na=
tura in se ostēdebat prius: ipsi dicūt se esse deceptos
defectu scientie artis astronomie/ q̄ plene non est in
eis. ⁊ ita dicūt ꝙ natura nō errauit: sed ipsi errauerūt
in arte per eius ignorantiā. nō cauētes sibi a tua po
testate: q̄ qñq; ꝑmittit naturā operari secundū suos
cursus naturales/ et qñq; restringit illos. ¶ Omps
eterne de⁹ maxima est vis tue excellētissime ptātis.
in hoc ꝙ omnia subsunt ei/ ⁊ coguntur/ ⁊ restringū=
tur per ipsam. ¶ Maximū bonum quod est ineffa=
bile: prouenit nobis dñe deus de tua potestate ex eo
quia omnipotens est/ ⁊ nichil sibi deficit. nam demō
ita potens est in operando malum/ ꝙ nisi esset tua
potestas que compescit eius maliciam atq; domat:
ipse destrueret totum mundum in vna hora vel i mi
nori spacio. ¶ Unde omnis laus et honor ⁊ bene=
dictio tue attribuatur potestati: q̄ non dat posse dia
bolo nocere nobis/ nisi solum tantū quantū subiici
mus nos sue potestati/ ⁊ tātū simılit̄ quādoq; quā=
tum merita nostra meruerunt. ¶ Domine deus si=
cut tua potestas cogit ⁊ constringit maliciam ⁊ ini=
quitatem demonis: sic vincit ⁊ cogit maliciam ⁊ ini=
quitatem peccatorū q̄rūuis facinorib⁹ deditorum.
¶ Malicia peccatorum est similis igni: qui dat ma
iorem calorem quando plura ligna sibi apponūtur.
quia peccator quanto plus peccat: tāto plus tua po
testas punit in eo suam maliciam ⁊ iniquitatē. ¶ A
modo sciat vnusquisq; ꝙ tua potestas domine deus
est tanta: ꝙ operatur (quādo de sua voluntate proce
dit) contra cursus naturales/ et ꝙ permittit naturā
operari secūdū cursus eius quando vult similiter.
vnde nullus sit de cetero: qui ignoret tuam diuinā
potestatē oīclemētissime et oīpotentissime deus.

¶ Qualiter deus habet potestatem re=
suscitādi corpora hominum mortuorū.

DEus lux i tenebris ⁊ illuminatio vie
vite: tibi soli est attribuēda potestas.
cui ab oībus debet honor ⁊ reuerēn=
tia exhiberi. nam ipsa est tāta ꝙ com
pleto numero saluandorū qui eterne
glorie participes per tuā gratiam de
bēt esse: stati tu ꝓpter tuā maximā potestatē resusci
tabis corpora hoīm mortuorū in puluerē iā conuer
sa ¶ Dñe deus cui subsunt omīa: nemo est q̄ debeat
admirari de tua maxima potestate. quia si natura di
uidit ⁊ spargit corpus humanū in atomos ⁊ in pul=
uerē ꝑ aerē qñ ipm corrūpitur: bene videtur verissimi
le ꝙ creator oīm q̄ creauit naturā possit congregare
illas atomos ⁊ illū puluerem ⁊ ex illis recreare cor=
pus humanū in die iudicij ¶ Tamen ego nō miror
de tua potestate ꝙ ipsa potest in die iudicii ꝯgrega
re atomos ⁊ recreare corpora mortuorū: qñ ego pre=
meditor ꝙ ego qui sum tā misere ⁊ tam vilis condi=
tionis respectu tui/ possum cōgregare vnū lapidem
cū alio lapide/ ⁊ ita ex diuersis facere vnū globū. vn
de bene videt̄ verissimū/ ꝙ tu possis cōgregare vnū
communitissimum puluerem cū alio / et ex illis re=
ficere vnū corpus humanū. ¶ Ergo oīs pariter be
nedicamus voce incessabili tuā benedictā potestatē
que est tante excellencie ⁊ virtutis. ꝙ possit in die iu
dicij renouare corpora nostra licet in cinerē sint con
uersa sic vt nichil deficiat alicui mēbrorū nostrorum
¶ Ualde est honoranda ⁊ pariter metuēda tua vali
dissima potestas: quia in die iudicij natura amittet
totaliter suū posse ⁊ cessabit eius opatio. nā tūc na=
tura nō poterit generare/ neq; corrūpere nec exerce
re in aliquo actus suos: sed solū oīa fient ꝑ tuā diui
nam potentiā. ¶ Tāta est tua potestas dñe de⁹ / et
tam valida ꝙ liberabit iustos ab oībus angustijs et
ab oībus doloribus in die iudicij/ ⁊ condēnabit pec
catores ad patiendum penas perpetuas in inferno
¶ Quis potest existimare dñe deus excellentiā no=
bilitatis tue potestatis: quia ipsa cōiunget in die iu
dicij corpus humanū cū anima/ ⁊ non est mirandū
si tua potestas poterit tunc vnire corpora humana
cum aīabus. quia quotidie videmus ꝙ tu vnis cor
pus cum anima in vtero mulierum pregnantium i
creatione masculi vel mulieris. ¶ Omnes confitea=
mur in vnum/ tuā potestatem omnia posse: quia ipa
dabit in die iudicij hominibus iustis verum intelle
ctum/ et noticiam. quia omnes adinuicem se cogno
scent/ cognoscentes ⁊ recolentes alij opera aliorum
¶ Nemo credat ꝙ noticia quā homines habebunt
in die iudicij vel memoria opum que fecerūt: penit⁹
proueniat vel insit eis propter potentiam naturalē
aut propter eius cursum: imo proueniet eis a tua sā
ctissima potestate. quia sicut potentia naturalis est
deficiens in hoc mundo/ ita ꝙ per ipsam non possu
mus habere veram noticiam neq; certitudinem de

omnibus q̄ ſunt nobis p̄ſentia:ſic nō eſt mirandum
ſi tūc deficeret ita ꝙ totalē cauſam illius ⁊ non ha=
beremus. ¶ Pater imēſe poteſtatis valde eſt hono
randa ⁊ metuēda pariter tua ingens ptās:que ſcd̄m
merita ⁊ ōpera reddet remunerationē vnicuiqꝫ i die
iudicij. ¶ Unde metuere debēt nō immerito pecca
tores tuā maximā poteſtatē:q̄a vt cognoſcat tua iu
ſticia eſſe iuſta/⁊ reddēs oībus ſecundū opa que pa
trarunt/tu torquebis ip̄petuū penis gehennalibus
in die iudicij tam eorum corpora q̄ȝ aīas. ¶ Quare
vnuſquiſqꝫ debet conari ad faciēda bona opa adhe
rens virtutibus ⁊ fugiens vicia huius mūdi:cum ſe
cundum noſtra opa digna facienda nobis ſit remu
neratio in die iudicij. ¶ Dn̄e deus ſaluator fideliū:
magnitudo ⁊ infinitas cognoſcatur debere attribui
tue maxime ptāti.quia ſi tua poteſtas dereliqueret
nos/ꝑmittens nos abire ſecūdū curſū naturalē/ et ī
nullo cogeret naturā:bene conſtat michi ꝙ natura
noſtra eſt ita fragilis/⁊ ita vilis cōditionis/ꝙ deue=
niret ad nichilū quo ad corpus.quia neceſſario defi
ceret:nō ſolum ip̄m ſed etiā aīa. ¶ Ergo dn̄e deus
dignare ꝑ tuā piiſſimā miſericordiā nobis preſtare
gratiā/ꝙ tu non dereliquas nos/nec ꝑmittas nos
duci ſecundū curſū nature: q̄a aliter niſi tu iuueris
naturā ⁊ reſtrinxeris curſum eius nos deueniremus
ad metā ruine mortis. ¶ Te ſolū deū adoro/ et tibi
ſoli ſeruio/cōfitens et innuens ꝙ tua ptās eſt tante
virtutis/ꝙ poteſt michi auferre penit⁹ omne malū
quod michi poteſt euenire propter fragilitatē et mi=
ſeriam mee nature fragilis.vnde placeat tibi ꝙ tu au
feras et remoueas a me illud. ¶ Juſte iudex domi=
ne deus/remunerator bonorū operū/ ⁊ maloꝝ pu=
nitor:ſi quis confidenter tue ſe ſubiecerit ptāti / et il
lam vere dilexerit ⁊ metuerit/modicū appreciabit ꝓ
ſperitates ⁊ voluptates huius mūdi.quia certo po=
teſt ſcire ꝙ tua ptās poteſt i alio ſeculo ſibi dare glo
riā ſempiternā/in qua erit toti⁹ boni copia/ ⁊ abſen
tia totius mali. ¶ Ha quotiens dn̄e deus feci hec et
illa:vt mea vita ꝓlongaretur in hoc ſeculo/cui⁹ nūc
valde michi piget et redarguo meā temeritatem pre
teritam. nam ego optabam viuere in ſeculo non vt
tibi ſeruirē:ſed ſolū vt vita michi poſſet eſſe comes.
ſed nunc rogo te piiſſime ꝙ tu per tuam maximā po
teſtatē cogas ⁊ reſtringas meā naturā/vt ipſa nolit
viuere in ſeculo.ob nullam aliam cauſam niſi vt ſer
uitium impendere tibi poſſit et tibi ſoli deſeruire.
¶ Et ſi tu pater clementiſſime dignaris michi ꝑ tu=
am clementiam preſtare tantam gratiam/ꝙ ego dū
vixero in hoc ſeculo tibi ſeruiam toto meo poſſe/ et
ꝙ finaliter moriar propter tui amorem : bene cōſtat
michi ꝙ in die iudicii quando reſurgam a mortuis/
letus veniam recepturus/et auditurus illud verbū
bonum qđ dicet.venite benedicti patris mei ¶ Ti=
bi ſoli deo ſit omnis laus ⁊ gloria/oīs ignorantia ⁊
fragilitas cognoſcatur prouenire a quocūqꝫ de tua
poteſtate maxima dubitante.quia nemo debet dubi
tare de tua poteſtate diuina poſtq̄ȝ ipſa recreabit et
reparabit corpora hoīm conuerſa in cinerē in die iu
dicij. ¶ Nemo debet admirari ſi tu potes reſuſcita=
re corpora hoīm iam putrefacta ⁊ ad nichilum reda
cta:quia tu qui de nichilo creas aīam et īfundis eā
in corpore humano/⁊ ex illis duobus facis vnū ſub
iectū ratiōale:bene potes putrefacta corpora recrea
re. ¶ Ergo nulli eſt neceſſarium ꝙ debeat admirari
de tua ingenti ptāte:ſed totaliter eſt oībus nobis ne
ceſſariū magnificare ⁊ laudare tuā excellētiſſimam
poteſtatem/et ceteras virtutes tuas. ¶ Dn̄e deus
bonorum temporalium et celeſtium tributor:poſtq̄ȝ
tua ptās eſt vbiqꝫ ⁊ poteſt oīa/nō oportet me ſeruū
tuū timere ꝙ in die iudicij amittā minimū mēbroꝝ
meorū.quia tu integre recreabis corpora mortuorū
licet ꝑ diuerſa loca ſint diffuſa. ¶ Quis ergo eſt ita
mēte captus:ꝙ cōfidat in aliquo alio poſſe/niſi ſo=
lum in tuo qđ oīa poteſt ⁊ eſt vbiqꝫ. ¶ Nam manife
ſte poſſumus videre ſine aliquo enigmate: ꝙ omēs
alie potentie preter tuā ſunt fragiles ⁊ inanes/ ⁊ de
facili deficiētes.quia nos videm⁹ ꝙ ꝓpter minimā
ſcintillā vulneris totū ſubiectū hūanū qn̄qꝫ deperit
et propter multa alia accidētia ꝑdit ſuū eſſe. ¶ Dn̄e
deus patiens ⁊ multū miſericors: ſuppliciter tuam
clemētiā deprecor/ꝙ tu poſtq̄ȝ potes/digneris mu=
tare me a toto meo ſtatu/faciēs me derelinquere va=
na opera cōtraria ſempiterne ſaluti/⁊ ꝙ dirigas mē
tem meā/⁊ ꝓpoſitū ſemꝑ circa tua ſeruitia facienda
¶ Poſtq̄ȝ tua poteſtas dn̄e de⁹ poterit corpus meū
reſuſcitare in die iudicij:bene poteſt nūc (dūmodo
de tua ꝓcedat volūtate)viuificare meā aīam/ et eā
imbuere taliter virtutibus vt tm̄ ſit ſollicita in glori
ficādo ⁊ in laudādo tuū glorioſiſſimū nomē ¶ Sed
licet ſanctiſſime dn̄e ſit tibi in die iudicij leue ⁊ faci=
le corpora hoīm recreare:non eſt modicū quid/ꝙ tu
mundifices hoīem vicioſū/⁊ ꝙ eū adimpleas virtu
tibus. ¶ Erubeſcāt philoſophi q̄ dū vixerunt/oīno
affirmauerūt ꝙ nature eſt attributa oīs poteſtas in
hoc mundo.quia in die iudicij cū ipſi plenarie vide
bunt tuā maximā poteſtatē:tūc ipſi videbūt ſe dece
ptos ⁊ confuſos/⁊ redarguēt ſemetipſos.quia dū vi
uerent ignorauerūt tuā diuinā poteſtatē/⁊ ſolū na=
ture/potētiā attribuerūt. ¶ Timete demones terri
bilem diē iudicij.quia tunc ceſſabit veſtra potentia
malefaciēdi. quia tunc videbitis diuinā potentiā
vincere ⁊ cogere quicq̄d fuerit creatum ab inītio mū=
di et vlciſcentē dupliciter omnia malefacta.vnde ve
vobis: quoniā ſemꝑ fuiſti proni ad malū poſtq̄ȝ de
celo per ſuperbiam cecidiſtis. ¶ Ue etiam tunc pec
catoribus/qui ſub tua omnipotente poteſtate vide
bunt ſe victos et captos/et nichil per ſe poſſe quoꝝ
in faciendo malo.malicia tunc ceſſabit: et quorum

pene in ſempiternum geminabūtur in lamētoſo in
ferno. vbi tunc nulla redemptio erit neqꝫ ſecundum
iuſtam iuſticiam poteris eorum miſereri / tu qui es
piiſſimus et miſericors deus.

¶ Qualiter deus eſt potēs ſaluare quos
vult / et condemnare quos vult.

DEus qui nullum defectū pateris / ſed
in omnibus es potēs: vniuerſe ligue
hominū laudent ⁊ glorificent tuam
laudabilem poteſtatē. quia tu potes
ſaluare quem vis / vel condemnare.
nam tua libera voluntas ⁊ tua pote
ſtas: nulla coactiōe ab aliquo cogunt. ¶ Ualde eſt
mirabilis dn̄e deus tua ingens poteſtas. quia ſicut
tu per tuam liberam voluntatem / voluntarie creaſti
omnes creaturas / ita ꝙ non fuiſti coactus nec com=
pulſus ab aliquo: ſic eſt conueniens ⁊ cōſonū ratio
ni / ꝙ tu quibus volueris prebeas munus gratie ſal
uationis / ⁊ quos volueris cōdēnes ad patiēdas pe
nas perpetuas in gehenna. ¶ Pater miſericors de
us: tanta eſt conuenientia inter tuam voluntatem ⁊
inter tuam poteſtatē / ꝙ ſunt idem ꝙ eſſentia diuina
et voluntas vult ꝙ poteſtas poſſit ea: que eius con
decent maieſtatem. ¶ Dn̄e deus quis poſſet (vt de=
cet) cōmēdare tuam maximam poteſtatē? nullus. q̇a
poteſtas tua / poteſtas infinita eſt. ⁊ ſicut tu es infi=
nitus ⁊ tua poteſtas eſt tuipſe: ſic neceſſario opor=
tet ꝙ tua poteſtas ſit infinita / ⁊ in omni infirmitate
nos vt ceci ambulamus. ¶ Ergo poſtq̃ tua pote=
ſtas eſt infinita: ipſa poteſt oīa. et poſtq̃ poteſt om=
nia: ſaluare poteſt qđ vult ⁊ qđ vult cōdemnare. quia
aliter ſequeretur ꝙ eſſet poteſtas finita. qđ abſit. q̇a
non poſſet ſaluare quē vellet / nec quem vellet etiam
condemnare ¶ Unde licet dn̄e deus ego ceciderim
in peccatū / propter qđ merear condēnari: dūmodo
non diffidam de tua piiſſima miſericordia / ſemꝑ
quādocūqꝫ tu velis / es potēs me ſaluare ⁊ me extra
here de peccato. ¶ Summe pater deus ſi tua pote=
ſtas nō poſſet oīa / ita ꝙ non poſſet ſaluare quos vel
let / ſed quos ſaluaret / ſaluaret propter eorū opera:
ſequeretur ꝙ tua poteſtas ſubeſſet eorum operibꝰ.
et hoc eſt impoſſibile / ꝙ aliquid preſit tue poteſtati.
¶ Et illi qui perueniunt ad id ad qđ tu ſcis eos ꝑ=
uenturos peruētione eorum / non obſtant tue pote=
ſtati. quia tu vides ꝙ peruentio eorū / quā tu preui=
diſti ab initio mundi: eſt peruentio que congruit ſe=
cundū rectam ordinationem / ⁊ ſcđm ſtatū quem ſe=
quūtur ad ſaluationem vel ad condemnationem.
¶ Unde oīs laus et omne dominium tue omnipo=
tenti attribuatur poteſtati / ⁊ tue ordinatiſſime volū
tati. quia tu ſolꝰ es ille qui omnia potes facere per=
uenire ad illum ſtatum ad quem vis ipſa peruenire
et omnia vis vt perueniant ad id quod preuidiſti / ⁊
ad quod debēt peruenire: qđ neq̃ ita eſt de noſtra
poteſtate / neqꝫ de noſtra volūtate. quia nos volumꝰ
peruenire ad hoc ad qđ nūqꝫ peruenimꝰ / nec poſſu=
mus peruenire ad hoc qđ volumꝰ / et optamus / nec
ſcimus ad quid ꝑuenturi ſumus. ¶ Salus iuſtorū
deus: ſaluatio quā nos generaliter affectamꝰ habe
re et tua gloria ſempiterna ad quā vnuſquiſqꝫ nr̄m
cupit peruenire / nichil aliud eſt / niſi videre te / ⁊ frui
te per contemplationem in qua eſt omne gaudium
perfectiſſimum. ¶ Ergo dn̄e deus poſtq̃ frui te per
viſum eſt noſtra ſaluatio: nōne tu potes ſaluare q̇s
vis / et econuerſo. quia poſtq̃ videre te eſt nobis ſal=
uatio et gloria: ſemper quādocūqꝫ volueris te aliq̇=
bus patefacere erit eis ſaluatio et gloria. ¶ Deꝰ lar
giflue bonitatis: poſtq̃ tua poteſtas non deficit da
re ſaluationem ⁊ gloriam quibus vult / dignare per
tuam piiſſimam miſericordiam infundere michi ſer
uo tuo munꝰ tue poteſtatis propter qđ ego merear
in hoc ſeculo / frui te in altero per viſum / quod ſit mi
chi gloria ſempiterna. ¶ Omnipotens eterne deus
poſtq̃ tua ingens poteſtas poteſt ſaluare quod vult:
quilibet fidelis debet inquātū poteſt conari pro tem
pore benedicere ⁊ glorificare ipſam totis ſuis viribꝰ /
vt tu qui omnia potes des nobis tuam gloriam ſem
piternā. ¶ Unde ego flexis genibus / ⁊ genis meis
lacrimis madefactis / te oro ſuppliciter ⁊ deuote: ꝙ
tu corrigas ⁊ emendes quecūqꝫ ego mea temerita=
te feci contra tuam inhibitionem. quia plus potes
tu in vno momēto ⁊ melius emendare ⁊ meliorare:
q̃ ego toto tēpore vite mee illicita perpetrare. ¶ Do
mine deus poſtq̃ fiducialiter me cōmitto tue ingen
ti poteſtati: palam dicam oibus nationibus ꝙ om=
nes pariter vna voce laudemus ⁊ glorificemus tuā
excellentiſſimam poteſtatē derelictis omibus aliis
terrenis potentiis trāſitoriis atqꝫ vanis. ¶ Glorio=
ſiſſime deus non eſt mirabile ſi tua omnipotēs pote
ſtas poteſt quos vult affligere penis perpetuis. q̇a
ſi reges terreni ⁊ alij habentes dominiū habent po
teſtatem in hoc ſeculo torquendi ⁊ affligendi homi
nes ſuarum regionū: bene videtur veriſimile / ꝙ tu
qui omnia potes / ⁊ oīa creaſti poſſis torquere quos
velis / cum omnes ſumus tue iuriſditionis / ⁊ ſubſi=
mus tue poteſtati. ¶ Juſte iudex deus faciens miſe
ricordiam ⁊ iudicium: ſi principes huius mundi ha
bent poteſtatem torquendi homines contra regulā
iuſticie et contra etiam rationem / quandocunqꝫ eis
placet: quis eſt ita mente captus / vel ita temerarius
qui proferre audeat / ꝙ tu nō poſſis cōdemnare quē
volueris / et torquere cum penis grauibus / poſtq̃ i
eo comples iuris ordinem ⁊ normam vere iuſticie.
quia ſine aliqua comparatione: multo melius con=
gruit / ꝙ tu affligas quē volueris ſeruans in eo com
plementum iuſticie / q̃ principes terreni ſepe iniuri=
am hominibus facientes. ¶ Exaltetur dn̄e deꝰ no=
men tuū ꝑ vniuerſum mūdū / ⁊ cognoſcāt oēs gētes

magnitudinẽ tue oīpotẽtis poteſtatis:ꝛ ſciāt ꝙ tua
poteſtas/tua voluntas/ et tua iuſticia he tres vir=
tutes ſunt tātū in te vna eſſentia diuina ꝛ ecōuerſo.
¶ Dñe deus iudicās equitatem:nullus eſt q̄ poſſit
reſiſtere tue ſentẽtie.imo neceſſario oportet eā trāſi=
re in rem iudicatam.ꝛ maxime cū nunq̄ꝫ ſit lata con
tra iuris ordinem/ſed ſemper ſecūdum rectitudinẽ
vere iuſticie.quare quādo quis condemnatus eſt a
te affligi penis perpetuis in inferno:conſtare debet
omibus/ꝙ ſua opera tale iudiciū meruerūt. ¶ Pa=
tefiat ergo oibus ꝙ non eſt angelus nec diabolꝰ nec
homo qui poſſit tue ſententie reſiſtere/nec tue ratio
nabili voluntati:tante excellẽtie virtutis eſt tua om
nipotens poteſtas. ¶ Omnipotẽs deus nichil crea
tum poteſt tue reſiſtere voluntati ita ꝙ tu nō poſſis
ſaluare quos velis ꝛ ecōuerſo.quia ſcire debet vnuſ=
quiſq̄ꝫ ꝙ maior pena quam peccatores patientur in
inferno/erit tue abſentia gratie/in hoc ꝙ non pote=
runt frui te per aſpectum.ergo ſi iſtud eſt eis maior
pena quā habent:bene videtur veriſimile ꝙ tu poſ=
ſis teipſum abſcondere ab aſpectu eorum qui meri=
to imperpetuum penas perpetuas pati meruerunt
¶ Dñe deus tante nobilitatis et tanti honoris eſt
tua ingens poteſtas:ꝙ proprie ineſt ſibi ſecūdū ſui
dignitatem poſſe affligere quos velit/ꝛ quibus pe=
nis ꝛ per quātum temporis ſimiliter velit. ¶ Cū er=
go dñe deꝰ / tue congruat poteſtati quos velis poſ=
ſe affligere et eos imperpetuum condẽnare: ve mi=
chi peccatori qui ſecūdū opera que feci in hoc ſecu=
lo mereor ad penas perpetuas cōdemnari.quia ha=
ctenus ſemper fui inobediẽs tuis iuſſis.quare ſup=
pliciter te oro:ꝙ tu dirigas actus meos circa bona
opera facienda. ¶ Valde debent timere peccatores
tuam maximā poteſtatem.quia tu vbiq̄ꝫ ꝛ quando=
cunq̄ꝫ de tua procedat voluntate es promptus ꝛ po
tens eos condemnare ꝛ ſimul affligere. ¶ Unde cū
ego dñe deus ſim de prauo numero peccatorum / et
ſim valde plenus vicijs ꝛ peccatis:non mirum eſt ſi
valde formidare debeo tuam ingentem poteſtatem
cum tu poſſis me ſubito condemnare / ꝛ ad inferos
deducere ſicut quotidie de pluribus patet michi q̄s
morte ſubitanea videmus interire . ¶ Metuende
dñe ſemper eſt magis timendum/et magis etiā ca=
uendum ab illo a quo malus malum poteſt homini
prouenire.vnde cū tua maxima poteſtas poſſit no=
bis plus obeſſe et maius dānum inferre q̄ꝫ aliq̄ alia
oportet nos magis eam timere q̄ꝫ aliquam aliam.li
cet plures inſenſati plus timeant terrenas poteſta=
tes q̄ꝫ tuam diuinā iuſtiſſime ꝛ potentiſſime deus.
¶ Pater celeſtis deꝰ gloria virtus ꝛ benedictio tue
attribuatur omipotenti poteſtati.quia(ipſa median
te)tu es potens dare gloriā vtens tua maxima mi=
ſericordia ꝛ ipſa mediāte ſimiliter potes condẽnare
vtens tua iuſticia. ¶ Benedicta ſit ergo tua lauda=
bilis poteſtas que ad vtranq̄ꝫ viam virtutis/ ſcilicet
miſericordie ꝛ iuſticie ſe habet vt ſibi conuenit ordi
nate. ¶ Recognoſcat amodo vnuſquiſq̄ꝫ tuam ma
gnificā poteſtatẽ.que tante virtutis eſt:ꝙ quecunq̄ꝫ
vult poteſt.nam ſuum velle eſt ſuum poſſe.

¶ Qualiter deus eſt potens oīa facere
poſtq̄ꝫ ſint ſecūdū rationem facienda

DEus qui es ſupra omia non elatus:
tua omps poteſtas poteſt creare ꝛ fa
cere quicq̄d vult/poſtq̄ꝫ rationabilit̄
ſit creandū vel faciendū/ ad gloriam
tamẽ ꝛ ad laudẽ tue eſſentie glorioſe
¶ Tua maxima poteſtas dñe deus
oſtendit oibus eſſe omps: in hoc ꝙ poteſt oīa face=
re/poſtq̄ꝫ rationabiliter et de iure ſint facienda. et li
cet tua poteſtas nichil poſſet facere niſi ratiōabile:
propter hoc nō diminuitur tibi poteſtas.imo ſi tu ſi
ne ratione poſſes aliq̄d facere vel creare: ſequeretur
hoc inconueniẽs/ꝙ defectus poteſtatis eſſet in te/
quia eſſes potens peccare vel errare. ¶ Unde cū ra
tio dictet nobis ꝙ tua poteſtas nō poſſit aliquid fa=
cere vel creare cōtra rationẽ:in hoc ꝑcipimus ipam
eſſe magis potentẽ ꝛ magis ꝑfectam.quia nos non
poſſumus intelligere ſecundū rationẽ/in tua pote=
ſtate defectū ſapientie/bonitatis/aut alicuꝰ virtu=
tis.quare propter hoc percipimus ꝙ tua volūtas ni
chil vult niſi rationabile ꝛ iuſtum : nec tua poteſtas
operatur aliq̄d cōtra rationẽ.quia q̄cq̄d vis: potes.
¶ Deus mirabilis intellectu:nemo poteſt conſide=
rare magnitudinẽ tue poteſtatis.quia ſicut tu feci=
ſti de materia corporali mōtes terre ꝛ lapidum/in q̄=
bus facis creſcere arbores ꝛ herbas/ꝛ facis i eis bru
ta aīalia habitare.ſic dñe deus/ſi de tua ꝓceſſiſſet li
bera voluntate potuiſſes feciſſe montes igneos/vel
mōtes aquoſos/in q̄bus potuiſſes creaſſe arbores/
et herbas et ꝙ in eis bruta aīalia habitarent. ¶ Itẽ
dñe deus ſi fuiſſet rationabile:tu potuiſſes feciſſe et
poſſes adhuc facere de materia formam et de forma
materiam:ita ꝙ illud q̄d prius fuit materia eſſet for
ma/ꝛ ecōuerſo.ꝛ ſi voluiſſes potuiſſes nobis oſtẽde
re formam ſine materia:ꝛ ꝙ eſſet materia ſine forma
¶ Quia ſicut tua diuina poteſtas fecit habere eſſe
poſt nō eſſe materiā et formā que erant in non eſſe:
ſic ſi tu velles/poſſes facere de materia ꝛ forma quic
quid velles. ¶ Tante virtutis eſt tua poteſtas glo=
rioſiſſime deus:ꝙ de ſubſtantia ſpirituali poteſt face
re quicq̄d vis:q̄a ſicut tu creaſti eam de nichilo/ꝛ de
diſti ei talẽ ꝓprietatẽ ꝙ nō occupet locū:ſic ſi de tua
proceſſiſſet volūtate/potuiſſes illā feciſſe ſubſtātiā
corporeā locū occupantem ¶ Sed in hoc ꝙ tu dñe
deus ſecūdū rationẽ nō potuiſti facere de ſubſtātia
ſpirituali materiā corporeā/propter hoc noluiſti de
ipſa facere materiam:ſed ſi fuiſſet rationabile ſic po
tuiſſes feciſſe/ſicut tu potuiſti creare eā ſubſtantiam

ĩncoꝛpoꝛeam. ¶ Omnipo̅s deus valde eſt cōpleta et ꝑ-
fectiſſima in oīb⁹ tua maxima poteſtas/ꝛ noſtra po
tentia humana eſt valde fragilis ꝛ miſera. quia licet
nos ſimus potētes facere plurima cōtra rationem:
propter hoc noſtra potentia non eſt maioꝛ nec ma-
gis potens imo eſt minoꝛ ꝛ vilioꝛ ꝛ deterioꝛis cōdi-
tionis. quia in hoc ꝙ nos ſum⁹ potētes errare ꝛ pec
care ſumus minus potētes in virtutibus ꝛ labimur
in vetitū. quia poſſe peccare nō cadit in hoīe ꝑ perfe
ctionē poteſtatis ſed per defectum. ¶ Dn̄e deus qui
ab eterno oīa preuidiſti ſicut tu potuiſti creare hoc
ſeculū: ſic ſi tu voluiſſes potuiſſes creaſſe multa alia
ſecula infinita id eſt infinitos mundos. ¶ Sed q̄a
non fuit rationabile ꝙ tu creares plura ſecula infi-
nita: ſicut fuit rationabile ꝙ creares vnū ſeculū tan
tum: propter hoc tu nō creaſti niſi vnū ſolum. ¶ Et
cauſa finalis propter quā tu creaſti mūdū fuit hec:
vt tua gloꝛia a creaturis rationabilibus cognoſce-
retur. ꝛ ꝙ gloꝛificareris ꝛ laudareris ab eis imppe-
tuum. ¶ Deus qui mirabiliter oīa oꝛdinate condi-
diſti benedicta ſit tua ſanctiſſima poteſtas: q̄a tu es
dn̄e ita potens ꝙ de duabus diuerſis naturis feciſti
hominē/ſcilicet de natura elemētali ꝛ de natura ſpi
rituali/ꝛ voluiſti ꝙ iſte due nature eſſent vnū indiui
duum hūanū. ¶ Unde ſicut tu potuiſti creare ſubie
ctum humanū de duabus diuerſis naturis: ſic ſi vo
luiſſes potuiſſes ipm creaſſe de tribus/vt puta ꝙ ali
quis ſpiritus acciperet humanā naturā in vnitate ꝑ
ſone ſicut chꝛiſtus fecit. ¶ Glorioſiſſime deus tanta
eſt tua excellentiſſima poteſtas: ꝙ ſicut tu potuiſti
creare ꝛ oꝛdinare ꝙ aīa rationalis ꝛ coꝛpus ſint vnū
eſſe humanū tm̄: ſic ſi tu voluiſſes potuiſſes feciſſe
vnū indiuiduum tantū qđ haberet caput hoīs/ ha-
beret caudam piſcis/alas auis/pedes bruti. ¶ Dn̄e
deus qui cuncta rationabiliter creaſti tibi omne ge-
nu humanū flectatur: quia ſicut tu potes reſuſcita-
re in die iudicij coꝛpoꝛa hominū moꝛtuoꝛū: licet in
cinerem ſint conuerſa. ita bene poſſes viuificare ea-
dem die aues ꝛ bruta aīalia ꝛ etiam arboꝛes ꝛ oīa
vegetatiua. ¶ Sed in hoc ꝙ non eſt rationabile nec
etiam neceſſarium ꝙ tu reſuſcites illa die aīalia ir-
rationabilia nec vegetabilia. propter hoc tua maxi-
ma poteſtas nollet illa reſuſcitare ī die iudicij. quia
poſtq̄ deficit tibi ratio ꝙ ꝑdicta nō reſuſcites nō po
teſt eſſe in te voluntas predicta reſuſcitādi. ¶ Om-
nis honoꝛ ergo et oīs reuerentia attribuatur tue oī
potenti poteſtati: quia ipa eſt potens facere quicq̄d
vult. ¶ Dn̄e de⁹ cui nichil eſt impoſſibile: duo ſunt
que videtur impoſſibilia hominib⁹. pꝛimū eſt: quic-
quid fit contra naturā. quia nō videtur hominib⁹ ꝙ
quicq̄ poſſis facere ꝯtra curſū nature. qđ eſt falſum.
ſecundum eſt: ꝙ videt̄ hoībus/ꝙ nichil poſſis facere
contra rationē. ꝑmū impoſſibile qđ videt̄ nobis: ineſt
nobis defectu ſciētie. ſecūdū impoſſibile qđ videtur
nobis: ieſt nobis cauſa doni noticie quā tu tribuiſti
nobis. i hoc ꝙ nos cognoſcim⁹ te eē ita ꝑfectū in bo
nitate ꝛ in ceteris virtutib⁹: ꝙ nullo modo poſſum⁹
exiſtimare nec credere ꝙ tu poſſis in aliquo errare
aut facere aliq̄d cōtra rationē. et ita iſtud vltimū im
poſſibile eſt verū quo ad te: ꝛ nobis vtile ad creden
dum. ſed pꝛimū nō. ¶ Ergo decetero nullus dubi-
tet ꝙ tu nō poſſis facere contra curſum nature. quia
multo magis eſt tibi poſſibile operari ꝛ facere cōtra
curſū nature/q̄ ſit tibi īpoſſibile facere ꝯtra curſum
nature. quia ſine aliqua cōparatione plus poteſt fa
cere tua ptās q̄ natura poſſit ſibi reſiſtere. ¶ Quan
do nos eterne deus loq̄mur de tua ꝑfectiſſima pote
ſtate/ꝛ dicimus ꝙ ſolū in ea eſt iſta īpoſſibilitas/ꝙ
nō poteſt aliq̄d facere cōtra rationē. iſta talis īpoſſi
bilitas nō reputat̄ ſibi in viciū. quia ſecūdū rei veri-
tatē nō ineſt ei ꝑ aliquē defectū virtutis/imo ineſt ei
per ꝑfectionē poteſtatis ꝛ ſapiētie ꝛ ceterarū virtutū
¶ Miſericoꝛs deus illuminatio fideliū: vehement̄
debet puniri erroꝛ infideliū/qui nō credūt ꝙ tu poſ-
ſis aliq̄d facere cōtra naturā. nā ipſi nullaten⁹ poſ-
ſunt adhibere fidē/nec credere ꝙ aliqua ꝟgo exiſtēs
in virginitate ſua poſſit parere filiū/ꝛ ꝙ remaneat
virgo poſt partum. quare tales infideles decipiūtur
quia credūt ꝙ tua poteſtas nō poſſit tale aliq̄d ope
rari contra curſum nature. que credulitas eſt falſa et
reprobanda. ¶ Dn̄e deus ſi illi tales infideles repu
gnarēt ꝛ obiicerent/ꝙ aliqua virgo non poſſet pare
re exiſtēs in ſua virginitate/ꝛ ꝙ ad obiiciendū iſtud
haberent penes ſe hāc opinionē/ꝙ ſi tu poſſes iſtud
facere/ꝛ faceres eſſet valde diſſonum rationi ꝛ oꝛdi
nationi tue ſapientie/et ceterarum tuarū virtutum:
tunc nō eſſet mirabile ſi ita obiicerent contra tuam
poteſtatem. ſed ipſi ſolum repugnāt propter hoc q̄a
videtur eis illud eſſe impoſſibile ſecūdum curſum
naturalem: ꝛ nō querūt ſi ad illud faciendū cōtra na
turam/eſt tibi ratio ob quam tu debueris ī hoc cur-
ſum nature cōſuetū mutare. ¶ Unde dn̄e de⁹ ſi ipſi
eſſent ſapientes ꝛ diſcreti: ſemꝑ q̄n ipſi audirēt nos
fideles affirmare ꝛ dicere/ ꝙ tu feceris aliqua cōtra
curſum nature/ipſi ſtatim deberent querere cauſam
quare tu talia cōtra naturā feceris. ꝛ q̄n eſſet eis ex-
preſſum ꝙ ratiōabiliter illa acta ſunt a te/ licet acta
ſint cōtra naturā: ipſi deberent totaliter viā erroneā
derelinquere/ꝛ adherere vie veritatis. ꝛ poſtea ſemꝑ
credere: ꝙ tu in iis que rationabilia ſunt cogis cur-
ſum nature. ¶ Dn̄e ieſu chꝛiſte qui es verus de⁹ ꝛ ve
rus homo: valde puniendi ſunt penis ꝑpetuis infi-
deles/q̄ nullo modo poſſunt adhibere fidē/ nec cre-
dere ꝙ tu poſſis eſſe ſimul deus et verus homo. vn-
de anteq̄ in eis eſſet radicata huiuſmodi incredu-
litas: ipſi deberent inq̄rere diligenter/ſi eſt ratiōabi
le ꝙ tu debeas eſſe/ꝛ poſſis eſſe ver⁹ de⁹ ꝛ verus ho
mo ſimul. et poſtq̄ videret̄ eis ratiōabile ꝙ ſecūdū

rationem tu deberes eſſe ⁊ poſſes ſimul verus deus
et verus homo:ipſi deberent flecti ad credēdum in
te ſicut fideles. ¶ Sed anteq̃ infideles perueniant
ad credendū ꝙ tu potes facere ⁊ operari contra cur
ſum naturalem ſolitū:remanēt in prima cōmuni cre
dulitate eorū/ꝙ nichil ꝑ te poſſit agi contra naturā.
et ita ipſi decipiūtur propter curſum nature:quē cre
dūt nullo modo ꝑ tuā poteſtatem poſſe trāſmutari
quē ſine aliquo dubio tu potes tranſmutare. ¶ Un
de valde eſt mirādum de infidelibus qui nolunt cre
dere/ꝙ tu poſſis aliquid facere contra naturā: ſicut
nolunt credere ꝙ tu poſſis eſſe ſimul verus deus et
verus homo. ſed ſi ipſi ſubtiliter ⁊ rationabiliter cō
ſiderarent qualiter mundus poteſt eſſe in eſſe:meliꝰ
ſine aliqua cōparatione deberent de hoc admirari/
q̃ de te ꝙ poſſis eſſe ſimul verus deus et verus ho
mo. nam maior impoſſibilitas videtur eſſe ꝙ mūdus
ſit in eſſe:q̃ de te ꝙ poſſis eē verus deus ⁊ verus ho
mo ſimul. quia mūdus deuenit in eſſe de nō eſſe per
tuam voluntatem/⁊ nō per curſum nature. ſed ꝙ tu
ſis ſimul verus deus ⁊ verus homo:iſtud non deue
nit in eſſe de non eſſe. quia anteq̃ tu aſſumeres car
nem humanā in vtero beatiſſime ꝟginis:iā ab eter
no eras tu. ⁊ erat iam natura humana in beatiſſima
maria virgine glorioſiſſima. ergo cur ipſi nō preme
ditant̄ ꝙ ſi mūdus de quo minus videtur/eſt in eſſe
et peruenit in illud eſſe/de non eſſe: multo melius
poſſe eſſe (ſicut eſt) verū/quia magis videt̄ eſſe ꝙ tu
poſſis eſſe ſimul verus deus et verus homo. ¶ Me
tuamus ergo oēs pariter ⁊ laudemus tuam maxi
mam poteſtatem. que tante virtutis eſt/ꝙ quicquid
vult facit. ⁊ non eſt creatura angelica/humana/aut
diabolica aut etiam ipſa natura/nec aliq̇d aliud qđ
poſſit reſiſtere tue poteſtati. ¶ Miſericors deus cū
tua poteſtas ſit tante dignitatis ꝙ poteſt omnia fa
cere:quid agam ergo miſerrimus q̇ totiēs tibi dedi
cauſam ⁊ occaſionē vt deberes me imppetuū condē
nare. nichil aliud reſtat michi:niſi pctā preterita plā
gere/⁊ iterū ea nō cōmittere/et ꝙ confidam ſempꝛ de
tua piiſſima miſericordia. ¶ Et tāta eſt dn̄e deꝰ tua
miſericordia:ꝙ illa inclinat tuā voluntatem ⁊ tuam
poteſtatē ad clementiā et ad pietatē/tunc qn̄ pecca
tor confidēter ſe cōmittit ei. quare cōfidēter tuā mi
ſericordiā deprecor:vt ipſa inclinet tuā volūtatē ad
miſerēdū mei/quia totiēs peccaui cōtra te/cui ſꝑ de
buiſſem obediſſe tanq̃ vero creatori et vero deo.

¶ Incipit ſeptima diſtinctio i qua tracta
tur de ſciētia diuina qualiter deꝰ eſt ſciēs
in ſua diuina eſſentia.

DEus cui omnia patefiūt et nichil tue
ſcientie eſt abſconſum:tua benedicta
ſcientia eſt tante virtutis/ꝙ eſt infini
ta i tua glorioſiſſima eſſentia. ¶ Do
mine deꝰ licet maiori parti hominū
ſimul videret̄ eē mirabile/tantā eē tuā ſcientiā ꝙ oīa
nouit:ego nō miror:quia eo ꝙ noſtra ſciētia eſt fini
ta:videtur nobis eē valde mirabile ſciētiā infinitam
eſſe. ¶ Pater eterne:nō eſt in eē aliqua ſciētia/q̄ tue
valeat cōparari:quia q̄cunq̄ alia ſcientia preter tuā
eſt finita. quare impoſſibile eſt ꝙ aliqua alia ſciētia
finita:poſſit attingere ad id ad qđ tua ſciētia infini
ta attingit. ¶ Oīs honor ⁊ reuerentia attribuat̄ tue
benedicte ſcientie. quia ipſa eſt eterna:eo ꝙ ab eter
no tua eētia diuina omia ſciuit:et eternitas et ſciē
tia tua ſimul ab eterno fuerunt:q̄a iſta duo ſunt vnū
et idē in te:licet differant in modo intelligēdi. ¶ Itē
dn̄e deus tua excellens ſcientia eſt tante virtutis ꝙ
non habet principiū neq̄ finem. ſed infinite cuncta
ſcit et cognoſcit. et non habet vllum terminū vltra
quē non tranſgrediatur:quod minime eſt in ceteris
ſcientijs. quia omnes intra terminos terminantur
et habent principium. ¶ Dn̄e deus nichil eſt creatū
in quo ſit tanta ſcientia vt poſſit attingere ad perci
piendam tuā ſcientiā infinitā/vel tuā bonitatē/aut
tuam ſapientiā/⁊ ſic de ceteris tuis virtutibus:cum
ſcientia cuiuſlibet rei preter tuā ſit finita/et omnes
noſtre humane ꝟtutes ſimiliter ſint finite. quare fini
tas nō poteſt attigere ad ſciendā infinitatē. ¶ Rex
regum deus. ⁊ dn̄e dn̄antium:ſi reges terreni letan
tur et exultant in cordibus ſuis/cum ſciunt ſe eē po
tentes ſuper gentes ſuas:quis poteſt exiſtimare ma
ximam leticiam et maximū gaudiū quod eſt in te ra
tione tue ſcientie que ab eterno ſciuit te toti mundo
dn̄ari/⁊ habere poteſtatem ſuper omnia creata quā
do eſſent? ¶ Quia in hoc ꝙ tu ſcis te eſſe deum icor
ruptibilem ⁊ ſine principio ⁊ ſine fine/et cuncta poſ
ſe/⁊ ſcis etiam te ſolum eſſe vnū deum ⁊ vnum crea
torem omniū:quis poſſet cogitare quāta eſt dulce
do in te tanti boni? ¶ Dn̄e deus cū tua ſanctiſſima
ſcientia ſit tante nobilitatis ⁊ tante virtutis vt predi
ximus:que eſt illa mēs q̄ poſſet premeditari tuā bo
nitatem/aut quales oculi poſſent illā videre aut q̄
aures poſſent audire laudes q̄ pertinēt ei attribui?
¶ Glorioſiſſime deus qui ſuꝑ cuncta habēs actum
et poteſtatē ſecūdū ꝙ tibi placet. qn̄ quis ſcit ſeipm
eſſe iuſtum ſobriū ꝑſeuerantē in bono:valde eſt in
tra ſe hilaris ⁊ iocundus. ſic vt illi videatur ꝙ nulla
triſticia poſſit in eo cadere. ¶ Ergo ſi talis ſciētia le
tificat iuſtos:quanto magis ſine aliq̄ cōparatiōe tu
es magis glorioſus in gaudio ⁊ leticia q̄ ipſi: q̄ ſcis
te eſſe ita iuſtū ⁊ ita ſapiētē ⁊ ita de reliq̄s ꝑfectiōibꝰ
oibus. ¶ Dn̄e deꝰ ſicut tua ſcientia eſt tibi honor et
gloria:ſic ſcientia mea eſt michi dedecus ⁊ vituperi
um. quia ego ſcio me eſſe inobedientem tuis man
datis ⁊ trāſgreſſorē tue diuine legis. vnde quia ego
ſcio me talē:ſciētia mea icitat me ad fletꝰ/⁊ ad lacri
mas:q̄a ego ſcio me ſic inutiliter meū tēpꝰ expēdiſſe.
¶ Ueraciſſime dn̄e:tua ſcientia eſt tibi maxima glo

ria.quia tu ſcis te eſſe ita glorioſum ſicut es. nam ſi=
cut eſt maxima gloria quã tu propter hoc habes: ſic
eſt maxima ſcientia qua mediante tu ſcis te eſſe glo
rioſum. ¶Item dñe deus tua ſcientia eſt maxima in
nobilitate ⁊ in gloria. quia eo ꝙ ſcis ꝙ omnis gloria
que eſt in te ꝓcedit a teipſo ſolo et nõ ab alio: in hoc
eſt excellentiſſima tua ſciẽtia/in virtute et ſanctitate.
¶Pater celeſtis deus: cũ tu ſcias teipſum ſolum eẽ
totã gloriã noſtrã/et ſcias ꝙ in paradiſo nos nõ glo
riemur niſi in te ſolo: talis ſcientia eſt tibi valde no=
bilis et glorioſa/et precipue cũ ſcias ꝙ omis gloria
habeat a te ſolo ꝓcedere ⁊ in te ſolo eẽ. ¶Fortis do=
mine et patiens: licet ſcientia noſtra ſit ita modica ⁊
fragilis/ꝙ non poſſit attingere ad ſciendũ tuã diui=
nã eẽntiam ratõne tue infinitatis/ad minus placuit
tibi ꝙ oſtenderes nobis te eẽ. et placuit tibi etiã: vt
non veniamus ad te ꝑ aliam viam/niſi ꝑ tuam rectiſ
ſimã. ¶Cauſa quare nos neſcim⁹ tuã diuinã eſſen=
tiam quid ſit: eſt iſta. quia noſtra fragilis ſcientia nõ
poteſt attingere ad ſciendum tuas excellentiſſimas
virtutes que ſunt in te. ¶Quia ſicut oleũ ſemꝑ natu
raliter natat et emergit ſuꝑ aquã: ſic tua ſcientia infi
nita ſtat ſuꝑ noſtram finitam/et eſt ea excellentior ſi=
ne aliqua cõparatiõe. ⁊ ꝓpter hoc noſtra ſciẽtia non
poteſt attingere ad ſciẽdũ illa que tua ſcit. ⁊ eo min⁹
cũ noſtra ſciẽtia ſit ebetata ꝑ ignorantiã ꝓpter pecca
tũ ꝓthoplaſti. Laus honor et reuerentia ſit tue vene
rabili ſcie/que dat nobis ſciẽtiam intelligendi in te
virtutes: q̃bus mediantibus nos ꝑuenimus ad certi
tudinem intelligendi et ſciendi te eẽ in trinitate/que
trinitas eſt ĩ te vna ſola vnitas eẽntie. ¶Tamẽ dñe
licet nos ſciamus ꝙ tua eẽntia diuina ſit trina in ꝑſo
nis/ob hoc non habemus noticiã plenarie de tua di
uina eſſentia q̃d ſit in ſe. quia illud ſcire eſt ita arduũ
et ꝓfundũ/ꝙ noſter intellect⁹ non poteſt ad hoc ſuf
ficere. ¶Nec ego miror ſi intellectus noſter eſt ĩ hoc
deficiens: quia in multis alijs q̃ ſunt faciliora ad in=
telligendũ et ad ſciendum q̃ꝫ hoc ſit eſt inſufficiens/
et nõ potens attingere: quia licet ego ſciam meã hu
manitatẽ reſultare ex cõiunctione corporis et anime
nõ ideo ſcio quid ſit anima in ſeipſa. ¶Sanctiſſime
dñe deus: tua nobiliſſima ſciẽtia ſcit te eẽ totum bo=
nũ ⁊ totum ꝑfectũ in oĩbus virtutibus/et ſcit ꝙ ni=
chil creatũ eſt ſufficiẽs/ad ſciendum ſeu percipiẽdũ
tuam maximã ſcientiam. ¶Sine omni eſtimatione
tua diuina ſcientia differt multum a noſtra humana
quia nos ſcimus quicq̃d ſcimus cũ medio: tu vero q̃
cũq̃ꝫ ſcis/ſcis ſine medio. ¶Dñe de⁹ cũ nos ſciam⁹
te eſſe ꝑfectiſſimũ in bonitate/et iſta ſciẽtia ſiue noti
tia inſit nobis ꝑ oſtenſionẽ ipſarũ creaturarũ q̃ id no
bis inſinuant: q̃to plus ſine cõparatione tu ſcis teip
ſum eſſe perfectũ in bonitate/cum a nullo tu percipi
as tuam bonitatẽ eſſe maximam in te/niſi a te ſolo
qui hoc ſcis. ¶Potentiſſime dñe deus: quis poſſet
exiſtimare tuã maximã ſciẽtiã. q̃a noſtra ſciẽtia ſolũ
augmentat̃ ⁊ creſcit eo ꝙ cupit te cognoſcere/et ſcire
tuũ eſſe. vnde quicq̃d boni ineſt noſtre ſciẽtie: totum
ineſt ei cauſa tui. quare valde debet eẽ tua ſciẽtia ma
gna ⁊ nobilis/q̃ ſcit ſuã ꝓpriã bonitatẽ eo ꝙ ſcit ꝑfe
cte totam bonitatem tue diuine eſſentie. ¶Domine
deus poſtq̃ꝫ noſtra ſcientia creſcit et multiplicatur
q̃to plus accedit ad intelligendũ tuas virtutes: di=
cam omnibus amicis meis et familiaribus/ꝙ om=
nes inſimul prebeant michi auxilium ad contem=
plandum in te ſecũdum verba que in hoc libro conti
nentur. et cauſa quare eis id dicam: erit iſta. vt eorum
ſciẽtia atq̃ꝫ mea multiplicet̃ ⁊ augmentet̃ in te. ¶Et
ſi nos domine deus poſſumus contemplari in te to
to poſſe noſtro/et toto animo ſecundum ordina=
tionẽ huius libri: ſic augmentabitur et multiplica=
bitur ſcientia noſtra circa te/ꝙ nõ poterimus remo=
ueri a feruore tue dilectiõis ꝓpt̃ famem vł ſitim/neq̃ꝫ
etiã ꝓpter aliq̃d aliud torquẽs noſtra corpa. ¶Ho
noremus ergo pariter ⁊ laudem⁹ tuã glorioſam ſci=
entiã infinitã/q̃ eſt vltra terminũ itra quẽ noſtra ſciẽ
tia finita termiat̃ ⁊ claudit̃. Et recognoſcat penes ſe
vnuſquiſq̃ꝫ ꝙ ſua ſciẽtia eſt ita friuola et miſere cõdi
tionis ꝙ modicũ nouit de ijs que ſunt in eẽ. cũ ſcien
tia cuiuſlibet ſit finita. ¶Dñe deus: cũ noſtra ergo
ſcientia ſit omni ignorãtie ⁊ oĩ cecitati dedita te oro
humilit̃ abortis lachrymis/ꝙ tu ad minus nõ ꝑmit
tas me obliuiõi tradere laudẽ ⁊ gloriã q̃ tibi debent
a quolibet attribui tãq̃ꝫ ſuo dño et ſuo deo.

¶Qualiter deus ſcit omnia/et omnium qualitates.

DEus q̃ ab eterno oĩa ⁊ qualitates om
niũ ꝑſciuiſti: oĩs laus et oĩs gloria ſit
tue ſctiſſime ſciẽtie q̃ ſcit q̃d ſubſtãtia
angelica ſit in ſeipſa. nec mirũ cũ ipſa
tibi pateat tanq̃ꝫ ſuo creatori: q̃ eã de
nichilo creaſti. ¶Domĩe de⁹ cum tu
ſcias veriſſime/ꝙ ſubſtantia angelica eſt in ſeipſa et
qualis ſit: nos ignoramus illud. et licet nos ſciamus
ꝙ angelica creatura ſit ſubſtantia ſpiritualis: ꝓpter
hoc non conſtat nobis neq̃ꝫ ſcimus/quid illa ſub=
ſtantia ſit in ſeipſa/nec qualis ſit. et iſte defectus ſci=
entie ineſt nobis propter hoc: quia eſſe ſubſtantie an
gelice eſt abſconſum noſtris quinq̃ꝫ ſenſibus corpo=
ralibus. ¶Quare licet ſubſtãtia angelica ſit ignota
noſtre ſciẽtie ꝓpter hoc q̃a ipa non poteſt repñſentari
noſtris quinq̃ꝫ ſenſibus ſpiritualib⁹ ꝑ ſenſus corpo=
rales: ꝓpter hoc non eſt ignota tue ſciẽtie. quia non
oportet ꝙ ꝑ aliũ de aliquo fiat tibi repñſentatio/cũ tu
oĩa ſcias. ¶Cõditor omniũ deus/et omniũ ab eter=
no preſcitor: tibi ſoli reuerentia et gloria tribuatur.
nam tu ſcis eſſe anime rationalis/et ſciuiſti illũ etiã

anteq̄ eēt in eſſe/et omnia ex quibus anima conſtat ⁊ ex quibus ꝑficitur. ¶ Et licet dn̄e deus in te ſit plena ſcientia et certa de noſtris aīabus rōnabilib⁹: illud abeſt nobis/q̄uis nos ſciamus ꝙ homo eſt indiuiduū cōpoſitū ex corpore et aīa/tamen perfecte nō cognoſcimus eſſentiam anime quid eſt. cauſa quare nos iſtud nō poſſumus ſcire eſt iſta: quia de ipſa nō fit repreſentatio noſtris quiq̄ ſenſibus corporalib⁹ nec quinq̄ ſpiritualibus. ¶ Hoc eſt quaſi mirabile ꝙ habeamus aīam / et neſciamus quid anima ſit in ſeipſa. tamen ſi quis ſubtiliter conſiderauerit nō deberet admirari/cū noſtra ſcientia patiat̄ defectum in ſciēdo ea que ſunt ſpiritualia. ¶ Tibi ſoli deo ſit honor et gloria/qui es vera ſpes fideliū: quia tu ſolus es ille qui habes certam noticiā ⁊ ſcientiā de materia et forma firmamenti et elementoꝝ/et de eorū cōpoſitionibus. quia illud qđ eſt eorū materia et forma preſcitur a tua ſanctiſſima preſcientia/cum oīa conſtent tibi tanq̄ omniū vero creatori. ¶ Domine de⁹ non eſt ita de noſtra finita ſcientia ſicut de tua infinita. quia licet nos habeamus corpus compoſitum ex quattuor elementis. ꝓpter hoc quando nos intelligimus in noſtro intellectu materiā eoꝝ et priuam⁹ illam forma: tunc deficit nobis noſtra ſcientia. q̇a nō poſſumus ſcire neq̄ intelligere quid ſit illa materia in ſeipſa. ¶ Unde iſtud eſt valde mirabile / ꝙ nos ſimus id quod neſcimus/nec intelligimus quid ſit in ſeipo. vnde quia ſciētia et intellectus deeſt nobis ad ſciendum illud quod nos ſumus: q̄to plus ſine aliq̄ comparatione debet nobis deficere ſcientia et intellectus ad ſciēdum et ꝑcipiendū q̇d tua diuina ſubſtātia ſit in ſeipa ¶ Omnis rationalis creatura ſtudeat tibi dn̄e deus laudes impendere: quia tu ſolus noſti proprietates/et qualitates tēporis. quia tu terminaſti et incluſiſti illud inter ceteros termios ſcilicet inter principiū et finē. vnde nō eſt mirū: ſi tibi ineſt certa ſciētia de tēpore poſtq̄ tu creaſti illud. ¶ Et merito noſtre fragili ſcientie debet attribui omnis vilitas et miſeria. et hoc quia noſtra ſcientia non eſt ſufficiens ad cognoſcendū inſtans tēporis /ſcilicet nūc qđ eſt in principio qn̄ nos incipimus eſſe: nec inſtans tēporis ſimiliter qđ eſt in fine quando nos deſinimus eſſe in hoc mūdo/nec ſcimus etiā illud inſtans temporis in quo ſumus modo in preſenti. Unde cū noſtra ſcientia deſit circa talia ad ſciendum: q̄ ſciētia eſt vilior et miſerior q̄ noſtra: vel que ſcientia eſt tue cōparabilis: nulla: cum ei omnia conſtent. ¶ Iſte defectus neſciendi predicta cadit in noſtra ſcientia cauſa breuis et momentanee morule que eſt in illo inſtāti tēporis/in quo tēpus conſiſtit. quia illud inſtans tēporis ſcilicet nunc eſt ita feſtinū et preceps/atq̄ repente tranſiens: ꝙ noſter intellectus nequit percipere ſuam impartibilē morulam. ¶ Tu ſolus deus noſti cauſam et effectum omniū rerū. nam tu ſcis cauſam noſtre ſanitatis ⁊ cauſam noſtre egritudinis. q̇a tu ſolus es ille qui ſanas et occidis/et facis de creaturis quicq̇d tibi ratiōabiliter viſum eſt facere. ¶ Sed non eſt ita dn̄e deus de noſtra ſcientia: q̇a licet nos ſentiamus noſmetipos ſanos vel infirmos: ꝓpt̄ hoc neſcimus cauſam veracem quare ſumus vel ſani vel egri. imo iudicamus tanq̄ ceci de coloribus. et probatur in hoc. quia frequenter nos volumus meliorare conditiones noſtri ſtatus et noſtre ſanitatis: et ꝑ ignorantiam eligimus deteriorem partem. ¶ Quare valde eſt mirandū quia noſtra ſcientia eſt ita modica ꝙ neſcim⁹ malū qđ eſt in nobis a nobis eijcere/nec ſcimus illud euitare. qđ patet ꝑ mortē quā ſcim⁹ multotiens nobis adeſſe/et ſcimus ꝙ illa generaliter aufert vnicuiq̄ eſſe ſuum quo ad mūdū: et tamē nullū ſcimus adhibere remediū/ꝙ illam aliquo modo valeamus euadere. ¶ Dn̄e deus licet homo īter ceteras creaturas viſibiles dignior et nobilior ſit: ꝓpter hoc non remanet quin ipe patiatur defectum in ſciendo eſſe rerum. quod eſſe a te ſolo ſcitur: tanq̄ ab illo qui nullū defectum patitur in ſcientia. ¶ Miſericors deus q̄ magnus defectus ſcientie ineſt humane creature: quia ſepe ⁊ ſepius accidit nobis ꝙ ex certa ſcientia credimus ſcire multa que totaliter ignoramus. et non mirū ſi q̄ plurima ignoramus in eē eoꝝ. quia etiam nos patimur defectum in ſciendo noſtrū eſſe ꝓpriū. ¶ Glorioſiſſime deus ſi homines ſuperbi et pompoſi huius mūdi ſcirent vel cogitarent paucitatem ⁊ fragilitatē ſue ſciētie. ego credo firmiter ꝙ ipi deſiſterent a ſua ſuꝑbia et a ſuis pompoſis geſtibus et humiliarent ſeipos tibi ſuo creatori/et ſuo ꝓximo. ¶ Pater de celis deus licet nos cōfiteamur/⁊ ita ſit verū ꝙ noſtra ſcientia modica ſit et fragilis: ꝓpter hoc nos nō ſumus excuſati ex noſtris malis opibus que agimus multotiens contra iuris ordinem et ſcienter. et hoc eſt q̇a non peccamus in noſtris actibus ꝑ defectū ſcientie. ¶ Quia licet dn̄e deus ego neſciam tuā eſſentiā: nec ſciam etiam quid ſit eſſe meū nec eſſe creaturarū: ſufficit michi ſcire te eē/⁊ ſcire me eſſe ſubditū tibi: laudeſq̄ ſemꝑ impendere /. et corde ⁊ animo tibi nocte et die ſeruire. ¶ Unde benedictū et glorioſum ſit nomē tuū de⁹ ineternū: q̇a placuit tibi ita illuminare intellectū noſtrū ꝑ gratiā tui luminis: ꝙ nos ſcimus ⁊ tenemur neceſſario te amare et glorificare et obedire oībus tuis mādatis. ¶ Alpha ⁊ o/deus ſine ꝑncipio ⁊ ſine fine: eternitas cognoſcatur eē in te/et in me cognoſcatur eē ꝑncipiū et finis. finis tamen quo ad mundū. quia ego ſum ita miſere ſcientie et fragilis intellectus ꝙ ſepenumero ego iactaui me ſicut rudis / ſcire id quod ignorabam. et redarguebam ſepe homines / cum ignorabant illa que erant impoſſibilia vt ab eis ſcirentur. ¶ Domine deus benedicta ſint tua opera ineternum. quia tu per gratiam tue bonitatis: feciſti me cognoſcere

et ꝑcipere defectum mee ſcientie:quare te ſuppliciter rogito ꝙ tu ꝯſerues i me iſtā ſciētiā quā īfudiſti michi q̄ eſt:ꝙ tu facis me cognoſcere defectū ⁊ fragilitatē mee modice ſcientie. ¶ Potentiſſime de⁹ ſi forte contingat ꝙ ego velim me iactare et gloriari de ſcientia mea te humiliter oro/ꝙ tu repreſentes anime mee ignorantiam ⁊ defectum ſciētie que eſt in me naturaliter/et in omnibus aliis.⁊ credo ꝙ tunc facta ſibi iſta repreſentatione:deſinet gloriari de ſua modica ſcientia. ¶ De⁹ remunerator bonoꝝ/ tu ſolus es ille qui ſcis aptare et emendare hoc in quo nos peccam⁹ et erramus ꝑ defectum noſtre ſcientie.quia nō poſſumus nobis de facili cauere ne labamur in iis q̄ ignoramus. ¶ Sed tua benedicta ſcientia que om̄ia nouit/in nullo peccat.quia ab eterno ordinate ſciuit omnia:et ita ipſa ordinat plurima que nos inordinaueramus ꝑ defectum noſtre ſcientie. ¶ Ergo dn̄e deus illumina corda noſtra et ſupple defectum noſtre ſcientie taliter ꝙ nos ſciamus(vt tenemur)cōtēplari in te. et ꝙ totaliter ſimus dediti tuo ſeruitio et laudibus tui nominis glorioſi. ¶ Mitis dn̄e et benigne/adeo humanū genus cognoſcit et percipit te eē bonū/ꝓpter tuam ſcientiā/et propter plures alias virtutes que ſunt in te:ꝙ q̄plures cauſas et occaſiones habemus te feruenter diligendi:et nomē tuū exaltādi.ideo debemus conari vt ꝯſequamur q̄cq̄d ſtudioſum poterimus.et maior cauſa quā habemus vt ſequamur omne bonū et ſimus ſtudioſi eſt hec/q̄a in noſtra ſcientia ſtat noticia et ꝑceptio tue maxime bonitatis. ¶ Valde debemus dn̄e deus erubeſcere et timere/qui ſcimus ꝙ a tua ſcientia ſcitur quicq̄d facinoroſum cōmiſimus/tāq̄ ab illa cui nichil eſt occultum. ¶ Ergo domine deus poſtq̄ nos ſcimus ꝙ omnes actus noſtri tam boni q̄ mali preſciuntur a tua benedicta ſcientia:placeat tibi ꝙ nos cognoſcamus te et ſciamus tibi ſoli debere ſeruire. et tibi ſoli laudes die ac nocte impendere/ tanq̄ vero creatori noſtro et vero deo.

¶ Qualiter deus ſcit quicq̄d faciūt creature.

DEus per cuius ordinatiōem omnia ordinate conſiſtunt/tibi ſoli laus et gloria et reuerentia.quia tu ſolus es ille qui ſcis quicquid faciunt angeli/et in quo ipſi gloriant:quia in te ſolo:et hoc ſcis tu/quia creaſti ⁊ ordinaſti eos ad faciendū quicquid faciunt. ¶ Similiter dn̄e deus/tu ſcis quicquid faciunt demones.nam tibi cōſtant omnes falſitates eorū:et omnes peſſime eorū ſuggeſtiones.et hoc ſcis tu domine deus/quia ipſi ſubſunt tue poteſtati tanq̄ ſuo creatori. ¶ Item tu ſcis circūuolutionem firmamenti et influentias corporum ſupceleſtium.et tu qui es natura naturans/ ſcis ꝙ natura naturata nichil poteſt operari ſine tuo dominio. ¶ Defenſor noſter de⁹ tu ſcis ſimplicitatē ⁊ cōpoſitionem elementorum/⁊ eorū diſſolutiones. et ſcis qualiter et quando cōponuntur in corporib⁹ et qualiter diſſoluūtur. ¶ Domine deus tāta eſt tua ſcientia/ꝙ tu ſcis naturam et eſſe omniū animaliū tam rationaliū q̄ ſenſitiuoꝝ/et naturā omniū vegetabiliū et omniū metalloꝝ et omniū etiam elementorū. ¶ Item tibi conſtat qualiter quelibet ſpecies animalis/applaudit ſue ſimili ſpeciei: et hoc ſimilit̄ in vegetabilibus:et ſcis etiam quādo debeat corrūpi vel ꝓcreari. ¶ Glorificet vnuſquiſq̄ tuam ſanctā ſcientiā que tante virtutis eſt/ꝙ ipſa nouit et ſcit q̄cquid homines ꝑmeditantur in ſuis cordibus ac mētibus/ſiue ſint bone cogitationes ſiue male. ¶ Nec mirū ſi tu ſcis quicquid homines faciunt et cogitāt quia tu ſolus es ille qui ſuſtines eos in eſſe/et facis eos loqui/ire/et moueri de loco ad aliū:et (vt breui⁹ loquar)tu es cauſa effectiua omniū ſuorū actuū/tanq̄ ille tamē ſine cuius adiutorio et ꝑmiſſione ipſi nichil poſſunt. ¶ In hoc probatur domine deus ꝙ nullo modo tua diuina ſcientia poteſt ꝑcipi a noſtra humana/nec debet ei in aliquo comparari. nam tua ſcientia ſcit omnes actus noſtros/et quicquid nos cogitamus:nequaq̄ noſtra ſcientia poteſt ſcire. Unde cum nos ipſi nequeamus ſcire illa que facim⁹/⁊ tua ſcientia penitus ſciat ita vt nichil remaneat ei incognitū:probatur ꝙ tua eſt omnia ſciens et noſtra eſt fragilis et inanis. ¶ Perfectiſſime deus in cunctis virtutibus/ita es perfectiſſimus in ſciētia/ꝙ tu ſcis omnes voluntates noſtras.et hec eſt ſumma gloria tue ſcientie:vt ſcias tot voluntates et tot intima cordium quot poſſunt cogitari/et etiam plures voluntates q̄ poſſent eſſe in actu. ¶ Sed non eſt ita domine deus de noſtra fragili ſcientia/ſicut de tua glorioſiſſima.nullus enim homo poteſt ſcire voluntates alterius:niſi quaſdam/quas quidē ꝑ ſimilitudines percipimus.ſed ad ſciendū alienas hominū voluntates veraciter/nō ſufficiūt nobis(quo adveram ſcientiam)verba/ſigna/neq̄ nutus. ¶ Item maior defectus eſt adhuc in noſtra ſcientia humana.quia nullo modo poſſumus ſcire ꝑ quātum tēporis voluūtas quā habemus durabit in nobis.aut quando remouebitur a nobis. ¶ Deus fortis et patiens ꝑ cuius influentiam omnia ſuſtinentur in eſſe/tua ſcientia ſcit qua intentione nos facimus quicquid facimus.et vtrum illud qđ facimus ſit nobis meritoriū vel damnoſum. ¶ Gloria ⁊ honor tibi ergo domine deus imperpetuū tribuatur:quia tu es ille qui ſolus ſcis omnia opera noſtra tam ſtudioſa q̄ reproba et ſcis modum et cauſam cur noſtra opera de viciis in virtutes mutantur aut cōtra. ¶ Eterne deus cum tibi cōſtent quecūq̄ procedūt a noſtris mētibus ⁊ a noſtris actibus/q̄ benedicti ſunt illi quorum inten-

tio et opera verſantur circa exhibitionē tui ſeruitij et
honoris. ve autē illis qui conantur in hoc mūdo ha
bere nouā gloriam ſeculi / et tantū intendunt circa
ſeipos exaltandos ac circa eorū pompoſos geſtus.
¶ Pater imenſe poteſtatis q̄s eſt ille qui poſſet exi
ſtimare magnitudinem tue ſciētie / q̄ tante virtutis
eſt / ꝙ ipa nouit omnes cogitationes hominū ī vno
inſtanti tēporis. q̄uis alie alijs multipliciter cōtra-
rientur. ¶ Omis ꝑfectio et omnis integritas cogno
ſcatur / et attribuatur tue diuine ſcientie. et noſtre hu
mane ſcientie cognoſcatur fragilitas et defectus. q̄a
nos non poſſumus in eodē tempore intelligere nec
ꝑcipere diuerſa / imo oportet ꝙ prius ītelligamus et
ꝑcipiamus vnū / et poſtea reliquū. et ita vnū poſt ali
ud. ſed tu domine deus in vno inſtāti tēporis omia
intelligis et ſcis / licet ſint diuerſa inter ſe / ⁊ plurima
ob hoc non impediūt tuā diuinā ſciētiam. ¶ Itē do
mine deus in hoc poteſt ꝓbari tua ſciētia eſſe maxi-
ma / ⁊ noſtra valde modica. nam ſi duo homines aut
plures loquant̄ inter ſe cōtraria / ille qui audiet huiuſ
modi cōtrarietates verboꝝ: nulla tenus poterit ꝑcipe
re intellectū verborū in eodē tēpore. nō eni poterit in
telligere ſimul verba loquētiū illas cōtrarietates. nā
oportet ꝙ amittat intellectum quorūdam verboꝝ ꝓ
pter alia. ſed tua ſciētia nō impedit̄ ꝓpter multitudi
nem diuerſoꝝ verboꝝ. imo ſimul omnia intelligit et
percipit in vno inſtanti tēporis. ¶ Immortalis deꝰ
cui omnia viuūt / quis niſi mentis inops ignorat tuā
maximā ſcientiā / q̄a tāta eſt ꝙ omnia preterita et fu
tura ſunt ſibi preſentia. et ita bene ſunt preterita / ⁊ fu
tura ab ea cognita vt preſentia. qđ valde deeſt in no-
ſtra humana ſcientia. quia nos multo fortius igno-
ramus preterita et futura q̄ꝫ preſentia. ¶ Dn̄e deꝰ tā
ta eſt fragilitas noſtre miſere ſciētie et noſtre labilis
memorie: ꝙ quaſi vix aliquid eo modo quo fuit reco
limus in ꝑterito tēpore / et maxime ſi longū tempus
tranſactum eſt. et quaſi nichil de futuro ꝑcipimꝰ: niſi
per quedā ſigna apparentia: ſed quaſi ſolū tēpus pre
ſens patet nobis. ¶ Unde et maxime nos recolimꝰ
de ijs q̄ fiunt in preſenti q̄ꝫ de ꝑteritis. ideo nos ma-
gis verecūdamur de peccatis que facimus in ꝑſenti
q̄ꝫ de ijs q̄ fecimus in preterito vel de his que facturi
ſumus. licet preterita peccata ſint ita grauia vel etiā
grauiora q̄ꝫ preſentia. vnde niſi eſſet ꝑ defectū ſciētie
ita bene deberemus plangere pctā ꝑterita ſicut pre-
ſentia / et ita bene erubeſcere de illis ſicut de alijs.
¶ Dn̄e deus tot gratias / et tot laudes debemus ti
bi impendere ꝓ beneficijs nobis collatis / ⁊ etiam ꝓ
ꝯferēdis / ſicut ꝓ beneficijs que in preſenti cōfers no
bis. Unde cū nos iſtud mīme faciamꝰ: id ꝓuenit no
bis ꝑ defectum ſcientie q̄ deficit nobis ad recolen-
dum preterita et ad cognoſcendū futura. ¶ Quare
dn̄e deus ſuppliciter te oro ꝙ tu infundas michi gra
tiam / ꝙ ego laudem te ita bene pro beneficijs michi
collatis et pro conferendis / ſicut pro illis q̄ in preſen
ti confers michi. Nam valde eſt reprehenſibile vnū-
queqꝫ recipere a ſuo dn̄o et a ſuo creatore infinita be
neficia et dona: et nō ei gratias agere / neqꝫ laudes.
¶ Magnificentia et gloria attribuatur tibi ſoli deo:
quia quicquid nos dicimus / facimus / aut cogitamꝰ
preſcitur a tua ſancta ſciētia: ⁊ nichil illi poteſt abſcō
di. quare ego clamabo in medio platearū: timete et
honorate deū meū / qui nouit oēs cogitationes ve-
ſtras et cuncta veſtra opa. ¶ Et ego ſimiliter ꝑferā
anime mee ꝙ caueat ſibi ab omni mala cogitatione
et ab omni malo opere: et quādo voluerit circa aliq̄
meditari / ꝙ videat vt ad cogitandū habeat bonā in-
tentionē ⁊ ſanam. quia ſola intentio iudicat noſtros
actus et noſtras cogitationes indifferenter. vnde in-
tentioni fiet hominū condigna reſponſio meritorū.
¶ Sed ego ſum vſqꝫ adeo pauper / inopſqꝫ virtutū
et intellectus ꝙ niſi tuū auxiliū et tua gratia me ful-
cirent / nō poſſem meipſum admonere nec alios ho-
mines ad operandū aliquid ſtudioſum / nec ad deſe
rendum vicia que ſunt in me et in eis. ¶ Domine
deus poſtq̄ꝫ ego cognoſco et ſcio (et in hoc cōmenda
tur inter cetera mea ſcientia) ꝙ tu ſcis quodcūqꝫ ma
lum et quodcunqꝫ facinus ego feci vel cogitaui / ego
erubeſcens ex hoc maxima verecundia / rogo etiam
ꝙ non ceſſem āmodo die noctuqꝫ orare tuam clemē
tiam vt ipſa miſereatur meorū peccatorum preſtans
michi gratiam: ne ad alia aut ſimilia vlterius ꝑtra
har. Nam valde debeo erubeſcere de maleficijs que
cōmiſi / quando ego premeditor ꝙ nichil poteſt ab-
ſcondi a tua ſanctiſſima ſcientia. et valde debeo etiā
metuere tuum terribile iudiciū. quia ſcio ꝙ nullum
malum remanebit impunitum. vnde ve michi miſe
ro peccatori: et alijs qui in tot prohibita quottidie
labimur. ¶ Placeat ergo tibi domine deus ꝑ tuam
miſericordiam vt (poſtq̄ꝫ tibi conſtant omnia deli-
cta mea) oſtendas erga me ſeruū tuū / tuam maximā
patiētiam et miſericordiā / vt ego ſeruus tuus nō ca-
dam in deſperationem miſericordie tue deus.

¶ Qualiter deus ſcit quantitatem et numerum omniū rerum.

DEus qui in vnitate eēntie / es trinus
in ꝑſonis. ī te eſt plenaria ⁊ ꝑfecta inte
gritas ſcientie: quia tu ſcis indubitā-
ter numerū omniū angelorū. ⁊ omni
um malignoꝝ ſpirituū: licet q̄ꝫ pluri-
mi ſint. et tibi ſunt omnes finiti.
¶ Item tu ſcis firmiter quot anni ſunt elapſi / et
quot mēſes / et quot ſeptimane / quot dies ⁊ quot ho
re / quotqꝫ puncta / et quot momenta a creatione eo-
rū vſqꝫ modo. ¶ Item tu ſcis quantam gloriam an
geli habent in paradiſo / ⁊ quantā penam demones

in inferno.quia tu ſolus es ille in quo angeli glori=
antur.et a te ſolo recipiunt totam eorum gloriam.
et es ſimiliter ſolus ille qui facis malignos ſpiritus
torqueri in inferno penis perpetuis. ¶ Nemo eſt
domine deꝰ qui poſſet exiſtimare nec referre magni=
tudinem tue ſcientie.q̄a tu ſcis magnitudinē firma=
menti in profunditate/in latitudine/⁊ in longitudīe
et ſcis ꝙ certas menſuras continent in ſe. ¶ Tue be
nedicte ſcientie ſit oīs laus et honor que tanta eſt ꝙ
ſcit patenter numerū omniū ſtellarū ⁊ numerū mo=
tus firmamenti et corporū ſupceleſtiū. et ſcis eorum
velocitatem. ¶ Quanto quis plus conſiderat tuam
ſanctiſſimā ſcientiam/tanto inuenit eam magis ſuꝑ
excellētem et admirabilem:quia tu ſcis numerū om
niū montiū/⁊ omniū planicieꝝ/fontiūqꝫ ⁊ fluminū
omniū ac puteoꝝ:et ſcis etiā quot ſunt in vniuerſo
loca mundi.et ſcis quot grana arene ſunt in vniuer=
ſo/et quot atomi. ¶ Glorificetur ab oībꝰ tua ingēs
ſcientia pie deus:quia tu ſcis quot ſunt aīalia in vni
uerſo/et quot vegetantia/⁊ quot q̄cūqꝫ mouent̄/⁊ q̄t
inaīata/⁊ ſcis etiam iſtoꝝ omniū q̄ūtitatē. ¶ Itē
tu ſcis quot ſunt genera aīaliū in vniuerſo/ et q̄t ve=
getabiliū et quot eoꝝ ſpēs/et quot eorū indiuidua:⁊
ſcis etiā quot ſūt pili omniū reꝝ in vniuerſo:et quot
ſunt folia tam arboꝝ q̄ꝫ herbarū. ¶ Item tu ſcis cer
tum numerum omniū ciuitatum in vniuerſo/et oīm
villarū/caſtroꝝ et ſuburbioꝝ.et ſcis quot gutte plu=
uie ceciderūt de celis a creatione mūdi hucuſqꝫ.⁊ q̄t
gutte aque ſunt in mari/et quot ſimiliter in aq̄s ter=
rarū. ¶ Benedictus ſis deꝰ in mirabilibus tuis: q̄a
tu ſcis dn̄e numerū ſaluandoꝝ necnō et cōdēnando
rū.ſcis preterea merita eorūdē/ſiue bona fuerint ſi=
ue mala. ¶ Item tu ſcis quot modis q̄s meretur eē
glorioſus/ et quot ſimiliter pati penas infinitas.
¶ Item tu ſcis ꝙ plura bona iuſti potuiſſent feciſſe
q̄ꝫ fecerint/et ꝙ plura mala potuiſſent vitaſſe q̄ꝫ vi=
tauerint. ¶ Talis ſcientia vt tua eſt/eſt ab oībus nō
immerito reuerenda:quia ipa ſcit ꝓncipiū ⁊ finē ipſi
us tp̄is:et ſcit ipſius annos/mēſes/⁊ ſeptimanas/ di
es/horas/pūcta/atqꝫ momenta. ¶ Item tu ſcis quo
ties mouetur firmamentum et ſtelle/et oīa corpo
ra ſuperceleſtia/et quicq̄d in orbe mouet̄ a creatione
coꝝ ad pn̄ſens vſqꝫ. ¶ Mirabiliter dn̄e deꝰ eſt maxia
tua ſciētia et pfectiſſima: noſtra vero mirabilit̄ ⁊ val
de modica /fragilis/ac in multis defectum patiens.
quia ſicut tu ſcis per veram perfectionem ſcientie in
vno momento/quicquid factum eſt/et fit nunc ⁊ fi=
⁊ in futuro:ſic nos ignoramus per defectum ſcientie
certitudinem de tribus predictis tēporibus/et maxi
me de futuro cum neſciamus ſi habebimus tempus
per vnū momentum ad claudendum et ad aperien=
dum ſolum oculū. ¶ Domine deus ſicut tu ſcis om
ne ſcibile/et omniū diuerſitates/ſic eſt conſonum ra
tioni ꝙ nos totis noſtris viribus conemur ad laudā
dum et ad glorificandum te ſine fine. ¶ Miſericors
deus ſicut tu debes exaltari/magnificari/et laudari
a cunctis gentibus diuerſis modis propter tuas vir
tutes/ſic nos peccatores debemus increpari/ et vitu
perari a cunctis hominibus nos cognoſcentibus:di
uerſis opprobrijs/propter vicia noſtra. ¶ Quia mo
menta/hore/et dies in quibus ego peccaui tibi non
poſſent numerari nec eſtimari:in quibus omnibus
ego debuiſſem tibi humiliter deſeruiſſe: cū vnū ſolū
momentum non debeam ſine tua laude preterire.
¶ Mitis domine et benigne/quādo ego cogito in
multitudine delictorū meorum/ et video ꝙ innume
rabilia ſunt quo ad me.et hoc ꝓ defectum mee ſcien=
tie que non poteſt attingere ad percipiēdum eorū nu
merum/et attingit bene ad ſciendū paucitatem bo=
norū que feci:ego ipſe cenſeo me quaſi reum mortis.
quia ſcio ꝙ ego neſcio hec propter magnam ſcientiā
que ſit in me/ſed propter minimā quātitatē bonorū
que feci. ¶ Qualiter poſſem ego ſcire numerū pecca
torū meorū? nullo modo.quia tot ſunt/vt eorū me
moriam non poſſim habere/ nam totum meū cor=
pus deditum fuit peccato. ¶ Quid ergo agam ego
miſerrimus/qui ſcio ꝙ tu ſcis multitudinem et nu=
merū omniū delictorū meoꝝ.et ſcis ꝙ reddes vnicui
qꝫ ſecundum eius merita? ¶ Glorioſiſſime deus cu=
ius manus nemo poteſt aufugere/adeo ſentio ⁊ ſcio
me eſſe facinoroſum et culpabilem tibi/ꝙ nullū ali=
ud refugiū habeo niſi orare te ſuppliciter effuſis la=
chrymis vt deleas peccata mea:dās michi gratiam
contrito corde tibi confitendi/et ad peccata preteri=
ta nullo pacto redeūdi neqꝫ ad ſimilia. ¶ Ergo nul
lum aliud conſiliū reſtat michi ad conſequendā ve=
niam a te deus/et ad habendam īmunitatem de vni
uerſis delictis meis:verū vt ſemper in tota vita mea
die ac nocte tibi ſeruiam/et laudem nomē tuū in eter
num. ¶ Item oculi mei continue lugeant cōmiſſa
mea ꝓiciētes a ſe riuos amaritudinis lachrymarū/
et cor meum foras emittat doloroſa ſuſpiria peniten
tie/os meum non ceſſet mouere ſua labia circa lau=
des tuas proferēdas:vt finaliter totum corpus meū
ſit diuiſum per ſua membra/et eorum quodqꝫ per ſe
plangat peccata preterita/in que ruit. ¶ Deus largi
tor venie quoties ego peccaui contra te: toties imo
pluries teneor ex debito tibi confiteri/et te glorioſū
benedicere et magnificare. ¶ Quocirca miſericors
deus te humiliter precor vt des michi ſpaciū longi
temporis/ad faciendā veram ſatiſfactionem de om
nibus peccatis meis. ¶ Dn̄e deus nō imputes mi=
chi ſi ego ſum tibi importunus.et inquieto te diuer
ſitate mearū precū ꝓpter hoc ꝙ ſcio te eē piū ⁊ miſe=
ricordem/⁊ ꝙ nō faſtidis audire clamantes ad te.ob
hoc ego preſumo tibi ita frequenter preces fundere.
¶ Domine deus vnica ſpes fideliū.tu ſcis ꝙ amato
res tui multa diligunt propter te.et multa omittunt

diligere ꝓpter te/q̄ alias diligerent niſi tu ea odio haberes:et ſcis ſimiliter ꝙ illi qui te non diligũt multa poſtponũt ad diligendũ:q̄ deberent diligere ꝓpt te. ¶Quare quot ſint illa q̄ ego debui dilexiſſe ꝓpt te eo ꝙ diligo te/tibi conſtat vt vero cognitori: ⁊ que et quot ſunt illa q̄ ego omiſi diligere eo ꝙ nõ diligebam te/ſimiliter. vnde tuam clementiam humiliter deprecor vt preſtes michi gratiam ꝙ de cetero oĩa q̄ ꝓpter te debeam diligere/diligã. et abominer q̄cũqꝫ ꝓpter te abominari debeo. ¶Gloria/ laus/ ⁊ honor ſit tue ſanctiſſime ſcientie que omnia nouit in numero/et q̄titate. et reddo tibi gratias quotquot poſſũ. quia tuo auxilio mediante compleui iſtam diſtinctionem ad laudẽ et gloriã tue ſcientie diuine.

Incipit octaua diſtinctio in qua tractatur de veritate diuina/qualiter deꝰ eſt verus.

DEus q̄ per ſanctã paſſionem filij tui humanũ genus a poteſtate diabolica redemiſti. tu qui es cõpleta veritas/ dignare p̄ſtare gratiã michi ſeruo tuo: vt ſolũ aperiã os meũ in veritate dicenda. ¶Et tũc letus/voce iocunda aperiã labia mea corã cũctis gentibꝰ. ⁊ pſallendo ꝓferam canticũ veritatis/ita dicens. Gloria laus ⁊ honor tibi ſit dñe deus qui es vnus in vnitate eẽtie et trinus in ꝑſonis. qui aſſumpſiſti carnẽ humanã ĩ vtero beate virginis glorioſe/et fuiſti crucifixus et mortuus/et tertia die a mortuis reſurrexiſti/ ⁊ aſcendiſti in celos verus deus et verus homo/et in die iudicij venturus es iudicare tã reprobos q̄ʒ electos. ¶Tributor omniũ bonorũ deus. tu ſolus es ille/a quo noſcit̃/ ꝓcedit/ ⁊ pululat veritas nobis oĩbus. quia tu es fons emanans veritatis. nec mirum/nam ipſa veritas es:et ideo nulla falſitas poteſt in te cadere nec a te ꝓcedere. ¶Dñe deus ſicut oĩs virtus debet tibi merito attribui eo ꝙ tu es ſola veritas/ſic debet michi attribui oĩs vilitas et oĩs defectus bonitatis. ꝓpter hoc ꝙ ego ſum totus fultus vndiqꝫ falſitate. nã ego ſum ille qui ſemper fugi veritatem ⁊ adheſi corde et animo falſitati. quod hinc michi euenit: quia vbi debebam querere ipſam veritatem non querebam. potius autẽ vbi inueniri nõ poterat: confidẽs in ijs que ſemꝑ pariũt mendacia et vanitates. ¶Cõfiteamur oẽs tibi dño deo nr̃o q̄ es ſola ſpes nr̃e ſalutis:adeo enim vere es ipſa veritas ꝙ nullo modo a vero deueniat vel recedit:nec alterat̃ in nõ verum. nam tu es ille qui ab eterno fuiſti verus et eris ꝑ infinita ſecula. ¶Propriũ eſt domine deus tue veritati habere firmitatẽ ſine aliqua alteratione et hoc eſt quia inter tuam veritatem et inter illud qđ eſt cõtrariũ veritati/nulla eſt cõuenientia qua adinuicẽ poſſint coniũgi quare tua ſctiſſima eẽntia nõ poteſt eſſe vno ſimul tp̄e in veritate ⁊ in alio: vt mendatio ſed ſemꝑ cõtinue in ipſa veritate. ¶Unde ſicut tue veritati debet attribui et comparari excellẽtia totius veritatis et totius boni/ ꝓpter quidẽ ſui firmitatem et cõſtantiã:ſic ego miſer et vilis cõditionis debeo attribuere ⁊ cõparare veritati que eſt in me/omnẽ incõſtantiã et alterationẽ. quia dũ exiſto in veritate contemplans quãdoqꝫ in tua bonitate. accidit michi ꝙ ſcintilla modice falſitatis me a ꝟitate prepedit. ⁊ tũc ego cogito circa plura cõtraria veritati:quia paulatim ingredior ad p̄meditandũ falſitates. ¶Mirabilis deus in donis tuis ob id tua veritas excellẽtior ⁊ cũctis alijs maior eſt. ꝙ tua veritas ab eterno eſt in actu et nõ in potentia/noſtra vero interdũ eſt in actu et q̄nqꝫ in potẽtia. vnde q̄a tua veritas ſemꝑ eſt actu in te:ideo nũq̄ʒ poteſt te p̄uari/nec tibi abeſſe. ¶Ualde excellentis/imo excellẽtiſſime dignitatis et nobilitatis dñe deꝰ eſt tua veritas. quia ab eterno fuit/et nũq̄ʒ preceſſit eã priuatio aut nõ eẽ:qđ mime eſt ita ĩ alijs/cũ oẽs venerint in eẽ/de nõ eẽ. ¶Eterne deus quia veritas q̄ eſt in nobis/venit de priuatiõe nõ eſſendi in eſſe. ob hoc veritas que eſt ĩ nobis ⁊ falſitas cõiũgunt̃ ſimul in noſtro eẽ. et ita ſumus quandoqꝫ veraces/aliquãdo autẽ falſi atqꝫ mendaces:et iſta alteratio ineſt nobis quia ab eterno nos nõ fuimꝰ veraces ſolũ aut mendaces. ¶Iuſte iudex dñe deꝰ q̄ʒuis tuũ eẽ ſit nobis in hoc mũdo inuiſibile et hoc ratione quinqꝫ ſenſuũ corporaliũ quibus nõ poteſt patere. quia non poſſunt attingere ad ꝑceptõnẽ intelligendi ipm̃ ꝓpter hoc nõ ſequit̃ ꝙ tuũ eẽ ſit in aliqua falſitate:quia licet quinqꝫ ſenſus corporales nõ poſſint attingere ad ꝑcipiendum veritatem tui eẽ attamen ſupplent eorũ defectus quinqꝫ ſenſus ſp̄ũales q̄bus veritatem ꝑcipimus. ¶Nam nos ꝑcipimus et intelligimus ꝑ quinqꝫ ſenſus ſp̄ũales/ꝙ nos ſumus terminati et ſunt intra tuã eternitatem et intra tuam infinitatem. ¶Quare licet noſtri quinqꝫ ſenſus corporales non ſufficiant ad intelligendum aut ꝑcipiẽdum tuũ dominiũ eſſe:nõ obſtat ꝓpter hoc quin tuũ eẽ ſit melius in veritate in eẽ(vt ſic loquar)q̄ʒ noſtrũ. quia id ꝑcipimus(vt p̄diximus)ꝑ q̄nqꝫ ſenſus ſpirituales. ¶Creator deus omniũ tam viſibiliũ q̄ʒ inuiſibiliũ:valde ſunt digni reprehenſione incredulitatis illi qui dubitant de tua veritate. q̄a licet ipſi dubitent de tua eſſentia diuina in multis/et nõ mirũ. q̄a nichil poſſũt ꝑcipe neqꝫ ĩtelligere de ipſa ꝑ eoꝝ q̄nqꝫ ſenſus corporales: ꝓpter hoc nõ debẽt habere tantã ignorantiã vt ipſi non debeant intra ſe exiſtimare/ꝙ eorum quinqꝫ ſenſus corporales non poſſunt ꝑcipere niſi corporalia. quare nichil de ſp̄ũalibus poſſunt ꝑcipere. ¶Et dico ꝙ illa q̄ ſciũtur vel ꝑcipiũtur ꝑ q̄nqꝫ ſenſus corporales:non ſunt difficilia ad ꝑcipiendum/quia non ſunt magne ſubtilitatis ſcientie. nam illa que ſciuntur cum predictoꝝ quinqꝫ ſenſuũ adiu-

toꝛio ſemꝑ ſunt res corporales finite/terminate ⁊ cōpoſite. ¶ Sed tu dñe deus q̄ ordinaſti ꝙ intelligeremus ⁊ ꝑciperem⁹ tuā diuinā eſſentiā ꝑ quiqꝫ ſenſus ſpirituales aīe: feciſti nobis maiorē gratiā / ī hoc q̄ꝫ ſi intelligerem⁹ ipam ꝑ quiqꝫ ſenſus corporales. q̄a ſenſus ſpirituales oſtēdūt nobis tuā veritatē et tuā bonitatē eſſe ꝑfectā in te/⁊ ceteras tuas virtutes. et aliquo modo nō potuiſſem⁹ ꝑ corporales quicq̄ꝫ de tua veritate et de ceteris tuis virtutibus intellexiſſe aut percepiſſe. ¶ Creator mūdi deus/benedicta ſit tua veritas. quia vere dñium qđ tu habes ſuꝑ nos/ eſt verius dñium qđ poſſit eſſe. quia tu vere es dñs omniū dñantiū. quapropter tu es verius dñs q̄ꝫ q̄cunqꝫ habens ſub ſe dñium ¶ Ualde eſt ergo laudabilis et glorioſa tua veritas/q̄ nūq̄ꝫ habet cōtrariū. ſed veritas que eſt in regibus ⁊ magnatib⁹/⁊ in habentibus vanā gloriā ⁊ ſuperbiā: mutatur de facili in mendaciū. et hoc ꝑpter eorū miſeriā ⁊ vilitatem: et quia ſunt inopes virtutū ⁊ pleni viciis. ¶ Miſericors deus tanta fuit mea fatuitas hucvſqꝫ: ꝙ multo amplius ſine cōparatione cogitaui ⁊ cōfuſus fui in veritate regū et ceterorū hominū mūdanorum/⁊ pluries exaltaui eorū veritatem q̄ꝫ tuā. quare ꝑpter hoc fui hactenus ita contrarius omni veritati ⁊ plenus omni falſitate. ¶ Dñe deus q̄ es ipſius veritatis via/principiū/⁊ origo/tante virtutis eſt tua benedicta veritas ꝙ nunq̄ꝫ mētita fuit confidentibus vel ſperantibus in eadem. ¶ Sed veh michi miſero qui totiēs ſub ſpe ⁊ fiducia veritatis quā fingebā in me eſſe decepi q̄ꝫ plures tam amicos q̄ꝫ inimicos q̄bus dabam intelligere multa que erant diſſona mēti mee/⁊ nō premeditabar virtutē vel nobilitatē que conſiſtit in ipſa veritate. ¶ Tue veritati dñe de⁹ cognoſcatur veriſſime omnis benedictio/oīs gloria/ et omnis bonitas ⁊ michi peccatori oīs fragilitas/ falſitas/⁊ mendaciū. quia tu cū omni veritate iudicas equitatē: ⁊ ego a tempore natiuitatis mee hactenus ſum deditus omni falſitati ⁊ mēdacio. ¶ Iuſte iudex ieſu chriſte tu q̄ vere oīa ī die iudicij iudicabis quid faciet peccator qui auditurus eſt tuā verā ſententiam/quē plenū inuenies omni falſitate ⁊ mēdacio ⁊ omni vacuū veritate? ¶ Quare dñe de⁹ te humiliter deprecor vt per tuā pietatē impleas me exterius ⁊ interius veritate: mundās me prius falſitatibus/et mendaciis q̄ nūc in me ſunt / prebēs michi ſpeciale mun⁹ gratie ita ꝙ nunq̄ꝫ ꝑmittas me redire ad priorē ſtatū meū / ſicut canis q̄ redit ad vomitū. ¶ Et tūc ego voce inceſſabili clamabo coram vniuerſis gentibus/neceſſario oportet me ſequi exteri⁹ et interius veritatē et fugere falſitates/ ⁊ mendacia ſi cupio ad veram requiē (que eſt ſine fine) veri iudicis peruenire: cuius nullus mēdax particeps poteſt eſſe. ¶ Dñe deus per cuius paſſionē hūanū genus eſt a poteſtate diaboli liberatū/tanto tēpore ſteti/et perſeueraui in falſitatibus et mendaciis ꝙ oīa oſſa mea ſunt pro nimia diuturnitate falſitatum īfirma et omnia mēbra mea debilitata et oēs quiqꝫ ſenſus aīe mee perturbati. ¶ Unde cū ego dñe de⁹ ſim detentus tā graui īfirmitate ⁊ tā grauibus doloribus te ſuppliciter oro per tuam clementiam vt digneris omnes infirmitates meas/lāguores/⁊ oīa mea vulnera curare vero medicamine/et ſanare. ¶ Et placeat tibi per tuā miſericordiā/ꝙ poſt tuā verā medelam aīe et corporis: ſemꝑ ſiue vigilē ſiue dormiā ſit in me veritas ita ꝙ non poſſim ad ei⁹ cōtrarium declinare. ⁊ ſic ſemꝑ ero in te cū ipſa veritas ſis tu de⁹.

¶ Qualiter opus diuinū cōſiſtit in veritate

Deus qui iuſtos ⁊ iniuſtos ſecūdū veritatē ſuoꝝ iudicas meritorū. benedicta ſit tu ſancta veritas/⁊ illā metuāt oēs fines terre/q̄a eo ꝙ creaſti q̄cūqꝫ ſunt vera intētiōe/ ꝑpterea oportet vt quecūqꝫ creata ſunt/ſint creata et facta ſecūdū veritatē. ⁊ ꝙ ſint ad honorē ⁊ laudē tue ſanctiſſime veritatis. ¶ Dñe de⁹ quia tu creaſti creaturas ad laudē ⁊ honorē tui/ꝑpter hoc ꝓbat̄ manifeſte ꝙ ſcđm veritatē creaſti q̄cq̄d eſt in eſſe/⁊ quicq̄d facis conſiſtit in veritate/⁊ facis vera intētione: nā valde rationabile eſt ꝙ q̄cq̄d creaueris ad hoc vt tu cognoſcaris eſſe bonus ⁊ ꝑfect⁹ in oībus virtutib⁹ et nullus defect⁹ virtutis ſit in te. ¶ Veriſſime de⁹ omnia opera tua ſunt vera ſed nō eſt ita de noſtris. nam q̄a facim⁹ ſepe ea q̄ facimus/nō vera intētione ob hoc falſificant̄ ⁊ corrūpunt̄ opera noſtra ⁊ ſegregantur a veritate. ¶ Perfectiſſime de⁹ in cunctis virtutibus q̄cq̄d facis ſecūdū curſum veritatis qui nequit cogi ab aliquo aut trahi extra ſuam virtutē/ quia tāta eſt in te veritas ⁊ in oībus operib⁹ tuis ꝙ nichil poteſt tua opera deuiare a veritate. vnde benedicta ſit natura ſiue ꝓprietas tue veritatis. quia nō eſt ſimilis curſui nature noſtre quā tu cogis ⁊ cōſtrigis qñcunqꝫ ꝓcedit de tua libera voluntate. ¶ Dñe deus adeo vera eſt tua veritas in omnibus operibus tuis/ꝙ nō eſt aliq̄s lapis precioſus quātūcūqꝫ pur⁹ ſit in ſua natura/q̄ ita pure poſſit eſſe purus ſicut eſt vera tua veritas in ſe/⁊ in omnibus operibus ſuis. ¶ Honor ⁊ reuerentia ſit tue benedicte veritati que ita excellentis nobilitatis eſt/ꝙ nunq̄ꝫ ſeparat̄ a vero nec alteratur aut ꝑmutatur in ſuū contrariū/⁊ recognoſcamus noſtrā veritatē eſſe valde fragilem/alterabilē/et ꝑmutabilē. nā de facili alteratur ⁊ permutatur ad falſitatē ⁊ mendacium. ¶ Deus qui a principio mundi omnia futura preuidiſti/tibi gloria/et virtus: quia adeo ſunt oīa opera tua vera in cūctis tuis actibus vt nichil ſit in eſſe qđ ea poſſit deuiare a via veritatis. imo dñe tua vitas eſt cauſa qua que

cunctꝫ q̄ ſunt in veritate ſint vera. ¶ Dn̄e deꝰ poſtq̄
propter ſolā veritatē oēs ſaluādi habēt ſaluari/ pla
ceat tibi per tuā clemētiā dirigere me ſeruū tuū in ſo
la veritate facienda ⁊ dicēda. ¶ Saluatoꝛ mūdi deꝰ
poſtq̄ tu das michi gratiā ꝓferendi vera verba in
hoc opere ad laudē et honoꝛē tue diuine eſſentie. te
humiliter oꝛo ꝙ placeat tibi vt cōpleā factis ⁊ ope=
ribus ſcðm meā poſſibilitatē qð in iſto capitulo ⁊ in
aliis cōtinetur. nā valde verecūdū eſt homini ⁊ tur=
pe/ docere qualiter opoꝛtet vnūquēq; ſequi veritatē
(ſi cupit eſſe ſeruus dei) ſi poſtea opera ſua ſint cōtra
ria veritati ⁊ ſuis ꝓpriis dictis. ¶ Pie ⁊ miſericoꝛs
deꝰ tua oꝑa nō poſſent eſſe verioꝛa q̄ modo ſint /et
hoc eſt dn̄e quia nō eſt in te aliquis defectus verita
tis. quia ſi bene volumꝰ ꝯſiderare multitudo tue ve
re bonitatis fecit te aſſumere carnē humanā ex vte=
ro beate virginis glorioſe/ et redimere nos tuo pre=
cioſo ſanguine/ et ſubire moꝛtem pro ſalute noſtra:
vt cōuerteres nos ad viā veritatis. a qua penitꝰ de=
uiaueramus ⁊ eramꝰ extranei. ¶ Ergo dn̄e deus cū
vis/ ⁊ exigētia vere bonitatis humiliauerit te ad ſu
mendū verā carnē humanā/ ⁊ ad moꝛiēdū ꝓ nobis:
nulla falſitas poſſet te deuiare a vitate/ aut te in vl=
la mendacia inclinare. ¶ Tua vera bonitas dn̄e de
us dedit nobis tuā ſanctā crucē/ in ſignū ꝙ tu es ſo
la veritas/ ⁊ tota veritas eſt in te. ⁊ q̇cq̇d tu agis eſt
integra veritas. q̇a qui vere reſpicit tuā ſanctā crucē
et vere eā cogitat/ ⁊ cōtēplat̄ veraciter: poteſt ꝑ ipam
percipere ꝙ nulla falſitas eſt in tuis operibꝰ. ¶ Deꝰ
qui es vera charitas/ ⁊ dilectio i nullo tuoꝝ operum
cadit fraus vel deceptio. q̇a tu ita in vitate ꝑſeueras
vt nullo modo aliq̄ fraus/ vel aliqua falſitas poſſit
latere vel ſubeſſe in tuis operibus aut in tuis ſermo
nibus. ¶ Dn̄e deꝰ nō eſt ita de veritate q̄ ꝯſiſtit i ope
ribus ꝑuerſoꝝ regū ⁊ alioꝝ hoīm mundanoꝝ/ ſicut
eſt de veritate q̄ eſt in tuis operibus. q̇a ex quacūq;
parte ꝓcedāt deceptiones vel depꝛedationes i ipis
congregant̄ ⁊ in ipſis habēt habitaculū ſuū/ et refu
gium/ q̄ predicta ꝑueniūt eis a falſitate que regnat
in viſceribus eoꝝ. ſic vt vix cognoſcat̄ vel ꝑcipiatur
veritas in factis vel dictis q̄ ꝓcedūt ab eis. ¶ Bene
dicta ſit dn̄e ieſu chꝛiſte tua ſancta veritas/ quia ipa
eſt tante virtutis ꝙ viuificat nos pre gaudio mūdā
do nos a falſitate/ et ſuſtinet in eſſe illam modicā ve
ritatē que eſt in nobis. ¶ Rex regum deus ⁊ dn̄e do
minātium/ ſicut tua opera ⁊ tua facta ſunt maioꝛis
veritatis ſine cōparatione: q̄ aliqua alia que ab ali=
quibus fiant. ſic opera que faciunt nequam reges/
et alij magnates: ſunt maioꝛis falſitatis q̄ aliqua
alia q̄ ceteri hoīes faciunt. ¶ Et hoc dn̄e ꝓpter hoc
quia ſicut tu agis q̇cūq; agis/ vt lauderis ⁊ magnifi
ceris a gentibus: ſic reges faciūt quaſi q̇cq̇d faciunt
ad hoc vt exhibeantur eis honoꝛes/ ⁊ laudes et re=
uerentie a ſuis ſubditis/ ⁊ ab aliis: et vt oēs obediāt

ſuis voluntatibus ⁊ mādatis. ¶ Et ſicut dn̄e deus
nullus poſſet attigere ad ꝑcipiēdū / vel intelligēdū
tue magnitudinē veritatis / ſic quaſi nullus poſſet
exiſtimare falſitatē q̄ eſt in operibꝰ ⁊ factis nequā re
gum/ ⁊ alioꝝ magnatū: quia ita ſunt pleni falſitati=
bus ⁊ circūfulti vana gloꝛia / vt nō videat̄ eis alios
debere aliud facere aut dicere/ niſi laudare ⁊ exhibe=
re honoꝛē eis/ ⁊ eoꝝ factis. vnde maxima dementia
eſt iſta vt reges ⁊ pꝛincipes putēt/ ꝙ oēs hoīes debe
ant eos laudare/ ⁊ eoꝛum opera. et continue vaca=
re ad loquendum de ſuis factis/ q̇ hoīes ſunt creati
ad hoc in mūdo. vt tibi ſoli deſeruiāt/ ⁊ vt tua māda
ta cuſtodiant ⁊ obſeruēt. ¶ Sapientiſſime dn̄e bene
dictū ſit nomē tuū: ⁊ vniuerſa opera tua/ q̇a q̇cq̇d tu
vis facis/ ⁊ totū deducitur ad illū finē quē vis. quia
neceſſario quicq̇d facis: habet deuenire ad finē bea
tiſſimū quē tu ab eterno preuidiſti. ergo q̄ oꝑa poſ=
ſunt eſſe in tanta veritate ſicut tua: ¶ Sed nō eſt ita
dn̄e de veritate que conſiſtit in opere noſtro/ ſicut eſt
de tua. quia plura ⁊ plura nos volumus ⁊ cupimus
deducere ad aliū finē/ et ad aliā ꝑfectionē: q̄ poſtea
poſſumus deducere. ⁊ hoc cōtingit nobis cauſa ma
ximi defectus q̇ eſt in nobis/ ⁊ in noſtro fragili poſſe
¶ Intantū ſunt oꝑa noſtra vana ⁊ cū modica veri=
tate/ vt maioꝛ pars hoīm q̇ credūt ꝑuenire ad id qð
proponūt/ nō ꝑueniant ad illud. ⁊ hoc eſt/ aut q̇a de
ficit eis vita/ aut poſſe/ aut q̇a ꝑ ſuā ſciētiā neſciunt
deducere ad effectum id qð ꝓponūt. ergo que vani
tas eſt maioꝛ q̄ noſtra: quia nos ſepe ⁊ ſepius repu
tamus aliq̇d ꝑficere ⁊ poſtea deſunt nobis oīa illa
que ſūt neceſſaria nobis ad ꝑfectionē illius. ¶ Sin
gularis dn̄e ſine aliquo pari. quāto tua oꝑa ſunt ma
ioꝛa in creaturis: tāto ſunt magis potētia maioꝛa ⁊
melioꝛa in ipſis/ et quāto ſunt maioꝛa ⁊ melioꝛa tā=
to ſunt veracioꝛa. ¶ Sed non eſt ita dn̄e deꝰ de no=
ſtris operibus: quia quāto oꝑa noſtra maioꝛa ſunt
⁊ plura/ tāto minꝰ habēt pro maioꝛi parte in ſe de ve
ritate ⁊ hoc ꝓpter falſam intētionē q̄ in ipſis reperi
tur. quia vix facimus aliq̇d bona intētione ſed ſemꝑ
ſecūdū vanā gloꝛiā huiꝰ mūdi. ¶ Patiens deꝰ ⁊ mi
ſericoꝛs. quāuis oꝑa mea fuerint hactenus in falſi=
tate ⁊ erroꝛe: de cetero recogitata culpa mea ꝓpono
(te tn̄ id michi concedēte) ꝙ oīa opera mea ſint ve
ra et fiant bona intētione. ¶ Oīs laus/ et oīs honoꝛ
attribuatur tue benedicte veritati. q̇a ipſa nichil fa=
cit fruſtra: imo q̇cq̇d ipſa facit eſt vtile ⁊ fit ſecundū
veritatē ⁊ rationē/ qð valde eſt cōtrariū ⁊ diſſonum
factis noſtris. q̇a nos quaſi quecūq; agimꝰ/ agimus
non neceſſario ſecūdum veritatē aut ſecūdū ratio=
nem. ¶ Si quis velit videre aut probare ſi opera
noſtra ſint vana ⁊ cōtraria tā veritati q̄ rationi: ſcru
tetur et inq̇rat diligēter apud ſe oēs actus noſtros/
qua intētiōe fiāt ⁊ ꝓponant̄. ¶ Quia dico ꝙ ſi ſub
tiliter quis velit hoc intueri ipſe inueniet ꝙ fere oēs

ſumus vani in noſtris operibus/ſermonibꝰ/ꝛ intē-
tionibus ſcđm quas deus habet hoīes iudicare: et
vix fiunt aliqua a nobis ſcđm rectam veritatem vel
ſcđm rōnem.ſed quis poterit hoc ꝑcipere cū omnes
fere ſimus vani ꝛ extra limites veritatis? ❡Deus co
gnitoꝛ omniū ſecretoꝛū nullo modo veritas poteſt
eſſe in me/niſi te diligā pluſq̄ meipſum/ et plꝰ etiā
q̄ aliquam creaturam.quia illud qđ deuiat me aue-
ritate eſt: quia ego diligo plus meipm vl' creaturas
q̄ te deum creatorem. ❡Dn̄e deus donec ꝑ vicos ꝛ
plateas extollā et magnificem tuam veritatē coram
gentibꝰ q̄ ipam neſciūt percipere/et donec accuſem
coram omnibꝰ et confitear falſitates meas:non vide
bitur michi ꝙ maneā in veritate. ❡Sed ſi poſſim
ꝑuenire ad hoc ꝙ ſim verus ꝑeco tue veritatis et
verus cognitoꝛ mundanarū falſitatum:tunc repu-
tabo me veracem in omnibꝰ factis meis et maxime
ſi tu preſtes michi tantam grām ꝙ veritas me moꝛi
faciat ꝑpter tuum amoꝛem et exaltationem nomi-
nis tui deus.

❡Qualiter deus vult ꝙ veritas ſit via
ſaluationis.

Deus cui oīa viuunt/et nichil perit:
tu es vera veritas in omnibꝰ operibꝰ
tuis/ꝛ ī tota eſſentia tua nichil aliud
eſt niſi veritas/ et quia tu es totus
veritas/vis ꝙ veritas ſit via ſaluati-
onis ꝑ quam omnes veniant ad te.ꝛ
non eēt rationabile ꝙ tu eſſes veritas ſi via per quā
quis haberet ꝑuenire ad tuam gloriā ſempiternam
eſſet extra veritatē. ❡Unde cum ſit rationabile ꝛ cō
ſonū veritati te eſſe vnitatē in trinitate et trinitatem
in vnitate ꝛ eſſe ſolū vnū deū creatoꝛē oīm tam viſi-
biliū q̄ inuiſibiliū/et iuſtū in oībus:opoꝛtet ꝙ via ꝑ
quam q̄s venit ad te ſit vera credulitas ꝛ vera fides
❡Sicut dn̄e deus tu es veritas/et vie per quas q̄s
peruenit ad te ſunt vere/ſic opoꝛtet ꝙ hoīes ꝑueniē-
tes ad te ꝑ verā viā ſint veraces in oībus operibus
ſuis ꝛ in oībus verbis ſuis. ❡Dn̄e ieſu chꝛiſte verū
eſt te aſſumpſiſſe carnē de vtero beate virginis glo-
rioſe et te natū ab ea fuiſſe/paſſum ꝓ redēptiōe hu-
mani generis:ꝛ moꝛtuū/ꝛ reſurrexiſſe a moꝛtuis ter
tia die:ꝛ multis circunſpicientibus ad celos aſcen-
diſſe. ❡Unde cū oīa iſta vera ſint:opoꝛtet ꝙ talia
credere ſit vna veritas per quā homo ꝑueniat ad te
❡Tibi dn̄e deus cognoſcat' oīs bonitas ꝛ oīs virtꝰ
quia tu oꝛdinaſti ꝙ via per quam q̄s ꝑuenit ad te ſit
magis honoꝛabilis via ꝛ melioꝛ q̄ cetere vie:et vo
luiſti ꝙ ſicut via ſaluationis eſt optima via q̄ ſit: ſic
optimū opus qđ eſſe poſſit ſit reducere hoīes erran
tes per deuia ad viam veritatis. ❡Dn̄e deus q̄ ocu
lis miſericoꝛdie reſpicis ſeruos tuos ſanctificet' no-
men tuū et imperpetuū exaltetur.quia propter no-
bilitatem que eſt in veritate tue incarnationis ꝛ tue
paſſionis:voluiſti ꝙ illa veritas eſſet denūciata oli
gentibus ab angelis et archāgelis ꝛ a patriarchis ꝛ
ꝓphetis. ❡Tūc dn̄e deꝰ qn̄ tu tribuiſti legē moy-
ſi in monte ſynai poſuiſti hoīem in via ꝛ ſtatu ſalua
tionis.ꝛ tunc qn̄ dediſti nobis fidelibus legē nouā
perfeciſti qualiter ſolū per viā veritatis q̄ eſt in lege
noua ſaluandi peruenirent ad te. ❡Ergo poſtq̄ tu
ſaluatoꝛ mūdi oꝛdinaſti et voluiſti ꝙ veritas ſit via
ſaluationis.preſta michi gratiā ꝑ tuā miſericoꝛdiā
ꝙ ego credā vera fide in te ſaluatoꝛē meū:ꝛ ꝙ facias
me eſſe ſeruum veritatis cunctis diebus vite mee.
❡Glorioſiſſime deꝰ iuſte in oībus operibꝰ tuis tā-
tū es tu amatoꝛ veritatis/ꝛ tātū in veritate delecta
ris ꝙ vis vt nos confiteamur alterutrū veritatē no
ſtroꝛū delictoꝛū. ❡Et cauſa quare tantū placet tibi
ꝙ nos confiteamur veritatē noſtroꝛū delictoꝛū ſacer
dotibus q̄ preſunt nobis in ſpiritualibus:eſt iſta vt
dicendo ꝛ cōfitendo veritatē cōfiteamur ꝛ recogno
ſcamus noſtras miſerias ꝛ noſtras fragilitates ꝛ vt
percipiamus ꝛ cognoſcamus multitudinē virtutū
que ſunt in tua deitate. ❡Itē alia ratione placet ti-
bi ꝙ hoīes cōfiteant' peccata ſua.ſcilicet alii aliis/vt
veritas purget ꝛ mūdificet eos ab omni falſitate/et
faciat eos eſſe veraces in omibus. ❡Perfectiſſime
deus in oībus oꝛdinationibus tuis:oēs pariter de-
bemus te colere ꝛ tibi laudes impēdere ſine fine: q̄a
tu oꝛdinaſti viā ſaluationis ꝓmittēdo oībus ſequē
tibꝰ viā vere legis/gloꝛiā ſempiternā:q̄ lex pꝛecipit
ꝙ oīa peccata noſtra confiteamur et ꝙ faciamꝰ verā
ſatiſfactionē de oībus noſtris iniuriis. ❡Tātū pla
cet tibi dn̄e deus vt nos oēs mereamur per tuā gra-
tiam noſtris operibus gloꝛiā paradiſi:ꝙ vis vt nos
omnes perfecte ꝛ ardenter diligamus te.ꝛ ſeruiamꝰ
tibi imppetuū:exaltātes ꝛ gloꝛificantes nomen tuū
per vniuerſū mūdū:ꝛ vt moꝛiamur ꝓ veritate dicen
da anteq̄ abiiciamus fidē quā tibi ꝓmiſimꝰ in ba-
ptiſmo. ❡Unde benedictū ſit deus nomē tuū iter
omnes generationes:q̄a te diligere/te laudare/ ꝛ ti
bi coꝛde ꝛ aīo ſeruire/ꝛ tuū iudiciū metuere ī die iu-
dicii eſt res valde verax fructuoſa/ꝛ vtilis.quare be-
nedicaris tu deꝰ: q̄a vis ꝙ oīa bona ꝑdicta ſint no-
bis via ſaluationis. ❡Sācte deꝰ imoꝛtalis ſine ꝑn
cipio et ſine fine.tu vis ꝙ nos apiamꝰ coꝛda noſtra
et labia/ſolū ad veritatē dicēdā/ꝛ ꝙ totꝰ noſter itel-
lectus ſit plenꝰ veritate/vt totis noſtris viribꝰ dili-
gamꝰ te q̄ es ſola vitas:ꝛ ſeruiamꝰ tibi vſq̄ ad moꝛ
tem. ❡Licet dn̄e deꝰ nō ſit nobis tm̄ poſſe/neq̄ tā
ta vis ꝙ poſſimꝰ te diligere vel tibi ſeruire vt es di-
ligendus vel honoꝛandꝰ a nobis ſi vellemꝰ tibi pro
tuis meritis reſpōdere:ꝑpter hoc nō obſtat ꝙ tu ꝓ
tanto/noſtrū ſeruitiū nō habeas.ſicut ſi nos ſeruire
mus tibi ſecūdū ꝙ deceret tātū dn̄ium ſicut tuū eſt.
quia ſufficit nobis ꝙ ſecūdū poſſe noſtrū gloꝛifice-
mus et laudemꝰ te dū vita ſit nobis comes. ❡Ma

niſeſte poteſt probari ſecundū ordinationē qua totū mundū mirabiliter feciſti: ꝙ ordinaſti ordinate viā ſaluationis ¶ Miſericors deꝰ q̄ ſaluādos ſuſtines in via veritatis ſpecialior gratia quā q̄s a te poſſit recipere eſt iſta: ꝙ ſemꝑ ſit in ore ⁊ corde eius veritas: quia ꝑ ipſam oportet vnūquēq; venire ad tuā gloriā ſempiternā. ¶ Jn tātū exaltaſti verā viā ſaluatiōis quia vt illā cōgruēter ſaluares voluiſti aſſumere veram carnē humanā ⁊ in ipa multa opprobria pati/ ⁊ finaliter mortē ſubire. ¶ Quis poſſet exiſtimare magnitudinē vel nobilitatē vere vie ſaluationis: cū ſolū per ipſam oporteat neceſſario vnūquēq; ꝑuenire ad eternā beatitudinē infinitā. ¶ Deꝰ q̄ propter merita acq̄renda ꝑmittis hoīes ſuas ꝓprias voluntates ſequi: tā mirabili ordinationi cūcta ordinaſti: ꝙ tantū facis differre bonos a malis: ⁊ tāta contrarietas eſt inter eos vt maior non poſſet eſſe. q̄a boni ſequentes veram viam ſaluationis ſunt in optimo ſtatu quo poſſint eſſe. et mali ſequentes viam erroneā ſunt in peſſimo ſtatu in quo poſſint eſſe. ¶ Letemur ergo omnes pariter ⁊ conſolemur in tua diuina veritate: et ſemper continue habeamus eam in memoria. q̄a ſi ſic ageremus quando vellemꝰ cogitare in vanitatibꝰ huiꝰ mūdi plenis falſitatibꝰ et cōtrariis veritati: tua diuina veritas ſubtraheret nos et mentes noſtras a talibꝰ vanis cogitatiōibꝰ ⁊ faceret ſolū nos premeditari in iis q̄ vera cōſiſtunt. ¶ Pie et deuote precor te deū meum ⁊ dn̄m meū vt digneris parentibꝰ meis dare requiē ſempiternā propter hoc ꝙ genuerūt me credentes in viā veritatis/ et ꝙ des tuā gratiā patrinis ⁊ ſuſceptoribꝰ meis q̄ obtulerūt me tibi ꝑ lauacrū ſancti baptiſmatis cōfitētes pro me veritatē. ¶ Dn̄e deꝰ q̄ cognoſcis cauſā ⁊ effectū oīm rerū. ſi mūdus iſte tēporalis in quo viuimꝰ eſt vilis ⁊ praue ꝯditionis/ ⁊ totus plenus ſordibus et immūdiciis: ego nō miror ꝙ dū ſumus in eo pluribus modis labimur ⁊ venimus ad falſitates erroneas q̄ȝ ad veritatē lucis. ¶ Et licet falſitates huiꝰ mundi ⁊ modi fallendi ſint plures ſine aliqua cōparatione q̄ȝ vie veritatis: ꝓpter hoc nō ſequiť ꝙ ratione quātitatis falſitas preualeat veritati. q̄a virtꝰ vel bonitas nō iudicatur ſecūdū multitudinē numeroſam ſed ſecūdū magnitudinē virtuoſam. ¶ Dn̄e deꝰ quāuis ego hactenꝰ amplexus ſim plus falſitatem q̄ȝ veritatē. ⁊ plus malū q̄ȝ bonū. ꝓpter hoc ego nō deſiſto te humiliter deprecari: ꝙ tu remoueas me a falſitatibus huius mūdi ⁊ a falſis intentionibus et opinionibꝰ falſorū hominū. ⁊ vt dirigas me in verā viam que ducit ad gloriā ſempiternā. ¶ Dn̄e deꝰ ſingulare preſidiū tuoꝝ ſubditorū valde miror de hominibus qui ſunt in vero ſtatu/ et in vera via ſaluationis. qualiter poſſit fieri vt poſtq; ipſi receperūt a te ſpirituale donū et ſpiritualē gratiā: ita ꝙ ſunt in ſtatu ſaluandorū/ nō conātur deducere ad veram viā ſaluationis illos qui deuiant a veritate et herēt falſis opinionibus. ¶ Quia quottidie videmꝰ hoīes ſequentes verā viam ſaluationis/ mori. qui dū vixerunt non monuerunt infideles ad derelinquendam legē eoꝝ falſiſſimā (ſi tamen hoc debet dici) aut fidē erroneā eorūdē vt verā aſſumerēt legē chriſtianorū qua quis ducitur ad viā ſaluationis. ¶ Dn̄e deus ſi ego ſeruus tuꝰ nō dimitterē ꝓpter metū mortis clamare alta voce per ciuitates ⁊ villas ⁊ oppida infidelium/ ꝙ nullus eſt de numero ſaluādoꝝ niſi ſolū illi qui receperūt baptiſmū in noīe patris/ ⁊ filij/ ⁊ ſpiritus ſancti. ⁊ ſolū tales ſūt in vera via ſaluationis: ceteri vero in via damnationis. tūc ego ꝑciperē et cognoſcerē ꝙ vere eſſem de illis qui gaudebūt in gloria tui deus.

¶ Qualiter viuere in gloria ſempiterna eſt vera vita.

DEus cuiꝰ opera ſunt ꝑfecta/ benedicta ſit tua ſancta veritas. quia tu ordinaſti ꝙ vita futuri ſeculi ſit vera vita/ in hoc ꝙ videre te eſt viuere ī gloria. ſed vita qua fruimur in hoc mūdo nō eſt vera vita. quia comedere ⁊ bibere nichil aliud operanť in hoīe/ niſi vt corpus et anima vniāt ſimul ⁊ faciant vnū ſubiectū rationabile. ¶ Domine deꝰ cū iſta vita tēporalis ſit diligēda que accidentalis eſt: q̄ȝto plus ſine cōparatione vita celeſtis glorie debet diligi. nā quāto magis diligēda eſt tanto eſt verior vita celeſtis q̄ȝ temporalis. ¶ Tibi ſoli deo ſit benedictio et gloria quia tu es verus fons vite/ a quo ꝑcedit et manat omis veritas et oīa aīata ſumunt a te vitā que eſt in eis. ¶ Pater miſericors deus a te ſolo ꝑcedit et in te ſolo eſt vera vita. vera eni vita nichil aliud eſt niſi videre te ⁊ gloriari ī tua gloria ſempiterna. ¶ Glorioſe deus vita mundana valde eſt diſſimilis vite tue ſempiterne glorie/ q̄a vita tue glorie eſt ſine fine/ ⁊ nulla corruptio vel paſſio eſt in ea. ſed vita huiꝰ miſeri ſeculi q̄nq; eſt in fletibꝰ et doloribꝰ/ ⁊ q̄nq; in infirmitatibꝰ: īterdū v̄o in corruptione/ diſtractione/ ⁊ alteratione. ¶ Ergo cū ſolum tua gloria ſit vera vita: et vita huius mundi ſit vana ⁊ fallax. benedicti ſunt illi q̄ ſunt in tua gloria. ſed nemo quātūcūq; iuſtus dū viuat in hoc ſeculo/ poteſt dicere ꝙ ſit in vera vita. ¶ Beatiſſime deꝰ tā vera eſt vita ſempiterne glorie/ vt nulla dubitatio adhereat ei ſiue falſitas. ſed vita huiꝰ ſeculi eſt tā vana fallax/ ⁊ fragilis: ꝙ tota abundat in dubitationibus et falſis opinionibus. quare veritas vere viuendi eſt ſolū in tua gloria. ¶ Cauſa cur vita tue ſempiterne glorie eſt verior vita q̄ ſit/ imo ſola vera vita: eſt iſta. ꝙ tu es illa vera vita q̄ es verior res que ſit ī eſſe et cauſa cur vita huius ſeculi eſt vana ⁊ fallax eſt: ꝙ manet in creaturis falſis/ vanis ⁊ corruptibilibꝰ/ ſequētibus voluptates carnis corruptibilis. ¶ Quia

illi qui viuūt in gloria/cōtinue viuunt ⁊ infinite/eo ꝙ inceſſanter ꝑ intuitū te fruūtur ⁊ ille intuit⁹ caret fine.ꝗ autē viuūt in hoc mūdo/finite viuūt in eo. et vita eoꝝ eſt tāq̄ mors q̄dā ꝓpter paſſiōes quas ibi patiunť. ⁋Sublimis deus laus ⁊ exaltatio iuſtoꝝ/ tu ſcis ꝙ ſolū illi ſunt continue ⁊ infinite leti ⁊ inceſſanter laudant te(vt decet tuā deitatē et humanitatem)qui viuunt in vera vita tue glorie ſempiterne.

⁋Sed hoīes ꝗ viuūt in hoc mūdo nō ſunt cōtinue leti/nec te laudant cōtinue vt decet tuā deitatem ac humanitatē ideo nō eſt mirū ſi vita eorū nō eſt vera

⁋Unde dn̄e deus quia ſolū vita celeſtis eſt vera vita:rationabile eſt ꝙ nos corde ⁊ aīo ardenter affectemus ꝑuenire ad eā contēnentes vitā lubricā huius mundi. ⁋Saluator mūdi deus oportet illos ꝗ voluerint capere in te verā vitā:imbui ac refici veris cogitationibus/veris dilectionibus ⁊ veris operibus neceſſe eni eſt vnūquēq̄ ꝑuenire ad verā vitā per ſemitas veritatis vbi nulla ſit obliq̄tas deuiationis.

⁋Unde hoīes volētes ſequi in hoc ſeculo veſtigia falſitatis/poſtponētes iudiciū rationis/eo ꝙ nō curant niſi ea ꝗ de hoc mundo ſunt:nō habebūt ī hoc ſeculo niſi quaſdā voluptates carnis que doloribus commixte ſunt ⁊ poſt eoꝝ obitū imppetuū diuerſis penarū generibus flagellabunť.et hoc idcirco quia fallacia et tranſitoria dilexerunt. ⁋Sācte deus immortalis/tanta eſt abuſio mundane cōcupiſcētie vt videatur hominib⁹ viuentibus in vanis ⁊ falſis deſideriis hui⁹ mūdi:quāto plus cōgregāt de bonis temporalib⁹/tanto viuāt veracius in hoc mūdo. et ꝙ magis ꝓlongetur vita eorū/q̄d eſt falſum.q̄a omnino cōtrariū ipſis euenit.quāto eni plus habēt de diuitiis ⁊ voluptatibus hui⁹ mūdi:tanto maior eis datur occaſio finiendi dies ſuos in morte perpetua.

⁋Eterne rex glorie ſepe ego peccator dilexi tā feruenter iſtā vitā mūdanā/ vt videretur michi ꝙ eſſet vera vita.ſed modo quādo cogito ⁊ vere video ſine enigmate totū cōtrariū.nā cerno ꝙ diuitib⁹ mētiuntur facultates eoꝝ/⁊ ꝙ illi ꝗ nūc ſunt leti ī breui ꝯtriſtantur lamētabiliter/et ſani efficiūtur egri/ ⁊ ſic de aliis:veriſſime cognoſco ⁊ ꝑcipio ꝙ vita huius mūdi non eſt vera ſed penitus fallax ⁊ vana. Quia video quotidie ꝙ illi ꝗ magis delicate vixerūt in hoc ſeculo/et magis aſſociati:pluribus eos ſequentib⁹ per vicos ⁊ plateas inceſſerunt: poſt eorum obitum q̄ſi imediate eorum cadauera tradunť vermiū ſepulture et ſoli remanent in ſepulchris.et video nō ſolū carnē eorū conſumi ⁊ deleri:ſed etiā oſſa et ipſis iuſtis habent derelinquere poſſeſſiones quib⁹ viui dominabanť/et video etiā ꝙ poſt eorū obitum non ad hoc ſeculū reuertunť ⁊ ꝙ eorū perit memoria ſimul cum corporibus:ſic de conſimilibus.vnde cū in tali ſtatu ſit iſta vita mundana:merito cenſendus eſt ille temerarius/qui talem vitam cupit et cōplectitur/

⁋Mirabiliter videtur michi ꝙ hec vita mundana ſit vana et fallax ⁊ nichil veritatis habeat in ſe.quia vnuſquiſq̄ palā videt ꝙ in eodē momēto homo vtitur iſta vita ⁊ in eadē deſinit eſſe.quare plura loquerer de hac vita?quia nichil vtilitatis video in ea niſi hoc ſolum ꝙ ꝑ ipſam ꝑuenim⁹ ad verā vitā dummodo in ipſa exiſtētes operemur talia de q̄bus eternam conſequi veniā mereamur ⁊ gratiā de delictis.

⁋Miſericors deus qui ſeruos tuos vis ſaluos fieri/quia tu es nobis iuiſibilis in hoc mūdo propter hoc iſta vita mūdana eſt magis ꝓpinqua morti q̄ vite.et ob hoc etiam patimur plures labores in hoc mundo q̄ quietē habeamus.et abūdamus plus in fletibus ⁊ dolorib⁹ q̄ in gaudiis vel leticiis. quare non miror ſi vita tēporalis eſt omnino vana ⁊ mentitur ſuis ſequentib⁹. ⁋Unde q̄a iſta talis vita ſine comparatione abūdat plus in malis q̄ in bonis / et plus in viciis q̄ virtutib⁹:ꝓbať ꝙ illi ꝗ plus in hoc mundo viuūt/ꝓniores ſunt ⁊ magis dediti morti q̄ vite:⁊ citi⁹ pereūt q̄ in lucē veniāt ⁊ deſideriū bona merita acq̄rēdi.vnde patet ꝙ ꝗ minorē morā faciūt in hoc mūdo:tanto minus habēt de viciis ⁊ citius viuunt deo q̄ moriant. ⁋Si q̄s recte vellet ſecū cōſiderare:modicū debet appreciare hāc vitam mūdanam.q̄a ego video ꝙ vix debet cōputari ꝓ tēpore/ tempus in quo aīa ⁊ corp⁹ vniūtur ſimul in hoc mūdo/habēdo reſpectū ad tēpus ꝑ q̄d aīa ſeparať a corpore poſt egreſſum ipius.vnde poſtq̄ tēpus ita modicū eſt in quo corpus ⁊ aīa ſunt ſimul in hac vita: non deberet multū in hoc ſeculo ab aliquo exoptari. ⁋Juſte iudex dn̄e deus ſemꝑ iudicans eq̄tatē.tu voluiſti ꝓpter maximas falſitates mūdanas ꝗ fiūt in hac preſenti vita verus homo effici:⁊ finaliť mortem pro nobis ſubire vt redimeres humanā ſpeciē a poteſtate diaboli quā habebat in ipa/ ratione peccati in q̄d cōmuniter erat lapſa. ⁋Mitis deus ⁊ benigne longū eſt tēpus et diuturnū ī quo ego peccator vixi in falſitatib⁹ ⁊ in morte.quia quāto tēpore ego vixi in pctō:tāto tēpore vixi ⁊ ſteti in falſitatib⁹ ⁊ in morte. ⁋Dn̄e deus:tūc viuebam in falſitatib⁹ et in morte:q̄ſi cor meū ſciebat veritatē/⁊ os meum negabat illā/⁊ loq̄bať cōtrariū.ergo dn̄e tūc nō erā viu⁹ ſed mortuus/ex eo tūc:quia me os meū ꝓpriū occidebat.quia os q̄d mētiť occidit aīam. ⁋Dn̄ator mūdi deus:quis poſſet cōſiderare falſitates ⁊ deceptiones ꝗ ſunt in hac tēporali vita.q̄a ſi nō eſſet in mundo niſi ſolū iſta falſitas:ſcilicet ꝙ maior pars hoīm quaſi te diligit ⁊ tibi ſeruit ficta intentione: iſta ſola ſufficeret toti mūdo/⁊ eſſet adhuc nimis magna.

⁋Jſta autē eſt eoꝝ falſa intentio:q̄a videť eis ꝙ cauſa quare ipſi deuenerūt in eſſe/ſit vt comedant ⁊ bibant in hoc ſeculo/⁊ vt ſequanť alia mundana ꝗ homines generaliter ſequi ꝯſueuerūt. ⁋Ergo dn̄e de⁹ que vita eſt in maiori falſitate ⁊ deceptione q̄ noſtra

humana? quia tu creaſti ⁊ recreaſti humanã ſpeciem ad hoc vt ipſa cognoſceret ⁊ ꝑciperet te eſſe ſumme bonũ/⁊ ꝙ omne bonũ manat a fonte tue bonitatis et nos imbuti vicijs ⁊ cecitate opinamur ꝙ fruamur vita: ad hoc vt ſequamur mũdana veſtigia/vtentes communiter voluptatibꝰ q̃ in mũdo ſunt/ſicut antiqui patres noſtri hactenus ſunt ſecuti ¶ Dñe deus viuiſcens omnẽ inobedientiã: tãta eſt falſitas et deceptio huiꝰ mũdi/ꝙ inundãt toti orbi/ita ꝙ implẽt omnia extrema mundi / ⁊ natant ſup oĩa cacumina mõtiũ ſicut diluuiũ tẽpore noe. ¶ Quare ãplius de falſitatibus et deceptionibꝰ huius vite mũdane faciam mẽſionẽ. q̃a adeo abũdãter regnant ĩ noſtris viſceribus/⁊ ita modica veritas reperitur in noſtris verbis ꝙ quaſi penitus ꝑpter frequẽtẽ conſuetudinem falſitatũ periit in nobis quis veritas. quia magnitudo falſitatis ſuffocat minimã ſcintillã veritatis q̃ pullulat in cordibus noſtris. ſed benedictꝰ ſis dñe ieſu chriſte: quia totũ cõtrariũ erit ĩ alio ſeculo. nam tũc veritas ſuffocabit falſitatem ⁊ extinguet/et erit ſine cõparatione veritas in maiori q̃titate q̃ falſitas. ¶ Cõpleta iſta diſtinctione ad laudẽ ⁊ honorem dñe deꝰ tui noĩs glorioſi: refero tibi gratias. te humiliter orans ꝙ digneris michi tuã gratiã infundere: vt ſequẽtes valeam ducere ad cõplementũ ad laudem et gloriam tuam deus omnipotens.

¶ Nona diſtinctio ĩ qua tractatur de bonitate/q̃liter eſſentia diuina eſt ſumma bonitas.

DEus qui corda fideliũ ꝑ lucẽ tue claritatis illuminas adeo eſt ſublimis ⁊ excellens tua maxima bonitas: ꝙ nõ ſufficit nobis intellectus ratio ad ꝑcipiẽdũ nobilitatẽ vel altitudinẽ tue ingentis bonitatis. ¶ Summe bonitatis deꝰ/benedictũ ſit nomẽ tuũ ineternũ. eo ꝙ cõtuliſti nobis potentiã imaginatiuã qua mediãte ꝑcipimus ⁊ cognoſcimꝰ ſenſibilia qñ ſũt nobis ĩ abſentia. nã niſi eẽt imaginatiua potẽtia: nos nõ poſſemꝰ percipere vel cognoſcere res ſenſibiles poſtq̃ abeſſent nobis. et ſi de ſenſibilibꝰ nõ poſſemꝰ habere cognitionẽ: tãto minꝰ de ſpiritualibꝰ. ¶ Unde cũ potentia imaginatiua deficiat nobis ad imaginãdum excellẽtẽ nobilitatẽ tue eſſentie: oportet ꝙ recurramꝰ ad potẽtiã rationalẽ/qua veriſſime ꝑcipit ⁊ intelligitur te eſſe meliorẽ/excellẽtiorẽ/⁊ nobiliorẽ q̃ homo poſſit imaginari vel itelligere. ¶ Glorioſiſſime deꝰ cum nos itelligamꝰ tuã bonitatẽ eſſe ſumme bonã/infinitã/eternã/⁊ oĩpotentẽ: ꝑpter hoc ꝑcipimꝰ ſine aliquo enigmate ꝙ nulla alia bonitas eſt in eſſe/que debeat cõparari vel aſſimilari tue maxime bonitati. Quia palã apparet cunctis vtẽtibus ratione ꝙ cum tu ſolus es finitus/eternus/⁊ oĩpotẽs: ĩpoſſibile eſt ꝙ aliud preter te ſit infinitũ/eternũ/vel oĩpotens. vnde q̃a nichil ꝑter te (vt p̃dictũ eſt) poteſt habere predictas virtutes: ꝑpter hoc ꝓbaꝛ ꝙ nichil creatũ vel creandũ poteſt tibi comparari ĩ bonitate ¶ Laus honor ⁊ gloria attribuaꝛ dñe deꝰ tue diuine bonitati/q̃a ipſa eſt tãta in excellẽtia ⁊ nobilitate ꝙ infundit gratiã ⁊ benedictionẽ humano generi/licet ipſum hoc nõ ſuis meritis mereatur. q̃a quotidie videmꝰ ꝙ ꝑpter modicũ ſeruitiũ tibi ab hoĩbus impẽſum: largiris eis manu benefica et liberali dona innumerabilia ⁊ bona q̃ non poſſunt vllo modo eſtimari. ¶ Deꝰ q̃ erigis ad ꝟtutes/lapſos ad vicia et pctã/adeo eſt tua bonitas nobilis ⁊ ſublimis: ꝙ nedũ tu parẽ nõ habeas ĩ bonitate/ſed etiã parem non habes in bonitatis cõtrario: ita ꝙ aliq̃s ſit tãtũ malꝰ quãtũ turpe bonꝰ. q̃a adeo es dignꝰ ꝙ ſis ſumma bonitas/ꝙ nichil poteſt eſſe in tanta quantitate malicie ſicut tu es in virtute bonitatis. ¶ Quia nichil eſt ita malũ cuiꝰ malicia ſit eterna/infinita/ vel omnipotẽs in operãdo malũ: ſicut tua ingẽs bonitas eſt infinita/eterna ⁊ oĩpotens. ¶ Benigniſſime deus poſtq̃ nichil eſt tibi par vel equũ in virtutibꝰ: et tua bonitas eſt maior q̃ mea malicia / licet mea malicia ineſtimabilis ſit: te humiliter deprecor et deuote ꝙ dignetur tua bonitas radicitus a me euellere germen totius noſtre malicie/que hactenus radices ſuas non modicũ dilatauit. ¶ Deus a quo omne bonum inceſſabili emanatione procedit: tante dignitatis eſt tua ſumma bonitas: ꝙ ad eam ſpectat ꝙ nullum bonũ ſit in eſſe niſi tãtũ per tuam permiſſionẽ ⁊ conceſſionẽ/vt omne bonũ cognoſcaꝛ tãtũ ꝓcedere a tua ſola maxima bonitate. ¶ Unde omẽs vnanimiter glorificemꝰ tuã laudabilẽ bonitatẽ: q̃a merito vnuſq̃ſq̃ teneꝛ inceſſanter eã magnificare. cum ipſa talẽ virtutẽ habeat ⁊ talẽ ꝓprietatẽ: ꝙ omnia bona ꝓueniãt a gratia ſue exuberantie ⁊ largitatis. ¶ Dñe deus poſtq̃ tua bonitas eſt viuus fons/plenus oĩm bonorũ/cũ mea malicia eſt fons a q̃ procedunt oĩa mala que ſunt in me: te ſuppliciter deprecor ꝙ tua bonitas deſiccet fontẽ viciorũ et maloꝝ q̃ ſunt in me. ¶ Bonorũ remunerator deꝰ/nichil eſt tibi cõparabile in valore: quia quecũq̃ bonitates ſunt finite/excepta tua excellẽtiſſima. ⁊ oĩa bona q̃ ſunt ĩ hoc mũdo: a ſuis poſſeſſoribꝰ ꝑ grauẽ laborẽ poſſidentur. ſed bonitas q̃ eſt ĩ te / ineſt tibi abſq̃ aliquo labore et abſq̃ aliqua paſſione. ¶ Dñe deus q̃ omia ab eterno preuidiſti poſtq̃ tu es ſũmũ bonũ in vita/et oĩa bona oriuntur a te: palã ꝓferã cunctis audiẽtibus ꝙ omnes debeant cogitare quando ſubdere voluerint ſe delictis: ꝙ exiſtiment penes ſe tuã maximam bonitatem et illicita que perpetrare voluerint. quia tunc ſi vere exiſtimauerĩt quod bonum ſequitur ex vtraq̃ premeditatione: ipſi inuenient ꝙ

cōſiderando tuam ingētem bonitatē vnuſqꝫ tenet oꝑari bonū et euitare malū. ⁊ cōſiderando delicta ipſi inueniēt ꝙ ſequētes facinora huius mūdi merito merentur affligi diuerſis generibus tormentorum. ¶ Item ſi bene premeditati fuerimus tuā laudabilem bonitatem: nos inueniemus eā ꝑfectiſſimam in virtutibus. et ſi circūſpexerimus noſtrā humanā miſeriam nos videbimus eam inopem virtutū et ſupabundantē in vicijs. ¶ Tantū abundas tu pater celeſtis glorie in bonitate/ ꝙ nichil eſt ita clarū vł mūdū in ſua pura natura ſicut eſt tua diuina eſſentia in bonitate/ ſimplex/ et pura. nec aliquid poteſt eē tam coinquinatū ſordibus quēadmodū ꝑ ꝯtrariū eſt tua bonitas pura et mūda ab omni malicia et ab omni iniquitate. nam impoſſibile eſt tue bonitati ꝙ poſſit in ea eē minima pars alicuius vicij. ¶ Intantū priuatur a tua diuina eſſentia omīs malicia ⁊ omīs iniquitas peccati. ꝙ anteqꝫ tempus eſſet in eē: et modo cum tempus eſt in eē/ et quando tempus deſinet eē/ fuit propriū tibi ab eterno eſt/ et erit: ꝙ eēt in te pura bonitas/ et abeſſet abs te omīs malicia. ¶ Ergo domine deus poſtqꝫ tu es ipſa ſola perfectio bonitatis oportet ꝙ attribuamus tue maxime bonitati omnē virtutem/ omnē nobilitatē/ et omnē dignitatē: et vt cognoſcamus ꝙ omnis fragilitas et omnis facilis incliatio peccati/ eſt in noſtra hūana miſeria: ⁊ oportet vt vere ſciamus ꝙ tua ingens bonitas ſemꝑ perſeuerat in eodem ſtatu ſine quacūqꝫ alteratione. noſtra vero humana bonitas / mutabilis eſt inſtar lune. quia non eſt fulta virtutibus: ideo ſepe accidit nobis vt mane ſurgamꝰ e lecto bona intentiōe/ ⁊ veſperi habeamus malam intentionem operandi male.

¶ Deus infinite cōſideratiōis: excellētia nobilitatis tue ac maxime bonitatis nō pōt cadere in ꝯſideratione cordis alicuius homīs. qꝛ ſi vniuerſa facies terre eſſet cōpleta hominꝰ vſqꝫ ad altitudinē celi/ qui conſiderarent tuam bonitatē et ꝙ oēs pariter loquerent de te vniuerſas laudes quas de te dicere poſſent/ ⁊ ꝙ totidē laudes ab alijs de te audirēt: inter omnes nō poſſent cogitare tot bona de te neqꝫ loqui vel audire quot ſunt in tua excellētiſſima bonitate. ¶ Largitor omniū bonorum deus: tue maxime bonitati ſit laus et gloria: quia bona huius temporalis vite ſunt in eē ratione tue bonitatis: et ipa eſt cauſa cur multiplicāt et augmētant/ et oīa mala deuenerūt accidētaliter in eē: ad hoc vt tua bonitas cognoſcat. ¶ Domine deus ſicut tua bonitas eſt ſūme bona: ſic oportet ꝙ attribuamus ei quicqđ eſt boni/ et vt credamꝰ ipam eē ꝑfectiſſimā in virtutibꝰ ⁊ imunē ab oī vicio. ¶ Quis poſſet exꝑmere tuā maximā bonitatē? nullus. quia ſi omnia indiuidua que ſunt in hoc mundo congregarētur ſimul in eodē loco et poſſet ſciri eoꝝ integre bonitas et malicia: ego dico ꝙ ita eſt verum ꝙ ꝗtitas bonitatis eoꝝ et malicie nō eēt in gradu tāte multitudinis: ſicut eſt tua ſola diuina bonitas.

¶ Item confiteor: ꝙ ꝓpter multitudinē bonitatis q̄ eēt in oībus indiuiduis que ſunt/ non adderetur tue bonitati minimū punctū boni. et tot mala non eēnt in eis vt poſſent minuere a te minimū punctū boni. ¶ Dn̄e deꝰ cū tua bonitas tanta ſit ita ꝙ nequeat a creatura aliqua cōprehendi: quante bonoꝝ dulcedinis erunt participes illi/ qui erunt poſſeſſores hereditatis tue glorioſiſſime bonitatis? et oppoſito modo quot penis ſubijciētur ij qui hereditate tuoꝝ bonoꝝ ſuis malefactis ꝑuabūtur? ¶ Innumerabilis v̄tutis deus: te humiliter oro ꝙ ego amodo nō ceſſem letari et exultare in tua innumerabili bonitate. qꝛ adeo es tu ꝑfecte bonus in cūctis virtutibus/ ꝙ qcūqꝫ adherent virtutibus et fugiunt vicia: faciunt hoc iſta intentiōe. quia cognoſcunt te eē ſumme bonū. et quicūqꝫ labūtur et cadunt de bono in malū et de virtutibus in vicia/ ſunt in peſſimo ſtatu. eo ꝙ obliuiſcuntur et ignorant tuā cōmendabilem bonitatē. ¶ Plurimū miror dn̄e deus de regibus et principibus terrenis/ et de alijs hoībus ſequētibus vanā gloriam huius mūdi: quonā modo fieri poſſit/ vt fere totam intentionem ſuā ponāt die ac nocte circa pompoſas laudes hominū mūdanoꝝ: et qualiter poſſint obliuiſci excellētiā tue bonitatis ⁊ ita habere in memoria/ illa ꝑ q̄ ipi credunt bene agere: cū nichil boni poſſint facere ſine tue effluētia bonitatis. ¶ Cauſa cur ego maiori ducor admiratiōe de oībus hominibꝰ generaliter eſt iſta. qꝛ fere oēs generaliter volūt ⁊ cupiūt vt illđ modicū bonū qđ eſt in eis laudet a gētibꝰ die noctuqꝫ/ ⁊ i mēoria habeat. ⁊ tua bonitas (q̄ tāta eſt) nō recolit ab hoībꝰ quēadmodū expediret. nā valde eſt ꝯſonū rōni vt quāto aliqđ melius ⁊ dignius eēt/ tāto plus frequētiuſqꝫ mēorie mādaret. ¶ O altitudo diuitiarū deꝰ: ſicut tu vbiqꝫ es ⁊ oīa loca imples ſine tamē occupatiōe alicuius loci/ ita tua diuina bonitas iplet oīa loca mūdi ſic ꝙ nichil poteſt inueniri in quo tua bonitas nō ſupabūdet. ¶ Cū ergo tua bonitas tāta ſit vt impleat oīa loca tam celi qꝫ terre: grādi admiratiōe ducor quonā pacto poſſit eē ꝙ in corde meo ſit defixa malicia/ ⁊ in eo locū māſionis inuenit. ¶ Et credo firmiter ꝙ iſta ſit cā inter alias ſpecialis: qꝛ poſtpoſui habere in mēoria excellētiā tue glorioſiſſime bonitatis/ ⁊ ſolebā ſepenumero oꝑari ⁊ premeditari die ac nocte malicias et pctā ꝑ qbus eram inobediens tibi deo.

¶ Qualiter deꝰ eſt bonꝰ/ in cūctis ſuis opibꝰ.

Deus q̄ ſctōs tuos miraculis inumeris decoraſti: tua mirabilia opa oſtendūt te manifeſte eē ſūme bonū eo ꝙ tu creaſti celū ⁊ terrā/ angelos/ elemēta/ homīes/ ⁊ cetā aialia: q̄ oīa ꝓpter tui creationē indicant te eē manifeſte bonū. ¶ In hoc ꝙ āgeli/ demōes/ vł hoīes nō poſ-

ſent ꝑ ſe creare minimã creaturã q̃ ſit/oſtẽdũt ⁊ ꝓbãtur tua opa mirabilit ẽẽ nobilia in ſui creatione. q̃a ſi oẽs ãgeli demones hoĩes ⁊ ceƚe creature eẽnt ſimul et vellẽt creare minimũ pedẽ formice vel aliq̃d aliud qḋ mĩmũ eſt in creatiõe/nullatenꝰ poſſent: q̃a ad te ſolũ ſpectat creatio. ¶ Dñe deꝰ: cũ tua opa ſint ĩ excellentia tãte nobilitatis/ ꝓbat ⁊ manifeſte apparet ipſa ẽẽ optĩa ⁊ ſctã. vñ ob eã cãm nos q̃ ſumꝰ tue creature rõnabiles/ debemꝰ tibi creatori corde et animo ſeruire/te laudare/⁊ exaltare tua opa: te indicãtia ẽẽ bonũ. ¶ Oĩpotẽs deꝰ q̃ tua creatiõe oſtẽderis ẽẽ bonus: oẽs creature ꝓbẽt q̇ttidie manifeſta ſigna et viſibilia tue maxĩe bonitatis/ q̃ ⁊ i eis cognoſcit/benedicit/⁊ laudat. ¶ Unde dñe deꝰ: q̃a quicq̃d creatũ eſt/ a te ꝓceſſit in ẽẽ/vt cognoſcaris ⁊ ꝑcipiaris ẽẽ ſũme bonꝰ/quapropt manifeſte apparet te velle oẽs illos ẽẽ bonos: q̃ conant diligere et honorare tuã laudabilem bonitatẽ. ¶ Ergo miſericors deꝰ: poſtq̃ȝ tu creas (q̃cũq̃ȝ creas) ad hoc vt tua bonitas in tuis opibꝰ cognoſcat/ego ſeruus tuus ſupplicit te oro vt pſtes michi tuã gratiã ꝙ ego agnoſcã et tuã ꝑcipiã bonitatẽ in creatiõe omniũ tuorꝫ operũ. ¶ Pat imortalis deus/ſi tua ſunt opa ſũme bona: nullatenꝰ eſt mirandũ quin a tanta bonitate effluãt ⁊ ꝓcedãt: vt ipa oporteat neceſſario ẽẽ bona. ¶ Sicut ꝓpt tua opa oĩs laus/honor ⁊ gl̃ia debet attribui tibi deꝰ: ſic oĩs fragilitas ⁊ oĩs miſeria eſt nobis merito aſcribenda ⁊ hoc ꝓpt nr̃a fragilia ⁊ friuola opa q̃ circa bonũ aliqḋ vix anhelãt. ¶ Pater ĩcreate deꝰ: ſi tua ſctã opa manifeſtãt te bonũ/nullꝰ debet in aliq̃ admirari. q̃a ipa ꝑfecta ſunt bona. nec debet ſilit̃er aliq̃s admirari ſi oſtẽdãt nos nr̃a opa ẽẽ viles: cũ nos ſimus fragiles ⁊ ꝓ̃ptiores ad mala opa q̃ȝ ad bona. ¶ Salus infirmorꝫ deꝰ/⁊ medela veriſſima ſauciorꝫ: mala ⁊ inordinata ſctã/q̃ ſunt in mũdo: nõ ſunt in eo ex defectu tuorꝫ operũ vel tue bonitatis/imo ſunt in eo accidẽtalit/ad hoc vt ꝑ ipa ſicut ꝯtraria/tua bonitas cognoſcat. ¶ Sicut res aliã mouẽs ꝓpt motionẽ non augmẽtat vel diminuit licet det ei motũ/ſic q̃ȝuis tu dñe deꝰ largiaris oĩa bona et oĩa a te ſolo ꝓcedant: ꝓpt hoc tua ingens bonitas nõ augmẽtat in ſe nec recipit incremẽtũ. ¶ Quãdo mouẽs mouet motum mouet ipm vt cognoſcat ab eodẽ ꝙ vere eſt ſuũ mouẽs: nõ vt mouẽs augmẽtet vl' diminuat (ob illã motionẽ) ĩ ſui eẽntia: vnde a ſimili tu qñ aliq̃d creas nõ creas illud vt ꝓpter illã creationẽ ſis melior: ſed ob hoc ſolũ vt illa creatio et ceƚe manifeſtẽt te ſũme bonũ ⁊ ꝑfectũ in virtutibꝰ. ¶ Pater deꝰ generãs/plures ſunt cauſe ⁊ modi/ q̇bus nos poſſumꝰ cognoſcere te ẽẽ ꝑfectiſſimũ in bonitate. quia quanto plus q̇s cogitat tua opa/⁊ plus illa intelligit: tãto magis ipa oſtẽdũt te optimũ ⁊ ꝑfectiſſimũ in oĩbus factis tuis licet tu ĩ te nõ recipias plus neq̃ȝ minus. ¶ Dñe deꝰ quãto plura opa ⁊ maiora nos cõtẽdimus deducere ad effectũ: tãto plus ebetatur noſtrũ ingeniũ/⁊ tãto minus ſcimus illa ꝑficere. ⁊ hoc ꝓuenit nobis ex defectu bonitatis et ex abũdãtia malicie/ nr̃am ſciẽtiã excecãtis. ſed totũ ꝯtrariũ eſt in te: q̃a tãta eſt tua ſciẽtia ⁊ ptãs ꝙ ſimul ⁊ ſemel q̃cũq̃ȝ creata ſunt ⁊ creanda/⁊ etiã plura ſcires in eodẽ momẽto creare/et ad effectũ feliciſſimũ ordinare. Unde bñdictus ⁊ exaltatus ſis dñe deus in oĩbus tuis opibꝰ in ſcl'a ſeculorꝫ. nã quãto ipa plura ſunt/tãto maiorẽ occaſionẽ prebent nobis ad laudandũ et glorificandũ te nobilẽ conditorẽ. ¶ Fideliũ deus nr̃m refugiũ ſingulare ſi ſolũ creature q̃ nũc ſunt p̃ſentes/oſtẽdũt et manifeſtant in te tante excellẽtiã bonitatis/quãto plus maiorẽ bonitatẽ poſſemꝰ a te ꝑcipere nos p̃ſentes/ ſi illa q̃ p̃terita ſunt et futura eſſent nũc p̃ſentia. ¶ Dñe deus/ſicut nõ ſufficit michi ſcientia vel intellectꝰ ad ꝑcipiendã totã maximã bonitatẽ quã habes in tua eẽntia. ſic nõ ſufficit michi ſciẽtia vel intellectus ad ꝑcipiendũ totã bonitatẽ q̃ eſt in tuis opibus. ¶ Et q̃d mirũ: ſi ego nequeo ꝑcipere totã bonitatẽ q̃ eſt in tua eẽntia/nec totã bonitatẽ q̃ eſt in tuis opibꝰ. quia ego nullo modo poſſum ꝑcipere totã bonitatẽ que eſt in vno cõfeſſore vel in vno martire. ergo ſi noticia mea patit defectũ ad cognoſcẽdũ bonitatem que eſt in homine terreno licet ſancto: nõ eſt mirũ ſi intellectus meus patitur defectum ad ꝑcipiendũ totã bonitatem que eſt in tuis operibus. ¶ Excellẽtis bonitatis deus: benedicta ſint omnia opa tua: quia tanta eſt bonitas que cognoſcit ⁊ eſt in tuis opibus: ꝙ tota non poteſt recipi in rebus p̃teritis vel nũc p̃ſentibus. imo oportet ꝙ adhuc deueniãt res in eſſe in q̇bus recipiat bonitas que nõ potuit recipi in preteritis vel p̃ſentibꝰ hucuſq̃ȝ. ⁊ ideo neceſſariũ eſt vt crees adhuc vſq̃ȝ ad diem iudicij multa bona q̃ ſint vt vaſa noua ac receptacula tue bonitatis vt plꝰ tua bonitas cognoſcat. ¶ Sicut arbor nouit plãtata ſecus decurſus aq̃rũ creſcit q̇ttidie in altitudine et latitudie: ⁊ facit quolibet anno nouos ramos/nouos fructus/noua folia/et nouos flores: ſic dñe tanta eſt bonitas in te que quottidie a te procedit. ꝙ oportet tuum opus multiplicari et augmentari quottidie vſq̃ȝ ad finem ſeculi in humanis indiuiduis infundẽdo eis tuam gratiã et virtutes. vnde ꝓpter hoc decet te creare adhuc multa ſubiecta que nondũ creaſti que ſint participia tue future bonitatis. ¶ Dñe deꝰ: tua maxima bonitas plus reſpicit ad futurũ q̃ȝ ad iſtud. quia tu dabis poſt eſſe mundi animabus iuſtis et corporibꝰ gloriã ſempiternam. et quia tua dona nequeunt ceſſare: eo ꝙ tua bonitas nũq̃ȝ ceſſabit tuam gratiã elargiri: ꝓpter hoc oportet ꝙ gloria quã dabis tuis famulis ſit ſuis poſſeſſoribus ſine fine/ſicut tua bonitas caret fine. ¶ Domine deus qui mortificata/ per gratiam viuificas: omnis laus/ honor/ et gloria ſit tue maxime bonitati: quia quicq̃d tu creaſti in hoc

mūdo ⁊ feciſti/totū creaſti et feciſti ad reſpectū futuri ſcl'i ⁊ ꝓpt̄ea quicq̇d creaſti in hoc mundo eſt bonū ⁊ vtile:cū reſpectiue ſe habeat ad gloriā quā boni ſūt in celeſti patria recepturi. ¶ Fortitudo debiliū deus cauſa quare ꝑ maiori parte nr̄a opa i hoc mūdo ſūt infelicia ⁊ ꝑuerſa eſt iſta.q̇a p̄mā intētiōem noſtram ponimꝰ in vanis voluptatibꝰ huiꝰ mūdi/⁊ deīde ſecūdā in rebus futuri ſcl'i.et ꝓpt̄ hoc nequiſſima ſunt nr̄a opa et ꝑuerſa.quapropt̄ quia iſtū abuſum ſequimur:ideo valde ſumꝰ culpabiles tibi deo. ¶ Sed q̃ꝫ beatus eſt illoꝝ paucoꝝ numerus q̇ omnino ꝯtrariū operant̄/ſi q̇ ponūt p̄mā intentionē eoꝝ in rebꝰ ꝑpetuis nō deficiētibus corruptela/⁊ q̄ ſunt ſine aliqua paſſiōe ⁊ reſiſtunt q̃tū poſſunt delicijs huius mūdi.

¶ Deꝰ q̇ recte oīa ordinas ⁊ diſponis:oīa opa tua recta intentiōe ſunt.q̇a oīa ſunt in actu ad hoc vt ꝓpt̄ ipa/humana ſpecies ⁊ cetere creature cognoſcāt ⁊ ꝑcipiāt te eē ſūme bonū/et ꝙ oīs bonitas a te ſolo habet originē.ſed reges ⁊ p̄ncipes ⁊ ambicioſi homīes huius mūdi faciūt fere quicq̇d faciūt/ vt ipi cognoſcant̄ inter alios eē nobiles et potentes/ ⁊ vt poſſint acquirere nomē beatiſſimū bonitatis.ſed eoꝝ opera minime cōcordāt bonitati:quia ipi credūt ꝙ debeāt eē boni/⁊ ita vulgarit̄ vocari dūmodo facta ſua ꝯmēdent̄ apud homīes quo ad mūdū:qꝺ minime ꝓdeſt eis:imo obeſt q̃ꝫ plurimū ad ſaluationē ꝑpetuā cōſequēdā. ¶ Unde valde excecat eos fama mortaliū ⁊ voluptates tranſitorie huius mūdi.ſed nō videt̄ eis ita in hoc ſcl'o:donec in futuro inueniāt ſe deceptos. vbi nō poſſunt facta ſua in ſtatū ſalubrē aīe trāſmutare. ¶ Quare vehemēter miror de hominibus q̇ amplectūtur huiꝰ ſeculi vanas pōpas:quo pacto poſſūt tm̄ diligere et ſequi res finitas et tranſitorias/ ⁊ maxime poſtq̃ꝫ cognoſcūt ꝙ opa q̄ in hoc mūdo faciunt ſunt eis cauſa et occaſio penas patiēdi ip̄petuū gehēnales. ¶ Eterne deꝰ q̇ lapſos in pctō expectas ad penitētiā fructuoſam. cum tua ſubſtantia diuina ſit tota ꝑfecta in bonitate/⁊ quicq̇d tu creaſti feciſti vel p̄cepiſti ſit bonū:ergo quicq̇d es tu/es bonū ⁊ cōducens/⁊ quicq̇d ꝓcedit a te eſt ſilit̄er bonū et cōducibile. ¶ Dn̄e deus poſtq̃ꝫ tu es ita ſūme bonus: pie et ſuppliciter tuā bonitatem oro vt ipa dignetur habere plures famulos tubiciatores ⁊ exaltatores ꝑ totū orbē tui nominis glorioſi.qui ita ardēter diligant te: ꝙ nō vereant̄ mortē ſubire ꝓ fide catholica ampliāda. ¶ Et ego ſeruus tuus quē hucuſq̃ꝫ fallax mūdus ſuis inanibus apparētijs ſaluti cōtrariis excecauit: nō reputabo me(adeo indignus ſum tanta gr̄a) eſſe de tuorū numero famuloꝝ/donec dederis michi gratiā/ꝙ quocūqꝫ mortꝭ genere pro te moriar i hoc mūdo.nā tu i cruce pēdēs mortē ſubiſti ꝓ hūano gn̄e a ꝑtāte diaboli redimēdo/qꝺ iobediēs fuerat tibi deo.

¶ Qualiter oē bonū qꝺ eſt in humano genere: ꝓuenit a diuina bonitate.

DEus q̇ ꝓpt̄ tuoꝝ bonoꝝ largifluētiā verus fons eē cognoſceris bonitatis: ſicut calor(q̇ eſt cauſa rebꝰ calefactis vt ꝑ ipm ſint calide)eſt i maiori q̃titate caloris:q̃ꝫ illa q̄ cauſa eiꝰ ſūt calida.ſic tua bonitas/que eſt cauſa nobis quare ſumꝰ boni:eſt magis veracit̄ bona ſine cōparatiōe aliqua/q̃ꝫ nos. ¶ Uſqꝫ adeo eſt dn̄e deꝰ tua maxia bonitas excellētiſſime ꝟtutis: ꝙ valde decēs eſt vt oīa bona q̄ ſūt in homibꝰ ꝓcedāt ſolū a tua largiflua bonitate.ita ꝙ nullū bonū ꝓcedat ab aliq̄ alio qꝺ ſit in eē. ¶ Pater celeſtis deꝰ:ſicut tua benedicta eēntia ꝯprehēdit oīa itra ſe/ſic oportet ꝙ oīa bona p̄terita/p̄ſentia/et futura ꝓcedāt ⁊ ꝓueniāt a tua maxima bonitate:⁊ oīa cōphēdant̄ ab ea. ¶ Dulcis dn̄e ⁊ benigne:ſicut ꝑtinet ad tuā maximā bonitatē vt bona q̄ i nobis ſunt/nō ꝓueniāt niſi a te ſolo:ſic ꝑtinet ad bōa q̄ i nobis ſūt vt nō ꝓcedāt vl' ꝓueniāt ab aliq̄ re ꝟtutibꝰ deſtituta vl' habēte vicia/vl' a re q̄ p̄t corruptiōi ſubiici.Sed nos mundanis ſaporibꝰ excecati: nō cogitamꝰ nec attēdimꝰ hoc p̄miſſum:q̇a videt̄ nobis fere ꝙ bona tp̄alia/ſint in eē ꝓpt̄ noſtrā bonitatē quapropt̄ nos ꝯtinue diligimꝰ illos a q̇bꝰ credimꝰ in hoc mūdo bn̄ficia recepiſſe.Unde iſte eſt maximꝰ abuſus ⁊ maximū viciū nobis:ꝙ credamus illa eſſe bona/q̄ ſūt nobis cauſa ⁊ occaſio peccati ignorātie. ¶ Deꝰ cognitor ſecretoꝝ.cū oīs bonitas q̄ in nobis eſt:a te ſolo ꝓcedat ⁊ ꝓueniat/oportet ꝙ nos a te ſolo expectemꝰ oīa bona nr̄a:cū a te ſolo habeāt ꝓuenire.quare ipoſſibile eſt nos iuenire penes aliq̇d nr̄a neceſſaria niſi tm̄ i te ſaluatore nr̄o. ¶ Ergo dn̄e deꝰ poſtq̃ꝫ oīa bona nr̄a a te ſolo ꝓueniūt:valde cōgruit rōni vt te tm̄ diligamꝰ/metuamꝰ/laudemꝰ/⁊ glorificemꝰ.nā ſi aliꝺ dilexerimꝰ vel honorauerimꝰ:fruſtra illꝺ diligemꝰ ⁊ honorabimꝰ/cū ab eo nullā vtilitatē ꝯſeq̇ valeamꝰ. ¶ Quare poſtq̃ꝫ tu ſolus es ſola ſpes ſingularit̄ nr̄oꝝ bonoꝝ p̄titoꝝ/p̄ſentiū/⁊ futuroꝝ:iuſtū eſt ⁊ cōſonū rōni ꝙ renūciemꝰ cuiqꝫ alij dominio p̄ter tuū.⁊ ꝙ a nullo alio expectemus adiuuari/nec a nr̄is laboribꝰ releuari/ niſi a te ſolo creatore noſtro. ¶ Ab et̄no cūcta deꝰ p̄uidēs/q̇ totū mūdū tuo ſeruitio ordinaſti:poſtq̃ꝫ oīa bona nr̄a hn̄t originē a tua ſola maxia bonitate/⁊ tua bonitas eſt ꝑpetua ⁊ inalterabilis:dignare ꝑ tuā miſericordiā nobis bn̄dicere talit̄ vt ip̄petuū laudemꝰ ⁊ glorificemus te dn̄m deū nr̄m. ¶ Dn̄e deꝰ tota btītudo bonoꝝ nr̄oꝝ/ q̇bus tu nos beatificaſti:ꝓuenit a fonte tue inumerabilis bonitatis/q̄ facit te eē illoꝝ amatorē.q̇a amor quē tu habes erga nos:eſt cā ⁊ occaſio nobis vt ſimꝰ boni cauſa bonoꝝ inumerabiliū/q̄ tu nobis ob tuā bonitatē ſolūmodo ⁊ nō ob nr̄a merita tribuiſti. ¶ Ineſtimabilis bonitatis deꝰ.poſtq̃ꝫ tāta eſt tua bonitas ⁊ ita mirabilis:quis poſſet premeditari maxima bona q̄ ab ea oriantur/vel quis poſſet cogitare affectuoſam

volũtatẽ/quã tu habes/vt nos eſſemꝰ boni/cũ q̇cq̇d
tu creaueris/ſit nobis opoꝛtunitas ꝓficiẽdi in vita.
¶ Deꝰ q̇ nr̃arũ tribulationũ es veriſſimus ꝯſolatoꝛ
ſi hoĩes totã mẽtẽ ſuã et animũ ponũt illic/ vbi ha=
bẽt maioꝛẽ ptẽ ſui theſauri:iuſtũ eſt ꝙ nos ponamꝰ
totã mẽtẽ nr̃am ⁊ animũ ĩ te/q̇ ſolꝰ es theſaurꝰ p̃cio
ſiſſimꝰ nr̃e ſaluatiõis/⁊ aliũde nõ habemꝰ vbi theſau
rizare poſſimꝰ niſi ĩ te dũtaxat deꝰ noſter. ¶ Mul=
tũ eſt ergo rep̃hẽſiõe dignꝰ/⁊ valde temerariꝰ cẽſen
dus:q̇ in aliq̇ alio cogitat/niſi ſolũ ĩ tua ineſtimabili
bonitate:a qua ſumꝰ ꝑcepturi q̇cũcꝫ bõa guſtabimꝰ
in gl̃ia padiſi. ¶ Miſerere mei paꝛ̃ pietatis ⁊ miſeri
coꝛdie.q̇a ego hactenus pluries cogitaui ĩ vanis de
licijs ⁊ trãſitoꝛijs huiꝰ mũdi et ĩ ijs q̃ michi moꝛtẽ ꝑ
petuã miniſtrabãt:q̃ꝫ in tua bonitate a qua ſola/ ve=
rã poſſũ habere vitã. ¶ Deꝰ cui huiꝰ mũdi ſapiẽtia
habeꝛ̃ ꝓ ſtultitia:tãta eſt temeritas et fatuitas q̃ nos
detinet tã̃q̃ꝫ cecos/ꝙ nos reputamus ſepius multa
nobis eẽ bona ⁊ vtilia:q̃ ſunt nobis cauſa ⁊ occaſio
penas ꝑpetuas tolerandi. Nã nos q̃rimus bona no
ſtra ĩ lutoſis voluptatibꝰ/⁊ ĩ vanis ꝯmẽdatiõibꝰ hu
ius mũdi/et credimus illa inuenire in illis locis:vbi
noſtrũ detrimẽtũ ſemꝑ ⁊ ꝯtinue pullulauit. Et ꝓpꝛ̃
hoc q̇a nos q̃rimus bona noſtra in locis vbi ꝯtrariũ
ĩuenimus:idcirco q̃rẽdo ibi vitã/ ĩuenimꝰ moꝛtẽ ꝑ=
petuã.a qua nullo alio modo poſſumus liberari/ni=
ſi fugiamus iſta loca vbi moꝛtẽ et mala cetera repe=
rire nos ꝯtingit:⁊ ꝑueniamus ad locũ vbi vita ⁊ ſa=
lus ſine alteratiõe aliqua ĩueniꝛ̃:⁊ iſte talis locus tm̃
eſt in te dñõ deo nr̃o. ¶ Benedicta ſit dñe deꝰ tua ĩ=
gẽs bonitas:q̇a oĩa bona nr̃a ſunt in ea/⁊ nichil ho=
rũ q̃ ſunt ꝯtraria nr̃is bonis/eſt ĩ tua incõꝑhẽſibili
bonitate. ¶ Vñ ꝓpꝛ̃ hoc/q̇a omne bonũ noſtrũ ſtat
et eſt cõtinue ĩ tua bonitate/⁊ nichil in ea ꝯtrarij ĩue
niꝛ̃:q̇a ibi nullatenꝰ eẽ poteſt/opoꝛtet vt vnuſquiſcꝫ
noſtrũ attribuat totis ſuis viribꝰ omnẽ gloꝛiã ⁊ oẽm
virtutẽ tue maxime bonitati. ¶ Sed nos q̇ q̃ſi ſemꝑ
in vetitũ labimur/damꝰ nobiſipis quãcunqꝫ gloꝛiã ⁊
quaſcũqꝫ laudes poſſumus:q̇a nos etiã cõducimus
mimos et hiſtriones q̇ cõſumãt nos/ et oĩa facta no
ſtra:nõ recolentes ꝙ oĩs laus/honoꝛ/⁊ gloꝛia debet
tm̃ attribui tibi deo:⁊ nobis oĩs miſeria et oĩs fragi=
litas/tanq̃ꝫ fere vacuis omni bono. ¶ Sola ſpes no
ſtre ſaluatiõis/deꝰ poſtq̃ꝫ a te ſolo habituri ſumꝰ om
ne noſtrũ bonũ:q̇cũcꝫ ſine te eſt:amittit omne bonũ
ſuũ.cũ in te ſolo ſit/qđcũcꝫ bonũ expectamus habe=
re:ergo per cõſequẽs te amiſſo/amittũꝛ̃ q̃ tua ſunt.
¶ Si poſſibile eẽt dñe deus/ꝙ illi qui ꝓpter ſui cul=
pam amittũt te/haberẽt ꝑ ſe aliqđ bonũ/ quo mediã
te poſſent ſine tuo auxilio gloꝛiari/et mediante quo
nichilominus poſſent a penis ꝑpetuis ſe tueri : non
eẽt valde mirandũ/ſi tũc homo poſtponeret te dili=
gere/et tibi laudes impẽdere.ſed poſtq̃ꝫ ſine te nemo
poteſt vllũ bonũ cõſequi aut habere/ merito in nũe=
ro infelicium reputaꝛ̃:q̇cũcꝫ te/ſui culpa amittit. q̇a in
tui amiſſiõe amittit oĩa bona. ¶ Vñ cũ ego ſim de il
lis qui longo t̃pe/te mea culpa amiſerim : ego nunc
inſinuo aĩe mee dicẽs ei/vt p̃ oĩbꝰ caueat ſibi ne amit
tat te in eo tp̃e poſt qđ nõ potes inueniri nec poteſt
te recuperare aliq̇s vltra tẽpus illud. ¶ Tibi ꝯfiteoꝛ
pater celi et terre oꝛis ꝯfeſſione/coꝛdis cõtritione / et
oꝑis ſatiſfactõne:me tibi eterno iudici accuſando/ꝙ
hactenus fui ſubiectũ vniuerſoꝝ maloꝝ et nõ vllius
boni:ſed deceꝛ̃o faciẽs penitẽtiã de ꝯmiſſis:ſpero (te
tñ michi p̃ſtante gr̃am) ꝙ ſicut huciuſcꝫ fui ſubiectũ
mali/ſic deĩceps ero ſubiectũ ⁊ oꝑatoꝛ boni. ¶ Dñe
deus ſi tu ꝑ tuã miſericoꝛdiã miſereris mei et vis in
me ponere aliqđ bonũ:ego humiliter te ĩploꝛo/ ꝙ tu
nõ tradas michi illud ad cuſtodiã neqꝫ ad meũ libi=
tum ꝓſequẽdũ.imo rogo te vt tu ꝯſerues illud in me
et cuſtodias.quia ſi tu illud michi traderes ad omnẽ
meã volũtatẽ faciẽdã:ĩcõtinẽti ꝓpꝛ̃ cuſtodie inopiã
euaneſceret a me/⁊ delereꝛ̃ de libꝛo vite. ¶ Quia tot
ſunt vicia ⁊ pc̃tã q̃ in me ſunt/et q̇bus ego ĩmiſceoꝛ ĩ
valle miſerie huius mũdi:ꝙ nullũ bonũ poſſet rema
nere in me/niſi gr̃a tue cuſtodie illud in meis viſceri
bus cõſeruaret. ¶ Cõſeruatoꝛ bonoꝛũ deꝰ tua ineſti
mabilis bonitas laudeꝛ̃/exalteꝛ̃/⁊ gloꝛificeꝛ̃ inꝑpe=
tuũ ab vniuerſis hoĩbꝰ.quia ita firmiter et cõſtanter
ſtat bonũ noſtrũ in tua maxima bonitate: ꝙ nullate
nus poſſet ab ea ſubtrahi neqꝫ euelli. ¶ Cũ bona tẽ
poꝛalia ſint tranſitoꝛia/lubꝛica/atqꝫ vana: nemo ſa=
ne mẽtis debet ea multũ ſuo animo cuꝑe/diligere vl̕
optare.imo vnuſq̇ſqꝫ ſapiẽs debet ea fugere : cũ ſint
cauſa ⁊ occaſio noſtri mali. ¶ Regratioꝛ tibi domie
deꝰ:q̇a infudiſti michi ĩdigno ſeruulo tuo donũ tue
gr̃e/ita ꝙ ĩpa ſupplente meã ignoꝛãtiã/ꝑfeci integre
p̃mũ libꝛũ:⁊ ꝯfidẽs de largitate tue benignitatis:ſpe
ro alios libꝛos reſiduos ad felicẽ effectũ deducere ad
laudẽ et gloꝛiam tui deus.

¶ Primi libꝛi finis. Sc̃dus incipit/et quar=
ta diſtinctio in qua tractaꝛ̃ de creatiõe Qua=
liter deus cuncta creauit de nichilo.

DEus creatoꝛ omniũ ſicut foꝛma non
eſt ſubiectũ materie:ſic p̃uatio nõ eſt
ſubiectũ rei exiſtẽtis. q̇a ſi p̃uatio eẽt
ſubiectũ rei exiſtẽtis: opoꝛteret ꝙ illđ
ſubiectũ eẽt ĩ eẽ/⁊ ſi eẽt in eẽ/iã nõ eẽt
in p̃uatiõe nõ eẽndi. ¶ Laus et gl̃ia
ſit tibi deꝰ:q̇ nõ vis ꝙ priuatio ſit p̃ncipiũ eẽndi/nec
vis ſil̕iter ꝙ p̃uatio ſit maꝛ̃ia rei habẽtis eẽ. ¶ Dñe
deꝰ bñdicta ſit tua ſc̃tã trinitas.q̇a tu nõ creas crea=
turas de tua eẽntia:imo creas eas de nichilo.et cau=
ſa q̃re nos cognoſcimꝰ ꝙ tu nõ creas creaturas de
tua eẽntia ẽ hec:q̇a ĩpe ſũt coꝛruptibl̕es vl̕ variabiles
¶ Mirabilis creationis deꝰ maniſeſte ꝓbaꝛ̃ ꝑ ĩpas
creaturas/ꝙ ĩpe a te tãq̃ꝫ a vero dño creãꝛ̃.nã nos vi
demꝰ eas ſubijci tuo ſeruitio.vñ poſtq̃ꝫ ĩpe ſubmiſſe

ſunt naturaliter ꝓpt ſui creationē tuo ſeruitio: oportet ipſas habere pncipiū. nā ſi creature nō haberēt pncipiū/ ꝛ eēnt eterne: ſeqret ꝙ eēnt libere / ꝛ īmunes a tuo ſeruitio/ ꝛ ꝙ nulli dn̄o ſubderent. ¶ Dn̄e deus in hoc qđ ꝓpriū eſt tibi ſoli ꝙ ſis etern⁹: ꝓbat ꝙ creature creat de nichilo: qꝛ poſtq̄ nichil eſt eternū pter te: ex eo ꝓbat ꝙ ipe deuenerūt in eē de nichilo. ¶ Eterne de⁹: ſi creature eēnt ab etno/ nō poſſent eē in eē ordinate. quia poſtq̄ ipe eēnt etne: nō poſſet eas pcedere ordiator aliqs tpe. Unde cū nos videam⁹ oēs creaturas eē aptiſſime ordinatas/ patet ꝙ ipe habēt ordinatorē etnū/ q̄ precedit eas eternitate. ꝛ qꝛ nichil eſt eternū pter te ſolū: ꝓbat ꝙ tu ſol⁹ es eoꝝ etern⁹ ordinator. ¶ Miſericors de⁹ q̄ ſaluos facis rectos corde: tu creaſti oēs creaturas de nichilo. qꝛ anteq̄ ipſe eēnt in reꝝ natura: nō erāt ī eē: imo erant ipm nichil: ꝛ de nichilo tu creaſti eas et feciſti eas eſſe in eſſe/ et eſſe aliqđ. ¶ Domine deus quando placuit tibi creare creatura/ stunc voluiſti creare ſimul quattuor: ſcilicet tēpus/ locum/ intelligētias/ ꝛ pmā materiam. ꝛ iſta tm̄modo creaſti ſimul: ſic ꝙ vnū nō fuit ī eē citi⁹ q̄ reliquū. ¶ Iſta q̄ttuor ſunt ita creata a te ſimul: ꝙ de natura eoꝝ eſt/ vt vnū nō ſit ſine reliquo: qꝛ ad aliqđ eē in eē oportet ipm habere locū in q̄ ſit ꝛ tēpus. ſil'iter ꝛ locus nō poſſet creari ſine tpe/ nec tēpus ſine loco: ꝛ iterū locus et tēpus nō poſſēt creari ſine re exiſtēte ī loco ꝛ tpe. Uñ qñ tu creaſti angelos: tu creaſti eis mūdū ꝓ loco/ licet ipi nō occupēt locū. ſed qñ tu creaſti creaturas corporeas: tu creaſti eis locū qui ab eis occupat. ¶ Fōs luminū de⁹ q̄ radijs luci tue cūcta illuminas: q̄cūq̄ tu creaſti/ creaſti volūtarie. quia ſtatī qñ tu noluiſti ꝙ creature eēnt in eē/ q̄ nōdū a te create erāt: ꝯtinuo fuerūt ī eē. ¶ Talis volūtas ſicut tua eſt/ ꝛ talis ptās eſt merito laudāda ꝛ exaltanda: ſed talis volūtas ſicut eſt humana/ ꝛ tale poſſe debet iudicari eē fragile ꝛ īane. qꝛ q̄cq̄d nos opamur vl' facimus: totū facimus cū labore ꝛ paſſione. ſed qñ placuit tibi creare ea q̄ creata ſunt: nō oportuit te aliđ facere/ ſed ſolū velle. qꝛ tuū velle/ eſt tuū poſſe. ¶ Oīs reuerentia ꝛ honor ſit tibi omps de⁹. qꝛ poſtq̄ tu ſola tua voluntate cūcta creas: ꝓpt hoc ꝓbat ꝙ q̄cq̄d tu vis/ potes. qꝛ velle ꝛ poſſe apđ te idē ſunt. ¶ Rex regū de⁹ et dn̄e dominātiū: res q̄ nūc ſunt in eē/ potuiſſes (ſi de tua ꝓceſſiſſent volūtate) feciſſe citi⁹ eſſe in eē vel tardius/ ꝛ res q̄ nōdū ſunt in eē: poſſes nūc (ſi velles) facere eē ī eē. ¶ In hoc ꝙ oēs creature erāt in nō eē anteq̄ tu creares illas: patet ꝙ ipe ꝑ ſe non poterant dare ſibiipis aliqđ auxiliū ad ſui creationē nec poterāt tibi reſiſtere/ ita ꝙ tu non creares eas qñ de tua ꝓcederet volūtate. qꝛ poſtq̄ nichil erāt ante ſuā creationē: nō poterant adiuuare tuā volūtatem/ nec ei reſiſtere. ꝓpter hoc dn̄e deus tu creaſti ꝛ creas quicq̄d vis ſine auxilio alicui⁹ rei/ et ſine obſtaculo. ¶ De⁹ īmēſe ptātis/ ſicut nichil creandū poteſt reſiſtere tue volūtati: ſic nullū creatū ſil'iter. vnde bn̄dicta ſit ptās ita excellēs ꝛ nobilis: q̄ oīa poteſt. ¶ De⁹ q̄ ſine materia aliqua cūcta creas: qñ ego cogito ꝙ tu creas cūcta de nichilo: aīma mea nullo modo poteſt ſufficere ad intelligēdū/ qualit illđ poſſit fieri. et iſta ībecillitas ieſt michi cauſa fragilis ptātis q̄ eſt ī me. qꝛ videt michi ꝙ tāta virtus ſit de nichilo aliqđ facere: vt tua ptās ad hoc mīme ſufficiat: ſed poſtea qñ ego vere cogito tuā oīpotentē ptātē: cognoſco ꝛ video te iſtđ et maiora poſſe facere poſtq̄ velis. ¶ Uñ cū fragilitas intellect⁹ noſtri nequeat attingere niſi difficulter ad ꝑcipiendū q̄modo creatio ſit de nichilo: nō miror. quia iſtud ītelligere eſt tāte ſubtilitatis ꝙ vix modus cadit in perceptione humane mētis. ¶ Sed benedict⁹ ſis tu dn̄e de⁹/ q̄ dediſti michi ita cōſtantē intellectū: mediante q̄ ego affirmo ꝙ tu potes de nichilo creare quicq̄d vis. licet intellect⁹ me⁹ nō ſufficiat ad hoc intelligēdū aut ꝑcipiendū modū ſicut intelligit modū q̄ eſt in reb⁹ q̄ fiūt manualiter. vnde cū q̄plures homīes nō credāt res quas neſciunt intelligere: tu facis michi maximā gratiā: qꝛ facis me affirmare et credere hoc qđ neſcio intelligere. ¶ Dn̄e de⁹ q̄ vicia comprimis ꝛ peccata: dignū eſt ꝛ valde cōſonū rōni/ ꝙ poſtq̄ tu ſolus oīa creaſti: vt tibi ſoli impēdat oīs laus ꝛ gloria. ita ꝙ deinceps erubeſcat q̄libet laudes impendere cuiuis mortali creature. ¶ Pater imortalis deus/ nemo debet credere rationalium: ꝙ aliqđ ſit ipoſſibile apud te. qꝛ poſtq̄ tanta poteſtas ineſt tibi/ ꝙ tu de nichilo oīa creas: bene videtur rationabile ꝙ oīa poſſis. ¶ Ergo poſtq̄ tu es potens cuncta facere: vnuſquiſq̄ debet conari totis ſuis viribus/ magnificare ꝛ colere tuā maximā ptātē. et maxime cū tu ſis potens remunerare quēlibet in ſeruitijs tibi factis: cū nullū bonū penes te remaneat irremuneratū. ¶ Sūme de⁹ bonoꝝ omniū retributor/ tu creaſti angelos de nichilo/ in libero arbitrio ꝛ libera volūtate. vnde benedict⁹ ſis dn̄e deus me⁹. qꝛ placuit tibi ita eos creare de nichilo/ et in libera volūtate: vt q̄cūq̄ bona faciūt/ faciant voluntarie ſine aliqua coactōe. ¶ Dn̄e de⁹/ ſtatim qñ tu creaſti angelos q̄ nūc ſunt demones/ q̄ſi īcōtinēti voluerūt effici ſil'es tibi deo: in hoc ꝙ voluerūt q̄dāmodo eq̄pare gloriā ipoꝝ/ ptātē ꝛ honorē/ reliq̄ſq̄ ipoꝝ vtutes: tue culmini dignitatis. ꝛ ꝓpꝛea q̄ſi repēte ipi maledicti a te altiſſimo fuerūt effecti demōes ab illa hora hucuſq̄ ad oīa mala ꝓni. Sil'iter ops de⁹/ creat⁹ a te ꝓthoplaſt⁹/ poſt modicū tēpus incepit eē inobediēs/ ꝛ reſiſtere tuis iuſſis. vnde ſm hoc/ demon q̄ſi ī iſtāti/ ꝛ homo paulopoſt/ qñ fuerūt creati: iclinauerūt ſe ad nō eē. ꝓpt hoc qꝛ opus qđ ipi fecerūt/ erat ī cōueniēs vt deduceret ad actū. Uñ ꝓpt hoc qꝛ ipſi fecerūt opus qđ habet reſpectū ad nō eē: patet ꝙ ipi erāt creati de re non exiſtente in eē. quare ſtatim quādo ipi operati fuerunt opus/ quod erat incōuenien̄s

ad actum deduci: fuiſſent ipſi redacti ad nõ eſſe / ſed tu dñe deꝰ / vt punires eos a ſuis peccatis et a ſua iõbedientia: ſuſtines eos in eẽ: ita ꝙ nõ ꝑmittis eos de vita et eſſe deleri. ❡Deus vera charitas et dilectio / homines mũdani ſequẽtes carnalia deſideria conantur facere cõtingere in eẽ / hoc quod nõ eſt in eſſe. et hoc eſt quia ipſi volũt laudari / exaltari / et glorificari: ac ſi ipſi eẽnt digni. vnde quia ipſi volunt facere hoc quod non eſt decens vt ſit in eſſe: ipſi volũt aſſimilari ꝛ equiparari tibi in hoc ꝙ volunt dare eſſe ei qđ nõ eſt in eſſe. ❡Quando homines mũdani credũt habere maiorẽ honorem et maiores laudes ꝙ̃ ad eos ꝑtineat: ꝗ̃to ad hoc plus conãtur tanto viliores ꝛ deteriores efficiũtur. ꝗa ꝗ̃to gradus altior tãto caſus grauior. ❡Mitis dñe et benigne tanta eſt tua clemẽtia et tua pietas / ꝙ licet homo creatura tua / tuis ſit mãdatis inobediẽs et reſiſtens: nõ ꝓpter hoc obſtat quin tu miſerearis peccatoꝝ eius. et vt ei ſua neceſſaria nõ miniſtres. imo etiã qđ plus eſt / eũ facis participẽ tue glorie paradiſi. ❡Dñe deus / qui ꝓ redemptione humani generis carnẽ humanã ſumere voluiſti. cũ tu creaueris me de nichilo / et feceris me vnã de dignioribus creaturis q̃ ſint: ego vero ꝓpter culpam meã cauſa peccati fecerim me viliorẽ ferme creaturã que ſit. te precor quãtũ poſſum ac valeo vt redigas me ad talem ſtatũ: in quo ſim ita bonoꝝ factorũ et nobiliũ ſicut ſum nobilis creatione. ❡Pater miſericors deus / in tantã vilitatẽ cecidi ꝓpter delicta mea / ꝙ ego cognoſco michi debere attribui omnem fragilitatẽ et miſeriã. quia ego ſum ille qui propter voluptates carnis / te creatorẽ meũ (a quo omia bona ꝑcepturus ſum) penitꝰ dereliqui. ꝛ te omnino obliuioni tradidi / cuius bonorũ gratie debeo continue reminiſci. ❡Unde cũ ego ſim ita grauiter tibi creatori culpabilis: nullũ aliud remediũ habeo / niſi ꝙ agam verã penitentiã de cõmiſſis / et vt de ceťo tua mandata ſalubria ꝓſequar vſqꝫ ad meũ obitum corporalem / recognoſcẽs ꝙ dũ viuã in hoc ſeculo / tibi ſemꝑ teneor ſeruire tanꝗ̃ meo creatori ꝛ deo meo.

❡Qualiter deꝰ creauit p̄mordialẽ materiã.

DEus pie et miſericors qui nõ vis peccatores perire / ſed ad te cõuerti. benedicta ſit tua ſancta eſſentia. ꝗa tu creaſti primordialẽ materiã de nichilo ex qua fiunt omnia corporalia. ❡Dñe deus tu dediſti ꝓprietatẽ prime materie / ꝙ ex ipſa fierent diuerſa aĩalia / diuerſa vegetabilia / diuerſorum generũ / diuerſaꝝ ſpecierũ / diuerſarũ formarũ / ꝛ diuerſoꝝ indiuiduoꝝ. ❡Conditor omniũ deꝰ / primordialis materia in ſeipſa nullũ augmẽtum recipit vel diminutionẽ. quia de tua voluntate ꝓcedit ꝙ conſerues et teneas illã in ea quãtitate in qua eam creaſti. Unde ſolũ materia creſcit vel diminuit in ſuis indiuiduis. ❡Omnipotẽs deꝰ / tu creaſti primã materiã in tali ſtatu / ꝙ ipſa eſt ſubiectũ duobus cõtrariis: q̃ ſunt forma et priuatio forme. ꝗa materia indiuiduoꝝ recipit formã / et mutationẽ de vna forma in aliã: que procedit de priuatiõe. ❡Sicut prima materia eſt ſubiectũ ad recipiẽdum duo contraria / ſcilicet formã ꝛ priuatõnẽ ipſius: ſic dñe deꝰ ego ſum ſubiectũ ad recipiẽdũ duo cõtraria / ſcilicet obedientiã tuoꝝ mandatoꝝ / vel inobedientiã. vnde qñ ego ſum obediens tuis ꝑceptis obedio eis ꝓ ſpeciale donũ gratie qđ michi infundis: et quãdo facio cõtrariũ / hoc ꝓuenit michi ex mea natura fragili ꝛ miſera: q̃ eſt prõpta ad recipiendũ qđcũqꝫ malũ. ❡Pater celeſtis deus: poſtꝗ̃ ego ſum ſubiectũ ad vtrãqꝫ viã paratũ ſcilicet ad bonũ et ad malũ / ego clementiſſime te oro vt tu preſtes michi gratiam quatinus vt ego ſim vas ꝛ ſubiectũ cõſeruatiuũ tuorũ ꝑceptorũ vſqꝫ ad meũ obitũ corporalem. ❡Glorioſiſſime deus: nos intelligimus primã materiã (quã tu creaſti de nichilo) duobus modis ſcilicet ſm̃ res ſenſuales / et ſm̃ res intellectuales. primo intelligimꝰ materiã cõiunctã forme / ſecũdo modo ſine forma. Tũc quãdo nos intelligimus materiã cõiunctã forme / intelligimus eam ſenſitiue. quia poſtꝗ̃ cõiuncta eſt forme / oportet intelligere eam eẽ partẽ corporis / ꝛ pars corporis eſt: poſtꝗ̃ noſtri quinqꝫ ſenſus corporales / poſſunt circa eam exercere actus ſuos. ❡Sed quãdo nos cõſideramus primã materiã ſine aliqua forma: tũc noſtri quinqꝫ ſenſus corporales / nõ ſufficiũt ad ꝑcipiẽdum illã: ex eo quia ipſa caret forma. vnde cauſa quare nos ꝑcipimꝰ p̄mordialẽ materiã / quãdo ipſam intelligimus ſine forma / eſt ratione quinqꝫ ſpiritualiũ ſenſuũ: ꝗbus mediantibꝰ ꝑcipimus eam eſſe in eſſe. ❡Laus et benedictio ſit tibi ſoli deo. ꝗa tu creaſti primã materiã / ad hoc vt indiuidua cõponerẽtur ex ea / et diſſoluerent̃ i ea. vnde tu poſuiſti ipſam tanꝗ̃ ꝓ ſubiecto ordinationis mũdane. ❡Si tibi dñe deus debet impẽdi oĩs laus et benedictio ob hoc / quia feciſti primã materiã / tanꝗ̃ ſubiectũ mundane ordinationis: michi merito debet attribui omne vituperiũ / ꝛ omne dedecus / ꝓpter hoc: ꝗꝛ feci corpus meũ eẽ ſubiectũ totius inordinationis ſeculi / et totius deuiatiõis. ❡Dñe deus / ſicut tu feciſti primã materiã eſſe ſubiectũ totꝰ bone ordinatiõis mũdane / ꝓpter qđ tu cognoſceris eſſe rectus ordinator / ſic ego feci me ſubiectũ iordinatũ / prõptũ ad omne malũ. ❡Eterne preuiſor deꝰ / cuius ſapientia eſt inumerabilis: q̃cq̃d tu creas ꝛ facis eſt valde ordiate creatũ et factũ: quia tu dediſti tantã habilitatẽ prime materie / recipiẽdi diuerſas formas: ꝙ ratiõe tante oportunitatis totꝰ mũdus eſt aptiſſime ordinatꝰ. ❡Mirabiliter dñe deus fuiſti optimus ordinator: quãdo placuit tibi ordinare ꝛ velle / ꝙ p̄ma materia eẽt eadẽ

in omnibus indiuiduis.⁊ vt eorū forme eſſent diuerſe. ¶Mirabilis creationis deus:ſicut tu creaſti primordialē materiam de nichilo/ſic placuit tibi creare de nichilo formā humanā. ¶Fons luminū de⁹/ illuminās cordib⁹ excecatos:ſicut tu voluiſti ꝙ ꝑma materia eſſet ſubiectū forme/ſic voluiſti vt tua benedicta carnis humane aſſumptio/⁊ tua paſſio/ et tua mors:eſſent cauſa meritoria noſtre recreationis et noſtre vite ꝑpetue. ¶Quia ſicut forma ſenſitiua/nō poſſet eſſe ſine materia:ſic nos nō potuiſſemus habuiſſe adeo cōgrue redēptionē/ nec potuiſſet eſſe in nobis nr̄a ſaluatio:ſine tue humane carnis aſſumptiōe/⁊ ſine tui corporis paſſione⁊ morte ¶Nā tue carnis hūane aſſūptio/⁊ tui corporis paſſio/⁊ mors fuerūt cauſa meritoria:propꝰ quā congrue oportuit primū peccatū deleri. ¶Oīs virt⁹ ⁊ benedictio cognoſcatur tibi ſoli deo debere attribui.q̄a ſicut ꝓpꝰ coniunctionē materie ⁊ forme/fit idiuiduū:ſic ꝓpter cōiunctionē tue deitatis cū humanitate(quam aſſumpſiſti)fuit facta noſtra redemptio ⁊ noſtra ſaluatio. ¶Saluator mūdi deus:ſicut materia ⁊ forma ſunt res inuiſibiles qn̄ nō ſunt ſimul/et ſicut nō poſſunt adinuicē videri donec in vnū cōcurrant:ſic vnio tue deitatis cū humanitate/nō eſt vtilis illis:qui i te nō credūt.nec ipſi poſſunt videre/neq̄ percipere ad intelligendū predictā vnionē:niſi ſit in eis vera credulitas ⁊ vera fides. ¶Et ſicut materia eſt apta ad recipiendā quālibet formā:ſic nos ꝑ veram fidē habemus quodcūq̄ bonū ineſt nobis.⁊ ipſa eſt cauſa noſtre ſaluationis.⁊ ſicut forma nō poſſet eſſe ſine materia naturaliter:ſic noſtrū bonū/ nō poſſet eſſe ſine vera fide. ¶Jeſu fili dei viui: nunq̄ a poteſtate diuina diſcedēs. ſicut ꝑ cōiunctionē materie ⁊ forme/ contingit corpus in eſſe:ſic per acceſſum ꝑuerſe ſuggeſtionis diabolice quā demon habuit ꝑverba cum prothoplaſto cōtingit pctm̄ in eſſe. ¶Et ſicut materia alteratꝰ in indiuiduis cauſa generationis vel corruptionis:ſic eſt natura humana alterata/cauſa peccati originalis.⁊ mutata eſt/factaq̄ prōptior ad peccandū/q̄ȝ ad faciendū bonū. ¶Quia ꝑmū peccatū ſcilicet originale/fuit cauſa ⁊ occaſio oīm pctoꝝ noſtroꝝ: i hoc ꝙ ratiōe ipſi⁹ fuit corrupta humana natura in nobis. ¶Dn̄e de⁹:ſicut indiuiduū cōpoſitū ex materia⁊ forma corrūpiꝰ/quādo materia ⁊ forma ſeparanꝰ abinuicē:ſic euaneſcit ⁊ deleꝰ peccatū/quādo peccator accedit ad tuā miſericordiā/perverā penitentiā ſuorū peccatorū. ¶Unde placeat tibi pater miſericors/ꝙ ego poſſim agere penitētiā de peccatis meis per verā oris cōfeſſionē/cordis cōtritionem/⁊ operis ſatiſfactionē. ¶Remunerator bonorum operū deus: nunq̄ ego cognoſcā aut percipiā ꝙ deleatur atq̄ euellaꝰ radicitus a me radix peccatorum meoꝝ: donec ego videā penitus mutata oīa opera mea/⁊ alterata/⁊ precipue intentionē meam. quia propter iſta duo:ſcio ꝙ ſunt multiplicata pctā mea:que oportet diminui ꝓpter noua opera ꝑmis contraria/⁊ propter nouam contrariam intētionem ¶Numen ⁊ altitudo poteſtatis oīpotentis/cognoſcatur debere attribui pater īgenite tue diuine eſſentie:quia tu es prima cauſa mouens meū eē:⁊ vltima (ſicut aqua eſt cauſa mouēs molēdinū) in hoc ꝙ tu creaſti primā materiā q̄ eſt cauſa materialis elementorum/ex q̄bus corpus meū eſt compoſitū. ¶Licet dn̄e deus tu ſis primus motor ⁊ dator mei eſſe ⁊ immortalis motor:te ſuppliciter oro qn̄ migrauero ex hoc mūdo/ſis michi ꝓxim⁹ ⁊ primus motor et adiutor ad michi dādū tuā gloriā ſempiternā. ¶Quāuis ego ſim ꝓxim⁹ motor meipſius in peccatū:tue complaceat bonitati/ꝙ ipſa nō me derelinquat/ ſed me faciat ꝑuenire ad eternā beatitudinē tuam de⁹.

¶Qualiter deus creauit firmamentum.

DEus ſub cui⁹ dominio oēs fines terrarum cōſtituti ſunt:quādo tu creaſti primā materiā de nichilo/ ex illa feciſti quatuor elemēta ſcilicet ignē/aerē terrā/et aquā/et qđ eſt ex illis cōpoſitum. ¶Quītā in ſuꝑ partē placuit tibi facere ſubtiliorē potentiā/lucidiorē/et pulchriorē q̄ȝ ceteras partes quatuor. ⁊ propter hoc q̄a fuit nobilior pars q̄ȝ cetere: voluiſti ꝙ ipſa circundaret ceteras partes. ¶Dn̄e de⁹ tu creaſti materiā/de qua feciſti firmamētū in tanta ſubtilitate/ in tanta purificatione/et in tāta ſimplicitate:ꝙ firmamētum ab ea factū eſt incorruptibile/impaſſibile/et ſine omni alteratione. ¶Juſte iudex dn̄e de⁹: tu creaſti quintā partē in maiori ſimplicitate q̄ȝ q̄tuor elemēta. vnde licet firmamentū cōpoſitū ſit ex materia: ꝓpter hoc nichil obſtat quin ipm̄ ſit ſimplicior eſſentia/q̄ȝ aliq̄ alia eēntia corporalis. ¶Optime ordinator de⁹ tu ex ꝑma materia feciſti corpora habētia leuitatē. ſcilicet ignē/⁊ aerē:⁊ pōderoſitatē/ſcilicet terrā/⁊ aquā. nec leuitatē neq̄ pōderoſitatē:ſcilicet firmamentū. ¶Sapiētia tue ꝓuiſionis ordinauit etne prouiſor: ꝙ alia corpora firmamēti/ ſint velociora ⁊ digniora aliis.nā ſic ordinaſti ea ꝓpter influētiam quam habent a corporib⁹ elemētatis. ¶Spes vnica fideliū deus:benedicta ſit tua nobilis creatio.nā tu creaſti firmamentū in maxima quātitate magnitudinis. quia tali magnitudini cōgruit habere ſupra ſe celū empireum:vbi angeli ⁊ iuſti hoīes gloriātur de tua preſentia. ¶Et eſt valde conueniens rationi:ꝙ illi q̄ merentur ſuis operibus habere gloriā ſempiternā: ſint in nobiliori loco ⁊ digniori q̄ȝ ceteri quorū merita hec non requirūt. ¶Rex regum dn̄e de⁹: cū ego ſim letus vbi regnant vicia ⁊ peccata.⁊ ſim vilis ſordidus/et fetidus:propter ipſa veriſſime cognoſco/

q ego nō ſum dign⁹ habere firmamētū ꝓ habitacu
lo vel ꝓ loco. q̄a nō eſt decēs q macule polluant qđ
immaculatū debet cōſeruari. ¶Redemptor mundi
deus/tibi ſoli ſit laus ꝛ gloria. quia tu creaſti in fir=
mamēto corpora lucida/atq nitētia/vt luceāt ꝛ ni=
teant ſuper orbem: quoꝝ luce ꝛ claritate dies ſepara
tur a nocte/ꝛ nox a die. ¶Pater celeſtis deus: ſicut
tu decoraſti ꝛ ornaſti firmamentum planetis et ſtel
lis/ſic decoraſti ꝛ ornaſti terram et habitantes in ea
prophetis ꝛ aliis iuſtis hominibus: qui illumina=
uerunt habitatores eius veris operib⁹/dirigentes
greſſus ſuos ad viā eternam. ¶Dn̄e deus/ſicut tu
creator oīm es excellētiſſim⁹ i bonitate/ꝛ plen⁹ om=
ni ſapientia: ſic tua opera ſunt bona ꝛ optime ordi=
nata/ꝛ valde decora. ¶Mirabilis ordinatiōis de⁹
tante ſubtilitatis/operis/et ordinationis eſt firma=
mentū. q in ipo ſunt ſigna et planete: q̄bus regūtur
et ordināt corpora inferiora elementata. ¶Cauſa
quare corpora inferiora regunt a corporib⁹ ſupcele=
ſtibus eſt iſta: quia firmamentū in quo ſunt corpora
ſuperceleſtia/eſt nobilioris nature q̄ elemēta ex q̄=
bus corpora elementata cōponūtur. ¶Dn̄e deus/
ſicut tu voluiſti q corpora ſuperceleſtia/dominētur
corporibus elemētatis: ſic voluiſti q fiat inter homi
nes. nā tu ordinaſti/q habētes dignitates ꝛ prelatu
ras: preſint ſuis ſubditis/et ſint eis exemplum ꝛ lu=
cerna recte viuēdi. ſed peccatis noſtris exigentibus:
illi qui ad maiorē dignitatem vocati ſunt/ꝓ maiori
parte ſunt deterioris conditionis q̄ alij. ¶Singu=
laris dn̄e/in omni veritate ꝛ rectitudine perſeuerās
intantū repreſentat firmamētum noſtris oculis pul
chrum/nitens/lucidū/ꝛ ita apte ordinatū noſtre ra
tionalitati: q nobis ſignificat ꝓpter eius pulchritu
dinem/ꝛ ordinationē/tua maxima poteſtas. tua bo
nitas: et tua nobilis ordinatio. quia ſuis operibus
vnuſquiſq cognoſcitur operator. ¶Quāuis (imor=
talis deus) corpora ſupceleſtia ſignificent ꝛ repreſen
tent nobis tuā nobilē creationē: ꝛ tuā laudabilē bo
nitatem: nichilo ſecius tātū ſum⁹ ſolliciti ꝛ occupa=
ti/circa iſta opera tēporalia: q ꝓpter ipſa ignoram⁹
et obliuiſcimur tuam nobilitatē et tuā bonitatē. que
euidenter apparent ſuis operibus. ¶Deus a q̄ nul
lum malū dimittitur impunitū. cū ego ſim ille q̄ ꝓ=
pter lutoſas ꝛ fetidas voluptates carnis/oblit⁹ ſim
recognoſcere tuam innumerabilē bonitatē: meipſū
morte perpetua iudico eſſe dignū: niſi circa alia opa
iſtis contraria/ꝛ obulantia mutem totaliter ſtatum
meum. ¶Exauditor iuſtorum precum deus: poſtq̄
tu creaſti firmamentū adeo pulcrū et nitens/in quo
poſſidebunt iuſti eternam gloriā: cur aliquis dum vi
uit in hoc ſeculo ceſſat laudare et exaltare tuum no=
men glorioſiſſimū: et cur poſtponit tuum ſeruitium/
propter bona tranſitoria huius mundi: quia ſoli ſer
uitores tui erunt participes eterne glorie in celo em
pyreo/aut vbi tu ordinaueris deus. ¶Domine de=
us: quando quiſq accepit ab aliquo aliquod mun⁹
immediate poſt receptionē muneris obligat⁹ eſt ei.
et ſi munus admittens noticiā veram habuerit: ſta=
tim cogitabit vt illi munus illud poſſit remunerare.
et iterim ante remunerationē et poſt/ſemꝑ conabit
q poſſit illi facere qđcunq placitū fuerit atq gratū.
et quāto maius munus fuerit: tāto magis ſe illi ſen
tiet obligatum. ¶Unde cum tu largitor omniū bo
norum/tot et tanta dona nobis dederis: quomodo
poſſumus eſſe ita mentibus excecati/q nō recogno
ſcimus a te tot beneficia accepiſſe. quia nichil aliud
deberemus noſtris cordibus cogitare: niſi vt poſſe=
mus facere ea que ad tuum ſeruitium cederent ꝛ ho
norem. ¶Plaſmator noſter deus: cui⁹ imperio om
nia ſunt ſubmiſſa: poſtq̄ placuit tibi ornare et deco
rare firmamētum luce et nitoribus/placeat tibi per
tuam miſericordiā decorare et illuminare fines ter
re ſanctis et iuſtis hominib⁹. qui dirigant et illumi=
nent tenebroſos homines: qui a via deuiant verita=
tis. ¶Dn̄e deus ita pauci ſunt numero iuſti iter in=
iuſtos: q quaſi vix lucet lux inter tenebras per quam
oportet quēlibet ad paradiſi gaudia peruenire. cum
vix ſit aliquis/qui in mundo luceat inter tot homi=
nes tenebroſos. ¶Unde dignare pie et miſericors
ieſu chriſte tantam gratiā tuis fidelibus catholicis
infundere: q ipſi per totū orbem terrarū tale lumen
deferant et nitorem: et ſic inter alios luceant: vt pul
ſis penitus cūctis tenebris a ſeipſis/recta via ad te
qui es verus fons luminum/dirigant greſſus ſuos
¶Deus vne in eſſentia ꝛ trine in perſonis: ſicut tu
creaſti ſolem in medio firmamenti: vt illuminet ꝛ ca
lefaciat vniuerſam faciē terre. ſic voluiſti ponere tu=
am ſanctam crucē i terra: vt illuminet corda hominū
excecata: et vt calefaciat catholicorum viſcera in tuo
ſeruitio et amore. ¶Dn̄e deus: ego video q terra nō
contrariatur neq reſiſtit recipere lucem ſolis: imo ꝑ
mittit ſe ab eo illuminari ꝛ calefieri. ſed homines cō
trariantur et reſiſtunt ſigno tue ſancte crucis: ita q
non permittūt ſe ab eo illuminari vel calefieri i tuo
amore. vnde iſta contrarietas et iſtud obſtaculum
habent originē a noſtris cecis mētibus: vbi regnāt
vicia et peccata que excecant et infrigidāt corda no
ſtra. ¶Quare dn̄e deus: tu qui non vis mortem pec
catorum ſed vitam: te ſupplex et humilis rogo vt ca
lefacias feruore vere dilectionis noſtra viſcera ꝛ re=
ſtringas in nobis calorem voluptatū carnalium in
tantū vt impendamus illum honorem et ſeruitium
quod tibi ſoli tanq̄ vero dn̄o debet reddi. ¶Deus
qui ſanas ſaucios ꝛ infirmos/tu poſuiſti nos ſuper
faciē terre: que diſtat a celis maximo ſpacio. ¶Un=
de cum ego ſim hic inferius ſuper terram/et peccata
mea fecerint me valde ponderoſum et grauem/ꝛ ne
queam ſine tuo auxilio ad celſitudinem tam alti lo=

ci aſcendere:pie et ſuppliciter te oro/ꝙ tu prepares michi per gratiam/ſcalam meritoriã: per quam ad celos poſſim aſcendere/ita ꝙ non reſiſtat michi põdus vel grauitas meorum peccatorũ. ¶ Per iſtam ſcalam/nullo modo poſſum aſcendere: niſi prius ꝑ veram penitentiam meorum peccatorũ depoſuerim grauitatem.quia ſolum purificati aſcendunt ꝑ huiuſmodi ſcalam/ad eternam beatitudinem tui deꝰ.

¶ Qualiter deus creauit elementa.

DEus qui mortificata viuificas/bene dictum ſit nomẽ tuum glorioſiſſimũ in eternum:q̃a tu feciſti quatuor elementa ex prima materia/ꝛ voluiſti ꝙ illa crearentur de craſſiori materia q̃ꝫ firmamentum ¶ Dñe deus tu diſpoſuiſti ꝙ elemẽtorum alia eſſent de craſſiori materia/et ponderoſiori q̃ꝫ alia/et vt alia cõtrariarent̃ aliis/et haberent diuerſa corpora/ac diuerſa loca: ita vt quodlibet haberet ſuum locũ ſibi appropriatum et determinatũ. ¶ Nã tu diſpoſuiſti ꝙ ignis eſſet ſuꝑ aerem:quia ignis eſt de ſubtiliori materia/q̃ꝫ aer.et quia aer eſt de ſubtiliori materia q̃ꝫ aqua:ideo ordinaſti ꝙ aer eſſet ſupra aquam.et quia aqua nõ eſt de tam craſſa materia ſicut terra:idcirco fuit rationabile eã terre ſupeſſe ¶ Honor ꝛ gloria ſit tibi dñe deꝰ: qui creaſti quatuor qualitates: que ſunt in quatuor elemẽtis.et appropriaſti vnicuiqꝫ elemento ſuã propriam qualitatem.igni ſcilicet caliditatem/aeri humiditatem/aque frigiditatem/et terre ſiccitatem.

¶ Item tu dediſti vnicuiqꝫ iſtorũ quatuor qualitatum/ſuum ſubiectũ:in quo q̃libet permaneat.ita vt vnaqueqꝫ qualitas ſit de neceſſitate in ſuo ſubiecto/et ſit ſibi eſſentialis(id eſt neceſſaria vt ſit)qualitas: et ſubiectum ſit eſſentiale ſue qualitati. ¶ Clementiſſime dñe/ſicut tu dediſti cuilibet qualitati ſuũ proprium ſubiectum:ſic humiliter te oro/ꝙ ego ſeruus tuus poſſim facere de corde meo ſubiectum/in quo ſit et continue permaneat tua dilectio:ex quo quidẽ procedant laudes et ſeruitia:que ſint ad honorem ꝛ gloriam tui deus. ¶ Deus qui cũctis animatis ſua neceſſaria ſubminiſtras:tu diſpoſuiſti ꝙ due q̃tuor qualitatum/ſint actiue:et alie due paſſiue.nam caliditas ꝛ frigiditas ſunt due qualitates actiue/humiditas vero atqꝫ ſiccitas/ſunt alie due qualitates paſſiue. ¶ Iſte quatuor qualitates/ſunt annexe adinuicem ꝛ concordantes.quia ignis per ſe naturaliter calidus eſt:et eſt ſiccus ratione terre.et aer eſt per ſe naturaliter humidus:et calidꝰ ratione ignis. aqua autem per ſe naturaliter frigida eſt/humida vero ratione aeris.et terra per ſe naturaliter ſicca eſt: et ratione aque frigida. et ita ille quatuor q̃litates ſunt annexe adinuicẽ/ratione conuenientie ꝛ concordãtie:que eſt inter ipſas. ¶ Unde mirabiliter diſpoſuiſti recte ordinator:quecũqꝫ creata ſunt.neqꝫ mirum: quia ante cõſtructionẽ mũdi/ab eterno ſcilicet/preuidiſti quecũqꝫ futura erant. ¶ Glorioſiſſime deus: vera caritas et dilectio fidelium:tu ordinaſti vt quelibet qualitas ſit actu in ſuo ſimplici elemẽto.q̃a calor eſt in igne actualiter ꝛ nõ potẽtialiter.ꝛ hoc ideo eſt:q̃a ignis eſt ſimplex/in quãtũ calor ineſt ei actualiter.ꝛ ſicut ignis naturaliter/eſt calidus actualiter ſic ſimiliter aqua eſt frigida actualiter.ꝛ aer humidꝰ actualiter.terra quoqꝫ ſicca eodem modo actualiter ¶ Et quãdo tu vis ꝙ elemẽta ſimplicia intrent cõpoſitionẽ:aſſumis aliquas partes elemẽtoꝝ ſimplicium/ꝛ coniungis ea ſimul et cõponis/et hoc ratione cõuenientie ſiue cõcordãtie:que eſt inter eorum qualitates.vnde cõueniẽtia ſiue cõcordãtia que eſt inter quatuor qualitates elementorũ:eſt cauſa quare corpora elemẽtata perueniunt in eſſe ¶ Dñe deꝰ facta cõpoſitione elemẽtorũ in corporibus elemẽtatis.corpora illa elementata/tã rationabilia/q̃ꝫ ſenſitiua/q̃ꝫ etiã vegetatiua:ſunt in eſſe tanto tẽpore in illa cõpoſitione/ſicut de tua ꝓcedit libera voluntate.quia quãdo placet tibi ꝙ ipſa iter ſe diſſoluãtur/diſiungant̃/et corrũpant̃:tũc quodlibet elementum reuertitur ad ſuũ ſimplex. ¶ Eterne et immortalis deus:tu ordinaſti ꝙ duo q̃tuor elemẽtoꝝ ſint leuia. et alia duo põderoſa ꝛ grauia.ꝛ hoc ordinatum eſt aptiſſime a te/ex eo vt ignis ꝛ aer naturaliter ſemꝑ ſurſum aſcendãt/ratione ſue leuitatis.et vt terra et aqua naturaliter ſemꝑ deorſum tendãt:ꝛ cẽtrũ appetant/ratione ſue ponderoſitatis. ¶ Pater celeſtis deus:iſtã leuitatẽ et iſtã ponderoſitatẽ appropriaſti quatuor elemẽtis/ꝛ ex influentia corporũ celeſtium generãtur pluuie/venti/niues/tonitrua/fulgura/et nubes.Quia loca ſuperiora cõtrariant̃ locis inferioribus ꝓpter hoc:q̃a quãdo elemẽta leuia intrãt cõpoſitionẽ cũ grauibꝰ ꝛ ponderoſis:tunc leuia de natura ſui exigũt reuerti ad ſuperiora loca/ꝛ ponderoſa ad inferiora.ꝛ ita ꝓpter iſtã cõtrarietatẽ ꝛ repcuſſionẽ que fit inter elemẽta/oriunt̃ oĩa ſupradicta vt dictum eſt. ¶ Scrutator cordiũ deꝰ:tantã cõuenientiam ꝛ cõcordãtiã/facis eſſe inter corpora cõpoſita ex elementis:ꝙ qualitates eoꝝ facis ſimul cõuenire et concordare in eodẽ ſubiecto.licet diuerſas qualitates ſit in eis reperire. ¶ Unde ꝓpter iſtã cõueniẽtiam ꝛ participationẽ que fit inter elemẽta compoſita et eorũ qualitates:generant̃ indiuidua:ꝛ corrumpunt eorũ diſcordantiam in ſeipſis. ¶ Quare omis laus et gloria attribuat̃ tibi ſoli deo.nã mirabili ordinatione ꝛ valde virtuoſa facis itrare cõpoſitionẽ quicq̃d ex quatuor elemẽtis componit̃:vt patet vnicuiqꝫ cõpoſitionẽ aliquã ſubtiliter cogitanti. ¶ Domine deus virtutũ/cum ego ſim compoſitus ex quatuor elementis/ꝛ vnum illorũ ſit ignis:valde miror

quare ꝓꝑetas partis ignis: ꝗ eſt ĩ me: nõ me calefacit in tuo amore. ¶ Quare pie ⁊ miſericors deꝰ flexis genibus te oro: vt taliter facias me ſentire ꝓprietatem ardoris ignei/ qui debet eſſe ĩ me ratione ignis: ꝙ habeã ita feruentẽ amorẽ/ tibi ꝑmo ⁊ poſtea meo proximo. ꝙ vnicuiqꝫ ſcđm gradũ ſuum poſſim integre ⁊ debite reſpõdere. ¶ Quia peccatis meis exigẽtibus/ ego ſentio ĩ me ꝙ ita refrigeratũ eſt cor meũ circa tui amorẽ/ ⁊ mei ꝓximi. ꝗ a vix eſt in eo minima ſcintilla ardoris/ que ꝑ momentum vnicũ in virtute ardeat caritatis. ¶ Deꝰ noſtre ſaluationis ſpes vnica/ valde miror ſimiliter de meipo qualiter poteſt ẽẽ: ꝙ poſtq̃ ego ſic compoſitus ex aere (qui habet ꝓꝑetatem humiditatis) oculi mei nõ ſunt humidi ꝓpt lacrimas eis aduenientes de planctu meoꝝ preteritorum criminũ. et qualiter poteſt eſſe/ ꝙ cor meũ eſt ita proteruũ et crudele ad capiendã vindictã. ¶ Domine deus cũ ego ſim compoſitus ex elemẽtis/ quorum quedã habẽt leuitatẽ. quomodo poteſt ẽẽ ĩ me tanta pigricia mouẽdi volũtatẽ meã de viciis ad virtutes. ¶ Dñe ieſu chriſte ſicut ſtatio naturalis non mouetur per ſui naturã aut per ſe: ſed ꝑ aliud ipſam mouens/ qđ eſt extra ſe. ſic iſta ſegnicies ſiue pigricia que eſt in me: reddit me pigrũ ad tuum ſeruitiũ faciendum: et ad cetera bona. neqꝫ ꝓuenit ex natura quã michi dediſti: ſed ex alio qđ non eſt ipſa natura. quod eſt peccatũ/ ortum in me accidentaliter: qđ reddit me pigrum ⁊ ſomnolentũ circa omnia bona.

¶ Prima reſurrectio a mortuis ieſu chriſte/ cum tu creaueris me in parte aquoſum. ⁊ dederis michi cauſam et occaſionẽ diligendi te: et exaltãdi nomẽ tuũ per vniuerſam terram. quomodo poteſt eſſe ꝙ oculi mei non fluũt lacrimis: et non plorant tuam paſſionem/ et tuã mortẽ/ quã ſubiſti: vt humanũ genus redimeres a diaboli poteſtate. ¶ Dñe deus: tot ⁊ tantas cauſas ⁊ occaſiones dediſti michi: ꝙ debeam tibi imperpetuũ deſeruire/ et nomen tuũ exaltare inter omnes generationes. ꝙ cõtinue die ac nocte teneor te laudare/ ⁊ eſſe totaliter deditus tuo ſeruitio ⁊ honori. ¶ Dñe/ qui ꝓpter patientiã plura toleras. nõ eſt herba aliqua ſiue planta/ quãtũcunqꝫ ſit in arido loco ſita: que tanto tẽpore aqua careat pluuiali ſicut mei oculi lacrimis caruerunt. quia vix inuenitur aliqua herba vel plãtula que ad minꝰ nõ ſit humefacta pluuia ⁊ rigata ſemel in ãno. ſed oculi mei caruerũt lacrimis toto tempore vite mee. in hoc ꝙ nunq̃ fuerunt moti ad effundendũ lacrimas. nec cor ad ſuſpiria vel ad fletum: quibus mea aĩa a carnis contagiis mundaretur. ¶ Veriſſime percipio nunc et cognoſco ꝙ tu magis creaſti me de terra: q̃ de ceteris elementis. et hoc patet per opera que ego feci hactenꝰ quia hactenus cor meũ ſemper circa terrena opera et tranſitoria anhelauit. et ſemper hucuſqꝫ de terrenis cogitauit omittẽs meditari celeſtia. ¶ Unde licet dñe deus: ego ſciam et ſentiam in me plus eſſe de terra: q̃ de ceteris elementis. ⁊ ideo ponderoſus petens centrum/ te humiliter oro taliter cor meum leue facias: vt poſſit aſcendere ad te per celeſtes meditationes. ¶ Quare ergo cum in me ſit maior quãtitas terre: q̃ aliorum elementorum/ tanta eſt in me ſuperbia atqꝫ iactantia/ ⁊ maxime cum terra ſit vilius elementum/ groſſius/ et magis põderoſum: q̃ aliquod aliorum. certe caligo criminum excecauit penitꝰ mẽtem meam. ⁊ propter hoc hucuſqꝫ magis ſecutus fui facta opera diabolica: q̃ te deum.

¶ Qualiter deus creauit metalla.

DEus qui lapſos in crimina/ reparas ad virtutes. benedicta ſint omĩa opa tua. tu enim creaſti metalla de materia elementali: quã creaſti de primordiali materia. ¶ Dñe deus: tu creaſti alia metalla fortiora aliis. ⁊ alia pulchriora ⁊ meliora aliis. et voluiſti vt quedam eorum ſint de natura fuſibili ſiue diſſolubili: ⁊ alia de natura conteribili: ⁊ alia de natura extenſibili: et quedã alia que non poſſunt diſſolui/ conteri/ vel extendi ¶ Deꝰ qui largiflue bona que ſunt magis neceſſaria tribuis tu diſpoſuiſti ꝙ metalla que ſunt magis nobis neceſſaria: inueniãtur in maiori quantitate q̃ alia. et ꝙ habeatur de ipſis melius forum: q̃ de aliis. ¶ Saluator mundi deus/ benedicta ſit tua ſancta ordinatio. quia tu ordinaſti ꝙ omnia metalla eſſent de tali natura/ que eſſet apta et conueniens humanis ſeruitiis nam niſi eſſet ferrũ/ mediante quo homo poſſet ſcindere/ nichil fuiſſet cum quo fuſtes ⁊ alia groſſa corpora ſcinderentur. et multa alia non fuiſſent in eſſe: niſi ferrum eſſet: quorum exiſtentia valde eſt neceſſaria. ⁊ niſi fuiſſet aurum ⁊ argentum non fuiſſent cõgregati theſauri/ neqꝫ eſſent plena ornamenta. ⁊ niſi fuiſſet ſal/ non eſſent cibaria condita ſapore. ¶ Deus omĩa preuidens: in hoc ꝙ tu creaſti omnia metalla de tali natura ſicut ſunt: ſignificatur nobis ꝙ tu creaſti ea propter neceſſitatem hominum/ ⁊ non propter neceſſitatem ſui ipſorum. ¶ Dñe ieſu chriſte/ cum tu creaueris metalla ad ſeruitium humani generis: homo diues auro et argento qui ſit auarus/ valde debet ex ſua auaricia ĩcrepari propter hoc: quia ponit totum animum ſuum et intentionẽ circa diuitias ſuas. non cogitans qua intentione/ tu eũ ipſis prepoſueris. nã ſi q̃s bene aĩaduertat: vnicuiqꝫ date ſunt facultates non vt ipſe congreget theſaurorum cumulos/ aut in abuſibus eas expendat. ſed vt paſcat tuos pauperes: qui ſine eorum auxilio/ in mundo nequeunt ſuſtẽtari. ¶ Domine deꝰ/ qualiter poteſt eſſe: ꝙ tãta auaricia/ et tanta cupiditas ſit in mundo. nam tu creaſti aurum/ argẽtum/ et lapides precioſos: vt cõmuniter

omnes partẽ habeant:et omnibus deſeruiãt.ſed mũ
dana cupiditas ita trahit ad ſe corda hominũ: vt q̇=
libet vellet(ſi eſſet poſſibile)ad ſe omnes diuitias ap
plicare.¶Quare clementiſſime dñe oculorum lacri=
mis madidis a corde manantibus te oro: ꝙ tu aufe=
ras a voluntate mea auariciam/ et concupiſcentiam
bonorũ temporalium: taliter vt penitus eorum con
cupiſcẽtia procul pulſa / per obſeruationem tuorum
mandatorum adheream tibi deus.¶Tanta eſt aua
ricia ⁊ concupiſcentia hominũ mundanorũ: ꝙ licet
naturaliter vnicuiq; ſufficiat comedere vno ore / et
vnum par veſtium habere/ ⁊ in vno equo equitare/⁊
cubare in vno lecto:propter hoc non remorantur qui
ſint ita cupidi/et ita omnia amplectentes ac ſi poſ=
ſent comedere multiplici ac vario ore in eodem tem
pore et decem paria vel plura veſtium iduere.atq; in
pluribus equitaturis equitare: et in pluribus lectis
cubare.¶Fortitudo fragilium deus.ſicut aurum et
argentum inuenitur ſemper in terra: ſic cor et mens
auari hominis/verſatur die ac nocte circa terrenas
concupiſcentias huius mundi.¶ Sed theſaurꝰ ſpi
ritualis inuenitur in hominibus / qui querũt gloriã
ſine fine durantem.⁊ qui quaſi continue/die noctuq;
contemplãtur in tuis diuitiis incorruptibilibus: q̃s
non poſſunt rodere tinee neq; mures . ¶Ergo dñe
deus:cum ſummus theſaurus ſolum inueniatur in
regno celoꝝ:ego humilis ſeruus tuus te ſuppliciter
imploro:vt ego ſolummodo theſauriſem ⁊ cogitem
in celeſtibus operibus/in quibus eſt inuenire tuam
gloriam paradyſi. ¶ Conſolator deſolatorum dñe
ieſu chriſte: q̃plures homines circundant fere vni=
uerſa littora maris:⁊ vniuerſum orbem terrarum: ꝓ
theſauro huius mundi tranſitorio congregando. et
ratione ipſius multos patiuntur labores: ⁊ timores
noctis.⁊ frequẽter accidit/ ꝓpter diuitias huiꝰ ſeculi
multos vitupari/vulnerari/⁊ etiã occidi. ¶ Itẽ pro
pter theſauros mundanos/plures efficiuntur prodi
tores/fures /et homicide.⁊ que plura accidunt terre
(vt breuius loquar)aurum ⁊ argentum/ eſt cauſa et
occaſio eterne condemnationis:fere maiori parti ho
minum huius mundi.¶ Cum ergo iſte mundanus
theſaurus tranſitorius tãtam poteſtatem habeat ſu
per homines(licet illi ſciant theſaurum in parte eſſe
cauſam ⁊ occaſionem perditionis eorum finaliter:⁊
ꝙ non poſſit eos per ſe ad ſaluationem habendam/
aliquatenus adiuuare) quomodo poteſt eſſe/ꝙ ho=
mines huius mundi/ſunt ita cordibus et mentibus
excecati.vt propter te(qui ſolus habes eſſe ſue ſalua
tionis refugium ſingulare)non tantum faciunt ſicut
propter theſauros huius ſeculi qui ſunt eis occaſio
patiendi penas perpetuas in inferno. ¶Deus/qui
tam iuſtis q̃ reprobis bona temporalia tribuis in=
ceſſanter.tu creaſti metalla ad hoc vt communiter
ſeruiant hominibus huius mundi.ſed tanta eſt aua
ricia et cupiditas huius vite tranſitorie/peccatis no
ſtris exigentibus:ꝙ quilibet conatur ſibi appropria
re hoc quod a te eſt omnibꝰ communiter elargitum
¶Domine deus ſi nos vteremur auro/argento / et
aliis diuitiis ea intentione qua tu produxiſti in eſſe/
et vis ꝙ ſint in terra.certe tui pauperes ⁊ inopes ſe=
pius a diuitibus paſcerentur/ q̃ paſcantur: ⁊ ſepius
ſuccurreretur eis in omnibus aliis ſuis neceſſitati=
bus:q̃ nunc fiat. ¶ Sed prohdolor:quia pauperes
et inopes temporalium facultatum multotiẽs fame/
ſiti/frigore/⁊ multis aliis neceſſitatibus moriuntur:
quibus humanum corpus deprimitur in hac vita.
quia humanum corpus multis ſubiacet nocumen=
tis.¶Humane ſalutis amator piiſſime ieſu chriſte:
videtur michi:⁊ ita compertum eſt:ꝙ theſaurus hu=
ius ſeculi non eſt communis omnibus neq; diuiſus
equis partibus . ſed tu qui es theſaurus noſtre ſal=
uationis es communis omnibus/et equalis . quia
apud te nulla eſt acceptio perſonarum. Quia quili=
bet poteſt te bonis operibꝰ adipiſci/et poteſt eſſe pri
ceps tue glorie ſempiterne(aliter enim poſſeſſor tue
beatitudinis nequit eſſe)vnde equaliter reſpicis ⁊ re
cipis opera quorũcunq;. ¶ Unde q̃plurimum mi=
ror de fatuitate hominum/que tanta eſt:ad quid ipſi
cum tanto ſudore laborãt acquirere theſauros tran=
ſitorios huius mũdi:qui ſunt diſperſi et poſſeſſi a di
uerſis hominibus per diuerſas partes orbis.et qua=
re illi nõ ita laborant vel plus acq̃rere ſuis meritis
theſaurum celeſtis glorie:qui tantum in te deo inue
nitur:et non in aliquo alio.in celis ⁊ nõ alibi. ¶Deꝰ
qui libentius tribuis:q̃ recipiãt admiſſores. cum tu
dederis communiter humano generi/tantũ de the=
ſauris huius ſeculi:ꝙ oĩbus ſufficeret /ſi eſſent equis
diuiſi portionibus inter eos.valde dolendum eſt/q̈a
maior pars hominum eſt ita turbida: ⁊ anhelans ad
aggregandos cumulos theſaurorum:ꝙ propter hoc
theſauri non ſufficiunt neceſſitatibus pauperum mi
ſerorum.licet theſauri ſint creati in maxima quanti=
tate.¶Ergo cum theſauri huius ſeculi non ſufficiãt
hominibꝰ vniuerſis.et hoc propter rationes ſepe di=
ctas:oportet ꝙ tu(qui es verus theſaurꝰ celeſtis pa=
trie paradyſi)ſis ita ſufficiens et abundans / ꝙ om=
nes illos eo adimpleas qui per tuam gratiam mere=
buntur ſuis meritis adimpleri.¶Domine deꝰ/cum
nullus theſaurus habeat virtutem ſiue poteſtatem:
ꝙ poſſit adimplere deſideria hominum vero modo
propter hoc:quia nichil creatum poteſt corda homi
num ſaciare.ideo oportet ꝙ tu ſolus ſis theſaurꝰ ad
implens/et ſatiens corda/et hominum voluntates.
cum tu ſolus ſis ille qui nullum defectum poteſtatis
aliquatenus patiaris.¶Principium deus ſine pri=
cipio:et ſine principe princeps. plus confert ſine ali=

qua comparatione homini fameſcenti ac ſitienti in-
uenire panem ad comedendum et aquam ad biben-
dum: q̄ ſi inueniret vniuerſos theſauros huius mun
di. et maxime ſi de illis theſauris non inueniret ad
vendendum aliquid qđ poſſet comedere vel bibere.
¶ Ergo domine deus: quid prodeſt homini mortuo
ſi in alio ſeculo inueniret globos infinitos auri et ar
genti: quos ipſe in hoc ſeculo congregauit. ſi ipſe
valde fameſceret et ſitiret: quod proculdubio facit/
imo patitur maximos calores/ et frigora. Certe ego
credo ꝙ etiam pigeret eum illos in alio ſeculo inue
nire. ¶ Juſtam libram tenens/ iudex incommuta-
bilis: valde eſſet neceſſarium et conducibile/ auaris
diuitibus huius mundi: ꝙ nunq̄ in toto tempore vi-
te ſue inueniſſent theſauros auri/ ſeu argēti/ aut alia
bona tēporalia/ nec ꝙ ipſi appropriaſſent ſuis priua
tis vſibus: quod tu communiter omnibus prebuiſti.
quia talis appropriatio erit eis cauſa et occaſio di-
uerſa tormenta imperpetuum patiendi. ¶ Glorioſiſ
ſime deus: vehementer honorandus/ benedicendus
et laudandus es: propter theſauros huius munda-
ne vite/ et propter cetera bona mundana: que nobis
ſolum tua bonitate: et non noſtris meritis tribuiſti.
ſed valde plus ſine comparatione debet tibi impen
di laus et gloria: propter theſauros virtutum quos
iuſtis hominibus effudiſti. Quia vero modo loquen
do: aurum/ et argentum per modicum temporis eſt
durabile: et breuiter nullius eſt valoris/ ſi quis velit
ſubtiliter hoc videre. ſed theſaurus virtutum/ eſt in-
eſtimabilis bonitatis. quia ſolus ille eſt cauſa eterne
beatitudinis acquirende. ¶ Iſtum theſaurum ſic po
teſt adipiſci quilibet chriſtianus: vt ſeruet ſine inter-
ruptione mandata ſalubria tui deus.

¶ Qualiter deus creauit vegetabilia.

DEus qui tua prouidentia/ cuncta re-
gis: tibi ſit laus et gloria in eternum.
qui creaſti vegetabilia ex elementis:
que diuiſiſti in plures et diuerſas ſpe
cies/ ꝙ vnūquodq̄ eſt i ſua ꝓpria ſpe
cie ſecūdū genꝰ ſuū. ¶ Mirabili di-
ſpoſitione ordinaſti domine deus omnia vegetantia
nam tu creaſti ea in diuerſis figuris/ in diuerſis quā-
titatibus/ et in diuerſis proprietatibus. nam alia ve-
getabilium ſunt arbores. et alia herbe. alia ſunt qua
ſi leuia/ alia vero ponderoſa. et aliqua inſuper recta/
cetera autem curua et obliqua. ¶ Item tibi placuit
ordinare ꝙ alia vegetabilium (vt ſunt quedam arbo
res) retinerent per totum annum folia: ⁊ alia non: et
vt aliqua florerent ac fructificarēt. alia vero minime
ita ꝙ alia ferrent fructus boni odoris ⁊ boni ſaporis
et quedam nec boni odoris/ neq̄ boni ſaporis ¶ Be
nigne ⁊ miſericors deus: cum tu creaſti vegetantia:
tu appropriaſti cuilibet ſuam propriam qualitatem
ſecundū genus ſuum. et ob hoc alia vegetatiuorum/
ſunt calida et ſicca. alia calida et humida. alia frigi-
da et humida. et alia frigida ⁊ ſicca. ¶ Preterea pla
cuit tibi: ꝙ alia vegetatiua eſſent dura et aſpera: alia
autem mollia et plana ¶ Domine deus: tu creaſti ve
getatiua ad hoc vt alia eſſent cauſa conſeruationis
ſanitatis hominibus. alia reuera cauſa ⁊ occaſio ſua
rum infirmitatum: et voluiſti ꝙ alia creſcerent in pla
niciebus: ⁊ aliqua in montibus. quedam nichilomi-
nus inuenirentur in locis calidis/ alia in frigidis/ ali
qua vero in locis equaliter temperatis. ¶ Deus qui
cuncta viuificas: tu creaſti qđlibet vegetabile in ſua
propria qualitate: ita ꝙ vnūquodq̄ habet ſuum tem
pus aſſignatum ⁊ determinatum ad maturationem
ſui fructus. Quia quodlibet vegetabile ſecundū ſpe
ciem ſuam: habet ſuas ꝓpꝛietates diuerſas ab aliis
vegetabilibus: et hoc tam in tēpore: q̄ in ceteris ſuis
proprietatibus. vt patet ſi quis velit conſiderare de
lauro: que ſemper continue per totum annum cōſer-
uat folia ſua/ qualiter eſt contraria et diuerſa ceteris
arboribus q̄ omittūt folia in tēpore hiemali. ¶ Un-
de q̄plures diuerſitates et contrarietates poſuiſti in
vegetabilibus. et ſi nos benevolumus cogitare om-
nes diuerſitates et proprietates vegetabilium: vi-
debimus manifeſte/ ꝙ omnes ſunt neceſſarie huma
ne vite. et ita decuit ꝙ a te ordinarentur. ¶ Domi-
ne deus: q̄ tua permiſſione omnia toleras: tu creaſti
aliqua vegetabilia i tali ꝓprietate/ et i tali natura: ꝙ
oportet illa ſuſtineri et conſeruari in ſua ſpecie ab
hominibus. Nam niſi eſſet humana ſpecies: ipſa
non poſſent conſeruari in eſſe. quia niſi homines
ſeminarent et colligerent: multa ſunt vegetabilia
que non poſſent naſci/ florere/ ſiue fructificare. ſed
alia vegetabilia ſunt que non oportet ab homini-
bus ſeminari: neq̄ vt fiat circa ipſa aliqua agricul
tura. quia per ſe naſcuntur/ fructificant/ et conſer-
uantur in ſua ſpecie. ¶ Rector mundi deus/ tu di-
ſpoſuiſti ꝙ aliqua vegetabilia ſint magis neceſſa-
ria hominibus: q̄ alia: et ꝙ quedam vegetabilium
ſint vtiliora hominibus: q̄ ceteris animalibus.
¶ Ita ſapienter domine deus ordinaſti cuncta in
ſeculo: ꝙ tibi placuit: vt fructꝰ quorūdā vegetabiliū
ſint ſapidioris et dulcioris ſaporis aliis et melioris
odoris. et vt ſemina illorū ſint durabiliora ſeminibꝰ
aliorꝫ. ⁊ ſimilit̄ de fructibꝰ ¶ Dn̄e ieſu chriſte ſicut ar
bor quolibet āno renouat i tribꝰ: ſcilicet i foliis flori
bus et fructibꝰ. ſic quādo tu ſubiſti mortē pro redē

ptione humani generis renouaſti lignū ſancte cru-
cis tribus : ſcilicet diuina eſſentia/et tua natura hu-
mana/et morte quam in ipſa paſſus fuiſti. ¶ Unde
per ſanctam tuā humanitatem (qua fuiſti nobis con
ſimilis/et que paſſa fuit ꝓ nobis in ligno ſancte cru
cis) renouaſti totum mūdum. Quia propter pecca-
tum prothoplaſti:erat tuorū mandatorum tranſgreſ
ſionibus inueteratus et obtuſus. ¶ Benedicta ſit
domine ieſu chriſte/tua ſancta paſſio:que nos abluit
a peccatis . quia ſicut tu poſuiſti in arboribus fruct⁹
ad ſuſtentationem humane vite. ſic poſuiſti domine
in ligno ſancte crucis/tuū precioſiſſimū corpus . vt
ſit nobis ſaluatio et gloria ſine fine. ¶ Pie domine
et miſericors:ſicut philomena et q̃plures alie aues
letantur et mouent hilariter cantus ſuos in arbori-
bus : ſic eſſet conſonū rationi/ꝙ omnes homines le
tarentur/et eſſent hilares die ac nocte/et cantarēt co
ram ſtipite ſancte crucis. in quo tu (qui es ſolus no-
ſtra ſaluatio) pependiſti. ¶ Sicut aues mouent can
tus ſuos libentius in arboribus: que magis ſunt flo
ride et plene folijs: ſic domine deus quando nos cō
ſideram⁹ paſſionē: quā pro nobis in ligno crucis ſu
ſtinuiſti. quāto plus conſideramus lignū crucis: tin
ctum et madefactū tuo precioſiſſimo ſanguine: tāto
plus debemus moueri ad lachrymas et ad fletus.
¶ Domine ieſu chriſte qui in ligno crucis vitam hu
mano generi reparaſti:nobilius / melius/ et digni⁹
vegetabile quod vnq̃ fuit creatū/fuit arbor:in qua
tuū corpus precioſiſſimū fuit paſſum . quia illa non
ſolum fuit tua humanitate nobilitata et ſanctificata
verū etiam tua diuinitate. ¶ Tanta dignitate et ſan
ctitate fuit decorata arbor crucis/in qua deſtruxiſti
peccata noſtra:ꝙ omnes alie arbores/ex quibus fi-
unt cruces ad repreſentationem illius ſanctificantur
ſola eius ſimilitudine. ¶ Ergo benedicte ſunt om-
nes ille arbores ex quibus fiunt cruces in eccleſijs.
quia repreſentatione crucium preſentium nos ima-
ginamur et conſideramus ſanctam crucem:per quā
percipimus ꝙ in ea fuit deſtructa mors totius hu-
mani generis : et eius ſaluatio reparata. ¶ Preuiſ-
ſor omniū futurorum deus:ſicut alijs vegetabilibus
eſt magis neceſſaria pluuia q̃ alijs/et indigent ma-
iori cultu et cura q̃ alia: ſic michi qui hactenus fui
inobediens tuis mandatis/ et penitus rebellis / eſt
magis neceſſaria tua miſericordia q̃ alicui alteri ho
mini qui nunc viuat. propter hoc quia mea culpa et
ignorantia fuit maior in me: q̃ ferme in ceteris mo-
le carnis humane oppreſſis. ¶ Intantum fuit mea
natura fragilis et prona ad vetita . ꝙ ſtetit hucuſq;
prompta recipere oēs modos criminū: q̄ poteſt hu
mana ſpecies cogitare. ¶ Unde pater piiſſime:niſi
tua clementia me ſpecialiter conſeruet virtute et cir
cūfulgeat meam naturam fragilem . ego cognoſco
abſq; dubio ꝙ periſbo in vicioſe mee nature malicia.
ſicut nauis ſepenumero periclitatur in mari propter
ventorum rabiem/et validā tempeſtatem. ¶ Salus
iuſtorum deus:ſicut vegetabilia ſunt talis nature ꝙ
non poſſunt viuere ſine aqua. ſic ego ſeruus tuus ne
queo ſine tuo auxilio ad vitam eterne beatitudinis
peruenire. ¶ Non eſt ita domine deus: de vegetabi
libus ſicut de hominibus. quia vegetabilia tam cito
moriuntur ob aque nimiā abundantiam: q̃ propter
maximū defectum. ſed quanto plus tu irrigas in ob
ſeruantia tuorū mandatorum/corda hominū. tanto
ſunt magis feruentia in ardore tui amoris. ¶ Et ſi-
cut feruor dilectiōis quem habemus erga te augmē
tatur in nobis/quanto plus tu illuminas corda no-
ſtra:ſic augmentatur in nobis beatitudo eterne vite
quāto maiora boni merita acquirimus in hoc mun-
do. ¶ Immenſe poteſtatis deus:benedicta ſit tua
ſancta trinitas. quia ego video ꝙ fere omnes arbo-
res ab eorū ſūmitate/vſq; ad inferiores radices ſu-
as ſunt bone ⁊ vtiles:et quicquid in eis naſcitur. ſed
ve michi peccatori: qui a planta pedum meorum vſ
q; ad ſūmitatem capitis fui hactenus inutilis et ma
lignus. ¶ Cauſa domine quare vnaqueq; arbor eſt
fere tota bona in ſe: eſt iſta. quia quelibet conſeruat
in ſe illam proprietatem et naturam:quā tu aſſigna
ſti ei in ſui creatione. ſed ego mutaui accidentaliter
et alteraui naturam meam (in qua tu creaſti me) in
alienam naturam peſſimam/ malorū omniū nutri-
tiuam : et totaliter ſaluti contrariam/ et peruerſam.
que quidem mutatio ſtatim habuit ſuū principium:
cum ego incepi peccare/⁊ eſſe inobediēs tuis iuſſis.
¶ Domine deus/benedicta ſit creatio omniū vege-
tabilium. quia ſic vegetabilia ornant et decorāt vni-
uerſam faciem terre propter ſuū virorem/ flores / et
fructus:ſicut ſol/ luna / et ſydera/ ipſum celum pro-
pter ſuū ſplendorem/ propter que omnia nos perci-
pimus virtuoſam creationem potentem et mirabi-
lem tui deus.

¶ Qualiter deus creauit
animalia.

DEus qui es omniū fidelium vera ſa
lus : ſanctificetur tuū nomen glorio-
ſiſſimū. q̇a tu creaſti animalia ex qua
tuor elementis. animas rationales ex
nichilo. ¶ Et voluiſti ꝙ corpus ani-
malis ſit ſubſtantia corporea : et ani-
ma eiuſdem ſit incorporea . benedicta ſit tua ſapi-
entia vere deus : que diſpoſuit ꝙ humanū corpus
recipiat naturaliter animā rationalem / et ꝙ anima

rationalis habeat naturam et proprietatē eſſe in eo dē/et ꝙ ex vnione corporis et anime deueniat in eſſe ſpeciei ſue. ¶ Tanta eſt prouidētia tui deus: ꝙ tu ordinaſti vt anima rationalis habeat ſuas virtutes naturales in potentia: dum humanū corpus non eſt paratū vt in eo poſſit actu eas exercere. ſed quādo corpus eſt completū et ordinatum plenarie ad recipiendum in ſe quicquid in eo debet recipi: tūc ipſum habet in ſe omnes virtutes ſuas in actu. ¶ Item tu ordinaſti dn̄e deus ꝙ anima rationalis ſeparata a corpore humano/habeat ita bene et melius ſuas virtutes in actu vt habebat quando illi erat vnita. ¶ Et ordinaſti etiam rationabiliter ꝙ anime animaliū irrationabiliū/pereant et deleantur imediate de eſſe: quādo corpora moriūtur qb⁹ erāt vnite. qa aliter nō eēt rationabile/ſi remanerēt in eē poſt mortē corpoꝝ. ¶ Mirabiliter creaſti dn̄e de⁹ hominē in ſūma bonitatis creatione/reſpectu inferiorū: quia ipſe certificatur de ſenſibilibus/ſuis quinqꝫ ſenſibus corporalibus et ꝑcipit intellectualia quinqꝫ ſenſibus ſpiritualibus/qui conſiſtunt in anima eiuſdem. ¶ Et ꝙ tu creaueris hominē in ſūma bonitate/.et feceris eum digniorem creaturam reſpectu inferiorū: patet. quia ipſe domiatur ceteris animalibus/ꝛ omnia ſubſunt ſuo ſeruitio et ſcit ꝓpter ſuam rationē amplecti amplectenda/et fugere fugienda. ¶ Si quis ſubtiliter velit premeditari naturam animaliū irrationabiliū: ipſe videbit ꝙ mirabiliter natura eorū ordinata eſt a te deo. qa tu ordinaſti ꝙ ipſa habeāt plurimos pilos/et corium quibus induantur/et a quibus ab omni nociuo eorum corporibus defendantur. et vt talia natura miniſtret eis: quia aliter ſecūdum rationem neſcirent habere ea que eis eſſent neceſſaria. Unde naturaliter immediate quando nata ſunt natura miniſtrat eis matrū vbera ſugere/vel grana ſeminum comedere. et ſic de alijs que natura miniſtrat eis. ſed animal rationale propter ſui rationem percipit ꝛ ſcit quid facturū ſit. ¶ Creator omniū deus: tu creaſti maſculum et feminam in ſpeciebus animalium: vt generent alia animalia ſibi in ſua ſpecie ſimilia. ꝛ tu facis differre vnam ſpeciem animalis ab alia in proprietatibus/in formis/in coloribus/et in multis alijs. ¶ Sed tamen dico ꝙ quedam ſpecies animalis ſunt: que non generantur ex maſculo et femina. imo producuntur in eſſe ſine maſculi et femine generatione. vt eſt fenix/et quedam alia animalia: que generantur ex corruptione. ¶ Non ſolum domine deus: tu miniſtras naturaliter animalibus ſua neceſſaria/ex quibus in hac vita valeant ſuſtentari. imo etiam tu appropias eis loca diuerſa vnicuiqꝫ ſecūdum ſuam ſpeciem vbi ſtant. quia alia ſtant et habitant in montibus. alia in planiciebus. alia in locis altis. alia in heremis. alia in locis calidis. alia in frigidis. ꝛ nōnulla in locis equaliter tēperatis. ¶ Rex imortalis deus: tu appropriaſti animali rationali virtutem rationis: qua ſcit percipere ad operandum ea que ſunt ſecundū virtutem vt propter virtutes valeat effici particeps celeſtis glorie paradyſi. appropriaſti inſuper homini rationē: vt per eam ſciat cunctis animalibus dominari. ¶ Tibi domine imortalis omnis virtus ab omnib⁹ prebeatur. quia tu cuilibet ſpeciei animaliū irrationabiliū/appropriaſti ſuā naturam. quoniam bouinam ſpeciem creaſti: vt ſit apta inter cetera animalia ad arandū. et equinam ſpeciem ad equitandū. ꝛ aſininam ad onera deferenda/et ouinā vt eius veſcamur carnibus/et vt eius vellribus noſtra caro a frigore defendatur/et eo modo de ceteris ſpeciebus. ¶ Diuerſis modis facis domine deus: alia animaliū ab alijs differre. nam quedam ſunt ſiluatica/alia domeſtica/et aliqua ferocia/et quaſi cuncta deuorantia/alia vero mitia et manſueta. et alia eorū ſunt alijs magis neceſſaria homī in hoc mundo. ¶ O veriſſime deus/qui errantes ad viam dirigis veritatis: tua laus ab omnibus exaltetur. quia tu creaſti volucres in tam mirabili diſpoſitione: ꝙ volant per aerem hinc et inde/ſuperius et inferius ad ſui exigentiam appetitus. quare ego humilis ſeruus tuus ſuppliciter te oro: vt per tuam benigniſſimā pietatem conferas michi gratiā tot merita in hoc ſeculo acquirēdi: vt de iſtis locis infimis ad tuam beatitudinem valeā conuolare. ¶ Pater omnipotens et eterne: licet vultur ſit quaſi inter alias aues maior/nichilominus eſt inutilior et vilior inter ipſas. et ſic ego ne vulturi ſim ſimilis/timeo vehementer. quia licet homo ſine comparatione aliqua/inter cetera animalia nobilius et melius eſſe habeat (ceu manifeſtum omnibus eſt) tamē pollutus per peccata deterioris cōditionis ceteris animalib⁹ poteſt eſſe. ¶ Miſericors domīe/qui vitam vis homīs et non mortem: cū tu michi nobilius et melius eſſe dederis: ꝗ̄ alicui irratiōali animali. et ob hoc tibi imperpetuū gratiarū tenear reddere actionem. clementiſſime tuam miſericordiā precor vt poſſum: ꝙ ipſa non permittat me in deteriorem conditionem propter mea vicia labi/ceteris irrationalib⁹ creaturis. ¶ Deus in cuius ſpe/ſperātes fiducialiter ſalui fiunt. cum quēqꝫ operariū/ſua opera manifeſtant: quē bona laudabilem reddunt/et mala culpabilē et defectiuū: cumqꝫ videamus ꝙ omnia animalia nobis manifeſte tuam inſinuāt bonitatem. et eorum proprietates te oſtendant: non in aliquo defectiuū/ſed virtuoſum in omnibus potentem atqꝫ perfectum. a quo ergo vtenti ratione debet tua bonitas ignorari? ¶ Uerax domine in omnibus dictis tuis. ſicut aque de montibus emanantes/per planicies extenduntur: ſic tua bonitas in omnibus animalib⁹

ſe extendit.et in omnibus poteſt percipi euidenter. ¶ Cum te domine debeant laudare humana labia vniuerſa tam diei/ꝗ̃ noctis continue cunctis horis qualiter poteſt fieri ꝙ homines ad hoc vix per vnam horam poſſunt induci. ¶ O amabilis domine/ virtutū omniū fons inundãs. quando aliquis eſt feruēter in amore ſui domini calefactus / et aliquos nuncios ſuos videt:de eoꝝ congratulatur ꝗ̃plurimū viſione. ¶ Quare ſi ego ꝑpter peccata mea viliſſima creatura te calefactione cordis/diligerem deū meū: quando video bruta animalia/ que michi referāt tue celſitudinē bonitatis.glorificarem et laudarem tuū nomē glorioſiſſimū in excelſis.eo ꝙ tua bonitas michi in ipſis animalibus demōſtratur. Sed proch dolor quia hodie homines in amore inflāmantur. ſine comparatōne citius mulierū (ꝑpter quarū amorem in inferni puteū ſubmerguntur) ꝗ̃ in amorē tui dñe qui debes prē omnibus diligi a quocūqꝫ. ꝑpter quē amorem acquiritur regnū tuū. ¶ Deus cui⁹ nequit infinitatē/humanus comprehendere intellectus. ſi bruta animalia/beſtie quodāmodo vulgariter ſunt vocate/ex eo quia ratio deeſt eis:nō debet quiſqꝫ admirari / quia bene congruit nomen rei. ſed cum ego ex accidēti ſim effectus quaſi penitus beſtialis/ex eo quia abutor ratione:de me eſt ꝗ̃plurimū admirādū cum naturā humanam habeam/et ꝑ lapſum inobedientie beſtia ſim factus. ¶ Quicūqꝫ igitur dat laudes/vel gloriam alicui rei corruptibili in hac vita/ꝛ tui ſui dñi et creatoris laudes ꝛ gloriam derelinquit: merito debet beſtia nūcupari. ¶ Unde ve michi miſero:qui plus glorificaui et exaltaui in hoc ſeculo creaturas/ꝗ̃ te dominū creatorē. quare michi non immerito poteſt dici: beſtia factus homo.quare cū in tam vilem conditōnem mutauerim ſtatum meū: humiliter te oro / ꝙ des michi tantam gratiam vt deinceps vtar (dum hic vixero) ratione/ vt ad tuam gloriam merear peruenire. ¶ Fons miſericordie/ qui nunꝗ̃ deficis ſeruis tuis. niſi tua ordinatio preuidiſſet ordinate omnia ab eterno:videretur conſonū eſſe rationi:vt rationalia eſſent irrationalibus ſubiugata. eo ꝙ ratione quā eis appropriaſti indebite abutuntur. et brutalem eligunt ſibi vitam. ſed irrationalia animalia ſuam naturā minime derelinquūt/neqꝫ labuntur in tui inobedientiam creatoris. ¶ Domine deus:homines qui tuorum mandatorū ſunt in hoc ſeculo tranſgreſſores/ſemꝑ vetitis innitentes: ſunt brutis animalibus viliores. quia licet te bruta animalia nō cognoſcant/neqꝫ tua bonitas patefieri poſſit eis: ad minus legi eis impoſite non reſiſtunt/neqꝫ in inobedientiam incidunt tui deus. ¶ O superne ſpeculum claritatis.poſtꝗ̃ abuſus rationis facit humanā ſpeciem eſſe creaturis ceteris viliorē: oportet ꝙ in hoc mūdo/omni irrationabilitate poſtpoſita:vtatur rationabilibus. que reddunt animam ſtudioſam:ſi cupit acquirere celeſtis beatitudinis gloriam tui deus.

¶ Qualiter deus creauit angelos.

Deus eterne orbis conditor / fragiliū fortitudo / quando eſſe creaturis in principio tribuiſti:ſubſtantias incorporeas et inuiſibiles tibi creare placuit que eſſent ꝑpetuo immortales. ¶ Iſte ſubſtantie incorporee ſpirituales/ꝛ īmortales ſunt tui angeli:quos de nichilo abſqꝫ temporis duratione creaſti. ita ꝙ vnus citius ꝗ̃ alius fuit minime ꝓcreatus. ¶ Omnis honor ꝛ gloria domīe deus aſſeratur tuo nomini glorioſo: ex eo quia fuit voluntas tua beneplacita /creare angelos: qui ſunt in omnibus virtuoſi/a vicio quouis carēt/ et qui ſunt etiam tante ſubtilitatis ſubſtantie/ ꝙ nullum occupant locū nec corporalia eis impedimentū aliquod facere poſſunt. ¶ Ueneranda maieſtas diuina / tua ſit mirabilis creatio benedicta.nā tu creaſti angelos in forma eſſentiali et inſeparabili/ et formā ꝓpriā cuilibet contuliſti : ita ꝙ forma vnius non eſt forma alterius nec eſſentia.imo quilibet angelus eſt indiuiduū per ſe. quia ſanctus Michael non eſt ſanctus Raphael et econuerſo.¶ In hoc ꝙ nos ꝑcipimus et intelligimus habentem formā inuiſibilem quēlibet angelorum:intelligimus ꝙ oportet in quidditate inuiſibili cuiuſlibet eſſe formā. quia nulla forma terminata ſine quidditate nullatenus eſſe poteſt.quia alias in re habente formā huiuſmodi cadere indiuiduitas non valeret.vnde cum angeli ſint quedam indiuidua:oportet neceſſario ꝙ forma eoꝝ angelica quidditatem habeat in qua ſit.¶ Unde ꝗ̃a nos intelligimus ꝙ oportet in quidditate angelicā formā eſſe / et percipimus intellectualiter / ꝙ ad hoc vt aliquid ſit angelica creatura: tria neceſſaria ſunt eidē/forma ſcilicet et ꝗ̃dditas in ꝗ̃ ꝑmaneat illa forma/et cōuenientia ſiue coniunctio que fit inter formam et quidditatem in quo forma perſiſtit que cōuenientia eſt quedam proprietas que eſt inter formā et ſuam quidditatem ſcilicet ꝙ forma ſit in quidditate et vt quidditas habeat formam. ¶ Immortalis deus vniuerſe tibi obediant creature. qui creaſti omnes angelos / et dediſti vnicuiqꝫ tres proprietates. ita ꝙ ille tres non ſunt in quolibet niſi ſola vna ſubſtantia ſimplex angelica/que eſt ſine materiali compoſitione. ¶ Tu domine deus noſti illas tres proprietates que ſunt ſola vna ſubſtantia angelica. nā tu noſti ꝙ in ipā eſt forma/quidditas/et cōueniētia/ ſiue ꝯiunctio/que fit inter formā ꝛ quidditatē: ꝗ̃ tria ꝑpter ſui ſubtilitatē/humana fragilitas neqꝫ ꝑcipe-

¶Glorioſiſſime deus / a cuius memoria nichil labitur : tu reuelas ⁊ indicas in celeſti patria ſeruis tuis illa tria: que faciunt vnum eſſe angelicum. que non poſſunt ab hominibus perpendi in hac vita miſera temporali. ¶Excellentia creationis mirabilis tua deus: eſt valde virtuoſa et potens: quia tu creaſti angelos inter duos terminos. ſcilicet inter terminū gratie et inter terminū defectus gratie / qui quidem defectus eſt priuatio gratie: et ratione iſtoꝝ duoꝝ terminorū / placuit tibi ꝙ angeli haberent liberū arbitriū in ſua creatione. vnde ꝓpter terminū gratie habebant ipſi occaſionē boni: eo ꝙ terminus gratie erat in eis illud eſſe qđ tu dediſti eis a principio. et ꝓpter terminū defectus gratie habebant infirmitatē labendi ad malū: eo ꝙ ille terminus erat eis illa natura / que redigeret in non eſſe: niſi ꝑ tuam gratiā ſuſtineretur in eſſe. ¶Clementiſſime dn̄e tu beaſti illos angelos tua gratia et gloria: qui elegerunt incedere per terminū gratie / ⁊ euitarūt totaliter terminū defectus gratie. et cōfirmaſti eos vt ſemꝑ ambularēt per rectū terminū gratie. et ordinaſti ꝙ illi eſſent peruerſi angeli et maligni (ſcilicet demones) qui dimiſſo termino gratie deflexerunt lora ſua verſus terminū defectus gratie / qui habet reſpectū ad nō eſſe. ⁊ alter ad eē: ꝑ quē boni ambulauerūt. ¶Maximū donū gratie aſſecuti fuerūt illi angeli qui quaſi imediate poſt eorū creationē inceperunt te laudare / glorificare / et diligere / ⁊ ſtatim cognouerūt te eſſe eorū dominū et creatorem. ſed in malignis angelis et ꝑuerſis qui poſtea ꝑ peccatū fuerūt effecti demones / fuit maximus defectus gratie. quia quaſi imediate poſtꝙ̄ tu creaſti eos / fuerunt proni ad malū / ⁊ inceperūt plus ſeipſos diligere ꝙ̄ te deus. nam ipſi voluerunt in honore et reuerentia tue eſſe ſimiles dignitati.

¶Vere remunerator deus. quādo tu creaſti angelos et tribuiſti eis liberū arbitriū te laudandi et glorificandi / tanꝙ̄ ſuū creatorem et dominū: illos q̄ tales fuerūt informaſti gratia / ⁊ cōfirmaſti gloria / que eſt adeptio totius bonitatis: et ſemotio totius praue cogitationis. ¶Similiter quādo tu tribuiſti liberam voluntatē peruerſis ſpiritibus (ſcilicet demonibus) operādi bene vel inique: obſtinati fuerūt in illo ſtatu quē ipi ſibiipſis aſſumpſerūt: qui ſint eis via ꝑuerſe conuerſationis. vnde ꝓpter obſtinatōnē dictā tu ab eis totaliter tuā gratificantē gratiā amouiſti.

¶Et in hoc pater celeſtis ꝙ tu confirmaſti angelos bonos in ſtatu gratie: ſentiūt ipſi ꝓprietatē que cadit in eis ratione doni tue gratie. et hanc ꝓprietatē ipſi ſentiūt in ſe ita efficaciter / ꝙ ea ꝓprietas deſtruit et mortificat ꝓprietatē quā angeli haberent in ſe ſi ſequerentur naturam defectus qui ꝓcedit de non eſſe.

¶Eterne et imortalis deus. ꝓpter rectā viam bonorum operū quā boni angeli ſecuti fuerunt: tu remuneraſti eos / ita ꝙ appropriaſti eis habitationis locū in paradiſo vbi perciperēt tuā gloriā ſine fine. ¶Et cōtra de demonibus. nam ꝓpter elationē quam demones habuerunt in ſe / tu expuliſti eos de paradiſo: ipſos precipitans in infernū profundū / vbi penas ꝑpetuas perpetim ſuſtinebūt. ¶Euacuatis ſedibꝰ preſentia demonū: tu ſanctiſſime pater ꝓmiſiſti eas ꝑ tuā gratiā fidelibus ſanctis tuis ꝓpter ſua merita et opera qui tuis ſemitis adhererent. quia ſicut demones amiſerunt bona celeſtis patrie ꝓpter exceſſum ſui ſceleris: ſic oportet ꝙ homines acquirant illa ꝑ tuam gratiam / bonis operibus in hoc mundo.

¶Iuſte iudex dn̄e deus. demones anteꝙ̄ eſſent obſtinati in ſuo eſſe diabolico / non peccauerūt niſi ſemel tm̄ / et ꝓpter illud fuerūt obſtinati in illo ſtatu in quo nūc ſunt: ſed cum ego viliſſimus peccator totiēs ceciderim in tam varia et diuerſa crimina / et ea cōmiſerim contra te dominū deū meum: iuſtū eſt ⁊ valde conſonū rationi ꝙ grauiter puniar. Itē diabolus non peccauit niſi in vna ſubſtantia ſpirituali: ſed ego peccaui in corporali ſubſtantia et ſpirituali. quia frequenter peccaui in corpore et anima. ¶Omnia puldens vere deꝰ. qualiter ego plenus criminibus ⁊ imbutus ſordibus huius mūdi / potero collocari in illis ſedibus / a quibus expulſi fuerūt demones ꝑ peccatū: et qualiter ego aſcendere potero ſurſum in celeſtem patriam per maliciā? quia demones deſcenderunt inde per ſuperbiam. ¶Vere oportet me / ⁊ quēcūꝗ aliū cupientem ad illam aſcendere prius penitus criminibus ⁊ omni labe mūdari. quia nichil malum vel ſordidū poterit illic eſſe. ¶Benedicamus tibi domine nūc et ſemꝑ. quia ꝓpter benignitatem quā tu appropriaſti bonis angelis / et propter dona tue gratie quā eis quottidie elargiris: ipſi ſunt adminiſtratores noſtri in cūctis bonis noſtris opibꝰ. ⁊ adiuuant nos quādo tribulationes et anguſtie nos coartant. ¶Maxima fuit ergo hec gratia quā feciſti nobis: quando angelos feciſti miniſtros noſtros ⁊ coadiutores noſtros. nam ipſi protegunt nos a diuerſis tentationibus: quas nobis ſuggerunt demones falſo modo. ¶Tantam induſtriam et tātam ſagacitatem habent demones / et ita ſunt dediti et voluntarij ad ſuggerendum nobis prauas monitiōes vt niſi eſſent angeli nos iuuantes / abſꝗ ſuis defenſionibus / ſuis falſis ſuggeſtionibus reſiſtere nō poſſemus. ¶Benedicta ſit omnipotens deus tua ſancta eſſentia. quia non creaſti me tunc / quando malignos ſpiritus procreaſti. ſi enim tunc creaſſes me et feciſſes me eſſe angelicum ſicut eos: videtur michi ꝙ ego propter culpam meam fuiſſem vnus de peioribus / qui fuiſſent tunc temporis procreati. ¶Quia hactenꝰ nō ꝓfecerūt michi auxilia angelica / vel ſcripture ꝓphetice / aut admonitiōes religioſoꝝ: vt ego facerē faciēda ⁊ fugerē fugiēda: imo licet āgeli ſemꝑ me adiuuerit hucuſꝗ / ⁊ iuſti hoīes michi ꝑdicauerit

viam ſanctam per quam debuiſſem ſine deuiatione
aliqua preteriſſe: non ꝓpter hoc deſtiti quin ego ſim
operatus ꝑuerſius/ꝗ̃ aliquis notus meus. ¶ Un⸗
de domine deus pie et miſericors / quia tu creaſti
me in eſſe humano/et in hoc tẽpore tibi gratias ago
quas mea fragilis humanitas tibi poteſt agere crea
tori.nam queadmodũ predixi : ſi ego tunc creatꝰ fu⸗
iſſem vnus(vt michi videt̃) fuiſſem de ꝑuerſioribus
tunc creatis. quare licet nunc ſim valde peccator et
vndiqꝫ plenus vicijs:ſpero in tua miſericordia / ꝙ ꝑ
penitentiã ad felicitatẽ glorie valeã releuari. ¶ Pa
ter ingenite deus:maximã cauſam ⁊ occaſionẽ dedi
ſti hominibꝰ tibi ſeruiẽdi/⁊ te imꝑpetuũ laudandi ⁊
glorificãdi.quia ſi bene velimꝰ cõſiderare: eque ſunt
creature dei demones/ſicut et nos homines. vnde ſi
militer et ſi demones peccauerunt:ita ſimiliter ⁊ ho⸗
mines:ſed tu propter tuã benignitatem noluiſti ita
imputare peccatũ hominibꝰ:ſicut et demonibꝰ. imo
placuit tibi recreare humanã naturã/ꝑ tue carnis aſ⸗
ſumptionẽ : quã aſſumpſiſti ex vtero beate virginis
glorioſe. ¶ Nichil niſi rationabile dñe deus:eſt a te
vnqꝫ actũ.quia ob hoc ꝙ humana ſpecies eſt de fra⸗
gili natura et miſera/et de facili poteſt decipi/ et eſt
valde ꝓna ad malũ:idcirco pietas ⁊ miſericordia de
derunt tibi rationẽ ⁊ cauſam ipiꝰ miſereri.et ob hoc
tu aſſumpſiſti carnẽ humanã de beata virgine vt re⸗
ſtaurares humanã naturã que ꝓpter ſui fragilitatẽ
ceciderat in peccatum. ¶ Gratias tibi deo creatori:
modo ago quãtas poſſum.quia tu dignatus es mi⸗
chi infundere tuam gratiã vt dono tue gratie ꝑfece⸗
rim iſtam diſtinctionem:et ſpero fiducialiter in te/ ꝙ
ceteras reſiduas ꝑficiam ad laudẽ et gloriã tui deꝰ.

¶ Incipit vndecima diſtinctio in qua tracta
tur de ordinatione diuina ¶ Qualiter deꝰ or
dinauit iſtud ſeculum.

DEus qui totum mundũ diſpoſitione
laudabili ordinaſti:benedicta ſit tua
ſanctiſſima vnitas cõſiſtens in trini
tate.quia tu ordinaſti firmamentum
mirabili ordinatione/ eo ꝙ ordinate
mouetur et ordinatione aptiſſima or
dinaſti curſus ſuꝑceleſtes eo ꝙ habẽt actũ ſupra cor
pora elemẽtata. ¶ Tu etiã dñe ordinaſti q̃ttuor ele⸗
menta in ſua ſimplicitate/et in ſua compoſitione : et
in ordinatiſſima ordinatione ipoꝝ/cognoſcit̃ et ꝑci⸗
pitur tua ingens poteſtas / et maxima ſapientia.
¶ Item domine tu ordinaſti/ꝙ tempus ſit in eſſe: ⁊
diuiſiſti annũ in quattuor tẽpora:ſcilicet in ver/eſta⸗
tem/hyemẽ/et autũnum.vnde iſta diuiſio temporis
fit propter hoc.q̃a elementa habẽt maiorẽ vim ⁊ po⸗
teſtatẽ exercendi actus ſuos in vno tẽpore ꝗ̃ in alio.
nam ꝓpter contrarietatem elementoꝝ et tẽporũ/de⸗
ueniũt in eẽ ea que in diuerſis tẽporibus anni contin
gunt. ¶ Celeſtis pater deus/gloria et laus attribua⸗
tur tue benedicte ordinationi.quia tu ordinaſti ꝙ ſu
per faciem terre ſint vegetabilia : que ornaſti folijs/
floribus/ramis/et fructibus . ſunt enim ornamenta
terre.et ſunt paſtus et victus animaliũ : quibus ipſa
ſuſtentãtur in eſſe. ¶ Valde ſuccurriſti dñe deus hu
mane neceſſitati:cũ placuit tibi creare metalla. nam
propter eorũ creationem / ordinaſti qualiter huma⸗
nũ genus poſſet viuere in hoc mundo.quia ſine me⸗
tallis impoſſibile eſſet nobis in hoc ſeculo ducere vi
tam. ¶ Si quis velit conſiderare mirabilẽ ordinatio
nẽ animaliũ:maximas laudes debet tibi merito im
pendere.quia tu diuiſiſti animalia in diuerſas ſpeci⸗
es/in diuerſas formas/ et in diuerſas qualitates/ et
ꝓprietates.nã tu ordinaſti ꝙ alia animalia habitẽt
in aquis/et alia in terra/et alia paſcant̃ ab herbis/ali
qua vero veſcant̃ et nutriãtur carnibus alioꝝ: et ſic
de diuerſis proprietatibus ceteroꝝ:que ſunt in diuer
ſis animalibus. ¶ Conetur vnuſquiſqꝫ toto ſuo poſ
ſe/tibi creatori benigniſſimo dare laudes.quia tu cre
aſti omnes creaturas in tãta ordinatione ꝙ omnes
ſunt ordinate ad ſeruiendũ hũano generi. ¶ Aplu
rimũ eñi domine veneratus es hominẽ in hoc ꝙ tu
ordinaſti eũ ad laudandũ et glorificandũ nomẽ tuũ
imperpetuũ.et ꝙ dediſti ei noticiã et perceptionem
tue maxime bonitatis:quã ipſe percipit cauſa tue mi
rabilis ordinationis. ¶ In hoc ꝙ tu ordinaſti domi
ne deus vt omnes creature ordinẽtur ad ſeruitiũ hu⸗
manũ/et homo ſit deditus et pronus tuo ſeruitio.ſe
quitur ꝙ quecũqꝫ ſunt creata/creata ſint ordinate fi
naliter ad laudem et ſeruitiũ tui nominis glorioſi.
¶ Eternitas et infinitas attribuat̃ omnipotẽs deus
tue laudabili bonitati:quia tu ordinaſti homines in
diuerſis et varijs dignitatibus et officijs.nam tu or
dinaſti et preelegiſti clericos inter ceteros homines:
vt honeſte viuant et precepta tua obſeruẽt tanqꝫ ho
mines q̃ ſoli tibi deo viuere affectẽt/et vt ceteris ho⸗
minibus ſint ꝓpter ſua bona opera in exemplũ / ſpe
culum/et lucernam.et ordinaſti reges et preſides ter
re:vt in terra ab eis iuſticia obſeruetur.et ſic de alijs
dignitatibus et officijs/ad homines pertinentibus.
¶ Et quia longum eſſet enarrare/ſi vellem expime
re diuerſa officia ad humanũ genus pertinẽtia/qua⸗
liter ſunt a te mirabiliter ordinata:idcirco quiſqꝫ in⸗
telligat de omnibus officijs/que ſunt inuenta ad or
dinationem et ad bonũ/tam ex parte rationalis ani⸗
me ꝗ̃ corporis. ¶ Item domine deus mirabilẽ or⸗
dinationẽ feciſti in matrimonio eo ꝙ precepiſti ma⸗
trimoniũ fieri inter virum et mulierem:vt inde pro⸗
les naſcatur/ que tibi laudes rependat copioſas/ et
vt omnes dignitates et officia obſeruentur et tene⸗
antur in ſuo robore durature. ¶ Domine deus
qui nichil imperfectum vel fruſtra in hoc mundo

creaſti:vita hominū ꝛ mors oſtēdūt tuam laudabi-
lem ordinatiōem.qꝛ ꝓpt vitā hominū ꝛ morte/ ipi
ordinātur vt q̄plures ſint participes tue glorie ſem
piterne:q̄ ibi exaltent ꝛ glorificēt nomē tuū/tibi lau-
des cōtinue decātantes. ¶ Item dn̄e deus/ tu ordi-
naſti aptiſſime:ꝙ diuerſa ꝛ varia accidētia inſint ho
mini in hoc mūdo.ſicut eſt infirmitas ꝛ ſanitas.diui
tie et penuria:gaudiū ꝛ triſticia:ſtultitia ꝛ ſapiētia:ꝛ
ſic de alijs:qđ ordinate factū eſt/vt ſciāt mortales ꝙ
tu es potens eis dare et auferre/qđ de tua ꝓcedit li-
bera volūtate. ¶ Pater miſericors deus: quicq̄d tu
ordinaſti in hominibus/eſt recta ordinatio. qꝛ q̄cūq
ordinant̄ in homib⁹:ſunt in eis/vt ipi poſſint acq̄re-
re meritū glorie.vel ſi inordināt:iuſtarū iudiciū pena
rū. ¶ Ab eterno cūcta ꝓuidēs vere de⁹. qn̄ ego veriſ
ſime cogito/q̄cūq ſunt et fiūt in hoc mūdo. ego iue
nio ꝙ oīa que ſunt in hoc mūdo ordinātur reſpecti-
ue ad aliud ſcl'm. vnde niſi eēt aliud ſcl'm qđ eſt vētu
rū:iam nō eēt iſta ordinatio q̄ nūc eſt in hoc mūdo.
¶ Nam ſi bene q̄s velit cōſpicere/ videbit hoc verū
eſſe:ꝙ tu deus ordinaſti de vniuerſis hominibus/vt de
ueniāt in eē in hūc mūdū.et vt in eo habeāt liberam
volūtatē faciendi bonū vel malū/ad hoc vt exiſten-
tes in eodē acq̄rant bonoꝝ meritū vel demeritū pe-
narū. ¶ Ergo ordinatio que eſt in hoc ſcl'o nō ineſt
ſibi cauſa ſuiipſi⁹/ſed cauſa alterius (vt venturi ſcl'i)
et ꝓpter hoc dn̄e de⁹ tu vis/vt ſic ſit nūc hoc ſcl'm or
dinatū.Quare omnino eſt verū ꝙ ꝓpt talē ordina-
tionē ꝑdictā:ſequit̄ ꝙ quādo q̄s migrat ab hoc ſcl'o
inuenit in alio meritū vel demeritū qđ opa ſua ī hoc
ſeculo meruerūt.et ideo quicūq ordinate viuit ī hoc
mūdo:ordinate diſcedit ab eodem. ¶ Dn̄e de⁹/ q̄ iu
ſtis animabus eternā requiē ꝑparaſti:bn̄dicta ſit tua
ſctā ordinatio/q̄ ordinauit vniuerſos homīes in ſū-
ma ordinatiōe rerū/et hoc ꝓpter tuā maximā ſapiē
tiā et benignitatē. ſed homīes inordinati ſunt ꝑ ſe
declinātes ad malū potius q̄ ad bonū. ¶ Quia vbi
ſunt clerici q̄ faciant hoc ad qđ ipi ordinant̄: q̄ pre
ſint alijs bonis opib⁹ et exemplis? et vbi ſunt reges
principes/et magnates:q̄ reddāt iuſticie iura ſua? ꝛ
vbi ſunt milites q̄ defendāt patriā queadmodū de-
cet? et vbi ſunt mercatores vendentes et emētes ſua
mercimonia vbis veris? vel q̄ ſunt illi in quouis offi
cio poſiti:q̄ eodem modo recto ac debito ſciant vti?
Certe(vt nō mentiar)fere oēs homines in ſuis ope-
ribus ſunt corrupti:ꝛ oēs deuiauerūt a via recte ordi
nationis ꝛ etiā veritatis.ꝛ hanc corruptelam inordi
nationis ſortiti ſunt:eo ꝙ nō reddūt ſuo ꝓximo que
ſunt ſua. ¶ Benedictus ſis dn̄e deus in donis tuis.
quia omnia bona et virtutes q̄ ſunt in hominib⁹/ in
ſunt eis cauſa tue laudabilis ordinationis quā de-
diſti eis.et inordinatio q̄ eſt in eis/contingit illis ac
cidētaliter a ſecūdo motu:q̄ ꝓcedit ab inordinata in
tentiōe. ¶ Unde ꝓpter hoc quia homines(in quocū
q̄ officio ſint cōſtituti)alij conant̄ alijs verbis et fa-
ctis dare vtilitatē alios alijs ꝑponentes/et tn̄ circa
ſua cōmoda anhelātes:ob hoc deuenit(vt ꝑdixim⁹)
humana inordinatio in hunc mūdū. Et ipi penitus
ꝑuerterūt tuam ordinationē. qꝛ tu poſuiſti homīes
in diuerſis officijs et artibus /vt alij alios adiuuent:
ſed ipi quaſi totū cōtrariū opant̄:qꝛ ſatagūt alij ali-
os in ſuis officijs et artibus et ſcientijs defraudare.
¶ Tanta eſt ordinatio tui deus quā poſuiſti in crea-
turis/ꝙ nō ſunt oculi/q̄ eam poſſint plenarie intueri
neq aures que ſint ſufficiētes ad audiēdū illā / neq
ora ad eloquēdū / nec intellectus humanus ad perci
piēdū illā ſufficit vllo modo. deniq cor hominis nō
poteſt illā cogitare. ¶ Sicut homines nullaten⁹ poſ
ſunt in ſe cōprehendere vel ꝑcipere ordinationē tui
deus/que eſt in mūdo:ſic ipi nō poſſunt videre/audi
re/loqui/aut meditari inordinationem q̄ eſt ī eis. qꝛ
ſm ꝙ vere quilibet ſpeculari valet in oībus dignita
tibus/officijs/ et ſcientijs ꝑſeuerat q̄plurimū corru
ptela. nā bona tēporalia huius vite excecant contra
ordiatiōnē/cor homīs vehemēter. ¶ Quare plura lo
querer dn̄e deus de tua mirabili ordinatione. qꝛ (vt
breuiter loquar de ipa)q̄cūq ordinata ſunt in mun-
do/ꝓceſſerūt a tua aptiſſima ordinatione:ꝛ q̄cunq
inordinata ſunt/ꝓceſſerunt et ſortita ſunt inordina
tionē cauſa noſtre fragilitatis humane/q̄ ad malum
ꝓnior eſt q̄ ad bonū. Mirabilis de⁹ in eq̄tate. licet
homines ſint inordinati in ſe/in ſuis opibus / ꝛ iſtđ
inſit eis accidētaliter:tamē ipi ꝓpter ſuam inordina
tionē nō poſſunt inordinare vel corrūpere aliq̄d tuo-
rū operū. ¶ Nemo debet preſumere ꝙ aliq̄d a te fru
ſtra fuerit ordinatū:nec in te creatore omniū/neq in
creaturis etiam/quas creaſti. quia q̄cq̄d a te ordina-
tū eſt reſpectiue(vt predixi)eſt ad aliud venturū ſecu
lū ordinatū. ¶ Nam propter aptiſſimā ordinationē
que eſt in futuro ſeculo : beatificant̄ iuſti eterna glo-
ria.ob hoc quia dū vixerūt in hoc mūdo:vixerunt in
oībus ordinate. ꝛ pctōres affliguntur penis ꝑpetuis
in inferno:ob hoc quia ſequētes inordinationē mū-
danā: dimiſerūt in hoc ſeculo ordinatōnē rectiſſimā
tui deus.

¶ Qualiter deus ordinauit humanum
corpus.

DEus qui per verā fidem vocas ad te
iuſtos/tibi laus et gloria ſine fine: qꝛ
tu ꝯpoſuiſti humanū corpus ex quat
tuor elementis qđ aptiſſime a te eſt ī
omnibus ordinatū. ¶ Omnipotens
de⁹/tu creaſti in humano corpore (vt
dicūt medici)quattuor humores ſcilicet colerā/ me
lancoliā/flegma / et ſanguinē:et iſtas quattuor com
plexiones deſignaſti humano corpori/vt cauſa earū
in hoc mūdo valeat viuere tēperate. ¶ Dn̄e deus tu
ordinatōne mirabili ornaſti corpus humanū q̄ttuor

potētiis/q̄ ſunt appetitiua/retētiua/digeſtiua/ et ex=
pulſiua.ꝛ cauſa iſtaꝝ q̄tuoꝛ potētiaꝝ vtit̄ homo vita.
nā niſi eēt potētia appetitiua:homo nollet coōdere.
et niſi eſſet retētiua:nō retinerent̄ alimēta vſq; ad di=
geſtionē:ꝛ niſi eſſet digeſtiua:nō extenderent̄ alimē=
ta ꝑ partes corporis.ꝛ niſi eſſet expulſiua:nō egrede
retur a corpore humano nec ab aliquo alio excremen
talis materia. ¶ Benedictꝰ ſis dn̄e in donis tuis.q̇a
tu poſuiſti in humano corpore:in capite ſcilicet ocu=
los ad videndū ea q̄ elemētata ſunt. q̇a mediātibus
oculis videt homo q̄cunq; viſibilia ſunt: vt ſunt ſen=
ſuales forme. ¶ Et ꝓpter virtutē viſiuā que eſt in ho
mine videt homo ꝛ ꝑcipit oīa que ſunt in eſſe/q̄ ſunt
poſſibilia videri/vt corporalia vt predixi:et ꝓpt̄ hāc
virtutē ipſe ſcit deuia deuitare:et ire recte quocunq;
vult ire. ¶ Pater miſericordie deꝰ: tu dediſti michi
viſum vt viderē creaturas/ad hoc vt in videndo eas
benedicerē/laudarē/ꝛ glorificarē te.ſed ego dn̄e pro=
pter hoc:q̇a excecaui aīam meā a veritate:excecaui ſi
militer oculos meos corporales.ita ꝙ totalit̄ amoui
oculos meos ab illa ordinatione: in qua tu poſuiſti
eos. ¶ Saluatoꝛ mūdi deꝰ tu poſuiſti in humano ca
pite aures ad audiēdū ſermones/ꝛ vt homo ſciat in
telligere ꝛ ſcire differentiā idiomatū atq; vocū. vn=
de benedictꝰ ſis tu dn̄e deꝰ:q̇a ī hoc ꝙ hoīes audiūt
ſciunt emere ꝛ vēdere alij aliis/ꝛ ſciūt petere/mone=
req; alios/ꝛ audita referre ¶ Itē pie ꝛ dn̄e tu ordina
ſti ꝙ aures ſint ī corpore hūano q̇bus audiat/vt ho=
mines poſſint audire tuā maximā poteſtatē ꝛ tuam
laudabilē ſcientiā:ꝛ ſic de aliis tuis ꝟtutibꝰ.q̇a ꝓpt̄
talem auditū hoīes ꝑcipiūt te eſſe ſummā bonitatē
et ſummā omniū ꝑfectionem ¶ Dn̄e deus tu dediſti
aures michi ad hoc/vt ego audire valeā excellētiam
tue mirabilis bonitatis:ſed ego ſicut nequā dimiſſa
cauſa ꝛ poſtpoſita/quare aures fuerūt poſite in meo
capite/diuerti penitus hanc cauſam/ꝛ hucuſq; audi
ui libenter vanitates huius ſeculi vicioſas. ¶ Mi=
tis dn̄e ꝛ benigne:ſanctificatio tribuat̄ imꝑpetuū tuo
nomini glorioſo.quia tu dediſti humano corpori gu
ſtum vt ſentiat ſaporē ꝛ amaritudinem in cibariis q̄
comedit.nā propter ſaporē quē hoīes inueniunt in
cibariis/appetūt comedere ſapida:ꝛ euitāt comede=
re amara. ¶ Benedictus ſis dn̄e in oībus operibus
tuis.q̇a ordinaſti vt hoīes habeant ora quibꝰ loquā
tur et venerentur te ſuum creatorē et dominū:et qui
bus mediantibus voluntatem exprimant ſui cordis
¶ Sed ego ꝑditiſſimus peccatoꝛ et abominabilis/
nō ordinaui os meū neq; labia ad īpendēdū laudes
tibi dn̄o deo meo.imo laudaui q̄plurima:quibꝰ nul
la laus debebat attribui.ſed erāt merito īcrepāda ſe
cundū ꝙ hāc redargutionē ꝓferebat in eq̇tate mens
mea. ¶ Deꝰ iuſtoꝝ ſaluatio ſingularis:oēs parit̄ glo
rificēt nomē tuū ꝛ exaltēt.q̇a tu ordinaſti ꝙ hūanum
corpus ſit ſenſitiuū caloris:ꝛ frigoris/famis/ſitis/ſa
nitatis/ꝛ īfirmitatis/laboris/ꝛ q̇etis. ¶ Unde ꝓpt̄
iſtam ſenſualitatē quā habent hoīes grauant̄ et ha
bent veſtes quibus a frigore defendunt̄ ꝛ multa alia
propter q̄ a multis nociuis ſua corpora ꝓtegūtur: et
ꝑ ſenſualitatē ſciūt ſibi cauere etiā a vulneribꝰ/ ꝛ icti
bus prout poſſunt ¶ Dn̄e deꝰ tu approꝑaſti michi ra
tionē:vt ego regerē ordinate meipm:ſed ego vt per=
uerſus inordinaui totū corpus meum. ꝛ cauſa quare
ego inordinaui corpꝰ meū eſt iſta:q̇a totū tēpus meū
poſui circa vanas ꝛ fragiles ſenſualitates. ¶ Ineffa
bilis ꝟtutis deus:tu ornaſti corpus humanum ſenſu
odoratus:ꝛ ſic ipm habet ordinatū īſtrumētū ad ſen
tiendū odores florū ꝛ fructuū/q̇ generant̄ ex vegeta
bilibꝰ. ¶ Et ꝓpt̄ odores ſuaues quos hoīes ſentiūt
cauſa ſui odoratus:q̄ſi viuificat̄ humanū corpus: et
propter odores etiā letant̄ hoīes in tēpore veris / cū
omnes arbores incipiāt florere/ꝛ paulopoſt fructibꝰ
ſe ornare. ¶ Tu eterne nobis cōditoꝛ:dediſti odora=
tum hūano generi:vt odoret fragrantes odores/ſed
ego fetidus peccatoꝛ nō odoraui niſi fetores ꝛ imū=
dicias ſeculi . q̇a ītātū fuerūt nares mee plene hacte
nus ſordibꝰ:ꝙ ſicut porcꝰ nō ſentit fetorē fimi ī quo
tenet nares ſuas.ſic ego hucuſq; non ſenſi fetorē pec
cati ꝓpter maximā diuturnitatē ꝛ ꝑſeuerātiā quā ha
bui in ignorātia tui dn̄i dei mei ¶ Mirabilis in ope
ratione deꝰ:tu dediſti homini manꝰ q̄ dicunt̄ organa
organoꝝ:q̇bus mediantibꝰ poſſit opari opa neceſſa
ria ſue vite.ꝛ vt ipſas manꝰ eleuet verſus celū/poſtu
lans tibi veniā de his que eſt cōtra te / ꝛ ſuū ꝓximū
operatus. ¶ Ergo dn̄e deus/in hoc ꝙ dediſti homi=
ni manus:tu feciſti eum potentem ad exercendū que
cunq; opera ipſe velit.ſcilicet tam bona q̄ mala/ꝛ tā
ſibi vtilia q̄ damnoſa. ¶ Tibi dn̄e deus q̇ es noſtrū
vera medela:ſit laus et gloria.quia tu de nō eſſe de=
duxiſti in eſſe cuncta que ſunt:pro quibus tu nūc lau
daris ꝛ glorificaris.vnde oīa opera tua ſunt mirabi
liter ordinata.ſed ego tanq̄ ꝑuerſus ꝛ ſtolidus opa
manuū mearū in illicita trāſportaui. ¶ Sancte ꝛ im
mortalis deꝰ:benedicta ſit tua ſancta trinitas ī vni=
tate.quia tu collocaſti in humano corpore coꝛ:cauſa
cuius tu haberis in memoria hoīm:deſideraris ꝛ cu
peris tanq̄ per principalius mēbrum quod ſit in eis
¶ Unde omnipotēs deus coꝛ eſt poſitū in humano
corpore ad hoc vt homo ferueat in amore tui creato=
ris ſui ꝛ in amore ſui proximi:ꝛ cauſa cordis deuene
runt/ꝛ facti ſunt q̄plures hoīes iuſti:in hoc ꝙ te dili
gunt:ꝛ te cupiunt in ſuis cordibus: ꝛ es ſola habita
tio eorūdem. ¶ Ergo glorioſe deꝰ cū tu dederis ho
mini coꝛ ad diligēdū te:ꝛ vt principaliter ſit in eo tuū
habitaculum deputatum: et cum ego ī ſedes cordis
mei receperim hoſtes tuos:et te ſepiſſime a me pro
eis expulerim. quas penas perpetuo propter hoc
ego miſerrimus merito ſum paſſurus? ¶ Domine
deus q̇ coꝛ cōtritum hominis non deſpicis/ſed vis

illud: tibi ſit gl'ia ſine fine. tu feciſti humanū corpus
pedibus ꝑditum: quibus vadant hoīes per ſemitas
veritatis: et ꝑ vias rectas iuſticie: tibi primo creatori
ſuo applicādo / ⁊ ex conſequēti ſuis ꝓximis quos ſi=
cut ſeipos debēt diligere ¶ Mediātib⁹ pedibus bre
uiter inſtrumētalib⁹ hn̄t ire hoīes ad oīa ſua neceſſa
ria faciēda ſcilicet tā ad ea que ꝑtinēt ad aīam q̄ȝ ad
corpus. ad ea que ad aīam pertinēt vt eſt ire ad eccle
ſias et ad ſepeliēdum corpa mortuoꝝ: et ad viſitan=
dum infirmos et ſic de aliis. ad ea que ꝑtinēt ad cor=
pus: vt eſt ire ad miniſtrādum omnia ſua neceſſaria
corpori. ¶ Sed ve michi infeliciſſimo peccatori: cui⁹
pedes nunq̄ȝ ꝑ vias rectas ad ſaluandam meā aīam
perrexerūt. quia non (niſi raro) ad eccleſiā ābulaui et
(vt breuiter loquar) vix recolo me ꝑ pedes meos ali=
quod opus miſericordie iploraſſe. ¶ Excellētiſſime
ordinator de⁹: benedicta ſit tua ſancta ordinatio. q̄a
tu ſine aliquo defectu aptiſſime ordinaſti / et ornaſti
corp⁹ humanū crinib⁹ ⁊ ſupciliis: datis eidē dētib⁹ /
vnguib⁹ / oſſibus / fibris / neruis / cerebro / iecore / pul=
mone / inteſtinis / ⁊ oib⁹ aliis q̄ ſunt neceſſaria huma
no corpori. ¶ Dn̄e de⁹ oīa hec ſupradicta ſunt neceſ
ſaria humano corpori: ⁊ ſi aliqd̄ iſtoꝝ abeſſet ei: non
eſſet vt decet ordinatū. vnde copioſas gratias debet
merito tibi totū humanū gen⁹ reddere: ꝙ ita decēter
humanū corpus in oibus ſuis neceſſitatib⁹ ordina=
ſti. ¶ Miſericors ⁊ miſerator dn̄e. cū tu ordinaueris
corpus meū ꝑ creationē / ⁊ ego ipſum accidentaliter
inordinauerim ꝑ pctā: ſuppliciter te oro ꝙ (mūdato
prius meo corpore quouis crimine atq̄ȝ ſorde) tu cō=
ſerues illud in ordinatione bonoꝝ operū vſq̄ȝ ad fi=
nem: taliter ꝙ poſt huius mūdi miſeriam placere va
leam tibi deo.

¶ Qualiter deus ordinauit in homine potentiam vegetatiuam.

De⁹ q̄ fragilitatē debiliū tua fortitudi
ne corroboras ⁊ ſuſtētas: nomini tuo
ſanctiſſimo oīs gratiaꝝ actio tribua=
tur. nā tu ordinaſti ⁊ ornaſti aīam ho
minis quinq̄ȝ potētiis / quas creaſti in
ea: quarū ꝑma eſt vegetatiua. ſcd̄a eſt
ſenſitiua. tertia eſt imaginatiua. quarta rationalis.
quita et vltima eſt motiua. ¶ Prima potētia quā tu
dn̄e de⁹ aſſignaſti corpori / eſt vegetatiua: ⁊ ſub ea po
ſuiſti quattuor potētias naturales. quarū prima eſt
appetitiua / ſecūda retētiua / tertia digeſtiua / quarta
eſt expulſiua. ¶ Dn̄e de⁹ omp̄s q̄ ꝑ tuā clemētiā mū
dum ꝑditū reparaſti: bn̄dicta ſit tua ſancta eſſentia.
quia tu poſuiſti hāc vegetatiuā formā vltimā in ve=
getabilib⁹ potentiā animātē. ⁊ ex eo ꝙ tu poſuiſti eā
in vegetabilibus: poſſunt viuere aīalia ex vegetabi=
libus. ⁊ in hoc ꝙ tu poſuiſti potētiā vegetatiuā i aīa
libus: poſſunt aīalia ſumere vitā a vegetabilibus / et
ita alia aīalia ab aliis ſumūt vitā ¶ De⁹ noſtra ſalua
tio ſingularis honor ⁊ laus ſemꝑ tuo nomini cogno
ſcatur. q̄a tu ordinaſti vt potētia vegetatiua ſit cauſa
quare corpus humanū ſit creſcens: ⁊ generās. quia ī
hoc ꝙ potētia vegetatiua accipit partē a victualib⁹
que corpus hoīs recipit: viuit corp⁹ ex illa parte quā
recipit potentia vegetatiua a victualib⁹. et ſi maior
eſt illa pars quam corpus recipit q̄ȝ ea q̄ extra corp⁹
eiicitur: tūc augmētat̄ corpus humanū / ⁊ dilatatur.
¶ Et ſi forte potentia vegetabilis nō retineat maio
rem partē vel ad minus tantā in corpore humano de
victualibus ſicut eſt illa q̄ extra corpus eiicit̄: tūc cor=
pus incipit cōſumi / ⁊ ita deuenire ad metā ſui finis.
¶ Unde benedicta ſit dn̄e de⁹ tua ſancta ordinatio:
quia valde eſt mirabilis hec ordinatio quā tu poſui=
ſti in humano corpore q̄ fit ꝑ potētiā vegetabilē. q̄a
quādo corpus īdiget augmēto: tūc recipit in ſe plus
de nutrimēto q̄ȝ extra ipſum eiiciat. ⁊ quādo corpori
eſt neceſſariū decreſcere ⁊ ad cōſūptionē deuenire: ſe=
cundū ordinationē corporis quā oportet ipſum ſeq̄ /
tunc potētia vegetatiua aufert plus corpori q̄ȝ det il=
li. ¶ Dn̄e de⁹ q̄ cūcta nobis neceſſaria ſubminiſtras:
ſanctificet̄ nomē tuū. q̄a tu ordinaſti ꝙ ī hac vita mū
dana / potētia vegetabilis teneat totū ſubiectū hoīs
ordinatum. Quia ſicut peritia boni naute ponit ordi
nate funes in aliq̄bus locis nauis / in aliis locis cla=
uos / in aliis picē / ⁊ in alio ampluſtra / et ſic de aliis q̄
ſibi ſunt neceſſaria: ſic potētia vegetatiua dat aliq̄bus
locis corporis humani caliditatē / aliis frigiditatē /
aliis humiditatē: ⁊ aliis ſiccitatē prout eſt neceſſariū
corpori ¶ Itē tu dn̄e ordinaſti ꝙ ſtatura hominis ſit
magna vel parua ratione potētie vegetatiue. ⁊ ꝙ cor
pus eius ſit pingue vel macilentū ratione etiā potē=
tie vegetatiue: ⁊ hoc ſcd̄m ꝙ inuenit materiā victua
lium paratā q̄ humanum corpus recipit. ¶ Rex glo
rioſe deus. tu ordinaſti ꝙ aīa ꝑ potētiā vegetabilem
conſeruet vitā humano corpori / accipiēdo a cibariis
nutrimētū: poſtq̄ȝ fuerint trāſmutata a ſuo priori ſta
tu. ¶ Quare oportet ꝙ cibaria q̄ hoīes recipiūt a ve=
getabilibus ⁊ ab aīalib⁹ ſint a ſuo ſtatu penitus diſ=
ſoluta: ita ꝙ fructus ⁊ ſemina ⁊ carnes aīalium ſint
mortificate. q̄a potētia vegetabilis nō poſſet illa que
admiſit diffundere ꝑ mēbra corporis ſi in priori ſta=
tu ſui roboris ꝑmanerēt. ¶ Unde ꝓpter hanc ordi=
nationē oportet ꝙ alia victualiū maſticent̄ / alia po=
tentur / alia comedantur cruda / ⁊ alia cocta: vt potē=
tia vegetatiua conuertat illa prius in ſanguinem / et
poſtea ſanguinē in carnē / in oſſa / ⁊ in neruos ⁊ ſic de
aliis. ¶ Domine deus qui tua bonitate expectas ad
penitentiam peccatores. ſicut omnia ſemina et om=
nia animalia a quibus humanum corpus recipit vi=
tam oportet prius mortificari et transferri totaliter a
ſtatu ſuo / q̄ȝ ꝑ potētiā vegetabilē poſſit ex eis dare vi=
tam humano corpori: ſic oportet ꝙ q̄libet mortificet
in ſeipo ſuā ſenſualitatē: vt poſſit te plus diligere q̄ȝ

ſeipſum:ꝛ ꝓximū ſuū ſicut ſeipſum. ¶Quare donec
quis mortificauerit ſuā ſenſualitatē:nullo modo po
terit plus te diligere ꝙ ſeipm̄/nec tātū ſuū ꝓximum
vt ſeipm̄.q̄a ratione potētie ſenſitiue efficit̃ homo p̄
ſumptuoſus/cupid⁹/iracundus/ꝛ iniurioſus:ꝛ(vt bre
uiter loquar)plen⁹/ꝛ fult⁹ q̄ſi oībus viciis. ¶Nā ſi
cut nō eſt natura potētie vegetabilis ꝙ operet̃ i victua
libus q̄ homo recipit donec ſint mortificata:ſic natu
ra ſenſualitatis eſt ꝙ faciat hominē diligere plus ſe
metipſum:ꝙ te vel ꝓximū ſuū:niſi prius mortificata
fuerit. ¶De⁹ noſtrarū neceſſitatū refugiū.tu deputa
ſti homini potētiā vegetabilē:taliter ꝙ cauſa ei⁹ con
ſeruatur in eſſe vſq ad diē ſui obit⁹. ¶Ultionū de⁹.
intantū ſunt hoīes fragiles/miſeri/ꝛ vilis cōditiōis/
et intantū abeſt eis ſapientia/ꝛ abſtinentia: ꝙ poten
tia vegetabilis habet in eis min⁹ de virtute ꝛ pote
ſtate ꝓpter eorū defectū:q̄a ꝓpter ventris ingluuiē
et nimiā potationē qua vtunt̃ hoīes:potentia vege
tabilis nō poteſt in eorū corporib⁹ ita pfecte operari:
ſicut operaret̃ niſi eſſent ita dediti crapulis/ et pota
tionibus ſicut ſunt. ¶Unde nr̄a inordinatio nimie
comeſtionis ꝛ noſter abuſus reddūt in nr̄is corpori
bus vegetabilē potētiā inordinatā quā tu de⁹ aptiſ
ſime ordinaſti. ¶Mirabilis ordinator de⁹.cū tu or
dinaueris in me ordinate vegetabilē potētiā / ꝛ ego
illam inordinauerim ꝓpter vētris ingluuiē atq po
tum:te humilit̃ p̄cor:vt tu mee ingluuiei(que tāta eſt
ſtomacho)parcas ꝑ tuā benigniſſimā pietatē.Qua
re qn̄ ego/pater imēſe/volo agere penitētiā de com
miſſis ita ꝙ volo ieiunare/vel in orationib⁹ vigilare
vel aliqd̄ bonum facere:ſubiectū meū michi deficit
propter hoc ꝙ potētia vegetabilis exiſtēs in eo cōtra
riatur ei ob inordinationē q̄ accidit ei ꝓpter nimiā
et frequentē crapulā atq potū. ¶Unde cū ego indi
gnus ſeruus tu⁹ inordinauerim in me illud qd̄ tu or
dinaueras:vehemēter me ſentio cōtra te culpabilem
peccatorē.et ideo p̄cor te ſuppliciter vt deinceps me
facias ab iſtis illicitis:ꝛ ab omnibus aliis abſtinere.
¶Eterne rerū cōditor: valde ordinatiſſima ꝓuidē
tia ordinaſti in humano corpore potētiā vegetabilē.
quia tu in q̄libet i principio eſſe humani facis citius
ineſſe potentiā vegetabilē ꝙ reliquas:vnde tu facis
iſtud tanꝙ rectiſſimus ordinator. quia neceſſarium
eſt humano eſſe / vt prius ſit in eo generatio ꝙ ali
qua aliarum proprietatum que ei accidūt cauſa alia
rum potētiarū. ¶Pie ꝛ deuote oro te dn̄e de⁹ me⁹
ꝙ ſicut poſuiſti in me vegetabilē potētiam vt ipſa ſit
michi occaſio ꝛ ordinatio mūdane vite: ita dgneris
velle:vt potētia rationalis q̄ in me eſt ſit michi occa
ſio ꝛ ordinatio ſpiritualis vite habende.Quare ſicut
tu ordinaſti ꝙ hoīes vtantur vita in hoc ſeculo cauſa
potentie vegetabilis.ſic placuit tibi ordinare:vt ho
mines viuant in alio ſeculo in gloria ꝓpter merita
potētie rationalis. ¶Dn̄e deus q̄ nō vis nos perde
re:ſed ſaluare:ſicut tu ordinaſti ꝙ humanū genus vi
uat in hoc mūdo ex victualibus que potētia vegeta
bilis recipit in corpore humano:et cauſa ſimiliter co
ctorū victualium que extra corpus emittit:ſic iuſti vi
uent in gloria ꝓpter veram fidē quā in hoc ſeculo ha
buerunt:in hoc ꝙ ipſi firmiter crediderūt ꝙ debebāt
ſalui fieri: ꝓpter hoc ꝙ tu veniſti in mūdū aſſumens
carnem ex vtero beate ꝟginis glorioſe:ꝛ q̄a diſceſſi
ſti ab eo poſt tuū obitum ſecūdū humanitatē in quo
exiſtēs acquiſiuiſti nobis gloriā ſine fine. ¶Creator
omniū deus.ſicut humanū corpus cōſumit̃ ꝛ corrū
pitur nimia ſupfluitate cibariorū:ſic eterna vita per
ditur ab hominibus ꝓpter multitudinē viciorū q̄ in
hoc mundo congregant̃:q̄a ſicut vegetabilis poten
tia inordinatur ꝓpter nimiā vel modicam comeſtio
nem:ſic poſſeſſio eterne glorie inordinat̃ ſiue amitti
tur ꝓpter multitudinē viciorū vel ꝓpter virtutū mo
dicam quātitatē. ¶Deuotiſſime te precor dn̄e deus:
ꝙ digneris michi facere tantā gratiā:vt claudas mi
chi oīa loca/poros/ꝛ foramina per q̄ cōſueuerunt in
troire in corpus meū ſuperfluitates cibariorū:ꝛ mul
titudo viciorū:ꝛ preſta michi verā abſtinentiā de om
nibus illicitis polluentibus tā meū corpus ꝙ aīam.
¶Pater miſericordie deus.dignare ꝑ tuā clemētiā
minuere ſaporē atq voluptatē ſenſibilitatis quā ha
bent hoīes nimium comedendo/ꝛ bibēdo:q̄a intan
tum habemus ingentē ſaporē et ingluuiem circa ci
baria ꝛ potatiōes/ꝙ ob hoc inordinat̃ i humano cor
pore potētia vegetabilis. ¶Intātū ſapiūt michi bo
ne ꝙplures ꝛ diuerſe epule:ꝛ ita ſunt michi dulces:ꝙ
ſum effectus ſeruus epularum/ꝛ ita accidit michi ꝙ
vix poſſum abſtinere vna hora a comeſtione propter
abuſum diuitiarum quē habeo ſepiſſime in edendo.
¶Cū tu dn̄e deus et de⁹ me⁹/ſis vnic⁹ creator me⁹
et ad fruendū te ſolo per intuitū in gloria me tuā fe
ceris creaturā:ſuppliciter te oro/ꝙ nō permittas me
ſeruum fieri mei ventris:nec alicui alii ſeruire niſi ti
bi tātū.cui obedire ꝛ ſeruire debeo tanꝙ oīm ꝟo deo.

¶Qualiter deus ordinauit in homine potentiam ſenſitiuam.

DEus qui pauperes ſpiritu preelegis
ſaluādos:tibi imꝑpetuū vniuerſe ſer
uiant creature.quia tu ordinaſti i hu
mano corpore potentiā ſenſitiuā:cau
ſa cuius ſunt in quolibet hoīe quinq
ſenſus corporales:ſcilicet auditus/vi
ſus/guſtus/odoratus/ ꝛ tactus. ꝛ vnuſquiſq iſtorū
habet in homine ꝓprietates ſuas:quia per auditum
audit homo voces ꝛ diuerſitates idiomatum.ꝑ vi
ſum habet noticiam de diuerſitatibus formarum et
colorum.per guſtum patefiunt ſibi dulcia et amara.
per odoratum ſentit odorifera vel fetores.et per ta
ctum cognoſcit corporalia et ſimiliter dura et mol
lia. ¶Propter ſenſualitatem appetit humanum

corpus comedere et bibere: ꝑ iſtos quinqꝫ ꝑcipit ho
mo oīa illa q̄ ſunt neceſſaria ſue vite. ¶Dñe deus q̄
es oīm aptiſſimus ordinator:occaſione potentie ſen
ſitiue quā tu in humano corpore poſuiſti habēt ho=
mines induſtriā agros colendi et vineas et colligē=
di fruct⁹ terre:et ratiōe ipſius etiā ſentiūt hoīes calo
rem et frigus et volunt q̄eſcere a ſuis laboribus et
cauēt ſibi ab infirmitatib⁹ et ab omnibus nocumen=
tis aliis quātū poſſunt. ¶Gloria et benedictio ſit ti
bi dñe deus:q̄ ordinaſti ꝙ potentia ſenſitiua exterior
ſit ſubiecta potentie imaginatiue:⁊ hoc ita ordinaſti
vt potentia ſenſitiua ſubmittat̄ ad ſeruiendū imagi=
natiue tanq̄ potentie digniori. ¶Unde ꝓpter iſtud
dominiū ⁊ dignitatē quā tu potētie imaginatiue tri
buiſti ſuper potētiā ſenſitiuā exteriorē ipſa ſenſitiua
potentia eſt repreſentatiua ſpecierū in quib⁹ imagi=
natur potentia imaginatiua : q̄a citius audit/videt/
guſtat/⁊ odorat homo/q̄ꝫ imaginatur. ¶Unde nos
videmus manifeſte ꝙ citius ſentiūtur res ab hoīe q̄ꝫ
imaginet̄ illas:q̄a poſt ſenſum potentie ſenſitiue ho
mo imaginat̄ et figurat dormiēdo vel vigilādo res
quas ſibi obtulit potentia ſenſitiua. ¶Honor ⁊ reue
rentia tibi ſoli deo imppetuū prebeat̄:quia ordinaſti
in homine ꝙ ratione potentie ſenſitiue homo perue
niat ad cognitionē rerū intellectualiū:quia in hoc ꝙ
homines cognoſcūt ſenſibilia:ipſi percipiūt veritatē
a rebus inuiſibilibus. Nā licet dñe deus tu ſis in hoc
mundo hoībus eſſentia inuiſibilis:nō ſequitur ꝙ pro
pter hoc hoīes in hoc mundo exiſtentes nō habeant
cognitionē de tua benedicta eſſentia/⁊ hāc cognitio
nem habent ex eo ꝙ ſciūt tuā eſſentiam eſſe oīpoten
tem/miſericordem/iuſtiſſimā/virtuoſam ⁊ ꝑfectiſſi=
mam ſine aliq̄ defectu ¶Sine eſtimatiōe ſunt multa
bona ⁊ vtilia que proueniūt homini ratione potētie
ſenſitiue.quia ita apte ordinata eſt i humano corpo=
re potentia ſenſitiua:ꝙ ipſa eſt cauſa materialis ⁊ oc
caſio cognitionis ⁊ cogitationis rerū intellectualiū
que cōueniūt aīe rationali que cognoſcit̄ ⁊ percipit̄
ab homine eſſe in corpore humano:ad quā cognitio
nem homo peruenit cauſa rerū ſenſibiliū. ¶Q̄plu
rimum beaſti dñe deus humanā ſpeciē:in hoc ꝙ ſo=
lum homo ⁊ nullū aliud aīal peruenit ad cognitio=
nem rerū itellectualiū mediantib⁹ rebus ſenſitiuis.
vnde ratione huius talis cognitionis quā ſolum ha
bent hoīes:gaudent ipſi valde/et hilarantur de his
que imaginando diſcernūt/⁊ alia aīalia nequaq̄ꝫ.q̄a
ſolum ipſa ſentiūt. ¶Deus qui es fideliū vera quies
tu ordinaſti ꝙ in embrione ſit citius potentia vege=
tabilis q̄ꝫ aliqua aliaꝝ:vt corpus futuri hominis nu
triatur et augmētetur. ⁊ ordinaſti etiā ꝙ ab humano
corpore citius ſentiantur res q̄ꝫ ſint imaginate:et ꝙ
potentia rationalis operetur in homine poſt imagi=
natiuam potentiā/vt poſſit diſcernere ea q̄ cadūt in
ſua imaginatione.ordinaſti etiā ꝙ motiua potentia
operetur poſt rationalē potentiā vt ſit mobilis ad cō
plendū hoc qđ ei precipit potētia rationalis. ¶Be=
nedictus ſis dñe de⁹ cui placuit ꝙ aīa rationalis ſit
vna ſubſtātia:et voluiſti vt quātū ad actū alie poten
tiarum aſſint et vtant̄ humano corpore citius q̄ꝫ alie
¶Itē oīs gloria ⁊ benedictio tribuat̄ tibi ſoli deo.q̄
vis ꝙ hoīes iuſti anteq̄ꝫ vtantur motiua potentia in
ſuis factis ⁊ operibus:velint vti potentia ſenſitiua.
deinde imaginatiua/⁊ poſt hāc rationali:poſtea etiā
motiua et ꝓpter hoc iuſti q̄cq̄d agūt iuſte: faciunt ex
eo ꝙ ordinate vtunt̄ potētiis ipſius aīe.ſed iniuſti to
tum cōtrarium operantur.q̄a anteq̄ꝫ ipſi ꝑueniāt ad
imaginatiuā potētiā:vtūtur ſenſitiua ⁊ motiua / vel
imaginatiua ⁊ motiua.⁊ ꝓpter hanc īordinationem
qua vtunt̄:fiūt inordinati in oīb⁹ factis ſuis. ¶Cō=
ſolatio miſerorū deus.tu ordinaſti ꝙ homo ſentiat
naturaliter plus in ſe diligere ſuū ꝓpriū eſſe:q̄ꝫ aliq̄d
aliud alienū. ¶Propter hoc dñe deus/ꝙ q̄libet dili
git naturaliter plus ſeipm̄ q̄ꝫ aliū:contingit ꝙ hoīes
viuētes in hoc ſeculo ꝓcurant(quātū poſſunt)et co=
nantur bona tēporalia cōgregare:vt ſibiipſis poſſint
facere ſua neceſſaria. ⁊ ideo q̄libet āplectit̄ mūdana
plus ad opus ſuū q̄ꝫ ad opus alterius. ¶Itē contin
git naturalit̄ ꝙ q̄libet diligit plus illos q̄ ſunt de ſua
progenie/⁊ amicos ſuos ſpeciales:q̄ꝫ aliquos alios.
et iſte amor ineſt cuilibet naturaliter:ꝓpter hoc ꝙ ra
tio exigit vnicuiqꝫ homini vt diligat plus illa q̄ ſunt
ſibi magis ꝓpria ⁊ magis ꝓpinqua: q̄ꝫ ea q̄ nō ſunt
ſibi ita ꝓpria vel ꝓpinqua. ¶Pater orphanoꝝ de⁹
et auxiliū pupillorū:tibi ſit gloria ⁊ triumphus.q̄ ita
mirabiliter ordinaſti in humano corpore rationē/ꝙ
niſi q̄s diligeret plus cauſa ſuiipſius ſeipſum vel pa
rētes ſuos q̄ꝫ alios:certe nemo fuiſſet ordinat⁹ adeo
bene ad acq̄rendū meritū glorie vel penarū ſubtrahē
do ſibi bonum tēporale vel nō ſubtrahēdo ¶Quare
in hoc ꝙ homo iuſt⁹/mortificat ſuā ſenſualitatē dili
gendo plus te deū q̄ꝫ ſeipm̄ vel parētes ſuos:acq̄rit
meritū glorie.⁊ ꝑ cōtrariū q̄n peccator inclinat̄ ratio
ne potētie ſenſitiue ad diligendum plus ſeipm̄ vel fi
lios ſuos q̄ꝫ te de⁹:ipſe meret̄ torqueri penis ꝑpetuis
in gehēna/eo ꝙ poſtponit ꝑponēda ⁊ ꝑponit temera
rie poſtponēda. ¶Benedicta ſint ſancte de⁹:tua ſan
ctiſſima opa.q̄a tu ordinaſti vt homo habeat liberā
volūtatē ad diligēdū te:q̄ ſcđm rationē ſine cōpatio=
ne debes plus ab hoīb⁹ diligi:q̄ꝫ aliq̄d qđ valeat eſti
mari.q̄ q̄dē voluntas ineſt homini inter duos termi=
nos:quorū prim⁹ eſt tua igēs bonitas ⁊ vilis condi
tio ſui et ſuoꝝ. ſecūdus termin⁹ eſt ꝓprietas quā ha
bet homo i diligēdo ſeipm̄ pluſq̄ꝫ aliū/ratiōe ſue po
tētie ſenſitiue. ¶Excellētiſſime rex regū ⁊ dñe dñan
tiū:tu ordinaſti ꝙ potētia ſenſitiua ſit in hoīe aptiſſi=
me ordinata. Quare quando quis contemplat̄ dñe
deus/in tua maxima bonitate/vel in aliqua tuarum
virtutum(ſi forte contingat potentiam ſenſitiuā cū

velle mouere ad peccādū:vel facere ab eo aliq̄d plus
diligi:q̄ꝫ te deū)tunc ipſe imagineť cū diſcretione tuā
poteſtatē maximā ⁊ virtutē/ſuāq; vilitatē ⁊ miſeriā.
quia immediate poſt talem imaginationē homo vin
cit ⁊ mortificat ſeipſum: ⁊ ſua opa vilia ac fragilia:et
laudat atq; exaltat te ſuper oīa ſicut verū deū ⁊ oīm
creatorem.¶ Unde propter talē ordinationē quam
tu deus poſuiſti in homine(que ineſt ſibi cauſa potē
tie intellectualis)homo eſt parat⁹:⁊ dedit⁹ ad faciē
dum bonū vel malū.⁊ ita cauſa ipſius potentie/ipſe
acquirit boni meritū/ſiue mali.¶ De⁹ qui humiles
corde dirigis/ſupbos autē deprimis ⁊ elatos:bene
dicta ſit tua ſanctiſſima ordinatio.q̄a intātum es ſa
piens/⁊ diſcretus in oībus:q̄ totū hoīem ordinaſti ⁊
direxiſti ad operandū bonū/⁊ ad euitandū malū.q̄a
vt homo haberet occaſionē mortificandi ſuā poten
tiam ſenſitiuā:voluiſti aſſumere carnē humanam ex
vtero beate virginis glorioſe.⁊ eſſe ꝓ humani gene
ris redēptione flagellatus/ſputo cōſperſus/mortu⁹/
et ſepultus.⁊ oīa iſta que tu fuiſti paſſus ꝓ redēptio
ne humani generis:ſunt homini cauſa ⁊ occaſio mor
tificandi ſeipm̄/i diligēdo te plus q̄ꝫ ſeipſum ⁊ quod
cunq; aliud.¶ Propter iſtā maximā occaſionē dili
gendi te ⁊ laudandi:quā tu dn̄e de⁹ hoībus prebuiſti
ſunt hodie q̄ꝫplurimi hoīes religioſi/honeſte et ſan
cte conuerſationis/q̄ recolentes tuā paſſionē ⁊ mor
tem/reliquerūt inanē gloriā huius mūdi mortifican
tes carnē ſuam ieiuniis/vigiliis/et multis aliis cor
poris afflictionibus.¶ Quare tanta eſt vis cōmemo
rationis gratiarū/quas tu pater de celis feciſti nobis
ad habendā eternā vitā:vt quādo aliq̄s vere cogitat
eas(licet potentia ſenſitiua habeat in hoīe maximā
vim et maximā poteſtatē)propter hoc nō oportet q̄
commemoratio gratiarū (quas tu feciſti homini ad
ſalutem)nō vincat maliciā ⁊ iniquitatē/ que cadunt
in eo cauſa potentie ſenſitiue.¶ Humilis dn̄e et be
nigne.pctōres q̄ nō contēplantur/nec recolunt tuam
carnis aſſumptionē/tuā paſſionē/vel mortē/verū to
taliter ponūt intentionē ſuā ⁊ memoriā circa tempo
ralia:illi nō mortificāt potentiā ſenſitiuā/cū tua ſan
ctiſſima paſſione.Jmo tales diſcurrūt ꝑ itinera pec
catorū/prouenietiū a potentia ſenſitiua materiali: ſi
cut aqua decurrit ſemꝑ inferius ꝓpter ſuā pōderoſi
tatem.nā potentia ſenſitiua eſt eis cauſa peccaminis
cum nō ſit mortificata ꝑ memoriam tue mortis vel
per contemptū hui⁹ vite fragilis ⁊ fallacis.¶ Ple
naria laus attribuať tibi dn̄o ieſuchriſto.quia ſicut a
paſſionib⁹ quas tu pertuliſti in corpore tuo huma
no deriuatur et deſcendit omne bonū quod a te da
tur homini:ſic omne malum deriuatur ⁊ deſcendit a
potentia ſenſitiua que eſt in hoīe tanq̄ꝫ ianua ꝑ quā
intrat peccatū ad hoīem accidētaliter : niſi prius fue
rit mortificata ꝑ ea que ſupra dixim⁹.¶ Unde ve mi
chi pctōri/q̄ penitus adhereo potētie ſenſitiue : et nō
compeſco eā vel mortifico memoratione tue lauda
bilis paſſionis.quia ego palā cōfiteor me eſſe fatuū
et rudem /longiori enī tempore dilexi plus meipſum
q̄ꝫ te/de qua trāſgreſſione ſum q̄ꝫplurimū puniēdus
¶ Sed ego modo recognoſco per tuā gratiā culpā
meam volens facere penitentiā de tranſactis.quare
te deuote et ſupplicit̄ precor vt decetero digneris me
conſeruare in tua gratia:taliter vt ſemꝑ habeā in me
moria q̄ plus te deū debeā diligere: q̄ꝫ meipſum. et
ſi ita fecero:mortificabo in meo corpore potentiam
ſenſitiuā.¶ Qꝛ ſit naturale in oībus hoībus plus ad
herere potētie ſenſitiue exteriori: q̄ꝫ imaginatiue vel
rationali:hoc ꝓuenit eis vt predixi:quia eā nō mor
tificant per memorationē tue paſſionis/vel per com
temptum bonorū tēporaliū:q̄ de facili a ſapiēte quo
libet contemnūtur ſi cogitet q̄ valde impediūt quē
libet cupientē contemplari tuā gloriā ſempiternam
quā ꝑ miſericordiā tuā deus largiri digneris nobis.

¶ Qualiter deus ordinauit in homine
potentiam imaginatiuam.

D Eus qui es renatorū fideliū vera ſa
lus/virtus/⁊ poteſtas cognoſcať de
bere attribui tibi ſoli:q̄ dediſti homi
ni potentiā imaginatiuā : vt recipiat
ſenſibilia a potētia ſenſitiua.quia ho
mo(mediante potētia imaginatiua)
imaginatur ſenſibilia : in hoc q̄ imaginatur per illā
formas/colores/q̄litates/⁊ etiā quantitates.¶ Tu
enim dn̄e ordinaſti taliter humanū corp⁹: q̄ quicq̄d
potentia imaginatiua recipit a potētia ſenſitiua/to
tum tribuit ⁊ repreſentat potētie ratiōali:vt rationa
lis eligat illud qđ ſibi bonū fuerit ac vtile:⁊ euitet il
lud qđ ſibi eſſet inutile atq; damnoſum.¶ Dn̄e de⁹
propter maximā ⁊ mirabilē ordinationē quam tu po
ſuiſti in potētiis aīe:trāfferunť hoīes de ſenſualibus
ad intelligendū intellectualia.q̄a ratione imagina
tionis quā homo ſumit a creaturis/itelligit ⁊ ꝑcipit
ratio hoīs veritatē creaturarū:⁊ affirmat res ī ſuo eē
q̄ ſic ſunt/vel nō.⁊ ſcit etiā de rebus q̄les ſunt/⁊ qua
re ſunt ¶ Aptiſſime ordinator deus:tu ordinaſti per
tuam maximā ſapiētiam q̄ potētia imaginatiua ſit
quoddā mediū inter potētiā ſenſitiuā ⁊ rationalem
vt ea recipiat a potētia ſenſitiua ⁊ tribuat potētie ra
tionali.quare ſecūdū iſtā ordinationē/ſequiť q̄ potē
tia ſenſitiua ſit ſubiecta potētie imaginatiue/⁊ ima
ginatiua potētie rationali.¶ Quare ob id q̄ cōmu
nis ſenſus(q̄ deſcēdit a q̄nq; ſenſib⁹ corporalib⁹) eſt
occaſio ⁊ cauſa imaginatiue potētie vt ſemꝑ det rati
onali: accidit q̄ imaginatiua eſt media inter poten
tiam rationalem et ſenſitiuam et eſt ſubiecta rationa
li.¶ Un̄ bn̄dict⁹ ſis tu dn̄e de⁹: q̄ ordinaſti q̄ ī hoīe
ſit potētia imaginatiua:q̄a ꝓpter hoc q̄ homo viuit
ꝑ modicū tpīs:⁊ eſt mobilis de vno loco ad aliū:fuit

neceſſariũ potentiã imaginatiuã eſſe in hoīe / alias
non cognoſceret niſi preſentia. ¶ Singulare (deus)
refugiũ miſerorũ: benedicta ſit tua ſancta eſſentia. q̇a
ob hoc ꝙ dediſti imaginationẽ hoīb9 illi ſunt poten
tes reminiſci ⁊ cogitare p̄terita / ⁊ abſentia. nã ratiõe
imaginationis q̄ eſt ĩ hoīb9 affirmãt ipſi de formis
coloribus / q̄litatibus / ⁊ quãtitatib9 abſentiũ ⁊ p̄teri
toꝝ: q̄ oīa nõ potuiſſent ab eis reminiſci: niſi potẽtia
imaginatiua fuiſſet in eis ¶ Propter id ꝙ potentia
imaginatiua recipit cognitionis ſpeciẽ a ſenſualib9.
et preſentat illã potẽtie rationali: idcirco ipa potẽtia
rationalis affirmat tuã diuinã eſſentiã eſſe ⁊ eã eſſe
totaliter gratioſam / oīpotentẽ / miſericordẽ / ⁊ iuſtam
in omibus atq ꝑfectã. ¶ Mirabiliter honoraſti (pa
ter oīpotens de9) hoīes pre oībus aliis aīalibus. q̇a
in hoc ꝙ oīa alia aīalia deficiũt in potẽtia rationali:
non poſſunt imaginari tuã bonitatẽ vel tuã eſſentiã
benedictã. ¶ Deus q̇ pre ceteris virtutib9 / primo exi
gis in hominib9 verã fidem: tu per tuam ordinatiſſi
mam ſapientiã ordinaſti: ꝙ potẽtia imaginatiua nõ
poſſit attingere vel ſufficere ad intelligendũ aut per
cipiendũ vſq ad terminũ / ad quẽ attigit rationalis
potentia. et ꝓpter hanc virtutẽ (quã dediſti potentie
rationali) maiorẽ in intelligendo ⁊ ſciendo / q̄ imagi
natiue: hanc ob cauſam preterita ⁊ futura q̄ ſunt con
tra curſum nature: videntˀ magis ĩpoſſibilia (vt ima-
ginentur) ipſi potẽtie imaginatiue: q̄ potentie ratio
nali. ¶ Et totũ hoc accidit: quia imaginatiua poten
tia nõ poteſt ſufficere ad intelligendũ vbi ſufficit ra-
tionalis. nã rationalis intelligit poſt terminũ in quo
imaginatiua terminatˀ: imaginatiua enĩ nequit ima
ginari / niſi res que ſunt in eſſe ſecundũ curſum natu
ralem: ſed rationalis multo plus intelligit eo ꝙ ipſa
intelligit ⁊ percipit res que fiũt contra curſum natu
re. ¶ Quare in hoc ꝙ imaginatiua nichil capit / niſi
a quinq ſenſibus corporalibus: ipſa nichil nouit af
firmare niſi de ſenſualib9: ſed in hoc ꝙ rationalis ca
pit a ſenſualibus ⁊ intellectualib9 / ipſa poteſt intelli
gere ⁊ percipere res que fiunt cõtra natura lẽ curſum.
¶ Deus qui liberum arbitriũ vnicuiq porrigis: tibi
virtus ⁊ gloria ſine fine. quia q̄plures homines deci
piuntur a potẽtia ſenſitiua. q̇s enim poſſet exiſtima-
re numerũ illorũ / qui nullo modo valẽt credere ꝙ pa
nis cõſecrat9 ĩ altari a ſacerdote (prout decet) efficia
tur (ꝓpter efficaciã verborũ deſuper prolatorũ) verũ
corpus tui chriſti. ⁊ profecto ſi bene quis voluerit co
gitare / ipſe inueniet ꝙ nichil aliud decipit tales niſi
potentia ſenſitiua que nichil percipit contra curſum
nature. ¶ Quare ob hoc ꝙ hoīes non poſſunt vide-
re vel imaginari in hoſtia (q̄ ponitur in altari) carnẽ
vel ſanguinẽ ſecundũ quinq ſenſus corporales: ideo
efficiũtur increduli / illũ panẽ poſſe cõmutari in verũ
corpus tui chriſti, ꝓpter verborũ inſtrumẽtaliter effi-
caciã. ſed ipſi ab incredulitate huiuſmodi eripiantˀ:
ſi recte intuerentˀ illud mirabile per viſam potentie ra
tionalis / que affirmat ꝙ oīs hoſtia q̄ ponitur in alta
ri ſi recte a preſbitero fuerit cõſecrata / verũ corpus ef
ficitur tui chriſti: poſtq̄ dederis ipſis v̄bis (vt ad hoc
mirabile inſtrumẽta ſint) tantã efficaciã et virtutem.
¶ Dñe deus adoretur / glorificetˀ / ⁊ exaltetur nomen
tuum ſine fine. q̇a tu per tuã miſericordiã dignat9 es
dare gratiã ſolis catholicis: ꝙ ipſi nõ decipiantˀ (ſed
ſciant ſibi cauere a deceptione potẽtie imaginatiue)
ſicut decipiuntur heretici: ⁊ alij q̄plurimi infideles.
quia catholici credũt firmiter ꝙ tu qui es omipotẽs
poſſis facere q̇cq̇d velis: licet quinq ſenſus corpora
les nõ poſſint iſtud intelligere vel ꝑcipere ſecũdũ po
tentiã imaginatiuã in hoſtia panis qui ꝯſecratur in
altari a preſbitero per virtutẽ verborũ deſuper ꝓlato
rum. qđ minime credũt alij preter cultores fidei chri
ſtiane. Tibi patri ingenito honor et reuerẽtia ſit ſem
per: qui ordinaſti in humano corpore ꝙ potẽtia ima-
ginatiua preſentet ⁊ offerat ſenſibilia potentie ratio
nali: aliq̄n cũ oībus ſenſualitatib9 quinq ſenſuũ cor-
poraliũ: et aliquãdo cũ vno tãtũ ſenſu vel cũ duob9:
quia ſecũdũ ꝙ erũt ſenſualia in potẽtia imaginatiua
contingit ꝙ ipſa poterit ea repreſentare ſimul aut ſi-
gillatim potentie rationali. ¶ Quãdo enĩ accidit ꝙ
potẽtia imaginatiua offert / ac repreſentat accepta a
quinq ſenſib9 potẽtie rationali ſimul: hoc accidit: q̇a
homo preſentialiter habet viſum / auditũ / odoratum
guſtũ / ⁊ tactũ / de aliqua re corporali. ¶ Et quãdo ac
cidit ꝙ potẽtia imaginatiua nequit repreſentare ſeu
offerre ſimul oẽs quinq ſenſus corporales potẽtie ra-
tionali / ſed vna vice vnũ: deinde aliũ: hoc accidit: q̇a
ſenſualia ſunt in abſentia homini que habuit in ſua
preſentia. vnde benedictus ſis tu dñe de9. q̇a proptˀ
iſtam ordinationẽ q̄ fit inter preſentiã ⁊ abſentiã / cõ
tingit ꝙ homo imaginatˀ abſentia ratione preſenta-
tionis: quã ante habuit de reb9 preſentib9. ¶ Verax
dñe orbis rector: licet tu prebueris maximã v̄tutẽ et
poteſtatẽ potẽtie imaginatiue imaginãdo q̄ſi omĩa:
tamẽ nõ eſt ſufficiẽs vllo modo imaginari totã tuã
bonitatẽ / vel ceteras virtutes tuas / q̄ ſunt in tua be-
nedicta eſſentia. Imo deficit ad imaginandum oīa
bona: q̄ ſunt in te dñe de9 meus. q̇a quãdo ipſa vult
imaginari ⁊ cõprehendere totã tuã bonitatẽ que ne-
quit cõprehendi vel percipi intra terminũ / vbi imagi
natiua potentia terminatˀ: tunc virt9 ⁊ vis imaginati
ue debilitatur ⁊ minuitur in ſe ⁊ compellitur nõ trãſi
re vltra terminum intra quẽ terminatur. ¶ Et quã-
do potentia imaginatiua deficit ad imaginandum
totam tuam bonitatem: tunc potentia rationalis aſ-
ſurgit vltra imaginatiue terminos limitatos: et pro
cedit vltra q̄ potentia imaginatiua poſſit ſibi offer-
re vel etiam preſentare. attamen dñe de9 nõ tantum
vltra imaginationẽ ꝓcedit potẽtia rationalis: vt ei9
virtus poſſit peruenire ad ĩtelligẽdũ oīa bona q̄ ſunt

in te.quia quãuis ſine fine multiplicaretur eius vir=
tus/ad intelligendum tuã bonitatem: nunq̃ poſſet
puenire ad finem. imo vix aliquid de ea perciperet.
¶Domine deus qui ſecũdum intentionem ſui ani=
mi iudicas vnũquẽq3:ſicut potentia imaginatiua et
rationalis/deficiunt ad imaginandũ et pcipiendum
omnia bona que ſunt in te:ſic domine ambe deficiũt
ad imaginandũ/ſciendũ/et cognoſcendũ oĩa ma=
la q̃ ſunt in me fetidiſſimo peccatore. Quia tot ſunt
mea vicia ⁊ ſcelera ꝙ imaginatio nõ ſufficit ad ima=
ginandũ illa/nec intellectus ad intelligẽdũ. ¶Glo=
rioſiſſime deus/nulla imaginatio eſt q̃ tãtũ faciat ſa
pientem abhorrere peccatũ:ſicut imaginatio quam
habet de tua maxima bonitate/et de multitudine vi
cioꝝ ſuoꝝ.vnde cum talis imaginatio excitet citius
peccatores dormiẽtes i peccatis/q̃3 aliqua alia ima=
ginatio:te ſuppliciter oro vt talem imaginationẽ fa
cias ſemp in me vſq3 ad obitum habitare. ¶Si di=
gneris pater miſericors michi preſtare tantam gra=
tiam ſpecialẽ vt tota mea imaginatio ſit in imaginã
do predicta duo/ſcilicet tuam maximã bonitatẽ/et
mea ineffabilia crimina:tutus ero penitus a vanita
tum laqueis huius mundi. ¶Domine deus virtutũ
homines qui nõ imaginant̃ tuam ingentẽ bonitatẽ
neq3 ſuã miſeriã vel fragilitatẽ:iſ ſunt q̃ plus cupiũt
et affectant illa q̃ ſunt vilia et tranſitoria/q̃3 ea q̃ ſunt
nobilitate decorata atq3 eterna. et ꝓpterea efficiunt̃
peccatores/⁊ rudes vt bruta aĩalia/q̃a quilibet ratio
nalis debet predicta duo imaginari toto tꝑe vite ſue
¶Et ſepe contingit ꝙ peccatores cognoſcũt ſua cri
mina/et cupiũt ab illis eſſe exonerati: ſed ignorant
modum qualiter poſſint ab eis liberari. et hec igno=
rãtia ineſt eis ex eo ꝙ nolũt cõtemplari/diſcernendo
tuã maximã bonitatẽ/neq3 ſuã fragilitatẽ: ſicut ima
ginati ſunt longo tẽpore/fere oẽs modos peccandi.
¶Et ꝙ iſtud ſit verum/in me ſepius probaui. quia
frequenter accidit michi vt quãdo volo cõtemplari i
tua benedicta paſſione/vel in aliqua tuarũ virtutum
et in meo lapſu criminũ:valde cito tedet me talis co
gitationis.et hoc fit quia raro talẽ cogitationẽ ha=
bui in mente mea. ¶Fortiſſime dñe/ſuſtẽtaculũ pu
ſillanimiũ.tu ordinaſti vt quãdocũq3 potẽtia ſenſiti
ua exerceat actum ſuũ in homine:ſemp in eodẽ ſit in
actu ſimiliter potentia imaginatiua.quia ſemp quã
do ſenſitiua potẽtia exercet actũ ſuũ in homĩe: opor
tet de neceſſitate ꝙ ſimiliter ſit in actu homis/actus
potentie imaginatiue. ¶Et ꝓpter hoc ſeq̃tur ꝙ dũ
homo vigilat/vix poteſt eſſe ſine imaginatiõe alicu
ius rei:⁊ quãdo nõ dormit firmiter/ſimiliter quãdo
nec bene vigilat nec bene dormit.quia in hoc ꝙ ho=
mo nec pfecte vigilat nec pfecte dormit/vtit̃ potẽtia
ſenſitiua:et quãdo illa vtit̃ ⁊ actu ſuo/oportet ꝙ ſit in
eo imaginatiua actualiter q̃ imaginet̃ aliq̃d. ¶Un
de ob id ꝙ ſenſitiua ⁊ imaginatiua ſunt ſic ſimul in
homĩe in quocũq3 ſtatu ipe ſit:videtur quandoq3 ho
mini poſſibilia/impoſſibilia et ediuerſo. Unde iſta
inordinatio ꝓuenit homini a parte potentie ſenſiti=
ue:q̃ ſepe eſt inordinatũ ſubiectũ et impfectũ imagi
natiue potentie/ita ꝙ ipſa nequit pfecte imaginari q̃
vult.quia a ſenſitiua nõ perfecte ſentiũtur.vnde ꝙ ta
lis impfectio abſit potẽtie ſenſitiue: placeat tibi de⁹.

¶Qualiter deus ordinauit in homine potentiam rationalem.

Deus qui humiles corde dirigis circa
opera ſtudioſa:te oẽs metuant fines
terre.qui ordinaſti ꝙ ſicut potẽtia ſen
ſitiua habet quinq3 ſenſus corporales:
ſic ſimiliter rationalis potentia habe
at alios quinq3 ſenſus q̃ ſint ſpiritua=
les. ¶Quare ſicut placuit tibi ordinare ꝙ actus quẽ
habet ſenſitiua/ordinet̃ p quinq3 ſenſus corporales:
ſic ordinaſti vt actus potentie ratõnalis ordinetur p
quinq3 ſenſus ſpirituales. ¶Unde ſecũdũ iſtam or=
dinationẽ ſequitur ꝙ in potentia rationali ſit cogita
tio/pceptio/cõſcientia/ſubtilitas/et animoſitas: qui
ſunt q̃nq3 ſenſus ſpirituales:ſicut eſt in potentia ſen
ſitiua/auditus/viſus/odoratus/guſtus/et tactus: q̃
ſunt quinq3 ſenſus corporales. ¶Deus incompre=
henſibilis bonitatis:tibi maieſtas et virtus. q̃ nobili
taſti potentiã rationalẽ pre ceteris potentiis:ita ꝙ fa
cis eã aliis dominari.et cauſa quare rationalis cete=
ris dominat̃ eſt hec:q̃a ipſa dominat̃ et preeſt imagi
natiue/q̃ pdominat̃ ſenſitiue/⁊ ſenſitiua vegetatiue/⁊
rationalis dñat̃ motiue/in hoc ꝙ mouet eã ad actũ
quãdocũq3 vult. ¶Hoc dominiũ ⁊ hanc ꝓrogatiuã
habet rationalis potẽtia ſup ceteras. q̃a tu rationa=
biliter ordinaſti vt gradatim vna preſit alteri/et hec
ſit illius ſubiectũ que ipſi preeſt ac dñatur/et ita gra
datim cõputando rationalis preeſt omnib⁹. ¶Un
de ꝓpter hoc dominiũ/qđ rationalis potẽtia habet
ſup ceteras potẽtias anime:ſemp quãdocũq3 poten
tia rationalis diſcernit aliq̃d/pcipit potentie motiue
vt moueat ſe et deducat in actũ id qđ eſt in potentia:
⁊ tũc potẽtia motiua ꝓpter ſuſceptũ mandatũ a ra=
tionali mouet ſe ⁊ deducit in actũ hoc qđ erat in po=
tentia tm̃. ¶Deus q̃ p vnitatem fidei ad te populũ
vocas chriſtianũ:tu ordinaſti ꝙ potẽtia rationalis
ſit ſubiectũ in quo ſtet cõceptio/ſiue intelligentia q̃
fit de aliqua re concepta ſeu intellecta: tunc quan=
do res illa eſt in cõceptiõe ſiue in potẽtia intellectua
li.et ordinaſti etiã ꝙ potentia rationalis ſit ordina=
tũ ſubiectũ qua poſſit facere qđ eſt i potẽtia. ¶Qua
propter benedictus ſis tu pater miſericors. q̃ ordina
ſti ꝙ potentia rationalis colectet ⁊ diſcernat ſi q̃ppiã
eſt in eſſe aut nõ/et ſi inueniat ꝙ ſit in eſſe/ſcrutetur
et diſcernat cauſam quare ſic eſt in eſſe:et ſi forte res

non eſt in eſſe/querit et diſcernit cur non eſt in eē. ſed
poſito ꝙ inueniat rem in eſſe: tūc ipa diligēter et ſub=
tiliter inquirit q̄ ſit ⁊ qualis. ⁊ poſtq̄ oīa hec diſcuſ
ſerit: deducit ad actū illa/ q̄ tm̄ erant prius in potētia.
¶ Glorioſiſſime deus ob hāc ordinationē ꝑfatam/
accidit ꝙ prius cōſiſtant res in potentia intellectua=
li quādo ſunt in potētia: et poſtq̄ deuenerint ad actū
accidit ꝙ cōſiſtant in ſenſualibus/ q̄ ſentiūtur quinq̄
ſenſibꝰ corporalibꝰ. ¶ O ſingularis dn̄e: laus/ virtꝰ/
honor/ ⁊ gloria tibi ſoli imppetuū cognoſcat̄. tu eni
decoraſti et nobilitaſti rōnalē potētiā pre ceteris. ꝗ
in hoc ꝙ rationalis habet poſſe ⁊ virtutē plura intel
ligendi/ ꝑcipiendi/ et ſciendi/ q̄ imaginatiua ipi rep
ſentat ſeu offert: cōtingit rōnalem dn̄ari et preeſſe ce
teris potētijs. ¶ Unde ratione maioris poteſtatis ⁊
virtutis (quā poſuiſti in rationali potētia) q̄ in cete
ris potentijs/ ſunt homīes in nobiliori et mirabilio=
ri ſtatu / et diſpoſitione/ q̄ aliqua alia ſpecies anima
lis/ cū cetera animalia ꝑter hominē careant ratione.
¶ Unde in hoc ꝙ homines habēt rōnem et intelle=
ctum: ipi intelligūt ea q̄ rationabilia ſunt/ q̄ nullum
aliud animal poteſt intelligere nec ꝑcipere/ eo ꝙ oīa
alia animalia carēt potētia rationali. quapropter ho
mo dignior eſt ceteris creaturis: quia ſolū ipe ſcit di
ſcernere vtile ab inutili/ et bonū a malo. ¶ Deus qui
nullū bonū ſinis irremuneratū: benedicta ſint omīa
tua opera. quia tu dotaſti ⁊ nobilitaſti hominē ratio
nabili potentia/ pre alijs potentijs q̄ ſunt in eo: ſed
ego peccator nequiſſimus illā in me penitus defeda
ui (ſibi honorē minuēs) ⁊ dedecoraui. q̄a ſubdidi eā
alijs potētijs que plus diligūt ⁊ amplectūtur ſenſua
lia q̄ intellectualia. in hoc eni ꝙ potētia imaginati=
ua/ imaginatus ſum illa q̄ ſunt magis vicinia poten
tie ſenſitiue q̄ rationali (ſicut eſt edere ⁊ bibere ⁊ ce=
tera) accidit ꝙ eſt facta inordinatio potentiaꝝ in me:
et propter inordinationē potētiarū eſt rationalis po
tētia inordinata ⁊ depoſita ab honore ſuo/ in quo tu
eā cōſtitueras. Nam potētia rationalis die ⁊ nocte
cogitat qualiter poſſit cōgregare diuitias / ⁊ habere
huiꝰ ſeculi voluptates: et ideo efficit̄ ſerua potentie
ſenſitiue/ q̄ iſta mūdana et tranſitoria ſemꝑ cupit. vn
de ſicut potētia ratiōalis deberet preeſſe ſenſitiue/ ⁊
cogitare in eius virtutibꝰ/ et in celeſti gloria parady
ſi: ſic ipſa ſubeſt ſenſitiue/ et cogitat bona tēporalia
huiꝰ mūdi. ¶ O eterna et diuina eſſentia q̄ in vna ⁊
eadem ſubſtātia es trina in perſonis: tibi laus ⁊ glo
ria ſine fine. q̄ ordinaſti ꝙ ſicut fons eſt locus a quo
ꝓgreditur ⁊ pullulat aqua clara/ dulcis et nitida: ſic
ordinaſti ꝙ potētia rationalis ſit cauſa hominibus vt
efficiāt̄ poſſeſſores bonoꝝ celeſtiū: fruātur q̄ tua pre
ſentia glorioſa. ¶ Dn̄e deus ſicut potētia rōnalis or
dinat̄ ad omne bonū ⁊ vtilitatē hominū: ſic potentia
ſenſitiua eſt parata dare hominibus cauſam ⁊ occaſio
nē omniū maloꝝ. ⁊ (vt breuiter loquar) ſicut rationa
lis eſt cauſa ⁊ occaſio boni/ ſic ſenſitiua mali. ¶ Cau
ſa quare potētia ſenſitiua eſt mali occaſio eſt hec: q̄a
eſt cōtraria potentie rationali in natura. nā rationa=
lis diſcernit equitatē ⁊ iuſticiā: ſed potētia ſenſitiua
facit omnino ꝯtrariū: quia ipa diligit plus ſeipam q̄
aliquid aliud. ¶ Pater miſericors deus. tuū domi=
niū/ ⁊ excellentia tui noīs: vltra extrema ſeculi exten
dātur: quia tu ordinaſti taliter hominē in potētia ra
tionali/ ꝙ mediāte ipa homo intelligit/ diſcernit / et
ꝑcipit tuas maximas virtutes/ ſicut tuā omnipoten
tē poteſtatē/ ⁊ tuā ineffabilem bonitatē: ⁊ mediante
rationali ꝑcipit ⁊ intelligit difficilia q̄ ſine ipa ab ho
mine nūq̄ poſſent intelligi aut ꝑcipi. ¶ Itē dn̄e deꝰ
maximā gratiā ⁊ ſpecialiſſimā feciſti hūane ſpeciei:
quādo appropriaſti eidē potētiā ratiōalē: q̄a mediā
te ipa cognoſcit ea q̄ ſunt diligēda/ honorāda/ ⁊ am
plectenda/ ⁊ ea q̄ ſunt cōtemnēda ⁊ tradēda obliuio
ni: ⁊ mediāte etiā ea homo ꝑcipit ⁊ ſcit ꝓpter q̄ quis
debeat remunerari/ ⁊ ꝓpter que nichilominus eſt in
hoc ſeculo vel alio puniendus. ¶ Salutis humane
amator deꝰ. tam chara eſt tibi rationalis potētia: ꝙ
tu oſtēdiſti toti humano generi/ illā ab vnoquoq̄ eē
ꝓ ſuis viribus amplectendā: quia vt tu redimeres a
peccato primi parentis/ illā ſpeciē humanā quā ra=
tionali potētia decoraſti: voluiſti ꝓ eadē ſpecie car=
nem humanā aſſumere/ pati diuerſa flagella/ ⁊ ſubi=
re finaliter dirā mortē. ¶ Creator omniū viſibiliū et
inuiſibiliū deus: tibi flectat̄ celeſtiū et terreſtriū om=
ne genu. quia ſicut tu ordinaſti vt firmamētū moueā
tur et voluat̄ duobus axibus/ quoꝝ vnꝰ eſt a parte ſe
ꝑtētrionali/ alter vero a parte meridionali: ſic ſunt or
dinati homines inter duas vias ad habēdū liberam
volūtatē/ quarū prima eſt via bonoꝝ operū / ſecūda
vero maloꝝ. ¶ Unde benedictus ſis tu celeſtis pa=
ter. quia rōne iſtarū duarū viarū/ in q̄bus conſtitui=
ſti hominē: fit ꝯtrarietas īter potētiā rationalē/ ⁊ po=
tentiā ſenſitiuā. ¶ Unde ſemꝑ quādo potētia ratio
nalis prebet motū homi vt bonū operet̄: cōtrariatur
ei potentia ſenſitiua q̄ mouet ipſum ad operādū ma
lum: et ſimiliter quādo potētia ſenſitiua vult homi=
nē totaliter trahere ad partem ſuam/ reſiſtit et cōtra=
riatur illi ſcinderaſis: id eſt ſcintilla potētie rationa=
lis. ¶ Rex magnifice omniū tuoꝝ hoſtiū triumpha
tor: tibi cognoſcatur omnis ſapiētia ⁊ ſciētia / et mi=
chi vaſi criminū oīs ſtultitia et ignorātia. quia ſicut
nequā ꝑnceps ſubmittit ſe vilibus hominibus/ ⁊ ini
quis cōſilijs/ ⁊ poſtponit totā intentionem ſuam et
diſcretionem/ aſſumēs alienū velle ꝓ ſuo/ q̄d eſt ſibi
damniferū: ſic fuit hactenus de me qui ſemꝑ credidi
falſis et ꝑuerſis cōſilijs potētie ſenſitiue/ dimittēs ſa
lubria cōſilia potentie rationalis. ¶ Unde cū tu dn̄e
deus veniſti in hunc mūdum ad liberandum et redi=
mendū humanā ſpeciem a peccato originali: te hu=
militer flebilibus oculis oro/ vt digneris protegere et

eripere meam rationalē potentiā a captiuitate ſiue
ſeruitute/in qua fuit ꝑ longū tempus ſub potētia ſen
ſitiua. et vt deinde (ſicut decet) ſit ſenſitiua potentia
rationali potentie ſubdita/quēadmodū tu in corpo=
re cuiuſlibet (in creationis ſue principio) ordinaſti.
¶Redemptor mūdi deus. quis eſt ille cui nō patet
ꝙ maxima miſeria que ſit in hoc mūdo et de quo ma
xime eſt indignādū: eſt habere crudelē dominū ⁊ ma
lignū/q̄ nō cognoſcit ſeruitiū ſibi factū. vnde cū po=
tētia ſenſitiua ſit crudeliſſimus et peruerſiſſimꝰ dñs
quem quis poſſit habere in hoc mundo: te deuota
mente oro vt ſubtrahas me et eripias a ſuo domi=
nio/⁊ a ſui ſeruitij poteſtate: ⁊ ꝙ ſubdas me ſeruitio
potentie rationalis cui affecto poſthac corde et ani=
mo famulari. ¶Conſeruator bonoꝝ deus: benedi=
cta ſit tua mirabilis ordinatio. q̄a tu ordinaſti aptiſſi
me ꝙ omnis creatura tā viſibilis q̄ȝ inuiſibilis ſer=
uet naturā ſuā. vnde tu ordinaſti ꝙ animalia irratio
nabilia nō poſtponant hoc qđ naturaliter ineſt eis/
neqȝ nobilitētur ratione qua ſoli homīes decorant.
Unde cū homines vilipendāt rationalē potētiā/ita
ꝙ faciant eā ſeruā potētie ſenſitiue atqȝ ſubmiſſam:
⁊ ego ſim vnus illoꝝ/q̄ hucuſqȝ hoc idē fecerim: me=
rito debeo reprehendi/tanq̄ȝ ille q̄ ordinationē abij=
cit et inordinationē erigit et exaltat. ¶Sed iſtud eſt
valde mirabile: quia bruta animalia ſeruant curſum
ſue nature/ī quo tu illa creaſti: ⁊ ego qui ſum animal
rationale poſtpoſui ordinationē nature mee/in qua
tu pater piiſſime me creaſti/et amplexus ſum inordi
nationē derelinquens ordinatōnē qua me decoraue
ras ſancte deus.

¶Qualiter deus ordinauit in homine potentiam motiuam.

DEus qui mentes hominū erigis ad
virtutes: benedicta ſit tua ſancta eſ=
ſentia. quia tibi placuit ordinare ꝙ ſi
cut potentia imaginatiua eſt in hu=
mano corpore motꝰ remotior: ſic po=
tentia motiua ſit in eo motus ꝓpin=
quior. ¶Cauſa quare potētia imaginatiua eſt in ho
mine remotior motꝰ/eſt iſta: quia ſenſibilia ꝑueniūt
in eam anteq̄ȝ ꝑueniāt in potētiā rationalē: ⁊ quādo
ꝑuenerūt in imaginatiuā/poſtea ipa offert ⁊ p̄ſentat
illa potentie rationali. ¶Cauſa etiā quare potētia
motiua eſt ꝓpinquior motus in homine eſt hec: q̄a
ſtatim vbi imaginatiua obtulit ſenſibilia potētie ra=
tionali/ratiōalis p̄cipit motiue ꝙ moueat ſe et dedu
cat in actū hoc qđ eſt in potentia. ¶Sancte ⁊ imor=
talis deꝰ: benedicta ſit tua ſctā eſſentia. q̄a tu ordina
ſti in homīe ꝙ ipſe habeat quoddā mediū iter remo
tiorem motum (qui eſt in eo) ⁊ ꝓpinquiorem: qđ me
diū eſt potētia rationalis. vnde ꝓpter hoc medium
eſt homo melioris diſpoſitiōis q̄ȝ aliquod aliud ani
mal. ¶Quare ob hoc ꝙ bruta animalia nō habent
mediū inter remotiorē motū/⁊ ꝓpiorē ſicut homi=
nes: neſciūt diſcernere inter bonū et malū: nec eſt mi
rū cū ipa careant rōnali potētia ꝑ quā ſolā q̄s perci
pit ea q̄ bona ſunt/⁊ ea q̄ mala ſunt. Nam qñ contin
git ꝙ remotior motus ꝑueniat ad ꝓpiorē motū/ita
ꝙ nō eſt inter ipas aliqđ mediū: nullo mō intellectua
lia poſſunt intelligi ſiue ꝑcipi a ſenſualibꝰ. nam intel
lectualia nequeūt ꝑcipi niſi ſolū a potētia rationali.
¶Deus firmū fideliū fundamētū: tu ordinaſti ꝙ po
tētia motiua ſit ſerua ⁊ famula potētie rōnalis. Qua
re ꝓpter hoc ꝙ potentia motiua eſt ſerua ⁊ ſubdita
rationali: nequit opari/nec deducere in actū quicq̄d
eſt in potentia donec potentia rationalis ei p̄cipiat/
diſcernat/atqȝ preuideat: vtrū ſit ratiōi cōſonū ꝙ de=
ueniat ad actū/an nō. ¶Unde vbi potētia rationa=
lis diſcreuit ⁊ ꝓuidit ſecū/vtrū talis res debeat veni
re ad actum aut nō: ſi ſibi fuerit viſum rationabile vt
deueniat ad actū/tūc ipa p̄cipit motiue vt moueat ſe
et deducat in actū hoc qđ eſt in potētia/⁊ tunc venit
in eſſe actus motiue potētie ꝓpter coactionē quam
agit potentia rationalis in motiuā. ¶Deus q̄ emit=
tis lumen ſancti ſpiritus iuſtis corde: valde eſt mira
bilis ordinatio/quā tu poſuiſti ī homīe. quia homo
iuſtus qui vult incedere ꝑ ordinationē quā tu poſui=
ſti generaliter in quolibet corpore humano: ſemꝑ p̄=
meditaꝛ et diſcernit ſecum vtrū illud ſit rationabile/
qđ ipe vult agere aut nō. ⁊ nullo modo remotior mo
tus poteſt ꝑuenire ad ꝓpiorē: donec mediū qđ eſt in
ter ambos ꝓuiderit hoc qđ ipſum diſcreuit vtrū ſit
ꝯſonū ratiōi ꝙ deueniat ad actū/aut nō. Unde ꝓpꝛ
ordinationē p̄dictā quā homo iuſtus ſequitur in oī=
bus factis ſuis: cōtingit ꝙ ſapiētes anteq̄ȝ aliq̄d fa=
ciāt id preuiderint/vtrū ſcilicet illud qđ voluerint fa
cere ſit ratōnabile vt fiat/an nō. ¶Et ſi cōtingat a ſa
piente aliqđ bonū eſſe preuiſum: tūc potētia rationa
lis ꝑcipit ꝙ vtilitas ſequitur ex illo bono/⁊ īmedia=
te vult ꝙ illud bonū deducaꝛ ad actū. at vero quādo
accidit ſapientē imaginari aliqđ malū/ita ꝙ illđ eēt
damnoſum ſi duceretur ad actū: tūc potentia rationa=
lis p̄cipit motiue vt nō ducat illud in actū. ¶Infini
te bonitatis deꝰ/benedicta ſit tua ſancta ordinatio:
quia ſicut ſapiens incedit ordinate ꝑ ordinationem
quā tu poſuiſti in quolibet corpore humano: ſic ſtul=
tus ⁊ indiſcretus recedit deuiās ab illa ordinatōne.
quia quādo aliq̄s ſtultus imaginatur aliq̄d facere/
anteq̄ȝ illud offerat potētie rationali/⁊ priuſqȝ ratio=
nalis potētia illud diſcernat aut iudicet bonū ne ſit
aut nō: imaginatur ꝑuenire ad motiuā potētiā non
oblato eo/nec repreſentato rationali potētie. Et ꝓ=
pter hoc ꝙ homo leuis in motu vtitur tali inordina=
tione ſcelerata in factis ſuis: fere quicq̄d ipſe facit/fa
cit brutaliter a caſu ⁊ fortuna/nō habens reſpectum

ad bonū ſiue ad malū. ¶ Item alio mō contingit ꝙ
homo peruerſus ⁊ inordinatus/ vtit̃ inordinatione
in factis ſuis. nam ſepe accidit ꝙ homo inordinatus
imaginetur q̄dam que ſibi bona forēt et vtilia/ ſi ipſe
illa ageret: ⁊ tunc ita accidit ꝙ potentia imaginatiua
offert imaginationē illarū rerū potētie rōnali/ ⁊ ime=
diate rationalis notat ⁊ oſtēdit ei ꝙ bonū eſſet illi ac
vtile/ ſi illa faceret. tamē homo ruralis cui iſta ratio=
nalis ineſt/ nō vult ei credere/ nec deducit in actū illa
que viſa ſibi fuerunt bona/ ſi ad actū deducerentur.
et hoc cōtingit homini: q̄a ſubmittit potentiā ratio=
nalem ſenſitiue. et ideo ratione talis ſubmiſſionis ⁊
ſeruitutis: rōnalis nō habet poſſe ꝙ p̄cipiat motiue/
vt deducat ī actū illud qđ eſt ab ea imaginatū: ⁊ hoc
modo remanet bonū nō deductū ad actū: licet ima=
ginatū fuerit ⁊ etiā figuratum. ¶ Fortitudo fragiliū
deus: oēs pariter deuotas laudes tuo nomī tribua=
mus. quia tu ꝓpter tuam bonitatē ordinaſti/ ꝙ po=
tentia motiua quādoq̄ȝ velit q̄dā ad actū deducere/ ⁊
interdū abomīetur totaliter illa ꝑficere ita vt ea nul=
lo modo compleat. ¶ Unde benedictus ſis tu cele=
ſtis pater/ q̄ ita apte ordinaſti humanū corpus. nam
quēadmodū tu ordīaſti hominē ⁊ honoraſti pre om=
nibꝰ creaturis: ſic voluiſti ꝙ potētia motiua q̄ eſt ī eo
haberet maiorē affectū deducēdo aliq̄ in actū/ vel ꝓ
hibendo ne vllo modo ꝓducātur/ q̄ȝ aliqua alia potē
tia motiua q̄ eſt in alijs creaturis. ¶ Et totū hoc ac=
cidit ꝓpter mediū qđ homo habet inter ꝓpiorē mo
torē et remotiorē. quia quando homo imaginatus
eſt aliquid/ et rationalis potentia diſcreuit illđ: tunc
ſi placeat homini vt fiat illud qđ imaginatus eſt/ ca=
dit in eo maior ſollicitudo ⁊ cura vt illđ fiat/ q̄ȝ cadat
in aīalibus irratiōabilibꝰ/ quādo volūt deducere ad
actū hoc qđ imaginant̃. quia in hoc ꝙ oīa informan
tur et preuident̃/ ſine cōparatione melius ab anima
hominis/ q̄ȝ ab anima irrationalis aīalis: eſt magis
ſollicitus ⁊ magis intētus homo/ in ducēdo ad actū
id qđ ipſe vult ꝓducere: q̄ȝ alie creature q̄ ſolū habēt
imaginatiuā potētiam. ¶ Deus cuius ſapiētie non
eſt numerus. tibi placuit ordinare ꝙ homo haberet
maiorē poteſtatē viuificādi vel mortificādi potētiā
ſenſitiuā q̄ȝ aliquod alioꝝ animaliū. Quare in hoc ꝙ
remotior motor offert potētie rationali illud quod
imaginatur: ꝑficit deſideriū rei/ vel abominatio ī po
tentia rationali: ⁊ ꝑ iſtam ꝑfectionē que fit in anima
homīs a potentia rationali: ineſt homini maior po=
teſtas viuificādi vel mortificandi hoc/ qđ ab eiꝰ ſen=
ſitiua ſentit̃/ q̄ȝ animalibus brutis carētibus ratione:
illa q̄ ſentiūt ratione ſue potentie ſenſitiue. ¶ Unde
ꝓpterea ꝙ homo habet maiorē poteſtatē viuificādi
vel mortificandi potētiā ſenſitiuā/ q̄ȝ aliquod aliorū
animaliū: volūt homīes plus comedere ⁊ bibere/ vl'
minus/ q̄ȝ natura eoꝝ exigat. et inde ꝙ animalia irra
tionalia nō poſſunt viuificare vl' mortificare potētiā

ſenſitiuā: ſequit̃ ꝙ ipā (vt poteſtis videre ꝑ experien
tiā de animalibus quadrupedibus/ de auibꝰ atq̄ȝ de
piſcibus) comedūt ⁊ bibūt ꝓ exigētia nature eorum.
¶ Admirabile eſt q̄ȝplurimū dn̄e deus/ nomen tuū
in vniuerſa t̃ra: ⁊ ideo ſanctificetur et vſq̄ȝ ad nubes
a quolibet exaltetur. quia tu q̄ nichil ignoras/ ſcis ꝙ
q̄ ſcient̃ peccat (licet peccet ſepe ⁊ freq̄nter) eſt ſibi val
de graue cū peccat: attamē ob id nō obſtat quin ipſe
peccet. vnde talis peccat ob eā cauſam ꝙ potētia ra
tionalis nō ſe mouet ad vincendā potentiam ſenſiti
uā. ¶ Cauſa quare homo aggrauatur quando facit
peccatū eſt hec/ q̄a ſemꝑ ſynderesis q̄ eſt ſcintilla po=
tentie rationalis eſt ita excellētis virtutis/ ꝙ cōtēnit
q̄cq̄d vicioſum eſt vel imūdū ⁊ ſemꝑ aggrauat̃ qn̄ q̄d
illicitū fit ab homine. vnde ꝓpter hoc cadit diſplicē
tia peccati in homīe/ quādo facit illđ. quapropter in
tali caſu quādo rationalis precipit motiue/ ꝙ ſe mo
ueat ad faciendū peccatū ſemꝑ ſibi p̄cipit iſtud con=
tra remurmuratōnē ſyndereſis ex eo ꝙ nature ſue cō
trariū eſt peccare. ¶ Unde quādo potentia rationa=
lis iubet motiue ꝙ deducat peccatū ī actū: iubet iſtđ
ꝓpterea ꝙ potētia ſenſitiua (que eſt radix a qua ꝓce
dit peccatū) predominat̃ potētie rationali/ q̄ ꝓpt̃ fre
quentē ⁊ ꝯtinuā ordinationē ſubeſt illi vt famula et
ancilla. et hoc modo cōtingit ꝙ homīes qui inuite
peccāt/ peccāt: licet peccare eis diſpliceat. ¶ Uia ve
ritatis pater altiſſime q̄ȝplurimi pctōres ſunt q̄ appe
tunt penitus poſſe ſua peccata dimittere et adherere
virtutibus/ ⁊ quādoq̄ȝ (imo frequenter) accidit ꝙ ipſi
ꝓponūt craſtina die ſe exuere a luto criminū/ ⁊ in cra
ſtino ipſi nō ſe exuūt/ ſed ꝓponūt in ſequēti die ſe to
taliter peccatis exuere/ ⁊ ſic de craſtino ī craſtinū dif=
ferunt facere penitētiā vſq̄ȝ ad p̄occupationē mortis
et tūc ꝓtrahūt etiā ꝯfiteri. Et hec omia cōtingūt eis
ꝓpter hoc ꝙ motiua potentia ꝯſueuit diu eſſe prom
ptior ad peccata q̄ȝ ad virtutes. vnde ꝓpter diutur=
nitatem tēporis mouet̃ citius ad peccandū/ q̄ȝ ad bo
na oꝑa faciendū. ¶ Unde quia homo habet maiorē
et frequētiorē imaginationē ad operādū malū q̄ȝ bo
nū: ideo captiuat̃ potētia rationalis potius ad mala
q̄ȝ ad bona oꝑa exercēda: et quāto plus homo ꝑſeue
rat ſequi illicita/ tāto magis ſubditur ⁊ inclinat̃ mo
tiua potentia ad peccandū. ¶ Patiēs et miſericors
dn̄e imortalis. tu ordinaſti ꝑ tuā ſanctiſſimā p̄uiſio
nē: ꝙ gratia potentie motiue que eſt in homine: ſit
homo potens eſſe mobilis atq̄ȝ mutabilis de vno lo
co in aliū/ de vno oꝑe in aliud/ et de vicijs in v̓tutes:
vel etiā ecōuerſo de virtutibus in vicia. Quare ſine
iſta motiua potentia nō poſſet mutari nec deduci in
actū hoc qđ eſt in potentia/ ⁊ ſi homo nō fuiſſet po
tens in iſtis: non potuiſſet eſſe ordinatus ad acq̄ren
dū meritū boni vel mali. ¶ Glorioſiſſime deus cum
ego tā q̄ȝ ſaluti cōtrarius tranſtulerim me de v̓tutibꝰ
ad vicia/ ⁊ dimiſerim miora mala ⁊ maiora ſubierim

atq; hec omnia michi contigerint ratione huius potētie motiue/qua ſepius abuſus fui/et q̄ mouit me ſine cōparatione ad ꝑpetrandū citius illicita q̄ȝ licita: nullū aliud remediū habeo niſi humiliter poſtulare de cōmiſſis veniam a te deo.

¶ Qualiter deus ordinauit in homine duas intentiones.

DEus q̄ per tuā miſericordiā elapſos in pctā reparas ad v̾tutes: tibi laus ꝛ gloria ſine fine. quia tu ordinaſti mirabiliter in aptiſſima diſpoſitione hominem/in hoc ꝙ dediſti ei duas intētiones/ſcilicet primā et ſecundā: ꝛ ob hoc dediſti ei duas intētōnes/quia duo ſecula ſunt in eſſe/ſcilicet iſtud preſens et futurū. Unde benedictus ſis tu pater ingenite: qui voluiſti ꝙ prima hominis intentio ſit in diligendo te/honorando/ꝛ tibi ſeruiendo: et in cognoſcendo tuam maximā bonitatē. ſecūda vero intentio homis eſt circa bona tēporalia huius vite/que ei in hoc ſeculo tribuūtur ꝓpter merita prime intentionis. Et ſecūdū iſtam ꝑdictā ordinationē tu ordinaſti ꝙ homines habeāt ſuam p̄mā intentionē deditā tuo ſeruitio ac honori. Et ſecūdā ſollicitā ad habēdū ſua neceſſaria i hoc mūdo/ꝛ hāc ſecūdā dediſti vt ſit eis cauſa vt fiant prime intētionis poſſeſſores. ¶ Excellentiſſime domie bonitatis fons. ſicut tu creaſti iſtū mūdū gratia alterius/ꝛ nequaq̄ȝ alterū gratia iſtius: ſic ordinaſti ꝙ ſecūda intētio ſit in hominib⁹ gratia p̄me ꝛ nō ediuerſo. ¶ Unde ꝓpter hoc cōtingit ꝙ prima intentio eſt nobilior et dignior ſine aliqua cōparatione q̄ȝ ſecūda/et quia eſt dignior et nobilior/decet vt quicq̄d homo facit faciat gratia prime intentionis/et vtinam ita eſſet: ¶ Sed ve michi infeliciſſimo peccatori: qui hacten⁹ vixi ita inordinate/ꝙ totā primā intētionē poſui circa tēporalia ſaluti cōtraria/et circa miſerias hui⁹ mūdi/meipſum ꝓſpiciēs/et nō ad te. et erexi ſolū ſecundā intentionē ad te/ita ꝑuertēs totū iuris ordinem/poſtponenſq; ꝑponenda: ac preponens poſtponēda. ¶ Conſolator deus corde tribulatorū. ratione ordinationis et inordinationis/que cadūt in homine ꝓpter duas ſepe dictas intentiones: accidit ꝙ iuſti viuūt ordinate/et peccatores inordinate. nam iuſti viuūt ob hoc ordinate/ꝙ totā ſuam p̄mā intentionem reddūt tibi/et ſecundā ſibiipis. peccatores autē omnino faciūt oppoſitū/in hoc ꝙ ipſi totā ſuam primā intentionē ponūt circa ſui dilectionē/et ſecūdā circa te. ¶ Congrue ordinator deus. tu ordinaſti mirabili ordinatione ꝙ paradyſus ſit locus eterne requiei/et glorie iuſtis ordinate viuentibus/q̄ ponūt totā primā ſuā intentionē circa te et precepta tua: ꝛ ꝙ infernus ſit locus ꝑpetue cōdēnationis peccatorib⁹/qui ponūt primā ſuā intentionē circa ſuā ꝓpriā dilectionē/et honorē q̄ attribuūt ſibiipis. ¶ Dn̄e deus ſi q̄s velit cōſiderare iſtam ordinationē: ipe inueniet ꝙ mirabiliter ordinaſti in humano corpore has duas intentiones. in hoc enim ꝙ tu voluiſti et ordinaſti vt ſecunda intētio ſit in eſſe reſpectu p̄me/et nō ediuerſo: ſequit̄ ꝙ infernus ſit in eē/ad hoc vt ſit paradyſus/et nō paradyſus vt ſit infernus: cū paradiſus ſit prima intentione/infernus vero ſecūda. et ob hoc eſt ordinatū ꝙ illi qui te diligunt (ſicut decet) p̄ma intentione ſint poſſeſſores eterne beatitudinis paradyſi/at ii qui ſeipos diligūt p̄ma intentione/torqueant̄ penis ꝑpetuis in inferno. ꝛ iſtud ex eo ſequit̄ ꝙ nos ſumus in eſſe ꝓpter te et non ediuerſo. ¶ O increata eſſentia diuina: tibi ſoli honor ꝛ reuerentia: quia tu ordinaſti ꝙ ſicut prima intentio eſt nobilior et dignior q̄ȝ ſecūda: ſic bonū ſit nobilius et dignius q̄ȝ malū. q̄a ſicut ſecūda intētio eſt in eſſe reſpectu prime: ſic malū eſt ad hoc vt bonū cognoſcat̄/ſed nō ecōuerſo. q̄a bonū nō ꝑuenit in eſſe: ad hoc vt malū ſit. ¶ Unde benedictus ſis tu dn̄e deus: quia ꝓpter hoc ꝙ bonum creatum eſt in nobilitate et dignitate/et malū in malicia ꝛ ſeruitute (eſt enī malū vt bonū ſit in eē) ſequit̄ ꝙ malū nō habet dignitatem in ſe nec aliquā bonitatē ꝓpter quā ſit dignū vt ſit creatū vel factū a te: ſed ſolū venit in eē (te ꝑmittente) ratione culpe. Quare malū culpe nō poteſt oriri aut procedere ſeu deriuari niſi ab inordinatione: q̄ fit ꝓpter id ꝙ p̄ma intentio ponitur vbi deberet poni ſecunda/et ſecunda vbi prima. vnde iſta inordinatio eſt radix a q̄ habuit originem ꝛ deriuationē peccatū: a qua oritur et ꝓcedit quottidie adhuc in illis: in quib⁹ eſt inordinatio prime et ſecūde intentionis. ¶ Fons luminū de⁹: omia crimina et oīa mala q̄ facta ſunt ab hominib⁹ in hoc mūdo: ꝓceſſerunt et habuerūt originē ab hominib⁹ inordinatis in ſuis intentionibus ſcilicet in prima et ſecunda. ¶ Nam ſi q̄s dn̄e deus diligit te et exaltat tuū nomē glorioſiſſimū iſta intentiōe vt tu ei gloriā tribuas ſempiternā: et vt ꝓtegas eū a gehēnalibus penis: tūc ipe diligit te ſecūda intentione/ꝛ ſeipſum p̄ma. vnde quia ipe omnino cōtrariū opat̄/diligēs ſeipm p̄ma intētione/et te verū deū ſecūda: poſtponit te quē debet ꝑponere/et ꝑponit ſeipm quē debet poſtponere. ꝛ ꝓpter hoc eſt peccatū in actu/ꝛ reddunt̄ homies culpabiles ac merito puniēdi. ¶ Item q̄ȝplurimi homies ſunt inordinati ꝓpt̄ has duas intentiones: rōne quarū homies inordinate diligūt tēporalia. quia cōplures diligūt magis alios vt poſſint ab eis aliq̄d habere de bonis eoꝝ/q̄ȝ diligant eos ratione ſui: aut quia ipſi merentur vt ab eis ſuis meritis diligant̄. quare talis amor falſus eſt ꝛ inordinatus: et hoc ratione duarū predictarū intentionū/que ſunt in ipis inordinate. ¶ Rex regū de⁹/et dn̄e dominātiū: ſicut tu ordiaſti ꝙ homo debeat te diligere

prima intentione et ſeipſum ſecũda: ſic homines per
ſe ſunt effecti inordinati in hoc mũdo diligẽtes te ſe
cunda intẽtione: et ſeipſos prima: ac ſi regula iuris or
dinatõis eẽt trãſmutata. ¶ Pater celeſtis expectãs
peccatores ad penitẽtiam: ſic deductũ eſt in cõſuetu
dinẽ a prauis hominibus vt diligãt te ſecũda intẽtio-
ne/et ſeipſos prima: ⁊ ita ſtatim pueri quãdo ꝑuene-
rũt ad etatem diſcretionis: imediate incipiũt ſeipſos
plus diligere ꝙ̃ te deus: te itaqꝫ diligunt ſecunda in
tentione/et ſeipſos prima/quod manifeſte poteſt vi-
deri de quolibet qui congregat bona temporalia: vt
valeat poſſidere voluptates huius ſeculi vicioſas.
¶ Unde valde eſt mirandũ qualiter poteſt cadere in
homine tanta inordinatio: vt viliſſima et tranſitoria
diligat prima intentione: et te qui es eternus rerum
conditor/et a cuius bonitatis fonte bona cuncta de
ſcendunt/diligat ſecunda. quare prohdolor fere toti
humano generi qđ in tantã inordinationẽ brutalit̃
eſt elapſum. ¶ Dñe deus virtutum: ꝙ̃ plurimũ ſunt
omnes modi inordinationis hominũ redarguendi:
maxime autẽ hypocrite/q̃ vident̃ ab alijs hominibꝰ
prima facie te diligere ꝑ̃ma intentiõe/cũ diligant te
ſecunda. ¶ Alij autẽ ſunt homines q̃ viuũt ſimiliter
inordinate: et hoꝝ inordinatio fere cõmunis eſt apđ
omnes. quia quaſi omnes eodẽ morbo laborant/et
iam patent omnibꝰ facta eoꝝ. ſed hypocrite credunt̃
ab hominibꝰ eſſe boni: et meliores multo eis. at ſi be
ne fuerint renes eorũ ſerutati/deteriores in decuplo
illis inueniẽtur in oĩbus factis ſuis. ¶ Et homines
decipiuntur in eis generaliter ob hoc ꝙ vident̃ eẽ ie
iunantes/vigilantes/et pauperibus elemoſynã ero-
gantes: ⁊ etiã quãdoqꝫ ſunt in ipſo actu faciẽdi bonũ
pro vana gloria huius mũdi. vnde cũ deberẽt oĩa iſta
ꝑ̃dicta facere reſpectu ꝑ̃me intẽtiõis: ipſi faciũt reſpe-
ctu ſecũde (q̃ prima eoꝝ intentio eſt) vt poſſint in hoc
mũdo ꝓboꝝ et ſapientum a populo famã adipiſci.
¶ Deus pacis ⁊ dilectiõis te humiliter oro: vt ꝑ tuã
pijſſimã pietatem des michi gratiã vt icedã per viã
prime intentionis: dũ vixero in miſeria huius mũdi.
Et vt valeã agere penitẽtiam de trãſgreſſiõe/quam
egi ꝑ tantũ tẽporis quo inceſſi ꝑ viam ſecũde intẽtio
nis/tibi ſeruiẽs ꝑ eãdẽ et nõ ꝑ primã: que tuo tm̃ ho
nori ⁊ ſeruitio deputat̃. ¶ Item dñe humiliter te oro
vt ꝑ̃ſtes michi gratiã vt nõ affectem eẽ poſſeſſor eter
ne glorie ꝑ̃ma intentiõe: ſed ſecũda. quia ſufficit mi-
chi indigno famulo tuo quoquo modo eẽ particeps
et̃ne beatitudinis paradyſi. ¶ Ueritatis iudiciũ ve
re deꝰ. maxima iiuria ⁊ maxima diſcõueniẽtia ratio-
nis/q̃ ſit in mũdo: eſt ꝙ tu diligaris ab hominibus
ſecũda intentione: et vt ipſi ſeipſos diligãt ꝑ̃ma. quia
tu es creator noſter qui de nichilo nos creaſti/et nos
ſumus a te creati: vt tibi imꝑpetuũ ſeruiamꝰ/a quo
recepimus quicqđ boni ineſt nobis. quapropter iu-
ſtũ eſt ⁊ valde cõſonũ rationi/vt tu diligaris ab ho-
minibus prima intentione: et ꝙ ipſi ſeipſos diligãt
ſecunda/ꝓut ratio exigit euidẽter. Nam omne ius/
omnis ratio/⁊ omnis eq̃tas exigit vt illud qđ eſt om
nipotens: habens in ſe omnẽ ſapientiã/et eſt eternũ:
et infinitũ ac ꝑfectiſſimũ: debeat plus diligi et hono
rari ſine aliqua comparatione: ꝙ̃ illud ĩ quo hec oĩa
deficiũt. ¶ Dñe deus ſicut tu ꝓhibes mari ne trãſcẽ
dat terminos quos tu ſibi ꝑ̃fixiſti: te ſuppliciter oro
vt ꝓhibeas michi ꝙ meipſm nõ diligam ꝑ̃ma inten-
tione: ſed te ſolũ deũ/cui amor ꝑ̃me intentionis ſpe-
cialiter debet reddi. ¶ Innumerabilis ſciẽtie deus.
tu ordinaſti ꝙ homines poſſideant bona tẽporalia
hac intentiõe/vt ipſis mediãtibus tibi valeãt ſeruire
in hoc mũdo: ⁊ vt ipſi vtentes illis bonis/tibi reddãt
primã intẽtionẽ: ⁊ ſibiipſis ſecũdã: vt ad eternam poſ
ſint beatitudinẽ ꝑuenire. Unde illi qui eo modo pro
curãt bona tẽporalia et tali intentiõe: q̃cũqꝫ ipſi agũt
circa acquiſitionẽ ipſoꝝ bonoꝝ: ſunt eis ꝓficiẽtia ad
ſalutem. ¶ Sed ve miſeris peccatoribus. quia ſemꝑ
quãdo alia intẽtiõe (ꝙ̃ iſta predicta) poſſidẽt ipſa bo-
na: ſemꝑ peccant mortaliter/et edificãt ad gehennã.
quare tuam miſericordiã ſupplices oramus: vt tribu
as nobis gratiam ꝙ ſecũda intẽtiõe (vt decet) diliga
mus bona tẽporalia: et prima te imortalẽ et omnipo
tentem dominum.

¶ Qualiter deus ordinauit hominem inter duos motus.

DEus auctor pacis et cõcordie: exaltet̃
nomen tuũ glorioſiſſimũ in excelſis.
tu eni ordinaſti hominẽ iter duos mo
tus/ſcilicet inter ꝑ̃mũ et ſecũdũ/quo-
rũ primus deriuat̃ et orit̃ a re exiſten-
te in eẽ: ſecũdus ꝓcedit a nõ eſſe. Un
de quoniã primus motus deriuat̃ ⁊ procedit a re exi
ſtente in eſſe: iccirco quãdocũqꝫ homo mouet̃ ad fa-
ciendũ aliq̇d ſecũdũ naturã primi motus/ſemꝑ mo
uetur ad faciendũ bonũ. cũ vero ſecũdus motus de
riuet̃ ⁊ ꝓcedat a re nõ exiſtente in eſſe: ob hoc quan-
do homo mouetur ad faciendũ q̇cq̃ ſecũdũ naturã
ſecundi motus: ſemꝑ mouetur ad faciendũ malum.
¶ Iſta ordinatio cõtingit homi: quia venit de nõ eẽ
in eẽ. vnde quãdo ipſe opatur bonũ: ſemꝑ mouet̃ pri
mo motu/qui eſt ꝓpinquus eẽ humano: et diſtat val
de a nõ eẽ ipſius. ⁊ cũ non eſſe ſit malũ: ſemꝑ quãdo
homo opatur malũ: eſt actor ipſius/ratione ſecundi
motus qui eſt ꝓpinquus ꝑ̃uationi: ⁊ valde diſtat ab
omni eſſe. ¶ Dñe deus q̇ ad humilitatẽ cordis reſpi
cis. tu ordinaſti ꝙ motus eẽt anteq̃ priuatio rei exi-
ſtentis eẽt. quia in hoc ꝙ creaſti hominẽ vt ipſe bene
ageret: ⁊ quia poſt creationẽ ſuã cecidit peccatũ i ho
minẽ accidẽtaliter. ꝓbatur ꝙ citius fuit in homie bo
nũ ꝙ̃ malũ. q̇a citius fuit in eẽ/qđ quidẽ eẽ eſt bonũ

homini q̄ȝ in peccato qꝺ eſt ſibi malū. ¶ Quare ſecū
dum hoc ꝓbatur ꝙ citius fuit in hoīe bonū q̄ȝ malū.
et quia bonū in eo fuit peius q̄ȝ malū: cōſonum eſt ra
tioni vt bonū vocet̄ primꝰ motus: ⁊ malū ſecūdꝰ. q̄a
primus motꝰ qui fuit in hoīe / fuit bonū: ⁊ ſecūdꝰ fuit
malum. ¶ Unde q̄a bonū fuit citius ī hoīe q̄ȝ malū:
ob hoc eſt primus motus in homine accidēs inſepa
rabile / ⁊ ſecūdus ſcilicet malū eſt ſibi accidēs ſepara=
bile. ⁊ ꝓpter hoc quādo homo mouet̄ ad faciendum
bonū: mouetur ſcd̄m naturā rei q̄ eſt eſſe poſſidēs. et
quādo mouet̄ ad faciendū malū: mouet̄ ad illud fa=
ciendū ſecūdū naturā rei carentis eſſe: ⁊ ideo ſequit̄
ꝙ bonū deriuat̄ ⁊ oritur a re exiſtēte ī eſſe. malū vero
a re carēti eſſe ꝑ oppoſitionē rectā. ¶ Exauditor iu=
ſtarum precū deus: ſicut tu exaltaſti / decoraſti / ⁊ nobi
litaſti veritatē: ⁊ nō falſitatē: ſic ordinaſti ꝙ primus
motus exaltetur ⁊ nobilitet̄ ſuper ſecūdū. quia ſicut
falſitas eſt ad hoc vt per ipm̄ veritas cognoſcat̄: ſic
ſecūdus motꝰ eſt ad hoc vt primi motus bonitas co
gnoſcatur ⁊ ſciatur. ¶ Et ꝓpter hoc ꝙ falſitas eſt vt
veritas cognoſcatur: ⁊ ſecundus motꝰ eſt vt primus
denotet̄: eſt ordinatū a te vt primus motus ⁊ veritas
ſint eiuſdē nature / ⁊ habeāt adinuicē eandē cōuenie
tiam ꝓprietatū. ⁊ eandē naturam ⁊ cōuenientiā pro
prietatū / habent inter ſe ſecundus motus ⁊ falſitas.
vnde quādo homo mouet̄ ab extrinſeco ad agendū
tibi laudes ⁊ reuerētias debitas: tūc ipſe mouet̄ mo=
tu primi motus q̄ incedit ꝑ viā veritatis. quia cauſa
quare tu creaſti hominē hec eſt: vt tibi imꝑpetuū lau
des daret. vnde v̄itas exigit ꝙ homo debeat tibi ſem
per laudes īpendere et ſeruire. ¶ Sed quādo homo
mouetur ad diligendū ſeipm̄ vel aliū plus q̄ȝ te deū:
tunc ipſe mouet̄ ſecūdo motu q̄ incedit ꝑ viā falſita=
tis. quia tu nō creaſti hoīem ad hoc vt diligat ſe vel
alium plus q̄ȝ te. ſi igit̄ homo moueatur hoc ſecūdo
motu: motus ſuus cōſiſtit in duobꝰ: ſcilicet in priua=
tione ⁊ falſitate. in ꝓuatione cōſiſtit: eo ꝙ amor ſuus
procedit ⁊ deriuat̄ a nichilo cū homo nō ſit creatus
vt plus ſeipm̄ diligat q̄ȝ te. in falſitate cōſiſtit: in hoc
ꝙ nō eſt veritas / nec cōſonum rationi ꝙ plus debeat
ſeipſum diligere q̄ȝ te deū. ¶ Unica ſpes ſalutis hu=
mane deus. ſicut tu es vnus in eſſentia ⁊ trinꝰ in ꝑſo
nis: ſic placuit tibi ordinare ꝙ quādo homo mouet̄
primo motu / moueat̄ circa dilectionē triū / ſcilicet cir
ca dilectionē tui prius. ſecūdario ſuiipſiꝰ. ⁊ tertio ſui
proximi. ¶ Unde cū homo mouet̄ ad diligēdum te
cauſa tue bonitatis: tūc eſt verax motus ſuus. ⁊ cum
mouetur ſimiliter ad diligendū ſeipm̄ / vt tibi valeat
ſeruire: tūc ſimiliter mouetur veraci motu. ¶ Et qn̄
quis mouetur ad diligendū ꝓximū ſuū reſpectu ⁊ in
tuitu tui deus: tūc a ſimili mouetur q̄s ꝓmo motu q̄
incedit ꝑ viā ſimiliter veritatis. ¶ Miſericors ⁊ ſua
uis dn̄e: qn̄ homo mouet̄ ſecūdo motu oportet eum
moueri tribus viis. quia prius ipſe mouetur ad ino=
bedientiā tuoꝝ preceptoꝝ / aut ꝙ ſibiipſi iniuriet̄ / aut
ſuo proximo. vnde ſi mouetur cōtra obedientiā tuo=
rum preceptoꝝ: oportet eū eſſe oblitū ⁊ ignorantem
tuā maximā bonitatem / ⁊ ceteras virtutes tuas. ⁊ ta
lis motꝰ eſt vanus ⁊ irrationabilis / ⁊ habet reſpectū
ad non eſſe / ad falſitatē / malū / ⁊ culpam ¶ Et ſi ho=
mo mouerit ſe ad diligendū ſeipſum ꝓma intētione
ita vt cupiat poſſidere vanas huius ſeculi volupta=
tes: tunc ipſe mouet̄ ſecūdo motu / qui reſpicit ad nō
eſſe. q̄a homo nō eſt in eſſe ad hoc vt debeat ponere
primam intētionē ī diligēdo ſeipſum: ſed te dominū
deum noſtrū. ⁊ ille motus eſt ꝓpter ſui naturā falſiſſi
mus / mēdax / vanus / ⁊ plenꝰ omni crimine atqȝ cul
pa. ¶ Item ſimiliter ſi homo mouerit ſe ad habēdū
odio ſuū ꝓximū: tunc ipſe mouetur ſecūdo motu: eo
ꝙ homo non eſt in eſſe vt habeat odio ſuū ꝓximum
vel iniurietur ei. quare talis motꝰ habet reſpectū ad
non eſſe ex eo ꝙ habet falſam intētionē / in hoc ꝙ ipſe
non eſt in eſſe vt in ſe habeat talē intentionē cōtra ꝓ
ximum ſuū: imo eſt ī eſſe vt diligat illū ſicut ſeipſum /
volēs ei ꝓdeſſe ſicut ſibiipſi. ¶ Sūme claritatis ſpe=
culum vere deꝰ. ſicut tu ordinaſti quatuor elementa /
ita vt duo illorū ſint ſuperius aſcendētia ꝓpter ſui le
uitatē: ⁊ alia duo deſcendāt inferiꝰ ⁊ centrū appetāt
propter ſui pōderoſitatē: ſic ordinaſti ꝙ homo aſcen
dat ad te ꝑ primū motū / ⁊ deſcendat ꝑ tuā iuſticiā in
abiſſum ꝑ ſecūdū. ¶ Et ſicut duo leuia elemēta aſcē
dunt naturaliter ſuperius ꝓpter ſui leuitatē quā tu
eis appropriaſti: ſic hoīes aſcēdētes ad te ꝑ ꝓmū mo
tum aſcēdūt ad te ꝑ gratiā quā approꝓaſti ꝓmo mo
tui / q̄ gratia ꝓuenit ex ꝑte eſſe qꝺ nō eſt in ꝓuatione
¶ Et ſicut alia duo elemēta deſcendūt naturaliter in
ferius et appetūt centrū ratione ſue ponderoſitatis:
ſic hoīes deſcendētes ad īferos deſcendūt illuc ꝓpt̄
naturā ſecundi motus q̄ ꝓuatur tua gratia in hoc ꝙ
eſt de natura priuationis et nō eſſe. ¶ Deꝰ retentiua
anchora noſtri portꝰ. tu ordinaſti ꝑ tuā miam ꝙ quā
docunqȝ q̄s mouet̄ ꝓmo motu: ſemꝑ moueat̄ ſecūdū
eſſentialē naturā ꝑticipantē gratiā et benedictionē.
et ordinaſti ꝙ qn̄ q̄s mouet̄ ſecūdo motu: moueatur
ſemꝑ motu accidentali ꝑticipanti defectum gratie ⁊
priuationē benedictionis cōiūcta ſimul cum natura
non eſſendi. ¶ Cauſa quare ꝓmus motꝰ quo homo
mouet̄ / eſt motꝰ naturalis homini / eſt hec: q̄a homo
eſt creatus ⁊ factꝰ ad hoc vt faciat bona. vnde qn̄ ho
mo operat̄ bonū ipſe mouet̄ ad faciendū illud bonū
ratione motꝰ naturalis cauſa cuius ipſe creatus eſt.
¶ Et cauſa quare ſecūdus motꝰ quo mouet̄ homo
ad faciendū malū / eſt motus accidētalis / eſt hec: q̄a
homo facit illud ⁊ ſeq̄tur qꝺ nō eſt illius nature cuiꝰ
eſt humanū eſſe / imo eſt cōtrariū ei. q̄a eſt de natura
non eſſendi. ¶ Gloria ⁊ honor ſit tibi dn̄e deus: qui
omnia aptiſſime ordinaſti. q̄a ſi homo mouet̄ ꝓmo
motu ad peccandū nō mouet̄ ad illud ꝓpter aliquā

naturā vel ꝓprietatē quā tu in eo creaueris vel ſibi
appropriaueris. qꝛ quicq̄d tu appropriaſti homini
eſt optimū/ ⁊ nullo meliori indiget. cum omne qđ tu
appropriaſti homini ſit bonū. ſi eni homo operetur
malū: nō facit illud ꝓpter aliquā cauſam vel occaſio
nem quam tu ei appropꝛiaueris. Jmo oportet ꝙ illa
promptitudo quā habet homo in faciēdo malū/ pro
cedat ⁊ deriuetur ab alio qđ nō ſit aliqđ illorū q̄ tu de
putaſti ſiue appropꝛiaſti homini. quid eſt ergo illud a
quo ꝓcedit malū ſiue peccatū: certe a nō eſſe/ in hoc
ꝙ qn̄ homo peccat: ipſe facit tale qđ non eſt dignū vt
ſit in eſſe ratiōe ſue fragilitatis ⁊ ſue miſerie. ergo ra
dix peccati eſt priuatio vel nō eſſe/ qđ idē eſt. ¶ Un
de cū tu dn̄e deus ordinaueris hoīem inter duos mo
tus/ ⁊ in libera volūtate: qn̄ ipſe mouetur ſecūdo mo
tu/ mouetur motu q̄ ad nichilū redigit. qꝛ ſecundus
motus ⁊ nō ens ſimilantur inter ſe in natura intelle
ctualiter intellecta. ſed quādo homo mouetur p̄mo
motu mouetur ad ꝑpetuitatē ⁊ ad vitā. qꝛ prim⁹ mo
tus et eſſe ſimilantur inter ſe in natura. ¶ Deus q̄ ad
intentionē cordis reſpicis: ſit nomē tuum glorioſiſſi
mum exaltatum. quia tu ordinaſti taliter hoīem ꝙ li
cet in eo cadat peccatū: propterea nō ſeq̄tur ꝙ pecca
tum ꝓcedat a te ſeu deriuetur. Quia q̄uis ſecundus
motus fiat p̄mus/ ⁊ ad inferna deducēs hoīem ſicq̄
efficiatur homo ſubiectū peccati: ob hoc peccatū nō
cadit in hoīe cauſa tui: ſed natura ꝑuationis q̄ eſt ra
dix a qua deriuatur ſecundus motus/ ⁊ ꝑuenit in ho
minem accidētaliter. ¶ Et ꝙ hoc ſit verū/ manifeſte
poteſt probari ⁊ perpēdi in aliquo pctōre ſe mouente
ad ſupbiā/ ad inanē gloriā: et ad cetera vicia huius
mundi. qꝛ illa cauſa ſiue occaſio/ qua ipſe mouetur
ad huiuſmodi vicia exercēda non eſt illa ꝓpter quā
tu dediſti eſſe homini: imo eſt cauſa ſiue occaſio q̄ ꝓ
cedit et deriuatur a nō eſſe in eo ꝙ nō eſt rationabile
vt ſit in eſſe. ¶ Jmmenſe poteſtatis de⁹ tibi honor et
reuerentia. qꝛ ita cōueniēter ordinaſti hoīem īter pri
mum motū ⁊ ſecundū/ ꝙ ſicut pctōres q̄ mouētur in
hoc mūdo ſecūdo motu mouentur ſine cauſa ⁊ occa
ſione ad peccandū: ſic ipſi condēnantur ⁊ cruciant̄ pe
nis gehennalibus vera ratione ⁊ cauſa. nam peccato
res dederūt tibi verā cauſam ⁊ occaſionē cruciandi
eos penis perpetuis in inferno. ¶ Et hoīes iuſti qui
mouētur in hoc mūdo p̄mo motu: mouentur ratio-
nabiliter in oībus factis ſuis. quare ipſi prebent tibi
rationē dādi eis eternā gloriā paradiſi. ¶ Quecūq̄
tu ordinaſti dn̄e deus: ſunt aptiſſime ordinata. vnde
mirabiliter ordinaſti in hoīe iſtos duos motus ſcili-
cet p̄mū ⁊ ſecūdū/ taliter hoīem ordinās ꝙ ſi moueā
tur circa inordinationem aliquorū illicitorū: ipſe mo
ueatur ad illa facienda ſecūdo motu. ⁊ ſi moueat̄ ad
faciendū aliq̄ rationabilia ⁊ digna actu: tūc ipſe mo-
uetur p̄mo motu/ q̄ fit ad laudē ⁊ reuerētiā tui deus.

¶ Qualiter deus ordinauit hominem
inter voluntatem ⁊ poſſe.

DEus cuius preuiſio preuidit oīa ab
eterno: gloria et laus tuo nomini tri-
buātur. q̄ ordinaſti hoīem inter poſſe
et volūtatē: ſicut ordinaſti naturā īter
potentiā ⁊ actū. ¶ Tu dn̄e deus dedi
ſti volūtatē homini mediāte qua ve-
lit te diligere/ exaltare/ ⁊ glorificare. ⁊ dediſti ei ſimi-
liter poſſe ad hoc vt poſſit ad actū deducere hoc qđ
vult. ¶ Mirabili ordinatione deus: decoraſti ⁊ nobi
litaſti humanū corpus/ in hoc ꝙ dediſti homini vo-
luntatem ⁊ poſſe: ⁊ propter hoc nemo poteſt excuſa-
ri ꝙ te nequeat diligere vel laudare vel ſeruitiū tibi i
pendere/ ſiue ſit paup ſiue diues/ ſiue ſanus vel eger/
ſiue liber vel ſeruus. qꝛ in q̄uis ſtatu homo ſit ſemꝑ
eſt potēs glorificare ⁊ laudare te: ⁊ tibi corde ſaltem
et aīo ſeruire. ¶ Saluator mūdi deus: ordinaſti in ta
li diſpoſitione hoīem: ꝙ ipſe ordinat̄ vel inordinatur
ſecūdū opa ⁊ facta q̄ ipſe facit in hoc ſeculo ad habē
dum velle ⁊ poſſe in faciēdo bonū vel malū. ¶ Qua
re aliq̄ hoīes ſunt qui habēt velle ⁊ poſſe ad faciēdū
bonum: et alij ſunt q̄ habēt tātū velle ⁊ nō poſſe. Et
alij ſunt qui habent poſſe faciēdi bonū ſed non velle:
et alij qui habent velle ⁊ poſſe: ſed deeſt eis act⁹ ope-
rum in hoc ꝙ nō faciūt bona opera ſicut deberent fa
cientes bonū ⁊ euitantes malū. ¶ Deus q̄ ꝑ virtutē
tuam mortuos ſpiritu viuificas ad ſalutē. tu iudicas
et aſſumis voluntatē hominū ꝓ facto/ quādo poſſe
deeſt eis: ⁊ hoc tā in bono q̄ in malo. ¶ Itē dn̄e de⁹
tu iudicas taliter illos hoīes qui habēt poſſe facien-
di bonum vel malū: ⁊ nō habēt velle: ac ſi haberēt vel
le ⁊ poſſe ſimul ⁊ nollēt facere illud. ¶ Nam quaſi ꝓ
tanto debet reputari homini potenti bona facere ⁊
nolenti: ac ſi faceret mala. qꝛ ſtatim eſt homo culpa-
bilis/ quādo eſt potēs benefacere ⁊ non vult. Nā quī
libet poteſt ad minus habere volūtatē faciēdi bonū:
et vitandi malum: ⁊ ꝑ rectā oppoſitionē ſimiliter po
teſt intelligi de iuſtis/ q̄ poſſunt malū facere ſed no-
lunt ꝙ ipſi habent meritū: ⁊ acq̄rūt illud a poteſtate
quam habēt in faciendo malū. quia poſſent illud fa-
cere ⁊ nolunt. ¶ Deus q̄ de nichilo cuncta creaſti: ti-
bi vniuerſe obediāt creature. qꝛ tu ordinaſti volūta-
tem mei famuli tui: ꝙ ſit occaſio faciendi bonū ſecū-
dum poſſe ſuū: ⁊ ordinaſti ſimiliter poſſe meū/ ꝙ ſit
occaſio faciendi bonū ſecundū volūtatē meā. ¶ Un
de cum tibi placet dare homini maximā volūtatem
in faciendo bonū: ſua maxima voluntas aperit ſibi
viam qualiter habeat poſſe faciendi bonū. et q̄ das
homini poteſtatem faciendi bonū: maxima poteſtas
quam habet in faciendo bonum/ aperit ſibi viam q̄li
ter habeat voluntatem faciendi bonum. ¶ Efficitur
quandoq̄ homo tam criminoſus ꝙ hec ordinatio (q̄
eſt in eo ratione poteſtatis ⁊ voluntatis) non videtur

el in ipſo eſſe.quia propter hoc ꝙ ſentit ſe habere valde modicam voluntatem faciendi bonum:videt̃ ſibi non habere poteſtatē faciendi bonū.ꝛ cū homo ſimiliter non ſentit in ſe magnā poteſtatē faciendi bonū: videtur ei ꝙ nō debeat habere volūtatē/ꝛ ſic videtur homini ꝙ ſit excuſatus rationabiliter nō faciēdo bona.attamen reuera nemo habet excuſationē ſecūdū ordinationē quā tu poſuiſti in hoīe. ¶ Venerabilis et potētiſſime dñe ſup cuncta.tu ordinaſti in hoīe ꝙ voluntas eius ſit occaſio multiplicationis ſue poteſtatis faciendo bonū:ꝛ euitando malū:ꝛ ꝙ poteſtas ſit ſimiliter occaſio in hoīe multiplicationis ſue voluntatis/ꝗ̄ ſit ſemꝑ circa bonū.ꝛ iſta talis ordinatio multiplicationis volūtatis ꝛ poteſtatis ꝗ̄ ſemꝑ ſunt circa bonū ineſt homini vt habeat maximā voluntatem ꝛ maximā poteſtatē preſtandi tibi reuerentiā et honorem. ¶ Sed ꝗ̄a homo eſt vilis ꝛ miſere cōditionis ꝓpter peccatū:maior pars hominū conatur ad habendum maiorē poteſtatē in diligendo ſeipſos ꝙ̄ te.et habet maiorem voluntatē ſine cōparatione circa ſui honorem ꝛ reuerentiā ꝙ̄ tui/qui es creator omnium ꝛ plaſmator. ¶ Unde propter hoc ꝙ nos ponimus totam voluntatem noſtram ꝛ poſſe/ circa dilectionem noſtrā:contingit ꝙ poteſtas quā tu poſuiſti in homine nō multiplicat in eo volūtatē faciendi bonum ꝛ vitandi malū/imo totum contrarium accidit:ob id enī ꝙ magis diligimus noſmetipſos ꝙ̄ te: poſſe noſtrū multiplicat in nobis voluntatē faciēdi malum/ꝛ euitandi bonū. ¶ Unitas eterne eſſentie: cognoſcat̃ eſſe ī te dño deo noſtro. quia valde eſt mirandum de humana ſpecie:qualit̃ poteſt eſſe ita ſollicita circa bona temporalia hui⁹ vite/maxime cum ſciat illa per ſe ſibi nō ꝓficere ad ſalutem. ¶ Et benedictus ſis tu dñe deus:ꝗ̄ ordinaſti vt quāto maiorē poteſtatē habēt hoīes in faciendo bonū:tanto ſortiātur maiorē penā/quādo illud nolunt opere adimplere. ¶ Unde multo melius eſſet homini ꝙ careret poteſtate fugiendi bonū/cum nō velit habere voluntatem illud faciendi:ꝙ̄ ſit ei habere poteſtatē/et nolle habere voluntatem illud opere adimplēdi. ¶ Deus cuius miſericordia nō deficit vere eā exigentibus:tu ordinaſti inter velle ꝛ poſſe ꝙ pauꝑtas ꝛ diuitie īſint hoībus.quia ꝙ̄plurimi pauperes bonoꝝ tēporaliū ſunt ditiores ꝛ abundantiores veris diuitiis/ꝙ̄ illi ꝗ̄ ſunt diuites bonorū temporaliū. vnde iſta varietas eſt in hominibus.quia in quolibet eſt poteſtas ꝛ voluntas. ¶ Quare diues auarus quāto maiorem poteſtatem habet acquirendi ꝛ cōgregandi bona tranſitoria huius mundi:tanto plus flectit voluntatē ſuam et facit illā ſeruam cumulandi huius ſeculi facultates. ꝛ quāto plus cōgregat:tanto magis ſerua efficitur diuitiarum.ꝛ poſtꝙ̄ voluntas ſua eſt ſic ſerua et ſubmiſſa:homo habens talē voluntatem magis eſt cēſendus pauꝑ ꝙ̄ diues:ſed non eſt ita de beatis pauperibus.quia quanto minorē poteſtatem habēt in cumulādis opibus huius ſeculi:tanto minus apponunt mentē ſuam ꝛ voluntatē in illis/itaqꝫ habēt liberiorem voluntatē ſecundū quid circa tuam dilectionem.tales vero ſunt cenſendi magis diuites ꝙ̄ inopes. ¶ Item alio modo diuites bonorū temporalium/ſunt miſeriores:ꝛ in maiori captiuitate ꝛ ſeruitute ꝙ̄ pauperes.quia quāto ꝗ̄s ditior eſt:tāto magis eſt obligat⁹ ꝛ ſubmiſſus pauperibus:ſcilicet ad erogandū eis elemoſynas. ¶ Virtuoſe deus cui nichil perfectionis deeſt:humanum gen⁹ eſt vſqꝫ adeo miſerum ꝛ fragile/ꝙ inordinat ꝗ̄cꝗ̄d tu ordinaſti in eo:ꝛ hoc ineſt ei ex eo ꝙ aliqua pars hominum eſt diues: alia vero pauꝑ ꝛ inops.quia diues credit eſſe ī hoc ſeculo in maiori libertate ꝛ dignitate ꝙ̄ pauper. et pauꝑ in maiori ſeruitute ꝛ ſubiectione ꝙ̄ opulentus. ¶ Quare videtur diuiti ꝙ non teneat̃ vel obligetur ad faciēdum bonum aut ad euitandum malum/ adeo confidit diuitiis ſuis.ob hoc enim videtur ſibi eſſe liber ꝛ nulli ſubditus ꝛ ita reputat ſe in hoc mundo valde proſperum/ac in oībus opulentū. ¶ Sed inops in hoc ꝙ videt ſe carentem illis ꝗ̄ ſunt ſuo corpori neceſſaria vt victu/ꝛ veſtitu:ceteriſqꝫ corpori neceſſariis:videtur ei ꝙ ſit ſeruus ꝛ ſubditus/ꝛ tunc in tali miſeria exiſtens ignorat iam libertatem ꝓpriā ideo non reputat ſe ita obligatū ad faciēdū bonum: et euitandū malū ſicut diuitem. vnde ſecundum hoc tam diuites ꝙ̄ pauperes quaſi oēs ſunt extra ordinationem in qua tu creaſti eos. ¶ Dñe deus qui nō veniſti vocare iuſtos ſed peccatores ad penitētiam.tanta eſt tua ſapientia et tam ſublimis atqꝫ ſubtilis vt ītelligatur ꝙ nemo poteſt ꝑcipere ordinationē quam tu poſuiſti in hoīb⁹:ꝛ a ſimili nō eſt aliquis ꝗ̄ poſſet cogitare vel exiſtimare maximā inordinationē ī quā ceciderunt hoīes ꝑ peccata. ¶ Quare tāta eſt ordinatio ꝗ̄ cadit in hoībus ratione poteſtatis ꝛ volūtatis que ſunt in eis:ꝙ quedā pauperrima mulier poteſt eſſe melioris ſtat⁹ ꝙ̄ vn⁹ rex vel etiā imperator/ſi illa habeat voluntatē faciendi bonū ꝛ euitandi malū. Rex vero cū habeat poſſe faciēdi illud :minime autem velle. ¶ Unde benedict⁹ ſis tu dñe de⁹. ꝗ̄a ꝓpt̃ ordinationē tuā quā cōmunit̃ poſuiſti ī quolibet poteſt pauperrim⁹ homo in mūdo eſſe ditior ꝛ melior (quo ad te) ꝙ̄ vnus īpator toti mūdo dñans ¶ Eterne dñe ſine principio ꝛ ſine fine.ita pulchre ordinaſti vt totū poſſe noſtrū/totā mentē/ꝛ volūtatē ponam⁹ integre circa tuā dilectionis reuerētiā/ſeruitiū/ꝛ honorem:ꝙ multe imo īnumerabiles ſunt cauſe ꝛ occaſiones quas tu dediſti nobis ꝗ̄bus ad tuā eternā beatitudinem veniam⁹:ꝛ hoc per nr̄a opa ſm̄ mādata tua ꝗ̄ mereant̃ per tuā gratiā ad tantā felicitatē glorie peruenire. ¶ Dñe deus ſi ꝗ̄s contemplaretur vel imaginaretur vt decet tuā maximā bonitatē vel aliquā aliarū tuaꝝ virtutū/vel gratiarū/quas tu feciſti

nobis miſeris per tuā miſericordiā: nemo eſt cui diminueretur voluntas ad operandū bona/ imo augmentaretur q̄ꝫplurimū et poſtea per conſequens ſibi poſſe. ¶ Quare dn̄e deuota mēte ⁊ corde cōtrito tuā maximam oro clementiam: vt ipſa michi preſtet gratiam: ꝙ dū vixero in hoc mundo ſemꝑ vſqꝫ ad meum obitum contempler ⁊ cogitē pro poſſe meo/ tuas virtutes ⁊ gratias: quas nobis indignis peccatoribus facere dignatꝰ es/ ad hoc vt ſemꝑ creſcat michi poſſe ⁊ velle operandi bona: ⁊ vitandi mala: q̄bus duobus placeat quiuis hominū tibi deo.

¶ Qualiter deus ordinauit ꝙ homo poſſit eligere veritatem vel falſitatem

DEus cuius copia gratie/ cōplet miſericorditer totum mūdum: tibi honor et reuerentia tribuatur. qui ordinaſti vt homo poſſit ſibi eligere veritatem vel falſitatem. ⁊ vt veritas deſcendat et procedat a re habēti eſſe/ ⁊ falſitas a re priuata eē. ¶ Et ordinaſti ſimiliter ꝙ veritas ſit in tua dilectione/ reuerentia/ ſeruitio/ ⁊ honore. ⁊ cū ſis verus deus et verus creator omniū tam viſibiliū q̄ꝫ inuiſibilium: atqꝫ ꝑfectio totius boni: dignū eſt et valde cōſonū rationi: ꝙ quādo quis laudat/ benedicit ⁊ glorificat nomen tuū: ſemper icedat ꝑ viam rectiſſimam veritatis. ¶ Quare cū tu ſis tātus dn̄s et tam nobilis ac ſublimis: veritas eſt in illis qui ſe dirigunt ad exhibēdū tibi benedictionem/ ſeruitium/ reuerentiam/ ⁊ honorē. quia tu ita ordinaſti ꝙ ſemꝑ vnuſquiſqꝫ incedat ꝑ veritatem dummodo faciat ea que exigit ratio. ¶ Omnipotens ſempiterne deꝰ: tu ordinaſti ꝙ omnes hoīes qui negociantur in mūdo vt poſſint in eo honorifice viuere/ ⁊ voluptatibꝰ carnis frui/ incedant ꝑ viam peruerſiſſimā falſitatis. ¶ Quare in hoc ꝙ omnes hoīes vniuerſaliter ſunt in eſſe/ vt tibi referre gratiarū valeāt actiones: nō eſt conueniens rationi ꝙ aliquis circa ſuum honorem/ et reuerentiam ſit ſollicitus vel intētus. ⁊ ſi forte contigerit ꝙ quis in hanc ꝓhibitionem incidat/ ipſe totum contrariū operatꝛ illius ad qđ ſpecialiter eſt creatus: ⁊ ratione illius cōtrarietatis quā ſeq̄tur/ ipe icedit per viam nephandiſſimā falſitatis. ¶ Quare ſicut veritas pretendit ⁊ prebet verā regulā ⁊ occaſionem dādi tibi laudē ⁊ gloriam cū affectu: ſic falſitas inficit omnes illos qui cupiunt viuere ſecūdū carnales concupiſcentias huiꝰ mūdi. ¶ Deus qui es vera perfectio ſcientie ⁊ ſapiētie. tu ordinaſti ꝙ quādo homo cogitat in ſua miſeria ⁊ fragilitate: ſemꝑ incedat per ſemitam veritatis cū ſeipſum agnoſcat eſſe miſerum ⁊ fragilē/ ac ſuum corpus multis eſſe ſubditum nocumentis. ⁊ precipue cum agnoſcat ſe ad hoc eſſe creatum: vt te benedicat ⁊ glorificet ſine fine. ¶ Et ꝙ homo ſit miſere ⁊ fragilis cōditionis/ in hoc ꝙ eſt paſſibilis/ mortalis/ ignorans/ ⁊ ſic de aliis: eſt verū et poteſt probari ac videri quotidie ad oculū. vnde cum homo agnoſcit ſeipſum eſſe talis cōditionis ſicut eſt: ſemꝑ incedit ꝑ viam veritatis ratione ſue vere noticie qua veriſſime cognoſcit hoc qđ eſt. ¶ Tibi laus ⁊ gloria dn̄e deꝰ: qui tam mirabili diſpoſitione ordinaſti corpus humanum. quia cū verum ſit ꝙ tu ſis perfectiſſimus in oībus virtutibꝰ: ſemꝑ quando tibi attribuitur laus/ benedictio/ vel gloria. talis attributio ſequitur veritatē. ⁊ cum ſit verū ꝙ homo eſt miſere conditionis/ modici valoris/ ⁊ fragilis poteſtatis: ſemꝑ quādo quis cognoſcit iſtos defectꝰ in ſe vtitur veritate. ¶ Deus qui contemplatiuā vitam preeligis ad ſalutem. tu ordinaſti vt qui tibi adheret adhereat veritati: ⁊ qui te fugit/ veritatē ſpernat atqꝫ ſequatꝛ mendaciū. vnde iſtud eſt a te ordinatore omnium aptiſſime ordinatū. q̇a tu es oīs veritas perfecta: ⁊ nichil preter verū poteſt aliquo modo eſſe in te ¶ Unde cū q̇s adheret tibi bonis operibus/ aſſiſtit ſimiliter veritati. quia verū eſt ꝙ ſolū illi qui bene faciunt adherēt tibi: ⁊ qui amouentur a te/ ſuis malis operibꝰ ſꝑ a te diſcedunt/ ⁊ mala opera ſemꝑ ſunt cōtraria veritati. ⁊ operatores mali eo pacto ſequūtur falſitatem. ¶ Benedictū ſit dn̄e deus nomen tuum ex hoc nunc ⁊ vſqꝫ in ſeculū. quia tu ordinaſti hoīem mirabili diſpoſitione taliter ꝙ ipſe poteſt incedere ꝑ vtranqꝫ viam/ veritatis videlicet aut falſitatis: ⁊ ita ratione talis diſpoſitionis ipſe meretur bonū/ ſi per viam veritatis inceſſerit. aut malū ſi per eam que eſt falſitatis retrogrediatur. ¶ Nemo quātūcunqꝫ ſit ſapiens vel ſubtilis intellectu: poſſet cogitare tuā mirabilem ordinationē. quia tu ordinaſti ꝙ cor hoīs ſit camera vbi ſtet veritas/ ꝙ lingua hoīs loquatur veritatem/ oculi reſpiciant eq̄tatē/ aures audiant verba edificantia ad ſalutē corporis ⁊ aīe/ manus operentꝛ opera fructifera: ⁊ ꝙ pedes per rectas incedant ſemitas. ¶ Sicut eſt iuſtū pater ingenite/ ⁊ cōſonū rationi/ ꝙ tu lauderis/ exalteris/ ⁊ glorificeris generaliter a cunctis gētibus: eo ꝙ tu ordinaſti ita aptiſſime corpus humanū: ſic eſt iuſtū ⁊ rationi conſonū ꝙ hoīes increpentur ⁊ redarguantur q̄ꝫplurimū: ꝓpter hoc ꝙ ipſi derelinquētes ordinationē ⁊ viam ſalutiferā veritatis: amplexi ſunt fere ꝓ maiori parte viā erroneā falſitatis. quia ipſi abutuntur predictis organis: facientes corda ſua camerā falſitatis. ora ſiue linguas limen ⁊ oſtium mendaciorū: et ſic de aliis membris corporis quibus ipſi nefandiſſime abutuntꝛ. ¶ Perfectio virtutum (que tantum eſt in te) domine deus excellentiſſime: exigit ꝙ veritas maneat ſignanter in te/ ⁊ eſt ordinatū ꝙ omnis veritas procedat et emanet a te quam diſtribuis cordibus veracibus: et tua ordinatio exigit (et ita eſt) ꝙ falſitas habitet et ꝑmaneat in hoībus accidentaliter propter ſuas culpas et

facinoꝛa que de rigoꝛe iuſticie hoc requirũt. ¶ Pie et miſericoꝛs deus. tu oꝛdinaſti ꝙ in alio ſeculo ſint duo loca valde contraria inter ſe: ſcilicet paradiſus ⁊ infernꝰ. et ꝙ paradiſus ſit locus veritatis in quo permaneant ⁊ gloꝛientur illi qui in hoc ſeculo bona opera fuerint operati: ⁊ infernus ſit locus falſitatis cuiꝰ ſint habitatoꝛes ⁊ ciues illi q̄ in hoc mũdo falſo modo fuerint cõuerſati. ¶ Quotq̄t hoīes viuunt in hoc mundo oēs opoꝛtet incedere ꝑ alterā iſtaꝝ duarum viarum / ſcʒ ꝑ viam aut veritatis aut falſitatis. vnde illi qui ſunt in via veritatis oꝛdinate vadũt ad padiſum: quia mediante veritate (q̄ eſt in eis) vadunt ad locum veritatis. et illi qui ſunt in via falſitatis inoꝛdinate vadunt ad infernũ: vbi eſt falſitas et cõgregatio inoꝛdinataꝝ ac ꝑuerſarũ gentiũ. ¶ Illi qui oꝛdinate vadunt ad locum veritatis. ſunt qui in hoc mũdo amplectuntur veritatem ⁊ cognoſcunt eandem. quia vere cognoſcunt te eſſe creatoꝛem omnium: et dominũ ſingularem. ⁊ agnoſcunt etiā ꝙ tibi ſoli debet attribui oīs laus / honoꝛ / ⁊ gloꝛia. vnde cũ iſta noticia cõſiſtat in veritate: ob hoc ſunt in veritate omnes illi qui hoc modo cognoſcunt te et ſeipſos. alij autem vadũt ad locum falſitatis ſcilicet ad infernũ: qui eſt appropꝛiata eoꝛum habitatio / qui ignoꝛāt veritatem ⁊ ſequuntur veſtigia falſitatis attribuentes ſibiipſis honoꝛem ⁊ reuerentiam / tibi hec duo īdebite auferentes ¶ Deus fons ſupereminens veritatis. tibi placuit oꝛdinare: vt quis dicens veritatem ſecũdum ſuā conſcientiam: ⁊ in ea perſeuerare affectans: conſiſtat ⁊ ſit in eadem. ⁊ vt homo efficiatur propter vera opera / verus magiſter illoꝛum: qui falſo modo viuunt falſaq̄ʒ opera peragunt / et aliquādo dicũt veritatem: vt poſtea melius ſeminare inter veraces valeant falſitates. ¶ Homines veraces: ſine additione aliqua aut diminutione referũt qđ ab aliis audierũt / ſecundum eoꝛũ exiſtimationē. ſed mendaces totum contrarium faciunt / addentes verbis que audierunt illa que eis complacent: vel etiā diminuētes et ꝑ peccata inumerabiles ſunt hoīes qui ſequũtur falſitatē et habēt odio veritatem neq̄ʒ faciunt hoc qđ dicunt: ſed faciunt plura de quibus nunq̄ʒ faciunt mentionē querētes ſepius illud quod minime ꝑdiderũt. pingētes ⁊ oꝛnantes falſitatē verbis fallacibus ⁊ melleis. ¶ Item veraces homines reſpectu mendacium faciunt quicquid dicunt: ⁊ dicunt quicq̄d quaſi faciũt: et illa que ītelligunt eſſe vera inueniuntur (ſicut intelligunt) eſſe vera. ⁊ illa que mentaliter inſpiciunt eē falſa inueniuntur (ſicut reſpiciunt) eſſe falſa / dimittētes deuia ⁊ obliqua: adherentes coꝛde ⁊ animo viis rectis. ſed aliter eſt de mendacibus. quia quando illi credunt inuenire veritatem / reperiũt falſitatem ⁊ ediuerſo. et ita ipſi ſemper diſcurrunt per loca deuia et obliqua: quouſq̄ʒ finaliter deueniāt ad infernum vbi eſt locus et habitatio falſitatis. ¶ Deus qui viam erroꝛis doces omnes homines euitare. tu oꝛdinaſti ꝙ ſicut iſte mundus eſt vanus ⁊ fallax ⁊ deceptoꝛius falſitate: ſic quinq̄ʒ ſenſus coꝛpoꝛales quando ſunt ſpiritualibus dominantes incedunt per viam falſitatis / vanas voluptates carnalis concupiſcentie amplectentes. ⁊ ſicut aliud ſeculum ſemper ſequitur veritatem: ſic quinq̄ʒ ſenſus ſpirituales ſemper ſequuntur viam oꝛdinatiſſimam veritatis. ⁊ ſemper cõſiſtũt in veritate / dummodo actꝰ alterius ſeculi ſint exercentes. ¶ Cauſa quare quinq̄ʒ ſenſus coꝛpoꝛales exiſtunt in falſitate eſt iſta. quia homines credunt inuenire perfectum ſapoꝛem ⁊ perfectam voluptatem in iſtis mundanis: ⁊ in omnibus finaliter inuenitur defectus maximus / ſicut patet omnibus euidenter. ¶ Cauſa quare quinq̄ʒ ſenſus ſpirituales exiſtunt in veritate eſt hec. quia omne illud bonum / ⁊ illam gloriam quā homo credit inuenire in paradiſo inuenit: et maioꝛem etiā q̄ʒ poſſit aliquis cogitare. ¶ Alpha et o / deus ſine pꝛincipio ⁊ ſine fine. ego nefandiſſimꝰ peccatoꝛ viliſſimis conditionibus ſubditus: ſteti tāto tempoꝛe in falſitate / ꝙ ea oꝛe tenus fui plenus. At quid amplius de me ſoꝛdidiſſimo loquendum eſt? quia ita nataui et extendi hucvſq̄ʒ in falſitate omnia mea mēbꝛa: ſicut rana in gurgite ſeu in lacu. ¶ Propter diuturnitatem tempoꝛis quo ſemꝑ ſubmerſus fui in omni genere falſitatis ſicut oīa flumina exeũt mare: ſic a coꝛde meo exierunt ⁊ proceſſerunt omnes falſitates que poſſunt cogitari ab aliquo vel perpendi. quia os meum clauſum fuit hactenus ad veritatem exterius proferēdam. ¶ Ergo domine deus: cũ ego totum tempus preteritum (ex quo natꝰ fui ī hoc mundo) ſic expenderī malo meo / falſitates innumerabiles huius ſeculi amplectendo: te ſuppliciter oꝛo vt deinceps des michi gratiam vt donec trāſeam ex hoc mundo ſequar ⁊ amplectar totis meis viribꝰ veritatem / quā opoꝛtet eſſe in quolibet cupiēte ad eterne lucis gaudia peruenire. ¶ Glorioſiſſime deus tu facis predominari veritatem nefandiſſime falſitati: ſed homines ſunt ita pleni falſitatibꝰ vt in hoc mũdo multiplicauerint plus (ſine comparatione) falſitatem q̄ʒ veritatem. et intantum excreuit et ſuperabundauit falſitas ꝙ vix eſt aliquis locus huius ſeculi vacuus falſitate. ¶ Adeo eſt fere totum humanum genus falſitatibus et deceptionibus inuolutum: ꝙ vix ab eo cognoſcitur veritas. quia ipſe ferme neminem inuenit qui eam aſſociet vel admittat. ¶ Cum veritas ⁊ falſitas contrarientur adinuicem propter ſuam oppoſitam contrarietatem: contingit ꝙ illi qui incedunt per viam veritatis agnoſcant veritatem. et illi qui incedunt per viam falſitatis non amplectantur niſi eam. et ita quando obuiant veritati fugiũt eam: tanq̄ʒ deteriorem partem. vnde benedictus ſis tu deus celi ⁊ terre: qui propter predictam contrarietatē potes cuiuſlibet meritis reſpondere: et propter hoc

cognoſcitur melius rectum iudicium tuum deus.

¶ Qualiter deus ordinauit hominem vt poſſit eligere bonum vel malum.

DEus qui propter merita acquirenda ordinaſti hominem vt poſſit ſibi eligere bonū vel malum: tibi laus ⁊ gloria. qui ſtatuiſti etiam ꝙ eſſe ſit res habens poſſeſſionem boni: ⁊ non eē ſit radix a qua procedat ⁊ deriuetur malum. ¶ Domine deus cum homo venerit de non eſſe in eſſe: oportet ipſum eſſe inter eſſe ⁊ non eſſe. inter eē et non eſſe eſt homo: quia de non eſſe venit in eſſe. et niſi tu dediſſes ſibi eſſe: ipſe non fuiſſet in eſſe. et niſi etiam tu eum ſuſtineres ī eſſe: ſuum eſſe redigeretur in non eſſe. ¶ Unde benedictum ſit nomē tuum domine/ totius ſeculi dñator. quia propter hoc ꝙ tu ſtatuiſti et ordinaſti vt homo ſit propter operationem inter priuationem et eſſe: contingit eum effici accidētaliter ſubiectum boni ⁊ mali. quia ratione poſſeſſionis eſſe in quo ipſe eſt: cadit in eo bonum: ⁊ ratione propinquitatis ⁊ acceſſus quem eſſe ſuum habet ad non eſſe: cadit ī eo malum. ¶ Domine deus/ q̇ nūq̄ deficis ſperantibus in te. tu ordinaſti vt homo ſit ſeruus tue bonitatis/ tui honoris/ ⁊ tue reuerentie. nam obligaſti hoīem ad benedicendum ⁊ ſeruiendum tibi. ad exaltandum et glorificandum nomen tuum in eternum. ¶ Quare in hoc ꝙ tu pater omnipotēs per te ſolum es perfectus in omnibus virtutibus/ et abundans omnibꝰ bonis: ita ꝙ nichil deeſt tibi (qđ ſit in aliqua creatura) nec tibi eſt aliquid neceſſarium cum tu ſis omnium perfectio. vnde cum tibi placet/ et ita etiam vis vt nos diligamꝰ te/ ⁊ laudemus/ exaltemus/ ⁊ glorificemus nomē tuum ſemper: iſtud debitum non exigis a nobis ad hoc vt tibi ſint neceſſarie noſtre laudes: vel noſtra ſeruitia. ſed ſolum quia vis ꝙ ſint creature rationales ſicut nos: qui ſciamus cognoſcere ⁊ percipere tuam virtuoſiſſimam bonitatem ad minus quia nō poſſumus totam: ſaltem partem. ¶ Unde illi hoīes qui ſunt inobedientes tuis mādatis: ⁊ q̇ nō īpēdunt tibi laudes aut reuerentiā: nō obſunt niſi ſibiipſis. q̇a hoc nichil refert quātū ad tuā bonitatē vel honorē. quia tu nunq̄ recipis in te plus aut minus. ¶ O principium ſine pricipio. tu ordinaſti hominem per liberam voluntatem inter bonum ſuum/ ⁊ malum. quia maximū bonū in quo poteſt eſſe homo: eſt ꝙ tibi ſeruiat/ laudet/ et glorificet tuam excellentiſſimam bonitatem. ⁊ poſtea vt diligat proximum ſuum ſicut ſeipſum: ⁊ vt recognoſcat fragilitatē atq̄ miſeriam que ſunt in eo. ¶ Et quando (peccatis ſuis impedientibus) aliquis non refert tibi pater immenſe illud qđ ſibi ratio perſuadet ⁊ requirit/ nec diligit proximum ſuum vt deberet: tūc immediate efficitur ſubiectum ſui mali et etiam ſui dāni. ¶ Dñe deus: ſicut peccator propter mala opa efficitur ſubiectum ſui proprij mali: ſic iuſtus efficitur propter ſua bona opa ſubiectū ſui proprij boni ⁊ cōmodi/ ⁊ etiam ſui proximi. ¶ Perfectio totius bonitatis deus: valde ordinate ordinaſti hominem: ī hoc ꝙ poſuiſti eum inter receptionē tue gratie: ⁊ inter priuationem eiuſdem. ¶ Pater de celis deꝰ. homines quos tu ordinaſti ad recipiendū tuam gratiam: ſunt illi quos tu beatificas gratia tuarum virtutum. ⁊ ratione talis gratie eis collate ipſi efficiuntur ordinati ad ſeruiendum tibi: ⁊ ad impendendum tue maieſtati laudes/ reuerentiam/ ⁊ honorem. ¶ Et ediuerſo hoīes q̇ ſunt priuati tua gratia: ſunt illi q̇ tibi non ſeruiunt/ non reddentes tibi ea que tibi eſſe reddenda ratio exigit: et ob hoc ipſi efficiuntur inordinati. quare efficiuntur habitatores inferni: vbi nullus ordo eſt/ ſed ſempiternus horror ⁊ ſtridor dentium atq̄ fletus. ¶ Deus apud quem non eſt acceptio perſonarum: tibi laus ⁊ gloria. quia tu ordinaſti hominem ī hoc ꝙ poſuiſti eum inter meritum boni ⁊ demeritum mali. ⁊ ꝙ illi qui ſuis meritis adepti ſunt bonū/ ſint poſſeſſores eterne glorie paradiſi. ⁊ qui malum (per contrarium) in inferno ad patiendum penas perpetuas condēnentur. ¶ Illi qui merentur eſſe participes dñe deus tue glorie ſempiterne: merentur ꝓpt̄ hoc talis glorie eſſe participes ⁊ ꝯſortes ꝙ totis ſuis viribus conati fuerint in hoc ſeculo tibi gratiarum reddere actiones. ¶ Et econuerſo illi quorum demerita exigunt eos affligi penis perpetuis in gehenna ſunt illis digni. quia quando vixerunt in hoc mūdo: ſemper pro maiori parte abuſi fuerunt oībus operibus ſuis: atq̄ factis negligentes tibi gratiarum reddere actiones pro tuis quotidianis beneficijs que ſumebant abs te. ¶ O eterna preuiſio recte ordinationis. tu ordinaſti ⁊ ſtatuiſti hoīem inter malū pene/ et malū culpe ⁊ criminis: vt poſſit in eo iuſticia tua cognoſci. ¶ Dñe deus q̇a ordinaſti vt ratione mali culpe (q̇ cadit in hoīe) cadat in eo malum pene: voluiſti ꝙ malū pene nō ſit in hoīe ante malum culpe. vnde ſecūdū hoc/ in natura humana q̇ fuit in adā tota q̄ſi peccauit: fuit potiꝰ malū peccati q̄ malū pene. ¶ Et iſta fuit ſumma ordinatio: q̇a placuit tibi ꝙ malū pene eſſet poſt malū culpe. Nā in hoc ꝙ malū pene eſt vt torqueant̄ culpabiles: prius oportuit eſſe culpam q̄ penā. ¶ Iterū ordinaſti ꝙ ſicut fames/ et ſitis/ calor/ frigus/ ⁊ mors ceciderūt in hoīe ꝓpter peccatū prothoplaſti: ſic voluiſti vt peccatores poſt culpā ſuorum delictorū/ habeant malū pene in alio ſeculo que vindicet mala acta. ¶ Deꝰ q̇ finē cuiuſlibet rei reſpicis. tu ordinaſti vt homo ſit ī electione diſcernēdi et acceptādi maiꝰ bonū vel minꝰ: ⁊ voluiſti ꝙ minꝰ bonum ſit in bonis huiꝰ tēporalis vite: ⁊ maius in celeſti patria. ¶ Deniq̄ ordinaſti vt homo ꝑueniat citiꝰ ad minꝰ bonū q̄ ad maiꝰ. q̇a ad bona huiꝰ mūdi pertingit citiꝰ: q̄ alteriꝰ ¶ Optīe dñe deꝰ ē a te ordinatū

vt minꝰ bonū ſit citiꝰ ꝗ̃ maiꝰ.q̇a ī hoc ꝙ minꝰ bonū
eſt in hoc mūdo ⁊ maiꝰ ī alio:hñt finē bona tp̄alia / ⁊
bona ſpiritualia ſunt ꝑpetua ¶Bona temporalia q̄
nos habemꝰ in hoc mūdo ſunt gaudia/epule/potꝰ/
habere veſtes / eſſe in cōuiuijs et ludis / et in ceteris
alijs:quibus coꝛ hominis letatur et exultat . et quia
iſta bona ſiue delectationes poſſidentur a nobis: nō
eſt rationabile vt ſint ſine fine.ſed bona et ſūme de=
lectationes que ſunt in alio ſeculo/ſcilicet in tua cele
ſti gloꝛia rationabiliter debent eſſe ꝑpetua tanꝗ̃ illa
q̄ ꝓcedunt a te eterno/et ſunt ad tui reuerentiā ⁊ ho
noꝛem.¶Deus qui ab eterno cuncta noſti.tu oꝛdina
ſti hominē in libertate mali et boni:vt ipſe ſuis meri
tis poſſit eē particeps eterne beatitudinis/vel vt pe
nis perpetuis crucietur.¶Benedictus ſis tu domi/
ne deus.quia tibi placuit oꝛdinare ꝙ bonū preferat̄
malo.vt illi q̇ ſe diſponūt ad faciendū bonū/tua eter
na gloꝛia ꝑfruantur:et illi qui ſe inclināt ad lapſum
vetitoꝝ/mali ſemitas perſequentes penis gehēnali
bus toꝛqueantur. ¶Pater īmenſe poteſtatis ſicut
tu oꝛdinaſti in hoc mundo hominē in libertate faciē
di bonū vel malū:ſic oꝛdinaſti hominē in alio ſeculo
in hoc ꝙ non dediſti illi liberam voluntatem facien=
di bonū vel malum.quia aliter nullus certo eſſet oꝛ=
dinatus in alio ſeculo ſi eēt potens de bono ſtatu la=
bi in peccatum et ediuerſo.¶Gloꝛia et virtus tibi ex
cellentiſſimo dn̄o tribuatur.q̇a tu oꝛdinaſti vt homo
poſſit ꝑcipere tam bonū ꝗ̃ malū / in hoc ꝙ bonū eſt
potens et validū ſuos actoꝛes faciens laudabiles et
ſanctos/et malū eſt vicioſum ſui ſequaces ducēs ad
cōtemptum:ꝓpter hoc cognoſcitur quid ſit bonum
et quid malum.¶Sed quia nos ſumus valde fragi
lis et miſere conditionis ⁊ poſtponimꝰ fere totā tuā
oꝛdinationem:videtur nobis ꝙ illa que ſunt bona ⁊
ſtudioſa/ſint vicioſa et vilia atqꝫ ediuerſo. ¶Unde
iſta gnoꝛātia cadit in homibꝰ:quia ſicut predictū eſt
poſtponūt oꝛdinationē/qua eos aptiſſime oꝛnaſti ⁊
decoꝛaſti/et ꝑ ſe effecti ſunt accidētaliter inoꝛdinati.
nā nullus ferme inoꝛdinatus(peccatis ſuis īpediēti
bus) nouit ea q̄ ſunt bona vel mala. ¶Singularis
dn̄e refugiū noſtre ſpei:tibi honoꝛ et reuerentia.quia
tu oꝛdinaſti vt homines incedētes ꝑ viam oꝛdinatio
nis/ſint cognoſcētes ea q̄ bona ſunt et q̄ mala: et ſci=
ant etiā diſcernere inter maius bonū et minus/et in
ter maius malū et minus.¶Unde illi q̇ ſunt ſic ſapi
entes ⁊ oꝛdinati(vt dictū eſt)aſſumūt ſibi citius ma
ius bonū/ꝗ̃ minus.et minus malū ꝗ̃ maius : ſi alte
rū neceſſario eligere debeant.ſed inoꝛdinati ediuer=
ſo aſſumunt citius minus bonū ꝗ̃ maius/ ⁊ maius
malum ꝗ̃ minus. Quare cum in hoc ſeculo ſint mi=
noꝛa bona ⁊ mioꝛa mala/et ī alio maioꝛa bona maio
raqꝫ mala:ſine aliqua ꝯparatiōe/ ꝗ̃ felices erūt illi/q̇
vocabūt̄ a te ad ꝑcipiendū maioꝛa bona / poſtꝗ̃ hic
ꝑceperit minoꝛa bona/et ꝑ̄elegerit neceſſario mioꝛa

mala Juxta illō cōit̄ dictū.Ferre mioꝛa volo ne ḡuio
ra ferā.Sed ꝗ̃ īfelices illi: q̇bꝰ dicet̄/ite maledicti in
ignē et̄nū.q̇a exn̄tes ī hoc mūdo ꝑ̄elegiſtis minꝰ bo
nū ⁊ maius malū/q̄re effecti eſtis odibiles deo.

¶Qualiter deus oꝛdinauit hominem
inter duo merita/ſcilicet inter meritū
gloꝛie et meritum pene.

Eus qui ad eternam beatitudinē ſo=
lum iuſtos preeligis: tibi laus et glo=
ria.quia tu oꝛdinaſti hominē mirabi=
li diſpoſitione/in hoc ꝙ poſuiſti eum
inter meritū gloꝛie/⁊ meritū pene.nā
ſi homo fecerit bonū meretur habere
gloꝛiam:⁊ ſi fecerit malum meretur penis perpetuis
cruciari. ¶Unde benedictus ſis dn̄e deus.quia niſi
poſuiſſes hominem inter meritū gloꝛie et pene: glo=
ria celeſtis patrie paradyſi/et pene infernales (quan
tum ad hominē)fuiſſent fruſtra. ¶Sed quia nichil
qđ tu creaueris vel feceris poteſt eſſe fruſtra: opoꝛtet
vt meritū boni et mali ſit in eſſe/et ſit hominibus oc
caſio et cauſa ꝑ quā quis acquirat tuam eternā bea=
titudinem vel tuā indignationem. ¶Domine deus
virtutum.quia homo venit de priuatione in eſſe: ꝓ=
pter hoc non meretur nec eſt dignus vt ſit in eſſe ꝑ
ſe/ſed ſolum ꝑ te.cuius dignitati cōgruit ꝙ eū dedu
cas de non eſſe in eſſe. Quare cum ſis ꝑfectiſſimus
in omnibus virtutibus:tua ꝑfectio digna eſt vt lau=
detur/gloꝛificetur/ et exaltetur ab omnibus.nam ſic
pertinet ad tuā eſſentiā benedictam. ¶Unde cum
homo ſit in eſſe ꝓpter hoc quia merito et iure dignꝰ
es ab ipſo metui et laudari/et homo non ſit in eē vt
ꝑ ſeipſum mereatur eſſe in eſſe:ob hoc eſt mirabiliter
oꝛdinatum a te/ꝙ homo ſit in ſtatu apto acquirendi
meritum gloꝛie vel demeritum penarū. ¶Fons lu=
minū deus.tu oꝛdinaſti vt homo ſit ſubiectum meri
ti/boni vel mali:q̇a nemo poteſt eſſe ſine aliquo iſto=
rū duoꝝ. Quia cum omne bonū quod eſt in homīe
ꝓcedat a te:meretur homo beatitudinem tue gloꝛie
ratione boni quod tu ponis in ipſo merito. Et quia
malum ineſt peccatoꝛi/ratione ſue fragilitatis ⁊ mi=
ſerie/et nullū peccatoꝛū ſuoꝛū ineſt ſibi ratione tui/
ſed ſuiipſius ſolum:propter hoc meretur peccatoꝛ ꝙ
ſit ſubditus ad patiendum penas ꝑpetuas in infer=
no. ¶Deus qui intima coꝛdis reſpicis vniuſcuiuſqꝫ.
poſtꝗ̃ homo eſt in eſſe/vt tuarū virtutum ſit cogni=
toꝛ et perceptoꝛ/et non ratione ſui: ſi contingat ipm̄
ad tuam eternam beatitudinem peruenire/ id erit ra
tione tue bonitatis.et ſi contingat eū penis ꝑpetuis
cruciari:peruenit ad patiendum huiuſmodi crucia=
menta/ratione ſue fragilitatis et miſerie/ quibus dū
vixit in hoc ſeculo ſe ſubmiſit. ¶Unde ex hoc ſe=
quitur ꝙ in homine cadit meritum gloꝛie:ratio=
ne tue maxime bonitatis quando agit bonas ope=
rationes in hoc mundo . et quando facit contrarium

cadit in eo culpa ac demeritum pene ratione ſue inordinationis: que procedit a priuatione/ ex qua venit in eſſe. ¶Et ſic oportuit a te fuiſſe ordinatum ꝙ ſicut perfecte bonus es: ſic oportet vt meritum boni quod cadit in homine pro bonis operibus/ procedat et deriuetur a te. et quia homo quantū ad reſpectum ſuiipſius patitur omnē defectū boni: propter hoc oportet ꝙ demeritum pene quod cadit in eo ꝓ malis operibus / ſolū procedat ab ipſo ſolo. ¶Sūme nobilitatis ſpeculū ſancte deus. quia homo peruenit in eſſe/vt ab eo tua maxima bonitas atqꝫ gloria cognoſcatur/et non vt aliqua bonitas vel virtus agnoſcatur in ſe vel ſibi etiam tribuatur: ꝓpter hoc ordinaſti ꝙ meritum cadens in homine/ſiue bonum fuerit ſiue malum/ſit meritum quo gloriam vel penam perpetuo mereatur. ¶Unde cum ſit maxima tua virtus ita ꝙ ineſtimabilis ſit et incomprehenſibilis apud omnes certe digna eſt ab omibus metui diligi/et laudari/et ideo oportet ꝙ ſit in homine maximū glorie meritum ſiue pene. quia per maiorē hominis gloriam ſiue penam cognoſcitur melius ſecūdum verum iudiciū tua virtus. ¶Et quia tua bonitas eſt virtutis infinite: oportet ꝙ ipſa agnoſcatur ꝑ infinitatem tue glorie/in ſuꝑma beatitudine paradyſi/et per multitudinem pene ineſtimabilis in inferno. ¶Potentiſſime dn̄e dominās toti mundo. tibi placuit ordiare ꝙ ſicut ꝓꝑe ꝑtiet ad tue nobilitatis ⁊ dignitatis excellētiā/vt tua virtuoſiſſima eēntia in virtutum perfectiōe perfectiſſima infinite cognoſcatur: ſic eſt rationabile ꝙ meritum cadens in homine/ſiue glorie fuerit ſiue pene/ ſit tante magnitudinis et excellentie / ꝙ ratione ipſius homo efficiatur particeps eterne glorie infinite / vel penas patiens infinitas. ¶Unde tibi creatori omniū: laus et reuerentia cognoſcatur. qui ita excellenter hominē ordinaſti in hoc ſeculo penes boni meritum ſiue culpā mali: ꝙ in alio ſeculo eſt poſſeſſor celeſtis glorie paradyſi: ſi exiſtēs in hoc ſeculo ex tua gratia id meritus ſit. et ſi in hoc ſeculo mali demeritum ſuis operibus acquiſiuit in alio meretur (et ita eſt) penis perpetuis cruciari. ¶Item alio modo hominē mirabiliter ordinaſti: quia ſi homo in hoc mundo bona opera fecerit itidem et mala: bona opera quandoqꝫ (quaſi de congruo) impetrant veniā culparum que ſunt in eo ratione malorum operum que peregit. et ſi mala opera fecerit aliquando minuūt et delent merita que acquirit ex bonis operibus que facit. ¶Miſericors domine et ſaluator tu es tam miſericors et benignus ꝙ tibi placuit ordinare: ꝙ ſine comparatione maior ſit gloria paradyſi / ꝗ̃ merita eiuſdem beatitudinis poſſeſſorum. et hoc eſt quia decet vt tu prebeas maiorem gloriā hominibus / ꝗ̃ ſint eorū merita: que homines poſſunt ſuis bonis operibus adipiſci. Quia cum ſis in virtutibus ꝑfectiſſimus / et homo per ſe eſt boni cuiuſlibet defectiuus/graui et fragili conditioni ſubiacens vt vas vile: ideo quantūcūqꝫ exiſtat bonus aliquis in hoc mundo/non eſt potens tantū meritū glorie acquirere/quantā tu es potens gloriā dare. quapropter oportet maiorem eſſe gloriam quā tu prebes: ꝗ̃ ſit meritum qđ acquirunt homines in hoc mundo. ¶Sed aliter ordinaſti de meritis peccatorū. quia tanta eſt ꝑpetua eorū afflictio in inferno: quantū eſt mali meritū qđ in hoc ſeculo ſunt adepti. quia eo ꝙ ipſi hac vita miſera perfruentes poſtponūt te diligere et vereri/ mallentes perfrui voluptatibus huius mundi: adequatur eorū meritū ſue pene. et hoc eſt quia ſicut tu es infinitus in bonitate/et in ceteris virtutibus: ſic omnia bona huiꝰ ſeculi/ ſunt finita ⁊ menſura certiſſima terminata. vnde quia peccatores propter bona temporalia poſtponūt te/qui es in virtutibus infinitus: cadit in eis demeritum ꝓpter quod debent habere ꝑpetuam penam in gehēna. quia quantū tu diſtas ab omni defectu: tanto merentur peccatores / et ſunt digni ꝙ diſtet tua gloria ab eis. ¶Singularis domine: qui non derelinquis in tua miſericordia confidentes. tu ordinaſti ꝙ meritum glorie ſiue pena cadat in homine/et ſue voluntati reſpondeat atqꝫ poteſtati / et iſtam ordinationē in rationali potentia poſuiſti. quia meritum maxime ſtat in rationali potentia ſiue culpa. vnde quia meritum cadit et ſtat in rationali potentia: ipſa eſt dignior et nobilior ceteris potentijs anime. ¶Unde cū tu conditor et redemptor ordinaueris ꝙ meritū hominis ſit ſecūdū eius volūtatem/⁊ ſecūdum eiꝰ poteſtatem: ſequitur ꝙ magis gratuito accipis quēdā pauperrimū dantem vnū aſſem intuitu tui deus / ꝗ̃ regem dantem tui intuitu atqꝫ tuo nomine mille talenta. Quare laus et gloria tibi deꝰ. qui humana merita taliter ordinaſti/ꝙ ſecūdū quātitatē voluntatis et poteſtatis (que ſunt in homine) efficitur magnum vel modicū cadens meritum in eodē: qđ acquirit ꝓpter bona opera ſiue mala. ¶Domine deus cui nichil deficit virtuoſum: ita cōgrue ordinaſti hominē et decenter: ꝙ tibi eum placuit ordinare/vt meritum cadēs in eo creſcat ſecundū augmentū ſuorū operū que adipiſcitur in hoc mūdo. Quia cum aliquis ſanctus homo per infuſionē tue gratie ſibi date bene incipit conuerſari/et ordinat in illa ſua ſancta cōuerſatione (ſicut aliqui qui tibi gratiarū referunt actiōes) omne bonū deſcendeus ab huiuſmodi conuerſione laudabili: multiplicat et augmentat gloriam illius/ qui primo incepit taliter cōuerſari. ¶Conſimili modo eſt de aliquibus hominibus: qui fuerunt radix et ꝑncipiū īchoādi aliq̇d vicioſum. q̇a quādo aliq̇s eſt initiū hereſis/vel alicuiꝰ praue cōſuetudinis introducte/et ſic de ceťis: tātā culpā merebit atqꝫ penā/ꝗ̃tū malū fuerit atqꝫ damnū/qđ ꝓceſſerit exortūqꝫ fuerit ab ip̄o/q̇ huiuſmodi facinoroſa ꝑmiꝰ inchoauit.

¶ Cum tu ergo domine ĩmortalis ordinaueris vt ſe
cundũ bonũ vel malũ/cuius homo fuerit inchoator/
creſcat ſuũ meritum ſiue demeritũ: qđ expectant et
nõ incipiũt bona opera facere illi q̄ ea incipere ſunt
potentes: quare non incipiũt ediuerſo illa mala que
incepta ſunt/totis ſuis viribus euitare/vel ea q̄ prõ⸗
pta ſunt iam ab aliquibus inchoari. ¶ Quod infor⸗
tuniũ impedit ita homines huius mundi/ ꝙ citius
et libentius ſine comparatione/ſunt inceptores ⁊ cõ
ſtructores bonorũ temporaliũ huius vite miſere/et
inanis: q̄ꝫ bonorũ quibus acquiritur eterna beati⸗
tudo glorie paradyſi. et caligo ſic eos excecat: vt tar⸗
dius ac remiſſius vitent mala a quibus oriuntur me
rita penarũ ineſtimabiliũ ꝑpetuo in inferno: q̄ꝫ mala
huius ſeculi: ex quibus reſpectu priorũ damna val⸗
de modica oriuntur. ¶ Reuera omnia hec predicta
mala et errores/ cadunt in hominibus. quia citius
ſine comparatione/diligentius/maiorique feruore re⸗
colũt bona ⁊ mala huius ſeculi: q̄ꝫ bona vel mala al
terius: que ſunt ꝑpetua ſine fine/ quẽadmodum di⸗
ſpoſitum eſt a te deo.

¶ Qualiter deus ordinauit hominem in hoc ꝙ ipſi dedit liberam voluntatem.

DEus qui nunq̄ꝫ ſine ſpe miſericordie
inueniris: tuo ſubdantur ſeruitio om
nes populi. quia tu ordiaſti ꝙ homo
in faciendo bonũ vel malum/ liberã
habeat voluntatem. quia vnuſquiſqꝫ
recipit ex hac libertate ordinationem
in ſe: ad id quod ſpecialiter eſt creatus. ⁊ ideo ſentit
quilibet in ſe poſſe bonũ agere ſiue malũ. ¶ Unde
exaltetur nomen tuũ deus. quia tu ordinaſti ꝙ libe⸗
ra voluntas inſit homini: et hoc propter duos mo⸗
tus/in quibus ipſum in hoc ſeculo poſuiſti. et ordina
ſti vt per primũ motum habeat liberam voluntatem
ad faciendum bonũ: et ꝑ ſecundũ ſimiliter illud idẽ
ad operandũ peruerſa opera et iniqua. ¶ O pluri⸗
mũ eſt apta ordinatio hec quam in homine poſuiſti.
quia primus motus procedit a re habenti eſſe/ ſecũ⸗
dus autem ꝓcedit ⁊ oritur a priuatione. Unde pro⸗
pter hoc ordinatur ꝙ libera voluntas quã homo ſen
tit ineſſe ſibi in bonis operibus faciendis: deſcẽdat ⁊
procedat a re exiſtenti in eſſe/ꝑ tuam gratiã ei datã.
et libera volũtas quam homo ſentit ſibi eodẽmodo
ineſſe ad omne malũ/et ad ꝑuerſa opera facienda: ꝓ
cedat a priuatione que eſt res carẽs gratia atqꝫ eſſe.
quare ſecũdum hoc deſignatur eſſe beatitudo in ho
mine ꝓpter eſſe/ et infelicitas propter priuationem
que priuatur totaliter quouis eſſe. ¶ Deus qui pu⸗
ſillanimes corroboras et ſuſtentas. tu ordinaſti ꝙ li⸗
bera voluntas que eſt in homine: inſit ei in hoc ſecu
lo moderate/et hoc ratione duorũ oppoſitorũ/ad q̄

indifferenter ſe habet libera voluntas: que duo con⸗
traria ſunt nõ eſſe atqꝫ eſſe. ¶ Et ſicut tu ordinaſti vt
homo moueatur ad faciendũ bonũ/ ꝓpter naturam
eſſe qđ ei tu miſericors tribuiſti: ſic cõtingit acciden⸗
taliter ꝙ homo mouetur ad faciendũ malũ/ratione
priuationis a qua homo ꝓceſſum habuit atqꝫ ortũ.
ad quã iterũ rediret: niſi tu in eſſe in quo eſt ꝑ tuã mi
ſericordiã ſuſtineres. Unde homo habet ſolum na⸗
turam volendi bonum/ratione eſſe qđ tu ſibi creator
omniũ prebuiſti: ſed ipſe ꝑ ſe habet ſemꝑ ſuã volũta⸗
tem pronã naturaliter ad faciẽdũ omnia mala ope⸗
ra et ꝑuerſa/⁊ hoc ratione priuationis a qua ꝑuenit
in eſſe. ⁊ ꝓpter hoc eſt in homine libera voluntas: q̄a
iſta duo contraria habent in eo equaliter actum ſuũ
et ꝙ hoc ſit verum/ ꝓbare ⁊ videre poteſt iſtud quili
bet in ſeipſo. ¶ Tibi deo omnis virtus ⁊ gloria largi
atur. quia tu ordinaſti vt liberũ velle ꝑmaneat in ra
tionali potentia et exiſtat: atqꝫ ab ea procedat ⁊ deri
uetur/necnon in ea floreat ac fructificet. et hoc in re
bus illis ꝓpter quas homo meret̃ eſſe particeps tue
glorie paradyſi. vnde quia potentia rationalis/eſt ra
dix et ſubiectum liberi velle: ob hoc ipſa eſt nobilior
potẽtia q̄ꝫ aliqua aliarum. ¶ Q liberum velle per⸗
maneat in potentia rationali tantũ/⁊ non in aliqua
aliarũ potentiarũ patet: quia non poteſt ꝑmanere in
potentia vegetabili/ et in ſeipſo poteſt quilibet hoc
probare. quia nemo ſentit ipſam in predicta poten⸗
tia. nec poteſt permanere in potentia ſenſitiua: nam
non ſentimus in ipſa liberum arbitrium/in facien⸗
do de duobus cõtrarijs quod malimus. quia ſenſiti
ua potentia cõtrariatur nobis ad volendum illa que
ſua natura exigit et requirit. nec ꝑmanet in imagina
tiua: quia nequit imaginari duo oppoſita ſimul ĩ eo
dem tempore. neqꝫ in motiua poteſt ſubſiſtere. quia
motiua nullũ habet aliud officiũ/niſi vt ſit obediens
ad complendũ facto et opere quicquid rationalis eli
git aut diſcernit. ¶ Cauſa quare liberum velle ꝑma
net in potentia rationali/eſt hec: quia dum potentia
ſenſitiua et imagitiua obtulerunt aliquid rationali:
tunc ratiõalis diſcernit et ſpeculatur quicquid eſt in
eo boni/vel mali. et viſo tam bono q̄ꝫ malo et ꝑcepto
tunc ſentitur in homĩe libera voluntas/ ad faciendũ
bonũ vel malum. quando autem libera volũtas ſen
titur in homine: tunc potentia rationalis eligit illud
qđ mauult/ſiue bonũ fuerit/ſiue malũ. ac p̄cipit mo⸗
tiue potentie/ vt deferat ad effectum: quod ipſa pre
ceteris elegit. ¶ Suauis domine q̄ꝫ plurimũ miſeri⸗
cors et benigne/tibi honor/et reuerẽtia inſit ſemꝑ: q̄
hominem diſpoſitione tam mirabili ordinaſti. quia
ſicut ordinate poſuiſti meritum/quod cadit in homi
ne/in rationali potentia: ſic poſuiſti liberam volun⸗
tatem (que eſt in homine) in potentia rationali.
Quia ſicut intereſt nature meriti/ ꝙ nuſq̄ꝫ ſit niſi in
potentia rationali: ſic intereſt libere velle nature

humane/vt nuſq̄ permaneat niſi in rationali potentia. Unde iſtud eſt aptiſſime ordinatum: quia poſtq̄ cadit in hōie glorie meritū/ſiue pene (ratiōe libere volūtatis/q̄ eſt in hōie) oportet vt meritū ⁊ libera voluntas habeant idē ſubiectum: in quo ꝑmaneant et a quo habeant originem ⁊ proceſſum. Quia tanta eſt coniunctio et conuenientia/que eſt inter liberam voluntatem et meritum glorie/ſiue pene: ꝙ vnū non poteſt in hoc mūdo ſine reliquo ꝑmanere. nam vbicūq̄ eſt vnū iſtorum oportet ibi eſſe et reliquū. ⁊ hoc eſt/quia libera voluntas eleuata per gratiā eſt in eſſe ad hoc vt in homine cadat meritū: ⁊ meritū cadit in homine/quia voluntas libera eſt in eo adiuta ꝑ gratiam. ¶ Domine cuſtos noſter. tu ordinaſti vt citius ſit in eē meritū hominis q̄ opus ſenſuale: ꝓpter qđ homo/intellectuale meritū eſt acquirens. Et hoc eſt quia tu voluiſti vt rationalis potentia habeat prius in ſe ſenſum libere volūtatis: et poſtq̄ elegit et diſcreuit bonū facere ſiue malū/ſtatim acquirat ſibi meritum aut demeritū: et hoc tam in bonis operibus q̄ in malis. ⁊ poſt acquiſitionē meriti imediate potentia rationalis precipit motiue/vt deducat ad effectū hoc quod ipſa primū elegit. vnde ſecundū hoc oſtenditur: ꝙ citius cadit meritum in homine/q̄ effectus operis merito ferat lucrum. ¶ Mirabiliter ordinaſti domie deus: omnes actus et officia potentiarum anime. quia per ordinē/alie poſt alias ſunt in actu: ꝓut ordo exigit earū. ¶ Deus fons ſapientie emanantis tibi laus ⁊ gloria tribuatur. quia ꝓpter maximā ordinationem in qua hominē poſuiſti: ſequitur predeſtinationē non habere tantū poſſe in hominibus quātum ipſi attribuūt q̄plurimi infideles dicentes ꝙ imponit neceſſitatē actibus humanis. Quia cū in humana anima ſit citius actus libere voluntatis et meritū quod cadit in homine/q̄ ſit actus motiue potentie exterioris: ꝓpter hoc ſequitur ꝙ predeſtinatio non habeat illam coactionē in hominibus / quā plures credūt atq̄ opinātur. quia citius obligantur homines ad faciēdū bonū/⁊ ad malū euitandū ꝓpter liberam voluntatem (que in ipſis eſt) q̄ opus motiue potentie ſit in actu. vnde ſicut potentia rationalis eſt illa ad quā ꝑtinet voluntas libera/et a qua ſumit meritū cuiuſcūq̄: ſic motiua potētia eſt illa a qua inſtrumentaliter ꝓcedit quicquid eſt predeſtinatū hominibꝰ in hoc mūdo. ¶ Unde cum vnuſquiſq̄ obligetur citius ad faciendū bonū et ad euitandū malū q̄ opus motiue potentie ſit in actu: ꝓpter hoc ſequitur ꝙ nemo excuſatur vt nō faciat bonū et vitet malum ꝓut melius illud ſciuerit vitare. licet quilibet ſe qui habeat/et ducere ad actū quod ſibi p̄deſtinatum fuerit in hoc mundo/ſiue bonū fuerit ſiue malum: et hoc ſecundū ꝙ in tua preſcientia pater omnipotens eſt preuiſum. ¶ Domine deus qui vis in omnibꝰ iuſticiam obſeruari glorificetur nomen tuū. quia eo ꝙ poſuiſti in homine liberam voluntatem: ſequitur ꝙ vnuſquiſq̄ meretur gloriā vel penam ꝑpetuā in inferno. et niſi tu poſuiſſes in homine liberā voluntatem: ipſe dignus pena vel gloria non fuiſſet. Et cauſa quare cadit meritum in homine eſt hec: quia citiꝰ cadit in eo meritū boni vel mali/q̄ cadat in eo id ꝓpter quod homo peruenit ad quod eſt predeſtinatꝰ. quia meritū deſcendit a libera voluntate. et predeſtinatio procedit et peruenit in eſſe operis/ quod motiua potētia operatur: in hoc ꝙ peruenit ad id quod eſt ei predeſtinatum ſecundū ꝙ placet tibi deus. ¶ Si illi qui per predeſtinatiōem decipiūtur qui dimittunt et poſtponūt facere bona et vitare mala/ ꝓpter predeſtinationem cui attribuūt hoc quod non intereſt ſua: cognoſcerent iſtam ordinationē quā tu in quolibet homine poſuiſti/eo ꝙ prepoſuiſti meritū operi potentie motiue: ipſi nullatenus attribuerent predeſtinationi illā vim/vel illū vigorem quē ipſi attribuūt. imo eam vilipenderent / et nullo modo conſiderarent in eadē. ¶ Deus qui nature create dominaris/tua potētiſſima natura creatrice. quicūq̄ ſunt in errore propter predeſtinationem decipiūtur. quia attribuūt quod non eſt in ipſa libere voluntati: ignorantes virtutem ⁊ nobilitatē quam tu poſuiſti in eadem. Unde quia ipſi ignorant ea que pertinent ad liberam voluntatem: ob hoc contingit vt illi qui ſunt in errore predeſtinationis/non credāt ꝙ aliquis obligetur ad faciendum bonū / vel ad vitandū malum. aut habeat retributionem de operibus que peragit in hoc mundo. ¶ Illud quod confidentes predeſtinationem obcecat attribuentes libere voluntati qđ in ipſa non eſt: eſt quia ipſi dicūt ꝙ ſi libera voluntas eſſet in eſſe/homo eſſet potens facere contrariū huius qđ ab eterno in tua ſcientia eſt preuiſum. Unde quia ipſi aſſerunt et confirmāt ꝙ impoſſibile eſt aliquē poſſe facere cōtrariū huius/quod tu ſcis hominem eſſe facturū: ob hoc ipſi attribuūt non eſſe libere voluntati/aſſerentes non exiſtere liberū arbitrium ſeu etiam voluntatem. Aliud quod eſt in libera voluntate/quod ipſi aſſerunt non eſſe etiam/eſt auctoritas quā habet potentia rationalis in diſcernendo equitatem vel eius contrariū/anteq̄ motiua potentia exterior ꝑueniat ad operationē huius qđ eſt homini predeſtinatum. ¶ Unde aliud eſt illud quod eſt libera voluntas: et aliud eſt illud quod ipſi credūt eſſe liberam volūtatem. quia libera volūtas ſecundum veritatem non eſt res que poſſit de duobus cōtrarijs facere quod malit: imo eſt res quam quis ſentit in ſe habere libertatem faciendi de duobus cōtrarijs quod malit. et iſte ſenſus ſentitur ex toto liber in potētia rationali/a principio quo potentia rationalis incipit diſcernere hoc quod eſt bonū/et quod eſt ſiniſtrū vſq̄ ad finem: quando precipit motiue potentie vt ipſa hoc peragat quod diſcreuit ac p̄elegit.

¶Glorioſiſſime deus: qui nunq̄ꝫ derelinquis in tua
clemētia cōfidētes ꝓpt̄ liberū ſenſum quē homo ſen
tit in ſua libera volūtate. quia ſentit eē in eo liberam
volūtatē/in faciēdo bonū aut malū: ob hoc cadit in
homīe meritū glorie/vel obligatio pene. quia poſtq̄ꝫ
ſequit̄ illud qḋ fit in potētia motiua exteriori: ꝯtigit
neceſſario illud qḋ de neceſſitate oportet contingere
qḋ eſt preuiſum in tua p̄ſciētia ab eterno: tamen ipſa
tua p̄uiſio nō infert coactionē homi/ſed liberā volū
tatem. Unde cū homo ſit in tali ordinatiōe cōſtitu-
tus: ſequit̄ ꝙ vnuſquiſqꝫ eſt creatus a te/in aptiſſima
diſpoſitione diligendi te/et glorificandi/⁊ exaltandi
ꝑpetuo nomen tuū: ⁊ illud patefit. quia omnes tenē
tur generaliter ad peragendū bonū/⁊ ad vitandum
malum: licet predeſtinatum ſit vnicuiqꝫ quicquid ab
eo eſt toto vite ſue tempore peragendū. ¶Tibi dn̄e
laus et gloria. quia ſicut tu illuminaſti mundū ꝑ cla
ritatem ſolis/lune/et ſyderum: ſic illuminaſti et ordi
naſti hominē per liberā volūtatem. quia cauſa ipſiꝰ
eſt vnuſquiſqꝫ paratus acquirere meritum glorie vel
pene. ¶Deus omniū gentiū dominator: tu ordina-
ſti vt natura non compellat/ſiue cogat rationale ani
mal: ſicut compellit cetera animalia carentia ratiōe:
que coacte et cōpulſe oportet ſecūdum curſum ince-
dere naturalē/quia carent libera voluntate. Nā quia
dediſti homini liberam voluntatem / ob hoc accidit
ipſum habere liberum arbitriū/incedendi ſecundū
ſenſum et proprietatem quā natura ei tribuit: vel in-
cedēdi per ſuū contrariū ſcilicet contra curſum natu
ralem. nam ſi natura ſibi exigat vt comedat propter
famem/⁊ bibat propter ſitim: ſi ipe voluerit comedet
atqꝫ bibet: vel ſi voluerit fameſcet ⁊ ſitiet/a cibo abſti
nens atqꝫ potu. ſed non eſt ſic de alijs animalibus ir
rationalibus. quia cū voluntas libera non ſit in eis:
ob hoc ipſa faciunt ſecūdū ſenſum qui naturaliter in
eſt eis. ¶Unde ꝓpter liberā voluntatē que eſt in ho
mine: ipſe peculiarē habet naturā /qua natura carent
cetera animalia. nam de animalibus irrationabili-
bus ſequitur ſecundū curſum naturalem: vt genitū
aſſimiletur mari/vel femine: ipſum in ſuis accidenti
bus generanti. ita ꝙ ſi maſculus vel femīa a quibus
habuit originem ſit bonus: ſimiliter pro maiori par-
te genitū erit bonū/⁊ ecōuerſo. ſed non eſt ita de ho-
minibus: quia quādoqꝫ nequā parentes optimū fi-
liū generant. iuxta illud. Sepe creat pulcras aſpera
ſpina roſas/⁊ ecōuerſo. quare benedictū ſit dn̄e no-
men tuū. quia hoc ineſt homibus ratione libere volū
tatis. quā dediſti eis: vt acquirant ſibi meritum glo-
rie: vel dānationis ꝑpetue gehennalis ratione cuiꝰ
demeriti cognoſcitur et oſtenditur rectum iudicium
tui deus.

¶Qualiter deus ordinauit ꝙ omnia bona
procedant ab ipſo.

DEus ſub cuiꝰ cuſtodia ꝓtegimur ab
inſidijs inimici: tibi omnis virtus/ et
gloria tribuatur. qui ordinaſti hac di-
ſpoſitione totū mūdum/vt omnia bo
na que ſunt vel poſſunt eſſe procedāt
et deſcendant tm̄ a tua virtuoſiſſima
perfectiſſimaqꝫ bonitate. ¶Domine deus. eſſe qḋ de
diſti homī/eſt optimū reſpectu priuationis: que nul
lū bonū habet. vnde eē humanū ꝓceſſit a muneris
largitate: quia prebuiſti eē elementis ex quibus ho-
mo componitur. et tu dn̄e creaſti virū et mulierem/a
ſpecie quorū ordinaſti vt ceteri haberent originem
in hoc mundo/qui perfruerētur bonis a tua procedē
tibus bonitate. ¶Tu pater ingenite: creaſti metalla
vegetabilia/⁊ animalia bruta: que ſunt bona tēpora
lia homibꝰ in hac vita. ⁊ dediſti illis ea ꝓ libito ſue
volūtatis: et oīa iſta bona (vt patet omnibus) a te ſolo
fonte luminū ꝓceſſerūt. ¶O ſumū omniū culmē re
rum/maiora bona ⁊ meliora q̄ poſſunt eē in homibꝰ
ſcimus ⁊ ꝑcipimꝰ iſta eē: vt tu bn̄dicaris ab eiſdē/ve
nereris/metuaris/glorificeris: ⁊ ſic de ſilibꝰ. ⁊ nulla
alia bona p̄nt iſtis aliq̄tenꝰ ꝯpari. Unde cū tibi lau-
des impēdere a q̄cūqꝫ/ſit malus bonū qḋ in homibꝰ
poſſit eē: oportet vt iſtḋ tātū bonū oriat̄ a te: et nō ab
aliquo alio. q̇a a te decet ipm̄ ꝓcedere/⁊ ad te redire.
⁊ in te facere ꝑpetuā māſionē. ¶Manifeſte ꝓbat̄ ꝙ
quicq̇d honoris et boni ineſt hominibus/ineſt eis q̇a
tu nobilitaſti eos pre ceteris creaturis/⁊ finalit̄ eos
ita tenere dilexiſti/ꝙ voluiſti effici verꝰ homo/⁊ poſt
ea ſubijſti pro eis mortem vt eos ab inimici redime-
res poteſtate: que vniuerſa procedunt a tue influen-
tia bonitatis/quia tantū bonū nō poſſet oriri vl' deri
uari ab aliqua creatura. ¶Glorioſiſſime deꝰ q̇ cun-
cta cōſpicis ab et̄no: tibi honor et reuerētia īſit ſemꝑ
quia oīa bona/q̇bus alij alios in ſuis neceſſitatibus
iuuant: et ſibiīuicem miniſtrant: procedunt a tua lar-
giflua bonitate. ſine te enim factum eſt nullū bonū.
Nam voluntas quā habent poſſidentes bona tēpo-
ralia ad erogandū pauperibus tuis deus/⁊ cōpaſſio
quā habent alij de miſerijs alioꝝ/⁊ charitas q̄ viget
ſiliter īter eos: oīa iſta bona a te ſolo creatore omniū
oriūtur. q̇a tu miniſtras diuitibꝰ bona tēporalia huiꝰ
mūdi vt pias elemoſynas erogēt pauperibus ⁊ ege-
nis: miniſtras eis etiā pauperes/quibus p̄dicta bo-
na valeant erogare. ¶Nullo modo q̇s debet p̄ſume
re ꝙ aliqḋ bonum ꝓcedat ab aliquo/niſi tm̄ a te deo
bonoꝝ omniū largitore. q̇a niſi tu dares hominibus
modū/⁊ ꝓprietatē faciendi bonū: nūq̄ꝫ illud ꝑ ſe poſ
ſent facere. ⁊ niſi tu eiſdem cōferres bona tēporalia/
q̇bus ipſi bonū facerēt: ipſis abeſſet materia illḋ bonū
faciendi. ⁊ niſi tu ſimiliter ordinares / vt eſſent iſtorū
bonoꝝ tēporaliū receptores: nō eēnt quibus cōferri
poſſent in hoc ſeculo iſta bona. ¶Miſericors dn̄e
et ſaluator. bonū qḋ ineſt iuſto homini/nō habet illḋ

a ſeipo:ſed ſolū a te a quo q̇cq̇d boni eſt/ꝓcedit.q̇a ſi
ipe te diligit et honorat cognoſcēs tuā maximā bo=
nitatē/ſuāqꝫ percipiens miſeriā ⁊ fragilitatē: id non
ineſt ei ex ſe:ſed de tue influentia bonitatis. quia niſi
tu ſibi infunderes illud bonū:ad eū nullatenus de=
ueniret. ¶Nam niſi tu poſt creationē homīs in eo
poneres tuā gratiā et iuuamē/ ſed ſua natura ꝑmit=
teres eū vti/que ineſt ei a parte ꝓuationis: nūq̄ꝫ ho=
mo ꝑ ſe faceret vllū bonū/imo eſſe ſuū deleret̄ et redi
geret̄ ad nō eſſe.⁊ licet tu dn̄e in eē hominē ſuſtine=
res:tamē parū faceret bonū:niſi tu ſibi bona gr̄e lar=
gireris.¶Omnes generalit̄ ſuſtinent̄ in eē/a tui dn̄e
bonitate:ſed aliqui ſunt q̇ incedūt ꝑ curſum ſue ꝓp̄e
nature/⁊ tales ſunt illi qui credūt eſſe in maiori ⁊ al=
tiori gradu honoris et bonitatis/q̄ꝫ ſint.quia ipi cre
dunt ꝙ ꝑ ſe ſint boni/et in veritate fit omnino modo
cōtrario.quia ipi de ſe mali ſunt et ꝑuerſi.ſed illi qui
ſunt beneficiati tu e muneribꝰ gratie:ſunt illi qui co=
gnoſcūt ꝙ quicq̇d boni ineſt eis/ꝓcedit a tua largi=
flua bonitate:⁊ malum qḋ ineſt eis ꝓuenit a ſeipis.
¶Singularis dn̄e refugiū miſerorum.tibi laus/ho
nor/et reuerentia tribuatur:ꝓpter bona gratuita tē=
poralia/īter cetera nobis data.et preſta nobis gratiā
vt ipi ſimus contenti dū vixerimus in hoc mundo.
Quia tu pater miſericors:prebes hominibus ꝓprie
tatem/qua ſciant recipere bona a creaturis:quas eo
rū ſeruitio ſubdidiſti.et ſicut appropriaſti hominibꝰ
naturam qua ſciant recipere bona a creaturis: ſic ap
propriaſti ꝓprietates creaturis/quibus ſe preparent
et ſe reddant idoneos ſeruitio eorūdē.¶In hoc oſtē
ditur pater piiſſime:ꝙ non eſt alius deꝰ preter te. q̇a
abſqꝫ te non poſſent habere homines bonū aliquod
a bonis tēporalibus in hoc mūdo.nam nec ipſi per
ſe illis poſſent vti:cum non poſſent ea aliquatenus
acceptare.nec bona tēporalia poſſent ſe appropriare
aut adaptare vt prodeſſe hominibus per ſe poſſent.
¶Deus qui noſtrā fragilitatem ſubleuas/ꝑ tuorum
munerū largitatem:tibi virtus et benedictio agno=
ſcatur.quia ſūma bona que tu largiris in gloria pa
radyſi/ſolū oriuntur et prouenlunt a te ſolo: cum illa
eterna requies et ſūma delectatio (que non debet ali
cui in hoc ſeculo comparari)ſit ſolum te perfui / com
templando.¶Cauſa quare bona celeſtis patrie/a te
ſolo habent originē et ꝓceſſum/eſt: quia bona cele=
ſtis patrie ſunt ꝑpetua ſine fine. Unde cū nichil ſit
infinitū preter te:ob hoc ꝓbatur patenter ꝙ bona ce
leſtis patrie procedūt a te ſolo.Et maxime quia bo=
na glorie nichil aliud ſunt/niſi preſentatio iuſtis ibi
exiſtentibus:tue glorioſe eſſentie/et tue cognitio bo
nitatis ⁊ cet̄a.¶Dn̄e deus:cuius gloria eſt iuſtis re
quies ſine fine.omnibus poteſt conſtare ꝙ iſtud bo=
nū qḋ ineſt homini (cū ei datū ſit eē humanū : et non
eſt in priuatione eſſendi aut in eſſe aliorū animaliū)
a te oritur ſolūmodo/et procedit. ¶Et niſi tu pater
piiſſime in eē humano(in quo eſt)hominem ſuſtine
res/ipſe ſubito rediret in nō eē:et ita nichil eēt in re=
rū natura/⁊ poſtq̄ꝫ non eſſet in eē/nullum bonū exi=
ſteret in eodem.¶Iſtud idē ſequitur de bono quod
ineſt homini:cauſa bonoꝝ operū/que ipſe facit.quia
niſi illud bonū oriretur a te/non poſſet eē in homīe.
et niſi ſimiliter ſuſtineret̄ in eſſe a te/deleretur ⁊ ad ni
chilū redigeretur:⁊ ita ſequitur ꝙ nullum bonū ſit in
eſſe/niſi ꝓpter te ſolum. ¶Eterne deus ſine princi=
pio et ſine fine:tibi omnis virtus et reuerētia prebea
tur/cum tu ſis ꝑfectio totius bonitatis.quia nullum
bonum poteſt eſſe in eē:niſi cauſa tui/ et tue ordina=
tionis. Quare quicq̇d boni ineſt hominibus et cete
ris creaturis/ratione ordinatiōis et aptiſſime diſpo
ſitionis firmamēti/⁊ quatuor elementoꝝ:totū ema=
nat et oritur a tue influentia bonitatis. quia tu ordi
naſti vt q̇cūqꝫ ſūt ī firmamēto/⁊ ī q̄tuor elemētis ſint
aptiſſime ordiata.⁊ ordinaſti ſil'iter ꝙ q̇cūqꝫ ſunt in
hoc ſclo hūano ſeruitio deputēt̄: ⁊ hūana ſpecies ſer
uiat tibi ſoli.et ſic oē bonū ꝓcedit a te ſolo et reuertit̄
ad te ſolū. ¶In hoc pater omnipotens/ꝙ tu nobi=
litaſti hominem tanto munere gratiarū:contingit vt
in poſſeſſione ipoꝝ bonoꝝ tēporaliū(q̇ diuerſis mo=
dis a diuerſis hominibus poſſident̄) eſt aptiſſima
ordinatio a te facta. quia in poſſeſſione ipſoꝝ bono
rum / alij alios adiuuant. nam agricole colūt agros
quorum cultura ſuſtentant̄ / et viuūt ceteri non colē
tes : et equitibus dediſti officiū ſiue dignitatē/ agri
colas et viatores et quoſuis alios defendendi. et re=
ges/principes/et alios barones facis ſuis ſubditis
dominari:vt reddant vnicuiqꝫ qḋ eſt iuſtum. et ſic de
ceteris dignitatibus/et officijs.quia omnia reſpecti
ue ad bonū/adinuicē ſunt annexa. ¶Exaltetur no=
men tuū deꝰ/per omnes huius ſeculi nationes.quia
dilectio/honor/dignitas/⁊ reuerentia/ac exaltatio:q̇
omnia humana ſpecies eſt aſſecuta : quia humanā
carnem ſumere voluiſti/omnia hec predicta inſunt
ei gratioſe : et a te ſolo omnia iſta bona et he gratie
proceſſerūt.¶Unde maximā exaltationē / honorē/
libertatē/et cetera bona aſſumpſit humana ſpecies:
quando tu deus verus homo effici voluiſti . volens
carnem humanam aſſumere in vtero beate virginis
glorioſe.¶Specialiter quilibet chriſtianus tenetur
te diligere quantū poteſt:et plus etiam ſi vltra ſuum
poſſe eēt poſſibile te amare.quia iſtud tantū bonum
qḋ ineſt ſpecialiter chriſtianis : eo ꝙ voluiſti effici ve
rus homo:totum ineſt eis cauſa tui ſolius et nō alte
rius : quia ante aſſumptionem tue carnis humane
(ꝓpter peccatū originale)oēs deſcendebant genera
liter in infernū:a quo humanā ſpeciē nichil aliud po
tuiſſet purificaſſe atqꝫ liberaſſe:niſi ſolū tu vere ho=
mo/et vere deus:qui noſtre miſerie cōpaſſus es. vn=
de ex hoc letetur tota chriſtianitas: quia tu nō alios
a penis gehēnalibus liberaſti:niſi ſolum illos qui te

verum hominē credunt eſſe. ¶ Juſte dñe/qui reſpōdes cuilibet ſecundum ſuorum operum merita i hoc ſeculo acquiſita. iſta illuminatio que ineſt catholicis quia credunt te conceptum ex ſancto ſpiritu/ꝛ carnē humanā in vtero beatiſſime virginis aſſumpſiſſe: ꝛ alios articulos fidei orthodoxe: proceſſit a te fonte luminum a quo bona cuncta oriuntur/ꝛ omnia pertinentia ad tuam humanitatem fuerunt a prophetis pluribus prenunciata. ¶ Quia tu inſpiraſti prophetas/ad prophetizandum ea que de tua humanitate/ et deitate predixerunt. ꝛ euangeliſtas ad euangelizādum ea que in ſuis de te euangeliis retulerunt. et ſic omnia bona que inſunt nobis: a tue bonitatis eminentia deſcenderunt ¶ Unde cum omnia bona huius ſeculi: ꝛ alterius a tua procedant ſolummodo bonitate: decens eſt ꝛ conſonum rationi: vt generaliter omnes homines tibi ſeruiāt / te adorent/ꝛ tuum nomen glorificent ꝛ exaltent. recognoſcentes ꝙ tibi ſoli debet omnis laus/gloria/honor/reuerentia/atq̄ virtus. qui es omnium verus deus.

¶ Qualiter deus ordinauit ꝙ nullum malum procedat vel proceſſerit ab eo.

DEus qui reſpondes iuſte meritis cuiuſcunq̄: benedictum ſit glorioſiſſimum nomen tuum. quia tu ordinaſti vt omnia mala diuidant in duas partes/in malum culpe ꝛ malum pene. ꝛ ordinaſti ꝙ malum culpe non habuerit a te originem: vel proceſſum: ſed permiſiſti vt a noſtra fragilitate ſumpſerit originem: ꝛ in eſſe deuenerit propter eam. ſed hoc ordinaſti vt malum pene a te hominibus infligatur. ¶ Unde malum/ſiue paſſio que eſt i nobis ratione famis/ſitis/caloris/frigoris/ et infirmitatum/ꝛ ſic de aliis: ineſt nobis a tua iuſta ſententia que condemnat nos ad patiendum penā ratione culpe que cadit in nobis. ¶ Sed malum culpe ſiue criminis. ſicut eſt ſuperbia/ira/inuidia/homicidium/proditio/ignorantia/luxuria: ꝛ ſic de aliis viciis: oīa iſta cadunt in homine cauſa ſue nature fragilis et miſere: a qua predicta oīa mala deriuantur. ¶ Pater miſericors deus: oīa mala culpe que iſunt demonibus: ab eiſdem tantūmodo proceſſerunt/et nullatenus a te deo. quia quando demones per ſupbiam peccauerūt: illud peccatum ſuperbie proceſſit ſolummodo ab eis: eo ꝙ ipſi nō reddiderūt tibi gratias de gratia eis facta quando eos in eſſe angelico creaſti ¶ Nam maxima abſurditas fuit iſta/quando ipſi conceperūt in ſe tantam elationē ꝙ voluerunt et cupierunt eſſe ſimiles tibi deo: non agentes gratias tibi. quia tu eos de nichilo procreaſti/ ipſos faciens creaturis ceteris digniores. vnde propter peccatum ſuperbie/que tunc in ipſis cecidit: cecidit in eis accidentaliter malum culpe. Quia voluntas quam demones habuerunt/quando voluerunt ſimiles eſſe tibi: habuit initium in ſeipſis: ꝛ ab ipſis ſolis tunc orta fuit: ꝛ manſit etiam in ipſis. quia ipſi voluerunt ſicut tu ſe habere. ꝛ quia in ipſis fuit illa voluntas cōtraria rationi: ob hoc tale peccatum ab ipſis fuit demonibus inchoatum: ꝛ in ipſis fuit poſtea pſeuerās. quare patet ꝙ tu minime fuiſti culpabilis in peccato culpe demonum quod admiſerunt. ¶ Deus ad cuiꝰ perfectionem nichil deeſt. malum culpe qđ ineſt michi ab origine mea: proceſſit a peccato prothoplaſti quod ineſt generaliter omnibus hominibus. q̄a omnes ſunt ab eius recto ſtipite deſcendentes ¶ Unde benedictus ſis tu pater miſericordie: qui taliť hoīem ordinaſti. quia potentia ſenſitiua que eſt in homine eſt ei cauſa et occaſio/ vt inclinare et ſubdere poſſit ſe peccato. nam ratione ipſius ineſt homini proprietas qua inclinet ſe ad vanitates huius ſeculi. ¶ Et ratione potentie rationalis ineſt homini cauſa ꝛ occaſio vt inclinet ſe ad tuorum obſeruantiam preceptorum: ꝛ ad contemnendum huius ſeculi vanitates. quia talis eſt ſua proprietas vt faciat hominem te diligere/metuere/ꝛ laudare. ¶ Congrua eſt ordinatio mundi deus: cum tu ordinate poſueris in hoīe potētiam rationalem/ꝛ potentiam ſenſitiuam. ꝛ moderatur ſic quelibet in ſuo robore ꝛ natura: vt a neutra cogatur homo dummodo velit. propter hoc ſeq̄tur ꝙ malū culpe procedit ab homine: ꝛ non a te deo oīm creatore ¶ Et q̄a iſte due potentie ſunt quaſi cōtrarie operatione: ob hoc ſentit in ſe quilibet liberam voluntatem/poſſe bonum facere ſiue malum. Quia inquātum potentia ſenſitiua offert homini occaſionem faciendi malum: intantū dat ei rationalis potētia voluntatem faciēdi bonum/et ediuerſo. ¶ Sigularis dñe/mitiſſime/ꝛ benigne quādo creaſti primū hominē ꝛ dediſti ei bonū vel malū faciendi liberā voluntatem: potentia ſenſitiua vicit in eo potētiā rationalem. quia propter cupiditatem comedit ꝓhibitū ſibi fructum: ꝛ fuit inobediens tuis iuſſis. ¶ Unde dñe tūc cecidit in ꝓthoplaſto accidentaliť malū culpe ꝛ criminis: ſui ipſiꝰ tm̄modo ratione. q̄a ſicut fuit potens ſequi naturā potētie ſenſitiue: ſic ꝛ naturam rationalis potētie ſi voluiſſet ſeq̄ in oībus potuiſſet poſtq̄ eandē poteſtatē habebat in ea quā ꝛ in potentia ſenſitiua ¶ Et q̄a primꝰ homo noluit ſe bono ſed malo potiꝰ iclinare: ob hoc ꝑ ſeipm̄ cecidit in peccatū. ꝓpť qđ tu ordinaſti: vt caderet i eo pena q̄ eū puniret vehemēter ob peccatū: vt tu in eo iuſticie redderes iura ſua. q̄obrē ꝓbať peccatū nō habuiſſe a te originem: quāuis tu creaueris potētiam ſenſitiuā: imo incepit i primo homine. quia voluit ſequi naturam potētie ſenſitiue: q̄ a nō eſſet priuatione ortū habuit ac ꝓceſſum. ¶ Deꝰ oīa pſciēs ab eťno. ſepe ꝛ ſepius

cogitaui vtrū malū culpe qđ cecidit ĩ adam ceciderit
in eum cauſa tue preſcientie. quia tu precepiſti ei vt il
lo fructu nullatenꝰ veſceretur: et ſciebas illū eo veſci:
licet tu ſibi ex illo comedere prohiberes. ¶Et perce
pi veriſſime ꝙ licet tu ſcires adam eſſe ex illo fructu
ſibi prohibito comeſturum: quāuis ei mandatum
contrarium tribuiſſes. hinc malum culpe quod ceci⸗
dit in adam/a te nullatenus fuit ortum. neqꝫ ſue trāſ
greſſionis reus ſeu culpabilis extitiſti: imo quicquid
in eo mali cecidit totum originem habuit a ſeipſo:
ob hoc quia tuis mandatis noluit obedire. ¶Cau⸗
ſa quare intelligitur ꝙ peccatum originale peruenit
in adam a ſeipſo tantum/⁊ non a te/eſt hec. q̇a quan
do tu creaſti eum tu poſuiſti in eo potentiam ſenſiti⸗
uam et rationalem temperate. ⁊ ita quando poſuiſti
eum in libertate faciendi bonum vel malum perue⸗
nit in actum malum culpe: ſcilicet peccatum qđ non
erat in humana ſpecie anteqꝫ libertas primo homi⸗
ni eſſet data. ergo peccatum non recepit eſſe ante eiꝰ
libertatem/ſed poſt. vnde data primo homini liber⸗
tate ipſe exiſtens in eadem ſe ſubdidit ad peccandū.
et ſic peccatum incepit prius in actu potentie moti⸗
ue: que propter mandatum potentie rationalis mo⸗
uit ſe ad comedendum pomum ſibi a te inhibitum.
¶Domine deꝰ: qui vlciſceris malefacta. multotiens
imaginatus ſum mecum ⁊ ſepiꝰ cogitaui: vnde ſeptē
peccata mortalia que cadunt in hominibus habue⸗
runt originem vel proceſſum/et vnde etiam ſuū pri⸗
mum principium habuerunt. et percepi veriſſime ꝙ
predicta ſeptem peccata inſunt hominibus: quia ipſi
ſe inclinauerunt proſequi naturam potētie ſenſitiue:
naturam rationalem proſequi poſtponentes. vnde
ſicut tu dñe deus/ poſuiſti in primo homine tempe⸗
rantiam rationalis potentie/⁊ temperantiam equa⸗
liter ſenſitiue: ſic debitam temperātiam in quolibet
poſuiſti. quare ſicut peccatum in primo homine fuit
natum: ſic mortalia peccata in quolibet oriuntur. et
hoc ſemper quando eſt inobediens rationali poten⸗
tie ⁊ rebellis: et amplectitur naturam potentie ſenſi⸗
tiue. ¶Sicut eſt īpoſſibile vt in equore non ſit aqua
ſic eſt impoſſibile/⁊ plus etiam ſine comparatione
aliqua/vt a te peccatum aliquod oriatur. quia ſicut
mare eſt plenum aqua: ſic es tu plenꝰ ⁊ perfectus ple
narie bonitate. et poſtqꝫ tu es perfectiſſime bonita⸗
tis: probatur ꝙ peccatum non poteſt a te aliquatenꝰ
prouenire. quia peccatum ex defectu prouenit boni⸗
tatis. veritas interrogauit animam meam dicēs ei:
vnde hoc prouenit tibi: ꝙ per teipſam reputas te eē
bonam: et credas eſſe per te ſolūmodo virtuoſam: et
animā mea reſpōdit ei: certe iſta falſa reputatio que
in me eſt/prouenit michi ex natura nō eſſendi. a qua
ego prius ortum habui/⁊ proceſſum. quia de nō eſſe
perueni in eſſe. et ſicut de nō eſſe deueni in eſſe: ſic eſt
de natura mea: vt credat in ea eſſe quod nullatenus
poteſt eſſe. ¶Mirabiliter pater omnipotens: eſt cō
ſonum rationi/ꝙ ſicut homo melioratur ⁊ nobilita⸗
tur quando te diligit ⁊ honorat/ ⁊ quando ſeipſum
(quantum in ſe eſt) vituperat et contemnit: ſic ſem⸗
per deterioratur ⁊ vileſcit/ quando ſibiipſi aliquam
dat virtutem/credens ꝙ ratione ſuiipſius in aliquo
conſtituatur bono. ¶Cauſa quare congruit rationi
vt qui ſibi attribuit quod non decet: deterior efficia⸗
tur quotidie ⁊ vileſcat/eſt iſta. q̇a credit ſe poſſe trāſ⸗
gredi in valorem vltra ſibi a te terminum prefinitū.
¶Unde benedictꝰ ſis tu creator omnium: qui tam
mirabili ordinatione omnia ordinaſti. Quia ſicut fe
lices perueniunt ad celeſtem gloriam: eo ꝙ tibi attri
buunt quod tue congruit bonitati: ſic infelices pue⸗
niunt ad penas perpetuas gehennales. quia ſibiipſis
attribuūt quod non decet. ¶Deus a quo nichil niſi
optimum deriuatur: tibi laus/⁊ virtus/ quia ſi con⸗
tingeret (quod abſit) vt peccatum a te procederet: nō
oportuiſſet te carnem humanam a ꝟgine aſſumpſiſ⸗
ſe. nec paſſiones aliquas paſſum eſſe: vt humanam
ſpeciem recreares. neqꝫ neceſſarium fuiſſet te ſimilr̄
dediſſe homini liberam volūtatem: vt per ipſam glo
riam/vel penam perpetuā mereretur. ¶Quia poſtqꝫ
tu nullam faceres differentiam inter bona opera/et
peccata: non oportuiſſet te in hoc ſeculo vel alio ali⸗
quid ordinaſſe. quia tam bonos qꝫ malos poſſes pa
radiſi vel inferni facere poſſeſſores quando auferres
iuſticie iura ſua. ¶Sed ſicut eſt impoſſibile ꝙ tua eſ
ſentia deueniat in non eſſe: ſic eſt impoſſibile ꝙ ali⸗
quid contrarium rationi/a te pater omnipotēs oria
tur. quia quod abeſt tibi nequit vllatenus in te eſſe.
¶Rex regum domine deꝰ: qꝫ crudeliter flagellabū
tur illi infelices: qui credunt ꝙ malum culpe a te pro
uenerit tāqꝫ ab illo a quo dicunt originem habuiſſe/
et per voluntatem cuius deductū eſt in eſſe. quia ſem
per ſicut tu glorificaris a gentibus benediceris ⁊ lau
daris: quādo tibi attribuunt virtutes ⁊ bona que ꝓ⸗
uenerunt a tue largifluentia bonitatis. ſic ab eis con
temneris ⁊ vituperaris/quando dicunt vel credunt
a te aliquod vicium proceſſiſſe ſiue culpa. ¶Si vi⸗
cium aliquod vel culpa (quod abſit/⁊ abeſt) a te pro⸗
cederet/qꝫ magnum eſſet/⁊ qꝫ omnia bona que ſunt
in te turpiter defedaret. quia quanto quis melior eſt:
tanto in eo vicium peius ſedet. vnde infeliciſſimus
poteſt ab omnibus iudicari qui credit a te deo viciū
oriri aliquod magnum ſiue modicum. ¶Laus ho⸗
nor/⁊ gloria: tibi ſit altiſſimo creatori. qui es digna⸗
tus tantam gratiam infundere fidelibus chriſtianis
vt ipſi credant omnia bona a fonte tantū tue proce⸗
dere bonitatis. et credant vt nichil mali poſſit oriri ſi
ue voluntate/ſiue opere/a te deo.

¶ Qualiter incarnatio filij dei fuit ordinata.

DEus qui ꝑ aſſumptionem carnis humane/humanum genus a poteſtate diaboli redemiſti: tibi virtus/⁊ gloria quia tua benedicta humanitas quā in vtero beate virginis aſſumpſiſti mirabiliter fuit ⁊ rationabiliter ordinata. quia anteq̃ tu carnem humanam aſſumeres: voluiſti habere cauſam ⁊ occaſionem carnem humanā rationabiliter aſſumendi. ¶ Cauſa/ratio/et occaſio quam tu habuiſti in aſſumēdo carnem fuit. quia humanum genus per inobediētiam primi hominis ceciderat in peccatum. quapropter omnes ante tuum aduentum in carnem: ad inferos deſcendebant. vnde quatinus tu humanum genus a tanta voragine liberares: voluiſti verus homo effici in hoc mundo. ¶ Quare patet cauſa et ratio tue carnis aſſumptionis: quia ſicut fuit maxima neceſſitas humano generi tua recreatio: ſic fuit maxima cauſa ⁊ ratio tue carnis aſſumptio quam pro redemptione eius ſubditi poteſtati diabolice/aſſumpſiſti. ¶ Deus qui per benignitatem tuam ſpeciei humane deſcendētis ad inferos/es miſertus: ſic ordinata ſunt ⁊ diſpoſita omīa facta tua: vt tu volueris denunciare aduētum tuum in carnem per prophetias pluriū prophetarū. ¶ Itē tibi placuit ordinare ꝙ eſſet ī hoc mundo mulier ſanctiſſima ꝟgo īcorrupta: ⁊ ſine aliquo vicio: a qua ſine eius corruptione virginitatis humanam aſſumere poſſes carnem. ordinaſti etiā vt ipſa eſſet de tali progenie que tibi lege/credulitate / ⁊ operibus adhereret. ¶ Tu ergo ordinaſti dn̄e deus/vt beata ꝟgo fieret digna / vt carnē humanam ſuſciperes ab eadem. quia cum ipſa eſſet legi ſubdita: bonis operibus abūdaret/⁊ eſſet virgo corde et opere: fuit decens vt tu in ea ex ſancto ſpiritu eſſes cōceptus. ⁊ vt eam oſtenderes digniorem: miſiſti ad eam angelum gabrielē/ vt ipſa fidem ſuis verbis firmiſſimā adhiberet. quia quāto ipſa melius credidit ſalutationi angelice ⁊ diuine potentie: promptior fuit et dignior: vt carnē ſumeres ex eadem. ¶ Deus qui per īcarnationem tuā nos a morte perpetua liberaſti: tibi laus ⁊ gloria. q̄a tu preelegiſti meliorem/puriorē/honeſtiorem/⁊ magis virtute preditam mulierem quā in toto orbe cōperiſti. ī cuius vtero ſumere poſſes carnem quam te per gratiam ſancti ſpiritus concipere voluiſti: vt purior ⁊ ſanctior incarnatio tui: ⁊ conceptio ſimul eſſet ¶ Dn̄e ieſu chriſte: ſicut tota tua īcarnatio fuit ꝑ ordinem aptiſſime ordinata: ſic aptiſſime ordinaſti: vt beata ꝟgo te ꝑ nouē mēſes ī vtero baiularet ſicut ſuā prolē baiulant cetere mulieres. ⁊ voluiſti per ordinē eſſe natus: ⁊ etatem ſeruare in oībus puerilē. ¶ Niſi aduentus tuus in carnem/ſic curſum naturalem/et ordinem ſequeretur: te verum deum ⁊ hominē gentes manifeſte cognouiſſent. ⁊ ſic ad recreandam naturam humanam: aduentus tuus fuiſſet minime ordinatus. quia nemo fuiſſet qui te interfeciſſet: ſi te taliter gentes verum deum ⁊ verum hominē cognouiſſent. ¶ Deus vera conſolatio miſerorum: tua īcarnatio fuit cauſa ordinarie exaltationis humani generis. quia niſi tu carnem humanā aſſumpſiſſes: noſtra natura non eſſet in tante nobilitatis gradu/ nec honoris/ſicut eſt ī hoc ſeculo decorata. ¶ Unde cauſa aſſumptionis tue carnis humane/ eſt tota natura humana ineſtimabiliter exaltata. ⁊ ratione tue bone conuerſationis ī operibꝰ ⁊ exēplis que nobis in hoc ſeculo reliquiſti: efficiuntur homines meliores q̃ eſſent niſi eos exemplis et operibus docuiſſes ¶ Domine ieſu chriſte mors quam in ligno crucis paſſus fuiſti ꝓ hūano genere redimēdo: fuit valde ratiōabiliter ordinata. nam quia poſt mortem tuam aſcendiſti ad gloriam patris tui vbi nobis locū requiei perpetue preparaſti: fuit tota humana ſpecies recreata. vnde benedictus ſis domine ieſu chriſte. quia in hūc mundum ordinatiſſime aduениſti/et ab eo ordinatiſſime diſceſſiſti. ¶ Mirabilis bonitatis deus: tanta eſt ordinatio que ex tua incarnatione ſequitur: vt ratione tui aduentus in carnem/vnuſquiſq̧ poteſt melius mortificare in ſe naturam potētie ſenſitiue (quā quiſq̧ habet in diligendo plus ſeipſum q̃ ſuum proximum) q̃ poſſet/niſi tu carnē humanam aſſumpſiſſes: et niſi tu ꝓ redemptiōe noſtra finaliter mortem obiiſſes. ¶ Cauſa quare quilibet poteſt melius compeſcere naturā ſenſitiue potētie eſt iſta: q̄a quādo aliquis vere cogitat magnitudinem amoris et dilectionis quam tu humano generi habuiſti: vt aſſumendo ſuam ſpeciem/ei ſimilis eſſe volueris. ⁊ finaliter pro ſua ſalute mori in patibulo ſancte crucis: ſemper eſtimat ſe plus debere te diligere: q̃ ſeipſum: et hoc propter tantam gratiam ineſtimabilem ſibi factam. ¶ Unde niſi homo recoleret: vel cogitaret amorem et gratiam ſibi factam: nullus eſſet ita potens vincere naturam potentie ſenſitiue/ſicut eſt nunc quando predicta recolit in mente ſua. vnde benedicta ſit tua ordinatio: que ita bene ordinauit: vt quis ſeipſum vincat/quando veriſſime tuam cogitat bonitatem. ¶ Deus qui contritorum cordibus miſereris. tu voluiſti carnem ſumere de paupercula muliere: et ex ea naſci: vt gentes cognoſcerent vniuerſe te non veniſſe in hunc mūdum vt bonorum temporalium eſſes diues: ſed vt pauper exiſteres in eodem: et vt vilipendereris / a pluribus derideres / et opprobria q̃plurima patereris. et vt finaliter in eo pro redemptione humani generis moreremis. Q̃plurimū dn̄e

deus:fuit rationabilis iſta ordinatio/quando tu vo-
luiſti carnem humanam ſumere a virgine voluntate
et opere incorrupta:que fuit virtuoſior ceteris mulie
ribus que eam tempore preceſſerunt.⁊ que ſua tem-
peſtate fuerunt:⁊ que adhuc in hoc ſeculo ſunt ventu
re.¶ Pater diuine clementie:ſicut tua diuina natu-
ra eſt excellentius eſſe in bonitate ⁊ virtute qđ ſit: ſic
tibit placuit carnē ſumere a meliori eſſe hūano qđ ſit
poſt tuum.quia preter te inter omnes ſanctos alios
nulli ad tuam poſſent attingere bonitatem.¶ Mi-
ſericors dñe ⁊ benigne:ſicut bona arbor ⁊ fructifera/
tempore eſtatis eſt foliis/floribus/et fructibꝰ opulen
ta:ſic aduentus tuus in carnem venit in hunc mūdū
ordinatiſſime afferens humano generi fructum ieſti
mabilem ad ſalutem.¶ Cauſa quare aduentus tuꝰ
in carnem eſt plenus ordinatione ⁊ vtilitate homini
bus/eſt hec:quia eſt plenꝰ amore ⁊ gratia.nam ex ni-
mio amore ⁊ gratia/carnem humanā ex virgine aſ-
ſumpſiſti/et ex nimio amore ⁊ gratia naſci tibi pla-
cuit in hoc mundo:⁊ ſic de aliis tue humane nature
competentibus:que feciſti.¶ Sed non eſt ita de ho-
minibus huius mundi:qui vix dum in eo conuerſan
tur habent amorem alicui:niſi tantūmodo ſibiipſis.
et ita deeſt eis dñe charitas qua tu nos tenerrime vt
filios dilexiſti: quā deberemus habere ſi volumꝰ: vt
maneamus in te/⁊ tu in nobis.quare ſupplicit̃ te pre
cor/vt in me infundas vere dilectionis igniculum ⁊
charitatis. ¶ Quis poſſet dñe ieſu chriſte cogitare
maximam ordinationem que eſt in tua incarnatio-
ne.quia licet tua diuina ſubſtantia vniretur ſimul cū
natura humana quā ex vtero beate virginis aſſum-
pſiſti:ob hoc tua diuina ſubſtantia nō fuit in aliquo
alterata:vel trāſmutata.imo fuit ſemper/ ⁊ eſt/ ⁊ erit
immutabilis.quare nunc eſt illa et eadem: que erat
prius/anteqꝫ perſona filij ſumeret carnem noſtram.
¶ Item alio modo ordinatio tue carnis aſſumptio
nis oſtenditur mirabilis:⁊ aptiſſime ordinata . quia
licet natura humana quam tu aſſumpſiſti vniretur
cum diuinitate:tamē illa humanitas a te aſſumpta
non receſſit a natura humana/nec fuit tranſmutata
in aliam naturam que non eſſet humana.quia quan
tum aliquid poteſt eſſe verum:ſic eſt verum ꝙ id cu-
ius tu veram carnem aſſumpſiſti humanam fuit ve-
re homo.¶ Unde valde fuit mirabilis vnio deitatis
cum humanitate.quia ita ordinatiſſime fuit tua dei
tas humanitati vnita:vt nullam penam quā tu dñe
fuiſti paſſus in hoc ſeculo ſuſtinuiſti inquantū eras
deus:ſed inquātū ſolum homo.¶ Deus qui nō per
mittis perire/in te veriſſime confidentes.ſicut tua in
carnatio cōtinet mirabilem ordinationem : ſic illud
quod infideles credūt de nobis catholicis: continet
maximam inordinationem/⁊ maximam ſtultitiam
contrariam rationi. quia quando ipſi audiūt ꝙ nos
dicimus ⁊ credimꝰ diuinā eſſentiā eſſe vnitam cū hu
mana natura:ipſi opinantur nos credere ꝙ deitas
alteretur/⁊ tranſmutet̃ in naturam humanam.⁊ quā
do ipſi ſimiliter audiunt nos dicentes te eſſe paſſum
famem/ſitim/frigus/calorem/⁊ multas alias paſſio
nes:ipſi putant vt nos credamus ꝙ tu inquantum
deus/predictas paſſiones ſuſtinueris in hoc mundo
quod falſum eſt penitus:⁊ a noſtra fide totaliter alie
num.¶ Unde multum miror de tanto errore ⁊ ceci-
tate/mentes ⁊ corda eorum in hoc ſeculo excecante.
quia poſtqꝫ ipſi audiunt ꝙ catholici credunt ⁊ ſimpli
citer confitentur deitatem eſſe eternam/infinitam/⁊
perfectiſſimam in virtutibus:credere debent ⁊ ſcire
ꝙ nos non credimus vt vnquā tua diuina eſſentia al
teretur vel tranſmutetur a ſtatu ſuo.quia impoſſibi-
le eſt vt illud qđ eſt eternum/infinitum/et perfectiſſi-
mum:poſſit alterari in aliam naturam:vel etiā tranſ
mutari.¶ Omnes iſti errores cadunt in mentes in-
fidelium:quia ipſi ignorant maximam ordinationē
et admirabilem ſapientiam qua tu in aſſumptione
carnis humane vſus fuiſti.⁊ anteqꝫ ipſi ordinate pre
meditentur(quando de tua incarnatione audiunt lo
qui)qualiter tua eſt incarnatio ordinata:ipſi arbitrā
tur nos credere ꝙ deitas in humanitatem ſit conuer
ſa.et hoc modo predicto decepti manent infideles.
¶ Deus qui humanam miſeriam/a poteſtate diabo
lica eruiſti.exaudi preces famulorū tuorum / tue mi-
ſericordie ſupplicantium:ꝙ ſicut tu ordinaſti aduen
tum tuum in carnem/ordinatiſſime in hoc mundo:
ſic digneris ordinare ī eo aliquem chriſtianorum nu
merum electorum:qui ita ſint feruentes ⁊ deuoti cir
ca legem noſtram catholicam ampliādam : vt totis
ſuis viribus conentur oſtendere ⁊ exprimere infide-
libus nationibus huius mundi:qualiter ipſi catho-
lici credunt te chriſtum eſſe verum deum ⁊ verū ho-
minem/ſine alteratione et trāſmutatione aliqua dei
tatis.¶ Item dñe te ſuppliciter deprecamur quati-
nus illumines mentes et corda infidelium taliter vt
ipſi intelligant(ſui erroris caligine depoſita)quomo
do nos fideles credimus in te:qui es verus deus et
verus homo.qui nunqꝫ(quātum ad deitatem) fuiſti
paſſus aliquam paſſionem:ſed tantūmodo quantū
ad humanitatem quam ex vtero beate virginis aſ-
ſumpſiſti.¶ Domine ieſu chriſte:tibi laus/et gloria.
quia propter maximam ordinationem que fit inter
vnionem tue deitatis et humanitatis : ſunt ordina-
ta quecunqꝫ ſunt tam in hoc ſeculo qꝫ in alio/ ad co-
gnoſcendum tuas virtutes et gloriam tui deus.

¶ Qualiter dominus noſter ieſus chriſtus ordinauit ī hoc mundo ſuam paſſionem.

Deus a quo ordinatiſſime cuncta fiūt tibi virtus/ꝛ benedictio tribuat. q̄ ordinaſti vt mundus recreetur ꝛ ſaluet: propter maximas tribulationes/ anguſtias/ꝛ paſſiones: q̄s fuiſti paſſus pro humano genere reſtaurando. vnde benedict⁹ ſis tu qui ordinaſti vt tue paſſiones ſint cauſa ꝛ occaſio noſtre ſaluationis ¶ Omnes fideles debēt gaudere q̄plurimum in tua paſſione: ꝛ in omnibus tuis anguſtiis/ꝛ laboribus: quos in carne tua fuiſti paſſus dum fuiſti nobiſcum in hoc ſeculo conuerſatus. quia vſq; adeo fuerūt labores tui nobis fructiferi ꝛ ſalubres/ q̄ natura hūana q̄ ceciderat quaſi in maiorē inordinationem que eſſe poterat: conuerſa fuit per tuam paſſionē in ſtatum melioris ordinationis que aliquaten⁹ poſſit eſſe. ¶ Dn̄e ieſu chriſte vt aduentus tu⁹ in carnem eſſet ordinatus ad humanam ſpeciem redimēdam: placuit tibi aptiſſime ordinare: vt ſubſtātia diuina ab infidelibus in humana natura quā tu ſumpſiſti minime videretur. q̄a ſi ipſi viderent tuam deitatē in tua humanitate: null⁹ fuiſſet qui te in hoc ſeculo occidiſſet: ꝛ niſi tua humanitas fuiſſet mortua: laboreſq; ꝛ anguſtias eſſet paſſa: non potuiſſet ita congrue humanū genus a peccato primi parentis alio modo redemiſſe. ¶ Pater omnipotēs/immortalis/nulla pene inflictio: neq; aliq̄d viliſſimum genus mortis: debet tue paſſioni/vel tue morti vllatenus comparari. q̄a tua paſſio ꝛ gen⁹ auſteriſſimū tue mortis: quaſuis alias paſſiōes: ꝛ q̄uis mortis genera exceſſerūt. ¶ Unde omnes iſti exceſſus tue paſſionis ꝛ mortis fuerunt in te ſecūdū rectā ordinationem/ꝛ cōſonantiam rationis: ꝛ hoc ꝓpter peccati magnitudinem: q̄d deleri oportuit per ipſas vnde benedictus ſis tu dn̄e ieſu chriſte: qui tot paſſiones/tribulationes/anguſtias/labores/deriſiones/ꝛ opprobria ſuſtinuiſti: vt per hoc mūdus poſſet perditus recreari. ¶ Dn̄e deus: fere quotquot dedecora poſſunt eſſe/ignominie/deriſiones/vituperia/ꝛ opprobria: ꝛ etiam plura que poſſunt humanis mētib⁹ cogitari: ſuſtinuiſti in patibulo tue mortis. quia tu fuiſti ſuſpenſus cū latronibus in vili loco ꝛ eminenti: vt ab omnibus videreris. ꝛ in medio loco mūdi vt panderetur tua mors viliſſima omnibus habitātib⁹ circūquaq;. ꝛ in morte tua fuiſti a tuis diſcipulis derelictus: vt nullum amicum gentes cernerent te habere. ꝛ illud q̄d tibi ceſſit in maximum vituperium viliſſimi homines totius mundi/vt vilius potuerūt te occidere: occiderunt/ ꝛ preterea abſq; aliqua cauſa/ occaſione/ſiue ratione. at omnia hec oportuit ita fieri quēadmodum ſunt facta. quia ſicut ex tua paſſione debebat ſequi maxima vtilitas toti mundo/oportuit vt in toto mūdo non eſſet aliquis qui tot poſſet paſſiones amariſſimas ſuſtinere/ quot ſuſtinere potuit tuum corpus. ¶ Sicut humana natura quā tu aſſumpſiſti: exceſſit in bonitate ꝛ ceteris virtutibus/ omnes huius ſeculi creaturas. ſic magnitudo amaritudinis tue paſſionis: exceſſit omnes modos alios paſſionum que hodie poſſint eſſe. quia quanto tu fuiſti melior tanto fuerunt maiores pene tue amariſſime paſſionis. ¶ Nulla fames vel ſitis quam aliq̄s habere valeat in hoc mundo: eſt comparabilis fame vel ſiti quā tu ſuſtinuiſti in tuo corpore hic exiſtens. quia quanto corpus tuum fuit magis purificatum: et melius contemperatum in humana natura q̄ corpora hominum ceterorū: tanto fuit magis ſenſitiuū paſſionum. ¶ Mirabiliter fuit domine de⁹ tua ſancta paſſio plena omni ordinatione ꝛ omni ſapientia in hoc mundo. q̄a quanto plus fuiſti ſentiens paſſiones: tanto oſtendiſti nobis feruentiorem amorem ꝛ ſigna maioris dilectionis et maiorem cauſam ac rationem dediſti nobis: tibi imperpetuum ſeruiendi ꝛ tuum nomen glorioſiſſimum exaltādi. ¶ Deus qui diſpoſuiſti in tua preuidentia omnia ab eterno. quāto maiorem penam ſuſtinuiſti in hoc mundo pro humano genere redimendo: tanto nos grauiori pondere oneraſti. quia quāto donum maius eſt/ tanto maior remuneratio debet eſſe. ¶ Laudetur et glorificetur nomen tuum deus: propter maximam ordinationem ꝛ deuotionem quā aſſumunt vniuerſi catholici in ligno crucis: in qua fuiſti crucifixus. quia in cruce poteſt videre quilibet ꝛ percipere tuos dolores amariſſimos: atq; penas quas in eadem paſſus fuiſti ꝓ humana ſpecie reſtauranda. vnde benedicti ſunt illi qui paſſionem tuam quā ſuſtinuiſti in hoc ſeculo cōſiderant diligēter. ¶ Creator de⁹ tā viſibiliū q̄ inuiſibiliū. ſicut infirm⁹ q̄ lōgo tēpore fuit paſſus/ q̄n dimiſit eū febris: vel q̄cunq; paſſio eū ꝑmebat: recreatur ꝛ fortificat̄ refectione carniū. ſic ordinaſti vt aīa cuiuſlibet recreet̄ et fortificet̄ per reſpectū tue paſſionis in cruce/ et q̄ per eius memoriā peccatū in homine deleatur ¶ Humane reſtauratio creature: tibi laus et gloria impendatur. quia tanto ardore dilectionis/ humanam ſpeciem dilexiſti: vt mori pro ea finaliter volueris. et placuit tibi tolerare: vt tui apoſtoli et diſcipuli parit̄ te derelinq̄rēt ī tua morte. ¶ Glorioſiſſimum eſt dn̄e de⁹/nomen tuū in vniuerſa t̄ra. q̄a quāto plus fuiſti illuſus ꝛ vitupat⁹ a iudeis: ꝛ quāto pl⁹ ab ap̄lis fuiſti ꝛ a tuis diſcipulis derelict⁹: tāto fuerūt maiores tue anguſtie ꝛ dolores: tātoq; fuit grauior ꝛ amarior tua paſſio ieſu chriſte. ¶ Un̄ quāto fuit grauior ꝛ amorior tua paſſio: tāto fuit maior tu⁹ zelus dilectionis circa genus humanum. et fuit tuus amor efficacior circa ſuum commodum ꝛ ſalutem. ꝛ tanto etiam fuit maius exemplum nobis te feruore mentis imperpetuum diligendi. ¶ Saluator omnium deus. ſicut natura humana cecidit in inordinationē/ errorem/et deuiationē propter peccatū ꝑmi parētis: et hoc ꝓpt̄ maximū ſaporē ſiue delectationē quā ipſe

habere credidit ex comeſtione ꝓhibiti ſibi fructꝰ: ſic oportuit vt humana natura recrearetur a te/ propter maximas amaritudines ⁊ dolores. ¶ Unde iſta fuit mirabilis ordinatio/ ꝙ ſicut natura humana ſubiit inordinationē/ ꝓpter deſideriū rei ſibi illicite ⁊ ꝓhibite: ſic fuit decēs vt reuerteretur ad primū ſtatū ordinationis ꝑ tuam paſſionē quā fuiſti paſſus immerito ⁊ ſine culpa. Manifeſte oſtendit̄ ꝙ tua paſſio fuit aptiſſime ordinata. quia ſicut tua paſſio fuit ſumma in doloribus/ anguſtiis. ⁊ in amaritudine dire mortis: ſic bonū quod ſequit̄ ex ipſa eſt ſummū ⁊ beatius quod valeat q̄s habere. ¶ Dn̄e deus virtutū: propt̄ tuam benedictā paſſionem fuit ordinatū: vt ianue ꝑ quas ſeptē peccata mortalia intrant in aīam cuiuſlibet hominis in hoc mūdo: ꝑ ipſam totaliter clauderentur: ⁊ nō haberēt loca vlteriꝰ per que ad eam poſſent ingredi/ dūmodo illa ipſius affectuoſe ⁊ feruide eſſet memor. ⁊ ꝑ eam fuit etiā ordinatū vt aperirent̄ ianue per quas virtutes in aīam hominis itroirent. ¶ Unde quādo aliquis imaginat̄/ ⁊ conſiderat tue amaritudinē paſſionis: ⁊ genꝰ viliſſimū tue mortis: merito eſt infeliciſſimus iudicandus/ ſi tūc ſua vicia non deponit: ⁊ niſi adhereat virtutibus toto poſſe. ¶ Et propter hoc dn̄e deus tibi placuit ordinare vt imago tua ponat̄ in cruce repreſentans tuā cunctis nationibus paſſionē. vnde ſicut ꝑ ſermones ꝓlatos exprimitur qđ i mēte habetur: ſic imago tua q̄ in cruce ſuſpenditur/ deſignat ⁊ denotat nobis tue paſſionis amaritudinē ⁊ dolorem. ¶ Tibi pater omnipotens laus/ ⁊ gloria. quia propter ingētem feruorem dilectionis/ quā erga eos ſciunt catholici te habere homines religioſi a ſecularibus ſeparantur/ renūciātes omnibus bonis tēporalibus: ⁊ voluptatibꝰ tranſitoriis huius mundi. ⁊ tibi ſoli deſeruiunt creatori/ habentes quotidie tuam beatiſſimam in memoria paſſionem. ¶ Propter maximas anguſtias/ tribulationes/ dolores/ et labores/ quos vident homines te pro eis in hoc ſeculo paſſum eſſe: conſtruunt ⁊ edificant hoſpitalia tuis pauperibus ieſu chriſte. ⁊ vadūt per totum mūdū ſanctos et ſanctas (illuc vbi coluntur) ſuis muneribus ⁊ oblationibus viſitatum/ ieiuniis: ⁊ aliis afflictionibus ſua corpora macerantes. ⁊ omnia hec/ ⁊ plura alia faciunt: quia tuam recolunt paſſionem. ¶ Similiter propter tuam maximam humilitatem quā tu ſaluator omniū habuiſti: reges/ et alii magnates ſumentes exemplum ſe humiliāt pauperibus ⁊ egenis/ ipſis manus ⁊ pedes aliquotiens oſculantes. ⁊ ſic tua humilitas valde deprimit elationem plurium. tanꝗ̄ vere humilitatis ſpeculum atq̄ exemplum. ¶ Dn̄e deus qui tenſis in cruce manibꝰ nos conuocas ad beatitudinē paradiſi: tibi virtus et benedictio tribuatur. quia nō eſt mirabile ſi tota tua paſſio ordinationibus eſt abundās. quia extrinſecꝰ et intrinſecus: amore/ pietate/ medicina ⁊ dulcedine eſt repleta. ¶ Unde cum tota tua paſſio ordinatione et virtutibus ſit repleta. ego humilis ſeruus tuꝰ ſuppliciter te oro: vt prebeas aliquibus chriſtianis munus tue gratie/ q̄ tacti extrinſece ⁊ intrinſece predicēt affectuoſo animo barbaris ⁊ īfidelibus nationibus tuam paſſionem: qui mori non dubitent pro eadem. ¶ Quia ſicut tua paſſio fuit cauſa ⁊ perfectio noſtre redemptionis: ſic merito debet ordinari inter nos catholicos: vt ſint aliqui preelecti ad predicādum tuā benedictam paſſionē infidelibus hominibus huius mundi: qui precipue in eius recordationē ⁊ laudem ab ipſis infidelibus (ſi oportuerit) grauiter torqueantur/ et mortem etiam hilariter ſubeant propter ipām. ¶ Flexis genibus/ ⁊ abortis lachrymis genus meis tibi dn̄e deus reddo actionem gratiarum (nō quā debeo: ſed quā poſſum) ꝙ ꝑ tuam miſericordiam/ ⁊ per tuam ſpecialiter ſanctiſſimam paſſionē incitaſti meū animum atq̄ mentē: ad habendam memoriā diuerſarum gratiarum/ quas humano generi contuliſti. ⁊ rogo te: vt des michi gratiam ad habēdum ſimiliter contritionē meorum omniū peccatorum: de quibus oportet quēlibet in hoc ſeculo ſatiſfactionem facere competentem. ¶ Dn̄e ieſu chriſte cum tua paſſio ſit cauſa ⁊ perfectio noſtre ſaluationis finalit̄: et modo preſentialiter ſit cauſa noſtre conuerſionis ad tuorū obſeruantiam mādatorum: humiliter te precor ⁊ deuote: vt ipſa conſeruet me tuo ſeruitio ⁊ amori/ dans amorem viſceribus cordis mei: ⁊ lachrymas oculis meis: ⁊ bona opera meis manibus in hac vita/ ⁊ ſic precor te vt ad ſeruitium tuum ordines cetera membra mea. ¶ Sanctiſſima chriſti paſſio. te adoro/ te laudo/ teq̄ glorifico/ et tibi deuota mente ſupplico quantū poſſum: vt ſemper tui reminiſcar in omnibꝰ actis meis: et te dn̄m ieſum chriſtum ſemper venerer in vnitate eſſentie diuine.

¶ Qualiter deus ordinate in hoc mundo celat et reuelat gloriā ⁊ penam alterius ſeculi.

Diuina eſſentia/ impaſſibilis/ immortalis/ tibi oīs laus/ et benedictio tribuatur. quia tu ordinaſti vt hoībꝰ patefiat et manifeſtet̄ in hoc mūdo gloria alterius ſeculi: atq̄ pena. ⁊ ordinaſti etiā aliter vt propter aliqua īpedimenta ab eis tam pena q̄ gloria alteriꝰ ſeculi ignoretur. ¶ Quia tu ordinaſti ꝙ in homine ſint quinq̄ ſenſus corporales: ⁊ quinq̄ operationes ſpirituales. et vt a quinq̄ ſenſibus corporalibus ſit occulta i hoc ſeculo/ alteriꝰ ſeculi pena perpetua gehēnalis: ⁊ gloria ineſtimabilis paradiſi. ſed quinq̄ operationibus ſpiritualibus patefit ⁊ declarat̄ aliqualiter in hoc ſeculo/ gloria alterius ſeculi ſiue pena. ¶ Unde bene-

dictus ſis dn̄e deus/ꝑ ſeculū vniuerſum: qui ordina
ſti vt homo cōſtet ex anima ꝛ corpore. quia ꝓpt̄ na=
turā corporis ſentiūtur ab homīe ſapores/et volu=
ptates trāſitorie hu9 mūdi. ꝛ cauſa ipſius etiā igno
ratur ab eo alterius ſeculi gehēnalis paſſio ac gloria
paradyſi. verū ꝓpter naturam anime patefiūt/ ꝛ de
claranť homi: oīa bona et mala alterius ſcl'i. ¶ Mi=
ſericors dn̄e et ſuauis/cū tu ſis ſubſtantia ſpiritualis
inuiſibilis: voluiſti ꝙ angelus et anima ſint res inui
ſibiles ſimiliter: vt a nemine videanť. ¶ Dn̄e deus ſi
tu in hoc mūdo ab homibus videreris: nullus fuiſ=
ſet ordinatus in hoc ſeculo ad acquirendū meritum
glorie paradyſi/vl' penarū demeritū in iferno/ vt mo
do eſt. vnde ꝓpter hoc placuit tibi vt eſſes inuiſibi=
lis in hoc mūdo: qͣ iſte mūdus nō eſt aptus vt i eo
poſſeſſio beatitudinis/tuiqꝫ ītuitus habeať. ¶ Pa=
ter omnipotēs eterne de9. ſi tu in hoc ſeculo angelos
et demones/humanis viſib9 ꝑ aſſūpta corpora oſtē
diſſes: nullus fuiſſet in eo cum tāta inclinatiōe ad fa
ciendū malū ordinatus. qͣ tanta fuiſſet certificatio
alterius ſeculi tam de gloria ꝙ̄ de pena: vt null9 ſen=
ſiſſet in ſe tantā inclinationē malū aliquatenus faci
endi. ꝛ hoc ꝓpter gaudiū/ꝛ applauſum maximū in=
tuitus angelorum et ꝓpter terrorē maximū demonū ꝛ
timorē. ¶ Eterne dn̄e de9: q̄ cuncta de nichilo crea=
ſti. ſi homines audirēt auribus corporeis in hoc ſcl'o
tuam glorioſiſſimā deitatē/ꝛ audirēt ſimiliter ange
los et demones colloquētes: nullus fuiſſet in hoc ſe
culo in ſtatu ordinato acqͥrendi gloriā ſiue penā. qͣ
verba tua ꝛ angelorum ſimiliter eſſent ad audiendū
ita placida ꝛ amena: et illa demonū (ſicut modo) ita
horrida ꝛ terribilia/vt nullū potuiſſet qs acqͥrere me
ritū in hoc mūdo. Si homo ſentiret odoratu in hoc
ſeculo fetores ifernales/ꝛ ſi ſentiret ſimiliter hic glo
riā alterius ſeculi ſiue penam: nō fuiſſet homo ita in
clinatus ad peccādū. ¶ Unde benedictus ſis tu de9
qui tam gloriā alterius ſeculi ꝙ̄ penā corporalibus
ſenſibus abſcōdiſti: ita ꝙ ab eis totaliter ignoranť/
ꝓpter quā ignorātiā (q̄ habeť in iſto ſenſibili mūdo
tam de gloria ꝙ̄ de pena) eſt paratus in hoc ſeculo q̄
libet facere malum. ¶ De9 ineſtimabilis bonitatis
benedictū/laudatū/ꝛ glorificatū ſit quicqͩ i hoc ſe=
culo ordinaſti. quia ſicut homo ꝑcipit viſibilia ꝛ ſenſi
bilia/ꝑ naturā quinqꝫ ſenſuū corporaliū: ſic ꝑcipit in
tellectualia ꝑ naturā ſenſuū ſpiritualiū. Quare ꝓpt̄
talem ordinationē transferūtur homies de ſenſibili
bus/ad intelligendū et ꝑcipiendū intellectualia. vn=
de ꝓpter ſenſibilia ꝛ viſibilia ꝑcipiūtur ab homie in=
tellectualia ꝛ inuiſibilia. Quare ob preſentiam ſenſi=
biliū/q̄ noſtris ſenſibus corporalib9 ꝑferunť: intelli=
gimus et ꝑcipimus ſenſibus ſpiritualib9/ꝙ tu deus
cōditor omniū es. et ſcim9 ac ꝑcipim9 te eē tātūmo
do vnū deū creatorē omniū/tā viſibiliū ꝙ̄ inuiſibiliū
a quo bona oīa habent ortum. ꝑcipimus inſuꝑ ꝑ tuā
iuſticiā (q̄ reſpōdet opibus vite vniuſcuiuſqꝫ) eternā
beatitudinē glorie poſſidendā a fidelibus credētib9
veritati. et infidelibus credētibus erroribus/deputa
bitur ꝑpetua afflictio ꝛ ineſtimabilis cruciaminū di
uerſorum. ¶ Aptiſſime ordinator de9. tu ordiaſti vt ho
mo ꝑcipiat in hoc mūdo (ꝓpter tuā largifluā boni=
tatē) ineffabilem gloriā alterius ſeculi ꝑmanētis. qͣ
cū anima homis cognoſcit/ꝛ ꝑcipit tuā maximā bo
nitatē: ꝑcipit ꝛ intelligit ꝙ eſt ineffabilis et ineſtima
bilis beatitudo glorie paradyſi. ¶ Sicut oculi corpo
rales oſtendūt homi ꝑ aſpectum aliquid pulcrū/ſui
pulcra diſpoſitione ꝛ forma: ſic oculis anime oſtēdit
a tue fontis emanātia bonitatis alterius ſeculi et ꝑ=
petua gloria beatorum. ¶ Et ſicut anima homis ꝑfe=
cta ſuis ſenſibus ītellectualibus/intelligit te ꝑfectiſ
ſimū in omnibus virtutibus: ſic ipa intelligit mune
ra ꝛ gratias/quas tu cōfers tuis famulis eē ꝑfectiſ=
ſime bonitatis. qͣ oportet te qui es ſūma bonitas:
dare ſummā beatitudinem/tuis famulis et amicis.
¶ Deus ſine cuius ꝑmiſſione corpora ſupceleſtia ni
chil poſſunt. tu ordinaſti ſimiliter vt ꝓpter tuam ma
ximā bonitatem: inſinuetur ꝛ oſtendať humane ani
me magnitudo pene ꝑpetue gehēnalis. Quia cum
nos intelligimus et ꝑcipimus tuā nobilitatē eē excel
lentiſſimā/et in omnib9 virtuoſam atqꝫ ꝑfectā: opor
tet nos intelligere et ꝑcipere ꝙ maximā ꝑdit beatitu
dinē glorie/q̄ te ꝑdit. vnde quāta eſt amiſſio tue glo
rie: tanta eſt pena illorum infeliciū q̄ te perdūt. ¶ Un=
de nullus eſt qui poſſet ſecū exiſtimare magnitudinē
ꝑditionis quā ꝑdūt illi: qui preſentia intuitus tui ca
rent. vl' exiſtimare cruciamina q̄ ſibi ſunt parata ſine
vllo remedio in inferno. ¶ De9 qui viam ſalutis hu
mano generi es dignatus ꝑ tuā miſericordiā aperi=
re. qs poſſet exiſtimare maximā ordinationē/q̄ ſequi
tur in hoc ſeculo et in alio/ꝓpter ſecreti ignorātiam:
q̄ habetur hic de gloria alteri9 ſeculi/et de pena. vn=
de ſicut vno modo ob talē ſepedictā ignorātiā/maxi
ma inordinatio ſequitur vtrobiqꝫ: ſic ꝓpter patefa=
ctionem et ꝑceptionē/q̄ fit humane anime: tā de glo
ria alterius ſeculi ꝙ̄ de pena: ſequitur ſimiliter maxi
ma ordinatio/tam in futuro ſeculo ꝙ̄ in preſenti. qͣ
ex eo ꝙ citius oritur dubiū in intellectualibus ꝙ̄ ſen
ſibilibus: ob hoc dn̄e voluiſti vt anime noſtre tā glo=
ria ꝙ̄ pena alterius ſeculi patefiat: q̄ patefactio ineſt
anime cuiuſlibet/quinqꝫ ſenſuū ſpiritualiū anime ra
tione. ¶ Celeſtis pater ſine ꝑncipio ꝛ ſine fine. eo ꝙ
maiores dubitationes in ſpiritualibus ꝙ̄ ſenſualib9
oriūtur: ideo acquirūt homines maius meritū/quā
do firmiter ſine vacillatione aliqua credūt ſpiritua=
lia/ꝙ̄ poſſint acquirere de ſenſualibus q̄ preſentiali
ter intuūť. Et hec eſt cauſa: quia fides conſiſtit in in
tellectualibus ſolūmodo et in inuiſibilibus: nō autē
in his q̄ homo ad oculū poteſt videre. iuxta illd. Fi=
des non habet meritum: vbi humana ratio prebet

experimentū. ⁋Deus virtus noſtra/ et refugiū ſingulare.tu ordinaſti vt illa fides ſiue lex que continet ſpecialiter veritatē:magis ſapiat naturā rerū intellectualiū ꝙ̄ ſenſualiū . vnde valde bene et mirabiliter eſt illud ordinatū.quia fides rex ītellectualiū eſt ſubiectū: ⁊ ideo cauſa ipſius adhibetur illis aſſenſus et credulitas:ſubiectū vero rerum ſenſualiū eſt quinqꝫ ſenſuū corporaliū quiuis ſenſus.nam ⁊ cauſa ipſoꝝ corporalia ſentiunt. ⁋Item dn̄e tibi placuit ordinare ꝙ fides catholicoꝝ cōſiſtat plus in intellectu ꝙ̄ fides iudeoꝝ/vel paganoꝝ.quia credere te eē vnā tm̄ diuinā eēntiā ⁊ tres ꝑſonas/⁊ credere tuam deitatē eē humanitati vnitam/et cetera de fide noſtra/ ꝙ̄ ꝑcipiunt ſolūmodo intellectu : magis conſiſtit in ꝓfunditate intellectus ꝙ̄ credulitas gentium ceterarum.

⁋Unde benedictus ſis pater clementiſſime/qui ordinaſti ꝙ oēs leges(vt ita loquar) ſiue credulitates que ſunt cōtrarie cultui chriſtiano: ſint propinquiores imo ꝓxime ſenſualibus/remotiores vero ab ītellectualib⁹ ꝙ̄ fides catholica chriſtiana. ⁋Retributor pater omnipotens munerū vere vite. Tu ordinaſti vt mortui ꝙ̄ ex vita iſta tranſeūt cōmuniter in hoc ſeculū minime reuertant.et hoc vt referre viuis nequeāt gloriā alterius ſeculi ſiue penā. nam ſi huc reuerterent: nō acquirerent tantū meritū homines in hac vita/neqꝫ fides noſtra eſſet ita excellens et nobilis ſicut nunc eſt. ⁋Dn̄e de⁹ quia nullū bonū irremuneratū eſt apud te/ideo reuelas intellectui illorū feliciū/qui tibi puro corde ſeruiūt in hac vita: gloriā alterius ſeculi atqꝫ penam.vnde ꝙ̄ felices ſunt illi ꝙ̄ celant alijs in hoc mūdo/hoc qđ tibi ſpecialiter eis placet de alio ſeculo reuelare.quia illa nō reuelare eſt cauſa quare ſpecialiter tua ſecreta tibi placet eos idagare. Qꝫ plures homines inſenſati/ ꝙ̄plurimū ſe iactarent et ſupbirent:ſi tu eis ſecreta alterius ſeculi reuelares . quapropter tu denegas penitus reuelare. quia ꝙ̄ ab ipīs velles ſolūmodo ſciri:ī cognitionem pluriū ꝑ eos poſtea deuenirēt.idcirco tm̄ tuis ſecretis ſeruis ſecreta tua in hoc ſeculo reuelas. ⁋Deus qui toti mundo potentiſſime dominaris.tu ordinaſti vt dies ſue mortis a nemine preſciatur.vnde iſtud valde eſt rationabiliter ordinatum . quia ſi aliquis preſciret diem vel horam ſue mortis: multa inconuenientia ſequerētur/et iſtud inter alia eſſet vnū:ꝙ quātūcūqꝫ mala egiſſet in hoc ſeculo in fine obitus ſui de malis preteritis facere penitētiā vellet ꝗſqꝫ: ⁊ ita multa mala fierent ꝙ̄ nō fiūt. ⁋Unde aptiſſime eſt a te pater miſericors ordiatū/vt imediate poſt mortem ſuā/et nō ante patefiat homi: qđ meruit in hoc mundo. ⁋Dn̄e deus ꝓpter iſtam ordinationē quā in hoc ſeculo poſuiſti:eſt magis ordinate in alio ſeculo ab homine cognita bonitas tui deus.

⁋Qualiter deus ordinauit viam paradyſi.

Deus qui numerū ſaluandorū erigis ad virtutes/te metuant vniuerſe gentiū nationes.quia tu aperuiſti ꝑ aſſūptionem tue humanitatis viā ſalutiferam paradyſi:ꝙ̄ humano generi erat clauſa anteꝙ̄ tu humanā carnē ex utero beate virginis aſſūpſiſſes. ⁋Anguſtie/dolores/ labores/deriſiones/opprobria/⁊ vituperia/et finalit̄ mors quā paſſus fuiſti ꝓ humano genere redimendo:omnia hec fuerūt cauſa ⁊ occaſio/nobis ſaluationem ꝑpetuam poſſidēdi/⁊ oſtenſio ac patefactio vie beatiſſime paradyſi. Item ꝓdicta omnia fuerūt toti humano generi ſpeculū ⁊ exemplū: ꝙ motū feruore tue dilectionis/pro tuo nomine ampliando: debeat cōſimilia ſuſtinere. ⁋Item dn̄e tibi placuit ordinare/vt regeneratio baptiſmi ſaluationis ꝑpetue eſſet via:⁊ baptiſmū habere diuiſionē triplicē voluiſti. ꝗa eſt quidā baptiſm⁹ ignis/⁊ alter ſāguis/⁊ ali⁹ aque: ⁊ oēs iſtos tres baptiſmos tu habuiſti in te dn̄e ieſu chriſte.nam tu voluiſti mori ex calefactōe nimia charitatis/⁊ fuiſti in ſancta cruce ꝑ baptiſmū ſanguinis baptizatus/⁊ ꝑ aquam ſanctus iohānes baptiſta (ꝙ̄ in te cognomen aſſumpſit) te in iordanis flumīe baptizauit. ⁋Domīe iuſte iudex.tu ordinaſti vt ꝓphete/apoſtoli/martyres/⁊ ꝯfeſſores:fuerint miſſi ad cōuerſionē infideliū nationū/⁊ eis tua mandata ꝙ̄ obſeruari precipis/ nūciarēt:oſtēdentes eis viā ſalutiferam paradyſi. ⁋Item dn̄e tibi placuit ordinare / vt ſancti homines a ꝗbus fuit vita eťne beatitudīs predicata:coram vniuerſis nationibus huius ſeculi diuerſa miracula indicarēt/vt homines melius eis fidem adhiberent. ⁋Item dn̄e deus cui oēs obediūt creature/tu ordinaſti vt tm̄ ſit vna lex veritatē continens:quā ſolū tenentes ſint in numero ſaluandorū: ⁊ omnes alij extra illam viam dānationē ꝑpetuā aſſequātur. ⁋Deus cui flectitur omne genu.tu ordinaſti vt veritas ſit via/ꝑ quā ad paradyſum ꝗlibet gradiatur. Unde benedict⁹ ſis tu dn̄e:ꝗ es noſtrū ſpes omniū ſingularis.quia ſicut tu es veritas:ſic oportet de neceſſitate vt via ſit vera ꝑ quā homies ad te gradiunt.nam veritas ꝑ viā falſitatis nullatenus repit. ⁋In omnē terrā dn̄e de⁹ exeat exaltatio laudis tue. quia tu ordinaſti vt fidelitas ſit fundamentū eterne beatitudinis paradyſi.quia qui fidelitate caret:ceteris virtutib⁹ ſpoliat. Unde fidelitas eſt primū in homine fundamentū. ⁋Mirabiliter dn̄e eſt optime ordinatū/quicqđ tu in hoc ſeculo ordinaſti:qꝛ tibi placuit ordinare/vt fides vera ſit via rectiſſima paradyſi.quia fides vera tanꝙ̄ cereus ardēs illuminat hoc qđ a tenebris offuſcatur. ⁊ eſt radix bonorum omnium/atqꝫ caput.⁊ eſt cauſa ſaluationis homīs in hoc mūdo. ⁋O deus vera lux/lucēs in tenebris et reſplēdens.tu ordinaſti vt verus amor ſit vinculū indiſſolubile/et cathena:qua ꝗs trahat/⁊ qua ꝗs in ꝑſeue-

rantia vie celeſtis glorie vinciatur. nam verus amor
totius boni eſt cauſa/occaſio/ꝛ effectus. ¶ Dñe deꝰ
tanta eſt vis veri amoris/ꝛ efficacia: ꝙ vnūqḋqꝫ di-
ſponit ad incedēdū per primū motū/ꝛ ad habendū
intentionē bene diſpoſitam atqꝫ rectam. ¶ Rex re-
gū dñe/illi quos verus amor facit incedere per p̄mū
motū/et facit eos te diligere p̄ma intentiōe: diligunt
feruentius te creatorē ſuū ꝛ dominū q̄ȝ ſeipſos: et q̄ȝ
aliq̇d aliḋ qḋ ſit in eē. ꝛ tales ſunt q̇ tm̄ ſuū ꝓximū di
ligūt vt ſeipſos. ergo q̇s poſſet ꝯſiderare bona q̄ ex ve
ro ꝓueniunt amore? ¶ Deus qui finaliter cuncta vi
des. tu ordinaſti ſimiliter vt orationes ſint cauſa vie
ꝑpetue paradyſi. nam tibi placuit ordinare/vt ꝑ ora-
tiones ſit rectus aſcenſus ad te: ad celeſtē patriā re-
quiei. vnde benedicta ſit illa ſcala ſanctiſſima/ꝑ quā
ad eternam tuā beatitudinē fit aſcenſus. ¶ O dñe
deus: quādo q̇s incipit tibi puro corde ꝛ ſincera men
te deuotiſſime ſeruire/et te feruenter diligere/ꝛ man
data tua totis ſuis viribus cuſtodire/et ſic de alijs: ꝑ
quibus quis bonus efficit̄ tuus ſeruus: et incipit re-
cognoſcere ſuā miſeriam ꝛ fragilitatem/pro q̇bus ti
bi ſubditū ſe cognoſcit: īmediate incipit aſcendere
ad te deꝰ. ¶ Nemo poſſet exiſtimare bona q̄ ſequū-
tur ex oratiōe ſupplici tibi facta. quia oratio facit hu
milem de ſuꝑbo/et de mēdaci veraciſſimū: et de ipſo
pijſſimū: atq̄ȝ de iniuſto iuſtū: de hoſtibus quoq̄ȝ be
niuolos ꝛ amicos/ꝛ ſic de alijs: q̄re vera oratio vni-
cuiq̄ȝ multū ꝓdeſt. ¶ Tibi dñe deus/oīs benedictio
tribuat̄. quia tu ordinaſti ꝙ vera confeſſio ſit eterne
glorie recta via. vnde laus ꝛ gloria tibi deo: qui ordi
naſti in hoc mūdo religioſos homines/ꝛ alios cleri
cos ſeculares: q̇bus ſua peccata tam venialia q̄ȝ mor
talia vnuſquiſq̄ȝ valeat cōfiteri. ¶ Per verā cōfeſſio
nē/ꝛ cordis ꝯtritionē/ꝛ oꝑis ſatiſfactionē: delent̄ in
hoc mūdo oīa genera (quātūcūq̄ȝ ſint grauia) pecca
toꝝ. et tu pater venie īmediate parcis vere cōfitenti-
bus/eis faciēs veram indulgentiam de commiſſis.
¶ Domine deus qui volūtatē reſpicis cuiuſcūqꝫ. tu
ordinaſti vt illi/q̇bus ꝑ confeſſionem omnia facta et
opera hominū declarant̄: iniūgant penitentiā illis/
q̇ eis tāq̄ȝ deo ī hoc ſcl'o ꝯfitent̄. et vt certificēt eos q̄
debeāt fugere/et q̄ querere/ac amplecti. virtus ꝛ be-
nedictio tribuat̄ tibi altiſſimo creatori. qui ordinaſti
vt iuſticia q̄ reddit vnicuiqꝫ qḋ ſuū eſt: ſit cauſa ſalua
tionem ꝑpetuā acquirendi: et inferni cruciamina fu
giendi. quia iuſticia ꝓhibet malis hominibus et per-
uerſis: ne pene formidine ī vetitū labant̄. ¶ Reges/
principes/comites/ꝛ alios magnates in hoc ſeculo
ſtatuiſti: vt iuſticiā teneant et obſeruent/puniant pu
niendos. ꝛ oppreſſos iniuſte ab alijs: ſubleuent ꝛ de
fendant. vtqꝫ in terris pacem a ſuis ſubditis faciant
obſeruari: vt ꝓpter pacem gloria alterius ſeculi deſi
gnetur/et ꝓpter penam quā imponūt malis/ſignifi
centur pene ꝑpetue infernales. ¶ Item tu dñe ordi-
naſti vt elemoſina ſit via celeſtis patrie paradyſi. nā
ꝓpt̄ elemoſinā habēt occaſionē diuites bonū pauꝑi
bꝰ faciēdi. ꝛ ꝓpt̄ elemoſinā acquirūt meritū ipoꝝ bo
noꝝ tēporaliū largitores. vnde tā diuites q̄ȝ paupes
acquirūt celeſtis glorie p̄mia: ꝓpter elemoſinā ordi
natam. ¶ Dñe deus: qui vere ſperantes in tua miſe-
ricordia non relinquis. tu ordinaſti ꝙ ꝓpter penitē-
tiam adipiſcat̄ quies ſaluationis ꝑpetue paradyſi.
quia ſicut ignis purificat aurū: ſic ordinaſti ꝙ pecca-
tores purificent̄ ꝑ veram penitentiā/. et mūdētur ab
omnibus vicijs in hoc mundo. vnde cū tu dñe ſis ſi
ne corruptione aliqua atq̄ȝ ſorde: oportet ꝙ volētes
tibi adherere/īmaculati adhereant loti per peniten-
tiam et mūdati. ¶ Et quia penitentia eſt cauſa ꝛ oc
caſio/tuā celeſtem gloriā acquirendi: oportet vnū-
quēq̄ȝ cupientē gaudia paradyſi/elemoſinas paupe
ribus erogare/et abſtinere a carnalibus cōcupiſcen-
tijs huius mūdi/ꝛ vigilijs inſudare/et ſic de alijs ꝑ
quibus habet locū penitētia ī quocūqꝫ. quia omnia
iſta et conſimilia ſunt opera penitentie in hac vita.
¶ Item tu pater clementiſſime ordinaſti/vt ſatiſfa-
ctio bonoꝝ operū: ſit patefactio celeſtis ianue para-
dyſi. vnde cū in lege catholicoꝝ ſit plenarie ſatiſfa-
ctio ordinata: et hoc perfectius q̄ȝ in fide aliquorum
alioꝝ. idcirco deſignatur chriſticolis ꝙ ipi habēt fi-
dem melius ordinatā ad ſalutē q̄ȝ aliarū credulita-
tū in hoc ſeculo ſecutores. ¶ Deus ſpes vnica ſaluā
doꝝ. tu etiā ordinaſti vt ſpes ſit cauſa hominibꝰ ha
bendi gloriam ſempiternam. quia ſpes ſuggerit no-
bis habere fiduciā in tua miſericordia/q̄ nūq̄ȝ defi-
cit ſperantibus ad parcendū: et ꝓpter ſpem etiā ꝑci
pimus ꝙ tua miſericordia eſt maior ad indulgendū
q̄ȝ ſit poſſe noſtrum vel voluntas ad crimina ꝑpetrā
da. ¶ Itē tu dñe deus ordinaſti vt humilitas ſit cau
ſa ꝛ occaſio homibus: celeſtis regni p̄miū acquirēdi
quia ꝓpter ipſam humiliant̄ locupletes pauperibꝰ
tuis deꝰ: et ꝓpter ipam refecti vſqꝫ ad ſūmitatē oris
epulis/famem eſurientū/ꝛ inopū recordantur. et hu
militas facit etiā homines tuā bonitatē maximā cō
templari: ꝛ facit ab eis ſuas fragilitates et miſerias
recognoſci. ¶ Pater celeſtis deus. quia initiū ſapiē
tie eſt timor domini: tu ordinaſti ꝑ timorē hominem
ad celeſtem patriā. quia ꝓpter timorē/timemꝰ rigo-
rem tue iuſticie/et tuā inumerabilē poteſtatē/et ti-
mor etiā dat nobis ſignū manifeſtiſſimū noſtre hu
mane fragilitatis/et noſtre minime poteſtatis: ꝛ pro
pter timorē reducimꝰ ad memoriā ea q̄ iniuſte ꝑegi
mus in hoc mundo. ¶ In omnem terrā deus exeat
memoria tui nominis glorioſi. quia tu ordinaſti vt
virtus patientie/ſit vna via inter alias paradyſi. nā
patiētia eſt cauſa quare nos ī hoc ſeculo labores/op
probria/deriſiones/et anguſtias ſuſtinemus. ꝛ bre-
uiter eſt cauſa et occaſio patiendi pacifice: quicq̇d pa
timur in hac vita. ¶ Itē placuit tue ꝓuidētie ordi-

nare/vt ꝓpt̃ obediẽtiã ſimus participes tue ꝑpetue requiei. quia ꝓpter obedientiam eſt quilibet ſubdit⁹ ad cõplendã tuã in omnibus volũtatem: et ꝑ eã quiſqꝫ ſue voluntati ꝓprie cõtradicit. quare obedientia eſt cauſa et occaſio eternam beatitudinẽ acquirendi. ¶ Dñe deus qui deuotos corde eligis ad ſalutem. tu ordinaſti ꝙ ꝓpter deuotionẽ ⁊ alias virtutes / homines eternam veniã cõſequant̃. quapropter deuotio eſt vna via introitus glorie paradyſi / ⁊ ꝓpter eã aliaſqꝫ virtutes ſuperius nomiatas/ ac ob ꝗ̃plures alias: quiſqꝫ poteſt intelligere ꝑ ſeipſum ꝙ non ſeqt̃ quis ſine deuotione chriſtianus aliquã viam felicitatis/ beatitudinis tue deus.

¶ Qualiter deus ordinauit diem iudicij.

Deus qui tuis famulis ſua neceſſaria subminiſtras: benedictum ſit nomen tuũ glorioſiſſimũ in eternũ. quia tu ordinaſti ꝙ quando in celeſti patria fuerit cõpletus numerus saluãdoꝝ: tũc nature humane ꝓcreatio terminetur ſuo fine. et tũc dies iudicij icipiat ſubintrare quã tu ſupremã in hoc ſeculo ordinaſti: ĩ qua ſepabũtur boni a malis/ tanꝗ̃ electi ab impijs ad ſalutem. ¶ Dies valde mirabilis erit illa quãdo tu ꝯgregabis puluerẽ et oſſa hominũ/ ſparſa ꝑ diuerſa loca terrarũ. et compones et cõiunges eadem. Reſtituens hominibus illam carnem/ et illa oſſa q̃ inerant eis quando ex iſto ſeculo tranſierunt. et ad faciendũ hec predicta non poterit tibi natura vllo modo reſiſtere/ vel obſtare. ¶ In die iudicij reſurgent oĩa corpora hominum mortuorũ: ⁊ nichil deficiet eis de his q̃ antea in hoc ſeculo habuerũt. et erunt cõpetẽtioris etatis ꝗ̃ vllatenus poſſint eſſe. et tũc recuperabit ſuã animã qđuis corpus. ¶ Tibi pater celi et terre: oĩs laus et benedictio tribuatur. q̇ ordinaſti ꝙ in die iudicij / omnes homines reſurgãt cũ intellectu cognitione ⁊ memoria omniũ q̃ in hoc ſeculo admiſerũt: ſic vt in quolibet ſit certa ſcientia ſententie q̃ cõueniet ei ſecũdũ ſua merita q̃ ſuis operibus acquiſiuit. ¶ Dñe deus qui in hoc mundo tibi ſeruierint puro corde/ ⁊ obedierint tuis iuſſis: ſurgent a ſuis tumulis (in quib⁹ ſepulti fuerint) leti/ hilares/ et iocũdi. quia audituri ſunt illud verbum gratiſſimũ ⁊ amenũ/ venite benedicti/ et ꝑcipite regnũ. ſed peccatores q̃ deceſſerint ĩ peccatis: ſurgent a ſuis tumulis miſerabiles atqꝫ triſtes. quia eis dicetur a te ſupmo iudice. Ite maledicti in ignẽ eternũ. ¶ In die iudicij erũt ſimul electi / tã homines ꝗ̃ angeli in eterna beatitudine tue glorie paradyſi: homies videlicet in corpore et anima: ⁊ tũc ſine fine te benedicẽt/ glorificãtes et exaltantes tuũ nomen glorioſiſſimũ inceſſanter. ⁊ etiã iniuſtis geminabitur ſua pena q̃ nũꝗ̃ fine erit caritura. ¶ Oĩs gloria et benedictio tibi iudex iuſtiſſime tribuat̃. q̃a tu dñe ieſu chriſte ĩ die iudicij apparebis in carne humana beatiſſima: quã in vtero beatiſſime virgĩs aſſumpſiſti. ¶ Et tunc ĩ humano corpore euidẽter omnibus apparebis: vt ab illis quos iudicabis valeas videri. quia ita decet eẽ ordinatũ/ vt tam boni ꝗ̃ mali videant illũ q̃ eos iudicabit: ſecundũ opa q̃ in hoc ſeculo meruerũt. vnde niſi tu tunc formã humanam indueres videri ab aliquibus nõ valeres. quia iiuſti non ſunt digni vllatenus tuam aſpicere deitatem. ¶ Unde mirabiliter ordinaſti dñe deus vt tu in die iudicij/ in carne humana ab omnib⁹ videaris. quia iuſti gaudebũt et exultabũt ĩ tuoꝝ cicatricũ aſpectu: cognoſcent eni tunc ſine enigmate feruorẽ maxime dilectionis/ quam tu in eos tenerrime habuiſti. ⁊ reprobi contriſtabunt̃ ⁊ efficientur flebiles atqꝫ meſti: cũ videbunt vulnera tui corporis atqꝫ plagas. nam cognoſcent ſe a participatione tue beatitudinis eſſe merito alienos et dignos penis perpetuis cruciari. ¶ Iuſte iudex dñe de⁹ ieſu chriſte. ꝗ̃ benedict⁹ erit ille ĩtuitus/ quẽ in die iudicij habebũt iuſti homies de tua humanitate quã in hoc ſeculo a virgine aſſũpſiſti. quia ſicut ipſi videbũt te in humano corpore/ qđ erit vulneribus ⁊ cicatricibus inſignitũ: et cognoſcent illud eẽ ita grauiter flagellatũ ꝓpter nimium amorẽ quẽ nobis tanꝗ̃ tuis filijs habuiſti: ſic dñe videbis aliquos eoꝝ feruore tue dilectiõis eẽ grauiter flagellatos: ⁊ quoſdã qui finaliter mori pro tuo nomine elegerũt. ¶ Q̃ verecũdi ac pleni rubore ⁊ confuſione ſimul erũt illi q̃ nõ ob amorem tuũ ſed ꝓpt̃ vanitates ⁊ põpoſos faſt⁹ hui⁹ ſcl'i: videbũt ſe vulneratos/ et dignis cruciatib⁹ deputatos. ¶ Et ꝗ̃ beati et felices erunt illi/ q̃ in hoc mũdo lauerũt ſtolas ſuas ĩ ſanguine tui agni: et in eo fecerunt eas cãdidas atqꝫ mũdas. vnde tibi pater miſericordie humiliter ſupplico quãtũ poſſum / vt preſtes gratiam tuo populo chriſtiano: abluẽdi in ſanguine agni cõmuni⁹ ſtolas ſuas ꝗ̃ abluerunt vſqꝫ modo. ¶ Saluator mundi deus: ꝗ̃ terribilis dies et amara erit illa peccatorib⁹ quando tu ſtabis in peccatorum medio ac iuſtoꝝ/ ⁊ facies omnibus equitatẽ: quia iuſtos vocabis ad ꝑcipiendam eternam beatitudinẽ paradyſi: et peccatoribus dices illud verbum terribile ⁊ horribile audi tui auriũ cuiuſcũqꝫ. Ite maledicti ⁊c̃. ¶ Ab illa die pſallẽt cõtinue ſine fine/ tam angeli ꝗ̃ homies ſalui laudes ineffabiles tuo nomini glorioſo / ſicut nunc pſallũt cherubin ⁊ ſeraphin iceſſanter. ¶ Et illa eadem die ſimiliter remouebũtur ab intuitu tui vult⁹: demones et peccatores/ plangentes et gemẽtes ſingultibus ſine ſpe miſericordie cõſequẽde: ⁊ tradẽtur penis ꝑpetuis in inferno: vbi erit fletus ⁊ ſtridor dẽtiũ ſine fine. ¶ De⁹ qui ſemp iudicas equitatẽ a tua lata ſententia nemo poterit appellare. nullus eſt eni te ſupior ad quẽ poſſit haberi recurſ⁹: nec ibi ꝓderũt

alicui precia ſiue preces/neqꝫ dabūtur inducie vel tē
poris interualla. quia vnico momento omnes libra
recti iudicij iudicabis. Et gloriā tuā cognoſcēt tam
electi q̄ȝ reprobi/rectūqꝫ iudiciū tui deus: ſic vt vnuſ
quiſqꝫ cognoſcet merito ineſſe ſibi id qđ in eo libra
tue iuſticie iudicauit. ¶ Unde valde eſt mirandum
de peccatoribus huius mūdi qui dū in eo ſunt ⁊ poſ
ſunt eis prodeſſe bona opera/orationes/et preces/et
alia plura bona: nō conanť ad operādū talia: ꝓ qbꝰ
ꝑ tuā gratiā mereanť in alio ſeculo ꝑfrui celeſti glo=
ria paradyſi. ¶ Deus q̄ es vera illuminatio creatura
rū. tu ordinaſti ꝙ ſententia quā laturus es in die iu
dicij in hoc ſeculo ab omnibus metuať. quia tue ſciē
tie (q̄ nichil ignorat) non poſſunt aliq̄ occultari: ideo
nullū malū dimittit in aliquo impunitū. Prochdo
lor maior pars hominū timet plus iudiciū hominū
(qui iniuſte propemodū in hoc mūdo iudicāt vnū=
quēqꝫ) q̄ȝ tuū/qđ tu iuſte omnibus in die iudicij es
laturus. ¶ Cauſa quare homines timent ſepe plus
iudiciū terrenū/q̄ȝ iudiciū tui deus: eſt hec. quia ho=
mines frequentiſſime iudicāt iniuſte alios/ preferen
tes mendaciū veritati: ſed tu ſemꝑ iuſte iudicas eq̇=
tatem. tamē deberet quilibet cogitare ꝙ iudiciū gen
tiū tranſit de facili/durans ꝑ modicū tēporis in hoc
mundo/⁊ idcirco reſpectu tui damnū ex illo ſequiť
valde paruū: ſed tuū iudiciū erit omnibꝰ infinitū et
durabile ſine fine. ⁊ pene/ quas tu infliges peccato=
ribus: erūt ſimiliter ineſtimabiles/⁊ ſine totaliter ca
riture. ¶ Perfecte ſcientie pater omnipotens et im=
menſe: tu in ſūma diſpoſitiōe ordinatiōis diem iudi
cij ordinaſti. quia illa die agnoſcenť ⁊ patefient om=
nibus hominibus gratia ⁊ dilectio/quas tu eis im=
partitus es tanq̄ȝ pater miſericors atqꝫ pius: et ino
bedientie tuorūqꝫ mādatoꝝ poſtpoſitio/quas fue=
rūt ſecuti homines in hoc mūdo. Nam in ipſa die iu
dicij patefiet vniuerſo humano generi: ꝙ tu ꝓpť fer
uorem noſtre dilectiōis/carnē humanā ex vtero bea
tiſſime virginis aſſumpſiſti/et fuiſti illuſus/verbera
tus/conſputus/et finaliter mortem paſſus. ⁊ illa ea=
dem die venient in publicū/qui in hoc mūdo ſecūdū
p̄cepta tua debito modo fuerūt cōuerſati/ et q̄ econ=
uerſo modo ſe aliter habuerunt. ¶ Tūc pater pie di=
ces impijs: nudum me vidiſtis / et me veſte aliq̄ non
induiſtis. eſurientē me vidiſtis/ et me famelicū non
pauiſtis. ſitientem me vidiſtis/⁊ michi non poculū
tribuiſtis. infirmū/⁊ me nō veſtra p̄ſentia viſitaſtis: ⁊
ita de ſingulis pietatis operibꝰ. Unde ve illis quibꝰ
hoc modo īproperaueris illa die. ¶ Deꝰ q̄ noſti nu=
merū ſaluandoꝝ: tu ordinaſti vt dies iudicij ſit termi
nus quo iuſti ab impijs ſeparentur et ecōuerſo: dās
iuſtis eterne beatitudinis gloriā paradyſi / ⁊ penas
impijs ſine fine. ¶ Unde valde eſt recta ordinatio vt
illa die boni a malis totaliter ſeparenť/et nullū bonū
irremuneratū maneat: neqꝫ malū aliquod impunitū

¶ Dies iudicij erit vltimus terminꝰ quo natura ceſ
ſabit ſecūdū ſuū curſum cōſuetū ⁊ propriū operari.
quia poſtea nō erit generatio vł corruptio animaliū
vegetabiliū aut metalloꝝ. ¶ Excellentiſſime dn̄e: q̄
omnibus iudicas equitatem. quia dies iudicij eſt ap
tiſſime ordinata: angeli ⁊ ceteri ſancti exiſtētes in ce
leſti patria/deſiderant quottidie affectanter diē iudi
cij iam adeſſe. ¶ Uerū nō eſt ita de demonibus/ vel
de peccatoribus: quos pene inumerabiles cruciant ī
inferno. quia id ipſi nollent vllatenus: eo ꝙ inordina
ti ſunt et timent ad diē iudicij ꝑuenire. iuſti autē exi=
ſtentes in celeſti patria ſunt ordinati ⁊ deſiderant id
qđ eſt aptiſſime ordinatū. ¶ Dn̄e deus: tu ordinaſti
ꝙ dies iudicij ſit īmediate/quando iuſtarū animarū
numerus ſit cōpletus/q̄ poſſideant gloriā paradyſi
quā per peccatū demones ꝑdiderunt. vnde vt nume
rus eoꝝ citius cōpleatur/ placeat tibi deus multipli
care in nobis ꝑ tuā miſericordiam in hoc mūdo: mu
nus tue benedictiōis/ſcilicet vt digne laudes ſine fi=
ne valeamus impendere voce inceſſabili tibi deo.

¶ Qualiter deus ordinauit aliud ſeculum.

DEus qui pacem tribuis bone volun
tatis hominibus: te metuat omnis ho=
mo. quia tu aliud ſeculū diſpoſitione
mirabili ordīaſti: q̄a dediſti cognitio
nem in alio ſeculo angelis/ homini=
bus/⁊ demonibꝰ/de tua maxima bo
nitate/⁊ de tua ineffabili poteſtate / et ſic de alijs vir
tutibus. nam ad hoc vt tue virtutes manifeſte ī alio
ſeculo cognoſcanť: ipſum eſt a te creatum/qui nichil
facis in hoc mūdo vel in alio ſine cauſa. ¶ Dn̄e deꝰ
ſicut eſt iuſtum vt tu ſis infinitus/eternus / ſapientiſ
ſimus/omnipotēs/atqꝫ iuſtus/⁊ omniū virtutū ple
nitudo: ſic eſt iuſtum et cōſonū rōni/ꝙ tu ꝑfectiſſimꝰ
in omnibus virtutibus: in alio ſeculo ab omnibꝰ co
gnoſcaris. ¶ Unde prout decet vt ī alio ſeculo a cre
aturis rationabilibus agnoſcaris/ a quibus laude=
ris/benedicaris/⁊ glorificeris inceſſabiliter ſine fine:
ordinaſti loca in quibus illi habitent / quos infinite
tue bonitatis/maxie oportet eē cognitores. ¶ Deus
indeficiens colūna fortitudinis: tibi omnis benedi
ctio agnoſcatur. q̄ ordinaſti vt iuſti in alio ſeculo ſint
paradyſi glorie poſſeſſores: vt exiſtentes in eo / ꝑ in=
tuitum te fruanť laudantes/⁊ benedicentes: qui eis
tātū bonū miſericorditer cōtuliſti. et ordinaſti ſimili
ter ꝙ in alio ſeculo ſit infernus / quo peccatores pe=
nis inumerabilibus crucientur: vt cognoſcāt tuā iu=
ſticiam in omnibꝰ eē rectā/⁊ ꝙ pondera (q̄ eis infli=
guntur) ipſi merito patiuntur. ¶ Juſti exiſtētes in ce
leſti patria poſt cognitionem ⁊ certificationē tuarū
virtutum: īmediate incipiunt eſſe valde feruentes in
tuo amore/ ⁊ etiā ſunt memores diuerſarū gratiarū:

quas eis miſericorditer ꝑegiſti/ et ob hoc ipſi ſtatim
incipiunt te benedicere et laudare. Sed peccatores q̄
in inferno grauiter cruciant̄/cū ipſi te ab eis ꝑ gratiā
exiſtimant abeſſe/⁊ paradyſi gloriam ſe ꝓpter cul=
pas ſuas totaliter amiſiſſe/ ⁊ ꝙ ad patiendū penas
ꝑpetuas ſunt condemnati:et ſic de multis alijs q̄ ce=
dūt eis multipliciter in grauamē:ipſi tunc penarum
genus pati incipiūt diuerſarū. ¶ Verax dn̄e ī omni=
bus dictis tuis:benedictū ſit nomen tuū glorioſiſſi=
mū in eternū. quia tu ordinaſti ꝙ ſancti gaudeant in
celeſti patria ꝑ ītuitū tui corporis viſibilis apd̄ eos.
nam tu voluiſti verus homo effici/⁊ veram carnē hu
manā aſſumere vt te intueri in gloria poſſent ſancti
⁊ intuendo te voce inceſſabili benedicant ⁊ glorificēt
ſine fine. ¶ Item tu dn̄e ordinaſti ꝙ iuſti glorient̄ in
tua deitate ꝑ intuitū oculoꝝ ſpiritualiū:quibus ſpiri
tualiter eam vidēt. ¶ Valde rationabiliter et diſcre
te ordinaſti dn̄e deus gloriam paradyſi: quia cū in
homine ſint due nature:ſcilicet corporalis et ſpiritua
lis/ob hoc tibi placuit ordinare/ꝙ in te in vtraqꝫ na=
tura homīes glorient̄. q̇a cum ſis verus homo: glori
atur quilibet iuſtus in te/ꝑ intuitū corꝑalem. at q̇a
es ſubſtantia diuina inuiſibilis quo ad oculos cor=
porales:videris a iuſtis ī gloria/ꝑ oculoꝝ ſpiritualiū
viſionem. ¶ Tibi dn̄e deus:omnis laus ⁊ gloria tri
buatur:qui ordinaſti ꝙ in participatione celeſtis glo
rie/alij alijs maioris glorie ſint capaces. ⁊ hoc idē ſe
quitur ꝑ cōtrariū de penis peccatoꝝ:qui in inferni vo
ragine ſubmergunt̄: quia maiorē penā alij alijs pati
untur. ¶ Unde cū in alio ſeculo ſit plus ⁊ minus/ et
hoc tam de gloria q̄ꝫ de pena:ideo ordinaſti in para=
dyſo/loca ſedium diuerſarū:iuxta illud. In domo pa
tris mei manſiones multe ſunt:nam in alijs ſedibus
(vt ſic loquar)reſidebunt angeli/⁊ in alijs ꝓphete/⁊
in alijs apoſtoli/⁊ in alijs martyres/in alijſqꝫ cōfeſſo
res:⁊ ſic de ceteris. Unde ꝓut eoꝝ dignitas plus re
quirit:maioris erunt glorie ꝑceptores. nam diuerſi=
tatē ſediū voco differentiam p̄mioꝝ. ¶ Iſta et eadē
ordinatio ſeruabit̄ a peccatoribꝰ in inferno. quia illi
qui plus peccauerunt in hoc mūdo:maiorē penā in
alio ſeculo patient̄/⁊ in maiorē ꝓfunditatē abyſſi de=
ſcendēt. quia ſecundum plus et minus pene peccato
ribus infligunt̄:⁊ hoc ſecūdū merita eorūdē. vnde ſe
cundū diuerſitatē delictoꝝ/peccatores plus aut mi=
nus in alio ſeculo patientur. nam hec eſt recta ordi=
natio/⁊ recta iuſticia vt peccatores ſecundum pecca
ta diuerſoꝝ generū puniant̄. ¶ Dn̄e deus refugium
noſtre ſpei:tibi omne ſeruitiū tribuat̄. quia tu ordina
ſti vt tam iuſti q̄ꝫ impij cuiuſcūqꝫ ordinis ſint locoꝝ:
ſcilicet tam glorie q̄ꝫ penarū: oēs agnoſcant pariter
ꝙ iuſte cuiuſlibet meritis ſecūdū ſua oꝑa retribuiſti.
¶ Sancti exiſtentes in celeſti patria:ſunt ſubiectum
in quo conſiſtit tua dilectio/tua gratia/tua miſericor
dia:⁊ alie tue virtutes. ⁊ in ipſis ſimiliter cōſiſtūt lau=
des /benedictiones/reuerētie/et honores:qui tibi ab
eis ī ꝑꝑetuū tribuent̄. ⁊ illi q̄ exiſtunt in voragine ī=
fernoꝝ:ſunt ſubiectū in quo cōſiſtūt deſperationes/
fletus, dolores/⁊ gemitus/blaſphemie/⁊ multe alie
paſſiones eoꝝ. ¶ Cum tu dn̄e deꝰ ſis eternus:opor=
tet ꝙ a te ſit ordinatū vt infinite ⁊ ꝑpetuo tua boni=
tas cognoſcatur. ⁊ poſtq̄ꝫ oportet ꝙ tu bonus eē̄ per
petuo cognoſcaris:neceſſe eſt vt ſancti exiſtentes in
celeſti patria ꝑpetuo ſint ſubiectū ad laudandū te et
glorificandū. ⁊ oportet ſimiliter ꝙ habitatores infer
norū ꝑpetuo ſint ſubiectū ad penas ꝑpetuas ſuſtinē
das/vt ꝑpetuo ⁊ infinite agnoſcant maximas ſuas
culpas:⁊ tuam iudicantem ſemꝑ iuſticiā equitatem.
¶ Deus bonoꝝ omniū tributor:benedicat̄ glorioſiſ
ſimū nomen tuū. quia tu ordinaſti ꝙ tam gloria pa
radyſi q̄ꝫ pena infernoꝝ:ſit ineſtimabilis quātitatis.
Quia quāta eſt gloria paradyſi/ ⁊ quāta eſt ſimiliter
pena ſiue paſſio infernalis:tanta videt̄ in alio ſeculo
virtus tue maxime bonitatis/⁊ ſic de alijs tuis vir=
tutibus. ¶ Unde cū tu dn̄e deus/ſis tante excellen=
tie bonitatis:dignū eſt ⁊ ratiōabile ꝙ ſit in alio ſecu
lo ordinatū/vt tu ibi in omnibus virtutibus ſine de
fectu aliquo/ꝑfectiſſimus cognoſcaris. quare cū glo
ria et pena alterius ſeculi/ſit cauſa cur tu eē̄ optimꝰ
cognoſcaris:quis eſt qui alterius ſeculi poſſet exiſti=
mare gloriā ſiue penā? ¶ Celeſtis pater/rex regum:
et dn̄e dn̄oꝝ:tu ordinaſti ꝙ tam gloria alterius ſecu=
li q̄ꝫ pena/ſit inſeparabilis:⁊ nullo modo tranſitoria
vt nūq̄ꝫ fine aliquo terminet̄. Quia ſicut ꝓprie a na
tura ſua caliditas ineſt igni: et nūq̄ꝫ poteſt ipſi abeē̄:
ſic ſanctis exiſtentibus in celeſti patria erit propriū
in te ꝑpetuo gloriari/⁊ peccatoribus (qui in inferno
manſionem propriam elegerūt)erit ꝓpriū ꝙ ibi pe=
nis ꝑpetuis affligant̄. ¶ Dn̄e deus/ ſicut tu ordina=
ſti ꝙ ignis ſit ſubiectū calori:ſic tu dn̄e ordiaſti ꝙ ho
mines in alio ſeculo ſint ſubiecta/in quibus tua ma=
xima bonitas cognoſcatur. vnde cū ipſi non poſſent
eē̄ ordiata ſubiecta/niſi adeſſet eis gloria ſiue pena.
probatur ꝙ gloria nunq̄ꝫ ſeparabit̄ ab illis:qui habi
tatores fuerint paradyſi/nec pene ab illis q̄ tradi in=
finitis ſupplicijs merebūtur. ¶ Dn̄e deꝰ q̄ humanū
genus a poteſtate diaboli redemiſti:tibi laus ⁊ glo=
ria tribuat̄. quia tu ordinaſti ꝙ paradyſi gloria ſit in
celis/ ⁊ infernus terre profundiſſimus in abyſſis.
¶ Cauſa quare tibi placuit ꝙ paradyſus ſit in celis
ſic vt ꝑ oīa loca celoꝝ ſit paradyſus/eſt hec. quia ma
ximū ſpaciū eſt celoꝝ/vt ſancti in eis habitātes ame
nitatis loca habeant ſpacioſa. nam aliter iam nō eē̄t
ibi ꝑfectio plenaria requiei. et cauſa quare voluiſti or
dinare infernū eſſe in ꝓfundiſſimis locis terre:eſt vt
peccatores qui ibi merebuntur propter ſuas culpas
grauiter cruciari:ſint in arctiori loco ⁊ terribiliori: q̄
valeat reperiri. ¶ Dn̄e deus virtutum:quicq̇d tu in
hoc ſeculo ordinaſti/aptiſſime ordinaſti. nā ſapiētes

homines renũciant in hoc ſeculo bonis tẽporalibus huius vite: exorãtes te vt eis pſtare digneris eternã beatitudinem paradyſi/ vbi eſt omnis boni pfectio. propter hoc tu eis tribuis in excellentioribus locis/ et dignioribus qui ſint: pfectionẽ glorie paradyſi. et quia hoĩes mundani ſolis inhiantes bonis temporalibus querunt ſibi bona tranſitoria huius mundi: propter hoc tu ſtatuis eis ĩ alio ſeculo arctiora loca/ viliora/ et horribiliora que poſſint eſſe ad ſuſtinẽdũ perpetuas paſſiones. ¶ De⁹ cuius lucẽ nõ cõprehẽdunt tenebre/ vel caligo: benedicta ſit tua potentiſſima eſſentia in excelſis. quia tu ordinaſti vt ſancti in paradyſi gloria exiſtẽtes tã in aĩa q̃ in corpore: celeſti beatitudine ſint refecti ac tua gratia adimpleti. et ordinaſti ſimiliter q pene ſine fine aſſint habitatoribus infernorũ. ¶ Dñe deus: tu ordinaſti vt quatuor qualitates ſiue cõplexiones inſint moderate iuſtorũ corporibus: vt nullã paſſionẽ ſentiant in ſeipſis: ⁊ vt nulla corruptio inſit eis. et ordinaſti etiã q aĩe iuſtorum corporũ tuã videant deitatem: vt poſt illã viſionem in eis deſiderium nullũ cadat. ¶ Tu etiam ordinaſti p cõtrariũ: q quatuor qualitates inſint diſtẽperate in inferno/ corporibus peccatorũ: vt cadat in eis genus multiplex paſſionũ. ordinaſti ĩſuper vt ipſi minime (ſpiritualiter dico) tuam videant deitatem. ¶ Tibi dñe deus/ omnis laus/ ⁊ gloria inſit ſemper qui ordinaſti: vt ordinatio ſit alterius ſeculi ſine fine et inalterabilis/ ⁊ immutabilis apud oẽs. ¶ Nullo modo aliq̃s vnq̃ poterit ab ordinatione alteri⁹ ſeculi deuiare: ſed non eſt ita de iſto ſeculo: q̃a licet ipſum ſit a te aptiſſime ordinatũ/ nos in eo inordinationẽ ſequimur per noſipſos deuiantes ab ordinatione/ qua tu nos in hoc ſeculo ordinaſti. ¶ Rex immortalis deus: oĩa in hoc mũdo ſunt a te aptiſſime ⁊ rationabiliter ordinata. et totũ aliud ſeculũ eſt ordinatũ/ vt in eo ĩeternũ a iuſtis tua maxima bonitas cognoſcatur. vnde benedict⁹ ſis tu dñe de⁹: q̃ dediſti michi gratiam: vt tã de ordinatione hui⁹ ſeculi q̃ alterius in hac diſtinctione ſim locutus. q̃a vtraq̃ ordinatio oſtenditur in hoc tractatu: eſſe ad honorem ⁊ ſeruitium tui deus.

¶ Incipit duodecima diſtinctio ĩ qua tractatur qualiter deus creauit naturam humanam.

¶ Qualiter dñs noſter ieſus chriſtus/ eſt recreator: propter ſuam maximam bonitatem.

Deus qui p vnigenitũ filiũ tuũ/ humanam ſpeciẽ recreaſti: tibi oĩs laus/ honor/ ⁊ benedictio tribuatur. quia ſicut ad tuã pertinet bonitatẽ habere in ſe iuſticiam/ poteſtatẽ/ ſciẽtiã/ ſapiẽtiã/ et ſanctitatẽ: vniuerſaſq̃ ꝟtutes alias et omnia de nichilo creaſſe: ſic ad eã ptinet ꝓpt ſuã dignitatẽ/ q recreauerit humanũ gen⁹. q̃a recreatio ſanat/ mundat/ ⁊ purificat peccatores a ſuis infirmitatibus/ immũdiciis/ languorib⁹/ paſſionibus: atq̃ culpis. ¶ Dñe de⁹: ſicut eſt cõgruũ ⁊ cõueniẽs rationi q tua deitas ſit noſtra recreatio: ſic exigit neceſſitas tue excellentiſſime bonitatis: vt ab ipſa totaliter recreemur/ propter maximã miſeriã/ ⁊ fragilitatem: que ineſt noſtre hũane nature naturaliter in hoc mũdo. ¶ Sicut creatio eſt ſubiectũ in quo cognoſcit̃ nobilitas ⁊ virtus tue excellentiſſime bonitatis: ſic dñe tibi placuit hominẽ recreare: vt recreatio ſit ſubiectũ in quo pateſiat dignitas ⁊ nobilitas tue maxime bonitatis. ¶ Miſericors dñe ⁊ benigne: gratie munus quod tu feciſti homini in ſui creatione/ ineſtimabilis eſt cuiuſq̃. ſed ſine aliqua cõparatiõe maius donũ: et magis gratuitũ ei ſiquidem tunc feciſti: quãdo eũ in hoc ſeculo recreaſti: eum mundans ⁊ purificans a peccatis. ¶ Cauſa quare recreatio fuit maius bonũ: q̃ creatio hec eſt. quia anteq̃ homo exiſteret nõ merebatur poſſidere gloriã neq̃ penã. ſed poſtq̃ fuit in eſſe/ ⁊ cecidit in peccatũ: tunc ipſe fuit indignus gloriam poſſidere: ⁊ meruit ꝓpter ſui culpam penis perpetuo cruciari. ¶ Unde cum tu dñe de⁹/ recreaueris hominẽ in ea recreatione: recepit ipſe a te maiorem gratiam: q̃ in creatione q̃ ſibi a te primit⁹ fuit facta. quia per tuam recreationẽ mũdaſti eum a peccatis/ pro quib⁹ tua gratia meruerat ſpoliari: ac penis perpetuis cruciari. at creando hoĩem nichil aliud ei feciſti: niſi quia de priuatione eſſendi duxiſti eũ in eſſe/ q̃ ante ſui creationẽ inculpabilis exiſtebat. quare ſecũdum hoc ſequit̃ q quãuis tu bonus viſus fueris ꝓpter creationem: tamẽ melior fuiſti viſus propter recreationem. ¶ Sapientiſſime dñe: cui nichil p ignorantiam eſt abſconſum. maximã culpã que in humanam naturã cecidit p peccatũ nõ eſt aliq̃s qui poſſet tollere ab homine ſeu delere: niſi ſolũ tu/ qui creaſti hominem in meliori ſtatu ⁊ nobiliori: q̃ ceteras creaturas. quia poſtq̃ homo cecidit ꝓpter peccatũ in maiorem vilitatẽ: ⁊ deteriorẽ ſtatum in quo creatura aliqua poſſit eſſe: oportuit vt ille qui eum a tam vili cõditione ⁊ tãta miſeria eleuauit/ haberet poteſtatẽ reparandi eũ ad ſtatũ priſtinũ: ⁊ ad gradũ in quo ante peccatũ ipſum cõſtituerat: atq̃ locauerat. ¶ Unde ſicut nichil ſuffeciſſet ad creandum humanã ſpeciẽ/ niſi ſolũ omnipotens poteſtas tue deitatis: ſic oportuit vt ipſa ab eadẽ eſſet ſolũmodo recreata. quia ſicut natura humanitatis fuit a tua deitate creata: ſic oportuit vt a tua deitate mutaretur humanitas: et eſſet redacta ad ſtatum nobilẽ priſtinũ in quo eã primitus creaſti. ¶ Quare benedictus ſis tu pater miſericordie. quia tã excellens es pre cunctis in bonitate ac perfectus: vſq̃ adeo diſtãt omnia a tua bonitate: q nulla creatura eſt q̃ poſſet ſufficere ad recreandum

humanam ſpeciem niſi tu ſolummodo deus noſter.
¶ Omnes de tua bonitate vnanimiter cõfidamus.
quia ſicut ſolũ ad tuã maximam poteſtatẽ ptinet ad
tuam gratiã/dignitatem/atq; iuſticiam:ꝛ ſic de aliis
tuis virtutibus:vt ab ipſis hũana ſpecies ſit creata:
ſic conuenit tue maxime poteſtati/tue charitati/tue
miſericordie:ꝛ ſic de ceteris ꝙ ab eis a peccato origi
nali ſit humana ſpecies recreata. ¶ Unde tibi domi
ne deus/oĩs laus ꝛ benedictio/ ppetuo tribuat.q̃a
prout tue congruit bonitati:oportet vt ipſa propter
naturã ſue iuſticie:creauerit hoĩes vt ſibi ſeruiant ſi=
ne fine.et propter naturã tue miſericordie recreaue=
rit hoĩes vt ſimul tuam bonitatẽ maximã ceteraſq;
virtutes tuas:voce inceſſabili ſint laudãtes. ¶ Dñe
deus/ſi tua bonitas non recreaſſet hominem poſtq̃
ipſum creauerat:non fuiſſet nobis ſignificatũ tuam
bonitatem eſſe tantã quanta nobis in hoc ſeculo de
ſignat:eo ꝙ ſibi placuit hoĩem recreare. ¶ Dñe ieſu
chriſte/ſicut lignũ ardens nõ eſt cauſa igni:vel occa=
ſio vt in eo ſit calor.nam licet calor inſit igni/ non ta
men ineſt ei ratione ligni ardẽtis:ſed ſuiipſius ſolũ
modo ratione/qui naturaliter ſemp calidus perſeue
rat.ſic humanitas q̃ eſt in te per ſe ſine coniunctione
deitatis:nõ potuiſſet vllo modo eſſe ſufficiens ad hu
manam ſpeciem recreandã. ¶ Dñe ieſu chriſte/ſicut
oportet aliquod pulchrũ edificiũ fieri ſiue cõſtrui ex
pulcerrimis lapidibꝰ apte ſciſſis:ꝛ ex lignis fortiſſi=
mis cõgrue leuigatis:ꝛ ita de aliis/q̃ neceſſaria ſunt
eidem:ſic oportuit vt tua humanitas perficeret/com
pleretur/ꝛ decoraretur per perfectionẽ tue potentiſſi
me deitatis ¶ Q̃plurimũ eſt mirãdũ de geometris
et aſtronomis quomodo poſſunt expẽdere totũ tem
pus ſuum/in natura ꝛ cõputatione inaniũ menſura
rum terre/curſum planetarũ/ac ſupraceleſtiũ corpo=
rum aliorum:ꝛ nõ cõputant neq; exiſtimant magni
tudinem cuiuſlibet virtutũ que ſunt in te: aut maxi=
mam virtutũ multitudinẽ quibus tua ſancta deitas
decoratur. ¶ Potentiſſime dñe: q̃a vulnus peccati
fuit magnũ in hoĩe et ꝓfundũ ꝓpter peccatũ primi
hominis:oportuit eſſe ſalutarẽ medicinã p quã cura
ri potuit illud vulnus. vnde cũ peccatũ originale ſit
vulnus grauiſſimũ:a quo in hoĩem peccata oĩa ꝓue
nerũt. oportuit vt a te pater miſericors et benigne:q̃
nos a peccato originali p recreationẽ penitꝰ abluiſti:
proceſſerit illa medicina ſanabilis q̃ miſericorditer
nos creauit. ¶ Si medicina p quã vulnus originale
ſanari oportuit a peccato/nõ habuiſſet maiorem vir
tutem ſanandi:q̃ vulnus grauitatem: vulnꝰ curari
nullatenus potuiſſet. vnde propter hoc te dominum
deum oportuit incarnari.ꝛ tuo precioſiſſimo ſangui
ne ſanare vulnus quod ſanari aliter adeo congrue
non valebat.qui ſanguis fuit maioris virtutis ſanã
di ſine comparatione aliqua:q̃ vulnus graue exiſte=
ret ad ſanandum. ¶ Cum ergo tu recreator humani
generis ſis in omnibus virtutibus pfectiſſimus/de
cens eſt ꝛ conueniens rationi:vt humanũ genus a te
dño creatũ:ſit potens ꝛ validũ tanq̃ illud cui forma
viuendi rectiſſime eſt impreſſa. ¶ Dñe deꝰ/qui exem
plum ꝛ doctrinã recte cõuerſandi nobis in hoc ſecu
lo prebuiſti:tibi laus/ꝛ gloria ſine fine.quia tu recrea
ſti humanũ genus tuo ſanguine precioſo:vt tuũ cor
pus gratioſiſſimũ/ſit exẽplum ꝛ forma impreſſa om
nibus hoĩbus:qualiter in ipſis feruor tue maxime di
lectionis/deuotionis/ſeruitij/ ꝛ deſiderij impmatur
que omnia affectanter tibi debẽt reddere recreatori.
¶ Dñe ieſu chriſte/per cuius recreationẽ nobis ppe
tuo adeſt ſalus.tuũ latus ſanctiſſimũ lãcea pforauit:
et tantũ in ꝓfunditatẽ tui corporis ſubintrauit: ꝙ ti
bi per locũ mediũ cor diuiſit.vnde ad exẽplum ꝛ ſimi
litudinem fuiſti oĩa iſta paſſus:vt ſicut ferrũ lãcee in
trauit cordis locũ profundiorẽ tui dñi ieſu chriſti:ſic
propter profunditatem illius ictus/a natura huma=
na/grauius peccatũ ꝛ profundius auferret. ¶ Jeſu
noſtra redẽptio.tuum corpus valentiſſimũ ſuſpen=
ſum in cruce/fuit ita fructibus oneratũ:ſicut arbores
que in hoc ſeculo fructũ q̃plurimũ ferunt. quia tota
crux in qua tu dñe pependiſti: fuit plena et onerata
amore/miſericordia/pietate/iuſticia/gratia/ humili
tate/et patientia:cunctiſq; virtutibus. ¶ Dñe deꝰ/ſi
cut tu propter maximã abundantiam virtutũ:huma
nam ſpeciem recreaſti:ſic nos ꝓpter defectũ earũdẽ
non curamus facere ea propter que valeamꝰ ad eter
nam beatitudinem ꝑuenire. ¶ Quis poſſet exiſtima
re maximum defectũ virtutum:quo repletur huma=
na ſpecies in hoc mundo.quia nos videmꝰ aſinã ſe
per ripam altiſſimã ꝓicere:ſi per eã ſuũ filiũ videat
cecidiſſe.ꝛ nos q̃ ſumus creature rationales ſcimꝰ ꝛ
cognoſcimꝰ pro recreatione humani generis in cru
cis patibulo te ſuſpenſum fuiſſe ꝛ nullus eſt quaſi q̃
amore tuo ſe alicui generi mortis tradat. ¶ Eſt ne
aliqua temeritas/que cũ iſta pdicta valeat cõparari:
in qua creature irrationales:habeant adinuicẽ alte=
ram alteri maiorem dilectionem q̃ hoĩes qui pollẽt
intellectu ꝛ ratione ſuo deo ꝛ dño/qui eos redemit
a diaboli poteſtate. ¶ Rex glorioſiſſime ꝛ eterne.ſi=
cut p motum mole velociſſimum teritur granũ tri=
tici:ꝛ ab ea mola farina minutiſſime defluit ac ema=
nat:ſic ſemper quãdo ante noſtros oculos ponitur
ſignum crucis deberent continue lacrimis emanare
¶ Sicut molendinum per circũuolutionem velociſ=
ſimam molit triticum:ſic rogo te dñe ieſu chriſte: vt
mentem meam ꝛ memoriam/ducas circa tuam be=
nedictiſſimam paſſionem:vt mei oculi fundãt lacri=
mas et cor meum ſuſpiria:ſicut farinam tenuiſſimã
fundunt mole. ¶ Diu eſt domine deus ꝙ mei oculi
non effuderũt lachrimas:nec cor meum ſuſpiria/nec
mea labia laudes tuas.quia ego corde meo tuã non
recolui paſſionem:quam tu propter recreationẽ hu=

mani generis voluiſti in hoc ſeculo ſuſtinere. ❡Deꝰ bonorum omniū tributor/amariſſimas paſſiones quas tu ſuſtinuiſti ꝓ hūana ſpecie recreāda probdolor fere quilibet obliuioni tradidit iſto tēpore in quo ſumus.⁊ magis reminiſcimur carnaliū voluptatum in mortē ducentium ſine fine qꝫ preceptorū tuorum que nobis ſempiternam requiē adminiſtrant ❡Qꝫ pene perpetue ſequentur omnes illos abſqꝫ vlla miſericordia:qui ſunt immemores maxime gratie quā feciſti eis quādo eos per tuū precioſum ſanguinem recreaſti.quia multo melius eſſet eis non fuiſſe a te dño recreatos qꝫ modo a te ꝑ tuā paſſionem amariſſimam redemptos:poſtqꝫ propter peccata ſua penis perpetuis deputātur. ❡Dñe deus poſtqꝫ tantā gratiam que eſt ineſtimabilis humano generi preſtitiſti quando ipſum tibi ab originali peccato placuit recreare:dignare ei per tuam miſericordiā hoc preſtare:vt nunqꝫ tue paſſionis amaritudinem/ei obliuio deleat.ſed ſemper habeat in memoria paſſionem tui domini ieſu chriſti ⁊ gloriam tui deus.

❡Qualiter incarnatio perſone filij/ deleuit peccatum originale.

DEus qui per veram recreationem humanū genus a miſeria liberaſti ī quo ꝓpter lapſum ꝑmi hominis fuit peccatum : tibi oīs laus/et omnis benedictio tribuat.quia tu releuaſti ipm reponēdo id in gradu priſtino in quo prius ipſum poſueras quādo primū hominem creaſti. ❡Domine deus tantum fuit natura humana tunc tēporis exaltata/quando tu carnem humanā ex virgine aſſumpſiſti:ꝙ graue peccati viculū/ꝓpter ipſam fuit penitus diſſolutum/ſic vt tunc diabolus perdiderit ſuū poſſe/qđ prius habebat in hominibꝰ propter peccatum inobediētie ꝓthoplaſti. ❡Tante dignitatis/tante ſanctitatis/et tante virtutis eſt dñe deus tua glorioſiſſima deitas:ꝙ propter ipſam oportuit naturā humanā quā perſona filii aſſumpſit ab omni peccato ⁊ ab omni culpa totaliter eſſe lotam. nam propter maximam conuenientiā vnionis que fuit facta inter naturā diuinam ⁊ humanā: oportuit de neceſſitate nichil in humana natura vicij remanere.quia aliter cum diuinā non potuiſſet vllatenus eē iuncta. ❡Sicut tua deitas pater omnipotēs/eſt potens vt de non eſſe in eſſe quecūqꝫ velit/deducat : ſic tua deitas eſt omnipotēs mundare ⁊ purificare naturam humanam ꝓpter recreationē. ❡Domine deꝰ ſicut res priuata eſſe non habet aliquam poteſtatem tibi reſiſtendi:ſic nichil habens eſſe/tue poteſt reſiſtere voluntati de his que tibi placet ordinare. Quia ſicut minima gutta aque/quando in ignem cadit maximum/cito conſumitur ⁊ deletur : ſic tante tua deitas eſt virtutis/ꝙ in aſſumptione humanitatis perſone filij/ab ipſa hūanitate deleuit peccatum quodlibet:⁊ mundauit. ❡Deus vita/⁊ conſolatio beatorū: ſicut natura humana ante tuam carnis aſſumptionem diſtabat plurimum a natura tue deitatis : ſic tu poſtea per eius aſſumptionem ad eam humiliter acceſſiſti: intantum ꝙ ipſam naturam humanā plenarie aſſumpſiſti. ❡Si natura humana fuiſſet ita potens:vt tue potuiſſet reſiſtere voluntati ⁊ te dominū fugiſſe potuiſſet:ſic vt ab ea nullatenus carnē aſſumpſiſſes:fortaſſe(quod tamē mirabile eſt)libenter hoc feciſſet:ſi hoc vllo modo potuiſſet .quia ſua natura ei attribuit ratione ſue fragilitatis ⁊ miſerie plus inferius deprimi:qꝫ ſuperiꝰ eleuari : ſed tu propter tuā benigniſſimam omnipotentiā eā aſſumpſiſti. ❡Niſi tu dñe deus:propter tuā benignitatem ⁊ potentiā ad naturam humani generis acceſſiſſes/nunqꝫ ipſa ad te propter ſuam miſeriam conſcendiſſet.⁊ niſi tu ſuam naturam totaliter aſſumpſiſſes/nunqꝫ natura humana fuiſſet a te in hoc ſeculo ita congrue recreata:imo ſine fine fuiſſet ſubdita diaboli poteſtati.

❡Sanctiſſime dñe/miſericors ⁊ benigne feruor veri amoris eſt tante virtutis et potētie:ꝙ propter ipm cupimus ea que prius in mente noſtra odio habebamus.vnde cum nos ſic ab amore vniuerſaliter adiuuemur:quanto plus amor qui vniuit tuā deitatem ⁊ humanitatem/fuit cauſa ⁊ occaſio vt omne peccatū ab humana ſpecie deleretur/eo ꝙ ſecum tantam habuit vnionem. ❡Quid fuiſſet illud quod potuiſſet totam humanam ſpeciē recreaſſe: niſi humana natura quam tu aſſumpſiſti fuiſſet purificata ⁊ mundificata a crimine prothoplaſti/propter vnionem quam habuit cum diuina natura? ❡Benedicta ſit domine deus diuine nature excellentia tue bonitatis.quia tātum in bonis oībus eſt abundans/ꝙ ipſa ſufficit ad recreandum nature humane ſpeciem quā aſſumpſit et eſt potens recreare quēuis hominem qui baptiſmum receperit vera fide. ❡Glorioſiſſime rex eterne ſicut in humanam naturā cecidit maius malum et grauius damnū/propter peccatū originale qꝫ ꝓpter aliquid aliud:ſic maius bonum et maior vtilitas affuit nature hūane ꝓpter aſſumptionem carnis quā perſona filij aſſumpſit et cauſa cuius extitit recreata qꝫ propter cetera que aliter inſunt ei. ❡Dñe deus qꝫcquid mali ⁊ damni cecidit in humanam ſpeciem propter delictum primi hominis:totum fuit ab ea remotum per īcarnationē:quam tu dñe aſſumpſiſti ex vtero beate virginis glorioſe. ❡Tua glorioſiſſima incarnatio dñe ieſu chriſte/magis noſtram naturam humanam miſericorditer exaltauit/qꝫ propter peccatum oppreſſa primi hominis extitiſſet. nam maior dignitas et honor eſt humano generi/ꝙ homo diuine eſſentie vniatur/qꝫ ſit ei culpa inobedientia/et tranſgreſſio prothoplaſti. ❡Domine ieſu chriſte/

ſicut aliqua corpora de vna qualitate in aliam natu-
raliter tranſmutant/⁊ hoc ſecundum qualitatũ mo-
dicam vel maximam poteſtatē:ſic propter vnionem
que fuit facta īter tuam deitatē ⁊ humanitatē quam
a virgine aſſumpſiſti/fuit humanũ genꝰ a ſtatu pri-
mo ſuo penitus tranſmutatũ:⁊ a peccato primi ho-
minis factum īmune ⁊ mūdum. ¶Si bona inſertio
que in fructiferis arboribus inſeritur habet virtutem
et ꝓprietatē/naturam male ⁊ infructifere arboris al-
terandi.⁊ hoc in bone ⁊ fructifere arboris naturam:
quanto ergo magis tua diuina natura habuit maio
rem virtutem ſine cōparatione aliqua/mundandi et
purificandi humanam ſpeciē a peccato ꝓpter vnio-
nem quam habet cum eadem. ¶Dñe deus cum ſol
propter ſui claritatem ⁊ caliditatem conſumat fumo
ſitates ⁊ groſſitudinem aeris:⁊ eleuet a terre facie ne
bulas ⁊ paludes:quāto magis tu qui ſolem ⁊ omīa
creata alia creaſti/potuiſti peccatum originale ab hu
mano genere conſumere ⁊ leuare. ¶Dñe ieſu huma
ni generis recreator:ſicut tu nobilitaſti ⁊ honoraſti ⁊
magnificaſti humanitatem quā tibi in hoc ſeculo aſ
ſumpſiſti/ex eo quia eam cū deitate ſimul adunaſti:
ſic honoraſti ⁊ magnificaſti omnia humana indiui-
dua.qa voluiſti ꝙ quilibet homo eſſet de genere ſan
guinis atq̄ carnis/de quo fuit ſanguis ⁊ caro quē ⁊
quā tu redēptor oīm aſſumpſiſti. ¶Dñe ieſu chriſte
ſicut tua humanitas fuit honorata/ magnificata/et
totaliter exaltata/propter id ꝙ ipſa que habet princi
pium fuit vnita cum tua deitate carēte principio ter-
mino atq̄ fine:ſic tota noſtra hūana natura fuit no-
bilitata ⁊ exaltata:quia tua hūanitas voluit pro no-
bis pati diuerſas in hoc ſeculo paſſiones. ¶Benedi
ctus ſis ergo miſericors deus/qui propter tuā eter-
nitatem ⁊ propter perfectionē tuarū virtutum tuam
humanitatē honoraſti:⁊ eam excellentiſſime exalta-
ſti:qua totum humanū genus q̄plurimū decoraſti.
¶Clementiſſime dñe qui omnibꝰ gentibus dñaris
Cum tu propter tuam incarnationem ⁊ paſſionē pec
catum deleueris prothoplaſti:tibi humiliter ſuppli-
co ⁊ deuote:vt tu per tuam miſericordiam cuncta no
ſtra peccata deleas atq̄ culpas. ¶Cum tu domine
deus quēlibet hominem a primi hominis munda-
ueris(ſi vult)peccato:placeat tibi per tuam piiſſimā
miſericordiam ꝙ iſtud per fideles precones tuos et
nuncios omnibus mundi nationibus nuncietur.qa
peccatis noſtris exigentibus valde modice parti ho
minum iſtud eſt cognitum. ¶Unde poſtq̄ propter
tuam recreationem tantam gratiam humano gene-
ri contuliſti:q̄ infelix erit ille qui in vita ſua non co-
gnoſcet tantum beneficium ſibi factum? ¶Dñe deꝰ
vera conſolatio miſerorum:tibi laus ⁊ gloria perpe-
tuo tribuatur.quia tu ꝓpter maximum feruorē amo
ris quem humano generi habuiſti:de tua humanita
te ſanctiſſima feciſti ſacrificium deo in hoc mundo:
vt humanum genus a peccato primi hominis mun
daretur. ¶Qꝫ tu domine ieſu chriſte nos pre ceteris
dilexeris:iſtud patet.quia pro redemptione noſtra te
ipſum morti finaliter tradidiſti/relinquēs nobis exē
plum vt ſimiliter propter te mori in hoc ſeculo nulla
tenus metuamus ¶Domine deus noſtrum refugiū
ſingulare:cum tu tot ⁊ tanta feceris ⁊ ſuſtinueris pro
humano genere redimendo/quid illi qui in hoc mū
do nichil boni amore tui fecerūt tibi poterunt reſpō
dere? nonne eorum conſcientia ipſos iudicabit quo
uis cruciamine eſſe dignos:⁊ eos omino mortis eē
reos? ¶Recreator humani generis ieſu chriſte:ī hoc
ꝙ tu in ligno ſancte crucis humanum genus ꝑ effu-
ſionem tui ſanguinis redemiſti/ipſum debito maxi-
mo oneraſti: adeo ꝙ omnes hoīes tenentur tibi to-
tis ſuis viribus ſeruire dum vixerint in hoc mundo.
¶Tanto ergo pondere debiti nos dñe oneraſti: vt
illud non poſſit cor alicuius aliquatenꝰ cogitare/nec
os depromere/nec in alicuiꝰ ītellectu cadere. ¶Dñe
deus/cum tu propter tuam mortē ſalutiferam / nos
a peccato redemeris prothoplaſti/et nobis cauſam
efficaciſſimam te dederis diligendi:⁊ toto poſſe no-
ſtro tibi perpetuo ſeruiendi:tuam miſericordiam hu
militer imploro/ꝙ ipſa dignetur accendere corda no
ſtra in feruorem amoris maximum tui deus.

¶Qualiter genus humanum fuit recreatum propter paſſionē ſanctiſſimā ieſu chriſti.

DEus qui viam pacis vis a tuis famu
lis obſeruari/tibi ſoli laus et benedi-
ctio tribuantur: qui recreaſti huma-
num genus per multam patientiam
in hoc mundo. ¶Tu dñe ieſu chriſte
fleuiſti/ſuſpiraſti/ ⁊ gemuiſti: vt nos
propter has paſſiones tuas amariſſimas recreares:
quia in ipſa tua beatiſſima paſſione ſuſtinuiſti mul-
tiplex genus amariſſimum patiendi. ¶Quis poſſet
exiſtimare labores/paſſiones / ſeu anguſtias: quas
tu paſſus fuiſti pro hūano genere ieſu chriſte? nam
tu vt ipſum a peccato redimeres/pro eo fuiſti finali-
ter mortem paſſus. ¶Sapiētiſſime dñe/ miſericors
et benigne ſicut claritas lumini ineſt ſolummodo
propter ignem:ſic recreatio humani generis ineſt no
bis ſolum propter paſſiones amariſſimas/ quas tu
in hoc ſeculo toleraſti. ¶Domine deus ſicut lucer-
na ardens/eſt tota plena luce et ſplendore intra ſe:
ſic tuum corpus beatiſſimum fuit totum plenum do
loribus/anguſtiis/anxietatibus/contumeliis/et de-
riſionibus:q̄plurimiſq̄ paſſionibus aliis/ quando
tibi humanum genus placuit recreare. ¶Domine te

ſu chriſte/ſicut tu totum humanum genus diuerſis
paſſionibus in hoc ſeculo recreaſti/ et ſubiiſti mortē
finaliter pro eodem:ſic eſt decens/et conueniens ra
tioni:vt talis dn̄s qui pro nobis ſuſtinuit tot et tan=
ta ab omnibus generaliter benedicatur inceſſabili=
ter et laudetur:atq; pro ipſo non dubitem⁹ conſimi
lia ſuſtinere. ❡Ueraciſſime dn̄e ſalus noſtra/q̄ faci
le eſt nobis dicere/ꝛ verbotenus confiteri:ꝙ propter
te om̄ia aſpera patiamur:ſed iſtud eſt nobis ad actū
ducere valde durum:ꝛ a volūtate noſtra penit⁹ alie=
num. ❡Benedicta ſit dn̄e de⁹:tua ſanctiſſima eſſen
tia.quia tu dediſti gratiā ꝛ poteſtatem/tuo filio glo
rioſo: ꝙ ita eſſet ſibi leue et facile pati penas/ ſicut et
dicere.quia nos in die tui obitus ita tenerrime dile=
xiſti:ꝙ pati mortē ꝛ ceteras paſſiones/fuit tibi valde
gratum et amenū ❡Domine ieſu chriſte ob id/quia
oportunum fuit per ſanctiſſimā paſſionem tuam q̄
plurimos recreari.decēs et rationabile fuit tuū cor=
pus eſſe ſubditum diuerſis penis et paſſionibus in
hoc mūdo/et vt mors tua eſſet valde anxia ꝛ amara.
quia ſicut per mortem tuam debebant q̄plures ho=
mines recreari:ſic debebant adeſſe morti tue diuer=
ſa ſupplicia et tormenta. ❡Eterne domine qui vt p̄=
ſentia cūcta vides:tibi laus et benedictio. quia ſicut
in primo homine fuit corrupta humana natura ꝛ to
taliter viciata propter concupiſcentiam temporaliū
voluptatum:ſic domine fuit congruū rationi/ ꝙ hu=
mana natura recrearetur per patientiam et toleran=
tiam anxietatum/dolorum/amaritudinum/ꝛ labo=
rum. ❡Tu ſolus altiſſime ieſu chriſte: voluiſti hu=
manam ſpeciem recreare.ꝛ cauſa quare tuipſe ſolus
eam voluiſti recreare eſt iſta:vt ſignificaretur ꝙ ſicut
creare per tuam bonitatem hominem oportuit tuā
deitatem:ſic ipſum a te oportuit recreari/q̄ in deitate
et humanitate ſimul es vnitus. ❡Amariſſimi dolo
res:ꝛ grauiſſimi labores quos tu pro nobis in hoc
ſeculo toleraſti: manifeſtant noſtram recreationem
tibi fuiſſe valde amabilem ꝛ nobis valde neceſſariā
ad ſalutem.quia quanto plura ꝛ maiora fuerunt tua
cruciamina ſeu tormenta:tanto maiorem dilectionē
habuiſti ad humanam ſpeciem recreandam. ❡Po
tentiſſime dn̄e qui non derelinquis in tua miſericor=
dia confidentes/ſicut totus mundus fuit corruptus
propter peccatum hominis prothoplaſti:ſic cōgruū
fuit ꝙ ille qui neceſſario eſſe debuit recreator/eēt ho
mo pariter atq; deus.quia mundus recreari nullate
nus potuiſſet:niſi per eſſentiam/ que de⁹ eſſet ſimul
atq; homo. ❡Cauſa quare oportuit recreatorē mun
di eſſe diuinum eſt iſta.quia homo per ſe non poſſet
habere tantam dignitatem vel virtutem.vt ad recre
andum mundum eſſet ſufficiēs.nam ſicut aliud pre=
ter te deus non poteſt habere dignitatē creandi mū=
dum:ſic nichil aliud preter tuam deitatem recreandi
mundum poteſtatem habuit aut dignitatē. ❡Cau=
ſa quare congruum fuit recreatorem mundi eſſe ho=
minem eſt hec.quia cum doloribus/laboribus / an=
guſtiis/ꝛ morte finaliter: mundum oportunum fuit
recreari.vnde cum iſta predicta in tua nequeant ca=
dere deitate:congruum fuit vt humanitati tua dei=
tas vniretur:in qua eſſet illa cauſa efficaciſſima cur
humanum gen⁹ congruum fuit recreari. quare tua
diuina eſſentia pater omnipotens exaltetur. q̄a niſi
(vt predixi)hūanitati tua deitas vniretur : ſuſtinuiſ=
ſe labores/anguſtias/ꝛ dolores:ac tandem mortem
nullatenus tua humanitas potuiſſet. que omnia ſu
ſtinuit propter vnionē quā habuit cum tua glorioſiſ
ſima deitate. ❡Dulcis domine ꝛ ſuauis:ſicut granū
tritici non poteſt pullulare/ neq; multiplicari donec
in terra mortificatum fuerit et etiam corruptum/et a
forma ſua totaliter ſpoliatum.ſic congruū fuit ꝙ cor
pus tuum eſſet mortificatum:ac diuerſis penis ꝛ paſ
ſionibus afflictum: vt nobis ſalutiferum fructū fer
ret:ꝛ nobis eternam paradyſi beatitudinē tribueret.
❡Nemo poſſet exiſtimare fructum gratioſum et ſa
lubrem:qui nobis affuit ratione paſſionis tui corpo
ris.quia tua ſancta paſſio non ſolum humanam ſpe
ciem reſtaurauit:verū ꝛ quecunq; in hoc ſeculo ſunt
creata.nam niſi homo fuiſſet recreat⁹ omnia q̄ ſunt
facta ad ſeruitium hominis inordinata exiſterent in
hoc mūdo.vnde propter ordinationem ad quā fuit
reuerſus homo propter recreationē tui dn̄i ieſu chri
ſti:omnia que ſunt creata/ordinationem ad ſeruitiū
hominis reſumpſerunt. ❡Deus cuius magnitudo
omnibus dn̄atur.ſicut ſtrēnuus miles propter ſuam
probitatem ꝛ audaciam quando eſt in bello multa
vulnera recipit atq; ict⁹/ꝛ hoc vt ſuos ſuꝑare valeat
inimicos:ſic domine vt peccatum primi hominis cō
grue deleret oportunū fuit tuum corpus pati in hoc
ſeculo q̄plures amariſſimas paſſiones / et grauiter
vulnerari. ❡Domine ieſu chriſte non modo tuū cor
pus beatiſſimum diuerſas fuit paſſum in hoc ſeculo
paſſiones et tormenta ob peccatum hominis ꝓtho
plaſti:verum propter vniuerſos quorū extitit ille pri
mus pater. ❡Tuum preterea corpus miſericors do
mine/non ſolum fuit paſſum atq; flagellatū / ꝓpter
illos qui ipſum confixerunt:ꝛ qui ipſum finaliter oc
ciderunt:imo propter omnes illos qui te in hoc ſecu
lo deriſerunt:atq; omnimode contempſerunt/et pro
pter eos maxime qui non recognouerunt tibi amorē
ſeu gratiam quam eis vt miſericors tribuiſti propter
quos tuum corpus morti finaliter tradidiſti ❡Juſta
rum precum exauditor dn̄e/ſicut tu mortificaſti tuū
corpus glorioſiſſimum:vt nos perpetuo viueremus:
ſic peccatis noſtris exigentibus nos mortificamus
quotidie carnem noſtram:vt anime noſtre peccatis
perpetuo moriantur. ❡Dn̄e ieſu chriſte ſicut feruor

maximi amoris/quem humano generi habuiſti/ fuit
cauſa efficaciſſima tue mortis:ſic per contrarium q̇-
libet vſqꝫ adeo ſeipſum diligit ꝙ propter timorẽ mor
tis qui ineſt vnicuiqꝫ conatur toto poſſe ſuo/viuifica
re corpus proprium quantũcunqꝫ valet in hoc mun-
dō. vnde in tãtum curamus ⁊ ſumus ſolliciti noſtris
corporibus dare vitam:ꝙ mortificamus noſtras ani
mas in peccatis. ¶ Cũ amor fuerit cauſa tui obitus
amor vero quem nos nobiſipſis habemus ſit cauſa
et occaſio viuificationis noſtrorum corporum:quan
do erit dies illa qua noſter appetitus ⁊ deſideriũ trã
mutentur/ ita ꝙ ſi nunc deſideramus viuere propter
bona temporalia poſſidenda/tunc deſiderem⁹ mori
propter cultum tui nominis ampliandum. ¶ Glo-
rioſiſſime orbis rector/ſi forte aliquis ignorat ama-
ras huius ſeculi paſſiones te in ligno crucis aſpiciat
crucifixum:quia ibi videre poterit cognoſcere ⁊ per-
cipere multiplicia malorum ⁊ peſtium genera/ q̄ hu-
manum corpus pati queat in hoc mundo. ¶ Si ite-
rum eſt aliquis forſitan qui amore careat/patientia/
deuotione/ſpe/humilitate/continentia/iuſticia/mi-
ſericordia/ac veritate:in cruce reſpiciat te ſuſpenſum
quia omnes iſtas virtutes:⁊ q̃plures alias in te po
terit ſpeculari. ¶ Non eſt mirandum ſi illi ignorant
labores/dolores/⁊ anguſtias huius mũdi: qui te in
cruce non intuentur confixum/⁊ qui non percipiunt
quid in cruce tua ſalutifera deſignatur. nec eſt miran
dum etiam ſi illi virtutes totaliter perdiderint:q̇ eas
non imaginantur et cernunt in te domino crucifixo.
¶ Dñe deus qui comples opere:quecũqꝫ pollicitus
es ſermone. ſicut tu lignum crucis q̃plurimum ho-
norasti quando in ipſa humanam ſpeciem recreaſti:
ſic per tuam clementiam honora ⁊ adorna humana
corda taliter:vt ſint valde calefacta in amore tui do-
mini ieſu chriſti:⁊ vt ſemper habeant in memoria tu
am beatiſſimam paſſionem. ¶ Cũ ergo miſericors
domine/tu nos in ligno ſancte crucis per tuã recrea
ueris paſſionem clementer ⁊ ſuppliciter te rogam⁹:
ꝙ in hac valle mundi miſerie nos protegas ab inſi-
diis inimici:vt poſt vitam huius ſeculi ad felicitatẽ
poſſimus eterne beatitudinis peruenire. ¶ Flexis
genibus ego ſeruus tuus humiliter tuam miſericor
diam imploro/ꝙ ſicut dediſti michi gratiam complẽ
di hanc preſentem diſtinctionem:ſic des michi gra-
tiam complendi ceteras ſubſequentes. quia tam pre
terite q̃ future omnes ſunt ad laudem et gloriam
tui deus.

¶ Incipit decimatertia diſtinctio in qua tractatur
de voluntate diuina.

¶ Qualiter omnia bona procedunt
a voluntate diuina.

DEus qui non claudis vere te inuocã-
tibus aures tuas:tibi laus ⁊ gloria ĩ-
pẽdatur. qui diuiſiſti ĩ hoc ſeculo om
nia bona in duas ꝑtes:ſcilicet in pri-
mum bonum ⁊ ſecũdum. vnde p̄mũ
et ſummum bonum/eſt tua benedi-
cta eſſentia:⁊ quecunqꝫ ad tuarum virtutum ꝑtinẽt
dignitatem:ſecundum ⁊ infimum bonum eſt noſtrũ
eſſe:⁊ omnia alia que in eius cedunt vtilitatem/com
modum/et honorem. ¶ Domine deus/tu approba-
ſti primo ⁊ ſummo bono laudem/amorem/ reueren
tiam/atqꝫ honorem:quia omnia iſta debẽt attribui
tue excellentie bonitatis. ¶ Domine deus/ex volũ-
tate tua procedit vt homines tibi ſeruiant/te adorẽt
metuant/atqꝫ laudent:eo ꝙ tu bonorum noſtrorum
omnium es amator. ⁊ maxima vtilitas accidit no-
bis ex impenſione tui ſeruitij/⁊ honoris. ¶ De⁹ om-
nia preſciens ab eterno/ſicut tu es ſumma bonitas
ſic oportet ꝙ tu malis ſumma bona/ q̃ infima. ergo
illa bona que ordinate procedunt a voluntate ꝑ aſpe
ctum prime intentionis:debent magis appeti q̃ illa
que per aſpectum ſecunde intentionis in hoc ſeculo
appetuntur. quia ſunt ſine comparatione aliqua me
liora. ¶ Unde cum bona que nos poſſidem⁹ ſint mi
nora:⁊ virtutes que ſunt in te maiora: non eſt dignũ
neqꝫ conſonum rationi vt tu velis eque bonum no-
ſtrum/ſicut ⁊ tuũ. ¶ Propter hoc quia bona tua ex
cedunt ſine comparatione aliqua bona noſtra : ſub
duntur bonis tuis merito bona noſtra. vnde pro-
pter id ſequit̃ ꝙ bona tua debeãt appeti per aſpectũ
prime intentionis:⁊ bona noſtra per aſpectum ſecun
de. ¶ Tibi dñe de⁹ omnis laus ⁊ reuerentia tribua
tur. quia ſicut bona tua excedunt bona noſtra ꝓpter
eternitatem. ſunt enim bona tua eterna / non haben
tia principium neqꝫ finem: ⁊ bona noſtra habent pri
cipium prout patet:ſic eſt decens vt velis multo ma
gis ꝙ tua bona maxima/ab hominibus cognoſcan
tur q̃ bona tribuantur que nos agimus nobiſipſis:
quia omnia bona ſolo debent attribui tibi creatori.
¶ Quia in eo ꝙ bona humana habent principium
et de facili alterantur ⁊ in quolibet finitantur:nõ eſt
rationabile ꝙ intantum debeant appeti ab aliquo
ſicut bona tua diuina que carent principio atqꝫ fine
et non poſſunt vllatenus finiri neqꝫ alterari. ¶ Cum
tua bona preſint domine bonis noſtris/et actum ha
beant ſuper ipſa: propterea quicquid creare placuit
tibi deo/totum voluiſti creare magis ad honorẽ tuo
rum bonorum:q̃ ad rerum commodum creatarum.
quare bona noſtra tunc augmentantur/ quãdo nos
plus diligimus bona tua / et illis maiorem attribui
mus reuerentiam et honorem:q̃ his que cedunt ad

n oſtram reuerentiam atq; laudem/quia tu cum bo=
nis tuis idem es. ¶Domine ieſu chriſte qui huma=
nū genus a morte ꝑpetua liberaſti: tue voluntati iu=
ſtiſſime/omnis laus et benedictio tribuatur. quia in
hoc ꝙ tu es ꝑfectiſſimus ſine aliquo defectu: oportet
ex voluntate tua procedere omne bonū/ et virtutem
omnē. quia quicquid eſt dignū a tua prodire volun=
tate: oportet te illđ velle ꝓcedere ab eadē. ⁊ ꝗcq̄d nō
eſt dignū a tua ꝓcedere voluntate: rationabile eſt vt
nullatenus ab ea procedat. ¶Tue voluntati lauda=
bili omnis honor et reuerentia tribuatur. quia pro=
pter maximam bonitatem que ineſt tibi: oportet eē
tue volūtati propriū velle vt ſint in eſſe/quecūq; ſūt
ad honorem et reuerentiam tue eſſentie benedicte.
¶Cum tua voluntas domīe deus nullum patiatur
defectū: oportet ꝙ ipſa velit vt hoc quod caret quo=
uis eſſe perueniat in eſſe/poſtq̄ eſſe ſuū cedat ad tuā
gloriam atq; laudem. et oportet ſimiliter ipſam vel=
le ꝙ hoc non perueniat in eſſe/quod ſi eſſet: non ad
tuam cederet gloriam vel honorem. ¶Domīe deus
qui ſperantes in te non ſinis finaliter fruſtrari: tuam
voluntatem exaltent et glorificent omnes gentes.
quia omnia bona que fiunt tam ab angelis q̄ ab ho
minibus/fiūt de voluntate ordinatiſſima tui deus.
nam niſi prius bonum a tua procederet voluntate/
ad actum nemo vnq̄ perducere poſſet. ¶Domine
deus quecunq; bona conferuntur nobis in hoc mū=
do pluuie/venti/temperies aeris/ſeu calores: om=
nia conferuntur ex munificentia tue laudabilis vo=
luntatis. nam nichil poſſet deduci ad actum/ niſi de
tua voluntate ꝓcederet. ¶Glorioſiſſime dn̄e bona
eterne beatitudinis/quoꝝ iuſti ſunt in celeſti patria
poſſeſſores: per tuam dūtaxat iuſtiſſimam volunta=
tem inſunt eis. et tua voluntas iniuſtos et impios ſi
militer vult damnare/eo ꝙ in hoc ſeculo promerue=
runt: vt in alio penis perpetuis crucientur. ¶Deus
excellentiſſime bonitatis: tibi honor et benedictio ſit
ſemper. quia niſi eſſet voluntas tua / vt propter cul=
pas ſuas peccatores in inferno grauiter torqueren=
tur: ipſa proculdubio imperfecta eſſet. quia ſic gloria
iuſtorū melius in paradyſo eſt cognita/ propter pe=
nas ineſtimabiles peccatorum. ¶Cum in tua volū
tate domine deus/nō ſit natura vel proprietas a qua
ꝓcedat ei aliqđ velle irratiōabile. oportet ꝙ quicq̄d
ꝓcedit a volūtate tua ſit velle rationabile ex quo ſe
quatur finaliter omne bonū. ¶Exaltetur nomē tuū
deus / inter omnes huius ſeculi nationes. quia ni=
chil irrationabile voluntati tue adheret/ neq; per eā
fiunt mala opera: que ad actum a peccatoribus de=
ducuntur. quia voluntas tua non vult illa nec dili=
git: ſed exigit ⁊ vult bonum quod ex malis operibus
ſequitur/que a peccatoribus perpetrantur: qđ bonū
eſt cognitio tue recte iuſticie: quia condemnas ad pe
nas perpetuas peccatores. ¶Domīe deus/omnis
creatura tuo ſubdatur imperio. quia quecūq; bona
a quibuſcunq; ſint facta/ a tua voluntate cuncta pro
ceſſerunt: nam anteq̄ ad actum deducerētur vel eſ=
ſent in eſſe/in tua erant perfectiſſima voluntate. niſi
enim fuiſſent: ad actum deduci minime potuiſſent:
at quia in voluntate tua ab eterno fuerunt/in actum
idcirco deuenerunt. ¶Si cuncta bona que deuene=
runt in eſſe/ ꝓceſſiſſent a tua volūtate anteq̄ in actū
pater omnipotens deueniſſent: ſed in ipſo actu volū
tas tua minime eſſet: pateret omnibus ꝙ tua volun
tas non eſſet perfecta/imo defectum maximū patere
tur. cum vero tua voluntas in omnibus ſit perfecta
oportet ꝙ quicq̄d tu voluiſti anteq̄ bona in eſſe vel
in actum deuenerint/nunc velis illud idem quando
bona in actum ſimiliter deuenerunt. ¶Domine ie=
ſu chriſte cum tua incarnatio atq; benedicta paſſio
nobis valde neceſſarie fuerint(ex eo quia ipe fuerunt
cauſa et perfectio noſtre recreationis)ob hoc ſignifi=
catur ꝙ tua voluntas in omnibus eſt perfecta. nam
propterea ꝙ maximū bonū et ineſtimabile ſequitur
de tua incarnatione/et de tua ſalutifera paſſione(li=
cet tuū corpus mundanis miſeriis ſubmiſeris)volui
ſti illud bonū deducere totaliter ad effectum. ¶Lar
gitor omniū bonorum deus. ſicut tua eternitas om=
nia tempora comprehendit in hoc ꝙ tu es eternus:
ſic oportet ꝙ quecūq; bona ſunt/ comprehendantur
et includantur intra tuam ordinatiſſimā voluntatē:
quam oportet omnia illa velle. vnde cum omnes ho
mines habeant principium/ob id ſequitur ꝙ omnia
bona que ſunt in eſſe: non ſunt intra voluntatis ho=
minis alicuius poteſtatem cum voluntas hominis
habeat cuiuſcunq; boni principium. ¶Domine deꝰ
quando noſtra voluntas eſt in volendo tibi ſeruire
te benedicere / et laudare/tunc merito eſt ipſa cōmē=
danda: eo ꝙ vult laudes impendere et ſeruire illi / a
cuius voluntate omnia bona habent originem ⁊ ꝓ
ceſſum. ſed cum noſtra voluntas eſt magis in dili
gendo/ laudandoq; noſmetipſos q̄ te: tunc volun=
tas noſtra peſſima eſt/et a quolibet rationabili incre
panda. quia vult preferre voluntatem humanā termi
natam/tue diuine: a qua procedūt omnia bona/ſub
cuius eternitate omnia comprehenduntur ac termi
nantur. ¶Iuſte iudex domine ieſu chriſte: q̄ doloro
ſa cruciamina illis perpetuo ſunt parata: qui quaſi
totam voluntatem ſuam habuerunt in volendo va=
nas huius ſeculi voluptates. vnde per tuam miſeri=
cordiam concede omnibus fidelibus chriſtianis/ vt
tota voluntas eorū ſit ſubmiſſa tuo ſeruitio et hono
ri: ita ꝙ te velint prima intentione diligere ſicut de=
cet/ et ſeipſos ſecunda. ¶Domine ſancte deus: qui
in te vere confidentium miſereris. ego humillimus
ſeruus tuus lacrimabiliter te oro: vt tu dirigas velle

meū / poſtq̄ tua voluntas circuit et comprehendit omnia que digna ſunt ad volendum / ſic ꝙ nunq̄ velim niſi ſolum ea que cedant ad laudem et honorem tui nominis glorioſi. ¶Si tu domine deus meam duxeris voluntatem / ita vt nichil velim niſi bona tā tūmodo / que a tua procedunt laudabili voluntate: dabis michi rationem volēdi habere virtutes / quia velle bonū eſt occaſio virtutes acquirendi. ¶Sicut voluntas que eſt amatrix bonorū / eſt virtutes occaſio congregandi: ſic voluntas que eſt amatrix malorū eſt occaſio vicia cumulandi. quare oportet ꝙ volūtas eorum / malorum ſit amatrix / qui viuūt in hoc ſeculo vicioſe. ¶Verax domine in omnibus dictis tuis. cum voluntas noſtra (que eſt finita et terminata) propter bonorū operū inherentiam dirigatur: q̄ excellens eſt et nobilis tua voluntas infinita / et ſine termino / a qua omnia opera bona procedunt / fiunt et diriguntur / tanq̄ ab ea cui reſiſtere nichil poteſt.

¶Pater omnipotens eterne deus: ſicut corda deficiunt ad ſciendum omnia bona / que a tua procedunt omnipotenti voluntate / et ora ſiue labia ad proferēdum illa: oculi ad videndum: aures ad audiendum: ſic omnia deficiunt ad percipiendum virtutes / que ſunt in tua laudabili voluntate / a qua habent originem cuncta bona. ¶Domine deus cū propter tuā volūtatem ordinatiſſimam / bona omnia ſint in eſſe et a tua voluntate non poſſit emanare aliquid aliud preter bonū: tuam clementiam ſuppliciter oramus / vt a voluntate noſtra non procedat ſimiliter niſi bonum / vt euidētiſſime per tuā gratiam cognoſcamur eſſe famuli tui deus.

¶Qualiter a voluntate diuina non procedit peccatum neq̄ culpa.

DEus qui per gratiam ſancti ſpiritus tuorum mentes viſitas famulorum: tibi omnis virtus et benedictio inſit ſemp̄. quia tu illuminaſti intellectum mei indigni famuli tui / ita ꝙ percipio malū culpe in duos modos principaliter eſſe diuiſum. ¶Primus modus mali culpe eſt peccatū / qd̄ ad actum a peccatoribus eſt deductum. ſecūdus modus eſt ipſius culpe priuatio / que ad actum nullatenus poteſt duci. ¶Primus modus quo peccatū generatur / eſt quando quis plus diligit ſeipſum vel ſuū proximū: q̄ te deus. ſecūdus modus eſt omittendo q̄ facere debemus. qui ſecundus modus peccati eſſet: niſi tu eſſes remunerator iuſtorum / vel ſi tu faceres aliquid contra iuſticiā vel contra regulam rationis. ſed iſte ſecundus modus eſt in priuatione / qui nunq̄ ad actum vllatenus poteſt duci: eo ꝙ priuatur tua ordinatiſſima voluntate. at primus modus peccati eſt in actu: eo ꝙ ex volūtate hominū non priuatur. ¶Deus qui vis bonum fieri ab homine a quocūq̄. Cum tu laudari / benedici / et amari ſemper ab omnibus hominibus merearis / quando homo laudat / diligit / vel veneratur aliquid aliud plus q̄ te: imediate in eo accidit malum culpe: eo ꝙ amor ſeu voluntas que in eo eſt / incidentaliter ꝛ irrationabiliter eſt in eo. ſed cū in te domine deus non ſit amor indecēs neq̄ voluntas: probatur ꝙ malum culpe a tua voluntate non oritur nec procedit. Cū tu domine deus / nolis ꝙ res viliſſima pre nobili diligatur / nec illud qd̄ debet ſubeſſe alteri / ei preſit tanq̄ dignius in honore: quia ſi contrariū velles / defectus perfectionis merito eſſet in te. ſed cum tu ſis perfectiſſimus / vtputa cui nichil deficit / oportet neceſſario eſſe perfectiſſimū tuū velle. ¶Omnipotēs et miſericors ſancte deus: cū tu ſcias teipſum eſſe omnipotentem / ſapientiſſimū / iuſtiſſimū / perfectiſſimū / et in nulla virtute deficientē: oportet de neceſſitate ꝙ tua voluntas nichil aliud velit niſi rationabile operari / et nullo modo poteſt deprehendi ꝙ inordinata voluntas cadere in te poſſit. ¶Deus cui perpetuo cūcta viuūt / poſtq̄ in volūtate tua non poteſt peccatum cadere ſiue culpa: oportet tue voluntati ineſſe bonorū operum perfectionem. et cum in ea perfectio ſit bonorum operū: neceſſario ipſi recta ineſt iuſticia. ¶Juſte iudex / qui ſemper iudicas equitatem. cum oporteat ꝙ in tua volūtate perfectiſſima / remuneratio ſit iuſtorū propter bona opera que in hoc ſeculo perpetrarūt: oportet neceſſario in velle tuo rectiſſimo voluntatem eſſe condemnandi ad dānationem perpetuam homines in peccato morientes. ¶Unde niſi voluntas tua eſſet condemnare ad patiēdum penas et cruciamina peccatores: ſequeretur ꝙ in voluntate tua peccatum caderet ſiue culpa. propterea ꝙ ei abeſſet (ſi ita foret) iuſticia. ¶Deꝰ cui nichil ineſt preter virtuoſum ac perfectum. tu es ille in voluntate cuius non eſt vllatenus malum culpe: ob hoc quia voluntas tua non vult aliquid vicioſum / nec reſpectu prime intentiōis neq̄ ſecunde. vnde cum quemlibet oporteat velle quecunq̄ vult / reſpectu alterius iſtarum intentionū / et tu nolis velle peccatum reſpectu alicuius: inde probatur ꝙ peccatum nullo modo a tua poteſt procedere voluntate.

¶Cum tue voluntati inſit ſemp̄ velle bona opera faciendi / et illud velle incedat per viam prime intentionis: oportet ꝙ voluntati tue inſit per reſpectum ſecunde intentionis velle punire peccatores / in peccatorū malicia obſtinatos. ¶Domine ſancte deus: tua benedicta voluntas glorificetur perpetuo / et laudetur. quia ſicut ipſa vult peccatores torqueri grauiter in inferno: ſic ipſa vult ꝙ iuſti in celeſti patria

glorientur. et ſicut tu vis q peccatores torqueantur vt iuſti percipiant melius ſuam gloriam et agnoſcant: ſic vis q iuſti glorientur in beatitudine paradyſi/vt tuam agnoſcant melius bonitatē. ¶ Deus qui es fidelium ſola ſalus/tibi laus et gloria impendatur. quia cauſa quare tu vis q peccatores diuerſis penarum generibus crucientur/eſt iſta: q a creaturis quas creaſti/videaris et cognoſcaris iuſtiſſimus eſſe iudex. Quia propter tartarea cruciamina/tua bonitas cognoſcetur/et iuſtorum gloria ſimiliter paradyſi/atq ex oppoſito inobedientia et transgreſſio peccatorum/et abſq malo pene nichil iſtorum cognoſci ita plenarie potuiſſet. ¶ Domine deus / ſicut eſſet turpe et vicioſum tue voluntati/q in ipſa caderet malum culpe: ſic eēt ei turpe et vicioſum niſi vellet q malum pene eēt in iis qui propter peccata merentur grauiter plecti penis innumerabilibus ac cruciari. ¶ Deus p cuius contemplationē/iuſti eterna beatitudine perfruūtur. tu voluiſti ordinare q propter mala opera peccatorum/iuſtorum bona opera agnoſcantur. vnde propter hanc ordinationem ſunt mala opera peccatorum/cauſa et occaſio qualiter iuſtorum bona opera cognoſcantur. ¶ Cum tu domine deus velis q agnoſcatur eterna beatitudo glorie paradyſi/et ad cognoſcendum eam/gehennales oporteat eē penas: neceſſariū eſt igitur q bona opera habeant occaſionem et cauſam/qualiter cognoſcātur. ¶ Unde cum oporteat eē ordinatum vt cognoſcātur bona opera propter mala: propterea (licet malū culpe/ſcilicet peccatum ſit in actu) non ſequitur q peccatū procedat a tua ordinatiſſima volūtate/imo peccatum deuenit in actum accidentaliter / tu vero ideo id pmiſiſti: qa peccatū eſt illud ppter quod ſuū contrariū cognoſcitur. ¶ Domine deus qui vis q ſolum bona ſint rationabilia congrua: ſi a tua pcederet voluntate q peccatum eſſet in actu ita q propter voluntatem tuam totaliter ad actū deduceretur: ſequeretur q tibi placerent mala opera peccatorū. vnde ſi poſtea eos punires de ſuis actibus male actis: eis pculdubio iniurā irrogares. ſed cū tu ſis iuſtus iudex in omnibus/cuilibet faciens equitatem: oportet vt penas quas peccatores in gehennali voragine patiūtur iuſte et rationabiliter patiantur. ¶ Omnipotens deus ob hoc q homines intelligunt et aſſerunt te eſſe in cunctis omnipotentem: affirmant aliqui fatuiſſimi q niſi peccatū a tua procederet voluntate/tu prohibuiſſes ne peccatum in actū vllatenus duceretur. et propter iſtam erroneam affirmationem qplurimi ſunt decepti: credentes te velle peccatū penitus in actu exiſtere. Unde iſta deceptio et iſte error cadit in eis ex eo quia non habent aſpectum ad ordinationem: in qua oportet eſſe ſeculū ordinatū. neq ad tuam bonitatem: que habet omne peccatum odio/ita q illi nullatenus conſentit. preterea nō cōſiderant neq cogitant / qualiter bonū habet actum ſuper peccatū et non ecōuerſo: in hoc q malū / peccatum eſt ad hoc vt bonū ſit/ꝛ non ecōuerſo. ergo vnū iſtorū eſt occaſio: et alterū eſt occaſionaliter ortum. Unde cū ipſi neſciant in hoc aliquā differentiā aſſignare. propter hoc decipiūtur et ponuntur in errore peſtifero credētes q a tua voluntate peccatū habeat originē ꝛ pceſſum. ¶ Deus/cuius videntur opa manifeſte quāq eſſentia tua ſit inuiſibilis apud omnes. in hoc q peccatū eſt/vt bonū euidentiſſime cognoſcatur: eſt bonū occaſio q malum ſit in actu. vnde licet bonū ſit occaſio / vt malū ſit in eſſe: propter hoc non ſequitur q ex bono procedat malū. vel q a voluntate ſua etiam oriatur. ſed ſequitur tātūmodo q bonū habet actū et dignitatē ſup malum. in hoc q oportet q malum ſit vt bonū ab omnibus cognoſcatur. vnde ſecundum iſtud bonū eſt occaſio: malū autem res occaſionaliter exiſtens. ¶ Per aliam rationem oſtēditur contrariū/ita q bonū eſt res ex occaſione/ꝛ malum eſt occaſio. vnde iſtud ſic eſſe p noticiam demonſtratur. quia propter hoc q tu vis vt bonū cognoſcatur: oportet neceſſario eſſe malū ad hoc vt bonū plenarie cognoſcatur: quia ſine eo minime poſſet eque plene noſci. vnde cum bonū abſq peccato minime noſceretur: propter hoc ſequitur q malum eſt occaſio vt bonū ab omnibus cognoſcatur. quare ſecundū hoc probatur q malum eſt occaſio qua bonū cognoſcitur. et hoc modo bonū eſt res occaſionaliter: et malum occaſio/in hoc q bonū cognoſcitur propter malū. ¶ Illi qui ſciunt et cognoſcunt iſtam differentiam/que eſt inter occaſionem ꝛ rem occaſionatam: poſſunt intelligere et ſcire/ q q̄uis bonum cognoſci non valeat abſq malo: non tamen ſequitur q malum procedat a tua rectiſſima voluntate/ imo ſciunt et intelligunt q malum accidentaliter eſt in eſſe / et exercet eadem prorſus ratione accidentaliter actum ſuū: igitur a tua voluntate nullo pacto cauſatur. Uerum de priuatione venit in eſſe vt ſit bono occaſio vt cognoſcatur a quolibet ppter ipſum. ¶ Deus bonorū omniū retributor: tibi laus et benedictio ſit ſemper. quia velle tuū/conſiſtit circa cumulationem omniū bonorū et inherentiā virtutū vtq eſſe eis tribuere poſſis/ et quia eſt bonū q vt ea que bona ſunt /eſſe bona ab omnibus cognoſcantur: propter hoc procedit ex voluntate tua/q cognoſcantur bona omnia eſſe bona. ¶ Unde cum bona a nemine noſcerentur: ſi malum culpe eſſe priuaretur. oportet de neceſſitate q malum ſit propter hoc vt bonū ab omnibus agnoſcatur. ¶ Quare benedictus ſis domine deus. quia ob hoc q vis vt bonū ſit in eſſe: bonū deuenit in eſſe ſecundū veritatē. at quia malum eſt in actu/ abſq tua virtuoſiſſima

voluntate:ex eo quia permiſiſti illud in actū ꝓduci. in actu idcirco accidentaliter eſt et cōtra quālibet veritatem ſubſiſtit. ¶Deus qui ab inſidijs diaboli nos defendis:tibi benedictio et laus omni tempore prebeatur.qui noſti illud quod eſt ſubiectum/ad volendum et diligendum peccatum:eſſe virtutū defectiuū carens pfectione/⁊ quolibet complemento.vnde cū nullus defectus virtutum inſit tibi/ſed in omnibus ſis vera pfectio ⁊ cōpletio ſingularis.ideo peccatū ſiue malū a tua nō poteſt ꝓcedere volūtate. Quia ſicut omnis creatura poteſtatis creādi eſt totaliter expers atq; defectiua eo ꝙ creare cōuenit tibi ſoli/cum nichil ꝑter te poſſit de nichilo aliquid facere:ſic peccatū eſt in te dn̄e defectiuū ita ꝙ nullo modo poteſt a tua procedere voluntate/que habet perfectionē ꝓpter quam non poteſt habere ꝓprietatem huiuſmodi proceſſus ſeu egreſſionis. ¶Cauſa quare peccatum cadit in voluntate humana/eſt iſta: quia humana bonitas terminatur.vnde ratione ſue finitatis ⁊ termini/eſt voluntaria et appetitiua plurimorū contradicētiū rationi.nam quottidie volumus et affectamus dignitates ⁊ multa alia/que non ſumus digni vllatenus poſſidere. vnde totū iſtud eſt peccatū qd inordinate et indecēter a noſtra voluntate habet originem.Sed cum tua bonitas nequeat terminari/ꝓpter hoc inordinata voluntas irrationabilis/vel idecens nequit cadere in te deus.

¶Qualiter ieſus chriſtus vult eē ſimul verus deus et verus homo.

Deus mortalium vnica ſpes ſalutis/ tibi honor et reuerentia inſit ſemper qui verus deꝰ et verus homo vis eē ſimul:humani generis ob ſalutem. ¶Domie ieſu chriſte cum tu creator et creatura ſimul velis eſſe:patet ꝙ es verus deus et verus homo ſimul/deus inꝗ̃ creator/ homo autem creatura. ¶Hoc modo vis tu domine deus/eſſe verus deus et verus homo ſimul:ita vt diuina natura in humanā nō mutetur/ neq; de ſe in eā alterationem aliquā fieri patiatur. ⁊ de natura humana ſimiliter modo cōuerſo.quia impoſſibile eſt ꝙ natura diuina in humanam valeat alterari: eo ꝙ natura diuina que in bonitate et ceteris virtutibus eſt perfecta non poteſt alterari in rem defectum aliquē patientem/neq; humana natura poteſt in diuinam ſimiliter alterari:eo ꝙ virtutum eſt ꝗ̃plurimū defectiua. ¶Sanctiſſime domine:pre omnibus metuende/te laudet omnis ſpiritus in eternū. quia tu voluiſti ſimul eē verus deus et verus homo.nam tu voluiſti creare in eſſe infantulū in vtero beate virginis glorioſe.et in eodem tempore ſimul ille effici voluiſti.et voluiſti eſſe deus ſimiliter queadmodū fuiſti ab eterno:et ita ex volūtate tua proceſſit: ꝙ verus deus et verus homo tanꝗ̃ omnipotens eſſes ſimul. ¶Cū tu domine deus / verus deus et verus homo eſſe ſimul voluiſti/quid tue reſiſtere potuit voluntati? ꝓculdubio nichil.cum tibi creatori nulla valeat reſiſtere creatura/et precipue cum nichil niſi rationabile/a tua ꝓceſſum habeat voluntate. ¶Si prohibere tibi aliquid potuiſſet/ꝙ non eſſes ſimul verus deus et verus homo / poſtꝗ̃ a tua proceſſit ordinatiſſima voluntate:ſequeretur ꝙ tua voluntas careret pfectione plenarie poteſtatis.vnde ſequeretur ſi non eſſet omnipotens/ꝙ virtutum defectū aliquē pateretur. vnde cum ſit impoſſibile/ꝙ defectus aliquis ī te cadat.probatur ꝙ tu potuiſti eſſe ſimul deus et homo poſtꝗ̃ hoc a tua rationabili voluntate proceſſit.

Deus bonorum omniū augmentator. cauſa quare tua volūtas deducit ad complementum et perfectionem quicquid vult/eſt iſta.quia omnes virtutes q̄ ſunt ī te/plenarie ſunt perfecte.ita ꝙ nulla perfectio abeſt eis. ¶Cum ergo domie deus / omnes virtutes perfectiſſime inſint tibi/⁊ in te ſit amor/poteſtas miſericordia / iuſticia / et ſic de alijs virtutibꝰ: oportet neceſſario ꝙ quicquid tu vis / perueniat ad effectum. ¶Poſtꝗ̃ tu pater miſericordie/vis eſſe ſimul verus deus et verus homo / et hoc potes eſſe poſtꝗ̃ vis: valde miror de infidelibus/qui nullo modo volunt fidem adhibere/ꝙ tu verus deus et verus homo ſimul poſſis eſſe.quia iam impoſſibile ponūt tibi/quod non eſt tibi vllatenus imponendū / maxime de re que in te rationabiliter poteſt eſſe. ¶Dn̄e deus omnipotens et eterne infideles qui nolunt fidem vllatenus adhibere ꝙ tu verus deus et verus homo ſimul poſſis eſſe:errant et a via veritatis deuiant in duobus/primo propter curſum naturalem: ſecūdario propter alterationem. ¶Primo modo errant quia non intelligunt ꝙ ſecundum curſum nature poſſit fieri te verum deum ſimul et verum hominem eſſe poſſe / et quia non poſſunt inuenire penes ſe/iſtud naturaliter eſſe poſſe: ꝓpterea nō poſſunt ad hoc fidem aliquatenus adhibere. Unde ipſi non credunt aliquid poſſe fieri/niſi naturaliter illud fiat: quare ergo non credunt ſimiliter ſeculū non de nichilo eſſe creatum/et nunꝗ̃ diem iudicij eſſe futurum. nam credere ꝙ ſeculum de nichilo ſit creatum et ꝙ dies iudicij ſit futurum:eſt contra curſum credere naturalē. vnde ſicut ipſi ꝓpter curſū nature ſūt increduli/ꝙ tu ſis deꝰ ⁊ homo:ſic ꝓpt curſum naturalē deberēt equa ratiōe eē icreduli/et penitꝰ dubitare/ꝙ mūdus de nichilo ſit creatus et ꝙ vnꝗ̃ ſit reſurrectio mortuoꝝ. Scd̄o modo facit deuiare incredulos

alteratio ac penitus errare. quia putant nos credere ꝙ in humanam naturam deitas alteretur et ecõtra: et q̄a iſtud inueniũt eē īpoſſibile/ ⁊ ꝯtrariũ ratiōi: nolũt credere ꝙ tu verus de⁹ et verus homo ſimul poſſis eſſe. Unde de ipſis q̄plurimũ eſt mirandum: qui noſtre credulitati fatuitatem inopinabilem tantam prebent. quia ſicut ipſis impoſſibile hoc videtur ⁊ diſſonũ rationi: ſic ſimiliter videtur nobis impoſſibile/ imo a noſtra credulitate totaliter eſt alienũ. ¶ Benigniſſime domīe/ qui bona omnia tuis famulis cõfers gratis. ſicut infideles dubitant ꝙ tu verus deus et verus homo ſimul poſſis eſſe: eo ꝙ te cõtra curſũ nature/ credũt agere nichil poſſe. ⁊ quia credunt nos aſſerere: ꝙ deitas in humanã naturã/ ſit penitus alterata: eque poſſent ſecundũ aſpectum tuarũ virtutũ/ id ſimiliter dubitare. Nam ſi ipſi inuenirent te ſecũdũ tuã bonitatem et ceteras virtutes tuas/ eſſe in aliquo vicioſum vel virtutum defectiuũ: eo ꝙ tu verus deus et verus homo ſimul velles eſſe: ſic deberēt dubitare an tu deus et homo ſimul velles eſſe. quia tu non vis/ neq̄ velle debes/ in te eē aliquid vicioſũ vel cõtrariũ rationi. ¶ Unde poſtq̄ increduli qui nō credũt te verũ deũ et verũ hominē eē poſſe/ non poſſent inuenire tibi eſſe aliquod viciũ/ licet verus deus et verus homo ſis ſimul: deberent credere ꝙ tu es ſimul verus deus ⁊ verus homo/ ⁊ eo amplius cũ ipſi inuenirent ⁊ ꝑciperent/ maximũ bonũ ſequi ex eo q̄a tu es ſimul verus deus et verus homo. ¶ Omnipotens rex eterne/ cauſa cur infideles decipiuntur ī hoc ꝙ nolunt credere te ſimul eſſe verũ deũ ⁊ verum hominē/ eſt. quia ipſi dubitant citius in poteſtate tua ſi fieri poſſit ꝙ tu ſis ſimul verus deus et verus homo: q̄ meditentur vtrũ ſit rationabile/ nec ne. ¶ Domine deus: cum tu ſis omnipotens/ et nichil velis agere: niſi ea que ſunt conſona rationi: oportet vnũquēq̄ credere/ te agere poſſe cuncta: poſtq̄ te illa agere ratio requirat ac expetat. anteq̄ igitur aliquis dubitet ꝙ tu humanam naturã valeas aſſumpſiſſe: oportet eũ conſiderare vtrũ ſit rationabile aut non ꝙ tu carnem humanã debeas aſſumpſiſſe. ⁊ poſtq̄ quis inueniat eſſe rationabile atq̄ iuſtum: oportet adhuc eum plus credere te ſimul verum deum et verum hominem eſſe poſſe. quia in tua voluntate eſt vt quicq̄d ſit rationabile: ab ea procedat. ¶ Unde ſi infideles illud penſitarent/ ipſi inuenirent et perciperēt intellectuali cogitatōne: ⁊ velle eſſe hominem te congruo debere/ ac ſimiliter eſſe poſſe. et poſtq̄ tu debes eſſe homo et potes: debet a quolibet aſſeri et credi te verum deum ⁊ hominem eē ſimul. ¶ Domīe deus: qui debes pre omnibus honorari. ſi infideles qui in tua incarnatione fidem nolunt aliquatenus adhibere: cognoſcerent ⁊ perciperent maximã virtutem ⁊ dignitatem quam habet finalis cauſa circa imaginationem intellectualem aſſumptionis tue humanitatis: ipſi de incarnatione tua minime dubitarent. q̄a in hoc ꝙ cauſa finalis ſiue ratio deſcendit a potentia rationali: eſt nobilior cauſa et ratio in homine q̄ imaginatio: eo ꝙ potentia imaginatiua ſubeſt rationali potentie. ¶ Unde ꝓpter hoc intellectus humanus percipit multo melius et intelligit propter cauſam et rationem: q̄ ꝓpter imaginationē. quia quando deeſt imaginatio ad aliquid imaginandũ: ad intelligendum/ aut credendũ ſufficit intellectus. nam imaginatio deficit: ꝙ tu debeas velle quicquid ratio vel cauſa exigit ad volendum. ſed intellectus intelligit fieri hoc debere: et ꝙ ſit verum vt maior certitudo habeatur propter rationem q̄ ꝓpter imaginationem: ꝓbatur in hoc ꝙ nulla imaginatio poteſt percipere / qualiter aliquid poſſit creari de nichilo/ vel aliquis poteſt imaginari ſimiliter quonam pacto corpus humanũ diſperſum in cinerē ⁊ athomos: poſſit in die iudicij in idem corpus (quod prius erat cum eſſet in hoc mundo) reduci. ſed humana ratio ſufficit ad intelligendum et percipiendum qualiter poteſt fieri ꝙ aliquid de nichilo ſit creatum: et qualiter corpus humanũ eſt ſimiliter illud idem poſt reſurrectionem: quod fuit proculdubio in hoc mundo / poſtq̄ ratio percipiat ꝙ tu cauſam ratiōabilem habeas de nichilo cuncta creandi. ¶ Unde cum infideles imaginantur tuam incarnationem/ et virtus imaginatiua eis dare nequeat complementũ/ quomodo tu verus deus et verus homo ſimul poſſis eſſe: nolunt credere te verum deum ⁊ hominem poſſe eſſe. ſi vero recurrerent ad potentiã rationalem/ que ſemꝑ reſpicit rationem: ipſi inuenirent ꝙ merito rationabiliter et de cõgruo debes velle te verum deũ ⁊ hominem ſimul eſſe. ¶ Tibi clementiſſime domine omnis laus et benedictio tribuatur: qui honoraſti potentiam rationalem pre potentia imaginatiua. quia ꝓpter hoc ꝙ potētia rationalis imaginatiue dominat̄: quicq̄d ſcitur vel intelligitur ꝑ viam rationis/ eſt in maiori firmitate et certitudine: q̄ ea que poſſunt percipi ꝑ viam imaginationis. nam imaginantur tantũmodo ſenſitiua. ¶ Unde totum iſtud eſt ex eo: quia in tua voluntate cõſiſtit quicquid eſt rationabile ad volendum/ et de quocũq̄ eſt cauſa efficax vel occaſio: vt a tua voluntate procedat. ſed in homine eſt defectus virtutum maximus/ et abundat in eo miſeria: propter quam deficit imaginatiua potentia/ ad imaginandum ea que ſoli conueniunt rationi. ¶ Verax domine miſericors et benigne: ſi infideles qui te carnem humanã dubitant aſſumpſiſſe/ ꝑciperēt naturam potentie rationalis/ ⁊ naturam defectus potētie imaginatiue: nō in imaginatione potentie termino reſiderent. quia cauſa ipſius dubitant/ in quibus deberent minime dubitare. et impedit eos ad procedendum vltra. qui ſi vltra procederent / intelligerent per virtutem rationalis potentie (q̄ mediante

intellectu illumĩat ebetatos) ꝙ omne illud decet a te
fieri/et a tua ꝓcedere volũtate: qꝺ vis exigit ratiõis.
¶ Glorioſiſſime dñe cui ſeruire in hoc ſeculo eſt re-
gnare. infideles qui dubitant te verũ deũ ⁊ hominẽ
eſſe ſimul cur nõ ꝑſcrutanꝰ vtrũ ſit ratiõabile aut nõ:
a tua ꝓcedere volũtate/ ꝙ natura diuina hũane na-
ture ſimul fuerit vnita? Et ſi ipſi forte inuenerint tuã
volũtatẽ eſſe in hoc aut in aliquo alio vicioſam: val
de eſt rationabile ꝙ ipſi minime credant vel aſſerãt te
verũ deũ ⁊ hominẽ eẽ ſimul. ſed ſi ipſi ad hoc vt tu ſis
ſimul verus deus ⁊ verus homo/ nõ inueniãt tuã vo
luntatem eſſe in aliquo vicioſam/aut virtutum defe
ctiuã. vnde ꝓuenit eis tante incredulitatis infideli-
tas: ꝙ nequaꝙ̃ velint credere te verum deũ et homi-
nẽ eſſe ſimul? ¶ Si increduli tue attribuerent volun-
tati/ ꝙ ab ea deberet ꝓcedere quicq̃d eſt rationabile
ad volendũ: ipſi euellerent errorẽ (in quo ſunt) ſua lu
mina excecãtem. ⁊ illumiarenꝰ gratia ſpiritusſancti:
q̃ deducit vnũquẽq; ad eternã gloriã paradyſi. ¶ Do
mine ieſu chriſte / cum tu verus deus et verus ho-
mo ſimul velis eſſe/et ſit ratio ⁊ cauſa efficax huiuſ-
modi tue volũtatis: oẽs debẽt cõfiteri corde / animo
atq; verbo/te verũ deũ ⁊ hominẽ eſſe ſimul. nã poſtꝙ̃
exigit ratio vt ſis ſimul verus deus ⁊ homo: oportet
te neceſſario id velle. ⁊ cũ velis ad actum hoc ducen
di/habes plenariã poteſtatẽ. ¶ Dñe deꝰ/quotiẽſcũ-
q; cadit in hominibus dubium ꝙ tu verus deꝰ ⁊ ve
rus homo ſimul poſſis eẽ: iſtud viciũ ineſt eis / ex eo
q̃a imaginatiua potentia tunc vtũtur. ſed quãdo ipſi
habẽt recurſum ad rationalẽ potentiã / ꝓpter quã vi
dent cauſam efficaciſſimã rationis: ipſi intelligunt ꝙ
tu es ſimul verus deus et verus homo. ¶ Ego indi
gnus famulus tuus hilariter et deuote gratias ago
tibi dñe ieſu chriſte. quia tu dediſti michi gratiam/ ꝙ
iſtã diſtinctionẽ (quã habeo pre manibꝰ) ꝑficere po-
tui ⁊ cõplere. ⁊ ſpero fiducialiter in te/ ꝙ tuo auxilio
mediante: cõplebo alias q̃ ſequũtur ad honorem et
gloriam tui deus.

¶ Incipit decimaquarta diſtinctio/in qua tra
ctatur de diuino dominio ¶ Qualiter eſt con
cinnũ rationi ꝙ dominus deꝰ ſit ſũmus: ꝓpꝰ
ſui nobilitatem et excellentiã.

DEus cuius dominio ſubiacet totus
mundus/tibi oĩs laus et benedictio
ſit ſemper. quia valde dignũ eſt ⁊ cõ-
ſonũ rationi/ ꝙ tu toti ſeculo domine
ris: poſtꝙ̃ tu es eternus et infinitus.
et omnia p̃ter te habent p̃ncipiũ/ cer-
toq; cõſumẽtur termino. ¶ Dñe deꝰ cũ infinitas et
eternitas ꝓprie inſint tibi/nobis vero finitas ac p̃n-
cipiũ: valde eſt decẽs et rationabile/vt ea q̃ habẽt p̃n
cipiũ atq; quodãmodo finẽ/ſeruiant et ſubdanꝰ rei
infinite eterne/⁊ p̃benti omnibus complementum.
¶ Unde benedicta ſit dñe deus tua maxima boni-
tas. nam ꝓpter magnitudinẽ virtutũ/et ſũme nobili
tatis q̃ eſt in te: oportet te dominari omnibꝰ: q̃bꝰ tua
nobilitas ⁊ virtutes debent merito dñari. ¶ Deꝰ cu
ius magnificentie non eſt numerus/cũ tu ſis ita om
nipotens ꝙ habes poteſtatẽ ſuꝑ oĩa q̃ ſunt/et q̃ fu-
tura ſunt: iuſtum eſt atq; dignũ ꝙ tu omnibꝰ domi-
neris ratione tue maxime poteſtatis/ ꝓpter quam di
gnus es omnibus dominari. ¶ Dñe deus/cum in te
ſit omnis sciẽtia et omnis ſapiẽtia/ita ꝙ abſcondi a
tua ſcientia nichil poteſt: ⁊ nichil preter te habet ꝑfe-
ctam ſcientiã aut ſapientiã: dignũ eſt ⁊ cõſonũ ratio
ni/ ꝙ tu omnibus domineris/ ⁊ vt oĩa tuo omnipo-
tẽti dominio ſint ſubmiſſa. ¶ Miſericors dñe ⁊ ſal-
uator cũ omnis eq̃tas ſit in te ac iuſticia/nichilq; tue
equitati vel iuſticie valeat cõꝑari: ratio exigit ⁊ oſtẽ
dit ꝙ tu es dignior ſine cõꝑatione aliqua vt toti mũ
do debeas dominari ꝙ̃ aliquid aliud qꝺ nũc ſit vel
deceſo vnꝙ̃ poſſit eẽ. nã dominiũ non ꝑtinet ad rem
equitatis vel iuſticie defectiuã. ¶ Dñe deus cui oĩa
cordis intima patent. euidẽter poteſt ꝓbari ꝙ tu es
dominus omniũ rerũ/firmamẽti/elemẽtoꝝ/anima-
liũ/metalloꝝ/vegetabiliũ/ ⁊ ceteroꝝ omniũ: poſtꝙ̃
tu ſolus oĩa hec creaſti. Unde q̃a tu oĩa creaſti/ ⁊ pro
pter tuas virtutes cũcta cõſeruas in eẽ: quis dubitat
quin omnibus his debeas dominari? ¶ Cum tu pa
ter omnipotens ſis ita ꝑfectus in cunctis virtutibꝰ:
ꝙ nullus intellectus humanus tuã valeat cõprẽdere
bonitatẽ/nec alias v̾tutes tuas: eſt valde dignũ ⁊ cõ
ſonũ rationi ꝙ tu ſis dominus omniũ rerũ creataꝝ:
⁊ omniũ ad creationẽ debentiũ ꝑuenire: eo ꝙ plena-
rie in virtutibus omnibus es ꝑfectus. ¶ Cũ tu excel
lentiſſime dñe merearis eſſe dominus omniũ rerum
tam viſibiliũ ꝙ̃ inuiſibiliũ/ propter ꝙ̃plurimas cau
ſas efficaciſſimas ſupradictas: vehemẽter miror de
hominibus quonã modo poſſit eſſe: vt ipſi verecun
dẽtur tibi ſeruire/ ⁊ mandata tua in hoc ſeculo obſer
uare. quia quaſi maior pars hominũ verecundatur
tibi ſeruitia impendere atq; laudes. nam alij deridẽt
alios ⁊ ſubſannãt/cum tibi conãtur in hoc ſeculo fa
mulari/ ⁊ ſe ſubijcere tuis iuſſis. ¶ Si forte dñe deꝰ/
tu non eſſes dignus omnibus dominari ꝓpter defe
ctus aliquos/ quos eſſet in te tanꝙ̃ vicia inuenire:
non eſſet mirandũ ſi homines verecundarenꝰ tibi in
hoc ſeculo ſeruire. cum autẽ nichil vicioſum poſſit in
te aliquatenus inueniri/verũ ꝑfectiſſima virtutũ ple
nitudo: ꝙ̃plurimũ eſt mirandũ/cũ aliquis verecũda
tur tibi tanto domino deſeruire. ¶ Uenerabilis do-
mine/cum tu famulis tuis/pietatis/ miſericordie/ ⁊
gratie ſis fauorabilis tributor/ ⁊ exiſtas mirabilis in
omnibus donis tuis: valde eſt imputandũ illis/ ⁊ ꝓ
merenꝰ redargui a quocũq; / qui tibi ob verecũdiam
mortalium deſiſtunt laudes et ſeruitia impendere in.

hoc mũdo/ nõ habẽtes ĩ memoria quotidiana bene ficia que recipiũt tue largiflue bonitatis. ¶Glorioſiſſime dñe deus noſter tuũ ſanctiſſimum dominiũ non mouetur nec mutaẽ neq3 corrumpitur aut in ali quo alteratur: imo ſtat ⁊ perſeuerat firmiter ⁊ cõſtan ter/ita vt nullum aliud dñium eſt dignũ in eſſe ſubſiſtere niſi dñium tui deus ¶Cũ oẽs alie dñationes mutantur/alterantur/⁊ corrumpuntur/ preter tuam ſolummodo ſanctiſſime deus: propter hoc eſt rationabile vt nulla alia dñatio ſit in eſſe niſi ſolũ tua que eſt digna oĩbus aliis dñari. ¶Pater omĩpotẽs glorioſiſſime: tibi laus ⁊ gloria ꝑpetuo tribuaẽ. quia ſicut nos meremur tuo ſubeſſe dñio/⁊ eſſe tui poſſeſſio poſſeſſoris: eo ꝙ ſumus valde miſeri/ fragiles/⁊ inanes: ſic dñe/⁊ multo melius mereris eſſe dñs: ꝓpter glorioſiſſimã ꝑfectionẽ tuarũ virtutũ a tua procedentiũ deitate. ¶Deus vita indeficiẽs beatorum. palam oſtẽditur ⁊ apparet ꝙ tu debes eſſe dñs ⁊ nos ſerui: cũ nos quicq̃d boni ineſt nobis a largitate tuorum munerũ recipiamus: ⁊ ſic nobis influis ĩceſſanter ſicut ipſis riuulis fons viuus. ¶Sicut plurimis rationibus oſtẽditur ⁊ apparet: ꝙ tu non debes neq3 potes eſſe ſubmiſſus alicui creature: ſic plurimis rationibus oſtẽditur: ꝙ nos nõ debem⁹ tibi dñari / aut quecunq3 alia creatura: imo debem⁹ eſſe ſubditi tuo dñio: tanq̃ ei q̃ nos de nichilo creauit. Quia ĩpoſſibile eſt ꝙ tu qui es infinitus/etern⁹/innocẽs/ virtutibus ꝑfectiſſimus/⁊ cõpletus: creature alicui ſis ſubmiſſus. q̃a oĩa preter te carẽt predictis virtutibus: et ceteris quibus tua diuina eſſentia ꝑficitur ab eterno. ¶Sanctitas ⁊ gl'ia pater honorabilis tuo dñio tribuatur. q̃a ĩtãtũ exigit cauſa rationabilis atq3 iuſta vt tu oĩbus dñeris: ꝙ iuſtũ eſt ⁊ dignũ: vt tu malorũ eque ſis dñs queãdmodũ bonorũ. ¶Unde cũ nos ſimus tam viles ⁊ culpabiles tibi deo: nõ eſt iuſtum vel dignũ (quantũ de nobis eſt) ꝙ hũana species ꝓpter ſui quidẽ fragilitatẽ ⁊ miſeriam tantã habeat dignitatẽ: vt tuo dñio ſit ſubmiſſa. ſed propter hoc ſolum: quia tu ſolus dignus es oĩbus dñari. quare ob hoc ſeq̃tur: ꝙ licet nos ſimus fragiles atq3 viles/tuo ſubeſſe dñio debeamus. ¶Omnes gẽtes debent de tuo dñio ⁊ de ſua ſeruitute ſimul q̃plurimũ gratulari. q̃a maior gratia ⁊ maius bonũ qḋ poſſit eſſe ĩ aliquo famulo ſeu cliente aliquo: eſt quando habet bonum dominũ/ nobilem/⁊ potentẽ. ergo valde debẽt eſſe vniuerſi populi hilares ⁊ iocundi. q̃a tanto dño ita nobili ⁊ potẽti (ſicut tu ſolus es) in hoc ſeculo famulantur. ¶Ploremus oẽs igitur ⁊ profundamus doloroſa ſuſpiria e noſtris cordibus coram te domino noſtro ieſu chriſto: q̃a fere omẽs cecidim⁹ in iſtud peccatũ grauiſſimũ/qḋ cõiter ledit oẽs: nã ſinguli fere noſtrũ ſeruiuim⁹ duob⁹ malis dñis in hoc mũdo: ſcilicet demoni ⁊ cupiditati/que radix omniũ eſt malorum. vnde valde ſumus a te dño increpandi. nam famulati ſumus iſtis duobus peſſimis tyrãnis: tuũ ſeruitium ⁊ dominiũ propter eorũ ſubiectionẽ poſtponentes. ¶Si nos dñe deus in hoc mundo fuiſſemus rationabiliter conuerſati: tale predictũ ſeruitiũ (ſcilicet demoni et cupiditati) nullaten⁹ feciſſemus. eſt enim demon creatura vſq3 adeo maligna ⁊ culpabilis: ꝙ eſſe dñs non meretur: imo meretur ſua malicia captiuari: ⁊ penis ꝑpetuis grauiẽ cruciari. ¶Si nos etiam veritati ſeu rationi acquieuiſſemus: nr̃as aĩas carnalis cõcupiſcẽtie minime feciſſem⁹ ſeruas. nam quicunq3 ſequũtur carnalẽ concupiſcẽtiam ſui corporis: ĩ ſua carne ꝑpetuo puniẽtur. vnde q̃ male dictus eſt ſeruus q̃ puniẽ propter cõplenda turpia deſideria dñi ſui praui. ¶Honor/laus/⁊ magnificẽtia tibi dño inſit ſemꝑ: q̃a valde eſt tedioſum ⁊ laborioſum cuilibet ſeruo quãdo dños habet plures/⁊ maxime quãdo illi ſunt abſq3 iuſticia/veritate/⁊ miſericordia venie conſequẽde. vnde quãto ſeruus plures dños peſſimos ſibi facit: tanto plus ſuos dolores et labores ſibi multiplicat ⁊ augmẽtat ¶Cũ ego pater clementie feceri innumerabiliũ viciorũ aĩam meam eſſe ſeruã: meq3 ſubdideri q̃plurimis vilibus ⁊ inſipientibus hoĩbus in hoc mundo: vt ab eis diligerer et laudarer: iuſtũ eſt ⁊ dignũ: vt non tantũ meũ ſit ſeruitium in hoc ſeculo factũ fruſtra: ſed vt ꝑpter ipſum penã ſuſtineã in hoc ſeculo vel futuro. quia iuſtũ eſt ꝙ ſicut ego feci michi q̃plurimos peſſimos dños in hoc mundo: ſic puniar plurimis ⁊ grauibus afflictionibus ⁊ tormẽtis. ¶Sed ſicut ſeruus captiuat⁹ grauiter cruciatus/fugit ſuũ malũ dñm ⁊ peruerſum: ſic ego fugio oẽs meos dños vicioſos/eis abrenũciãs et omnibus põpis ſuis. ⁊ cõfiteor ⁊ cõcedo ꝙ impendi debet omne dñium ⁊ ſeruitiũ tibi ſoli: qui nos de non eſſe ad eẽ gratioſe pater omĩps deduxiſti. ¶Domine de⁹/cum ratio ⁊ iuſticia nobis indicent ⁊ oſtendant ꝙ tu perenniter nobis debeas dñari: rationabile eſſet ꝙ aĩa q̃ eſt melioris conditionis q̃ corpus dominaretur corpori: ⁊ preeſſet. vnde cõcede ꝓpici⁹ nobis (licet indignis) tuis famulis vt noſtre anime noſtris corporibus dñentur: ⁊ vt corpora eis tanq̃ ſubmiſſa in oĩbus famulentur ¶Nã ſi noſtre anime corporibus dominẽtur: nos erimus ab omnibus malis dñis liberati. ⁊ non erimus ſubmiſſi alicui principatui vel ſeruitio niſi tuo cui debet ſubeſſe oĩs merito creatura. ¶Tuo igitur dño omnis laus et gloria tribuaẽ: ⁊ oĩbus aliis dominiis miſeria et fragilitas agnoſcantur: ſi dominia dici poſſunt. quia vt probauimus pluribus rationib⁹ antedictis iure debes omnibus dominari: ⁊ oĩa ſubeſſe tuo dño iure aſtringũtur: qui es creator omnium atq3 deus.

¶Qualiter deus meretur eſſe dñs omniũ creaturarũ eo ꝙ ipſe eſt benefactor omniũ.

DEus qui propter tua beneficia mere-
ris omnibus dn̄ari/tibi honoꝛ ⁊ reue
rentia tribuatur.q̇a ꝓpter hoc ꝙ tu ſo
lus dignus es eſſe dn̄s oīm:⁊ oīa tuo
parere dn̄io atqꝫ ſubiacere/voluiſti da
re eſſe nobis omnibꝰ:vt tu nobis do-
mineris ⁊ ceteris creaturis.vnde cū nos a te eſſe re-
ceperimus:dignum eſt vt tibi perpetuo famulemur.
¶Omnes debemꝰ pariter confiteri ꝙ tu debes me-
rito ⁊ rationabiliter preeſſe ac dn̄ari.q̇a nichil aliud
preter te ſuſtinet nos in eſſe:niſi enim tu ī eſſe noſtro
pater miſericoꝛs nos ſuſtineres:omēs deleremur de
ſtatu viuētiū:⁊ redigeremur proculdubio in nō eſſe.
¶Cum tu dn̄e deus nobis omnia noſtra neceſſaria
ſubminiſtres:dignū eſt idcirco ꝙ te verum noſtrum
dn̄m agnoſcamus/cū ſine tua prouidētia nobis de-
ficeret eſſe noſtrū ¶Fons luminū ſancte deus tu me
reris propter tua beneficia que nos a te recepimus
dominꝰ noſter eſſe.quia tu es ille qui facis arbores
ferre fructus:vt nobis in hoc ſeculo ſint in cibum.et
eodem modo de ſeminibus.⁊ tu creas aīalia irratio
nabilia vt eorum quoqꝫ carnibus veſci valeamus.et
ſic de omnibꝰ aliis q̄ ad noſtrum humanū ſeruitium
ſunt creata. ¶Item dn̄e tu debes eē dn̄s omniū alia
ratione.quia tu congruis tēpoꝛibus tribuis pluuiā/
ventos/frigoꝛa/⁊ caloꝛes:a quibus procreant̄ omīa
ex quibus nos victū ſumimus:tua tamē diuina gra-
tia mediante.¶Dn̄e deus qui oībus prouides ſua
neceſſaria in hoc mundo.tu cōfers predicta omnia
et multo plura hoībus:vt in hoc ſeculo valeāt vti vi
ta.vnde cum nullus alius preter te/predicta oīa poſ
ſit dare:dignū eſt ⁊ cōſonū rationi ꝙ tu ſolus nobis
omnibus dn̄eris/ac ceteris creaturis.¶Deꝰ dn̄ans
cunctis nationibꝰ huius mundi.ſicut propter bene-
ficia que hoīes a te recipiunt in hoc mūdo : eſt dignū
et iuſtum ꝙ tu oībus dn̄eris:ſic ꝓpter tuū dominiū
eſt dignum ⁊ iuſtū ꝙ tu venereris/benedicaris/ lau-
deris/⁊ ab omnibꝰ obſequia recipias atqꝫ ſeruitia.
¶Pater miſericoꝛs deus/tuū ſanctiſſimū dn̄iū ſem
per prouidet ſuis ſubditis oīa ſua neceſſaria:⁊ mini-
ſtrat omnibꝰ illis modis qui eis inferūt ſuum cōmo
dum ⁊ ſalutē.ſed dominiū demonis ſemꝑ infert ſuis
ſubditis per peccatū/omne malū ⁊ q̄duis etiā detri-
mentum:⁊ plus illos cruciat qui libētius ei ſeruiunt
in hoc mundo.¶Dn̄e deus humani generis recrea-
toꝛ:benedictū ſit tuū dn̄ium nunc ⁊ ſemꝑ.quia tuum
dominiū nō eſt ſimile dominiis regū vel principum
huius mūdi.nam pṙcipes vel magnates volūt ſuis
ſubditis(non vt eis proſint ſed vt preſint)ſpōte vel ꝑ
violentiā dn̄ari ⁊ non ſemꝑ remunerant ſeruitia ſibi
facta:neqꝫ ſciūt intētionibus hoīm reſpōdere:ſed tu
dn̄aris eis vt ipſis preſis ⁊ proſis ſimul ad ſalutē:et
vt vnūquenqꝫ remuneres ſecūdū ſua merita ⁊ opera
que fecerit ī hoc mūdo .¶Deus q̄ es ſola gloria bea

toꝛum.ſicut ſeruꝰ qui recipit maxima mun era/⁊ ma
ximos honoꝛes a ſuo dn̄o:tenet̄ diligere ⁊ velle vti-
litatem ſui dn̄i ⁊ honoꝛem:⁊ ꝙ preliet̄ amoꝛe ipſius
contra quēcūqꝫ in eū inſurgentem adeo fideliter: vt
amoꝛe ipſius non dubitet moꝛtē pati.ſic ⁊ ſine com-
paratione aliqua melius tota humana ſpecies tene
tur exaltare poteſtatē tuam/dominiū ⁊ honoꝛē:ita ꝙ
non metuat pati vltimū ſupplicium pro exaltatione
tui nominis glorioſi. ¶Deus cuius dn̄io vniuerſe
ſubiacēt creature.Sicut precones modico precio cō
ducti clamant per vicos/compita/⁊ plateas:ſic nos
et multo melius qui ſumus a te ineſtimabili cōducti
precio ⁊ mercede:debemus clamare ⁊ annūciare vni
uerſis barbaris nationibus tuū dominiū benedictū.
¶Pater miſericoꝛs ⁊ benigne/quāto tu ſcis teipm
ſine comparatione oībus terrenis dominis dignio
rem:tanto maioꝛa beneficia confers nobis. ſed totū
contrariū eſt de pluribus peſſimis terrenis dn̄is hu
ius mūdi:q̇a quāto ſe ſentiūt honoꝛe aliis dominis
digníoꝛes/tanto plus credūt ſe ad faciendum bona
ſuis ſubditis excuſatos.¶Gratioſe dn̄e/ v̄tutū om
nium cōplementū quo maioꝛa ſine ꝓpoꝛtione bene-
ficia nobis confers:q̄ꝫ alij dn̄i huius mundi ac meliꝰ
noſtra neceſſaria ſubminiſtras:eo magis iure tene-
mur recognoſcere tuū dn̄ium atqꝫ tuū poſſe . ¶Ve
rax famulus ⁊ fidelis:quāto ſuus dn̄s maius benefi
cium ei confert: tanto plus ſe cognoſcit obligatum ⁊
ſubmiſſum ad faciendū illi ſeruitiū ⁊ honoꝛē.⁊ quan
to plus videt ⁊ noſcit ſeipſo eſſe ſuū dominū melio-
rem:tanto plus debet ſubeſſe hūiliter ſuis iuſſis atqꝫ
preceptis.¶Sed aliter eſt de infideli famulo ⁊ falla
ci.quia quāto plus ſuus dn̄s manū ei poꝛrigit afflu-
enter:tanto magis ſuis inobediēs eſt preceptis:⁊ eo
plus ipſi vult in omnibus adequari : eiqꝫ inuidet de
maioꝛis excellentia dignitatis.¶Eterne dn̄e bono
rum oīm cōplementū. Tuū excellētiſſimū dominiū
eſt ita honoꝛabile/nobile/atqꝫ dignū:ꝙ nullus intel
lectus humanꝰ poſſet exiſtimare vel cogitare onus
maximi debiti quo ratione tui excellentiſſimi domi
nij ſumus q̄ꝫ plurimū onerati.Quia ſicut nullus ītel
lectus humanus poteſt ītelligere copiā gratiarū ſeu
bonoꝛum que tu humano generi ꝑegiſti : ſic nullus
intellectus humanus poſſet intelligere aut cogitare
cauſam efficaciſſimam rationis ſiue debitum quod
nobis impoſuiſti:vt te cognoſcamꝰ ⁊ cōfiteamur ve
rum dn̄m deū noſtrū.⁊ hoc ꝓpter maxima bona que
in hoc ſeculo nobis cōfers.¶Vehemēs ratio dictat
nobis ꝙ tu mereris pater piiſſime nobis oībꝰ dn̄ari.
eo ꝙ tu dimittis nobis grauiſſimas culpas nr̄as: et
quia tu ſemꝑ nobis in oībus noſtris neceſſitatibus
ſubueniſ ⁊ ſuccurris.vnde talē dominū gentes dili-
gant ⁊ metuant vniuerſe:qui nunq̄ꝫ in anguſtiis po-
ſitos ſuos famulos derelinquit.¶Domine deꝰ q̄ vo
cas quotidie tuis ſanctis admonitionibꝰ ad penitē-

tiam peccatores.ſicut eſt maioꝛ neceſſitas que in ho
mine poſſit eſſe ꝙ nõ ſit ſubdit⁹ demoni per peccatũ:
ſic maioꝛ neceſſitas que in hoïe poteſt eſſe/eſt vt tu
ſolus ei⁹ in hoc ſeculo ſis poſſeſſoꝛ:vtꝫ dũtaxat tuo
dominio ſit ſubmiſſus. ¶ Intantũ eſt cauſa efficax ⁊
rationabilis:ꝙ tu ꝓpter virtutes que ſunt in te ſis
ſolus noſter dñs:tam in hoc ſeculo ꝙ̃ etiã in futuro:
et vt nos tui ſimus famuli atꝫ ſerui.vt quicũꝫ p̃ſu-
mit in ſe habere tantam temeritatẽ:ꝙ ſe extimet eſſe
liberum in hoc mundo:ita ꝙ nolit tuo dñio ſubiace
re / immediate efficitur ſeruus demonis atꝫ mũdi.
et per contrarium quicũꝫ vult volũtate ſpontanea/
tui effici diſcipulus atꝫ ſeruus:eſt liber ⁊ imunis a
ſeruitute diaboli ⁊ ſeculi vanitate. ¶ Maioꝛ ſapien
tia ⁊ maioꝛ diſcretio que in hoïe poſſit eſſe:eſt ꝙ cu-
piat ſubeſſe tuo excellẽtiſſimo dñio:ac obediẽs tuis
iuſſis.⁊ oppoſito modo maioꝛ iſania que ſit: eſt nol-
le aliquem tuo dñio ſubeſſe:⁊ ꝙ ab omni tua immu-
nis cupiat quis eſſe ſeruitute. ¶ Dñe deus noſtrum
beneficiũ ſingulare. Omnes gẽtes tuo ſanctiſſimo
dominio ſubiacẽtes debent ꝙ̃plurimũ gratulari/q̇a
valde debet eſſe letus ⁊ hilaris omnis ſeruus quan-
do ſuus dñs nullũ ſuperioꝛẽ ſe dominũ recognoſcit.
¶ Cum igit̃ oẽs hoïes eſſe debeant hilares ⁊ iocun
di/cum dñio tuo ſubſunt:⁊ ea de cauſa/quia nullus
dñs preeſt tibi:ergo omnes illi debẽt eſſe per contra
rium pꝛoꝛſus triſtes ꝙ̃plurimũ atꝫ meſti qui ſe duo
bus dñis ſubmiſerunt:ſcilicet demoni ⁊ carnali con-
cupiſcentie/qui iterũ alteri dño ſubſunt. ¶ Demon
habet dñm ſupꝛa ſe/gehennalẽ penã:cui ꝑpetuo eſt
ſubmiſſus.carnalis concupiſcẽtia ſubeſt dño alieno
eo ꝙ humana caro patitur doloꝛes/laboꝛes/⁊ angu
ſtias in hoc mundo:vt in eo habeat qð eſt impoſſibi
le:perfectionem ⁊ complemẽtũ carnalium volupta-
tum. ¶ O ſumma bonitas/eterna/⁊ infinita/ laus ⁊
gloꝛia inſit tue diuine eſſentie nunc et ſemꝑ. quia tu
noſtre redemptioni ⁊ noſtre ſaluationi tuã humani-
tatem gloꝛioſiſſimã ſubdidiſti:vt ipſa nos eriperet a
demonis ſeruitute. ¶ Et tu tuam ſanctiſſimam hu
manitatem noſtre ſaluationi ſubdideris in hoc mũ-
do : ſic nobis figura tue crucis ſalutifere repſentat.
quia in ipſa palam oſtẽditur ꝙ tu tuũ coꝛpus precio-
ſiſſimum diuerſis paſſionibus huius ſeculi ⁊ moꝛti
finaliter tradidiſti. ¶ Dñe deus/vſqꝫ adeo ſunt infi-
nite cauſe/rationes/⁊ occaſiones q̃ docent nos tuo
dominio humiliter ſubiici debere:⁊ ipſum totis no-
ſtris viribus exaltare: ꝙ nullatenus poſſent expꝛ̃imi
per ſermones. ¶ Eterne dñe cui non eſt pꝛincipium
neqꝫ finis. Nedum propter maxima beneficia q̃ ho-
minibus tribuis in hoc mundo: imo etiam pꝛopter
minima debes eis dñari(ſi minima poſſunt dici) et
poſito etiam ꝙ nichil in hoc ſeculo eis dares:adhuc
deberes tu eſſe eoꝛum dñs:pꝛopter tuã maximã bo-
nitatem. ¶ Gloꝛioſiſſime dñe cui nichil deeſt virtuo
ſum.poſtꝙ̃ feciſti tantam gratiã ſeruis tuis ꝙ tu vis
eſſe eoꝛum dñs:⁊ vt ipſi ſint ſerui tui:placeat tibi do
mine oꝛbis rectoꝛ:ꝙ non permittas nobis aliquem
vicioſum hoïem dñari:neqꝫ rem aliam quancũꝫ vi-
ciis depꝛauatam. ¶ Ego humilimus ſeruus tuus
coꝛam vniuerſis cõfiteoꝛ ⁊ affirmo ꝙ tu pꝛopter ma
xima beneficia que manu nobis largiflua confers:
pluſꝙ̃ dignus es toti humano generi dominari. et
confiteoꝛ ꝙ omnia terrena dominia ſunt iania ⁊ fal-
lacia pꝛeter tuum ſolum dominium deus.

¶ Qualiter deus meretur eſſe noſter dominus/ob hoc quia nos redemit.

DEus per cuius redemptionẽ fuit ſa-
lus humano generi reſtituta: tibi om-
nis honoꝛ ⁊ reuerentia pꝛebeatur.q̇a
tu creaſti totam humanã ſpeciem de
nichilo:⁊ recreaſti eãdem tuo precio-
ſiſſimo ſanguine quẽ pꝛopter ipſam
innoxius effudiſti. ¶ Unde gloꝛioſiſſime dñe/tuum
omnipotẽs dñium:debet non imerito cunctis gen-
tibus dñari:vt illud qð per creationẽ ⁊ recreationem
ſimul nobis bona contulit infinita.quia tua nos dei
tate omni bonitate pleniſſima creaſti:⁊ tua nos hu-
manitate ſanctiſſima recreaſti.quare nos ſumus ſer
ui tui pꝛopter deitatem tuã que de nichilo nos crea-
uit:⁊ alio modo ſerui tui pꝛopter humanitatẽ tuam
que nos condemnatos ⁊ perditos reparauit. ¶ Do
mine deus totum humanũ genus deberet de tuo ex
cellentiſſimo dñio ⁊ de ſeruitute ſua:continuã face-
re mentionem.quia nullum dominiũ eſt ita honoꝛa
bile neqꝫ vtile ſicut tuum:nec preſtat tot bona ſuis
ſubditis in hoc ſeculo vel futuro:neqꝫ aliqua ſeruit⁹
eſt ſimiliter ita honoꝛabilis aut vtilis ſicut illa q̃ tuo
dominio debet reddi. ¶ Dñe ieſu chꝛiſte/ benedicta
ſit tua ſancta oꝛdinatio:quia tu redemiſti totam hu
manam ſpeciem ieiuniis/anguſtiis/doloꝛib⁹/labo-
ribus/oꝛationibus/lachꝛymis/vulneribus:⁊ finali-
ter amariſſima moꝛte tua. ¶ Cum tu ergo dñe deus
redemeris nos omnib⁹ paſſionib⁹ his pꝛedictis.nõ
eſt mirum ſi tu nobis omnib⁹ dñaris:quia nos vide
mus ad oculum ꝙ ſerui empti a ſuis dominis ꝓ de-
nariis:ab eis dum vitã agũt in hoc ſeculo poſſidẽtur
et optet eos ipſoꝛũ ſatiſfacere voluntati. quanto ra-
tionabilius igitur ſine comparatione aliqua tu de-
bes toti humano generi dominari qui ipſum emiſti
tuo pꝛopꝛio coꝛpoꝛe precioſo. ¶ Redemptoꝛ noſter
deus ſicut in cyrographo emptionis quãdo aliquis
ſeruum emit/fit mentio de denariis quibus ſeruus
emitur:ſic lignũ ſancte crucis in qua tu fuiſti ſuſpen-
ſus/figurat precium quo nos tuos famulos emiſti.
¶ Rex immoꝛtalis deus omnipotẽs ⁊ eterne:in te
paternitas/filiatio/⁊ ꝓceſſio ſancti ſpirit⁹ agnoſcat.

quia tu voluiſti ꝙ tua ſancta humanitas venderetur
quam tu miſericors aſſumpſiſti: vt nos a poteſtate
diaboli liberares: ⁊ vt tuum dominiũ noſceremus.
¶ Dñe deus quando quis ſibi proprijs denarijs ſer
uum emit: non illum emit vt eũ reſtituat libertati: ſed
vt ipſi ſeruiat tanq̃ ſeruus: ⁊ vt ſuam emptoris vide
licet compleat voluntatem: tu vero dñe ieſu chriſte
emiſti nos: vt nos a ſeruitute demonis liberares: ac
reſtitueres priſtine libertati in qua eramus ante ino=
bedientiam ꝓthoplaſti ¶ Ergo qđ dominiũ vel que
emptio poteſt tuo dñio vel emptioni in aliquo cõpa
rari. quia tu es vere dñs vt ſint oẽs liberi quos emi=
ſti: ſed omnes alij dñi (vt predictum eſt) emunt ſuos
ſeruos vt ſemꝑ ſubiaceãt iugo ſeruitutis. ¶ Singu
laris dñe potentiſſime. ſicut nemo poſſet exiſtimare
maximum precium quo a diabolo nos emiſti: ſic ne=
mo poſſet intelligere vel percipere ſeruitutẽ quã tuo
dominio recognoſcere debemus. Et ſicut tuũ excel=
lentiſſimum dominiũ propter excellẽtiã nobilitatis
tue diuine eſſentie demõſtraẽ: ſic oſtenditur nobis et
ſignificatur ꝙ tuo ſum⁹ ſubditi dñio in maxima ſer
uitute: ⁊ hoc ꝓpter maximũ preciũ qđ pro nobis ĩ ſer
uitute demonis poſitis tribuiſti. ¶ Compatiẽs dñe
et benigne / ſicut intellectus humanus minime ĩtelli
git nobilitatis excellentiam tui deus: ſic minime in
telligit maximum dominiũ qđ miſericorditer preeſt
nobis. ⁊ quanto noſtra fragilitas ⁊ miſeria in nobis
oſtenditur eſſe magna: tãto noſtra ſeruit⁹ tuo ſubdi=
ta dominio eſſe magna pari ratione monſtraẽ. ¶ Ju
ſte dñe deus noſter. cum tu ſis virtutũ ipſa perfectio:
conueniens fuit rationi / ꝙ cũ precio chariſſimo hu=
manũ genus emeris a diaboli ſeruitute (qua ab ipſo
grauiter premebatur) ipſum maiori ſit obedientia ti
bi ſubditũ: q̃ȝ aliquid poſſit eſſe: ⁊ hoc propter ma=
ioris ⁊ charioris precij emptionem ¶ Cũ tu dñe de⁹
preeſſe oĩbus debeas dominij ſummo gradu: opor=
tet ꝙ humanũ genus ſubdatur tuo dñio in ſummo
gradu ſeruitutis que vllo modo eſſe poſſit. vnde pro
pter talem conſequentiã ſiue conuenientiã: oportuit
vt nichil ita charo precio emeretur ſicut humanũ ge
nus qđ tu emiſti benedictiſſimo tuo corpore: ⁊ ſan=
guine ꝑcioſiſſimo. ¶ Ad hoc vt nr̃a ſeruit⁹ eẽt ma=
ior: oꝑtuit ꝙ preciũ quo nos emiſti meliori tẽpore et
magis etati humane congruo ſolueretur: q̃ȝ vllo mo
do poſſit eſſe. vnde cum cõpetentius tempus quod
humane etati poſſit eſſe / ſit tempus triginta annoꝝ:
propter hoc placuit tibi nos emere in competentiori
tempore triginta annorũ videlicet qđ tue etati com=
petentius congruebat. ¶ Rex regum deus ⁊ domi=
ne dominantiũ: iuſtũ eſt ⁊ conſonũ rationi ꝙ quãdo
vaſſallus patitur amore domini ſui famẽ / labores /
anguſtias / aut dolores: ⁊ q̃ȝplures alias paſſiones:
vt remuneretur a ſuo dño pro quo patitur tot ⁊ tãta.
¶ Unde cum tu dñe ieſu chriſte / ſis dominus domi
norum / et tot paſſiones pro redẽptione humani ge
neris paſſus fueris in hoc mundo: quantũ tenetur
totum humanũ genus diligere ⁊ laudare te ⁊ tibi hu
militer toto poſſe ſeruire? ¶ Cogitando ⁊ recogitan
do predictum modũ: humano intellectui reſeratur
maximum dominiũ qđ debes habere ſuꝑ omnes ſe
culi nationes: ⁊ maxima ſeruitus ſimiliter que ipſis
eſt impoſita ad ſeruandum tui dominij iuſſiones.
¶ Deus infinite ⁊ ineſtimabilis bonitatis: ita eſt di
gnum / iuſtum / ⁊ rationabile ꝙ tu ſis dñs ⁊ nos ſerui
vt nemo quãtũcũq̃ȝ ſubtilis ⁊ ingenioſus ſit: poſſit
huius cõuenientie diſcrepantiam in minimo vel con
trarium iuenire. Quia ſi omnes hoĩes qui nũc ſunt /
fuerunt / vel adhuc futuri ſunt in carne ſine fine ⁊ cõ=
tinuo cogitarent an poſſent cauſam aliquã inuenire
ꝙ tu non deberes eſſe dñs ⁊ nos ſerui tui: inter om=
nes non poſſent minimũ inſtãs tẽporis inuenire: in
quo non deberes creaturis oĩbus dñari: vel ꝙ ipſi
non deberent tuo dominio ſubiacere. ¶ Unde cum
in tempore nequeat cadere priuatio tui dominij: vel
noſtre ſeruitutis: infinite eſt tibi propriũ te humano
generi dominari: ⁊ ſine fine eſt ꝓprium humano ge=
neri ꝙ tuo ſit dñio ſubditum ⁊ ſubmiſſum. ¶ Domi
ne deus tibi honor ⁊ reuerẽtia nunc ⁊ ſemꝑ: qui cha=
riſſimo precio nos emiſti. ſed valde miror de q̃ȝpluri
bus hoĩbus qui ſeipſos in hoc mũdo q̃ȝpluribus do
minis ſubmiſerunt a quibus nulla beneficia recepe=
runt pro quibus eorum dñi effici mererentur: verum
ſeipſos ex mera ſtoliditate illorum dominio ſubdide
runt. ¶ Unde de maioribus fatuitatibus que vllo
modo poſſint eſſe / eſt hec vna: ꝙ aliq̃s ſe ſeruum fece
rit illorum a quibus nec vtilitatem aliquam cõſequi
tur neq̃ȝ bonum: ⁊ qui digni non ſunt ei in hoc ſecu=
lo dominari: tuum autẽ dominiũ fugerit qđ q̃ȝpluri=
mis cauſis ⁊ rationibus eſt dignũ preeſſe omnib⁹ tã
in hoc ſeculo q̃ȝ futuro. ¶ Dñi qui poſſident quenq̃ȝ
ſeruum fatuũ in hoc mundo ſunt mũdani homines /
ſuperbi / iactatores: ⁊ inanẽ gloriã amplectentes / q̃
nullum merentur habere dominiũ vel honorem. tu
vero mereris tua dignitate dominari omibus crea=
turis. q̃ȝ igitur infelices ſunt ij qui propter tales ina
nes et friuolos dños (ſi domini nuncupari poſſint)
tantum dominũ et tã nobilẽ queadmodũ es derelin
quunt ¶ Sanctiſſime dñe fragilium fortitudo. ſicut
homo qui emit aliquẽ equum vel aliud quadrupeda
le animal ducit illud vt rem propriam ad hoſpicium
ſuum per frenũ aut camũ aut aliud vinculum: ſic do
mine te humiliter oramus vt nos emptos tuos tãq̃ȝ
rem tuam ꝓpriam ducas ad hoſpicium tue requiei:
et in tuo nos vincias amore. ¶ Domine deus ſi ſer
uus emptus denarijs a ſuo dño nullam habet excu
ſationem ocio vacandi (ſi tamen ſanitas fuerit illi co
mes) ſed ſemper aſtringitur ſui domini complere vo
luntatem: quis noſtrum poteſt aliquã excuſationem

pretendere quando tota die vagabundus eſt ⁊ ocio
ſus laudes tibi impēdere ceſſans cum tu nos ꝓprie
ad hoc emeris vt laudes ⁊ gloriā cōtinuo tibi dem⁹.
¶Cum nos pluribus cauſis efficacibus atq; iuſtis
tuo ſubeſſe imperio debeamus: tibi humillime ſup-
plicam⁹: vt nō permittas nos eſſe in hoc ſeculo ocio
ſos: ſed ſemꝑ ad tuū honorem/ reuerētiam/ laudes/
et gloriam excitatos ¶Deus qui odium ⁊ diſcordiā
transfers in cōcordiam ⁊ amorē q̄plures hoīes ſunt
qui modico precio emūt multa que ſunt ipſo precio
longe meliora: ſed tu pater miſericors nō taliter nos
emiſti. quia preciū fuit longe melius ipſa emptione
ſicut poteſt intellectui cuiuſlibet pateſieri euidenter.
¶Unde licet dn̄e deus nos ſimus fragiles/ miſeri/
atq; viles/ reſpectu habito ad precium quo perditos
nos emiſti: tuam clementiā humiliter imploramus
et deuote: vt conditionem nobilites noſtrā vilē/ ita
ꝙ in bonitate ſit aliqua conuenientia inter tuum pre
cium precioſiſſimum et nos emptos: vt queadmo-
dum precium bonū eſt: ſic bona ipſa emptio cōſequē
ter. nam honor maximus eſt ſemper bono dn̄o/ quā
do ſunt boni ⁊ honorabiles ſerui ſui. ¶Cōfiteamur
ergo omnes pariformiter nos ſicut ſeruos humiles
et obedientes tuis mādatis: ſubiacere tuo dominio
nunc et ſemꝑ. ⁊ recognoſcamus corde/ animo/ ⁊ ope
ribus ꝙ tu veriſſime es ſolus omnium vnus deus.

¶Incipit decimaquinta diſtinctio in qua tractatur
de diuina ſapientia.

¶Qualiter deus eſt ſapiens in ſua di-
uina eſſentia.

DEus qui fulges inter tenebras vera
luce: laus ⁊ gloria ſit tue diuine eſſen
tie nunc ⁊ ſemꝑ. q̄ in ſciētia qualibet
es ꝑfectus: in hoc ꝙ tua voluntas eſt
dedita omni bono: ⁊ tua poteſtas ſcit
oīa ꝑfectiſſime opari: ⁊ tua ſciētia ni-
chil aliud ſcit facere niſi bonū. ¶Cū in te dn̄e deus/
omnes ꝑfectiſſime ſint virtutes: oportet ꝙ in te ſapi
entia ſit ꝑfecta. cū vero in nobis virtutū oīm ſit defe
ctus. ob hoc ſcientia defectū patitur in hoīe quocūq;
¶Cauſa quare oīs ſapientia eſt ꝑfecta in te: ⁊ in no-
bis omnibus imꝑfecta eſt iſta. quia tue virtutes nul-
latenus terminant̄. nam quicq̄d eſt in te eſt totaliter
infinitū: ⁊ quoniā ſenſus hūani in quolibet terminā
tur: oportet v̄tutes q̄ ſunt in hoīe terminari. ergo ꝓ-
pter terminationē ſenſuū que ſunt ī hoīe: oportet ſa-
pientiam hoīs terminari. ¶De⁹ vera ꝑfectio chari-
tatis. homo q̄libet habet in ſe imꝑfectionē ſciētie: eo
ꝙ ſenſus ſui intellectuales ſunt adinuicē inequales.
quia vniuerſaliter ſequit̄ de quocūq;: ꝙ habet nimiā
animoſitatē vel nimis modicā. vel nimis amplā cō
ſcientiam. vel nimis arctā: ⁊ ſic de aliis ſenſibus in-
tellectualibus. ¶Propter hoc ergo quia ſenſus ho
minū terminant̄ ⁊ ſunt in quolibet vel in nimia quā
titate vel modica: non ineſt hominibus ſapiētia ope
randi vel faciēdi hoc q̄d faciūt ordinate ac perfecte.
quia omnib⁹ ſuis operationib⁹ plus minuſve ineſt ſꝑ
et quecunq; faciūt nimis cito faciūt ⁊ velociter: vel
nimis tarde ⁊ lente ac minus expedite. ſed nō eſt ita
de tua ſapientia benedicta: quecunq; enī tua ſapien-
tia operatur: oīa opatur ordinatiſſime/ ꝑfectiſſime/ ⁊
complete. ¶Deus imꝑfectorū vera perfectio ⁊ perfe
ctiſſimū complemētū. tua diuina eſſentia eſt natura
adeo perfectiſſime ordinata: ꝙ inordinatio aliqua in
ea cadere non eſt potens/ nec aliquid q̄d tu facias vi
cium vllū tangere poteſt. at ecōtra fit oīno in hoīb⁹.
nam intantum ſequitur nos inordinatio (peccatis
noſtris exigentibus) in oībus factis noſtris. ꝙ q̄cūq;
fere facimus viciis coadherent. ¶Deus ꝑfectiſſime
bonitatis. Tante virtutis ⁊ tante ꝑfectionis eſt tua
ſcientia perfectiſſima ꝙ nullus vnq̄ quātūcunq; ſci-
ret vel intelligeret eam fallere potuit. nec eam latere:
neq; ab ea abſcondi aliqua potuerūt. ¶Tue ſapien
tie ſanctiſſime dn̄e deus noſter: virt⁹ ⁊ gloria tribua
tur. quia oēs alie ſapientie a tua ſolūmodo oriuntur
⁊ reſpectu tue oēs alie ſunt friuole/ fragiles/ ⁊ ianes.
¶Deus cui ineſt ſcientia infinita Tanta eſt tua ſciē
tia ⁊ ita excellentis nobilitatis: ꝙ quotiens volum⁹
tue noſtrā ſcientiam adequare: cadit in nobis tanta
mentis ebetatio ⁊ tanta ignorantia intellectus: ꝙ ca
remus breuiter omni ſenſu ⁊ quolibet intellectu. ſed
quando nos attribuimus tue ſcientie omne ſcibile ſi
cut decet: ⁊ noſtre ſciētie omnē ignorantiā ⁊ defectū:
tunc noſtra ſcientia in nobis proculdubio augmēta-
tur. ¶De⁹ cui oīm conſcientie cordiū patefiunt Cū
tua ſapientia ſit ſumma/ maior/ ⁊ melior q̄ aliquate-
nus poſſit eſſe: ⁊ ſtulticia q̄ eſt in mūdanis hoīb⁹ ſit
ſumma ⁊ maior q̄ ſimiliter poſſit eſſe: ꝓpterea ferme
omnes qui ſunt apud te dn̄m ſapiētes/ iudicant̄ ab
hominibus ſtultiſſimi ⁊ amētes/ reſpectu habito ad
ſapientiā huius mūdi (ſi ſapientia debet dici) ⁊ qui-
cunq; fere iudicantur in hoc mūdo ab hoībus ſapiē
tes: corā te habentur fatui ⁊ deuiantes. ¶Unde ſe-
cundū hoc ſequit̄ ꝙ vera ſapientia in mūdanis ho-
minibus nō conſiſtit: licet ſapientes ab hoībus nun
cupētur: ſed in illis cōſiſtit hoībus qui ſtulti ab aliis
ſunt vocati. ¶Quare ꝓpter predictā rationē tue be
nignitati copia reddita gratiarū: ego indign⁹ famu
lus tuus nūc reputo ⁊ cognoſco ꝙ illi penitus erant
ſtulti/ q̄ vocabāt me in meis opib⁹ ſapientē quando
ego illicita ⁊ vetita operabar. et nunc illos agnoſco
ediuerſo ſapiētes qui me tunc fatuiſſimū reputabāt
quando erā inobediens tuis iuſſis ¶Deus qui nos
protegis a rebus nobis contrariis ⁊ nociuis. ſicut tu
es ſapientiſſimus propter perfectionē virtutū/ q̄ ineſt
tue maxime bonitati: ſic nos recte per cōtrariū ſum⁹

q̄plurimum ignorantes ⁊ hoc propter abundātiam viciorū q̄ noſtre malicie inſunt. ¶ Cauſa quare oēs homines ſunt generaliter ignorantes eſt hec. q̇a potentia ſenſitiua trahit eos ad diligendū plus ſeipos q̄ꝫ te vel ſuū proximū cōtra iudiciū rationis. ⁊ ꝓpter hanc irrationabilitatē/quaſi oēs ſtulti equo iudicio ſunt cenſendi. ¶ Unde cū humana natura plus ad ſtultitiam q̄ꝫ ad ſapientiam trahat oēs: oportet ſi homines cupiūt ſapientie adherere: ꝙ totū aſpectū ſuū habeant ⁊ animū ad te/cui ſapiētia ineſt oīs et non ſequant̄ naturā q̄ ineſt eis ratione potentie ſenſitiue. ¶ Fons totius ſapientie ſancte deꝰ. Cū a fonte tue exuberantiſſime ſapiētie oēs alie ſapientie oriantur et ego neſandus peccator ſim culpe criminis/⁊ totiꝰ ſtultitie fons inundās: dignare michi preſtare ꝑ tuā benigniſſimā pietatē ꝙ ego (omiſſis predictis vicíis) ſciam eis q̄ ſunt tue ſapiētie adherere ¶ Dignare ergo pater miſericors meā miſeriā adiuuare/ ita vt preſtes michi tantā gratiā ꝙ ſim adeo ſapiens: vt ſecundū curſum mee nature fragilis nō incedā. et ꝙ vincere poſſim memetipſum. quia ſic ego acquiram michi magnū meritū in vicēdo. ¶ Unde cū egoipſe defectu ſapientie natura ꝑ me ſolum nequeā vincere mee nature ſtulticiā. ergo pater piiſſime niſi tu q̄ es pater ſapientie me adiuueris in hoc caſu: nequit in me vera ſapiētia pullulare. quare te precor vt tibi placeat me adiuuare. ¶ Deus cuius lucē nulle tenebre comprehēdunt. maior ſtultitia ⁊ magis contraria ſapientie videtur michi: ꝙ ſit cuilibet ratione vtēti ſeipſum ſuppeditare ac ſubmittere rei ſubdite ignorātie: ⁊ ceteris viciis huius mūdi. ſed cū ego ſim talis qui ſemꝑ hoibus peccatoribꝰ me ſubmiſi qui erant ſubditi vanitatibꝰ ⁊ voluptatibꝰ huius ſeculi vicioſis: de tanto facinore nō immerito tibi teneor rationem reddere. ¶ Quādo q̇s dn̄i ſerui ⁊ captiui ſeruꝰ efficitur: quāto ſeruitus ſui dn̄i creſcit: tāto ſimiliter ſeruitus ſua accipit augmētū. ¶ Unde cū ego feceri meam aīam corporis eē ſeruā: qđ eſt ſeruum ⁊ ſubiectum pluriū viciorū: ⁊ fragilitatibꝰ ac miſeriis ſubiacet q̄ꝫplurimis. quāto plus corpus meū oibus iſtis peſſimis dn̄is eſt ſubmiſſum: ⁊ quāto magis ſeruitꝰ ipſius quotidie creſcit: tāto plus captiuitas mee aīe augmētatur. ¶ Unde cum ꝓpter defectū ſapiētie/⁊ maximam abundātiā ſtulticie/ego fecerim meā animam corporis eſſe ſeruā: ⁊ propter maximā captiuitatem cui corpus ſubeſt/mea aīa ad ineſtimabilem deuenerit ſeruitutē: tuam ſapientiam excellētiſſimā humiliter precor: ꝙ ipſa dignet̄ ei tribuere ſapientie tantū munus: vt ſciat ſe ſpoliare ab omni corporis ſeruitute ⁊ tibi ſoli obſequium reddere. Deus cuius ſapiētia numerari nequit. quicūqꝫ cupit eſſe ſapiēs oportet eum habere in ſe fidelitatem/ ſciētiā/ ⁊ amorem: et ſine iſtis tribus impoſſibile eſt eſſe aliquem ſapientem. ergo tanto tempore a me ſapientia fuit abſens: quanto predicta tria michi indigno tuo famulo defuerunt. ¶ Item quicunqꝫ cupit eſſe vere ſapiens: oportet eum inniti illi ſoli ſapiētie ꝓpt̄ quā apud te ſolum ſapiens quis habetur: ⁊ quaſi ab hominibus ſtultiſſimus reputatur. ¶ Item quicunqꝫ affectat veram ſapientiam adipiſci: oportet eū inter bonum ⁊ malū aduertere maximam differētiā ⁊ hāc diligēter notare: ita ꝙ minori bono cōparet maiꝰ bonum: ⁊ minori malo cōparet ſimiliter maius malū: et oportet ꝙ fugiat malū/bonū capiēs affectanter: ⁊ vt citius ac libētius maius bonū ſumat q̄ꝫ minus: ⁊ citius (ſi ipſum de neceſſitate oporteat) minus malū q̄ꝫ maius. ſed ego vt ſtultiſſimus feci omnino contrarium vſqꝫ modo. ¶ O diuina eternitas ſine pricipio et ſine fine. Adhuc oportet illum qui in ſe verā ſapiētiam vult habere: ſcire facere differentiam inter poſſibile ⁊ impoſſibile. ita vt fidem adhibeat cunctis illis que eſſe poſſibilia ſunt in natura ⁊ nequaq̄ꝫ illis que eſſe impoſſibilia ſunt. ¶ Illum qui plenarie ſapiēs cupit eſſe: oportet cognoſcere omnē perfectionē bonitatis et virtutū ſimiliter ceterarum tibi eſſe aſcribendam. defectū vero nullum aut impoſſibile. at in ſe cognoſcat omnē defectum virtutum ac originem viciorum. ¶ Si quis igitur hoc modo predicto te dominum deum agnouerit adeo perfectum/⁊ ſeipſum ſic penitus imꝑfectū: procul dubio veram ſapientiā conſequit̄. ⁊ quāto meliꝰ hoc cognoſcet: tāto plus in eo ſapiētia vera creſcet. ¶ Tibi dn̄e deꝰ oīs virtus ⁊ gloria prebeat̄: ⁊ omnibꝰ illis ſapientia cognoſcat̄: i quorum cordibus vera fides ⁊ vera credulitas ꝑſeuerat: et ſpes eorū ⁊ amor inhabitāt i miſericordia tui deꝰ: eo ꝙ conſequi a te veniam in hoc ſeculo meruerunt. ¶ O q̄ꝫ maxima cecitas excecauit fere oēs hoīes huius mūdi. q̇a omnes quaſi vocāt illos ſapiētes qui quocunqꝫ modo ſciūt bona tēporalia congregare et illos fatuos q̇ ꝓpter reſtitutionē ſuarū iniuriarum ⁊ ſuorum parētū diminuūt bona ſua. ¶ Sed q̄ꝫ beatꝰ eſt ille/qui ꝓpter talē diminutionē ſuarū in hoc ſeculo facultatum poteſt ſtultus ab omnibus nūcupari. quia ſibi coronā parat illorum deriſio: ⁊ q̇ ſic ab hominibus illuditur habet̄ ſapiens tibi deo.

¶ Qualiter deus eſt ſapiens in omnibus factis ſuis.

DEus qui facis et ordinas omnia ſapienter: tue ſapientie omnis laus et gloria tribuatur. quia ſicut ineſt proprie omnibus fluminibus ꝙ ad mare a quo exeunt reuertantur: ſic ineſt tue ſapiētie ⁊ ceteris tuis virtutibus: ꝙ omni perfectione bonitatis perficiantur ordinatiſſima. ¶ Unde quia tue ſapientie proprietas ineſt talis: oportet vt quecunqꝫ feciſti facis/et facturus

es:feceris facias et facturus ſis totaliter ſapienter.
¶ Domine deus cum nos culpabiles ſimus tibi/q̄a
ob culpas noſtras cecidimus in peccata:accidentali
ter reſilimus ab ordinatione in qua nos tua ſapiētia
condidit/et lapſi ſumus in iordinationē fere in oībꝰ
factis nr̄is. ¶ Dn̄e deus cuiꝰ ſanctificatio nominis
ꝑ totū ſeculū exaltatur.vſqȝadeo feciſti oīa ſapiēter:
ꝙ ꝓpter maximā ſapientiā ⁊ ordinationē quā ī om
nibus tuis factis ⁊ oꝑibus poſuiſti:nichil aliud pre=
ter te poſſidet vero modo aliq̇d de his oībus q̄ feci=
ſti/nec aliquid eſt dignū eſſe liberū preter te dn̄m de
um noſtrū. ¶ Sed quia nos ſumus vacui ſapientia
et ſtultitia quaſi pleni/ſumus alij noſtrū ſerui et fa=
muli aliorū:talis autem ſeruitꝰ nō eſt eſſentialis ſed
accidētalis q̄ potius ineſt cūctis.⁊ niſi in nobis eſſet
defectus ſapientie:aliquis noſtrū nō eſſet captiuus
alterius neqȝ ſeruus. ¶ Benedicta ſit dn̄e deus tua
ordinatiſſima ſapientia:q̄ ordinauit ꝙ quādocunqȝ
nos bona oꝑa fecerimus/ea faciamus ꝓpter naturā
⁊ ꝓprietatem tue ſapiētie ꝑfectiſſime/⁊ ordinauit ni
chilominus ꝙ quando male in hoc ſeculo oꝑamur/
ea que ſtulte ac ꝑuerſe agimus: ꝓueniant accidenta
liter ꝓpter naturā noſtri defectus ⁊ ſtultitie/ q̄ acci=
dentario ſunt nobis. ¶ Eterne dn̄e tibi oīs ꝑfectio
cognoſcatur.quia tanta ꝓfunditas ſapientie eſt in
te/ipſa enī creauit in libero arbitrio vnūquēqȝ/et fa=
cit hominē ꝑuenire ad hoc ad qđ eſt p̄deſtinatus: ni
chil tamē obſtat ſit ordinatus ad merendū gloriam
ſiue penā. ¶ Tanta eſt dn̄e deus tua omnipotēs ſa=
pientia vt nemo ꝗ̄tūcunqȝ ingenioſus ſit vel ſubti=
lis:poſſit cogitare vel ꝯcipere maximā ſapientiam
que eſt in creatione hominis qua eū de nichilo crea=
ſti in hoc mūdo/⁊ q̄ eſt ſimiliter quādo ipſi tribuis li
berū arbitriū ad volendū illa que ei ſunt predeſtina
ta/que a tua ſcientia eternalit̄ ſunt preuiſa. ¶ Unde
benedicta ſit tua cūcta prenoſcens ſapientia/q̄ libere
facit oꝑari hominē in hoc mundo/⁊ facit eū ꝑuenire
ad hoc ad qđ eſt predeſtinatus a te domine ab eter=
no/ita ꝙ nō ꝑuenit ad illud ꝑ ꝯpulſionē aliquā vt co
actus:imo deducit̄ ad hoc ꝑ ſuam liberā volūtatem
vt libere penā vel gloriā mereatur. ¶ Juſte dn̄e iu=
dicans equa libra.tu ordinaſti rectiſſime ꝙ quicūqȝ
te diligat et ſeruet in hoc ſeculo tua p̄cepta: talis ſa=
piens habeatur.⁊ cōtra quicūqȝ te nō amat neqȝ ſer
uat mandata nobis tradita ad ſeruandū:ſit ſtultiſſi=
mus ⁊ ignorans. ¶ Unde tue ſapientie talem ordi=
nationem placuit ordinare / vt ij qui incedūt ꝑ cur
ſum et modum ſapientie: efficiantur eterne parady=
ſi glorie poſſeſſores.et alij qui incedunt per curſum
et modum ſtultitie : conſequantur penas perpetu=
as in inferno. ¶ Quoniam domine deus omnia
tua facta et opera ſunt in tanta ordinatione ſapien=
tie:omnes debemus in tua benedicta ſapiētia ꝗ̄plu
rimum exultare . et cum nos ſimus tanta ſtultitia et
ignorantia obcecati : valde debemus de tanta ſtul
titia et ignorantia erubeſcere et habere confuſionem
maximā/triſtitiā/ atqȝ dolorē. ¶ O p̄nceps p̄ncipū
⁊ dn̄e dn̄ oꝝ:q̇cūqȝ ꝑfecte eſſe cupiūt ſapiētes:penitꝰ
debent tibi attribuere q̇cq̇d habēt/ita ꝙ nichil retine
ant ſibiipis:multi tn̄ fatui ſūt q̇ tibi aliquā ꝑtē p̄bēt
de ſeipis/⁊ de his q̄ poſſident ī hoc mūdo:ac totū re
ſiduū ſibi retinēt ꝓ ſuo libito volūtatis:⁊ hoc credūt
eis ſufficere ad ſalutē.quare tales perfecta ſapiētia ca
rent/quia nichil deberēt retinere ſue ꝓprie volūtati.
¶ Sed ſi ipi tibi tribuerēt q̇cq̇d habent/ita ꝙ tibi to
to corpore et aīa deſeruirēt: haberent̄ vere ſapientes
apud te dn̄m deū noſtrū. ¶ Quia tua ſapiētia nichil
vult p̄termitti ab aliq̇ de oībꝰ his q̄ tibi dn̄o poſſint
dari:ſed totūītegre vult habere . attamē benignitas
tue ſapiētie nichil exigit ab aliquo vltra poſſe / neqȝ
illud qđ ad actū a nemie cōgrue poſſet duci . ¶ Dn̄e
deꝰ q̇ tuos fortificas ſeruitores.ſicut bonus edifica=
tor parietes recta linea oꝑat̄:ſic quicq̇d tu creaſti vel
feciſti totū creaſti ⁊ feciſti recta linea ⁊ regula ſapien
tie ordinate/vt nullus defectus in tuis factis vl̓ oꝑi=
bus cōtingat inueniri.ſed nō eſt ita de fragilibus ho
mibꝰ huiꝰ mūdi.nā fere oīa ſua facta ⁊ oꝑa ſūt extra
ſapiētie regulā/⁊ extra rectā lineā collocata. ¶ Pat̄
miſericors deus poſtq̄ꝫ nr̄m p̄ncipiū iuuētutis/ſteti
longo tp̄e ī via ſtultitie/⁊ ī oꝑibꝰ peccatoꝝ:te ſuppli=
ces clemētiſſime oramus/vt tribuas nobis gratiā ꝙ
finis nr̄e ſenectutis vera ſapiētia termiet̄. ¶ Cū ſum
ma ſapientia ſit vnūquēqȝ per vias planas incedere
et ſecuras ac deuia deuitare/⁊ in ſocietatem illorum
pergere qui ex toto corde ſuo ⁊ anima te poſtulant ⁊
requirunt:tuam miſericordiā imploramus lachrimā
do/ꝙ nos ſepares a ꝑuerſo malignoꝝ collegio ⁊ ſtul
torum/reducens ad beatiſſimū conſortiū ſapiētum
qui erunt de numero electorum. ¶ Si quis vult ſa=
pienter in hoc ſeculo operari:prius debet conſidera=
re ipſius operis cauſam finalem/et qua intentiōe fa
cit ipſum opus:deinde poteſt ꝯcipere vtrū bonū vel
malū ſequatur de ipſo opere cōſūmando: at fere ma
iori parti hominū hec ſapientia deficit . quia ꝗ̄cito
habent voluntatem aliquid faciendi: tācito incon=
ſulte abſqȝ preuiſſione cauſe finalis volūt ipſum du=
cere ad effectū. ¶ Sapiens homo quādo ei ſuggeri=
tur a demone vel ab aliquo alio peſſimo homie/ ma
lū aliqđ faciendum: ſtatim incipit diſcernere vtrum
hoc ad qđ inſtigatur ſit ei vtile vel nociuū. ⁊ ita fina
lem reſpicit ſemꝑ cauſam/amplectēs vtile/et fugiēs
qđ eſt ei nociuū atqȝ dānoſum. ¶ Jtem ille habetur
apud te dn̄m vere ſapiēs ⁊ diſcretus/q̄ quādo ipi de
ficit certitudo/ſapiētia/ſeu poteſtas ſciēdi viā elige
re tutiorē:imediate p̄munit ſe fidelitate ⁊ iuſticia/cō
fidēs de miſericordia ⁊ gratia tui deus.hic cōſtat mi
nime ſapiētes eē eos q̇ quādo de dubijs neſciūt me
liorē ⁊ ſaniorē ꝑtē eligere: ſeipos cōfidētia tue gratie

non cōfortant. ¶Dn̄e ieſu chriſte: oēs deberēt exem
plū ſumere de tua ſapiētia quā in hoc ſeculo habui-
ſti. q̄a tu a p̄ncipio tue natiuitatis vſq̧ ad obitū tuū
ſapiētiſſime feciſti oīa facta tua: at ego indignus fa-
mulus tuus a p̄ncipio natiuitatis mee/ vſq̧ quo tri-
ceſimū ānū attigi/ ſtulte fui in hoc ſc̄lo ſemꝑ ſine in
teruallo aliquo cōuerſatus. tunc vero ꝑ tuā gratiam
ego īcepi tue ſapiētie recordari/ ⁊ affectaui tuas lau
des oībus nūciare/ mēte mea ſemꝑ poſtea cogitans
tue amaritudinē paſſiōis. Unde ſicut ſol habet ma-
iorē feruorē eſtus ⁊ caloris hora meridiali/ q̄ȝ in aliq̄
hora diei: ſic ego fui ī feruore magne ſtultitie vſq̧ ad
mediū tēpus mee etatis. ſed tuā ſapiētiā humiliter
p̄cor ꝙ ipa michi infundat tantā ſapiētiā ī fine mee
etatis: ita vt vltima etas mea redimat totū p̄teritum
tēpus. ¶Cū peccatū et ſtultitia ita me debilitauerit
⁊ reddiderint vſq̧ adeo fragilem/ ꝙ nullus locus eſt
in me in quo ſapientia valeat ꝑmanere: aut ꝑ quē in
troire poſſit: adminus tibi humiliter ſupplico ⁊ de-
uote/ ꝙ in me iſtam ſapiētiā tibi placeat collocare. vt
tibi cupiam in hoc ſeculo ſemꝑ corde ⁊ animo ſerui-
re: ⁊ vt mori nō dubitem ꝓ tuo noīe exaltādo: ſemꝑ
tuā recolens paſſionē. ¶Perfectiſſime dn̄e a q̄ ꝑfe
ctionē accipiūt cūcta bona: tibi honor et gl̄ia ſit ſem
per. ſicut ſupabūdātia ſtultitie ſapiētia me priuauit:
ſic oro ſimpliciter ſupabūdantiā tue ſapiētie ſancte
deꝰ: vt faciat verā ſapiētiā me amplecti dū vita fuerit
michi comes. ¶Cauſa quare oīa tua oꝑa ſunt ſapiē
tiſſime a te facta/ eſt hec. q̄a q̄cūq̧ tu facis: facis hac
intentiōe/ vt cognoſcaris ab hominibus eē talis/ qua
lem tua facta ⁊ oꝑa te demōſtrant: ita vt tibi impen-
dat tale ſeruitiū: q̄le tam honorabile dominiū decet.
quare oīa q̄ fiūt ab hominibus quacūq̧ alia ratiōe ni
ſi vt tibi (queadmodū decet te tātū dn̄m) ſeruitiū im
pēdat: ſunt facta inanit atq̧ ſtulte. ¶Qui bene vult
cogitare vel ꝑcipe quot homies ſunt q̄ omne q̄d faci
unt vel cogitant/ nō ad tuū ſeruitiū faciūt vel hono-
rē: ſed fere ſuā ſequūtur volūtatē ī oībus factis ſuis:
euidēter poterit ꝑcipere plura fieri ab hominibꝰ in hoc
mūdo q̄ fiūt ſtulte ⁊ ꝯtra ſapiētie veritatem. ¶Dn̄e
deus: qui noſti numerum electoꝝ. illi ſunt nō imerito
ſapiētes q̄ eligūt ⁊ cōplectunt res ſibi vtiles/ ⁊ fugi-
unt res iutiles ⁊ dānoſas/ hinc bono adherēt ꝑ verā
noticiā q̄ ꝑ modū vere ſapiētie ineſt eis. vnde tales
ꝓpter notitiā quā habēt de rebus valde vtilibus: ea
que ſunt vtilitatis modice vilipendūt/ ⁊ ꝓpter noti-
tiā quā habent de rebus valde dānoſis nō dubitant
ꝑeligere ea que modicū dānū prebent. ¶Ergo illi
ſunt totaliter ſapientes: qui ſciūt facere differētiā in-
ter finita ⁊ infinita: ita vt ꝓ infinitis/ finita omnia de
relinquāt. quia nullus ſapiēs debet dubitare ad pa-
tiēdū labores finitos/ nec finitas huiꝰ ſeculi paſſio-
nes: quādo alterius ſeculi paſſiōes ⁊ penas recolit i-
finitas. ¶Qui verā ſapientiam vult habere: amoris
ſubiiciat ſe tutele. quia amor eſt virtus adeo nobilis
ſapiens in omnibus/ et diſcreta: ꝙ omnes illi q̄ ipm
recto tramite intuūtur/ ab omni ſtultitia ꝓtegūtur a
vera ſapientia minime deuiātes. vnde dignare piiſ-
ſime gratiā facere michi tantā vt virtus amoris in
hoc ſeculo ſit michi: ad hoc vt a tuis mādatis deuia
re nequeā/ nec a tua vera ſapiētia ſancte deus.

¶Qualiter diuina ſapientia elicit bonum a malo.

DEus cuius actus ſemꝑ in bonū duci
tur: tibi omnis honor ⁊ reuerētia tri-
buatur. quia tua ſapientia de nichilo
cūcta creat: ⁊ nichilū/ eſſe quolibet eſt
priuatū: ergo prout nō eſſe/ eſſe priua
tur: eſt malū non eſſe/ habito reſpectu
ad rem habētem eſſe. hinc ſecūdū verā ordinationē
maius bonū ſequit ꝙ creature de nichilo ſint create/
q̄ȝ ſi de aliquo crearent. vnde ꝓpter hoc tua benedi-
cta ſapientia elicuit bonū de nichilo/ q̄d eſt malū re-
ſpectu ipſiꝰ eſſe q̄d eſt bonū ī hoc ꝙ ipa tua ſapiētia
creauit de nichilo creaturas/ que ſunt bone propter
ſui creationē. que ad eſſe deuenerūt totaliter de non
eſſe. ¶Dn̄e deus tua ſapiētia ordinauit ꝙ malū q̄d
eſt in demonibꝰ: ſit pena/ ſit cauſa ⁊ occaſio angelis
maioris beatitudīs glorie paradyſi. quia quāto plꝰ
demones cruciantur: tanto plus angeli cognoſcunt
ſuam gloriā ⁊ gratiā eis factam. ¶Totius ſeculi re-
ctor deꝰ. tua ſanctiſſima ſapiētia elicuit maximū bo
nū a peccato p̄mi homis (q̄d fuit ineſtimabiliter ma
gnū malū) in hoc ꝙ tu ꝓpter illud humanā ſpeciem
recreaſti. vnde quis poſſet exiſtimare maximū bonū
q̄d affuit humano generi/ ob tuā recreationē ſalutife
ram: quam habuimus ꝓpter inobedientiā ꝓthopla
ſti. ¶Pater miſericors deus: tanta eſt tua ſapientia
benedicta: ꝙ a grauibus peccatis q̄ nos cōmittimꝰ
peccatores: facit oriri noticiā (iuſtis et beatis) maxi-
me beatitudinis glorie paradyſi. nā ipſi noſcūt ⁊ ꝑ-
cipiūt ſuā beatitudinem/ ꝓpter penas ieſtimabiles
peccatoꝝ. ¶A tuis inumerabilibus paſſiōibus/ et a
morte tua amariſſima quā paſſus fuiſti in hoc mun-
do pro ſalute humani generis: ꝓcedit et oritur eter-
na requies in gloria numero electoꝝ. ¶Ab aliis gra
uibus paſſionibꝰ/ quas in hoc ſc̄lo toleraſti ⁊ a mor
te quā ſubiiſti finaliter ꝓ humano genere redimēdo:
eſt relictū exēplū vniuerſis gētibus/ tibi omne ſerui-
tiū īpendēdi/ ⁊ te corde ⁊ aīo diligēdi/ q̄ tantā nobis
gratiā cōtuliſti. quā cogitare vel ꝑcipe nemo poteſt.
¶Tuā inumerabilē ſapiētiā/ oēs glorificēt natiōes
q̄a ſicut tua icōp̄heſibilis ſapiētia elicit bonū a malo:
ſic nr̄a debilis ⁊ fragilis ſcientia/ facit ī malū q̄ȝ plura
bona ⁊ vtilia deuenire. ¶Domine deus ſi q̄s ſapiēs
vellet eſſe: ipſe poſſet elicere verā ſapiētiā a ſtultitia

et a defectu ꝓncipū ⁊ magnatū/⁊ hoc ſi oparet facta
⁊ opa/factis ⁊ opib⁹ ꝯtraria eorūdē. ¶ Sapiētiſſime
dn̄e homo ſapiens ſuā ſalutē ⁊ cōmodū ſemꝑ facit:
quādo ꝑuerſa tentatiōe aliqua eſt tētatus.⁊ quanto
maior eſt/⁊ peior eſt ſua tētatio ī hoc mūdo: tāto pl⁹
conaṫ ei reſiſtere ſuo toto poſſe.vnde cū quaſi oīs tē=
tatio ſit mala in ſe/⁊ ſit maxima ſapiētia ipſi reſiſtere
poſſe:maxima corona meriti ab illis acquiriṫ/ q̄ ma=
lis tētatiōibus reſiſtere ſciūt. ¶ De⁹ qui ꝑeligis mū=
dos corde.tūc ſciunt bonū a malo elicere ſapientes:
quādo cadit in ſuis cogitatiōibus mala opa ꝑpetra
re.quia dū ipſi ſunt mala opa cogitantes: vidēt ⁊ no
ſcūt ꝙ peccarēt mortaliter/ ſi ſuas cogitatiōes duce
rent ad effectum.qua de cauſa ipſi imediate eas a ſe=
ipſis eijciūt/⁊ incipiūt de nouo bona opa cogitare.
¶ Ille habeṫ vere ſapiens apud te dn̄m deū noſtrū:
q̄ in quocūq̨ ſtatu ſit bonū facere ſemꝑ nouit/ita ꝙ
nō ꝑmittit ſe ab aliquibus aduerſitatibus ſuperari/
verū ſemꝑ cōſtans ꝑmanet in eis q̄ ſunt placida tibi
deo/et vtilia ſibiipſi. ¶ Sed proh dolor ꝙ̄ pauci ſunt
q̄ hoc qđ eſt tibi placitū atq̨ gratū/⁊ eis vtile ad ſalu
tem:ſemꝑ faciāt in hoc mūdo.quia peccatis noſtris
exigētibus/fere ſemꝑ dicto hui⁹ verſiculi adherem⁹.
Nitimur in vetitū ſemꝑ/cupimuſq̨ negatū. ¶ De⁹
qui ab oībus impugnatiōibus nos defendis. ingēs
cauſa ⁊ occaſio habēdi ſapiētiā daṫ illis:q̄ ꝓpṫ te ſu=
ſtinēt in hoc ſeculo famē/ſitim/ anguſtias/ atq̨ dolo
res ⁊ ꝙ̄plures alias paſſiōes.q̄a quāto maiores ſūt
paſſiōes/quas ꝓ te in hoc ſclo patiūtur:tāto acq̄rūt
coronā maioris meriti ſibiipis: dūmodo tamen eas
ſuſtineant patiēter. ¶ A cōtrario ergo ſenſu illi q̄ in
hoc ſeculo/diuerſas ſuſtinēt paſſiōes/ nō ꝓpṫ te/ſed
vt poſſint ſuā ꝓſequi volūtatē/et ſuā voluptatē tota
liter exercere:habēt manifeſtā cauſam ⁊ occaſionē:ꝙ
ſtultitia eos regat.et quāto plus p̄dicta ſequūtur: tā
to magis eoꝝ ſtultitia augmētaṫ. ¶ Dn̄e de⁹ ſapien=
tes quanto plus ꝓpter feruorē tue dilectiōis verbe=
ranṫ/vituperanṫ/⁊ ab hominib⁹ deridētur: tanto ve
hemētius ipſi conanṫ te glorificare/benedicere/⁊ lau
dare.ſed vani homies mūdani/quādo vident plura
ꝑicula eē oppoſita tuo ſeruitio/⁊ tuis laudib⁹ impē=
dendis:tanto magis deuitant tibi afferre ſeruitiū et
honorē/⁊ ſe ſubijcere tuis iuſſis. ¶ Dn̄e de⁹ q̄ humi=
libus corde parcis/ſuperbos deſtruens ⁊ elatos. illi
ſunt nō modicū ſapientes q̄ ꝯgregāt bono modo ea
q̄ ſtulti deſtruūt et cōſumūt/ſemꝑ tn̄ ea intentiōe vt
ea q̄ ſtulti in malis vſib⁹ expēdebāt:ipi erogēt pau=
ꝑib⁹ ꝓpter te ad ſuſtentaculū huius vite. ¶ Item
illi ſunt veriſſime ſapientes: qui licet benefaciendi
alijs non habeant poteſtatem/ nec mala aliorū etiā
deuitandi/nichilominus habent voluntatē ꝙ ſi pre=
dicta poſſent facere/cōplerent ea non voluntate ſolū
modo: ſed ope atq̨ facto. vnde tales ex defectu quē
habēt in faciendo bonū ⁊ in euitando malū: bonū a
malo eliciūt/ꝓut patet in hoc ꝙ volūtas eoꝝ pro fa
cto ꝓculdubio eis reputaṫ. ¶ Item illi ſunt apud te
deū ſapientes/qui quādo nequeūt intelligere vel ſci
re illud qđ eorū non poteſt ꝑcipere intellectus:huiuſ
modi defectum ſemꝑ ſibiipſis ⁊ ſuo ingenio recogno
ſcunt:nō autē illis de quibus habere nequeūt plenā
ſcientiam neq̨ certā. quapropter tales bonū eliciūt
a defectu ſui ingenij ebetati:eo ꝙ talem ſciētie defe=
ctū cognoſcunt ex ſeipſis ineſſe. ¶ Dn̄e qui mētes il
luminas excecatas:omnis exaltatio tribuaṫ tuo no=
mini glorioſo.quia tua incōprehēſibilis ſapiētia eli=
cit bona ꝑpetua hominibus a fragilitatib⁹/miſerijs/⁊
defectibus eorūdē.⁊ hoc ſemꝑ quādo ipſi prepoſita
recognoſcūt.quia quāto plus quis ſuā fragilitatē ⁊
miſeriā recognoſcit:tanto magis ſibiipſi bonū felici=
ter opatur. ¶ Et ꝑ oppoſitū quicūq̨ credit eſſe mo=
rigeratus/ſapiens/ac diſcretus/⁊ defectū virtutū in
ſe maximū nō cognoſcit:talis ſtultus ⁊ temerarius
eſt cēſendus. ¶ Sapiētes homies q̄ abſq̨ culpa ſua
ſunt pauperes in hoc mūdo/ꝓpter paupertatē quā
ſuſtinēt:ſeipſos virtutib⁹ valde ditant.⁊ hoc faciūt:
quia cōtēnūt ſpiritu bona tēporalia huius vite:⁊ eoꝝ
nolūt effici poſſeſſores/bona autē tēporalia cōtem=
nendo:deſiderant ad diuitias ꝑpetuas celeſtis glo=
rie ꝑuenire.quapropter ſtulti ſunt illi non modicū:q̄
habere deſiderāt diuitias huius mūdi:ꝓpter bonoꝝ
tēporaliū inopiā quā ſuſtinēt ⁊ defectū.quia deſide=
rādo bona tēporalia:obliuioni tradūt bona celeſtis
glorie paradyſi. ¶ De⁹ q̄ doces exēplo bonoꝝ operū
vias rectas:illi ſunt nō īmerito ſapiētes/⁊ bonum a
malo eliciūt/q̄ quādo motu naturali aliquo iraſcūt:
ſciūt ire ⁊ iracundie imponere modū ſe ad bona opa
trāſferēdo.vnde cū motus ire ſit aliquotiēs in ſe ma
lus:ab illo motu malo ſciūt bonū elicere ſapiētes:eo
ꝙ patiēter motū huiuſmodi ſuſtinere norūt:⁊ ſeipos
ire humiliter tēperare. ¶ Potētiſſime dn̄e/ſapiētes
homies quādo tribulatiōes ⁊ paſſiones qualicunq̨
modo in hoc ſclo patiūtur/ſtatim recurrūt ad ꝯfidē
tiā tue miſericordie/q̄ in ea cōfidētē neminē derelin=
quit:ſed ſtulti omnino cōtrariū ſemꝑ agūt.quia quā
do in aliquas tribulatiōes incidūt ſtatim de tua mi
ſericordia ⁊ benignitate tāq̨ infeliciſſimi icipiūt de
ſperare. ¶ Ille debet vocari ſapiēs/⁊ tūc vere res ſe
quit ipm nomē:qn̄ q̄s credit eē inſipiēs:ſuāq̨ miſeri
am recognoſcēs/ea q̄ facit optime opaṫ.⁊ talis meri
to ſapiēs eſt cēſendus.ſed q̄ ſapiētē ſe credit eē:ille te
merarius eſt ⁊ ſtult⁹.iuxta illđ. Nil ſcit tūc ſapiēs/cū
ſe credit ſapiētē. Tunc ſapit inſipiēs: cū ſe putat inſi
piētem. ¶ Deus cuius magnitudinē/humanus ne=
quit cōprehēdere intellectus:tibi omnis magnificē=
tia tribuaṫ.quia illi habētur apud te dn̄m ſapiētes:q̄
ſciunt nature corrupte reſiſtere ꝑ ea que ipſis ꝯtrarie
opponuntur.nā ſapiētes quādo habēt naturā de fa
cili iraſcēdi/vl' fornicādi ſeu cōtinue ꝯtriſtandi/⁊ la=

bentē in cetera vicia: q̄ quaſi naturaliter īſunt eis: ſta
tim recurrūt ad v̄tutes huiuſmodi viciis repugnan
tes/et ſic reſiſtūt viciis quaſi naturalibus ⁊ inſitis ſa
pienter. ¶Jlli ſunt mirabiliter ſapientes / qui maxi=
ma bona a maximis malis ſciūt elicere in hac vita/ ⁊
q̄ modicū bonū ſciūt ꝑ ſui ſapiētiā ī maximū augmē
tare. ⁊ a cōtrario illi fatui atq; ſtulti: q̄ maxima bona
in mala īnumerabilia deuoluūt / ⁊ q̄ modicū malum
in maximū augmētarūt. ¶Defectus amoris / q̄ con
tinuo in me fuit: fecit me labi in quaſcunq; ſtultitias
hactenus fui lapſus. quia ego in meo amore ſemꝑ fi
nita ꝓpoſui infinitis: quapropt̄ in amore poſtpoſui
te dn̄m infinitū. ¶O ſūmū bonū a quo bona oīa de
riuātur: tuā noſcāt ſapientiā cuncte gentes. quia il=
li ſunt digni vocari merito ſapientes et nomē ſequit̄
rem: qui caſtigant̄ dānis ⁊ periculis alioꝝ: teſtante
actore. Felix quē faciūt aliena ꝑicula cautū. ¶O q̄
ſtulti ſunt ergo illi qui nolunt ſe alienis periculis ca=
ſtigare. vidētes ſuos ꝓximos ꝓpt̄ delictū aliqđ gra
uiter cruciari / ⁊ ipſi ꝯſimile delictū vel turpius nō ve
rent̄ enormiter ꝑpetrare. ¶Tibi dn̄e deus gratias re
fero / non quas debeo: ſed quas poſſum. quia iſtā di=
ſtinctionē ꝑfeci ad laudem tue ſapientie benedicte/ ⁊
confiteor ore et animo: quia ita eſt ꝙ ipſa a malo eli=
cere nouit bonū. ſed humana cōditio oppoſitū omni
no oꝑatur a bono malū eliciēs ꝓpter ſui ignorantiā
et defectū ſciētie: qui naturaliter ineſt ei. vnde te ſup=
pliciter oro ꝙ īfundas michi illā ſapiētiā qua bonū
a malo ſciam elicere in hoc mūdo / vt poſt meū obitū
corporalē: habear verus ſapiens tibi deo.

¶Incipit decimaſexta diſtinctio / in qua tractatur
de diuina iuſticia.

¶Qualiter deus eſt iuſtus in ſe.

DEus qui ſecūdū verā iuſticiā reddis
vnicuiq; qđ eſt ſuū: nūc ⁊ in eternū tri
buatur honor ⁊ reuerētia tue magni
ficētie glorioſe. quia tua iuſticia crea
uit omnia iuſta cauſa: ob hoc ſcilicet
vt ī ipſis tua maxima bonitas cogno
ſcat̄. Unde cū tua incōprehēſibis bonitas cognoſci /
laudari / et benedici ab omnibꝯ mereat̄: iuſticia exi=
git cuilibet creature / ꝙ te ſuū creatorē iuſtiſſimū reco
gnoſcat / ⁊ tu cognoſcaris eē iuſtꝯ in eo ꝙ creaſti crea
turas / vt ab eiſdē in v̄tutibꝯ ꝑfectiſſimus agnoſcaris
¶Dn̄e deꝯ tāta eſt tua iuſticia ⁊ adeo recta: ꝙ nunq̄
attribuiſti tibiipſi aliqđ qđ eſſet rōni diſſonū vel con
trariū veritati / aut qđ in te defectū aliquem deſigna
ret. ¶Pater ſpiritualis deꝯ / a quo bona oīa habent
ortum rōne ꝑfectiſſime ac miſericordiſſime iuſticie q̄
tue diuine eſſentie ineſt ſemꝑ: verus homo effici vo=
luiſti / ⁊ in hoc ſeculo eſſe pauꝑ / flagellatus / vēditus /
traditus / ⁊ deriſus. ¶Tue abūdātia veritatis ⁊ iu=
ſticie / ordinauit ꝙ tuū corpus glorioſiſſimū / q̄plurī=
mas paſſiōes amariſſimas pateret̄ / ⁊ ꝙ mortē ſubi
ret finaliter ꝓ redēptiōe hūani generis / qđ erat ſub=
ditū diabolice ſeruituti. vnde benedicta ſit tua iuſti=
cia / ꝓpter quā ſuſtinuiſti ꝑdicta oīa patiēter. ¶Er=
go iuſte ⁊ rationabiliter oportebat ꝙ ꝑdicta oīa tuū
corpus ꝑcioſiſſimū ſuſtineret (ꝓut ſuperiꝯ eſt dictū)
vt hūana liberaret̄ ſpecies a diaboli poteſtate / ⁊ hoc
ſm̄ ꝙ aduentus tui ordinatio exigebat. ¶Deꝯ iuſta
rū precū et orationū / benigniſſimus exauditor: tanta
eſt tua iuſticia / ⁊ ſic in omnibꝯ ordinata: ꝙ licet nos
obliuioni quaſi cōmuniter te tradamus / habētes cō
tinue ī memoria huiꝯ ſcl'i vanitates / ꝓpt̄ hoc tu nos
noluiſti aliquatenꝯ obliuiſci. Nā rectiſſima iuſticia
exigit tue miſericordie vt noſtri recorderis / ⁊ noſtraꝝ
fragilitatū clemēter miſerearis vt benignꝯ. ſed ve mi
chi miſero ⁊ aliis: niſi grāꝝ nobis a te factaꝝ in nr̄is
cordibꝯ recordemur. ¶Nullū aliud remediū ſcio hu
mano generi aliter adhibere: niſi ꝙ lacrimabiliter et
gemebūde ſimul ſupplices oremus / vt nobis remit=
tas miſericorditer hūc reatū / nobis ꝓuidēs ſm̄ amo
rē quē habuiſti hūano generi / qn̄ ꝓ redēptiōe nr̄a in
crucis ſtipite pependiſti. ¶Deꝯ q̄ facis iuſtos ī te cō
tinuo gloriari. intātū ſuꝑabundat tua iuſticia in hoc
mūdo: ꝙ ea nō remanet vacuus vllus locus: imo im
plet huius ſcl'i cūcta loca. ſed iuſticia mei indigni tui
ſeruuli eſt ita modica atq; rara: ꝙ vix poteſt alicubi
reperiri. ¶Cū ergo dn̄e deus ſim iniuria et cūctis vi
ciis aliis totus plenꝯ: tuam benedictā iuſticiā flexis
genibus imploro / vt ipa dignet̄ eā ⁊ cūcta alia q̄ ſūt
in me radicitus extirpare / et poſtea de nouo infunde
re iuſticiā ⁊ alias virtutes ꝓpter q̄s placere valeā ti=
bi deo. ¶Dn̄e deꝯ ſi tue miſericordie complaceret vt
poneret defenſiōis clipeū ante me / ita ꝙ me defende
ret a mucrone tue iuſticie ſic vt me ictibꝯ ꝑpetuis nō
feriret: tūc tua pietas ⁊ tue venie largitas / michi ma
xima videret̄. ¶Deꝯ q̄ ꝑ tuā miſericordiā a ꝑpetuis
paſſiōibus nos reſtauras: oīs benedictio tue iuſticie
ſit ſemꝑ. nā eo ꝙ ſciebā a tua iuſticia iudiciū ꝓcede=
re ſemꝑ rectū / ⁊ ſciebā ꝙ ego ꝓpt̄ mea enormia cri=
mina / ꝑpetuas meruerā pati penas: q̄plurimū erat
triſtis anima mea ⁊ totaliter timore ꝑculſa quouſq;
tue benignitatis ⁊ miſericordie fui memor / quaꝝ cō
memoratio me penitus hilarauit. ¶Dn̄e deꝯ ſi mi=
chi ꝯſtaret ꝓ certo ꝙ tua iuſticia reſideret ſine miſe=
ricordia ad introitū ianue paradyſi / nunq̄ oporte=
ret me habere ſpem vllam vel cōfidere ꝙ cōſequi ve
niā a te poſſem. ſed quādo ego meditor ꝙ tua iuſti=
cia abſq; miſericordia neq̄t eē: nullo modo poſſū ꝑſu
mere ꝙ miſereri mei tui miſerrimi ſeruuli nō digne=
ris. ¶Dn̄e deꝯ ſicut in creatiōe ⁊ recreatōe fuiſti hu
mano generi ſemper iuſtus: ſic tibi placeat ꝙ iuſtus
tibiipſi de me tuo ſeruulo velis eē / ita vt tibi placeat

ꝙ preter te non alteri dño ſim ſubmiſſus/ neqȝ aliqͩ aliud laudem ſiue glorificẽ niſi te dñm deũ noſtrum. ¶ Juſtiſſime iudex deus: poſtq̃ pia iuſticia exigit ꝙ me et ceteros homies velis diligere: placeat tibi ꝑ tuam pijſſimã miſericordiã vt me vera iuſticia facias te amare/ ꝛ exaltationẽ tui nomĩs glorioſi. ꝛ ſicut pia iuſticia fecit oculos tuos ſuꝑ miſerijs noſtris (cũ in mũdo eſſes) flere: ſic tibi placeat vt facias ĩ meis oculis ꝯtritõis lachrimas aboriri. ꝛ ſicut pia iuſtitia te ꝓpter redẽptionẽ hũani generis fecit mori: ſic dignare michi ꝯcedere ſeruo tuo ꝙ ꝓpť exaltationẽ tui nõis mortẽ ſuſtineã patiẽter. ¶ Uere dñe humilis ꝛ benigne: ſicut iuſticia creſcit ꝛ multiplicať in homib⁹ quãto plus te diligũt/ metuũt/ glorificant/ atqȝ laudant: ſic quãto pl⁹ ſũt iobediẽtes tuis iuſſiõib⁹ ꝛ rebelles/ tãto magis creſcit ꝛ mltiplicať ĩ eis iiuria/ ꝛ q̃plura alia viciosa. ¶ Dñe de⁹ cũ tãto quis efficiať iuſtior/ quãto plus ſe ſubmittit tuo ſeruicio ꝛ laudib⁹ tui nominis glorioſi/ ꝛ magis iiurioſus ꝛ iobediẽs/ quãto plus tuis ꝑceptis eſt rebellis: ſeqᷓtur ꝙ tu es fons vere iuſticie ꝛ origo. ¶ Dñe de⁹ cũcta ꝓuidẽs ab eťno: ſicut tua maxia iuſticia ineſt nobis ad maiorẽ nobilitatẽ ꝛ honorẽ/ q̃ alicui creature: ſic mee iiurie maxĩe atqȝ culpe/ inſunt michi ad maius dãnũ ꝛ ad maiorẽ ꝯfuſionẽ/ q̃ alicui alteri creature ꝛ obſunt ſolũmodo michiipi. ¶ Licet mee iiurie penã ꝛ ꝯfuſionẽ iducãt ſolũmodo michiipi: tñ nõ ſequiť ꝓpť hoc ꝙ ego non plus intulerim iiurie tibi q̃ michiipi q̃ iniurias ꝑpetraui: q̃uis mee iiurie nõ noceãt tibi deo. ¶ Dñe deus/ q̃ de bonis tẽporalib⁹ facit iniuriã ſibiipi: nõ nocet huiuſmodi iiuria multũ ſibi: ſed ſũma iiuria quã aliqs poſſit facere ſibiipi eſt iſta/ ꝙ ſibiipi auferat bona ſpiritualia eťne beatitudinis paradyſi. ¶ De⁹ q̃ bona oĩa cõfers gratis. q̃s poſſet exiſtimare vľ ꝑcipere maximã iiuriã quã peccator infeliciſſimus facit ſibi: quãdo irrationabiliter ꝛ abſqȝ occaſiõe aliqua/ tã corpus q̃ animã tradit ꝑpetuaꝝ penarũ cruciaminibus ꝛ tormẽtis. ¶ Quid mirũ ſi is iiuriať ſuo ꝓprio q̃ iniuriať q̃plurimũ ſibiipi. Nã qui iniuriať de bonis celeſtibus ſibiipſi/ et tradit ſe ꝑpetuo paſſionib⁹ penarũ: iniuriari merito debet cunctis. ¶ Unde cũ ego ſim ita iiurioſus tibi deus miſericors ꝛ benigne et michiipſi ꝛ ꝓximis cunctis meis: tibi lachrymabiliter ſupplico ꝛ deuote/ ꝙ ipſas iiurias obliuione deleas/ de reatu ipſaꝝ veniã michi dando. quia nullum aliud remediũ michi ſcio. ¶ Dñe de⁹ cui patẽt omnia ab eterno. cũ tu ſis veriſſime verus deus ꝛ verus homo: iuſtũ eſt ꝛ cõſonũ rationi/ ꝙ ego tuo ſeruitio ꝛ tuis preceptis humiliter ſim ſubmiſſus. quia ratiõe tue deitatis in hoc ſeculo ſum creatus/ inumerabilibus beneficijs ꝑmunitus: ꝛ ratiõe tue ſancte humanitatis ſum a te miſericorditer recreatus/ ꝛ a morte ꝑpetua redemptus. ¶ Dñe de⁹ ſicut predictis rationibus (ſcilicet ratione tue deitatis ꝛ humanitatis) ego et omnes alij debemus ſerui merito tui eſſe: ſic ego indignus ſeruulus tuus iiuriatus fui hactenus tue diuine eſſentie et tue humanitati ſanctiſſime/ quã ex vtero aſſumpſiſti beate virginis glorioſe. ¶ Tue recte iuſticie pater iuſtiſſime: omnis laus ꝛ gloria tribuatur. q̃a ipſa ſemꝑ vnũquẽqȝ iudicat recta lance: ſed michi fragili ſeruo tuo omnis iiuria cognoſcať: qui ſemꝑ ſecũdũ voluntatẽ meam iniuſte ꝛ inepte omnia hactenus iudicaui. ¶ Glorioſiſſime dñe de⁹ noſter: tanta eſt cõiũctio ꝛ vnio/ inter tuã maximam iuſticiã ꝛ tuã piiſſimã miſericordiã/ ꝙ vna ſine altera nequit eſſe: ſed in me miſero iiuria et crudelitas ſimul vniũtur: eas ſemꝑ aſſociãte mea duricia cordis. ¶ Pater omnipotẽs ex eo ꝙ tua iuſticia ꝛ tua miſericordia ſimul vniũtur: tua miſericordia a nobis exigit/ ꝙ noſtra conſciẽtia noſipſos ꝓpter opera penitentie ꝛ merita iudicet in hoc mũdo/ vt tua iuſticia nõ iudicet nos in alio ſeculo ad penas ꝑpetuas ſuſtinendũ: ſed tua miſericordia in alio ſeculo nobis parcat. ¶ Ergo oẽs pariter in tua iuſticia gaudeamus: et adhereamus tue miſericordie cõfidẽter: que nũq̃ ſine venia reperitur. iuſtũ eſt enĩ vt vna iſtarũ virtutum cũ altera tẽperetur: ſicut hoc ꝛ ceťa alia ordinauit rectiſſime ordinatio tua deus.

¶ Qualiter deus eſt iuſtus angelis et demonibus.

Deus q̃ recto iudicio iudicas vnũquẽqȝ omnis benedictio tue ſancte iuſticie tribuať: quia ꝓpter hoc ꝙ angeli imediate poſt creatõnẽ illoꝝ/ te ſeruore vere dilectiõis glorificare/ laudare et benedicere inceperũt: voluiſti vt ſtatim ob hoc ꝙ habebãt talem ita tibi acceptabilem ꝛ placidam voluntatẽ/ ſua voluntas eſſet in bonũ ꝑpetuo cõfirmata. ¶ Unde benedicta ſit dñe de⁹ tua incõprehenſibilis iuſticia: que eos ita recto et iuſto iudicio iudicauit. quia cũ ipſi imediate poſt creationẽ ſuã cognouerũt ſe merito debere ſubijci ad tuas laudes et reuerentias exaltandas: iuſtum fuit et rationabile ꝙ tu in illo ſtatu quẽ ipſi preelegerũt eos ꝑpetuo cõfirmares. nam hoc q̃d ipſi preelegerunt fuit ab eis iuſte ꝛ rationabiliter ꝑelectũ. Quare ob hoc cõfirmati et beati ſunt angeli a te deo. quia tuam benedictam eſſentiam laudare ꝛ exaltare perpetuo elegerunt. et tu es domine deus in hoc vere iuſtus iudex: qui eos in bonũ ſtatũ ab eis electum perpetuo ſimiliter confirmaſti. ¶ Domine deus qui ſemꝑ iudicas equitatẽ: oſtẽdiſti tuã iuſticiã eẽ valde iuſtã/ quando in ſtatũ gratie angelos cõfirmaſti. quia ſicut angeli ꝑ viã primi motus incedere inceperũt: ſic tu eoꝝ inceſſum ꝑ eũdẽ primũ motũ ꝑpetuo cõfirmaſti. ꝛ ſicut angeli habuerũt imediate poſt ſuã creationẽ ꝑmã intentionẽ ad te laudandũ/ glorificandum/ et ſine fine

benedicendū tuo nomini glorioſo.ſic cōfirmaſti eos
ꝙ ſempꝑ prima intentio inſit eis in omnibus ſuis vo
lūtatibꝰ atqꝫ factis. ¶ Laudeṫ ergo ⁊ magnificetur
tua laudabilis iuſticia nūc ⁊ ſempꝑ.q̄a tu ꝯfirmaſti iu
ſte angelos in ꝓprietate ⁊ natura volendi oꝑa gratie
oꝑari.ita vt peccare decetero nō ſint potētes neqꝫ vo
luntas inordinata poſſit habere locū aliquē in eiſdē
¶ Duobus modis oſtendiṫ tuam iuſticiā fuiſſe i an
gelis rationabilem atqꝫ iuſtam. Quia ſicut angeli vo
luerunt incedere ꝑ viam p̄mi motus/qui ſempꝑ ſtatui
gratie eſt adherens/⁊ hoc poſt creationē eorūdē ſine
aliquo medio:ſic tu eos i eadē via primi motus gra
tie ꝯfirmaſti.⁊ ſicut angeli viam ꝑ quā ad priuationē
gratie tendiṫ totaliter deuitarūt:ſic tu eis oportuni=
tatem ⁊ potētiā peccādi ꝑpetuo abſtuliſti. Omne ge
nu celeſtiū et terreſtriū tibi dn̄o incurueṫ/q̇ ꝓpter ve
ram iuſtitiā voluiſti ꝙ angeli ꝑpetuo in te viuāt:q̇a
ipſi preelegerūt viuere in te/qui es fons minere vere
vite.et ſicut angeli humanū genus diligere incepe=
runt/eo ꝙ cognouerunt te nos tanꝙ̄ tuos filios di=
ligere:ꝓpter hoc eos diligendo quicq̇d tu diligis cō
firmaſti. ¶ Dn̄e deꝰ cū angeli in omnibus ſint vera
ces/et falſitate qualibet ac mendacio priuati: maxi=
mā iuſticiā feciſti humano generi vniuerſo/cū ange
los eis nūciare ꝙ̄plurima ordinaſti:⁊ ſpecialiter eis
q̇ tibi ſeruiūt puro corde:quia nullus mereṫ eſſe nun
cius/niſi q̇ verax in omnibus ſempꝑ ſuis oꝑibus inue
nitur. ¶ Cū ergo ſempꝑ angeli diligāt veritatē/et ha
beant odio falſitatē ⁊ q̄cūqꝫ ſint rationi diſſona: iu=
ſte es mirabiliter oꝑatus.quia eos ꝓ cuſtodia huma
no generi p̄buiſti/ita ꝙ ſm̄ poſſe ſuū ab omnibus ei
nociuis ipm̄ defenderēt i hoc mūdo.q̇a nichil debet
habere aliud i cuſtodia:niſi illō q̄dcūqꝫ ſibi ad cuſto
diēdū tradiṫ placeat omne bonū/⁊ niſi habeat odio
omnia ſua mala. ¶ Splendor ⁊ fons luminū ſancte
deus.cū angeli tui nūcij ſint veraces te glorificātes
et laudātes cōtinuo ſine fine/⁊ tu eis humanū genꝰ
ad cuſtodiendū tradideris in hoc mundo:merito re=
ſpōdet tua iuſticia volūtati ⁊ effectui eorūdē. ¶ Nā
nos tutela protegimur angeloꝝ / falſis ſuggeſtioni=
bus demonū reſiſtentes/⁊ p̄cipue ipſi fideles cuſto=
des nos ad omnia bona oꝑa admonēt facienda: ra=
tione cuius admonitiōis/ipſi acquirūt maximū me
ritū glorie ſibiipſis. ¶ Dn̄e deus cū tu ſis omnibus
ita iuſtus/⁊ cū angeli coneṫ cōtinuo ⁊ ſine fine lau=
des impendere tuo nomi glorioſo/⁊ nocte dieqꝫ ꝓte
gant a ſuggeſtione diabolica ſeruos tuos:quis eſt q̇
poſſet itelligere vel cogitare eternā beatitudinē/qua
fruūtur angeli ꝑ ituitū tue diuine eſſentie glorioſe?
¶ Pater ieffabilis poteſtatis:quāto homies melio
ra oꝑa faciūt in hoc mūdo:tanto maiorē gloriā ꝑci=
piūt angeli i excelſis. quia cū angeli hominū ſint cu
ſtodes/quāto plus eos cuſtodiūt a peccatis/⁊ eos q̇
ſunt ſalutifera faciūt oꝑari:tanto mereṫ habere ma
iorem gloriā tue beatitudinis paradyſi. ¶ Glorioſiſ
ſime deꝰ ꝓpṫ penas inumerabiles quas demones
patiūtur:demōſtraṫ magnitudo glorie cuiꝰ efficiunṫ
angeli poſſeſſores.⁊ quāto pene illoꝝ ſunt maiores:
tanto melius magnitudo glorie hoꝝ demonſtraṫ/in
hoc ꝙ meliꝰ cognoſcūt a te gratiā ſibi factā. ¶ Oīs
benedictio pater clementiſſime tue iuſticie tribuatur
quia ab illo tempore quo angeli ⁊ boni homines/bo
na oꝑa facere iceperūt/⁊ demones atqꝫ peruerſi ho=
mines inceperunt mala oꝑa ꝑpetrare: creuit et mul=
tiplicata eſt gloria angeloꝝ. et hoc ratione tue recte
iuſticie:q̄ reddit eis meritū de bonis que faciūt:⁊ de
malis que ꝓhibent fieri in hoc mundo. ¶ Dn̄e deꝰ
cuius vie ſunt veritas atqꝫ vita.ſicut tu es iudex iu
ſtus angelis in omnibus ſuis operibus atqꝫ factis:
ſic es verus ⁊ iuſtus iudex ſimiliter demonibus in
omnibꝰ factis ſuis. ¶ Omnipotens eterne deꝰ ime=
diate poſtꝙ̄ creaſti luciferū et ſuos ſequaces:incepe=
rūt incedere ꝑ viam et naturā ſecūdi motus/atqꝫ viti
factis et operibus diſſonis rationi/⁊ ordinationi cō
trarijs/q̇ ſempꝑ reſpiciūt ad nō eſſe. ¶ Unde rectum
iudicium a tua iuſticia tūc ꝓceſſit:quādo luciferū et
omnes ſuos ſequaces in demones peruerti ꝑmiſiſti
ꝑmittēs ꝙ tota eoꝝ intētio ꝑ ſecūdū motū incederet
ſine fine/ita ꝙ ꝑ viā p̄mi motus icedere nūꝙ̄ poſtea
poſſent. ¶ Rex regū deꝰ ⁊ dn̄e dn̄oꝝ:intētionē iordi
natā ⁊ rōni diſſonā/demones habere accidētaliṫ in=
ceperūt:et accidētaliter ꝑ naturā cōtrariā voluntati
boni oꝑis incedere ſimiliter iceperūt. ¶ Unde opor
tet neceſſario ꝙ omnis volūtas et omne factū/q̄d fi/
at ꝑ intentionem ſecūdi motus: ſempꝑ inordinate et
cōtra regulam vere iuſtitie fiat.vnde quecūqꝫ demo
nes conati fuerunt facere ſiue velle:fecerūt et volue=
rūt inordinate et cōtra verā iuſtitiā ac etiā rotionem
¶ Nam demones habere volūtatē tuo dominio nō
ſubeſſe/aut volētes effici equales tue poteſtati:mani
feſte apparet ſuam volūtatem fuiſſe inordinatā tota
liter ⁊ iniuſtā.quia nulla creatura debet nec poteſt ſuo
creatori eſſe eq̄lis:neqꝫ debet negligere ſuo dn̄o obe
dire.et dico ꝙ nō debet:quia abſit ꝙ creatura ſuo cre
atori valeat equari/nam iſtud cunctis eſt impoſſibi
le creaturis/imo nullo modo debet p̄ſumere aliquid
tale. ¶ Dn̄e deꝰ q̇ iuſtā capis a malefactoribꝰ vltio=
nem.niſi tu eē diabolicū(poſt tranſgreſſionē ſui faci
noris)ſuſtinuiſſes in eſſe:imediate omnes demones
fuiſſent deleti/et in priuationē redacti facinore ꝑpe=
trato.nam eo ꝙ declinauerūt ſe ad volendū rē habē
tem reſpectū ad nō eē/⁊ cōtraria penitus rationi eē:i
nō eē(ſine remedio aliq̇)deuenire debuiſſent. ¶ Sed
quia tu es dn̄e iuſtus iudex ⁊ miſericors: eos de eſſe
q̄d attribuerāt ipis placuit nō delere/imo placuit ti
bi eos in eē ꝑpetuo ſuſtinere/vt iꝑpetuū in eis tua re
cta iuſticia mōſtrareṫ. ¶ Unde cū demones naturā
corruptā habeāt ꝑ peccatū/ꝓpter quā eēt eis meliꝰ

non eſſe ꝙ̃ eſſe: per hoc ꝓbatur ꝙ tu eos in eſſe ſu-
ſtines vt iuſtus iudex (in eos exercens tuam rectam
iuſticiā) ab omnibus cognoſcaris. ¶Dñe deus cuiꝰ
poteſtati nichil eſt impoſſibile. cum demones imedi
ate poſt creationem ſuam non te diligere inceperint:
ꝓpter hoc fuit iuſtum ꝙ amor ab eis penitus ꝑuare
tur. quare ita eſt de demonibus / ꝙ ipſi nec te diligūt
nec creaturā aliquā / neqꝫ ſeipſos. ¶Eterne deꝰ ꝓpt
hoc ꝙ demones inceperunt ꝑus ſeipſos diligere ꝙ̃
te vel aliquā creaturā: valde iuſtū fuit et rationi con-
ſonum: vt amore quolibet priuarētur. quia in hoc ꝙ
tu es ſumma bonitas / ⁊ tua bonitate ab omnibꝰ cre
aturis diligi tenearis: priꝰ debuiſſent te dilexiſſe eoꝝ
creatorē et dñm / ꝙ̃ ſeipſos. ¶Ergo cum demones
amore quolibet ſint priuati / et ſuſtineātur a te in eſſe
quoniā voluntas ⁊ amor quē ipſi primitꝰ habuerūt:
nunc habēt: et ſunt perpetuo habituri rationi ⁊ iuſti-
cie opponunt: rationabile eſt atqꝫ iuſtū ꝙ ipſi penis
perpetuis crucient. ¶Deus qui es deſolatorū vera
conſolatio ⁊ medela. Cum demones habuerint prin
cipiū ⁊ eorū ſit finitas terminata: ⁊ tibi qui es ſine vl
lo principio ⁊ ſine fine equales effici voluerunt: iuſtū
eſt ⁊ rationi conſonū: vt tua iuſticia eos cruciet ſine
fine. ¶Creator omniū deus. quia demones tuo be-
nigno ⁊ laudabili dominio ſubiici noluerūt: ſed vo-
luerunt eſſe in poteſtate ⁊ dñio tibi pares: dignū eſt ⁊
iuſtum vt ſubdant ineſtimabiliū cruciaminū ſeruitu
ti. ¶In hoc iuſte iudex ꝙ demones fuerūt iobediē-
tes ad honorandū imediate poſt ſuā creationē tuā
maximā bonitatē: eſt valde iuſtū ⁊ rationabile ꝙ per
petuo tua maxima miſericordia eis ſit abſens. vnde
propter hoc ꝙ ipſis deeſt (quantū de ipſis eſt) tua mi
ſericordia: deſperant de ipſa habēda tanqꝫ de re inco
gnita ⁊ inſcita. ⁊ ſic deſperantes ineſtimabiliter cru-
ciantur a iuſticia tua deus.

¶Qualiter deus eſt iuſtus diuitibus et pauperibus.

DEus qui iuſte iraſceris: ⁊ veniā das
clementer. inter oēs gētes tuū nomen
glorioſiſſimum exaltetur. qꝛ tu es ita
iuſtus iudex ꝙ diuites ſcđm eoꝝ iudi
cas facultates / ⁊ pauperes ſecūdum
eorū miſerabilē paupertatē. ¶Cū tu
dñe deus vnūquēqꝫ ſecūdū ſtatū ſuum iudices recta
lance: ſi diuites habeāt maiorem oportunitatem ꝙ̃
pauperes delinquēdi: tu vt iuſtus iudex nō punis tā
tum delicta diuitum ſicut pauperū qui habēt mino-
rem oportunitatem ⁊ occaſionē in hoc ſeculo delin-
quendi. ¶Quare pauperes qui nō habent tantā oc
caſionem ſeu oportunitatē quātā diuites in vicium
ſuperbie vel luxurie incidendi: ⁊ in alia vicia in que
oportunitas citiꝰ diuites ꝙ̃ pauperes facit labi: quā
do in huiuſmodi vicia incidūt maiorē penā ꝙ̃ diui-
tes merito debēt pati. ¶Dñe deꝰ cui patēt cogitatio
nes oīm hoīm: tuū iudiciū eſt rectum ⁊ iuſtū cōmuni
ter diuitibus ⁊ pauperibus huius mundi in hoc ꝙ ſi
pauꝑ feruore tue dilectionis conetur bona opera fa-
cere: reddis ſibi maius boni meritum: ꝙ̃ diuiti bona
opera ſimiliter facienti. ꝓpter hoc ꝙ diues meliꝰ ꝙ̃
pauper habet oportunitatē bonū in hoc ſeculo faciē
di. vnde bonū qđ fit a paupere: fit cū maiori labore ⁊
difficilius / ꝙ̃ bonū qđ a diuite fit. ¶Conſimili iudi-
cio iudicas pauperem ⁊ diuitē ſed ediuerſo: quando
pariter abſtinēt a malis operibꝰ ꝑpetrandis. quia in
hoc ꝙ diues abſtinet a peccato: multo maius acq̄rit
boni meritū ꝙ̃ egenus: eo ꝙ habet maiorem occaſio
nem illicita faciendi. ¶Dñe deus quis poſſet exiſti-
mare rectū iudiciū: quo equa lance iudicas tā paupe
rē ꝙ̃ potentē. qꝛ ſicut pauperes torquēt diuerſis paſ
ſionibus: ſcilicet fame / ſiti / nuditate / ⁊ ꝙ̃multis aliis
paſſionibus in hoc mundo: q̄ inſunt eis ratione ſue
maxime pauꝑtatis: ſic torquētur ⁊ cruciātur diuites
in hoc mundo diuerſis paſſionibus ⁊ doloribꝰ quos
propter ſuas ſuſtinēt facultates. nā vt bona tempo-
ralia valeant cōgregare: patiunt famē / ſitim / timores
et ꝙ̃plurimas alias paſſiones: diuites enim ſuas di-
uitias congregant cum labore / eas poſſidēt cū timo
re / ⁊ eas amittunt tandē cum dolore. ⁊ ita rectū ⁊ cō-
mune iudiciū tuū deus ineſt pauperi ⁊ potēti oībus
compenſatis ¶Eternitas ⁊ īfinitas tibi dño cogno
ſcantur: q̄ haberis oībus iuſtus iudex. quia ſicut diui
ti ſue facultates oportunitas ⁊ occaſio ſunt peccādi:
ita bene ſunt ei cauſa ⁊ occaſio deuitandi peccatum.
et vt pauperi ſua inopia occaſio eſt peccati: eque eſt
ipſi occaſio peccatum deuitādi. ¶Ob hanc cauſam
dñe ſequitur ꝙ tua iuſticia eſt adeo recta: ꝙ plus con
ferat obolus ei datꝰ a paupere tuo itultu ad ſalutem
ꝙ̃ vnus aureus a potente. ſed magis retribuis alicui
diuiti: ſi propter te eſt ſimplex / humilis et ſuauis: ꝙ̃
pauperi hec eadē habēti. ¶Tue eque iuſticie omnis
gloria tribuatur. quia ſicut in diuitibus exteriꝰ oſtē-
dūtur diuitie tēporales: ſic ſpirituales diuitie cogno
ſcuntur interius in conſcientiis pauperum beatorū.
et ſicut temporalem paupertatem in pauperibꝰ exte
rius poſuiſti: ſic pauꝑtas ſpiritualis cognoſcitur in
tra animos diuitum īfirmorum. ¶Deus qui huma
nam miſeriam protegis a multis nociuis: iura ratio
ne tue iuſtitie exigunt: vt ꝙ̃plurima ſint diuitibꝰ tāꝙ̃
paupertas: que quidem ſunt tanqꝫ diuitie pauperibꝰ
in hoc mundo: et econuerſo. ¶In tantū es pater om
nipotens iuſtus iudex: ꝙ ita bene poteſt pauper acq̄
rere magnum meritum mendicando ſicut diues qui
elemoſinā dat eidem. ¶Domine deus: ſicut paupe-
ri ſua paupertas eſt cauſa ⁊ occaſio ꝙ in hoc ſeculo
parui ſit momēti: imo ꝙ vilipendatur et derideatur
ab omnibꝰ prout patet: ſic caſu cōſimili diuitie ſunt

cauſa ⁊ occaſio diuiti in hoc mundo: vt vituperetur
et derideatur ab omnibus cum ſuis diuitiis abutat.
¶ Dñe deus qui ſupportas noſtras miſerias ⁊ lan-
guores: ſicut tu poſuiſti diuitibus in ſuis facultati-
bus maximas delicias ⁊ ſapores: ſic in poſſidendo
eas eiſdem poſuiſti anxietates ꝗplurimas et timo-
res. ¶ Mitis dñe ⁊ benigne cum pauperibus ratio
ne ſue paupertatis: ꝗplurimi labores accidãt ⁊ dolo
res: benedicta ſit tua iuſtitia/ que in ſuis paupertati-
bus eis conſolationes ꝗplurimas subminiſtras.
¶ Domine deus vniuerſi pauperes debẽt precipue
tue iuſticie laudes dare. quia ſicut bona tẽporalia p-
bent occaſionẽ diuitibus ſe ꝗplurimis viciis immi-
ſcendi: ſic pauperibus immiſcendi ſe virtutibꝰ ratio
ne bonorũ temporaliũ inopie: eſt maxima oportuni-
tas attributa. ¶ Eterne dñe. cuius dominio omnia
regna ſubſunt: ſicut pauperes ſunt beati quãdo ſuã
paupertatem ſuſtinẽt patienter: ⁊ tibi gratias referũt
ꝙ eos feciſſe pauperes tibi placuit in hoc mundo: ſic
efficiuntur diuites beati ⁊ felices/ quãdo propter di-
uitias ſuas te deũ creatorem eorum ⁊ ſuos pximos
non ignorant. ſed tibi gratias referunt copioſas: ꝙ
tibi placuit eos ab huiꝰ ſeculi iopia eleuare. ¶ Domi
ne deus ſicut quidam infelices diuites de poſſeſſio-
nibus eis a te collatis: nullas tibi gratias agunt: ſic
ſi eos feciſſes pauperes in hoc mũdo de paupertate
eis tributa nullas laudes tue iuſticie reddidiſſent.
et ſicut bonorũ temporaliũ inopes de ſua inopia te
non laudant: ſic te iuſtũ iudicem ignoraſſent ſi eis in
hoc mundo diuitias contuliſſes. ¶ Sancte deus in
hoc apparet tua iuſticia ꝗplurimum eẽ recta: qa di-
uites tenentur et magis ſunt obligati ad bonum in
hoc ſeculo faciendum/ ꝗ pauperes bonis temporali
bus vacui ⁊ egeni. quare loco bonorum temporaliũ
prebes pauperibus libertatẽ/ ⁊ loco pauptatis das
diuitibus ſeruitutem. ¶ Deus qui es via rectiſſima
veritatis. ſicut diues ratione ſuarũ opum habet cau
ſam ⁊ occaſionem ꝙ honoretur ab hominibꝰ ⁊ laude
tur: ſic homo egenus ratione ſue indigẽtie habet oc
caſionem ⁊ oportunitatem te laudãdi ac ſemper in
ſua memoria te habẽdi. ¶ Dñe deus ſicut illi qui re-
bus temporalibus ſunt diuites ſed ſpiritu pauperes
beati ab hominibꝰ nuncupãtur: ſic illi qui ſunt pau-
peres bonis temporalibꝰ ſed diuites bonis ſpiritua-
libus/ habentur apud te dominũ deũ diuites ſpiritu
et beati. ¶ Diuites bonis temporalibus ſed paupe-
res ſpiritualibus: ſunt apud te dominum maledicti.
adhuc autem ſunt in maiori maledictione apud te
pauperes temporaliũ facultatum: quando ipſi plus
appetunt bona temporalia: ꝗ bona eterne glorie pa
radyſi. ¶ Deus qui es indeficiens conſtantia noſtre
ſpei: te omnes nationes glorificent/ metuant/ ⁊ exal
tent. quia ſicut maxima paupertas periculoſiſſima ꝗ
in hoie poſſit eſſe: eſt quando appetit bona tempora
lia pro bonis ſpiritualibꝰ tue lucis: ſic maxima opu-
lentiã diuitiarum ꝗ poſſit eſſe in homine in hoc mũ
do/ eſt ꝙ plus paupertatẽ appetat ꝗ temporales di-
uitias huius vite. ¶ Maxima pauptas ꝗ in hoc mũ
do hodie poſſit eſſe: in regibus ⁊ aliis magnatibus
inuenit. qa tantũ diligũt ⁊ appetũt vanitates/ oda/
voluptates/ atqꝫ inanẽ gloriã huius mũdi: vt oẽs eo
rum diuitie non ſufficiant ad complendũ ſolũ mille
ſimam partẽ ſue voluntatis ſuiqꝫ deſiderij. ¶ Omnis
honor ⁊ gloria/ tue iuſtitie ſit ſemp. que ſumma ordi-
natiõe omnia ordinauit. quia illi ꝗ diligũt diuitias
huius mundi ſunt pauperiores iis qui eas nõ adeo
appetunt ¶ Domine ieſu chriſte poſt cuius natiuita
tem remanſit virgo tua genitrix glorioſa. ob hoc ꝙ
tu ſuſtinuiſti maiorem paupertatẽ ac paſſiones ĩ hoc
ſeculo ꝗ aliquis homo viuẽs: fuiſti beatior ꝗ aliqs
in patiẽdo humiliter tuã paupertatem. ⁊ quia fuiſti
ditior virtutibꝰ ꝗ aliqs homo in hoc mundo: ideo
fuiſti beatior omnibus in tolerando tuã indigẽtiam
patienter. ¶ Sicut tua iuſticia benedicta facit homi
nem infelicem eſſe pauperẽ qui appetit bonorũ tem
poralium diuitias: vt ſuus proximus fiat pauper: ſic
tu es beatiſſimus vt manifeſtum eſt. quia tu pauper-
rimus in hoc mundo effici voluiſti: vt humanum ge
nus perfectis bonis ſpiritualibus eſſet diues. ¶ O
beati ergo ſunt pauperes ſpiritu in hoc mundo: quia
a te (qui es fons viuus diuitiarum celeſtiũ) eternarũ
opum munus poſtulare poterũt confidenter. ¶ Re
ctitudo vere iuſticie tibi domine ſemp adeſſe cogno
ſcatur. quia ſic ſeruas in omnibus veri iudicij equita
tem: ꝙ in acquirendo meritum in hoc mundo com-
munes feciſti ⁊ eque pares equa libra pauperes ⁊ di
uites ¶ Et ꝙ hoc ſit verum: intellectui cuiuſlibet fa
cile patere poteſt et ediuerſo. quia illud quod eſt diui
ti mali occaſio atqꝫ cauſa: boni cauſa ⁊ occaſio eſt ege
no. ¶ Sed cum maior pars hominum ſit ſine recta
intelligentia ⁊ iudicio rationis: videtur ꝗplurimis
ꝙ nichil ſit boni alibi/ niſi tãtũmodo tẽporales diui
tie huius mundi. ſed id quod eſt tam abſurdum: vi-
detur minime dicendum ſanum habentibus intelle
ctum. imo videtur omni per tuam illuminationẽ ſen
ſum habenti ꝙ contemnere mente ⁊ animo diuitias
temporales ⁊ contẽplari in eternis diuitiis tuis deꝰ:
ſit ſumma felicitas in hac vita.

¶ Qualiter deus eſt iuſtus iniurianti
bus/ ⁊ iniuriatis.

Deus qui diſponis omnia ordinate:
omnis gratiarum actio tue diuine eſ-
ſentie ſit ſemper. quia ſicut iuſticia et
ratio exigunt: ꝙ tu domineris omni-
bus creaturis: ſic eſſet iuſticie contra-
rium ⁊ diſſonum rationi ꝙ aliqd eẽt

in eſſe:niſi tuo dominio ſubiaceret.quare ſecundum
hoc: quicunqꝫ vult aliquid tuo dominio tā potenti
ſubtrahere iīuriari nititur tibi deo.¶ Cū tu dn̄e de⁹
ſis ſumma excellentia bonitatis:⁊ oīs virtus a te ſo
lum oꝛiatur:opoꝛtet neceſſario ꝙ pꝛe omnibus dili-
garis.vnde quando aliquis plus aliq̇d aliud diligit
q̄ te deū:quanto tu es dignioꝛ ꝙ pꝛe ceteris diliga-
ris:tāto maioꝛē iīuriam infert tibi/ q̇ aliquā plus q̄
te diligit creaturam.vnde cū illa ſit maxima iniuria
que aliquo modo poſſit eſſe: tua iuſticia cōdemnat
merito tales tibi hoc modo iniuriantes penis gehē-
nalibus perpetuo cruciandos.¶ Cum iudiciū ratio
nis poſtulet te honoꝛari pꝛe oīb⁹ ⁊ laudari: illi q̇ lau
dant plus q̄ te aliquid aliud vel honoꝛant: inferunt
tibi iniuriam tāto maioꝛem quāto plus mereris ho
noꝛari pꝛe omnibus ⁊ laudari.quare ꝓpter hoc tuū
rectum iudicium eos tantū punit quanta tibi fuit in
iuria irrogata ¶ Verax dn̄e noſtre ſpei refugium ſin
gulare.ſi quis bene cogitet vt ratio exigit veritatis:
nemo poteſt tibi iniuriā aliquam irrogare ſed tantū
modo ſibiipſi cum tibi nocere in aliquo iniuria nul-
la poſſit.imo ſolum inferunt ſibiipſis damnum ⁊ no
cumētum:qui inferre iniuriam tibi volūt. ¶ Mitis
dn̄e ⁊ benigne/ qn̄ mali homines ⁊ peruerſi iniuriā-
tur bonis hominibus ⁊ benignis:in caput iniurian-
tium irrogata iniuria tota cedit/⁊ non ī eos quibus
extitit irrogata.imo tuum rectū iudicium tranſmu-
tat in pꝛoſpera eis qui ſunt paſſi iniuriam:quecunqꝫ
mala illis illata ſunt.quia quanto maioꝛes fraudes
et iniurias ſuſtinent patienter:tanto plus coꝛone ſui
meriti augmentantur.¶ Dn̄e deus q̄ iuſtū ⁊ verum
eſt tuum iudiciū.quia tantum punit eos qui iniuriā
ſunt paſſi :ſicut illos qui eis iniuriam irrogarunt: ſi
paſſi iniuriam nō eam ſuſtinēt patienter.q̇a ita bene
efficiuntur culpabiles qui ſunt paſſi iniuriā tibi deo
(ſi habent odio ſuos ꝓximos ꝓpter ipſam) ſicut illi
qui fecerunt eis iniuriam fraudulenter ¶ Pater mi
ſericoꝛs omnis ſanctitas tue iuſticie cognoſcat. q̇a ſi
cut tua iuſtitia dat liberū arbitrium hoībus vt poſ-
ſint aliis iniurias irrogare:ſic dat ſimiliter eis liberū
arbitrium ꝙ eas ſuſtinere valeant patienter.¶ Ma
xima ſtultitia eſt velle plus iniuriari aliis:q̄ iniurias
ſuſtinere. quia tua recta iuſtitia ad penas condēnat
perpetuas iniurias irrogantes:⁊ ad eternā gloꝛiam
vocat illos qui eas ſuſtinēt paciēter .¶ Ergo is non
tentet iniuriari aliis:cui iniuria eſt illata ⁊ fleat coꝛ-
dis compunctione grauiter q̇ iniuriatus eſt ſuo ꝓxi-
mo in hoc mūdo.at merito gaudeat cui eſt illata in-
iuria ⁊ exultet:ſi illam patienti tranquilloqꝫ aīo didi
cit ſuſtinere. quia ſic tam iīuriās q̄ iniuria affectus
venie miſericoꝛdiā conſequetur.¶ Glorioſiſſime do
mine q̇ non das obliuioni ſeruos tuos cum tu ſis in
tantū iuſt⁹ iudex omnibus atqꝫ verax.ego vero tibi
totiens iīuriatus fuerim ſponte mea:quid tibi iuſto
iudici potero reſpōdere? quia ſicut ego debuiſſem to
tum tempus meū in tuo ſeruitio expendiſſe:ego ex-
pendi illud in pꝛocurādo iniurias his ⁊ illis:⁊ ita nō
ſolum tibi ſeruitiū debitū ſubtrahebā:verū decipie-
bam meos pꝛoximos pꝛout poteram fraudulenter.
¶ Pꝛoh doloꝛ.quia iniurie ſolum obſunt michi mi
ſero:quas aliis credidi irrogare. iuxta illud. Pena
redit meritis in caput iſta tuū.¶ Ergo cum ego me
ipſum vulnerauerim pꝛopꝛiis telis meis/ī hoc ꝙ cre
dens aliis inferre iniuriam eam intuli michiipſi vi-
cem agentis exercens ⁊ ſimiliter patientis: neq̄ mi
chi aliud remedium adhibere:niſi ꝙ te humiliter p̄-
coꝛ:vt ſanare digneris tue recte iuſtitie medela me
ſaucium:ſic vt decetero ad ſimilia non pꝛocedam.
¶ Dulcis dn̄e ⁊ benigne.cum ego peccatoꝛ fetidiſſi
mus(ſi potuiſſem)frequēter tibi iniurias ītuliſſem:
ego ipſe me dignum iudico omni afflictione que po
teſt infligi alicui veriſſime penitenti.vnde hec eſt ve
ra iuſtitia vt ſeipſum quilibet iudicet ſecundū opera
ab eo facta in hoc ſeculo.¶ Dn̄e deus ego vix intelle
ctum meū circa veritatem volui inclinare(tanq̄ ille
qui vult ſcienter ſuam conſciētiam ignoꝛare)vt eſſet
michi excuſatio in peccatis:⁊ vt de iniuria quam pa
traueram: moꝛſum conſcientie nō haberem .vnde be
nedicta ſit tua iuſtitia cui ſunt omnes iniurie pate-
facte.¶ Sicut homines fraudulenti quando volūt
ſuos pꝛoximos decipere in ſuis ſermonibus cōfidē-
tes/querunt modos ſubtiliū aſtutiarum quibus de-
cipere poſſint eos:ſic homines decepti ⁊ quibus iīu
ria eſt illata/debent modos virtutum perquirere/ q̇-
bus nullo modo valeant ad impatientiam pꝛouoca
ri aut in memoꝛiam iniurias eis irrogatas reuocare
¶ Domine deus omnes gētes tuam benedictā iu-
ſticiam tibi dantes gloꝛiam/recognoſcant : cogno-
ſcentes ꝙ tue humanitati laudabili fuerūt maxime
iniurie in hoc ſeculo irrogate.quia abſqꝫ omni cau-
ſa ⁊ ratione:iudei perfidi te grauiter flagellarunt:et
moꝛti finaliter tradiderunt.⁊ ſimiliter ꝓpter te fuit il
lata iniuria apoſtolis ſicut tibi.¶ Amoꝛ/ veritas/et
iuſtitia:he tres virtutes et alie fecerunt te in hoc ſe-
culo permittere:vt tuo moꝛtali coꝛpoꝛi eſſent illate i-
iurie innumerabiles.⁊ nō permiſerunt vt vnq̄ te ali
quid tangeret vicioſum:⁊ ita tu nū q̄ motū habuiſti
aliquem iniuriam alicui inferendi.¶ Domine deus
ſi tu in hoc ſeculo iniurias aliis irrogaſſes ⁊ voluiſ-
ſes ꝙ fuiſſent nobis iniurie ab aliis irrogate:nō fuiſ
ſet iuſtum vel rationi conſonum ꝙ tu inter iniurian
tes ⁊ iniuriatos in alio ſeculo eſſes iudex. ¶ Domi-
ne de⁹ fragilium foꝛtitudo:ve michi ⁊ omnib⁹ aliis
qui(quantum in nobis eſt)ſcienter tibi iniuriam ir-
rogauimus in hoc mundo.quia maius nefas nō po
tuiſſemus aliquo modo ꝑpetraſſe: cū tu ſis optim⁹
amic⁹ noſter:fideliſſim⁹ ⁊ vtiliſſim⁹ quē nos alicubi
habeamus vel habere valeamus.⁊ permiſim⁹ nos a

mundo decipi: ⁊ nobis grauiſſimas irrogari iiurias
ab eodem: qui plus nobis inimicatur/et magis nos
habet odio q̄ quicunq̄ noſter inimicus. ¶ Domine
deus: mucro tue recte iuſtitie illos morte perpetua in
terficere eſt paratus qui aliis nituntur iniurias infer
re/niſi ad te toto ſuo animo conuertantur. ⁊ tua mi=
ſericordia conſequitur illos iure qui ſciunt patienter
ſuſtinere iniurias eis illatas. ¶ Cum ego dn̄e deus
debeam tuam iuſtitiā timere propter iniurias quas
meis inimicis irrogaui: quantó debeo tuam iuſtitiā
plus timere propter illatas a me iniurias meis con=
ſanguineis atq̄ notis: qui illis intuli quodcunq̄ po
tui nocumentum dum de mea amicitia confidebāt.
¶ Deus qui ſecūdum intentionē ſuam iudicas vnū
quēq̄: ſicut homo fraudulentus aliis nitens iniuri=
as inferre/gerit ſignum in corde ſuo proditionis/et
cuiuſlibet falſitatis: ſic beatus qui nouit patienter in
iurias ſuſtinere/defert in omnibus ſuis operibus ve
ram patientiam ⁊ amorem. ¶ Iuſte iudex dn̄e deus
noſter: quotiens ego exalto meipſum et magnifico
apud homines: totiens michiipſi iniurior vehemen
ter. ⁊ quotiens me fragilem vilipendo meam cogno
ſcens miſeriam atq̄ culpam: totiens iuſtus efficior
michiipſi ¶ Domine deus tāta eſt iuſtitia tua recta:
q̄ illi qui iniurias ſibi illatas ſuſtinent patienter acq̄
runt illa merita eterne glorie in hoc mundo/que iiu=
riantes aliis propter ſua peruerſa opera perdiderūt
¶ Domine deus qui expectas ad penitentiam pec=
catores/gaudeant ⁊ exultent beati qui iniurias ſuſti
nent patienter: ⁊ te iuſtum iudicem recognoſcunt: et
iniuriantes aliis lachrimabiliter contriſtētur/ eo q̄
niſi ſeipſos emendauerint/ſciant ſe penis perpetuis
eſſe dignos ¶ Propter hoc debēt beati iniuriati/q̄
nouerunt patienter iniurias ſuſtinere: tibi de tua iu=
ſtitia q̄plurimum gratulari. quia ipa inuitat eos ad
eternam beatitudinem poſſidendam: ⁊ iniuriantes
debent valde tuum terribile iudicium pertimere. q̄a
niſi ipſos penituerit iniuriarū aliis illatarum: tuū re
ctum iudicium eos perpetuo ad inferni voraginem
iudicabit. ¶ Domine deus/ſicut iniuriati vincuntur
ab iniuriantibus ⁊ cogunt̄: ſic per rectam compenſa
tionem peruerſi iniuriantes vincūtur a tua benedi=
cta iuſtitia/et coguntur ipſis inuitis penas perpetu=
as ſuſtinere: ⁊ vincuntur etiam ab iniuriatorum pa=
tientia beatorum. ¶ Omnis ſanctitas ⁊ omnis vir=
tus tibi patri altiſſimo cognoſcatur. quia tua recta
iuſtitia eſt quoddam medium inter irrogantem iniu
riam / et inter eum cui iniuria irrogatur: cuilibet iu=
ſte retribuens quod meretur. et ſicut homo prauus
aliis iniurians/gaudet et exhilareſcit quando po=
teſt ſuum proximum decipere: vel fraudulenter con
tra eum aliquid obtinere: ſic tua iuſtitia letificat eos
qui fuerunt paſſi iniuriam et decepti in ſua patiētia.
¶ Saluator mundi deus: ſicut tua recta iuſtitia vin
cit et ſuperat maliciam peccatorum: ſic tua piiſſima
miſericordia illos ad ſe trahit et complectitur/qui p
veram patientiam omnia contraria tue voluntati ſa
tagunt ſuperare. ¶ Ve ergo illis qui nituntur obeſ=
ſe ſuis fraudibus ⁊ maliciis in hac vita/eis qui pro=
pter te deum eorum fraudes ⁊ malicias ſuſtinent pa
tienter/licet in hoc mundo pro maiori parte iniuriā
tes et alia illicita perpetrantes/pluſq̄ illi quibus in
feruntur deceptiones ⁊ iniurie honorentur: ſed euge
illis qui patienter in hoc mundo iniurias tolerarunt
vt poſſent conſequi veniam a te deo.

¶ Qualiter deus eſt iuſtus iudex iuſtis et peccatoribus.

Diuina eſſentia q̄ es ſingulariter vnus
deus/omnis honor ⁊ reuerētia ſit tue
iuſtitie nunc ⁊ ſemper. quia ipa remu
nerat iuſtos: qui bonis temporalibus
propter te renunciant in hoc mundo.
nam totam ſuam gloriā reſeruas eis
in alio ſeculo ſine fine. ¶ Unde cum iuſti vera itē=
tione temporalib9 vtūtur bonis: tua remuneratoria
iuſtitia eis multiplicat maiora bona ſine compara=
tione aliqua: ⁊ augmentat/q̄ ſint temporalia que p
pter poſſidenda maiora antea dimiſerunt. ¶ Quan
do iuſti homines ſpernunt huius fallacis ſeculi bre=
uem vitam/⁊ affectant eſſe participes tue beatitudi
nis glorioſe: tua ſancta iuſtitia loco huius breuis vi
te miſere (quam contemnunt) facit eos viuere perpe
tuo in gloria paradyſi. ¶ Deus qui per veram mede
lam ſanas morbidos ⁊ infirmos: benedicta ſit tua re
cta iuſtitia que ad perpetua cruciamina iudicat pec
catores. eo q̄ paſſiones nō multum ad patiendum
difficiles/et penas finitas plus metuūt in hoc mun
do: q̄ infinitas penas ⁊ cruciamina quas ⁊ que ī alio
ſeculo perpetuo patientur. ¶ Unde propter hoc q̄
plus diligunt vanas ⁊ tranſitorias huius ſeculi vo=
luptates: q̄ eternam beatitudinē tui regni: efficiun=
tur digni merito penis innumerabilibus perpetuo
cruciari. ¶ Cum in corpore ⁊ anima ſint tibi culpa=
biles peccatores: tua iuſtitia vt recte reſpōdeat meri
tis eorū/in corpore ⁊ anima ſimiliter punit eos. nā
corpus eſt tibi culpabile propter exceſſum nimium
bonorum temporalium ipſius appetitus/⁊ anima ſi
militer que virtutibus noluit adherere ſed ſemper in
vicia (que euitare de ratione debuit) fuit lapſa. ¶ Do
mine deus cuius bonitati omne genu celeſtiū ⁊ ter=
reſtrium debet flecti. ita es omnibus iudex iuſtus/ q̄
tu facis amicos tuos cognoſci et reputari etiā a pec
catoribus intra ſuas conſcientias bonos ⁊ iuſtos in
omnibus factis ſuis: licet quaſi naturaliter ſemper
peccatores odio et ira ineſtimabili habeant iuſtos.
quare benedicta ſit tua iuſtitia que facit iuſtos eſſe

honorabiles atqꝫ bonos in conſcientiis peccatorũ. ¶ Et contrariũ fit de peſſimis hoibus / inanem gloriam cupientibus huius mũdi. quia licet in hoc ſint ſeculo honorati / ⁊ ĩ culmine poſiti dignitatis: ob hoc non obſtat qui illi qui eos commendant ſuis ſermonibus ⁊ honorant: ſciant ſua mente ⁊ animo eos penitus eſſe prauos: ⁊ ꝙ eis non congruit. tantus honor quantũ ipſi verbis prebẽt illis. ¶ Dñe deꝰ ꝓ maximam abũdantiam iuſtitie que eſt in te: es iudex iuſtiſſimus tam rudibus hoibus ꝙ̃ aſtutis. quia quãdo rudes ſiue idiote propter eorum ignorantiam ea que ſunt illicita operantur: tua iuſtitia non ꝓpter illa illicita eos punit / ſicut puniret aſtutos ⁊ cautos ſi ruerent in eadem. ⁊ ita tua benedicta iuſtitia infert rectum iudiciũ ſecũdum hominũ conditiones. ¶ Domine deus qui vocas ad verã penitẽtiam vnũquẽqꝫ ſicut ignis comburit ⁊ cõſumit breuiſſimi temporis ſpacio ligna ſicca: ſic tua recta iuſtitia mouetur facile ad puniẽdum ⁊ delendũ ſine fine omnes illos qui de tua piiſſima miſericordia nõ cõfidũt. ¶ Si ignis comburat aliquã totã domũ: conſequitur vt cõburat quicquid ſimiliter eſt in domo. vnde cũ omnes tua iuſtitia circundemur: ⁊ ſimus domui comparati intra quam anime noſtre latent: ſi domus comburi inceperit (tanꝙ̃ ea que inuenietur apud te dominũ criminoſa) neceſſario animas noſtras / que intra domũ illam latitant comburet ignis perpetuo in gehenna vnde valde eſt nobis neceſſarium vt a combuſtione domum ſuã cuſtodiat vnuſquiſqꝫ. ¶ Cum ergo tua me circundet iuſtitia ⁊ me totum vbiqꝫ ⁊ vndiqꝫ comprehendat / ego vero apud te totus inueniar criminoſus: quo timore territa anima mea debet eẽ / cum ipſa te iudicem ſciat iuſtum: qui reſpõdes recto iudicio operibus cuiuſcunqꝫ. ¶ Tuũ rectum iudicium / metuãt omnes homines iuſte iudex. quia (vt decet) tua iuſtitia ordinauit: ꝙ in paradiſo non ſint carnalis concupiſcentie voluptates: ſicut comedere / potare / ⁊ cum mulieribus carnali copula commiſceri (vt quidam aſſerũt infideles) nam ſi hec predicta eſſent in celeſti patria paradyſi: defectus perfecte glorie neceſſario illic eſſet. ¶ Cum iuſti ſiue ſancti in celeſti patria exiſtentes non debeant niſi tantũ in te (qui es perfectiſſima gloria) gloriari / ⁊ nichil aliud preter te debeat vel poſſit in paradyſo gloriam iuſtis dare: iuſtum eſt ⁊ rationabile vt in te ſolo iuſti in celeſti patria glorientur / atqꝫ tu ſolus gloriam iuſtis dones. ¶ Cum in hoie non ſit niſi vnus intellectꝰ ⁊ mens vna: iuſtum eſt ⁊ rationabile: vt ſancti ĩ celeſti patria exiſtentes nõ ſentiant in comedẽdo vel potãdo gloriam. quia ſi ita eſſet: oporteret eſſe in quolibet hoie in eodem tempore duas mẽtes: vnã qua gloriaretur in te dño deo noſtro: ⁊ aliã qua gloriaretur in comeſtionibus / potibus / ⁊ illecebris mulierum. ¶ Deus cuius poteſtati reſiſtere nichil poteſt. Cũ tu ſis ĩ omnibus iuſtus iudex / ⁊ tua iuſtitia circundet omĩa loca mũdi: ⁊ circũueniãt me crimina vndiquaqꝫ / ⁊ quãlibet partẽ mei: ſcilicet ante / retro / ſurſum / deorſum / dextro / ⁊ ſiniſtro. ve michi ſi in qualibet iſtarum partium me iuſtitia tua puniat: ⁊ vere ita erit de me ⁊ omnibus aliis peccatoribus: niſi toto corde noſtro conuerſi fuerimꝰ ad te deũ. ¶ Suppliciter ⁊ deuote precamur ergo te dñm iuſtum iudicẽ ⁊ veracem (cũ nullo modo fugere poſſimꝰ iudicium tuũ rectum) vt ꝑ tuam piiſſimam miſericordiã des nobis gloriam talia in hoc ſeculo operandi: ꝙ tua iuſtitia noſtris meritis nos iudicet ꝑpetua gloria eſſe dignos. ¶ Item dñe deus tibi humiliter ſupplicamꝰ: vt digneris nobis preſtare gratiam: ꝙ noſtre anime non ſint ſerue noſtris corporibus / nec ſubmiſſe. quia nõ videtur eẽ rationabile ꝙ corpus anime que eo eſt nobilior dñetur. ¶ Deus cuius iuſtitie nichil perit. illi qui ſunt cõdemnati ad ꝑpetua cruciamina patiẽda / eo ꝙ confidentia tue miſericordie deeſt eis / ſic ꝙ in deſperationem totaliter ceciderunt: tua maxima iuſtitia eos nõ permittit conſumi aut diſſolui a penis quas ꝑpetuo patiuntur. quia rationabile eſt ⁊ iuſtum vt tãdiu ſint durabiles eis pene ꝙ̃diu de tua miſericordia deſperabunt. ¶ Cum a cordibus eorũ qui in inferni voragine patiũtur / amor verus quilibet ſit priuatꝰ: ⁊ tua preſentia deficiat ſimiliter aſpectui eorũdem: ⁊ nũꝙ̃ ora vel labra eorũ te glorificent creatorẽ: ſed potius maledicant: valde congruit tue iuſtitie vt omni q̇ete et beatitudine priuet eos. ¶ Dñe deus / dum feruor vere dilectionis in corde meo in hoc ſeculo poteſt eẽ et dum poſſum ſperare in tua miſericordia confidenter: ⁊ oculi mei mentaliter te videre queunt: et dũ es mecum / poſſum laudare te dominũ creatorem: quare lachrimabiliter flexis genibus / tuam clemẽtiã imploro / vt ipſa cor meum dignetur accendere in amorem tui dñi dei noſtri: ⁊ ipſum ſperare faciat ĩ tua miſericordia confidẽter: atqꝫ vt meos corporales oclos et mentales intueri concedas tuã in cruce paſſionẽ ac mea moueri labia ad proferẽdum laudes dignas tuo nomini glorioſo. ¶ Deus qui benefaciẽdi preparas omnibus vias rectas. ſicut iuſte ⁊ rationabiliter ira indignationis tue ſuꝑ me miſerum debet eẽ ratione mortalium delictorũ que cõmiſi in hoc ſeculo cõtra te dominũ creatorem: ſic tuam miſericordiam humiliter precor: vt ipſa extinguere dignetur iram indignationis tue quã aduerſus me (exigentibus meis meritis) concepiſti. ¶ Placatus ergo dñe: admitte preces mei humilis ſerui tui: ⁊ preſta michi ꝑ tuã clementiam gratiam: ꝙ dum vixero in hoc mundo nõ deuiem a recta via iuſtitie. ¶ Dñe deus ſicut tua gloria tibi non augmentatur ꝓpter ſeruitia que tibi facimus vel honorem: ſic non tibi diminuit gloria / ſi tibi denegetur tuorum mandatorum que debetur obſeruantia. ⁊ licet etiam te dominum nõ glorificemꝰ

vel laudemus:tamen tu non magis recipis nec mi-
nus.cum ergo tu non recipis plus vel minus: te sup
pliciter deprecamur:vt tua iustitia sine misericordia
non exerceat in nobis actus suos. ¶ O vera virtus
dei/que nos ab omni crimine mundas:benedicta sit
tua iustitia nūc ⁊ semꝑ.quia peccatores cognoscent
in die iudicij totaliter tuam iustitiam iuste vnicuiq
secundum sua merita respōdere:quando videbūt ꝙ
tuum rectū iudicium precio/precibus/seu seruitio a
libra nō deuiat equitatis:⁊ ꝙ tue presciētie sunt oīa
cordis intima patefacta.¶ Tūc tue iustitie canet tu
ba:ite maledicti in ignē eternum vbi cruciabimini i
eternum.nam vestra pessima conuersatio fecit vos a
participatione celestis beatitudinis merito alienos:
et idcirco omnium vestrū mea misericordia iuste ⁊ ra
tionabilit̄ est oblita.¶ Iudex iustissime/ illa die om
nes tue virtutes/electos tuos ad possidēdum eterne
glorie beatitudinē inuitabūt:⁊ cōcorditer voce iubi-
lationis ⁊ gaudij dicēt eis. venite benedicti ⁊ perci-
pite celestis patrie vobis regnum.¶ Pater immen
se potestatis/cuius dominio subsunt cūcta:in die iu
dicij omnes planicies/montes/valles/omīa maria/
flumina:⁊ breuiter omnia loca mundi tam celorum
ꝙ̄ terrarum/tua rectissima iustitia erunt plena.qua-
re tunc tue iustitie nemo se poterit absentare: ⁊ tunc
nusꝙ̄ peccatores tuam misericordiā poterūt inueni
re.¶ Dn̄e deus/sicut corporales oculi recto intuitu
solares radios nequeunt speculari: imo hebetant vi
sum cuilibet ipsos ītuenti:sic in die iudicij nisi obuiē
misericordie tue deus/nō ero ausus spectare iustū et
terribile iudiciū oīs tui.¶ Dn̄e deꝰ postꝙ̄ abscōdi a
tua iustitia nusꝙ̄ possum:deuotissime te precor(abor
tis lachrimis genis meis)vt prestare michi digneris
gratiam tantam: vt illa die taliter sim tua misericor
dia circūfultus:ꝙ audire non metuā terribile iudici
um tuum deus.

¶ Qualiter deus est iustus catholicis
et infidelibus.

Deus qui exigis prius in hoīe veram
fidem: ⁊ postea vt succedāt fidei oꝑa
bona/tibi gloria ⁊ benedictio nunc ⁊
semꝑ.qui ad habendam verā fidē ca-
tholicos elegisti:q̄ inest ipsis precipue
per tuā gratiā ⁊ a suis parētibꝰ instru
mentaliter.¶ Quāplures sunt catholici hodie sancte
deus:q̄ habēt ꝓpter sui intellectꝰ capacitatē ⁊ sapiē-
tie verā fidē. vnde benedicta sit dn̄e deꝰ tua iustitia
que facit alios iuste mereri gloriā tui regni: ꝓpter fi-
dem quā sui parētes eos in īfantia docuerūt. ⁊ aliis
propter gratiam subtilis ītellectꝰ ⁊ vere sapiētie eis
a te date per quā percipiunt fidei vere viam.¶ Gra-
tias pater misericors ꝙ̄plurimas ago tibi. q̄a fecisti
gratiam tantā michi vt ego sim catholicus / ꝓpter
verā fidē qua meis successi parētibus in hoc mūdo/
et ob certificationē verissimā rationis ⁊ ꝑceptionis
intellectꝰ initētis ꝓbationibꝰ manifestis. ¶ Deꝰ q̄
catholicos illuminas vera fide.infideles q̄ sunt posi
ti in errore/q̄ errori suorū parentū infideliū successe-
runt:credūt iuste esse a via erronea excusati dicentes
ꝙ ipsi debēt īniti ⁊ fidē totaliter adhibere eis q̄ parē
tes sui:scilicet aui/proaui/ attaui/ ⁊ sic de aliis credi
derunt: et iccirco postponūt inspicere cordis oculis/
atq mētis/vtrū scd̄m rationē intellectus credulitas
quā tenēt sit verax ⁊ rationabilis/vel falsa ⁊ cōtraria
rationi.vnde tales sequēdo credulitatē parentū:gra
datim labunt̄ in viā erroneā:⁊ etiā successiue descen
dunt ad inferos/iudicio postposito rationis. ¶ Alij
sunt infideles q̄ a tramite deuiāt veritatis:eo ꝙ solū
affirmāt ea q̄ fiūt naturaliter ī hoc mūdo/⁊ vitāt pe
nitus credere ea q̄ fiūt a te deo si videant ea esse con
traria cursui naturali.vnde iste error īest eis.q̄a ima-
ginatiua potētia abutunt̄:⁊ q̄a ꝑfecte rationalē potē
tiam nō intuunt̄ oculis mētis.¶ Dn̄e deꝰ cū infide-
les affirmēt meliꝰ atq credāt ea q̄ cadūt in humana
imaginatione ꝑ cursum naturalē:ꝙ̄ ea q̄ cadūt in hu
mana ratione ꝓpter cursum ordinationis ⁊ iustitie:
ob hoc sunt ꝓculdubio in errore/⁊ rationali potētie
suū intellectū rationabilē auferūt ⁊ corrūpūt:in hoc
ꝙ imaginatiua potētia nō offert rationali id qđ ne-
cessariū recipere esset illi.¶ Dn̄e deꝰ apud quē nulla
est acceptio ꝑsonarū.heretici ⁊ alij īfideles q̄ sunt po
siti in errore:propt̄ erroneā ⁊ falsam credulitatē quā
eorū parētes eis successiue in hoc seculo tradiderūt:
sunt duriores ad cōuersionē vere fidei orthodoxe/et
magis difficile ꝑspiciūt rationē: ꝙ̄ ceteri q̄ ꝓbabilit̄
volunt preelecte fidei adherere/sequētes iudiciū ra-
tionis.Quia sicut homo fortis ⁊ robustus potest ho
minē debilē facile suis viribꝰ superare:sic q̄n accidit ꝙ
quis falsis argumētis ⁊ cōtrariis inter se rationibꝰ
cū alio ꝓ se habēte vera argumēta:⁊ rationi cōgruē
tia vult ꝓbabiliter altercari:sine dubio sustinēs falsa
argumēta ⁊ cōtraria rationi/ad metā et icōueniēs a
suo aduersario deducet̄.et erit possibile ꝙ adhereat
veritati quā ꝓs cōtraria sibi prefert.¶ Quāuis illi q̄ a
parētibꝰ suis sunt successiue positi in errore:plus sue
credulitati erronee adhereāt ꝙ̄ iudicio rationis: ob
id nō obstat quī sit possibile eos a suis erroribꝰ facile
auerti:⁊ hoc ꝓpter cōtinuationē verax ꝓbationū et
efficaciū.q̄a q̄n eorū imaginatio imaginat̄ frequēter
ea q̄ sibi rationabilit̄ ꝑferunt̄:vix potest esse quī ratio
nali potētie ex eis ꝑtē aliquē offerat ⁊ ꝑsentet.⁊ quan
do potētia rationalis illa recipit:eis īmediate ꝯgruit
et cōcordatur tanꝙ̄ ea q̄ eandē naturā cū eis sapiūt.
¶ Verax dn̄e in oībꝰ dictis tuis:bn̄dicta sit tua iusti
tia:q̄ elegit ad salutē catholicos pre aliis huiꝰ mūdi
hoībus.nā illi affirmāt oīa q̄ cursu fiūt naturali:⁊ cre
dunt ꝙ̄plurima q̄ fiūt cōtra cursum penitꝰ naturalē.
¶ Vnde ꝓpt̄ hoc fideles catholici vere fidei obtinent

pꝛincipatū.q̄a oīa vidēt ⁊ cognoſcūt eē poſſibilia po
tētie tue deus/ſiue ſint opa facta ſm curſum nature/
ſiue ſint miraculoſa opera/ curſui cōtraria naturali.
¶Unde omnis laus et gloꝛia:tue ſit iuſticie nūc et
ſemp/ que tantam inter fideles et infideles poſuit
differentiam.quia fideles catholici ad oēs actiones
tuas et opera habent aſpectum:vtrū licite/ rōnabili-
ter/et oꝛdinate(vt ſunt)valeāt ꝑmanere / ⁊ nō habēt
ad eas vel ea reſpectum ſecūdū diſpoſitionē potētie
naturalis.ſed infideles citius inſpiciūt vtrū ea q̄ fiūt
a te ſecundū tranſpoſitionē curſus naturalis/ ſic fieri
valeant ſicut fiunt/ꝗ ſecūdū tuam ſapiētiā vel ſecū
dū plenitudinē tue poteſtatis. ¶Dñe deus q̄ lapſos
in peccatū reparas ad ſalutē:ꝓpterea ꝙ catholicus
oꝛthodoxus credit plura que nequeūt in ſua intelle
ctiua potentia cōpꝛehendi/ ⁊ ſic a fide ſua minime re
trocedit:meret̄ remunerationē maximā a te deo. q̄a
in hoc manifeſtiſſime cōfitetur ꝙ tu facere plura po-
tes/ꝗ ipſe in ſua intelligētia poſſit cōpꝛehendere/ cō
paratione qualibet ſecluſa. ¶At ſecus eſt de infide-
libus.quia infideles nolunt tuis operibus fidem da
re vltra id qđ poſſunt itelligere.imo totaliter ſunt in
creduli de omnibus his q̄ eoꝝ intellectus tranſcen
dunt terminos ⁊ limites.quā ob rem ſequitur ꝙ ipſi
iactant ſe intelligere tātū quātum tua poteſtas va-
leat operari.iſte autem eſt maximus erroꝛ / ⁊ hereſis
manifeſta. ¶Gloꝛificemus ergo nos fideles catho-
lici:tantam iuſticiā benedictam :ei laudes impendē
tes alacriter et deuote.quia ipſa beatitudine celeſtis
gloꝛie remunerat noſtrā fidem/⁊ cōdēnat(ꝓpter ſu-
am incredulitatē)ad voraginē ꝑpetuoꝝ cruciaminū
infideles. ¶Deꝰ qui omnia bona remuneras/⁊ oīa
mala punis.cū ſint ꝗplurimi infideles qui placere to
taliter tibi credant/eo ꝙ in vera fide ſe eſſe firmit̄ cre
dunt:⁊ bona intentione faciūt oīa facta ſua: licet ta-
les ſint in ſua intentiōe quodāmodo cōmēdandi/ꝓ
pterea tua recta iuſticia nō debet eos reputare in nu-
mero ſaluādoꝝ.nam poſtꝗ eis deficit vera fides/ad
eternā felicitatē eos venire tua iuſticia non ꝑmittit.
quia a via deuiant veritatis. ¶Quis poſſet cōſidera
re rectum iudiciū tui deus? quia tu etiā remuneras
hereticos et alios infideles:quando bona intentio-
ne credūt agere hoc qđ agunt/et quando credūt ha-
bere totaliter veram fidem.nam eo ꝙ bona intentio
ne ſecūdū fidem eoꝛum tibi credūt in hoc ſeculo ſer-
uire:ꝓpter hoc tu eis penas alleuias in inferno.
¶Quando fideles catholici/in peccato finiunt dies
ſuos:benedicta ſit tua iuſticia que grauius eos cruci
at in gehenna ꝗ infideles qui bona intentione ī hoc
ſeculo moꝛiūtur.quia ſicut infideles amittunt ſalua
tionē/ob hoc ꝙ a recto tramite deuiant veritatis: ſic
plus ꝗ infideles debent in inferno catholici crucia
ri. quia neglexerunt adherere operibus veritatis.
¶Domine deus cui debet impendi ꝓpter tuam bo
nitatem omne genus ſeruitij:infideles pꝛopter hoc
ſunt ad patiendum perpetua cruciamina condem-
nati:quia ſequūtur viam vnde peccatum habuit oꝛi
ginem et pꝛoceſſum/ſcilicet peccatum pꝛimi homis:
qđ omnis peccati fuit pꝛincipiū et oꝛigo. ¶Ob hoc
ꝙ fides ſiue credulitas infideliū a via deuiat verita-
tis:illa deuiatio veritatis credere facit eos ꝙ tu ma-
gis ob hanc cauſam humanam creaueris naturam:
vt gloꝛiā poſſideat tui regni/ꝗ ꝙ ipſam creaueris vt
in ea tua maxima bonitas ametur ⁊ cognoſcat̄.vnde
ſi eoꝛum intentio eſſet vera:ſequeretur ꝙ homo eſſet
ob hanc cauſam magis creatus vt tuam gloꝛiā poſſi
deret/ꝗ vt in eo tua bonitas ⁊ ceterarū tuaꝝ virtutū
excellentia noſceretur. ¶Unde benedictū ſit domie
deus tuū nomen gloꝛioſiſſimū ineternū. quia catho
lici habent intentionē cōtrariā intentiōi infideliū ſu
pꝛadicte.nam quando ipſi conſiderant ꝓpter quam
cauſam tu eſſe humano generi tribuiſti: ipſi ꝑcipiūt
et ſic credūt ꝙ humana ſpecies deuenit in eſſe potiꝰ
vt tu gloꝛificeris ab ea/diligaris/atqꝫ lauderis/ꝗ vt
ipſa ſit in eſſe ad hoc vt gloꝛiam poſſideat tui regni.
vnde quia iſtam intentionem habent catholici oꝛdi
natam:confitentur manifeſte ꝙ creatoꝛ maioꝛē amo
rem habeat ſibi ipſi/ꝗ alicui creature. ¶Miſericoꝛs
domine deus noſter.in hoc plures infideles cū fide-
libus in fide cōueniunt/ꝙ tam ij ꝗ illi credunt ꝙ tu
es ſolum vnus dñs et omniū vnus deus/ſed in mo
do credendi in te deum ſunt valde contrarij. ¶Do-
mine deus ſicut infideles non audent in tuam cre-
dere trinitatem/eo ꝙ ſi hoc facerent: putarēt ſe cre-
dere in tres deos:ſic catholici ad credendū in tuā tri
nitatē/nō audent vllatenus dubitare.quia timēt ne
contra tuā crederēt vnitatem. ¶O diuina ſubſtan-
tia/vna et ſingularis in eſſentia: in qua ſunt equali-
ter tres ꝑſone.In hoc diuerſificantur a fidelibus om
nes huius ſeculi infideles:ꝙ omnes īfideles credūt
tuā diuinā eſſentiam nō eſſe trinā in ꝑſonis/quapꝛo
pter eoꝛum fides penitus irritatur. ¶Pater omni-
potens cuſtos ⁊ ꝓtectio oꝛphanoꝝ/īfideles dubitāt
credere incarnationem filij tui:quia credunt ꝙ pꝛo-
pter eiꝰ incarnatiōnē/in humanitatē tua deitas eſſet
trāſmutata ⁊ cōuerſa.⁊ ita putāt ꝙ ſi in tuā incarna-
tionem crederent: tua deitas fuiſſet paſſa moꝛtem.
¶Dñe deꝰ ſicut īfideles deuitāt credere ꝙ in huma-
nitate tua deitas ſit cōuerſa/⁊ ꝙ ſuſtinuerit paſſiōes
fideles catholici deuitāt ſilr̄ credere iſtō idē. quia
nullus catholicus credit ꝙ in hūanitatē/tua deitas
ſit cōuerſa/neqꝫ ꝙ tua deitas aliquā ſuſtinuerit paſ-
ſionē.imo oēs catholici credūt ꝙ humanitas quā tu
dñe aſſūpſiſti ī hoc ſc̄lo/ſuſtinuerit paſſiōes/⁊ illa fi-
nalit̄ moꝛtua fuerit ꝓ hūano genere redimēdo/⁊ ita
credūt firmit̄ ꝙ de ſua natura deitas nullatenꝰ fue-
rit alterata. ¶Dñe deꝰ q̄ iuſtoꝝ perire aīas nō ꝑmittis
ꝗto tua benignitas elegit ꝑ alijs catholicos vͣ fide-

tanto plus fideles catholici tenentur et ſunt obligari ad reſerandū infidelibus veram fidem. ¶ Sed cū nos catholici (peccatis noſtris exigētibus) circa trāſitorias huius ſeculi voluptates/ ⁊ circa bona temporalia congregāda/ ſimus nimis ſollicitı ⁊ intēti: poſtponimus oſtēdere viā veritatis infidelibus. et nos ꝓculdubio ſumus cauſa quare eos caligo tenebrarū tanto tempore tenuit excecatos. ¶ Unde de tāta īiuria a nobis in hoc ſeculo infidelibus erogata/ in hoc ꝙ eis (vt predictū eſt) viam veritatis poſtponimus reſerare: ipſi de nobis tibi iuſto iudici in die iudicij conquerent̄. vnde ve nobis/ niſi de tanto debito eis non perſoluto: reſpōdere potuerimus tibi deo licite nos excuſando.

¶ Incipit decimaſeptima diſtinctio/ in qua tractatur de largitate diuina.

¶ Qualiter deus eſt largus omnibus creaturis.

DEus qui manu largiflua bona omnia confers gratis. tue laudabili largitati omnis honor et ſanctitas cognoſcatur/ que ꝓpter maximā abundantiam ſui/ et ꝓpter liberalitatē vere probitatis: eſſe tribuit omnibꝰ creaturis. ¶ Non ſolum tua omnipotēs largitas oſtēditur eſſe maxima in hoc ꝙ ipſe tribuit creaturis: imo etiam eius oſtēditur magnitudo/ in hoc ꝙ in eſſe ſuſtinet creaturas/ que facile redigerentur ad non eſſe/ niſi eas in eſſe ſuo tua largitas ſuſtineret. ¶ Cum ergo tua ſit omnibus largitas cōmendanda/ quia creaturis omnibus dedit eſſe/ et ipſas ſuſtinet in eodem ſimiliter eſt laudanda quia appropriauit ſuas ꝓprietates ⁊ naturā cuilibet creature/ ꝓpter quas modus viuendi et habendi omnia ea que eis fuerint neceſſaria miniſtretur. ¶ Sapientiſſime dn̄e qui omnia palam vides: benedicta ſit tua largitas/ que dedit radices vegetabilibus: quibus mediātibus poſſint frui vita. et dedit eis flores/ folia/ ſemina/ atq; fructus: ꝑ que repullulent/ renouentur/ et reuiuant/ vt eorum natura non pereat. ¶ Quis debet ergo tuam largitatem laudabilem ignorare? quia non ſolum vegetabilibus iſta facit: imo confert eis pluuias/ aquas/ ventos/ caliditatē/ frigiditatē/ humiditatem/ atq; ſiccitatem: vt fructificent ſuper terrā. ¶ Domine deus tua largitas omnipotens facit alia vegetabiliū in locis planis creſcere/ florere/ frondere. ⁊ alia in montibus prout patet. et ſic prout eorū exigunt qualitates: in diuerſis locis pullulant: atq; creſcunt. ¶ Deus qui ſperātes in tua miſericordia ſaluos facis. benedicta ſit tua largitas nunc et ſemꝑ/ que dedit animalibus plātas ⁊ herbas/ a quibus eoꝝ vita in hoc ſeculo ſuſtentetur. ¶ Tua largitas appropriauit naturā alijs animaliū/ vt viuant ex ſeminibus ⁊ herbis: et alijs ꝙ ex animalibus ceteris ſuſtentaculū vite ſumāt: et alijs ſecūdū naturā et ꝓprietatē eoꝝ pilos tribuit atq; lanam: vt ſint eis pro veſtiū integumentis. ¶ Q̄ abundans eſt tua largitas in omnibꝰ ſancte deꝰ. q̄a ipſa dedit auibus plumas vt poſſint nocumenta frigoris deuitare/ alas ad volandū/ roſtrū ad edendū/ pedes ad ambulandū/ ⁊ vngues ad rapiēdū ⁊ ꝯſtringēdū: ⁊ mīſtrauit eis arbores vt in ipſis poſſint ſtruere nidos ſuos. ¶ Deꝰ q̄ es colūna fortitudinis ſeruis tuis. tua manꝰ largiflua dedit maris piſcibꝰ aquas ſalſas/ in quibus optime inueniūt ſuſtentaculum ſue vite. et dedit piſcibus fluminū aquas dulces/ in quibus eis ſimiliter ſuū viuere miniſtrat̄. vnde oīa iſta beneficia a tue procedūt gratia largitatis. ¶ Omnipotens deus noſter/ tu dediſti cuilibet ſpeciei animaliū ſuas voces: quibus ſe cognoſcūt alternatim. ⁊ appropriaſti ſimiliter cantū ſuū cuilibet volucrū ſpeciei quo amenū iter ſe ſentiūt cōſolamē. ¶ Dn̄e deꝰ quāto plus multiplicant̄ animalia et vegetabilia/ tam in terra q̄ in mari/ vel in fluminibus aut in aere: tanto plus in eis tua maxima largitas demōſtratur. vnde cū animalia et vegetabilia ſint tot et tāta/ ⁊ alia alijs ſint ita diuerſa: q̄s poſſet exiſtimare tue maxime largitatis magnitudinem? ¶ Rex regum deus et dn̄e dominoꝝ. tanta eſt tua gratia largitatis: ꝙ (omnibꝰ recte conſideratis) vnicuiq; creature omnia ſua neceſſaria ſubminiſtras. et eſt valde mirabile de humana natura. quia quanto plus largit̄ gratia tui de ſuis facultatibus in hac vita: tanto plus ſibi in hoc mundo bona tribuit tua largitas abundanter. ¶ Cū ergo nemo in intellectu ſuo/ tuam poſſit comprehendere largitatem: quis eſt ita infelix/ qui poſſit conq̄ri de tuorū munerū largitate/ vel de tua miſericordia deſperare? ¶ Domine deus/ cū tu ſis creaturis omnibus ita largus: q̄ beati ſunt illi qui totam voluntatem ſuā et animū tibi tribuūt in hoc mūdo/ reſiſtentes carnaliū voluptatum voluntati? ¶ Deus q̄ per gratiam ſancti ſpiritus mētes illuminas excecatas cū tu tam diuerſis creaturis tot diuerſa ſuffragia largiaris: rationabile eſt vt quelibet creatura ⁊ maxime he que ſunt ratiōales/ voce inceſſabili benedicāt/ laudent/ ⁊ glorificent tuam maximā largitatē. Quia ſicut nature iura exigunt ꝙ omne ſimile ſuo ſimili ſit applaudēs: ſic tua creatio vnicuiq; homini exigit in hac vita/ vt exaltet ⁊ magnificet nomē glorioſiſſimū tui creatoris. ¶ Poſtq̄ tu pater miſericors nobis affluenter nō ſolū bona tēporalia ſed ſpiritualia ſic ꝓtendis: q̄s poteſt eē tāta caligine excecatus: vt manifeſte ⁊ clare non videat ⁊ cognoſcat ꝙ ꝓpt̄ beneficia ſibi a te collata/ iceſſanter tenet̄ tibi bn̄dictiōes ipēdere atq; laudes? ¶ Eterne cōditor orbis terre: tua ingēs largitas ſecundū magis ⁊ minus attribuitur

creaturis.nam tu creaſti creaturas: alias aliis melio
res/ꝛ feciſti alias dominari aliis et preeſſe. ¶Nam
alia animaliū irrationaliū/aliis obediūt: et ea tanq̄
eis dominātia metuūt ꝛ formidant. q̄re nos q̄ ſum⁹
creature rationabiles / tue benedicte largitati debe=
remus merito q̄plurimas impendere reuerentias ꝛ
honores / eo ꝙ nos honoraſti pre aliis excellenter/
faciens nos creaturis ceteris dominari. ¶Sed ego
dñe deus valde me culpabilē reputo et indignū ra=
tionalem nūcupari:cum video ꝙ animalia irrationa
lia habent inter ſe ꝑceptionem et induſtriā cognoſcē
di/quādo alia aliis ſunt amicabilia vel infeſta.ꝛ ego
quem tu decoraſti ratione pre aliis creaturis:neſciui
recognoſcere a te tātā gratiam michi factam. quem
etiā tam tenere dilexiſti:ꝙ me creaſti ad hoc vt eſſem
particeps tue beatitudinis paradyſi. ¶Domine de⁹
cuius poteſtati nichil poteſt reſiſtere/tua ſit ingēs lar
gitas benedicta/que in donis animalibus irrationa
libus collatis in hoc mūdo/ꝛ que ſunt eis cōuenien
tia ſecundū eorū captū: oſtendit nobis ꝙ ea dona a
te petere debeamus/que ſint nobis neceſſaria ſecū=
dum noſtre rationis preelectionē. ¶Pater celeſtis
in omnib⁹ gratioſe.ſi tua largitas vegetabilia ꝛ alia
irrationalia implet bonis que tuam bonitatē maxi=
mā non nouerūt:quanto magis nos bonis neceſſa
riis implet/qui tuarū virtutum nouimus largitatē.
¶Attamen cum ego et q̄plures alii ſimus propter
peccatorū noſtrorū multitudinem adeo excecati/vt
a te bona nobis data non cognouerimus:multo ma
gis et merito ſunt digna bruta animalia ꝙ poſſide
ant tua dona:q̄ nos q̄ ad hoc finaliter creaſti vt eter
norū bonorū eſſemus ꝑpetuo poſſeſſores. ¶Deus
qui doces cūctas nationes huius ſeculi viam pacis.
tu dediſti q̄plures bonas proprietates brutis ani=
malibus et vegetabilibus in hoc mūdo:ꝓpter quas
nos ratiōales tenemur diligere cuncta illa/ et hoc ꝓ
pter largitatem tuorū munerū que recipiūt a te deo
¶Sed cū nos ignorantie caligine ſimus pleni. per
ſe tantum diligimus creaturas:et nō propter dona q̄
a tua recipiūt largitate. ¶Unde in hoc deuiamus a
recto tramite veritatis.quia quilibet debet plus dili
gere munerū largitorē:q̄ munera ſibi data. ¶Tibi
domine deus(qui ſubleuas in te confidentes)ſit oīs
laus et gloria nūc et ſemꝑ.quia quodlibet tam bru=
toꝝ animaliū q̄ vegetabiliū/ diligit tenerrime quā=
cunq3 ꝓprietatē tui doni que proprie ineſt ſibi. ¶Et
ꝙ hoc ſit verum patet in indiuiduis cuiuſlibet ſpe=
ciei.quia quodlibet conatur et nititur pro ſuo captu/
vt fruatur in hoc ſeculo ſuo eſſe/ et nullum volūtarie
vult ipſum deſinere aut redigere in non eſſe. ¶Cū
optima ꝛ ꝑfecta ſint omnia dona tua/ et ea a creatu
ra qualibet diligantur quātum pertinet ad naturam
et proprietatem cuiuſlibet:q̄plurimū tenemur dili=
gere ꝛ hilariter admittere omnia dona tua/et te po
tius eorum largitorem/qui tot et tanta gratioſa do
na recepimus a te/qui es ſingulariter noſter domi=
nus atq3 deus.

¶Qualiter deus eſt largus homini in eo ꝙ dedit ſibi humanum eſſe.

DEus qui nobilitaſti hominem pre ce=
teris creaturis: tibi ineternū omnis
benedictio et gloria tribuatur. qui ꝓ
pter tuam largifluā bonitatē eſſe hu=
manū (quod dignius et nobilius eſt
ceteris)homini tribuiſti. ¶Dñe de⁹
ſicut tu nobilitaſti hominē ratione ſui eſſe pre ceteris
creaturis:ſic eum nobilitaſti pre omnibus creaturis
aliis operib⁹ ſtudioſis/ꝓpter que meritorie ad eter=
nam beatitudinem valeat peruenire. ¶Cū tu ergo
domīe hominē decoraueris ſuo eſſe/et virtutū ope=
ribus:maximā cauſam toti humano generi prebui
ſti/benedicendi/ et glorificandi tuam glorioſiſſimā
largitatem. ¶Deus qui noſtris neceſſitatibus ſub=
uenis larga manu.poſtq̄ tua maiora et meliora do=
na dederis homi/q̄ alicui creature. valde eſt dignū
et cōſonū rationi/ꝙ homo ſit promptior ſine compa
ratione ad impendendū tibi omnē gloriam et hono
rem/q̄ aliqua alia creatura.quia qui plura beneficia
recipit ab aliquo et maiora:plus ei tenetur regratia=
ri q̄ cui minora beneficia ſunt collata. ¶Pater mi
ſericors/cū eſſe humanū michi indigno dederis ſer=
uo tuo/ et ego tanq̄ brutum animal ſemꝑ duxerim
vitam meā:quibus penis reputare me debeo eſſe di
gnū:qui gratiarū actionem debitarū et laudum/ ti=
bi debitū non perſolui. ¶Domine deus:ſicut tua lar
gitas excellit omnes alias largitates: ſic(peccatis
noſtris exigentibus)noſtra cupiditas omnes alias
antecedit. et ſicut tu es ipſa perfectio largitatis / eo
ꝙ largiora ꝛ meliora pre ceteris dona prebes:ſic ego
ſum ipſa cupiditatis perfectio/q̄a magis ingrata do
na tribuo/et pre aliis viliora/ſi dona debeant dici.
¶Domine deus cui non eſt principiū neq3 finis. ſi=
cut tu iure dignus es glorificari/et laudari propter
tuā maximā largitatem: ſic totum genus humanū
eſt propter ſuam cupiditatem maximā increpandū.
quia ſicut tu es largior hominibus q̄ ceteris creatu
ris:ſic homines ſunt magis cupidi/q̄ cetere creatu=
re in reddēdis laudibus tuo nomi glorioſo. ¶San
cte deus q̄ iuſta eſt tua vltio cunctis.quia ipſa ordi=
nat ꝙ homines qui ſunt cupidiſſimi/tibi ſeruitia de=
bita reddendi magis indigeant donis gratie/que tu
confers hominibus in hoc mundo/q̄ qui reddūt lar
giter ea tibi. ¶Cum tua largitas faciat te eē omniū
creatorē/ꝛ nr̄m dñm ſingularē:maledicta eſt illa cu=
piditas que excecat homīes in hoc mūdo faciēs eos

ignorātes bona que a tua habent originē largitate. ¶ Domine deus cuius liuore noſtra vulnera ſunt ſanata. cum inter omnes alios largitores nō tot dona ſicut tua nec ita nobilia poſſint dari/ ꝛ cū omnia alia ſint quodāmodo cupiditas reſpectu excellentie tue maxime largitatis: omnes illi temerarij ſunt cenſendi qui aliqua bona a creatura/ et nō a te ſolo querūt: cū a te ſolo bona omnia oriātur. ¶ Ergo ego fui hactenus temerarius atqꝫ ſtultus/ qui ꝙ plura dona petij a diuitibus hominibus in hoc mūdo: qui ſunt magis cupidi bonoꝝ mundanoꝝ ꝙ pauperes. et in hoc maxime fui ſtultus/ quia dū mee petitioni eoꝝ cupiditas reſiſtebat: ego non recurri ad tuoꝝ inumerabiliū munerū largitatē. ¶ Non ergo nos inanis cōfidētia petitionis humane teneat excecatos/ cū omnes homines cupiditatis ꝛ auaricie ſint origo: ſed recurramus in noſtrarū petitionū neceſſitatibꝰ ad tue celſitudinē largitatis que eternoꝝ munerū eſt fons viuus. ¶ Deus cuius nichil preſcientie eſt abſconſū Illi qui ſunt largi/ ꝛ optimi donatores libētius maiora dona tribuūt ꝙ minora: et citius ea que fuerint chariora/ ꝙ ea que vilia reputentur. ſi quis ergo largus erga te dominū cupit eſſe: prius debet ſuū corpꝰ et animā tibi dare/ et poſtea ꝑ conſequens quicquid poſſidet in hoc mundo. quia tibi dare corpus ꝛ animā: eſt tibi dare optima et chariſſima dona que tibi aliquis poſſet dare. ¶ Dn̄e deus cuius miſericordia nos vocat ad gaudia paradyſi. ſi quis prius corpus et animā offert tibi: poſtea q̄cūqꝫ in hoc ſeculo poſſidet eſt facile dare. nam cū quis alteri totaliter dat ſe ipſum: valde eſt ſibi poſtea facile quecūqꝫ poſſidet ei dare. ¶ Sed cū ego peccator nefandiſſimus meipm̄ totū peccatis dederim toto tempore vite mee/ ꝛ omnia quecūqꝫ poſſedi fecerim ſubiecta et preparamenta hactenus viciorū: tuā miſericordiā humiliter imploro: ꝙ ipſa preſtet michi gratiā: vt deinceps meipſum totū/ ꝛ ex conſequēti quecūqꝫ in hoc ſeculo poſſideo (dū hic vixero) valeam tibi dare. ¶ Deus qui a manibus ſuorū hoſtium protegis ſeruos tuos. ſicut nemo poteſt aliū vere diligere/ niſi virtꝰ amoris fuerit primitus in eodem: ſic nemo poteſt vllatenus eſſe largus/ niſi prius ſeipm̄ totū tribuat tibi deo/ ꝛ poſt ea ex conſequenti quicquid habet. ¶ Si quis daret quicquid in orbe eſt/ vel plus etiam ſi haberet/ ſeipſum vero totum minime vellet dare: dico ꝙ talis careret perfectione vere largitatis. quia maius donū ꝛ perfectius eſt: aliquem totū alteri ſe prebere/ ꝙ dare ſibi quicquid cōtinet totꝰ orbis. ¶ Benedicta ſit domine deus tua largitas nūc ꝛ ſemꝑ. quia ad hoc ipſa rationem nobis hanc largiendi exigit a nobis quotidie/ vt ei noſmetipſos demus ꝛ omnia quecūqꝫ poſſidemus. ſed nos precepta tua adeo non implemus/ quia ſumus nimia cupidine excecati. ſed hoc non accidit tue imēſitati largitatis: nam licet nos inobedientes et rebelles ſimus (vt fatui) tuis iuſſis: non idcirco nobis retrahis largifluam manū tuam. ¶ Dn̄e deus: qui quibus vis tuam gratiā confers. cum illi largiſſimi ab hominibus nūcupentur/ qui dāt aliis de ſuis facultatibus ea que querunt ab eis: quanto plus tu largior es eiſdem qui non ſolum petentibus tibi prebes: ſed etiam eis qui tibi propter ſuam temeritatem nefandam nichil petunt/ et maxime eis tua munera ſunt eterna. ¶ Sed prohdolor michi nefandiſſimo peccatori/ cuius tanta eſt cupiditas obtenebrans meam lucem. ꝙ non ſolum iis qui nō petunt nō porrigam manū munificam: ſed ne iis quidem qui humiliter a me petunt. ¶ Si illi habentur largi/ apud te dominū deum noſtrū: qui tuo intuitu erogant pauperibus bona ſua/ et benedictiones et laudes debitas tibi reddunt: quanto largiores ſunt ii/ qui propter exaltationem et confeſſionem tui nominis effundunt ſuū ſanguinem in hoc mundo/ palmam martyrij ſibi acquirere cupientes. ¶ Domine deus qui nos diligis tanꝙ filios proprios et naturales. licet tu dederis michi indigno ſeruo tuo tot ꝛ tāta dona que non poſſent ab aliquo numerari/ nec ea mens percipere vlla poſſet: ob hoc tamen non ceſſo petere a te quotidie neceſſaria dona/ neqꝫ ceſſabo toto tēpore vite mee. quia ſi deſiſterem a tua petere largitate: poſtea nulla poſſent ſufficere michi danti. ¶ Omnipotens ſancte deus: ſicut nemo tot reddere gratias tibi poteſt/ quot tua dona que nobis confers quotidie merentur ac digna ſunt: ſic nemo eſt qui tantū petere a te poſſet/ quātū tua largitas nobis confert. ¶ Propter hoc noſtre gratie quas tibi agimus: non poſſunt tuis donis (que nobis das) debite reſpondere. quia tua largitas eſt ſine cōparatione aliqua multo maior: ꝙ ſit noſtra cognitio tuorum munerū que nobis impartiris. vnde ſicut noſtra cognitio tuam nequit comprehendere largitatem: ſic noſtra cognitio nequit ſufficere ad cognoſcendū omnia dona que nobis ſunt neceſſaria. ¶ Domine deꝰ qui omnia cōfers gratis. cum tu dederis michi tam nobile et excellens eſſe in hoc ꝙ me hominem creaſti/ et michi dederis tantū donū ꝙ vix mea mens intelligere poſſit qua fronte auſus ſim eſſe ita ingratꝰ tibi deo: vt de tanto munere a te accepto nullas gratias agam. ¶ Aufer a me pater miſericordie omnē cupiditatem corporis atqꝫ mētis/ et preſta michi munus gratie ſpeciale/ ꝙ (omni cupiditate a me radicitus extirpata) tantam amoris erga te in me habeam largitatem: vt meipſum totum/ et quecunqꝫ poſſideo in hoc mundo dem (ſine retentione aliqua) tibi deo. ¶ Domine deus ſi quis predictum amorem largitatis erga te habeat/ habebit odio quecūqꝫ execrabile vicium cupiditatis ad ſe trahit/ et erit eorum maximus inimicus. ꝛ amplectetur atqꝫ requiret totis ſuis viribus q̄cūqꝫ vere congruūt largitati.

¶ Rex imortalis deus: glorioſiſſime triumphator. munera q̄ cōfert tua largitas ſunt pfecta . qa tu es in largitate pfectiſſimus/ ⁊ in oībus bonis virtutū ceterarū: ſed noſtra munera imperfecta plus cupiditatis ſapiunt naturā q̄ꝫ largitatis. ¶ Dn̄e deus ꝓpter dona largiflua que tu confers: tua maxima largitas demōſtratur. ⁊ ꝓpter munuſcula que adinuicē nos prebemus (ſcilicet alter alteri in hoc mundo) noſtra oſtenditur cupiditas vicioſa. quia ſicut tu es ipa bonoꝝ omniū largitas (nam ea que proprie tua ſūt abſ de largiris cunctis) ſic nos debemus cupidiſſimi reputari: quia damus ea q̄ nullo modo ſunt noſtri iuris. ¶ Pater miſericors deus cū tua ineſtimabilis bonitas/ nulla niſi pfectiſſima cōferat dona: ego humilis ſeruus tuus cōtrito corde/ ⁊ crebra lamentatione deuotiſſime te oro vt īfundas michi mun⁹ tue benedictiōis ⁊ gratie: quia talia dona ſalutifera debent peti ⁊ exigi a te deo.

¶ Qualiter deus eſt largus in hoc q̄ dat hominibus bona temporalia.

DEus a cuius largitate bona temporalia defluūt abūdanter: te laudent oīa omnia ſine fine. qa tu nobilitaſti humanū genus donis maximis/ q̄ eis in hoc ſeculo tribuiſti: eo q̄ feciſti ipſum elementis/ vegetabilibus/ ⁊ oīb⁹ irratiōabilibus animalib⁹ dominari. Quia ab igne lux in tenebris nobis datur/ q̄ et nos calefacit/ ⁊ vniuerſa alimenta noſtra decoquimus igne. et mediante aere loquimur/ ⁊ ꝓpter virtutem aeris (dū hic viuimus) reſpiramus. at ꝑ aque ꝓprietatem occurrimus ſiti noſtre/ ⁊ cauſa ipſius oīa vegetabilia pullulant atq̄ creſcūt. ſup terrā autē gradimur/ ⁊ terra nobis germinat oīa ſemina atq̄ꝫ fructus: quibus veſcimur in hoc mūdo: idcirco omnia elementa ſunt deputata neceſſitati/ ⁊ humano ſeruitio prout poteſt cuilibet hoc patere. ¶ Tāta eſt domie deus tue copia largitatis q̄ omnes homines tam bonos q̄ꝫ reprobos: abūdantes bonis tēporalibus facit/ ita q̄ nulli aliq̄d deficit omnibus cōſideratis: quia nature cōmoda nulli deſunt. ¶ De⁹ q̄ humiles nō deſeris ſeruos tuos. ſicut tua manus largiflua ineſtimabilia hominib⁹ dona dedit: ſic ſūpto exemplo a te/ ⁊ habito intuitu tue largitatis: deberent homines eſſe largi de omnibus bonis tēporalibus que poſſidēt in hoc mūdo/ ita vt tibi oīa illa darent: ⁊ nichil ſibiipis preter illa que ſue vite eſſent neceſſaria retinerent. ¶ Dn̄e de⁹ qui regis omnia ſapiēter. nichil eſt q̄d dona/ que tu cōfers humano generi: impedire valeat vel auferre. cū tu ei tribuere velis ea/ et nichil ſimiliter poteſt te compellere q̄ tu des hominibus aliquid ꝑ violentiā aut coact⁹. ¶ Tot et tanta ſunt dona que humanū genus a tua recipit largitate: q̄ ꝓpter ſui infinitatem/ nullus humanus cogitat⁹ ea poteſt comprehendere. Magnificetur vbiq̄ꝫ tuū nomen glorioſiſſimū ſancte deus. quia ſicut homo nimia cupidine excecatus/ ea que quaſi nullius ſunt valoris (et ſi ſint/ ſunt modici) ſepe prebet/ et ſibi retinet que ſunt bona: ſic tu per contrariū propter tue excellentiam largitatis/ ea q̄ ſunt optima/ neceſſaria/ et vtilia ſemper prebes/ ita q̄ nichil confers alicui niſi bonū. ¶ Sicut chara dona et optima oſtendunt largitatem alicuius in hoc ſeculo et potius quando non petentibus illa donat: ſic ad intelligendū tuam largitatē incomprehenſibilē/ excellentia tuoꝝ eternoꝝ munerū manifeſtat: et quia tam a te petentibus/ q̄ꝫ non petentibus ea confers. ¶ Dn̄e deus ſi illi a multitudine hominū largiſſimi nūcupantur/ qui tribuūt multa dona/ et plus dant q̄ꝫ ab ipſis exigāt petitores/ ⁊ meliora dona conferūt q̄ꝫ ab eis petantur: quanto magis ſine comparatione aliqua tu dignus es largiſſimus nominari. qui innumerabilia et infinita creaturis omnibus cōfers dona. ⁊ qui multo meliora cōfers munera q̄ꝫ a te petere ſciant homines. nam tu cōfers eis eterna munera ſepius quando ipſi tēporalia a te petunt. et quottidie confers eis: quando te eis nichil tribuere credunt. ¶ Deus cuius magnitudinem nulla natura comprehendit. dona ſolent dari ab hominibus adinuicē in hoc mūdo/ ita q̄ amor qui habetur erga eos qui dona recipiūt ꝑpenditur pro maiori parte propter munerū quantitatē. quare illi qui te diligunt/ ſi te multum diligāt: deberent dona plurima tibi dare. ⁊ vt veriſimile eſt q̄ illi qui modica munera tibi prebēt: modicū te diligant. ¶ Sicut vera largitas dat proprietatem bono largitori/ vt non tedeat ipſum dare: ſic cupiditas dat proprietatem accipiendi cupido ⁊ petendi. vnde cum tu ſis pre omnibus ſummus dator: ideo non ceſſas nobis quottidie tribuere tua dona/ nec nos ceſſamus continue ⁊ cū importunitate maxima a tua petere largitate. ¶ Domine deus/ tanta eſt tua largitas: q̄ in quocūq̄ loco quis aliquid a te petat: ibidem tribuis illud ei. ſed aliter eſt de nobis miſeris quos cupiditas magna premit: quia ꝓpter nimiā cupiditatem que ad dandū retrahit manū noſtram: ad dandū ſunt nobis quaſi contraria cūcta loca. ¶ Dn̄e deus qui mereris ab omnibus gētib⁹ benedici. quāto q̄s tuo amore ⁊ intuitu plura ꝓbet: tanto magis ſine cōparatione aliqua: plura eis miſtrat tua largitas in hoc ſeculo ad prebēdum. et ꝑ cōtrariū quāto q̄s de bonis ſuis eſt magis cupidus tibi deo: tāto pauperior eſt bonis tēporalib⁹/ et poti⁹ ſpiritualibus in hoc ſeculo et futuro. ¶ Pater omnipotens et eterne. ſicut dare eſt res optima et ſalubris: ſic auferre eſt res peſſima et ſaluti cōtraria et obiecta. vnde cū dare a largitate ortū habeat et ꝓceſſū/ auferre vero a cupiditatis vicio oriatur: patet q̄ ſi vera largi

tas fuerit in homine/eū ducet recto tramite ad salu-tem:ꝛ cupiditas ad voraginē gehēnalē. ¶ Igitur cū dare ſit res optima ꝛ excellētiſſima ad ſalutē: quomodo poſſumus eſſe adeo excecati/ꝙ nō damus cū habemus dandi oportunitatē atqꝫ poſſe in hoc ſeculo dū poſſidemus bona q̄ poſſumus erogare? ꝛ quare auari diuites auferūt pauperibus ea q̄ tu tribuis ipſis bona? vel quare affectant habere ea que tu merito ipſis negas? ¶ Deus cuius potentia eſt vbiqꝫ: q̄ꝫ plurimū eſt tua largitas virtuoſa/quia tuorū donorū facultas nō diminuit̄ ꝓpt̄ cōtinuū tuū dare. quare nullus debet ceſſare a te quottidie petere toto tp̄e vite ſue: licet a te (vt ita loq̄r) dona acceperit infinita. ¶ Dn̄e deus tua laudabilis largitas/ꝑpter ſui bonitatē q̄ꝫ plurima dona/optima/et vtiliſſima dedit michi: ſed mea caligata cupiditas petiit a te frequenti⁹ plura dona vilia tranſitoria q̄ vtilitatē aliquā nō habebant q̄ꝫ ſpiritualia. ¶ Tot et tanta dona optima tua largitas michi dedit: ꝛ tot gratiarū me muneribus onerauit: ꝙ ego ꝑpter meā cupiditatem ſum effectus accidētaliter gratiarū tuorū munerum ignarus: ꝛ ex cōſequēti inobediēs tuis iuſſis. ¶ De⁹ fons viuus emanās charitate. licet tu michi dederis ī hoc ſeculo plura dona: parū oīa ꝓſunt michi/ niſi tuum amorem ſimiliter dones michi. quia nulla dona ſine tuo amore michi poſſent ſufficere ad ſalutem. nā niſi inter dantem ꝛ recipientē ſit verus amor et correlatiuus adinuicē: oīa dona q̄ inter eos fuerūt aut ſūt procul dubio euaneſcūt. ¶ Unde cū tu pater miſericordie ꝑ veram charitatē me ſemꝑ dilexeris ſeruū tuū: et cū tu michi dona dederis īnūerabilia/ego vero (ac ſi te totaliter ignorarē) nūq̄ꝫ te dilexeri creatorē: ac ꝑpter mee cupiditatis caliginem/tuo ſeruitio ſubtraxerim meū eē: certiſſime cōſtat michi īfeliciſſimo peccatori/ꝙ (niſi de tanto reatu penitentiā in hoc ſeculo egero cōgruentē/ꝛ niſi miſereat̄ michi miſericordia tua) dānationē ꝑpetuā ſuſtinebo. ¶ Dn̄e de⁹ ſicut tu fuiſti largiſſim⁹ michi ſeruo tuo: ſic ego fui hactenus cupidior michi ipſi q̄ꝫ rei alicui de hoc mūdo. quia maior cupiditas quā quis poteſt habere cōtra ſe: eſt quādo eſt imemor ſui boni. ¶ Clemēs domine et benigne. natura eſt largi dn̄i habētis veram ī hoc ſeculo largitatem: vt ad petendū aliq̄d ab eo pl⁹ vnū tēpus q̄ꝫ aliud minime expetat̄/neqꝫ in vno tp̄e q̄ꝫ in alio inuenit̄ largior ad prebendū/imo et equalia ad dādū ea q̄ dari cōueniūt oīa anni tēpora debēt eſſe. ¶ Natura eſt cupidi hominis ꝙ nichil aut parū ī vita ſua vult tribuere/dū ſunt vtilia ſua dona: ſed ſemper ꝓponit in fine dierū ſuoꝝ ſuas diſtribuere facultates: quādo plus non poteſt ſuas diuitias poſſidere/et quando nemo ei de bonis q̄ diſtribuit refert gratias. ¶ Dn̄e deus/ſicut tu plus humano generi prebuiſti/q̄ꝫ vires exigāt ſuoꝝ meritoꝝ: ſic tenent̄ homines vltra ſuum poſſe/ꝛ vires ſuas ſe tibi dare (ſi eſſet poſſibile) et ſeruire: licet tu nemini aliquid imponas vltra poſſe. ¶ Deus cui⁹ magnitudinem humanus nequit comprehendere intellectus. Si quis vult ex ſe omne genus cupiditatis radicitus extirpare: non poteſt aliud remediū ſue anime adhibere/ niſi ꝙ ſe ipſum tribuat totum tibi/et ex ꝯſequēti quecūqꝫ poſſidet in hoc mūdo. ¶ Melius eſt petere ſine cōparatione a diuite tribuēte libentiſſime bona ſua/ q̄ꝫ ipſi ea q̄ poſſidet auferre. quare ergo pauperes auferunt violēte diuiti bona ſua tp̄alia/q̄ libēter tribuit ꝛ ſpōtanea volūtate/q̄ eis nō negaret ſuū ſeruitiū ſi illud exigerēt ab eodē? vl̄ q̄re a te nō poſtulāt ea q̄ auferūt aliis violēter? ¶ Tāta eſt tua largitas ꝛ ī oīb⁹ gratioſa: ꝙ dat nobis ea que ſūt neceſſaria ad ſalutē. quare neceſſariū eſt nobis ꝙ (cupiditatis vicio ꝓcul pulſo) noſmetipſos decetero dū vixerimus in hoc mundo tuo ſeruitio ſubmittam⁹: q̄ inumerabilia dona a tua recepimus largitate. ¶ Deus ꝑpter cuius miſericordiam humano generi adeſt ſalus. Tu ꝑpter hoc nobis tribuis dona tua/quia plus nos diligis q̄ꝫ munera q̄ das nobis/ꝛ nos recipimus a te illa que plus diligimus q̄ꝫ te deū. quis ergo eſt tanta caligine excecatus vt tuam in hoc benigniſſimā nequeat cognoſcere largitatē/et cui nō poſſit cupiditatis nr̄e patefieri error? ¶ Tot ꝛ tāta dona ꝛ ita nobilia nobis ſemper contuliſti/ꝛ quottidie cōfers:/ꝛ expectam⁹ adhuc vt ſine cōparatione aliqua in futuro ſeculo nobis conferas meliora: ꝙ tanto nos onere debiti oneraſti vt oporteat nos tibi ſoluere in hac vita. qđ niſi tua gratia miſericorditer nos adiuuerit ad portandū: nemo eſt ita fortis vel robuſtus q̄ in hoc mūdo portare valeat tantū onus/qđ quidem onus eſt ſeruitiū et gratiarū actio atqꝫ laudū q̄s tenemur reddere tibi deo. ¶ Sed quid de tua largitate inumerabili plura loquar? quia tanta copia eſt illius ꝙ multotiēs videtur nobis ꝙ tu auferas nobis tēporalia bona nr̄a: quando tribuis illa. valde ergo debem⁹ eſſe ſolliciti toto tempore vite noſtre/laudes impendere tue largitati deus.

¶ Qualiter dn̄s noſter ieſus fuit largus de ſua benedicta humanitate.

DEus qui vnigenito filio tuo cū mortem ſubiret non pepercisti/ vt genus hūanū ꝑditū repararet: oīs laus ꝛ gloria ab omnibus tue largitati benedictiſſime prebeatur. quia tu chriſte de precioſiſſima carne tua quā in vtero beatiſſime virginis aſſumpſiſti: ita largus effici voluiſti/ꝙ eam diuerſis laboribus/anguſtiis/dolorib⁹ et breuiter multiplici paſſionum generi tradidiſti. ¶ Uere de tota carne tua fuiſti largiſſimus/et de toto tuo ſanguine/cū mortē ſubiiſti in hoc ſeculo corporalem. nam tuū corpus fuit grauiter vulneratū: et

totum vbiq; verberibꝰ flagellatū:⁊ quaſi totus tuus
ſanguis fuit ab ipſo corpore fuſus. ¶Tota tua hu=
manitas oſtēdit nobis mirabiliter in hoc ſeculo tuā
maximā largitatē in hoc ꝙ omnes dies quibꝰ vixiſti
in hoc mūdo:in ſalutē ⁊ redēptionem humani gene
ris expendiſti/vt eterne tue beatitudinis poſſemus
effici poſſeſſores. ¶Dñe ieſu chriſte cuius paſſio ab
omni crimine nos mūdauit.q̄cunq; tu feciſti in hoc
ſeculo a die natiuitatis tue vſq; ad obitꝰ tui diē: om
nia feciſti gratia rerum q̄ valde noſtre ſaluti neceſſa=
rie exiſtebant. ¶O q̄; dignū eſſet ⁊ conſonū rationi/
ꝙ totum humanū genus hoc poneret ad laudem et
gloriā tui noīs glorioſi:qđ tu circa ſalutem ſuā ī hoc
ſeculo poſuiſti.nā tu propter tuā largitatē benigniſ
ſimam/dediſti totā tuā carnē ⁊ ſanguinē ⁊ omne tē=
pus vite tue:⁊ oīa tua opera atq; facta humano ge=
neri:vt ipſum(ſicut ſuperiꝰ iā tactū eſt)a morte ꝑpe=
tua liberares. ¶Oēs principatus/dñia/ mundanas
diuitias/⁊ oēs delitias totaliter tribuiſti/⁊ tu nichil
iſtorum predictorū habere in hoc ſeculo voluiſti:imo
omnibus his credere noluiſti ꝓpter dilectionē ma=
ximam quā nobis tanq; tuis filiis habuiſti. ¶Salu
tis humane amator dñe ieſu chriſte:oēs hoīes certa
dant munera ⁊ finita:q̇a vltra finitatē nequeūt exten
dere ſua dona.vnde iſtud ineſt eis ꝓprie/quia defe=
ctum largitatis ⁊ potentie patiuntur:ſed tua benedi
cta largitas trāſcēdit quālibet finitatem/q̇a omnes
virtutes q̄ ſunt in te/ſunt ꝓculdubio īfinite. ¶Dñe
deus ſicut tua eſt largitas infinita:ſic vis vt tibi ſint
omnes hoīes ita largi/ ꝙ ſue largitati(quātū ad te)
non ponant terminū neq; finē / ſed tibi dent ſeipſos
prius penitus ⁊ ꝑ cōſequēs quicquid valeāt tibi da=
re:itavt nichil retineant ſibiipſis. ¶Sed q̇a nos pec
catis noſtris exigētibus ſumus ſola ipſa cupiditas:
et de tua diffidimꝰ largitate : terminū ⁊ finē ponimꝰ
his q̄ in hoc ſeculo tibi damꝰ / ⁊ nolumꝰ tibi vltra il
lum terminū dare.vnde q̇a iſtud viciū eſt in nobis/
circa te amorē plenariū non habemus. ¶Potētiſſi
me dñe cuiꝰ miſericordia in ea vere confidentes non
fallit.ſicut de tota tua hūanitate fuiſti nobis largiſſi
mus in hoc mūdo:ſic es nobis largiſſimus in regno
tue celeſtis glorie:vt in ipſa poſſimꝰ recipere eternā
beatitudinem paradyſi.Quia ꝓpter hoc ꝙ tua bene
dicta hūanitas eſt vnita cū tua glorioſiſſima deita=
te:oēs beati qui ſunt tue celeſtis glorie poſſeſſores/ī
tua hūanitate benigniſſima poterūt gloriari. ¶Cū
ergo de tota tua humanitate dñe ieſu chriſte largiſſi
mus fueris in hoc mūdo:⁊ de toto ſis largiſſimꝰ ī fu
turo:quis poſſet exiſtimare benignitatem tue maxi
me largitatis? ¶Dñe deus cuius virtutes nullū pri=
cipium anteceſſit.glorioſiſſimus filius tuus eſt no=
bis largiſſimus de humana carne quā aſſumpſit ex
beatiſſima maria virgine matre eiꝰ: in hoc ꝙ dat eā
nobis quotidie pro refectiōe eterni panis glorie pa=
radyſi.et eſt nobis largiſſimus ſimiliter de ſuo ſan=
guine ꝓcioſo/ in hoc ꝙ dat eū nobis vt ī potu ſit om
nibus beatitudinis(cum ſit eterne vite potus)plena
ria refectio.nos autem de pane materiali ⁊ aqua ſu=
mus parciſſimi pauperibus tuis deus. ¶Pater cle
mentie cum tu de tua carne mūdiſſima ⁊ de tuo ſan=
guine innoxio nobis tantam feceris largitatē:⁊ nos
ſimꝰ de pane materiali/ de aqua /et de ceteris bonis
temporalibus adeo cupidi ⁊ auari:quis eſt q̇ tē poſ=
ſet laudare vel glorificare ſecundū magnitudinē tue
largitatis? ⁊ quis eſt qui ſecundū multitudinē ⁊ ma
gnitudinem noſtre maxime cupiditatis/nos poſſet
debite increpare? ¶Domine deus:ſicut tua benedi=
cta largitas/facit aquas a rupibus emanare:⁊ ab eis
terre faciē irrigari:ſic mea maxima cupiditas meis
oculis intrudi lachrimas facit:ita ꝙ ab ipſis aliquā
exire(peccatis meis exigētibus)nō permittit. ¶Do
mine ieſu chriſte:cuius bñficiis omnes debēt ſubiici
creature:nullus intellectus humanus poteſt intelli=
gere apicem dignitatis maxime ⁊ honoris ad quem
tua hūanitas benigniſſima attingit ⁊ aſcendit ī hoc
ꝙ fuit vnita cū eſſentia eterne deitatis.vnde cum tu
de predicta tua humanitate fueris ita largus:nemo
poſſet perpēdere tantā tui dñi largitatē. ¶Benedi=
ctam humanitatem quā tu ſaluti noſtre in hoc ſecu=
lo pretendiſti:non pretēdiſti nobis vacuā virtutibus
vel ſorde aliqua inquinatā: vel criminibꝰ irretitam:
imo pretēdiſti nobis eā virtutibus plenā ſine ſorde
aliqua:⁊ abſq; nexu alicuius vicii.ſed noſtra hūani=
tas qua tibi deberemus in hoc ſeculo ſeruire eſt va=
cua virtutibus:⁊ tota criminibus irretita. ¶Nō eēt
in aliquo admirandū(imo naturaliter ⁊ ꝓprie debe=
ret cuilibet hoc ineſſe)ꝙ quilibet tibi daret omnia ea
que eſſent vel eſſe crederet optima.ſed iſtud eſt valde
mirabile ⁊ cōtrarium rationi : ſcilicet ꝙ tibi demus
hoc qđ minoris valoris eſt:⁊ viliꝰ reputamꝰ. ¶Dñe
deus cuius poteſtatē nemo poteſt comprehendere:
tua hūanitas quā ꝓ nobis diuerſis paſſionibus tra
didiſti fuit tradita pro nobis gratis ⁊ ſpontanea vo
luntate.nā niſi tu permiſiſſes iudeos crucifigere cor
pus tuū:nullo modo potuiſſent ei paſſiones vel no=
cumentum aliquod intuliſſe ¶Dñe ieſu chriſte vt in
largitate perfectiſſimus ab oībus agnoſcereris : vo=
luiſti totum corpus tuū pro redēptione humani ge=
neris ſubdere paſſionibus huius ſeculi doloroſis: et
in hoc poteſt vnuſquiſq; ſuam cupiditatem cogno=
ſcere.q̇a quicq̇d ferme aliquis tibi tribuit in hoc mū
do non gratuito animo vel ſpōtanea voluntate tibi
tribuit:ſed vt coactus. ¶Unde tota iſta cupiditas
ineſt nobis.quia non incedimus per primum motū
aut per intentionem in hoc ſeculo ordinatam.Nam
ſi per iter predictorum duorū in hoc ſeculo pergere=
mus : omnē cupiditatem a nobis radicitus vellere=
mus.et ita noſipſos ⁊ quecūq; poſſideremus in hoc

ſeculo: tibi ſine diminutione aliqua preberemus.
¶ Dñe ieſu chriſte omnes gētes laudēt culmen tue
incomprehenſibilis largitatis. Ingēs amor quē ha=
bebas humane ſpeciei induxit te ad dandum ei pro
redemptione ſua precioſiſſimū corpus tuū/ ⁊ nō (vt
poteſt pateſieri cuilibet) vllus timor. ſed nos ꝓpter
amorem vel timorē corpora noſtra tanq̄ auari ⁊ cu=
pidi nolumus tibi dare. ¶ Si aliquis rex terrenꝰ vel
princeps habetur largiſſimꝰ inter hoīes/ quando de
theſauris ſuis trāſitoriis confert eis: quāto plus de
bent homines te cognoſcere largiſſimū largitorem
qui eis teipſum ita largiter cōtuliſti. ¶ Maxima lar
gitas/ maximū donū/ ⁊ excellentiſſimū qđ vllatenus
poſſit eſſe: eſt ꝙ dñs vult ſuū propriū corpus morti
tradere ꝓ ſuo populo reſtaurādo. vnde vt iſta tanta
poſſet largitas in te eſſe: carnem humanā ſumere vo
luiſti: vt humano generi (quod eſt tuꝰ populus) poſ=
ſes predictam tantam facere largitatem. ¶ Dñe deꝰ
noſtrarū tribulationum conſolatio ſingularis. bene
dicta ſit tua liberaliſſima humanitas: q̄ non dubita
uit ſe morti tradere ꝓ nobis redimēdis a diaboli po
teſtate. vnde pater miſericordie cū nobis feceris tan
tum munus: merito debemꝰ ſimul vnanimiter exal
tare/ benedicere/ ⁊ glorificare ꝑ vniuerſum orbē ter=
rarum/ tuā innumerabilem largitatē. ¶ Cum innu
merabilia loca terrarum ſint in quibus tua largitas
ibidem habitantibus eſt ignota: q̄ largitas eſt hec:
quia tu pro reſtauratione generaliter totius humani
generis teipſum morti crudeliſſime obtuliſti. maxi=
ma verecūdia eſt nobis (quibus ipſa tua largitas eſt
euidentiſſime reſerata) ꝙ nō diuulgamus eā vniuer
ſis gentibus illic vbi nulla eſt facta mentio de eadē.
¶ Ego humilis ſeruus tuus oro tuam piiſſimā cle=
mentiam humiliter ⁊ deuote: ꝙ infundas gratiā ali
quibus chriſtianis: vt propalent cunctis infidelibus
qui te verū deū ⁊ hominē non nouerunt: ꝙ tu ſubiiſti
mortem vt humanū genus a poteſtate diaboli libe=
rares. ¶ Glorioſiſſime dñe deus noſter. maius detri
mentum/ maius damnū/ ⁊ maior boni amiſſio que ī
homine poſſit eſſe: eſt quando te verū deū ⁊ verū ho
minem ignorat. ignorans etiā tui omnipotētis dñi
maximā largitatem: ⁊ virtutum magnitudinē cete=
rarum. nā illi qui ignorant largitatem tue humani=
tatis (que nos abluit a peccato) nullatenus poſſunt
conſequi premia celeſtis curie paradyſi. imo precipi
tes deſcendunt ad patiendū penas perpetuas in vo
raginem gehennalē. ¶ Dñe deus cum tot ⁊ tāta do
na innumerabilia humanum genus a tua largitate
infinita ſuſceperit ⁊ ſpecialiter populus chriſtianus
concede pie ⁊ miſericors eidem gratiā muneris ſpi=
ritualis ꝙ aliqui chriſtianorū ſuccenſi afflamine ſan
cti ſpiritus in hoc mundo pandant infidelibus largi
tatem tui deus ſepe dictam. ¶ Pater omnipotens
cum predicta ignorantia ſit cauſa quare deſcendunt
ſine aliquo numero ad inferos infideles: da gratiam
in breui tempore aliquibus orthodoxis inſtructis in
diuina pagina atq; doctis ꝙ ī fide catholica iſtruāt
et erudiant infideles: vt omnes gentes que ſub celo
ſunt cognoſcant viam veritatis ſalutiferā tui deus.

¶ Qualiter deus eſt largiſſimus ratione eternorum bonorum glorie paradyſi que dat iuſtis.

DEus qui per aſpectum tue diuine eſ=
ſentie/ imples ſanctorum aīas plena=
ria beatitudine glorie tui regni: omīs
ſanctitas ⁊ gloria tue largitati copio
ſiſſime prebeatur ab omnibus gene=
ribus idiomatum huius mundi. q̇a
ſicut decet tuam largitatem dare in celeſti patria do
na glorie ſine fine: ſic decet eam eſſe infinitā. ¶ Dñe
deus cum tue celeſtis glorie perfecta deceat eſſe do=
na: oportet te illorum donorū eſſe perfectiſſimū lar=
gitorem. ¶ Dona que tu cōfers in celeſti patria: ſunt
ſine comparatiōe aliqua meliora ⁊ nobiliora: q̄ȝ ſan
cti ſuis operibus mereant̄. quia dona que tu eis con=
fers ſunt perpetua: ⁊ eorū poſſeſſores ſunt finiti ⁊ ter
minati in ſuo eſſe: ⁊ in operibꝰ que patrarūt. ¶ Deꝰ
qui recte ordinas omnes huius ſeculi creaturas. tot
et tāta ſunt dona glorie que das iuſtis: vt illa cor ho=
minis nō poſſet vllo modo cogitare/ nec os proferre
neq; oculi videre/ neq; ad audiendū ſufficere aures
poſſent. quia oīa iſta mēbra nichil niſi finitū poſſunt
comprehendere: ſed beatiſſima dona tua ſunt totali
ter ſine fine. ¶ Minimū donū quod tu iuſtis cōfers
in gloria paradyſi: eſt multo maius q̄ȝ oīa dona q̄ tu
tribuis in hoc mundo. vnde cū propter multitudinē
donorū q̄ in hoc mundo tribuis/ nequit humana ra=
tio cōprehendere tuā largitatem: quanto minus po
teſt comprehendere tuam eternorū ⁊ celeſtiū bonorū
largitatem/ que oculus nō vidit/ nec auris audiuit/
neq; in hominis cor aſcendit. ¶ Dñe deus oībus il=
lis modis quibus tue bonitatis excellētia demōſtra
tur: tua largitas propalatur. quare inquātū largiris
tuam bonitatem/ miſericordiam/ ⁊ alias virtutes co
gnoſci et ſciri in hoc ſeculo vel futuro: intantum tua
largitas demōſtratur. ¶ Deus cui impendere ſerui=
tium eſt regnare: humana cōditio nequit in hoc mū
do ita perfecte recipere dona tua/ ſicut tua manꝰ lar=
giflua ea confert. ⁊ hoc ineſt illi/ quia homo donum
perfectum in hoc mundo recipere non eſt dignus: in
alio autem ſeculo non eſt ita. quia homines eterne
beatitudinis poſſeſſores ita perfecti erunt et comple
ti ob tuam gratiam: ꝙ ibi perfecta dona a te recipere
poterunt. ¶ Domine deus diuerſitas tuorū mune=
rum q̄ tu confers mortalibus in hoc mundo: accidē
taliter ꝓuenit ꝓpter fragilitatem ⁊ miſeriā eorūdē.

quia ſicut defectus ſunt in homine ꝗ̃plurimi et di-
uerſi: ſic decet ꝙ tu eis conferas dona ꝗ̃plurima ⁊ di
uerſa ex quibus ſanatiuã medelã predictis ſuis de-
fectibus poſſit dare. ſed in futuro ſeculo non eſt ita.
nam eo ꝙ homo in celeſti patria defectũ nullum mu
nere gratie patietur: ſufficiet ei vnũ donũ gratie: ſcili
cet donũ glorie perfecte paradyſi ❡ Cũ tu dñe deus
vnicuiqꝫ reſpõdeas ſecũdum magis ⁊ minus/ ꝓut
tue iuſtitie exigit iuſta libra: oportet ꝙ ĩ celeſti patria
eis maiorem conferas gloriam qui maiora merita ĩ
hoc ſeculo ſunt adepti: ⁊ illis minorem quorũ opera
non tantam beatitudinem meruerũt. ſed ꝓpter hoc
ꝙ tu perfectiſſimus es largitor: ⁊ quia conueniẽs eſt
vt illi qui ſunt in gloria perfectũ recipiant a te donũ:
oportet vt dono quod a te ibi recipiũt (perfectiſſimo
quidem ac ſine diminutione aliqua) ſint contẽti: vt
gloria quã confers quilibet ſit contẽtus. ❡ Singula
ris dñe loca illuminãs tenebroſa: ſicut ineſt tibi pro-
prie in largitate abundare: ſic ineſt naturaliter conti
nue ac proprie iuſtis beatitudo eterne glorie: quam
tue largitatis benignitas cõfert eis. quia cuilibet ap
proprias gloriam ⁊ beatitudinẽ in eternum: ilico vt
tua miſericordia eũ vocauerit ad eterna gaudia pa-
radyſi/ ita ꝙ ſupnaturaliter ineſt eis continue in te ꝑ
gratiam gloriari ❡ Dñe deus eterna munera glorie
que confers iuſtis: non ſunt accidẽtalia prout patere
poteſt cuilibet euidenter. quia iuſtis cõtinue inſunt
ſemper: ⁊ in vno tempore non ſunt maiora ꝗ̃ in alio
nam ſi ita eſſet nullatenus eſſent ꝑfectiſſima dona. ⁊
ſi perfectionem munera non haberent: ſeqretur ꝙ tu
non eſſes largitor perfectiſſimus. ❡ Dona etiã tue
glorie non procedunt vel oriuntur a re aliqua haben
ti materiã ſiue formam queadmodũ illa dona ꝗ tri-
buis in hoc mundo: imo procedũt ſolum a tua diui
na eſſentia. quia tu dñe te tribuis iuſtis totũ vt in te
plenarie glorientur. ❡ Deus ꝗ per cõtemplationem
tue diuine eſſentie eterna gloria ac beatitudine com
ples iuſtos. ſicut maxime inundãtie aquarum hume
ctant: ⁊ per ſupabundantem refectionẽ terras ſatiãt
ſitientes: ſic (⁊ multo melius) dona tua eterna iuſtos
complent/ ſatiant/ ⁊ reficiunt celeſti gloria paradyſi:
et hoc per intuitum tue humanitatis ⁊ ſimul tue dei
tatis. ❡ Sicut optima terra imbuta congruentibus
temporibus pluuiis moderate affert gramina ſemi-
num/ florum/ atqꝫ fructuum diuerſorũ modorũ inu-
merabilia: ſic beati qui ſunt tue celeſtis beatitudinis
poſſeſſores: eis ꝑ oſſeſſione tradita paradyſi imme-
diate voce inceſſabili tuum nomen glorioſiſſimum
laudant/ benedicunt/ glorificant/ ⁊ exaltant. ❡ O ꝗ̃
beati ſunt illi qui ſunt tue eterne glorie poſſeſſores/
et ꝗ̃ maledicti illi qui tuis muneribus ſunt expertes
et propter ſua delicta damnati ad penas perpetuas
ſuſtinendas. quia cum tua largitas generaliter cun
ctis creaturis dona conferat innumerabilia: et maxi
me rationali: infeliciſſimo merito ſunt cenſendi/ qui
in futuro ſeculo tuam non ſentiunt largitatẽ. ❡ De-
us qui vnicuiqꝫ creature ſua neceſſaria ſubminiſtras
Tanta eſt tua largitas et munera que defluũt ab ea
dem: quia vt cauſam iuſtis habeas largiẽdi ordinas
ꝙ ipſi incedant per primum motum in ſuis operibꝰ
in hoc mundo: ⁊ vt in eis rectam intentionem habe
ant atqꝫ veram. ❡ Omnia bona que a tua defluunt
benigniſſima largitate: ad dandum creaſti occaſio-
ne boni: ⁊ non ad auferẽdum neqꝫ occaſione aliqua
detrimenti. quare cum creaueris ea omnia volunta-
te largiendi: ego humilis ſeruus tuus tuam clemen
tiam ſuppliciter precor: vt eternorum bonorũ michi
partem digneris tribuere ❡ Dona eterne glorie que
a tua poſtulo largiflua bonitate: non a te peto/ quia
meis operibus merear illa: verũ ideo ꝙ ea creaſti vt
indigentibus prebeantur. vnde cum tu habes ea cõ
ferendi plenariam volũtatem tibi tanꝗ̃ ſummo lar-
gitori ſupplico vt horum me facias participẽ ❡ Deꝰ
qui a damnatione perpetua liberas ſeruos tuos: ſi-
cut ille rex nuncupatꝰ largiſſimus ⁊ ꝓbiſſimus inter
regnicolas qui ſemper quando comedit facit ſui pa
lacij ianuas aperiri vt poſſint intus ingredi (ſine dif
ficultate ianitoris) quicunqꝫ voluerint refici ex ſuis
epulis: ſic tu dñe aperuiſti ianuas tue carnis quãdo
corpus tuum permiſiſti flagellis crudeliſſimis cedi:
et lancea perforari. vnde iſtud tibi placuit tolerare vt
aperirentur ianue paradyſi omnibus introire cupiẽ
tibus: que propter peccatum prothoplaſti erant toti
humano generi prius clauſe. ❡ Benedicta ſit domi
ne deus tua iuſtiſſima largitas nunc ⁊ ſemꝑ. quia ꝗ-
cunqꝫ ingreditur gloriã paradyſi ipſum locũ requiei
ingreditur per patefactionem tue benigniſſime lar-
gitatis. ⁊ quicunqꝫ penas ingreditur gehennales: in
greditur maxime ratiõe cupiditatis ſuipſius ❡ Do
mine deꝰ tua benigniſſima largitas remittit culpas
hominibus ⁊ multitudinem peccatorum: vt poſt cõ-
ſummationem huius vite miſere efficiantur tuorum
donorum celeſtium poſſeſſores. ❡ Domine deus iu
ſtorum refectio ſingularis. Nullus ĩ celeſti patria (ni-
ſi tu ſolus) vtitur largitate in hoc ꝙ ibi nullus preter
te aliquid confert. nam nichil eſt ſufficiens ad tanta
dona (que a tua largitate procedunt) tribuenda pre-
ter te. quia oportet vt dona que ibi dantur totaliter
ſint perfecta: et dona perfecta nullus poteſt tribuere
niſi tu ſolus pater ſancte. ❡ Unde quia nichil preter
te poteſt in celeſti patria dona dare: propter hoc illi
qui dona accipiunt perfecte accipiunt a te. ⁊ ſi ab ali
quo alio illa acciperent niſi a te omniũ creatore non
perfecte capere illa poſſent/ cum nullus (preter te ſo-
lum) perfectus largitor alicubi ſit inuentus. ❡ Si-
cut dona que tu confers in regno eterne beatitudi-
nis/ ſunt excellentiſſima atqꝫ ſumma/ quia procedũt
ab excellentia tue largitatis: ſic beati qui in regno pa

radyſi accipiunt a te dona/ſunt in ſumma beatitudi
ne iubilantes. eo ꝙ capiunt munera a ſuperabun=
dantia tue largitatis. ¶ Deꝰ qui recta libra facta pō
deras ſingulorū: vt tua largitas poſſet ordinate glo=
rie dona dare: voluiſti diuerſa paſſionum genera in
hoc ſeculo ſuſtinere. ¶ Quis poſſet exiſtimare maxi=
mum errorem vel fatuitatem que eſt fere in cunctis
hominibus huius mundi. quia dum in hac vita/tua
miſericordia eos inuitat ⁊ expectat ad gaudia para=
dyſi: ipſi cum continua importunitate bona tempo
ralia eis inutilia a te petunt/poſtponētes petere eter
norum gaudiorum beatitudinem paradyſi. ¶ Do=
mine deus cum dona que tu cōfers in hoc ſeculo ne
mo quantūcunqꝫ ſit ſubtilis comprehendere poſſit
(quia nemo intellectu ſuo rem poſſet percipere infi=
nitam) quanto ergo minus poteſt intelligere quiſqꝫ
dona eterne glorie que ſunt magis infinita ⁊ ſine cō
paratione aliqua maiora. nam durabilior eſt poſſeſ=
ſio bonorum temporalium que tu cōfers/qꝫ ſint gra
tie que propter illa in hoc ſeculo tibi fiunt. at non eſt
ita dn̄e de bonis celeſtis glorie que tu confers/ q̇a tā
tum durant gratie que propter bona celeſtis beatitu
dinis tibi fiunt: quantum poſſeſſio eorūdem. ¶ Deꝰ
cuius miſericordia ad ſatiſfactionem condignam ex
pectat quēlibet in hoc mūdo. cum in hoc ſeculo eter=
na dona glorie per tuam gratiam oporteat me mere
ri: te lachrimabiliter flexis genibꝰ precor vt des mi=
chi gratiam viuendi taliter in hoc mundo/ꝙ (expul=
ſa a me cupiditate qualibet) merear conſequi gloriā
tue eterne beatitudinis. ¶ Pater miſericors deus: ſi
cut ineſt tibi proprie eterne glorie dona dare: ſic ineſt
mee humane fragilitati proprie (peccatis meis exigē
tibus) auferre bona pauperibus q̄ eis tribuis in hoc
mundo. vnde cum tua natura ſit ſumme largitatis ⁊
excellentie: et mea ſit valde inanis ⁊ fragilis: ac cupi
ditate nimia excecata: tuam clemētiā precor quantū
poſſum: vt ipſa operetur in me ſecundum proprieta
tem tue nature oībus naturam prebēs ⁊ nō toleres
me ſecundū proprietatem mee nature peſſime opera
ri. ¶ Omnis laus ⁊ benedictio tue largitati ineffa=
bili ab omnibus hominibus īpendatur. q̇a placuit
tibi ſeptimādecimam diſtinctionem ad effectum du
cere: ad honorem ⁊ reuerentiam tui deus.

¶ Incipit decimaoctaua diſtīctio/ in qua tractatur
de auxilio quod confert deus humano generi.

Qualiter deus iuuat oēs illos qui amo
re ſui/labores in hoc ſeculo patiuntur.

DEus qui creatis omnibus auxilium
tuum confers. omnis laudum actio
tue bonitati incomprehenſibili ꝓbea
tur: quia tuum auxilium omnibꝰ iis
ſuccurrit/qui tui amoris intuitu labo
res in hoc ſeculo patiuntur. nam tu
confers eis munus ſpecialis gratie/gratia cuius ipſi
incedunt per primum motum: qui ſemper triumphū
obtinent contra illos qui per ſecundū motū ducunt
in hac vita fragili greſſus ſuos. ¶ Dn̄e deus tua be
nignitas adiuuat omnes illos qui amore tui labo=
res ſuſtinent in hoc mundo: vt in eo reſidentes ad te
diligendum ⁊ tibi ſeruiendum intentionem habeāt
ordinatam. quia prima intētione in hoc mūdo te di=
ligunt ⁊ honorant/ſecunda vero intētione expectāt
in regno tue eterne beatitudinis gloriari. ¶ At om=
nes illos tuum benigniſſimum auxilium pretermit
tit: qui per ſecundum motum ducunt in hoc ſeculo
greſſus ſuos: ⁊ qui inordinatam intentionē habent
in his que faciunt in hoc mundo. ¶ Domine deus
bonorum omniū largitor. Cum ſapientia hominis
terminetur: ⁊ infra certū terminū ſint hoīs omēs vi=
res: quando homines qui tui amore diuerſas in hoc
mundo ſuſtinent paſſiones: vt tibi laudes/honorē/⁊
reuerentiam poſſint dare: indigent ſapientia qua id
poſſint ac velint. que tranſcendit terminū eis prefini
tum: tunc tu miſericorditer iuuas illos conferēs eis
vltra terminum humane conditioni aſſignatū poſſe
ſapientiam atqꝫ velle ⁊ ita de reliquis. ¶ Pater glo
rioſiſſime quādo perfidi infideles de fide cum catho
licis altercantur: ipſis infidelibus de facili eſt conclu
ſum: ⁊ ad metam ſeu ad inconueniēs a fidelibus de
ducuntur. quia non eſt qui ſcientiā eorum vel poſſe
transferat ſupra terminū vbi eorum poſſe vel ſciētia
terminatur. nam nichil ſic eos adiuuat vltra termi=
num eorum ſicut tuū auxiliū qui vera intētione exer
cent omēs in hoc ſeculo actus ſuos. ¶ Propter hoc
pater omnipotēs quia tu adiuuas oēs illos qui tibi
vera intentione ſeruiunt in hoc mundo: ob hoc ipſi
triumphum obtinent contra eos quibus tuum auxi
lium non dirigit actus ſuos. nam quando ipſi indi=
gent maiori ſcientia ⁊ ſapientia ⁊ reliquis virtutibꝰ
que intra ſuum terminū includuntur vltra quem nō
eſt eis licitum preterire: tu in maiori quantitate (ꝓut
eorum neceſſitati expedit) confers eis. ſed nichil per
mittis eos qui per ſecundum motum ducunt in hoc
ſeculo greſſus ſuos: vltra eorum terminum ī aliquo
adiuuare. ¶ Deus noſtra protectio atqꝫ ſalus. illi q̄
(vt nomen tuum glorioſiſſimum per vniuerſum or=
bem valeant diuulgare) ſubire mortem vllatenus nō
formidant: precipue ſunt ij quos tuum auxilium ad
iuuat in hoc mundo/poſt terminum humane condi
tioni miſere limitatum. ¶ Pater miſericors deus.
quando heretici ⁊ alij infideles cruciant diuerſis paſ
ſionibus ſeruos tuos. qui tuum euangelium predi=
cant in hoc mundo: tunc tuum benignum auxilium
fouet eos in habendo deuotionem/amorem/et pa=
tientiam in mundanis paſſionibus tolerandis tam
valide ꝙ nequeant a predictis paſſionibus ſuperari.
¶ Uerum diuerſa genera cruciaminum (que eis in

hoc ſeculo inferuntur)ſunt ipſis ꝗ̃plurimū tui amo=
ris feruore/placida ⁊ amena: ⁊ omnia ipſa ſuſtinent
patienter:⁊ magis ſine comparatione aliqua placet
eis:quādo ea in hoc ſeculo poſſunt pati:ꝗ̃ ſi eis ſub
traheretur paſſio eorū. ⁊ ſicut infelices qui eos cru=
ciant vincere eos credunt:ſic proculdubio patientia
ipſorum patientium vincit illos ¶ Deus qui bonos
a malis in die iudicij ſeparabis:vocās bonos ad glo
riam tui regni: et malos mittens in voraginem ge=
hennalem.quādo illi felices qui tui amore flagellari
diuerſis paſſionibus ſe permittūt/incipiūt quodam
modo vinci ⁊ ſuperari ꝓpter eorū humanā fragilita
tem/ab eis qui eos cruciant in hoc mundo:recurrūt
ad auxilium tui dn̄i dei noſtri:tūc eos fortificas ⁊ vi=
gorem atq̧ animū das vt vincant omnia genera cru
ciaminum que eis ab infidelibus infliguntur:⁊ non
recolunt niſi tantū eternam beatitudinem tui regni.
¶ Omnes gentes ⁊ vniuerſi populi in omnibus an
guſtiis ⁊ tribulationibus noſtris ſemꝑ diuinū auxi=
lium inuocate.quia dn̄s deus noſter: nunꝗ̃ a mūda
nis paſſionibus ſuperari ac vīci tolerat ſeruos ſuos
¶ O maxime miſericordie/eſt tuū auxilium ſancte
deus:quia in quacunq̧ hora quis contrito corde au
xilium a te petat:eadē in ſuis neceſſitatib⁹ eū iuuas.
et vbicunq̧ quis ſit ibi poterit tuū auxilium īuenire
quod eum ab omnibus tribulationib⁹ ⁊ anguſtiis li
beret. ¶ Humilis dn̄e ⁊ benigne.Cū tuum benedi=
ctum auxilium beatis(qui in eo confidunt) ſit vnica
ſpes ⁊ refugium ſingulare: ego ſupplex ſeruus tuus
tuum benignum auxiliū humiliter inuoco:vt ipſum
me iuuet taliter in hoc opere/ quod ſit ad laudem et
gloriam tui nominis glorioſi: vt ꝗ̃plures barbarice
nationes (propter inſtructionem huius operis) ad
te dominū conuertātur.Quia ſine tuo auxilio ⁊ ſuc=
curſu nichil boni poteſt duci ad felicem vllatenus ef=
fectum.imo quādo abeſt tuum auxilium alicui actio
ni:continuo in rerū natura acſi non fuiſſet: penitus
euaneſcit ⁊ ipſius actionis etiam perit ipſe actor.
¶ Quare concede propicius michi deus:vt in mea
fragilitate ⁊ miſeria:opus tante deuotionis non per
mittas euaneſcere ſeu perire.nam ſepe opus mirabi
le actor perficit vicioſus.iuxta hoc quod dicitur.Se
pe creat molles aſpera ſpina roſas. ¶ Dn̄e ieſu chri=
ſte qui humanum gen⁹ tuo precioſiſſimo ſanguine
recreaſti.cū tu ſis ita paratus fideles catholicos ad=
iuuare/qui feruore tue dilectionis labores ſuſtinent
in hoc mundo:quod genus timoris vel paſſionum
poteſt terrere catholicos chriſtianos:quin moti fer=
uore tui amoris non dubitantes mortem ſubire nun
cient infidelibus veram fidem? ¶ Maximam ſecu=
ritatem ⁊ audaciam debent habere omnes illi qui la
borant in hoc ſeculo inter homines: viam veritatis
verbotenus aliis referandi.quia ipſi prius a te(q̄ eſt
eorum ſummum auxilium)adiuuantur:⁊ poſtea per
conſequens ab omnibus ſanctis ſuis.ſed in hoc ſecu
lo infideles ſolum a demonibus adiuuantur/⁊ ad vl
timum in detrimentum maximum ⁊ damnum eorū
auxilium cedit illis. ¶ Qua fronte aliq̄s catholicus
timet cum infidelibus de fide(que veritatem conti=
net)diſputare.quia ſicut tu errorem ⁊ falſitatem luci
feri ⁊ ſuorum ſequacium a tua gloria expuliſti :ſic cō
fundis ⁊ deſtruis errorem ⁊ falſam opinionem īfide
lium veritate quam cordibus fideliū īfudiſti. ¶ Do
mine deus qui ſemper prefers mendaciis veritatem
Cum ꝗ̃plurimum admirer de vniuerſis fidelibus
chriſtianis/qui non propalant infidelibus veram fi
dem:maxime miror de religioſis fidelib⁹/ quo timo
re ducti formidāt viā virtutum qua itur ad celeſtem
gloriam infidelibus nationibus nunciare.quia vere
tuum auxilium neminem derelinquit:qui veritatem
noui teſtamenti et veteris infidelibus manifeſtat.
¶ Cauſa quare fideles catholici veritatem tue diui
ne eſſentie:⁊ tue humane conditionis dubitant infi
delibus reſerare eſt iſta: q̄a plenarie atq̧ perfecte de
tuo auxilio non confidunt. ¶ Nam ſi ipſi ſua corda
et corpora munirent tuo auxilio cōfidenter : nullum
genus paſſionum in hoc ſeculo formidarent: ⁊ maxi
me poſtꝗ̃ eis patefieret ꝙ ea que ipſi vellent agere:
eſſent ad tuam beneplacitam voluntatem:⁊ cederēt
ad magnificētiam ⁊ exaltationem tui excellentiſſimi
nominis. ¶ Deus qui a damnatione perpetua tuos
eripis ſeruitores.illi perfectiſſime ſunt beati qui(qn̄
totis ſuis viribus tibi ſeruiunt in hoc mundo: eis ac
cidit ꝙ ad ſeruiendū tibi perfecte ſue vires deficiunt
atq̧ poſſe)recurrunt ad confidētiam auxilij tui ſtatī:
vt in eis defectum ſuppleat omniū eorum que deben
tur in hoc mundo a quolibet tibi reddi. ¶ Saluator
mundi deus.illi qui perfecte in tuo auxilio non con=
fidunt:aliquando cum amore tui ad proponēdū:dei
de ad complendū bonum aliquod mouebūtur:ſi eis
viſum fuerit ꝙ nec eorū poſſe neq̧ ſcientia ad id qḋ
proponunt poſſit ſufficere ad complēdum:ſtatim ca
dunt in deſperationē/ cogitantes ſecum ꝙ illud qḋ
propoſuerant/non poſſint vllatenus ducere ad effe=
ctum.et id accidit eis:quia niſi in ſui poſſe vel ſcien=
tia non confidunt/tanꝗ̃ nō ſperantes ab aliquo ad=
iuuari. ¶ Vere credo et nullatenus dubito quin om
nes illi qui confidūt ſꝑ in tuo auxilio : et maxime qn̄
ſuū poſſe ſeu ſciētia deeſt ipſis : proculdubio ſint de
numero electorum.⁊ tales ſunt qui propter confidē=
tiam tui auxilij:frequēter incipiunt bona facta: ⁊ du
cunt ea feliciter ad effectum.ſed infelices qui de tuo
indeficienti auxilio nō confidunt:debent ſeipſos pu
tare eſſe expoſitos omni infortunio atq̧ malo: quia
dubitant incipere bona facta:⁊ multa incepta propt̄
ſuam diffidentiam derelinquunt. que omnia ſi conſi
derarent in tui auxilij bonitate: ad effectum feliciſſi=
mum deportarēt. ¶ Omnis gloria ⁊ benedictio tibi

ieſu tribuatur nunc ⁊ imperpetuum ab omnibꝰ crea
turis. quia tu dediſti ⁊ reliquiſti nobis manifeſtũ ſi=
gnum in hoc ſeculo/in quo euidẽter demonſtras au
xilium tuum nobis. nã tu nobis figuram tue crucis
ſalutifere reliquiſti/in qua pendet extenſis brachiis
imago tui dñi ieſu chriſti ad ſignificandũ ꝙ tu adiu=
uare/amplecti/⁊ vocare ad te quẽlibet ſtas paratus.
¶ Et ſicut tua crux ſalutifera oſtendit nobis: ꝙ tuũ
auxilium nos a ſeruitute demonis liberauit in quã
cecideramꝰ propter peccatum grauiſſimum protho
plaſti: ſic oſtendit nobis lignũ crucis in qua pepẽdi=
ſti omnibus illis ſuccurſum tui auxilij deficere neſci
re/qui ad exaltationẽ ⁊ magnificẽtiam tui nominis
cupiunt toto ſuo corde pati martyriũ in hoc mundo
Quia illud auxiliũ qđ nobis tua crux potẽtiſſima re
preſentat quod quidẽ fuit nobis collatũ ab illa hora
qua mortẽ tuum corpus precioſiſſimũ ſuſtinuit: illud
idem repreſentatur nobis ſemꝑ/quando in hoc ſecu
lo amore tui tribulationes/labores/dolores/ſiue an
guſtias ſuſtinemus. ¶ Deus infra cuius poteſtatẽ
omnia terminant. mirabile fuit illud auxiliũ toti hu
mano generi quod feciſti. nã tuo ꝓcioſiſſimo ſangui
ne/⁊ tua carne benedicta quam ex vtero beatiſſime
virginis aſſumpſiſti: illi perdito ſuccurriſti tunc quã
do ei ſalutem in ligno crucis miſericorditer reparaſti
¶ Cum tu dñe ieſu chriſte/humanũ genus predicto
adiuueris modo: qualiter poteſt eſſe ꝙ fideles catho
lici modo cõſimili nõ adiuuant infideles qui ꝓpter
defectum auxilij quotidie ĩ penas tartareas ſubmer=
guntur? ¶ Pater miſericordie: ego humilis famulꝰ
tuus deuotiſſime te oro vt tantam infundas oĩbus
humanis cordibus charitatẽ/ꝙ fideles in hoc ſecu=
lo ita adiuuẽt ĩfideles: vt omnes pariter ad ſalutem
ſuarum animarum te domine ieſu verum cognoſcãt
hominem atq; deum.

¶ Qualiter deus adiuuat illos qui li=
benter faciunt elemoſynam.

DEus qui ordinaſti ꝙ ſicut aqua extin
guit ignem/ſic extinguat peccatũ ele
moſyna in hoc mundo: omnis gratia
rum actio nunc et ſemper tue diuine
eſſentie tribuatur. q̇a tu adiuuas om
nes illos: qui amore tui bona tempo
ralia erogãt pauperibus in hoc mundo. ¶ Dñe deꝰ
diuites propter auaritie humane conditionem tan=
tum diligũt bona tẽporalia huius mundi: que viſco=
ſitatẽ vt retineantur ꝓculdubio tantam habẽt: vt ex
ipſis pauperibus nullatenus facere poſſint partem/
niſi ex oppoſito eos in hoc tuum auxilium adiuuet.
¶ Sed quia (vt predictum eſt) tuũ auxilium ad ero=
gandũ adiuuat locupletes: ob hoc ſolũ ipſa egenis
de ſuis facultatibus ſua neceſſaria ſubminiſtrant.

¶ Intantũ adiuuat tuum auxilium vnũquenq; : vt
quando accidit ꝙ feceris fieri elemoſynam alicui de
omnibꝰ bonis ſuis: ſic vt de ipſis bonis nichil rema
neat penes eum: poſtea adhuc tu das eidẽ plenariã
voluntatẽ adhuc plura tribuendi in hoc mũdo ſi de
ipſis bonis temporalibus plura haberet ¶ Nõ ſolũ
tuum auxiliũ tales iuuat ad habẽdã benefaciẽdi ple
nariam voluntatẽ: imo etiam facit eos ſuſtinere pau
pertatem in hoc ſeculo patiẽter: ⁊ facit eos laudare ⁊
magnificare te toto tẽpore vite ſue ĩ ipſa penuria exi=
ſtentes. ¶ Dñe deꝰ aliqñ accidit ꝙ tu confers maxi=
mam copiã oĩm bonorum tẽporaliũ illis qui amore
tuo non ceſſant pauperibus erogare. ita ꝙ maiorem
copiam eis tribuis in hoc mũdo/q̃ ipſi pauperibus
poſſint dare. quia tu confers ingeniũ ⁊ tantã ſagaci=
tatem ipſis in bonis tẽporalibus acq̇rendis: ꝙ nõ ſo
lum bona temporalia ſufficiunt ſibi ipſis/ſed etiam
pauperibus tui deus. ¶ Deꝰ qui fine beatiſſimo ter
minas quecunq; prima intẽtione in hoc ſeculo ĩcho
antur. Tuum diuinum auxiliũ duxit ad effectum fe=
liciſſimũ omne illud qđ finaliter bona intentione eſt
inceptum. Nam quãdo q̇s amore tuo edificat eccle
ſias in q̇bus tua diuina officia celebrant: vel hoſpita
lia in q̇bꝰ tui pauperes admittunt: vel põtes ꝑ quos
tute tranſeant illi quos oportet de vno loco in alium
ſe transferre: qñ forte accidit ꝙ ad illud qđ incepit ne
quit ſufficere ſuum poſſe/tuũ diuinũ auxilium ad vl
timum ſic adiuuat illud opus: vt ꝑueniat ad illũ op=
tatum effectũ/quẽ eiꝰ fundator ĩ ſui initio exoptauit
¶ Dñe deus cõplures incipiũt q̃plurima edificia in
tuitu noĩs tui cultus: qui eas incipiũt fundare ꝑmi=
tus cum poſſe minimo facultatũ huius ſeculi: ⁊ hoc
propter maximã cõfidẽtiã tui ĩdeficiẽtis auxilij bo=
nitatis. q̇a ſciũt ipſum minime deficere illis: q̇ ĩ ipſo
ſperant fiducialiter in hoc mundo. ¶ Laudate ergo
vniuerſe gentes id auxilium: qđ abeſſe in eo ſperanti
bus nunq̃ nouit. nã ſi quis bene velit attendere vir
tutem tui auxilij gratioſam: ipſe videbit palã ꝙ ipm
in hoc ſeculo cuilibet ſua neceſſaria ſubminiſtrat: et
in futuro dat eis (qui in eo vere ſperauerit) gloriam
ſempiternam. ¶ Deus qui in fine ab omni labore et
anguſtia eripis ſeruos tuos: ſicut illi qui compatiun
tur indigentie pauperum miſerorum/illis tuo intui
tu ſuas elemoſynas erogantes ipſos pauperes ad=
iuuant: vt valeant in hoc ſeculo ſuſtentari: ſic tu adiu
uas pauperibus elemoſynas faciẽtes in hoc mũdo
vt in futuro ſeculo per tuam gratiam eternam habe=
re requiem mereãtur. ¶ Pater miſericordie deꝰ: mi
rabile eſt auxiliũ qđ tu cõfers illis qui amore tuo ege
norũ ſubueniunt pauꝑtati: q̇a ipſi ꝓpt donũ bonoꝝ
temporaliũ q̇ erogant pauperibꝰ ĩ hoc mũdo que re
ſpectu bonorum ſpiritualium nichil eſtimanda ſunt
acquirunt beatitudinẽ eterne glorie paradyſi. ¶ Do
mine deus/qualitercunq; quis elemoſynã faciat tuo

intuitu de ſuis bonis tēporalibꝰ in hoc mūdo: ſemꝑ
a tuo auxilio adiuuantur:ſed maxīe illi ꝓculdubio a
tuo auxilio adiuuanť/q̇ exponūt ſua corpora feruore
tui amoris diuerſis generibꝰ paſſionū/⁊ qui ad vlti
mū ꝓ tuo noīe ampliādo deſiderāt mortem pati.
¶ Dn̄e deꝰ q̇ es nobis manifeſtū indiciū veritatis.
qn̄ locupletes erogant paupibꝰ ea q̄ neceſſaria:non
ſunt eis/vel ea q̄ ſunt ipis ſupflua:⁊ de mēſa reſidua
eorūdē/ipis ꝑmitus ſaturatis:tūc ipſi nō faciūt tātā
elemoſynā:nec acq̄rūt ſibi tātū meritū quātū credūt
Sed qn̄ ipſi faciūt elemoſynā de his q̄ ſunt neceſſa=
ria magis eis:tūc tibi eſt talis elemoſyna acceptabi=
lis/atq̧ grata.ꝙ ꝓ tali iuuas in hoc ſcl'o ⁊ in alio ma
xime vnūquēq̧. Quia manifeſte apparet ꝙ q̇ dat il=
lud qđ eſſet illi valde neceſſariū ſi illud ſuis neceſſita
tibus retineret bene daret illđ qđ ad neceſſitatē nul
lā illi faceret.q̇a cōplures ea q̄ nō ſunt eis neceſſaria
lagiunť:q̄ ſi neceſſaria eēnt eis/ea nullatenꝰ largiren
tur.q̄re ſm̄ facultatem ſuoꝝ bonoꝝ elemoſynā īpu=
tas cuicūq̧:⁊ ſm̄ neceſſitatē quā ꝓpter eiꝰ largitio=
nem ſuſtinet in hoc mūdo. ¶ Miſericors dn̄e ⁊ ſal=
uator.tu adiuuiſti infirmitatē ineſtimandā hūani ge
neris atq̧ mortē/ ī quā ꝓpť peccatū ceciderat ꝓthoplaſti:⁊ hoc ꝑ verā elemoſynā quam de tua carne hu
mana quā aſſūpſeras de beatiſſime Marie virginis
vtero facere voluiſti.nā tu feciſti de tuo corꝑe elemo
ſynas laude dignas in hoc ꝙ ipm̄ ī hoc ſcl'o diuerſis
paſſionibꝰ ſubdidiſti. ¶ Cū tuū auxiliū qđ ꝑ ſanctā
recreationē tuā hūano generi cōtuliſti nulliꝰ hūani
poſſet capacitas cōprehēdere intellectus/nec cōpre=
hēdere etiā maximā neceſſitatē q̄ erat ipi hūano ge=
neri demonis ſubdito poteſtati: cur auari diuites q̇
manū ſubtrahūt paupibꝰ/fame moriētibꝰ atq̧ ſiti:
nō habēt benignitatē ꝑdicti tui auxilij/pre ſuoꝝ lu=
mine oculoꝝ ⁊ maxīe tꝑe chariſtie/in q̄ maior neceſ=
ſitas hoc requirit? ¶ Illi debēt feliciſſimi merito nū
cupari/q̇ in arcto tꝑe maxīe chariſtie aꝑiunt ſua hor
rea ad ſuſtētationē tuoꝝ pauperū ieſu chriſte.nam hi
plus ꝯfidūt de tui auxilij bonitate:q̧̄ de bonis trāſi
torijs huiꝰ vite. ¶ Deuota mente ⁊ hylari debet ī te
domīe deꝰ quilibet exultare: q̇ nō reſpicis quātitatē
elemoſyne:ſed eā dātis potius volūtatē. q̇a magis
grata ⁊ magis acceptabilis eſt modica panis elemo
ſyna deuota mēte ⁊ bona intētiōe ab vno pauꝑe alij
erogata/q̧̄ maxia elemoſyna pluriū nūmoꝝ a diui=
te ꝓ vana gl'ia ⁊ ſub hypocriſis noīe tributa. ¶ Nā
v̄tꝰ elemoſyne nō reſpicit quātitatē:ſed intētionē po
tius tribuētis vt ꝑdixi.vnde ſi illi q̇ elemoſynas ma
gnas ꝑbēt/volūt ꝙ ſue elemoſyne vtiles fiāt eis:ero
gēt eas libēti aīo ⁊ vera ītētiōe ſm̄ quā es cuilibet tu
dn̄e reſpōſurꝰ. ¶ Dn̄e icōprehēſibl'is bonitatis.illi q̇
nō habēt poſſe magnas elemoſynas erogādi/ ſi ma
gnificare ſuaꝝ elemoſynarū voluerit quātitatē/vtq̧
tam ipſis erogantibꝰ q̧̄ recipiētibꝰ vtiles poſſint eē:
magnificent eas vera intentione ⁊ maxima deuotio
ne:quā habent in prebēdo.quia cū talibus poteſt ele
moſyna augmentari. ¶ Deuotione ergo mentis et
cordis cōtritione:debemus vniuerſaliter oēs agere
tibi copiā gratiarū/ꝓpter auxiliū qđ nobis cōfers ī
hoc ſeculo/in noſtris elemoſynis cōferēdis.quia ni=
ſi benignitas tui auxilij nos iuuaret / ita ꝙ volūtatē
erogandi ac bona tēporalia nobis daret/⁊ eam intē=
tionē quā debet habere quilibet in elemoſynis ero=
gandis:quis ꝑ ſe vnq̧̄ haberet in ſe aliquatenus hec
ꝑdicta? ¶ Dn̄e deꝰ/benignitatem tui auxilij humi=
liter imploro/vt ipſa adiuuet me ad bene eligēdum
pauperes/quibꝰ eſt melius et ſalubrius elemoſynas
erogare.nam multo melius eſt illis paupibꝰ elemo=
ſynā erogare q̇ ꝓpter receptionē illius/ tibi dn̄o ma
ximas agunt gratias: q̧̄ illis qui nec tibi/ nec ijs qui
eis elemoſynā cōferūt/reddūt grates. ¶ Pater om
nipotens ſancte deus/adiuua ꝑ tuā piiſſimā miſeri=
cordiam me taliter ī hoc mūdo/vt oēs elemoſynas
quas olim feci valeā obliuiſci ſic vt ipſarū memoria
nulla michi ſuccurrat:ne ꝓpť earū mēoriā vana glo=
ria queat in me naſci/⁊ ꝙ ꝑcipiam ⁊ intelligam debi
tum futurarū elemoſynarū/quas in hoc ſeculo tene
or erogare. ¶ Dn̄e deus pater ⁊ defenſio orphanoꝝ.
tu ſolus es ille qui adiuuas oēs illos q̇ erogāt amo=
re tui ſuoꝝ bonoꝝ tēporaliū tuis paupibus faculta=
tem.⁊ hoc ꝑparando ⁊ dirigendo eis viam qualiter
acquirāt ſuis meritis ꝑ tuā grām ineffabilia gaudia
tue glorie paradyſi. ¶ Omnes illi ſunt infelices non
īmerito nūcupandi/q̇ plus diligūt ea q̄ tuo nomine
pauperes eis petunt/q̧̄ te dn̄m cuius intuitu ea pe=
tūt. ¶ Unde cū plures infelices/ ⁊ auari diuites plꝰ
diligant bona tēporalia q̄ ab eis petunť a pauperibꝰ
q̧̄ te deū qui eis bona oīa que habēt in hoc ſeculo cō
tuliſti:ꝓpter id famem/ſitim/frigora/ ⁊ q̧̄plurimas
alias paſſiōes pauperes patiūtur . quia peccatis no
ſtris exigentibus fere plures ſunt illi qui magis dili
gunt bona trāſitoria huius mundi: q̧̄ te dn̄m deum
noſtrū. ¶ Dn̄e deus/qui ſemꝑ tuoꝝ ſubuenis neceſſi
tatibus famulorum.auari diuites plus ꝯfidūt ī ſuis
horreis tēpore chariſtie/q̧̄ in tui auxilij bonitate: eſt
ne ergo aliqua temeritas / q̄ iſti valeat cōꝑari/ſcʒ ꝙ
quis plus ꝯfidat in cumulatione aliqua tritici vl' an
none/q̧̄ ī te qui ſolus eſt bonorum omniū tributor?
¶ Dn̄e deus/q̧̄ terribilē ſententiā ſunt audituri a te
illi/q̇ non ſubueniūt pauperibus tꝑe chariſtie. quia
multotiēs accidit ꝙ pauperes in deſperationem inci
dant in hoc mūdo/ꝓpter penuriā quā de bonis tem
poralibus patiūtur. ¶ Pater īmortalis deꝰ/tuā cle
mētiā ſuppliciter ꝑcor et deuote/vt ſi forte acciderit
(qđ abſit)ꝙ pauperes in deſperationē inciderint/ ꝓ
pter meā bonoꝝ tēporaliū parcitatē:citius auferas ⁊
ſubtrahas facultatem bonorum meorum omniū mi
chi deus.

❡Qualiter deus adiuuat homines contra ſuos mortales inimicos.

Deus ſub cuius poteſtate omnia iclu
duntur. tu ſolus oībus ſeruis tuis/ q̄
opprimũtur iniuſte a ſuis capitalib⁹
inimicis: es refugiũ ſingulare / ⁊ ſolũ
a tuo auxilio ꝓtegũtur. ❡Dñe deus
quãdo fideles catholici pugnant ad
fidem romane eccleſie exaltandã: nũꝗ̄ eos benigni=
tas tui auxilij dereliquit. imo ſemꝑ taliter iuuat eos
ꝙ infideliũ ſint victores ⁊ triumphũ cõtra illos obti
neant. Nam veritas fideliũ (ab ore quoꝝ nichil niſi
verbũ veridicũ eſt ꝓcedẽs) vincit et ſuperat menda=
ces allegationes/ et altercatiões q̄ ab ore infideliũ ꝓ
ferũtur. ❡De⁹ q̄ ſperãtes in te facis victores imuro
ꝯfidẽtie/ ⁊ nõ ꝯfidẽtes ſue multitudine quantitatis.
ſepe in bello accidit vt cauſa vnius optimi pugnato
ris vincat tota pugna/ ſic ꝙ triumphi obtineat ſibi
palmã/ magis ꝗ̄ cauſa alioꝝ omniũ pugnantiũ: ſic
eſt abſꝗ̄ dubio de te dño deo noſtro/ vt oẽs q̄ ꝓ te
in hoc ſc̄lo p̄liant: ſemꝑ aduerſus oẽs ſuos p̄ualeant
aduerſantes. ❡Dñe deus ſicut vim omniũ trahen=
tiũ nauem: oportet eſſe cõuenientẽ ſimul ⁊ ꝯcordare.
nã aliter nauẽ trahere nõ valerẽt: ſic ſi vis eorũ/ qui
ꝓpter te in hoc ſeculo p̄liant: ꝯueniat cũ tua ſimulꝗ̄
cõcordet: ſemꝑ erũt triumphatores omniũ ſuoꝝ ad
uerſantiũ et victores. ❡Qua fronte q̇s metuere ad=
uerſarios ſuos poteſt/ poſtꝗ̄ ſibi cõſtat ꝙ tu eũ in oī
bus factis ſuis ꝓtegis ⁊ defendis? nam tũc poteſt cõ
ſtare alicui ꝙ tu eius in oībus es defenſor: quãdo ꝓ
exaltione tui nominis glorioſi/ non dubitat ſe expo=
nere cuiuis generi paſſionũ. ❡Dñe deus virtutum
quiꝗ̄ ſenſus corporales qui ſunt in quolibet: ſunt ho
minis ꝓculdubio inimici: ⁊ cõtra quecũꝗ̄ totis ſuis
viribus p̄liant. vnde tanta eſt vis ⁊ rigor ſenſuũ p̄di
ctoꝝ/ ꝙ niſi benignitas tui auxilij quẽlibet adiuua=
ret: in vno momẽto a virib⁹ ſenſuũ vinceret. ❡Pro
tector noſter de⁹ pater miſericors et benigne. Quan
to inimici alicui⁹ illi ſunt ꝓpinquiores: tãto ipi plus
nocere poſſunt. vnde cũ diuitie tẽporales ſint morta
les nobis oībus inimici/ ⁊ quodãmodo neceſſario
accedere oporteat nos ad eas: īfunde nobis gratiã
vt tales inimicos capitales noſtros odio habeam⁹:
vt exiſtẽtes a longe obeſſe nullatenus poſſint nobis
❡Inimici familiares (q̇bus fides adhibet / et quos
q̇s veros diligit vt amicos) poſſunt inferre maius ⁊
grauius nocumentũ. quare cũ nr̄i filij et vxores ſint
deteriores et peiores (quos poſſumus habere in hoc
ſc̄lo) inimici: ⁊ nos de amore eoꝝ ꝗ̄plurimũ cõfida=
mus/ te miſericordit oram⁹: vt adiuti tui auxilij pie
tate/ ficto amore vel ſeruitio letaliter ab eis nos deci
pi nõ ꝑmittas. ❡Deus a cuius largitate ꝓcedunt
munera vniuerſa. ꝗ̄ increpandi ſunt illi q̄ ꝑ viã am=
bulant veritatis: quando timent poſſe vinci vel ſepa
rari ab eis/ qui ſequũtur viam erroneã falſitatis. q̇a
proculdubio qui ita timent ab ipſis infidelibus ſu=
perari: in ſeipſis defectũ cõfidentie tui indeficientis
auxilij patiũtur. ❡Quis poſſet tantã temeritatem/
quanta hec eſt cuiuis alij merito cõparare: vt quis
ſcꝫ plus ſuũ timeat inimicũ/ ꝗ̄ confidat in tui auxi=
lij bonitate. quare ergo nõ cogitat vnuſquiſꝗ̄ ꝙ poſ
ſis melius ſine cõparatiõe aliqua quẽlibet adiuuare
ꝗ̄ nocere ſuus valeat inimicus? ❡Erubeſcant igit
omnes illi qui magis ſuoꝝ hoſtiũ timent iram: ꝗ̄ cõ
fidentiã de benignitate tui indeficiẽtis auxilij ⁊ ſuc=
curſus/ qui ſperantibus in eo deficere nunꝗ̄ nouit.
❡Domine deus cuius clementia ad penitentiã nos
expectat. quando fideli chriſticole diſputanti de fide
catholica/ cũ aliquo potentiſſimo infideli/ ad decapi
tandũ eũ ſine vlla miſericordia ab ipſo infideliſſimo
eſt minatũ/ niſi fidem catholicam negauerit quã pre
tendit. ſi forte illi accidat ꝙ minas timere incipiat ſi=
bi factas: imediate debet cogitare quia propinquius
eſt auxiliũ tuũ illi ꝗ̄ pena quã ei infideliſſim⁹ vult in
ferre: ⁊ imediate debet ſimiliter cogitare: quia ipm li
bentius vis iuuare: ꝗ̄ ſuus ipſi nocere cupiat iimic⁹.
❡Omnes q̄ predictũ nõ capiũt modũ/ ⁊ timẽt ꝙ ab
infidelibus occidantur/ et de tuo auxilio plenarie nõ
confidũt: ꝓpter hoc territi infideliũ ſunt timore: q̇a
magis volunt vitam ducere miſeram in hoc mundo
ꝗ̄ ſi ꝓpter confeſſionem et predicationem vere fidei
mortẽ ſubirent corporalẽ. poſt quã īmediate beatitu
dinem ꝑciperẽt tui regni. ❡Dñe deus cũ ego idign⁹
famulus tuus hactenus maiorẽ timorẽ de meis ha=
buerim inimicis/ ꝗ̄ ſpem ſiue confidentiã de tui au=
xilij bonitate: nũc p̄cor te vt id poſſim ne decetero ti=
moris tranſitorij metuam vllũ genus/ ſic ꝙ confidẽ
tia tui benigni auxilij me muniat: vt ſim paratus mo
ri pro dilatanda fidei catholice veritate. ❡De⁹ cui⁹
miſericordiã poteſt facile cõſequi vnuſq̇ſꝗ̄. ſi ſtrẽnui
milites quando cum alijs p̄liant/ cõfidãt in ſuis mu
nitionibus/ ſuiſꝗ̄ ꝓprijs viribus/ ⁊ ſuoꝝ ſimilit ſo=
cioꝝ: quanto plus illi qui ſunt in certamine ſimul cũ
orthodoxe fidei inimicis/ debent confidere de tuarũ
viriũ firmitate/ ⁊ de tui auxilij bonitate? Quia ꝓ ma
iori parte accidit ꝙ arma q̄ in p̄lio quis ducit: iuadã
tur inimicoꝝ ictibus/ ⁊ frangantur: et equi vulneri=
bus ſepe cadant: et ſocij qui ſunt dati in auxiliũ eos
fugiant quos deberent defendere ⁊ iuuare. ſed tu do
mine inuadi potes nullatenus aut corrumpi/ nec tu=
os vllo tempore derelinquis. ❡Quando ergo fide=
lem diſputare cũ infidelib⁹ oportebit/ cũ ipſi ſuis vi
ribus/ v̄bis/ ſeu timore diuerſoꝝ generum paſſionũ
ſubuertere eũ credent: ipſe confiſus de tua benignita
te ⁊ ſperãs de tua miſericordia auxilij ⁊ ſuccurſus: eo
rũ auſteritatẽ et maliciam ꝑ verã patientiã ſupabit.
❡Dñe de⁹/ q̄ pro ſalute humani generis humanam

naturā ſumere voluiſti.ſicut eſt ꝓpriū malignis ho-
ſtibus vt ipſi ſint nobis crudeles/peſſimi/ꝛ rebelles:
ſintq́ꝫ ꝓut poſſunt breuiter oppoſiti ꝛ cōtrarij omni
bus factis noſtris:ſic tibi eſt ꝓpriū ꝙ oēs ſeruos tu-
os adiuues/ꝓtegas/ꝛ defendas.q̇s ergo ſeruus tuꝰ
cōfidēs de tuo auxilio ſuos mortales debet metuere
inimicos? ¶Si inimici mei dn̄e noſtri cōditor et re-
dēptor/auferre michi huiuſmodi bona tēporalia poſ
ſint:tu es potētiſſimus vt nō ſolū ea quidē reddere
aut reſtituere michi poſſis/ſed etiā multo eis quan-
docūq́ꝫ tibi placuerit meliora. ¶Si mei ſimiliter ini
mici poſſint ī hoc mūdo occidere corpus meū: tu es
potens in die reſurrectionis reddere illud michi/ me
lius/pulchrius/clarius/ꝛ ſerenius ſine aliqua cōpa-
ratione:quia tūc erit glorificatū corpus qḋlibet bea-
toꝝ.q̇s ergo debet pro te timere ſeu plāgere/ corpus
ꝑdere in hoc mūdo:poſtq̄ꝫ ſcit ꝙ in reſurrectiōe ſine
cōparatione recuperabit multo melius/vt predixi?
¶Deus q̄ intima cordis hominū iudicas/ vt verus
iudex ꝛ cognitor ſecretoꝝ.ego īfeliciſſimus peccator
ſum michiipſi peior ꝛ letalior inimicus q̄ꝫ alius quē
habeā in hoc mūdo. vnde cū ego ſim michiipſi quē
habere valeā peior hoſtis:quocūq́ꝫ ego vadā/ꝛ vbi-
cūq́ꝫ ſim/ſum cū peiori ꝛ letaliori inimico/quē habe
re valeam in hoc mūdo. ¶Cauſa quare ego ſum ef-
fectus michiipſi crudeliſſimus ꝛ peſſimus inimicus
eſt hec:q̄a ego cōdeſcendi ad incedendū ꝑ ſecūdum
motū/qui oēs eos q̄ ꝑ eiusviā incedūt/deſtruit/ꝛ oc
cidit. ¶Deꝰ q̄ omniū neceſſitatū noſtrarū es refugi-
um ſingulare. niſi bonitas tui auxilij me adiuuerit
(de meipſo michiipſi nō efficiar tutus) auferens mi
chi volūtatē ꝛ animū incedēdi ꝑ ſecundū motū ſalu
ti cōtrariū.ſed tanq̄ꝫ victus a fragilitate mee huma-
nitatis et miſeria ſuperator. ¶Sancte pater deꝰ for
tis q̄ deles crimina mortis.adiuua ꝑ tuā miſericor-
diam ſeruos tuos de tuo auxilio cōfidentes: vt tuos
poſſint vincere inimicos.adiuua etiā miſericors et
benigne deꝰ oēs illos quos vicit humana miſeraq́ꝫ
conditio vicijs varijs irretita:quos a peccato ꝓtho-
plaſti aqua baptiſmatis ſacri lauit. ¶Dn̄e deꝰ licet
noſtra merita nō acquiſierint vt tu debeas nos iuua
re:tn̄ clemētiā tuā hūiliter ꝓcamur/ne reſpicias nr̄o-
rū paucitatē meritoꝝ/ad noſtrā miſeriā ſubleuādā:
ſed bēignitatē tui auxilij q̄ ſperātibꝰ ī ea deficere nū-
q̄ꝫ nouit. ¶Pat̄ miſericors ego peccator/dignꝰ cru
ciari quauis pena peccatis meis exigētibꝰ : ſum vnꝰ
eoꝝ qui ſunt victi ꝛ ſuꝑati a ſuis crudeliſſimis inimi
cis/ſicq́ꝫ victus ꝛ ab eis ferociter cōculcatus / recur-
ro ad tui auxilij bonitatē.quia ad nichil aliud habe-
re queo refugiū/niſi ad te ſolū dn̄m deū noſtrū/cum
a te ſolo me oporteat medelā recipe ſanatiuā. ¶De
us q̄ languores noſtros miſericorditer aufers nobis
illi qui ꝑ auxiliū tue miſericordie/peccatoꝝ in hoc ſe
culo ſūt victores:nullos quātūcūq́ꝫ feroces metuūt
inimicos.quia poſtq̄ꝫ ſine peccato mortali ſunt:non
debēt metuere amore tui ſibi ab aduerſarijs ſuis ali-
quas iīurias irrogari. Quare ergo illi qui ſine pecca
to ſunt mortali:timebunt aliquos inimicos vel ſibi
(vt predictū eſt)aliquē caſum infortunatum euenire:
poſtq̄ꝫ omnia maloꝝ ſeu paſſionū genera(q̄ eis poſ-
ſint inferri)ſint ſuoꝝ meritoꝝ/ꝛ ſue glorie ad augmē
tum:immo debent corde et animo quaſuis anguſti
as ꝛ tribulatiōes ad patiēdū tui amore in hoc ſecu-
lo optare. ¶Valde debent eſſe omnes illi leti/hyla-
res/ꝛ iocundi : q̄ ſciunt tue protectioni/ꝛ tuo auxilio
ꝓpter ſua merita:et potius ꝓpter tuam gratuitā cle
mentiam ſe ſubeſſe/ꝛ nullū veſtigiū triſtitie debet in
illos cadere/ꝓpter aliquas paſſiones quas ſuſtine-
ant in hoc mundo.quia leta mente vulta quolibet ſi
bi fieri ſeruitiū ſemper deus.

¶Qualiter deus adiuuat omnes illos q̄ faciunt penitentiam in hoc mundo.

DEus ob cuius pietatē peccatores mi
ſericordiā ꝯſequūtur.benignitas tui
auxilij adiuuat omnes illos: q̄ agunt
penitentiam in hoc mūdo . quia ſine
tuo auxilio peccatū derelinquere ne-
mo poſſet/nec facere penitentie di-
gnos fructꝰ. Quia cū ipſe homo ꝑ ſe ſit fragilis crea
tura:ꝛ in eſſe venit de non eſſe:poſtq̄ꝫ ceciderit in pec
catū ꝑ ſecūdū motū ambulans/non habet naturam
imo nec poteſtatē per ſe viā peccatoꝝ fetidiſſimam
exeūdi.quia peccata ſunt accidētaliter de natura ho
minis cuiuſcūq́ꝫ/et hoc quia de priuatiōe/ſiue de nō
eſſe venit ī eſſe. ¶Unde cū ꝑ ſe nemo exire nexus va
leat vicioꝝ:tu ſolus deꝰ es ille/qui adiuuas hominē
in hoc mūdo ad derelinquēdā viā peſtiferā peccato
rū/ꝛ ad faciēdam verā penitētiam pro cōmiſſis.quo
niā auxiliū confers ei in hoc: quia ponis ipſum in li
bero arbitrio vie ſalutifere adherendi/ꝛ vicioꝝ con
tagia dimittendi. ¶Omnis gloria et benedictio tuo
benigniſſimo auxilio tribuatur:qḋ dat gratiam ho-
minibus penitētibꝰ in hoc mūdo/vt ꝑ primū motū
ambulēt in oībus ſuis opibꝰ atq́ꝫ factis:q̄ quidē mo
tus nūq̄ꝫ deuiat a recto tramite veritatis. ¶Propt
bonitatē tui auxilij qḋ tu cōfers hoībus ad incedē
dū ꝑ rectū tramitē ꝓmi motus:ipi faciūt in hoc ſclo
penitētie dignos fructꝰ:vt ieiunia/elemoſynas/ora-
tiōes/aliaſq́ꝫ id genus:que a peccatis animā reddūt
mūdam. ¶Dn̄e deꝰ ſicut de ſecūdo motu ī hominē
deſcēdūt vicia vniuerſa:ſic(tamē tuo auxilio mediā-
te)a ꝓmo motu oēs ꝟtutes veniūt ī hominē ꝛ deſcē
dūt. ¶Dn̄e deus ſicut ꝓpriū eſt lapidi et naturale/
deſcendere et appetere ſemꝑ centrum/cū omne gra-
ue naturaliter deorſum tendat:ſic eſt ꝓpriū ꝛ natura
le homini a tua gratia derelicto/labi et deſcendere

in peccatum/ex eo quia quātū de se est vſq ad ſūmū quouis fragilitatum ⁊ miſeriarū genere eſt refectus. ¶Sed ſicut eſt ꝓpriū ⁊ naturale aeri atq igni/ tendere ⁊ aſcēdere ſemꝑ ſurſum/⁊ hoc ꝓpt ſuā maximā leuitatem/⁊ ꝙ terrā ⁊ aquā in qbus ꝯponūtur naturaliter ſupius ad ſe trahāt:ſic eſt ꝓpriū tui auxilij bonitati peccatores a vicijs eleuare/⁊ eos ꝑ verā penitentiā dirigere ad virtutes. ¶Deus miſericors ⁊ ſuauis/oēs qui agūt penitentiā in hoc mūdo : debent laudare ⁊ glorificare auxiliū/qđ tu confers eis hylariter ⁊ deuote.quia tuū auxiliū mortificat in eis potētiam ſenſitiuā:⁊ facit oriri in eoꝝ cordibus deuotionē/penitentiā/⁊ amorē/aliaſq virtutes: ſic vt faciat ipſos eē aptos ad ꝑcipiēdū eternū brauiū paradyſi. ¶Deus ꝗ dignā capis a malefactore quolibet vltionem. Nō eſt cōſuetudo furis ſiue latronis/vt illđ qđ furtim ceperit ei a quo habuit reddat.nec eſt cōſuetudo luxurioſi hominis ſeruare ſiue diligere caſtitatē/ neq homis ſupbi hūiliter ſe habere:neq homis ingluuioſi ſiue paſyti habere abſtinētiā in edēdo: atq nō aliter de alijs vicijs. ¶Unde cū de oibus predictis vicijs ⁊ ceteris/ſubleues hominē in hoc mūdo/ eū erigēs ꝑ oris cōfeſſionem/⁊ cordis cōtritionē/ et ſatiſfactionē operū ad virtutes: quia ꝑ iſta tria oportet veram penitentiā fieri a quocūq:patet ergo ꝙ nemo ꝑ ſe/nec ꝑ vires ſue nature/ ꝓpe poteſt derelinqre vicia hu⁹ vite:imo oportet eū eſſe adiutū(ſi cupit a vicijs eſſe mūdus)a tui benignitate auxilij ⁊ ſuccurſus. ¶Unde ſolū tuū auxiliū hūanā adiuuās creaturā:eſt cauſa quare fur reddit ⁊ reſtituit ea ꝗ furtiue ſubripuit ſiue doloſe.⁊ eſt cauſa ſimiliter quare facit luxurioſum hominē eſſe cōtinentē/et ſeruare contra ſue carnis ſtimulos caſtitatē:facitq abſtinere a quali bet ventris ingluuie:et crapula paraſytū : atq idē in ceteris vicijs a quibus humana fragilitas ꝑ tuū auxiliū ſubleuat. ¶Deus qui a laqueis demonū ꝓtegis ſeruos tuos. ſicut caliditas et frigiditas ſunt qualitates natura ⁊ proprietate adinuicē repugnantes:ſic quando quis deuote/corde ⁊ animo ad te dominū eſt cōuerſus:faciens verā penitētiam pro delictis:habet repugnātiā ꝗplurimū ſue nature ꝓpe repugnātem. ¶Cū ego ꝗplurimos religioſos homines multoſq alios videā facere penitentiam in hoc mūdo/quos primitus vidi diuerſa ⁊ varia peccatoꝝ genera exercere:non imerito tue benignitatis auxilio laudes totis meis viribus debeo decantare/ et ipſum humiliter deprecari/vt adiuuet me ſicut ceteros penitentes ad faciendū(dū tempus habeo)penitentie dignos fructus. ¶Dum ergo ſumus in iſto inſtāti temporis facile tranſeuntis/dū etiā tua miſericordia ad penitentiā nos expectat:oremus ſimul tuū indeficiēs auxiliū flexis genibus ⁊ genis madidis riuulo lachrimarū/vt iuuet nos vanas/ tranſitoriaſq et fragiles voluptates huius ſeculi deuitare : ⁊ aſſumere laborē vere penitētie fructuoſum. ¶De⁹ in cuius domo ſunt multa hoſpitia manſionū.niſi ꝗs ſatiſfecerit ꝑ verā penitētiā in hac vita/ſic vt eam compleuerit dū hic viuit:oportet neceſſario ꝙ eā cōpleat in purgatorio in futuro ſeculo ꝑ penā cōmiſſis ꝑteritis cōgruentē/vbi tuū auxiliū quotqt illuc ingrediūtur ſuſtinet:vt in eis digna penitentia cōpleatur. ¶Nam niſi in eſſe illos ꝗ ſunt in purgatorio tuū auxiliū ſuſtineret:nemo agere penitētiā ibi poſſet. ꝗa i vno momēto vel in minori etiā tēporis ſpacio ipſe pene ꝗ ibi īfligunt inumerabiles et ineſtimabiles ipm deleret. ¶Cū tu reducis in memoriā illis ꝗ faciūt penitētiā in purgatorio eternā gloriā paradyſi/⁊ ipi recolūt ꝗa pene quas ſuſtinēt finē ⁊ terminū ꝯſequent: poſt quarū cruciamina poſſeſſuri ſunt gloriā ſine fine:iſta ꝗdē memoria ꝯſolationē tribuit tantā eis/vt oēs penas ꝗ eis infligūtur ꝗſi leuit patiūtur. ¶Dñe de⁹ ꝗ facis ſeruos tuos patiēter labores penitētie in hoc ſclo ⁊ in futuro (in purgatorio ſcilicet)ſuſtinere. maius tediū ⁊ maior labor quē ego tolerauerim vel ſenſerim in hac vita/fuit quando de huius mūdi vicijs me tranſtuli ad penitentiā ꝑagendā. ¶Tā difficile eſt peccatori/ſuoꝝ pondus derelinquere peccatoꝝ/et agere penitētiam ꝓut eam fieri a quolibet decet:ſi cupit ad gaudia paradyſi ꝑuenire:vt niſi clemētia tui auxilij eū ad deponēdū huius mūdi vicia adiuuaret/⁊ eū erigeret ad v̾tutes:nūꝗ fructū penitētie ꝑ ſe toto tpe vite ſue aggredi acceptaret. ¶Poſtꝗ ergo ꝑ viam vere penitentie oportet ſalutis viā quēlibet acquirere in hoc mundo/⁊ illā agere nemo poſſit(vt predictū eſt)niſi benignitas tui auxilij eum iuuet:nullū aliud habem⁹ remediū niſi iſtud :ꝙ ſcilicet humiliter oremus vt ꝑ tuā clemētiā ad faciendā penitētiā nos adiuues de⁹ noſter. ¶Deus ꝗ nō negas veniā cōtrito corde petētib⁹ eā tibi. tam difficile eſt ⁊ ꝯtrariū mee nature fragili penitētie agere vere fructū: ꝙ ad faciēdū eā ipſam naturā nequeo vllaten⁹ adaptare/niſi tu de⁹ miſericors radices ſcidas ⁊ amputes omnino vicioſas.ꝗa cū a tua miſericordia fuero adiutus:iā domare poꝝo illā ad bonū ꝗdlibet pagēdū. ¶Totū auxiliū qđ peto a te dño deo meo: eſt vt michi taliter benedicas/tuā michi gratiā infundendo:vt tantū feruorē veri amoris tui miſericorditer i me colloces/vt plus te diligā creatorē/ꝗ meipſum vel aliquā creaturā. ¶Hoc autē cū tali cōpleueris me amore:ero penitētiā agere ꝑpat⁹ : ꝗa ꝗcito cor meū ꝑfecte icepit te amare/tā cito ipm omniū delictoꝝ ſuoꝝ incipiet penitere/ ⁊ virtutibus adherere ⁊ totus motus inceſſus mei tenebit viā rectiſſimam primi motus/ꝗ ſemꝑ reſpicit veritatem. ¶De⁹ ꝗ corda ⁊ renes hominū ꝑſcrutaris.ſicut ego peccaui fere modis oib⁹ peccatoꝝ/niſi tu me adiuueris vt agam tot modis penitētiā i hac vita/ꝗt ſubmiſi miſerū me peccatis:ſic omnibus modis penarū ⁊ cruciaminū

in alio ſeculo cruciabuntur omnia mēbra mea. ¶ Ergo ſi ego peccaui omnibus illis modis quibus poteſt in hoc ſeculo quis peccare: neceſſario me oportet facere penitētiā omnibus illis modis: quib⁹ mortalis quis eam facere poſſit. quia omnib⁹ modis fui penitētie obligatus ſtatim: quando peccatorꝫ modis omnibus me ſubieci. ¶ Cū ego dñe deus ſim tā fragilis ⁊ miſera creatura / vt ſine tuo auxilio p vnū momentū agere penitētiam non valerē / ⁊ ſim obligat⁹ facere penitētiam omnibus modis / quibus deliqui ante tuū angelū / quē michi pro cuſtodia tribuiſti: qs poſſet exiſtimare maximā neceſſitatem que eſt michi de tui auxilij bonitate: abſq̧ quo nichil boni etiā valeo inchoare? ¶ De⁹ cuius nichil poteſt reſiſtere voluntati. q̄ infelices ſunt / qui ad finē dierū ſuorꝫ expectant penitētiam inchoare. quia tūc lōgeuus vſus / vetuſtas / ⁊ infirmitates ⁊ cōplura alia impedimēta: contrariātur eis q̄plurimū ad faciēdum penitentiā in hoc mundo. ⁊ quis poſſet pcipere illorū beatitudinem beatorum / qui in ſua incipiunt facere penitētiā iuuētute: in ea perſeuerātes vſq̧ ad diem ſui obitus. ¶ Peccatores qui in hoc mundo penitentiā agere nullā volūt: quia nullaten⁹ credūt q̧ ad faciēdū illā poſſit eorꝫ fragilitas ſufficere: tales de tuo auxilio ſūt deſperātes / nullā eius habētes cōfidētiā. nā ſi i tuo auxilio cōfiderēt / ſeu ſperarēt: nō formidarēt aſperitates alicui⁹ penitētie ſuſtinere. ¶ Ex pdictis rationibus poteſt quicūq̧ colligere euidēter: q̧ nullū bonū debet ſibiipſi aliquis reputare: ſed ſolū tui auxilij bonitati benigniſſime de⁹ / ꝑpter quod quecūq̧ bona ſunt in creaturis ſunt a te quouis dubio ꝑcul pulſo. nam omnis boni ſpecies ſolūm procedit ⁊ defluit a te domino deo.

¶ Incipit decimanona diſtictio / in qua tractat̄ de humilitate dñi noſtri ieſu chriſti.

¶ Qualiter natura diuina humiliauit ſe quādo aſſumpſit carnem humanam.

Deus q̄ in exēplū vere humilitatis / humanā voluiſti ſpeciē recreare: tibi ineternū oīs gratiarū actio tribuat̄. q̄a placuit humanā ſumere tibi carnē ex vtero beatiſſime v̄gis glorioſe. ¶ Dñe deus. cū tu ſis infinitus / omnipotēs / ⁊ eternus / ⁊ breuiter virtute qualibet perfectus / ⁊ humanā vnieris tibi formā / cui ieſt pncipiū atq̧ finis: qs poſſet tantā humilitatē tuam tanti dñi cogitare? ¶ Hanc tantā hūilitatē habere cōditor omnipotēs voluiſti: vt humanū genus pditū ad pceptionē eterne beatitudinis repararés. ¶ De⁹ fragilium fortitudo. ideo nemo poteſt tuā hūilitatē maximā cogitare quia creaturā vniri tibi placuit creatori. vt tu dñs aſſumeres formā ſerui. ⁊ quia tibi eterno fuit res habēs pncipiū counita. ¶ Dñe de⁹ maiorē humilitatē feciſſe nullatenus potuiſſes / q̄ cū tibi placuit vt tua diuina natura (cuius v̄tus ſiue excellētia poteſt minime ab intellectu aliquo ꝯprehēdi) cū eē humano / qd eſt tā miſerū ⁊ fragile: vniret. ¶ Cū ergo tua diuina natura cū natura hoīs vniat̄ i vnitate pſone: ppt̄ hoc tua maxia hūilitas nobis oībus referat̄. nā niſi fuiſſet vnita tua humanitas deitati: reuelari ſiue demonſtrari rōnali creature tua hūilitas ita apte ſicut nūc / minime potuiſſet. ¶ Tue humilitati laudabili ſit oīs honor ⁊ glīa nūc / ⁊ ſemp. q̄a eni te tātū hūiliaſti (vt ſupius eſt premiſſum) in aſſumēdo carnē humanā noſtre neceſſitatis ſpecialiter rōne / ⁊ nō ppt̄ aliq̄d / quod neceſſariū eēt tibi: ppt̄ id oſtēditur ſine ꝯpatiōe aliqua / tua humilitas eē maior. ¶ Cū tu de⁹ omnipotens te humiliaſti aſſumendo carnem humane corruptibilis ſpeciei: ꝑpter id tāte hūilitati te ſpecialiter ſubdidiſti: vt exaltares ipſam naturā hūanā / ⁊ eā a ſua miſeria releuares / ⁊ vt p ipſam exaltationē ⁊ releuationem tua maxima humilitas ⁊ bonitas ab oībus homib⁹ noſceret̄. vnde licet te intantū hūiliaueris: nō ob id tuā virtutē aliquā minoraſti / imo vt pdictū eſt tuas v̄tutes melius ad cognoſcēdū homib⁹ tribuiſti. ¶ Non imerito oēs homies generaliter tenētur conari q̄plurimū / ad laudādum tuā diuinā naturā glorioſam / q̄ ꝑpter excellētiā maxie hūilitatis voluit cū humana ſpecie couniri / eā attrahēs ⁊ efferēs de terre ſordib⁹ / ⁊ de locis ifimis ad altitudinē ſupceleſtiū ſediū beatorū. ¶ Dñe ieſu chriſte q̄ nos pditos repaſti: ad gradū tue maxime hūilitatis nullo modo poſſet aſcendere ſeu attingere aliqua creatura. quia tua ſūme cōmēdabilis hūilitas eſt in tanta celſitudine ſūmi gradus: vt nullus intellectus ad intelligēdū / vel cogitatio ad cogitādū: ipm attingere valeret. ¶ Cauſa q̄re null⁹ intellectus poſſet attingere ad pcipiēdū humilitatis maxime tue gradū / eſt iſta. q̄a nullius rei humilitas tue ſimilis i aliquo poteſt eē / ſicut tu creator non potes in aliquo creature alicui recte / ſimilitudinarie ꝯparari. ¶ Dñe ieſu chriſte / cū tua natura diuina nō niſi in vna hūanitate indiuidua aſſūpſerit carnē: patet q̧ humilitas quā feciſti in aſſumendo eā eſt nulli ſimilis: ſed omnino ſingularis. quare nulla alia humilitas poteſt huic in aliquo ꝯpari. ¶ Dirigatur ad te dñe de⁹ oratio plebis tue. q̄a ſicut tua ingēs humilitas eſt mirabilis ⁊ excellēs (nā de ſūmorꝫ bonorꝫ beatitudie voluit deſcēdere i hūc mūdū / vt ſūpta humanitate nos ad ſtatū ſalutis pſtine reparet) ſic magnitudo ſupbie / q̄ peccatis nr̄is exigētib⁹ i pectore nr̄o regnat / cupit nos ſūmos erigere ad honores ad quos debem⁹ nullaten⁹ anhelare. ¶ Quotidie videm⁹ ad oculū q̧ homo q̄ eſt de vili genere / vili officio / atq̧ loco: p elationē maximā quam habet in ſe / cupit poſſe accedere ad homines ſe officio ⁊ genere melio

res .nam mechanica officia exercentes/nitunᷣ nunc
dare militibus ſuas filias in vxores/et ſimplices mi
lites ſuas filias comitibus/ducibus/⁊ aliȷs viris no
bilibus huius mundi.et ſic humana ſuperbia appe⸗
tit queꝙ duci et trahi vltra ſibi honoris terminos li⸗
mitatos. ¶ Unde benedicta ſit tua ſancta humili⸗
tas/q̄ ſupbie humane penitus cōtradicit . quia ſicut
homines ꝓpter eoꝝ ſupbiam cupiūt aſcendere de lo
cis infimis ad excelſa:ſic propter maximā humilita⸗
tē que eſt in te/de celis in terrā tu miſericors deſcen⸗
diſti/et carnē humanā ex vtero cuiuſdā ꝟginis pau
perrime aſſumpſiſti. ¶ Dn̄e deus qui creationis to⸗
nitruoꝝ ⁊ fulgurū noſti cauſam:tua maxima humi⸗
litas eſt exemplū omnibus regibus et magnatibus
huius mūdi:vt virtuti hūilitatis totaliter ſe ſubmit⸗
tant:humiliantes ſeipos pauperibus ⁊ egenis ꝓpꝛ
te dn̄m ieſum chriſtū. ¶ Cum tu dn̄e deus ſis tante
excellentie/dignitatis/ ⁊ tantū te humiliaueris ꝓpꝛ
amorē humane in hoc ſeculo ſpeciei.q̇s eſt ille rex ſi⸗
ue imperator quātūcūꝙ honorē habeat in hoc mū⸗
do/quin humiliare ſe ꝓpter te tuis pauperibꝰ tenea
tur? ¶ Benedicta ſit dn̄e deus/tua humilitas glorio
ſa:que eſt ſcala humilibus ad celeſtem gloriā aſcen⸗
dendi/et eſt ſuperbis ſcala ſimiliter ad deſcēdendū ī
voraginem gehēnalē. ¶ Deus portus noſtri refugiȷ
ſingularis. ꝑ vniuerſum mūdum tua benedicta hu⸗
militas exaltetur:que precibus miſeroꝝ et pauperū
facit humiliari diuites et potentes.quia ꝓpter ipſam
neceſſitates et clamores egenoꝝ a magnatibus ex⸗
audiūtur. ¶ Unde cum pauperibus ſint ꝙplurimū
neceſſariȷ diuites ⁊ potentes/vt elemoſinas recipi⸗
ant ab eiſdem:benedicaᷣ tue humilitatis incōprehē
ſibilis magnitudo:q̄ hoc modo pauperibꝰ humiles
diuites facit eſſe: et benedicaᷣ eadē etiā in ſcl'a ſcl'oꝝ
que ſimiliter pauperes ipſis locupletibus neceſſari⸗
os facit eſſe.nā niſi eſſent pauperes:nō haberēt diui
tes cui ſuas elemoſinas erogarēt/⁊ ita ceſſaret meri⸗
tum/qđ acquirunt in erogādo ſuas elemoſinas pau
peribus tuis deus. ¶ Infinite cauſe quas neſcirem
verbo vllatenus ꝓpalare (ſed multas quiſꝙ ratiōa⸗
lis intelligere per ſe poteſt) cogunt neceſſario vtentē
quēlibet ratione/ne ceſſet laudare et benedicere tuā
ſanctā humilitatē toto tēpore vite ſue/que humanū
genus ꝑ mortē ſui precioſi corporis recreauit aperi⸗
ens illi viam eterne beatitudinis paradyſi. ¶ Deus
qui paterna dilectione diligis ſeruos tuos . ſi aliq̇s
imperator /rex/vel princeps ī ſuis neceſſitatibꝰ vult
auſcultare aliquē pauperē ⁊ audire/⁊ ſi familiaritatē
ſecū exauditis ſuis precibus vult habere:in magnā
humilitatem debetur ei(quātū eſt in hoc tēpore) re⸗
putari.ſed multo hūilitatē faceret hac maiorē:ſi ipſe
derelinqueret ſuū imperiū ſiue ꝓpriū regnū / ⁊ ꝓpꝛ
tuū amorē virtute vere humilitatis vellet viuere in
aliquo ordine paupertatis.Quia tu dn̄e deus/cuius
preeſt dominiū toti mūdo:⁊ es īperatoꝝ omniū dn̄s
atꝙ regū:voluiſti cū noſtra humana natura ꝓpꝛ tue
maxime humilitatis excellentiā couniri/illam ꝙplu
rimum humilians cuilibet generi paupꝛtatis/et om⸗
nibus paſſionibus et laboribus huius mūdi. q̇s eſt
ergo qui poſſet ſeipm̄ humiliare ita modo debito vt
tenetur? ¶ Cōplures homines ſunt qui humilitatē
habent aliquo tēpore/et in alio vtentes motu teme⸗
rario/ſuperbiūt:ſed nō eſt ita de te dn̄o ieſu chriſto.
quia ſicut in eternū infinite tua deitas et tua huma⸗
nitas vnietur:ſic ſine alteratione aliqua eris tu hu⸗
milimus ſine fine. ¶ Deus cuius dominio omnē ho
norē et reuerentiam teneᷣ recognoſcere vnuſquiſꝙ.
ſi aliquando illi qui cū omnimoda elatiōe ⁊ ſupbia
in hoc ſeculo ſua facta faciūt vniuerſa(ꝓut eoꝝ itel⸗
lectus poſſet ꝑcipere tuā humilitatē glorioſiſſimā)
cogitarent/ꝓculdubio adeo ſuperbi non ſunt:quin
partem deponerent ſui faſtus. ¶ Cum conſtet cui⸗
libet ꝙ humilitas ſit virtus ſanctiſſima et excellens/
et q̇buis genus ſupbie ſit totaliter vicioſum/ et cū ꝓ
pter humilitatem aſcendāt omnes homines ad ex⸗
celſa/et ꝓpter ſupbiam ad infima deſcendant.et q̇s
facilius eſt ꝓpter veram humilitatem deſcendere ad
infima huius mūdi/ꝙ propter ſupbiā aſcēdere ad ex
celſa/nullus merito debet de aliquo ſuperbire : ſed ī
omnibus ſe reddere humilem ⁊ benignū.Quare per
predictam rationē patet ꝙ in excellentiori gradu ve
re humilitatis es dn̄e ieſu chriſte:ob id quia vis eē ſi
mul verus deus et verus homo/ꝙ demones in gra⸗
du ſupbie fuerūt/quādo voluerūt ſuas ſedes cathe⸗
dre tui altiſſimi ꝯparare.vnde bn̄dictus ſis dn̄e nūc
et ſemꝑ:qui maiorē humilitatē ſine cōparatione ali⸗
qua vis habere: ꝙ ſit ſuperbia que tunc fuit in demo
nibus : vel que in ſuperbis hominibus adhuc regnat.
¶ Deus cuius terribile iudicium malos de medio
iuſtorum ſeparabit.ſicut intellectualiter intelligit ho
mo formā quando generaliter ſumit eam / et ipſam
a qualibet materia cogitatione preſcindit ac ſeparat
ſic niſi tu pater miſericors carnē humanā in hoc ſecu
lo aſſumpſiſſes/nō potuiſſemꝰ intellexiſſe niſi in ge⸗
nerali humilitatem incōprehenſibilē tui deus . vnde
ſicut forma melius demonſtratur et cognoſciᷣ quan
do eſt in materia ꝙ cū eſt materie expers:ſic multo ma
nifeſtius et aptius tuā humilitatem intelligimꝰ be⸗
nedictā:quia tu carnē humanā ex beatiſſima virgīe
aſſumpſiſti/ꝙ ſi oporteret nos tuam humilitatē ma
ximā tantū in tua intelligere deitate. Quare vt meli
us demonſtraretur humilitas tua nobis:ob id pla⸗
cuit tibi humanā carnē aſſumere in hoc mundo:⁊ de
arce ſupna ad infima deſcendere orbis terre. ¶ Dn̄e
deus cū ego peccator fetidiſſimus/ſim res viliſſima
⁊ miſerrima/⁊ corruperit me peccatum/⁊ ſim in gra
du tam infimo/ ꝙ me nichil īfimius eſſe poteſt : ideo
humiliari nequeo alicui creature/q̄ me īferior poſſit

eſſe.vnde vt humiliari valeā vero modo te hūiliter oro vt erigas me in altum ſic vt poſſim me vere humiliare inferioribus creaturis:aut propter verā humilitatem placere valeam tibi deo.

¶ Qualiter dn̄s noſter ieſus chriſtꝰ fuit humilis in omnibus ſuis operibus in hoc mundo.

DEus pater qui ad liberādū humanū genus miſiſti in hunc mundū tuum verbum:tue ſancte humilitati omnis ſit reuerētia atq; decus/que ī tua chriſti natiuitate(qn̄ veniſti ꝑmitus ī hūc mūdū)humiliauit te adeo vt ī loco viliſſimo:ſcilicet in diuerſorio naſci volueris ⁊ ī preſepio reclinari. ¶ Ut tua benedicta humilitas nobis oſtenderetur melius in hoc mundo: voluiſti ꝙ partui tue beatiſſime genitricis/obſtetrix aliqua nō adeſſet/que illi in partus neceſſitatibus miniſtraret. et voluiſti ſimiliter vt tua genitrix glorioſa vix haberet pannum aliquē quo inuoluere te valeret.vnde omnia iſta tibi placuit tolerare:vt maiorē humilitatē de te nobis oībus indicares. ¶ Jntātum fuit maxima humilitate natiuitas tua plena: vt tam parū volueris potētia tua vti/acſi in te poteſtatē aliquā nō haberes.nā tu tunc quaſi poteſtatē tuam ſiue prouidētiā minime oſtēdiſti. ¶ Deus qui vis ſaluos fieri rectos corde.Cū pro maiori parte tam in exterioribꝰ q̄ȝ interioribus ꝓpter pauꝑtatē ⁊ penuriā ⁊ nō propṫ diuitias:quis humilimꝰ oſtēdatur/cū diuitie ſuos poſſeſſores fere ſemꝑ faciāt ſuꝑbire: ꝓpter hoc placuit tibi in hoc ſeculo eligere paupertatē:vt in te melius humilitas ab hoībꝰ cognoſceretur. ¶ Cum ſit cōſuetudo ⁊ naturale humilitati ꝙ tanq̄ȝ ſuū ſimile omēs humiles diligat et requirat: ⁊ accidat pauperes (vt predictum eſt)diuitibus humiliores in hoc ſeculo inueniri:ob id tu pauperū ⁊ humiliū in hoc mundo ſocius effici voluiſti. ¶ Cum natura humilitatis in ſe pauꝑtatē / paſſiones diuerſas et vituperia exigat in hac vita:eapropter vt ꝑfecte humilitas ī te eſſet: voluiſti predicta oīa ſuſtinere:deuitans contrariū iſtorum oīm predictorū. ¶ Dn̄e ieſu chriſte q̄ paſcis tua gratia omnia animantia.dum tibi fuit in hoc ſeculo vita comes:ſi voluiſſes exiſtens in eo q̄ȝplurima feciſſes miracula q̄ minime facere voluiſti. nā exiſtēs ī hoc ſc̄lo feciſſe tot miracula potuiſſes: vt ad te oēs homines cōuertiſſe nō fuiſſet difficile.q̇a vero ratione decētis humilitatis elegiſti tibi ordinē pauꝑtatis ob hoc in multitudine miraculorum noluiſti in hoc mundo tuas fimbrias dilatare. ¶ Prout in ſynagogis potuiſſes iudeis ⁊ aliis gētibus predicaſſe: valde parum oībus predicaſti.vnde illud facere tibi placuit ob id:q̇a multitudo miraculoꝝ ⁊ rethoricorum ſermonum:hoībus ſignum honoris reuerētie ⁊ arrogantie plus inducūt:q̄ȝ humilitatis.Jdcirco vt in te humilitatis ſignū maxime videretur:ideo tot miracula ſiue ſermones noluiſti facere inter gētes/quot feciſſe ꝓculdubio potuiſſes.neq;(vt tua oīa preſcit ſapientia)expediebat. ¶ Glorioſiſſime dn̄e ieſu chriſte.q̇a tuā bn̄dictā humilitatē in talibꝰ oſtēdiſti:que quidē q̄ȝuis eā videnṫ minime hoībus ꝓpalare: ab omnibꝰ tamē debes intelligi humillimꝰ in oībꝰ tuis operibꝰ atq; factis. ¶ Dn̄e ieſu chriſte cuiꝰ benignitatem cōprehēdere nemo poteſt. q̄ȝplurimum debet vnuſquiſq; ſuꝑbiā ⁊ arrogātiā deuitare/⁊ eiicere penitus a ſeipſo:cum tue humilitatis maxime recordatur. ¶ Oībus iis modis/ q̇bꝰ humilitatē poteſt percipere ſeu cogitare hoīs intellectꝰ eā habere ī hoc ſeculo voluiſti: ⁊ q̄ȝplurimis modis aliis/quos nequit vllatenus humanꝰ cōprehendere intellectꝰ. ¶ Quis poſſet cogitare maximā reuerētiam ⁊ honorem q̄ tu potuiſſes proculdubio ſi voluiſſes:in hoc ſeculo habuiſſe:vnde quot modos reuerētie ⁊ honorū pre humilitate maxima contēpſiſti: tot q̇dē modis tua humilitas poteſt noſci. ¶ Dulcis dn̄e et benigne adeo fuit tua ſanctiſſima paſſio humilitatis gn̄e quouis plena:vt oēs tuos ſenſus corporales doloribꝰ/laboribus/anguſtiis:ceteriſq; paſſionibus tradere volueris:⁊ oēs ſimiliter illos ī inimicoꝝ tuoꝝ manibꝰ tradidiſti ¶ Dn̄e ieſu chriſte. Maxima hūilitas in te fuit cauſa quare tu flexis genibus ante tuos apoſtolos eis pedes(tanq̄ȝ eorū famulus) abluiſti: ⁊ cur eis illos terſiſti quodā linteamine quo cingebaris:⁊ poſt ablutionē ⁊ terſionē fuiſti pedes cuiuſlibet oſculatꝰ. ⁊ ita patet ꝙ maxima hūilitas fecit te dn̄m fuire tuis diſcipulis tanq̄ȝ ſeruū. ¶ Dn̄e ieſu chriſte pre magnitudine incōprehēſibilis humilitatis q̄ eſt in te/in meliori etate q̄ in hoc mūdo alicui poſſit eſſe:ſubire placuit tibi mortē.cū ergo tu tot modis te humiliaueris in hoc mūdo:quis poteſt tue humilitatis magnitudinem cogitare? ¶ Jngēs humilitas fuit cauſa tibi dn̄o ieſu chriſto:quare tu īceſſiſti pedes ⁊ ſine calciamento aliquo ꝑ loca aſpera ⁊ mōtoſa ⁊ nō eques ceu tanto dn̄o(ſecūdū dominiū qḋ habebat) ſuꝑ creaturam quālibet congruebat. ¶ Maxima hūilitas fuit cauſa etiā tibi chriſto.ꝙ tu ſuꝑ aſinā eq̇taueris q̄ eq̇taturis ceteris apud oēs hoīes vilior reputaṫ. vnde ſicut tu pater benignitatis pre maxima humilitate voluiſti ſuꝑ aſinā equitare:ſic ꝑ cōtrariū ſuꝑbi hoīes pre nimia ſuꝑbia nolunt nūc niſi in equis et in aliis equitaturis honorabilibꝰ eq̇tare. ¶ Et ſicut tu equitare ſuꝑ aſinā ſine ſella ⁊ ſine ſtratione qualibet alia pre humilitatis magnitudine voluiſti:ſic ꝑ cōtrariū maior pars hominum non vult iā pre ſuꝑbia nimia equitare/niſi in ſellis varietate picturarū colorum ⁊ ſculpturarū ſubtiliū decoratis/⁊ cum frenis ⁊ calcaribus deauratis. ¶ Dn̄e deꝰ cuiꝰ magnitudo ceteras

in ſe magnitudines cōprehēdit. cum tu humiliabas teipſum ſuꝑbis hominibꝰ huiꝰ mundi: nō humiliabas te eis formidine vlla ductꝰ: ſed vt te humillimū omibꝰ exhiberes: ⁊ q̇a oēs tenerrime diligebas: ⁊ vt omnibꝰ exēplū humilitatis relinqueres atq; formā. ¶ Perfectior hūilitas ⁊ melior q̄ in aliquo poſſit eē: eſt qñ quis per verā charitatē amoris humilis inuenitur. ⁊ deterior hūilitas et que magis diſplicet tibi deo (ſi tñ humilitas debet dici) eſt quādo q̇s propter timorem vel ypocriſim oſtēdit hūilitatis in ſe ſignū. quia ſi quis ꝓpter timorē humilē ſe oſtēdit: nō debet ſibi reputari vllatenꝰ ad virtutem. ¶ Quādo aliq̇s pauper ⁊ inops ſe humiliat locupleti: vt muniferam porrigat ſibi manū: talis humilitas nullā laudē ſibi obtinet vel acquirit: ſed humilitas tui tanti dñi obtinet ſummū gradū. quia tu qui eras omnipotēs dñs atq; ſummus: te humiliare pauperibꝰ huiꝰ ſeculi voluiſti: vt eos ditares gloria tui regni. ¶ Deꝰ vera reſtauratio miſerorū Si natura ꝓpria reſiſtat alicui ad habēdum verā humilitatē in ſpacio huius vite: tali remedio poterit ſuccurrere ſuo morbo: ſcilicet vt tue humilitatis incōprehēſibilis recordetur. recolēs q̇a ſicut tu q̇ es verus deꝰ ⁊ verus homo ī oibꝰ tuis operibus cunctis mortalibꝰ te humillimū reddidiſti: ſic ipſe humilis ſuo ꝓximo debet eſſe quātocūq; honore ⁊ dignitate ſit in hoc ſeculo preditus. ¶ Quiſq; ergo naturam vincere ſuam poteſt / ⁊ a ſe eiicere ſuperbie quoduis genꝰ: ſi ſit memor tue humilitatis maxime: ⁊ hoc modo humiliare ſe poteſt vera humilitate cuilibet creature Merito teneor tuam infinitam humilitatem toto tēpore vite mee benedicere ⁊ laudare quia nunq̄ potui a me ſuꝑbiā ſiue arrogātiā extirpare / neq; humilitatis gradū aliquē adipiſci: donec tue humilitatis (quā nullus ītellectus poteſt percipere) fui memor. at vero q̄ cito per tuam gratiā fui tue humilitatis maxime recordatꝰ: tam cito mei ipſius ad omne honeſtū et vtile fui cōpos. ¶ Juſte iudex oim ieſu chriſte: ſi q̇s bene voluerit tue hūilitatis cogitare ſeu ꝑcipere maximā partē: aīaduertat pomposa et peruerſa opa ſuꝑborū. quia ꝑ cōtrariū ſuorū operum tue hūilitatis poterit percipere magnā partē. ¶ Cōplures hoies ſunt q̇ habēt hūilitatis ſimilitudinē in ſeipſis: ob id q̇a ſuꝑbos neſciāt oſtēdere in ſe geſtus vel quia non poſſunt illos exprimere / oppreſſi nimia paupertate. quapropter nullius valoris talis humilitas eſt cenſenda / ſed ſolū illa que ſimul cū diuitiis poteſt eſſe. ¶ Sicut ſuꝑbia reddit quēlibet iraſcibilē tumidū ⁊ indignantē in oibꝰ factis ſuis: ſic tua humilitas fecit te dulcē / ſuauē / ſimplicē / ⁊ benignū quandiu inter hoies fuiſti in hoc ſeculo cōuerſatꝰ. ¶ Deꝰ qui es omniū vera ſalus. nō eſt mirū ſi aliq̇s culpabilis ſe hūiliat ſuo dño in hoc mūdo / poſtq̄ ex humilitate ſua ſciat ſe poſſe veniā adipiſci. ſed cū tu dñe ieſu chriſte te intantū humiliaueris ſine culpa: hec eſt humilitas q̄ nullatenꝰ poteſt ab aliquo cogitari. ¶ Quia culpabilis ego vtrobiq; criminoſus ſum tibi dño ieſu chriſto. q̇a ſicut oīa opa tua fuerunt in excellētiori gradu humilitatis / q̇ vllatenus poſſit eſſe: ſic omnia mea facta ⁊ opa fuerūt hucuſq; in gradu ſuꝑbie altiori / q̇ eſſe poterint in aliquo corpore corruptibili ſiue mortali ¶ Si q̇s forte eſt qui ignoret hūilitatem tuā dñe glorioſam: aſpiciat illam corporalibus oculis in tuo ſtipite ſancte crucis: ⁊ ibidē premeditetur eā oculis ſue mētis: nā tūc poterit percipere: qꝫ incōprehēſibilis eſt apud quēcunq;: ⁊ inenarrabilis humilitas tui deus.

¶ Qualiter dñs ieſus chriſtus fuit humillimus in omnibus verbis ſuis.

DEus cuius miſericordia nunq̄ poſtponit humiliū miſereri. tue humilitati maxime omis honor ⁊ reuerētia ſit ſemper: q̇ tam interius q̄ exterius in te hūilitatis habuiſti oēs geſtus / dū tu dñe ieſu chriſte fuiſti conuerſatione laudabili in hoc ſeculo cōuerſatus. ¶ Sicut a bona arbore naſcitur bonꝰ fructus: ſic a tuo corde humili ſemꝑ verba dulciſſima ⁊ hūillima ꝓceſſerūt. ¶ Dñe ieſu chriſte adeo plena fuerūt humilitate incōprehēſibili humano intellectui oīa tua verba: vt nullum ſignū alicuius arrogātie potuerit in tuis ſermonibus nutu / geſtu / vel ſigno aliquo notari. ¶ Pater miſericordie miſericors deꝰ ⁊ ſaluator. adeo fuerūt humilia / placida / ⁊ ſapida oīa verba tua: vt q̇s non debeat deſiderare / auſcultare / reminiſci / vel audire verba aliqua alia: niſi tua ⁊ tuorū tātū ieſu chriſte. ¶ Si ab ore ſurdi (q̇ verbo vituperaṫ maledicıṫ et blaſphematur ab hoibus) nō procedūt ꝟba tumida: vel aſpera / vel ſuꝑba nō eſt cuiq; admirādū: ſed cū tu dñe verba vituperātiū ⁊ deridētiū te audires / in hoc ꝟborū tuorū hūilitas maxima demonſtraṫ: quia ꝓpter hoc nulli deridēti vel te blaſphemāti indignāter ſeu aſpere reſpōdiſti: quare de tali eſt q̄plurimū admirandū ¶ Nā licet iudei te ſubſannarēt / deriderēt / blaſphemarent / ⁊ grauiter flagellarēt. non icirco contra eos ab ore tuo ꝟba ſuꝑba inordinata ſiue aſpera proceſſerunt. neq; propter aliqua q̄ ipſi dicere vel facere tibi poſſent: vnq̄ exierūt verba tua extra metas regule veritatis: neq; a vere humilitatis tramite deuiarunt. ¶ Pie dñe / hūilis ⁊ benigne. adeo fuerūt oīa verba tua plena oī hūilitate / māſuetudine / benignitate / et ſanctitate: atq; ꝓculdubio quiuis geſtꝰ: vt oēs hoies ſuꝑbi poſſint nō īmerito exēplū ſumere ab eiſdē qualiter ex ſeipis debēt oia ꝟba ſuꝑba / arrogātia / ⁊ aſpera penitꝰ extirpare: ⁊ qualiter debēt ſe gerere hūiliter erga ſuos ꝓximos ⁊ benigne. ¶ Quā bñdictū fuit os tuum dñe ieſu chriſte: ⁊ oīa tua naturalia inſtrumēta

quibus pr̃icipaliter vox formaꝛ. q̇a nunq̃ niſi edificationis v̇bū ꝓceſſit ab eis aut rationabile: nā q̇cq̇d tu dixiſti/ad noſtrā doctrinā ⁊ cōmodū ꝓtuliſti. ¶Cū ergo oīa verba tua fuerit edificationis rationabilia/ humilia/⁊ benigna: qua fronte quis auſus eſt friuola et inania verba loqui: ⁊ ſuis verbis oſtēdere in ſe ſupbiam/arrogantiā/ſeu tumorē? ¶Dñe deꝰ ſemꝑ iudicans equitatem: tibi oīs laudū actio prebeaꝛ. quādo ſuperbis hominibꝰ non ſufficit poſſe facere ſuperba opera in hoc mūdo: ſufficiūt eis verba ſupba depromere ⁊ pompoſos oſtēdere in ſe geſtus: ſed nō eſt ita de te dño ieſu chriſto. q̇a ſicut tu faciendi oīa habes poſſe: ſic cuilibet generi hūilitatis ⁊ amplius etiā q̃ noſter valeat percipere intellectꝰ ſufficiūt oīa verba tua. ¶Dñe ieſu chriſte ſicut ſupbi hoīes habent magnam iactantiā/quādo in hoc mūdo habēt magnū poſſe/magnā reuerentiā ⁊ honorē/ proferentes v̇ba tumida ⁊ ſupba: ſic econtrario dum tu eras in hoc ſeculo/tuam maximā poteſtatem hominibus oſtendere noluiſti: q̇a te a iudeis ꝑmiſiſti atrociter flagellari/ eiſdem reſpondēs ſemꝑ in tuis paſſionibꝰ valde humiliter ⁊ benigne ¶Humilia opera/⁊verba ſuauia/ et benigna conſueuerūt frangere indignationē ⁊ ſuperbiam elatorum: ſed propter benignitatem tuorū operum et verborum dñe deus noſter/ nō fuit fracta ſeu domita ira neq̃ indignatio iudeorum. ¶Domine deus cuiꝰ mandatis tenemur humiliter obedire. naturale eſt ſuperbo homini/ ꝙ ſicut ſupbi ⁊ pompoſi ſunt omnes geſtꝰ ſui: ſic etiam ⁊ oīa ſimiliter verba ſua. vnde ſequitur ꝙ ex ſupbis geſtibus operibus ſiue verbis/magna ſequanꝛ vicia atq̃ culpe. quapropter tibi placuit/vt omnes geſtus tui et opera: humilitati maxime ſubiacerent. et nulla poſſet in verbis tuis vllatenꝰ ſupbia denotari/ ad hoc vt ex ipſis ſequerētur exempla et opera fructuoſa. ¶Verba ſupba remouent hominē a recto tramite veritatis: ⁊ ducunt eū in viam erroris/⁊ in corporaliū oculorū atq̃ animi cecitatē: ⁊ verba etiā tumida ⁊ elata/faciūt de benigno/faceto/⁊ humili: malignū/ ꝓruptū i ſermonibus ⁊ auſterū. tu ideo voluiſti vt ſolum ab ore tuo procederent verba hūilia/ſuauia atq̃ blanda: vt ſupbos induceres ad humilitatis regulā ⁊ doctrinam. ¶Sicut ſuperbia acuit linguas hoīm ad ꝓferendū verba indignabūda/ tumida ⁊ elata/⁊ ea inducit ſꝑ ad metas finaliter falſitatis: ſic te totū omni veritate et quouis verborū genere ſimpliciū/ humiliū/ ⁊ benignorum vera humilitas adimpleuit. ¶Dñe deus quem teneꝛ omnes creature in eternū benedicere/⁊ laudare. nos timemꝰ ſuperbis dicere verba increpantia/aſpera/atq̃ dura: ob id quia ab ipſis poſſet nobis euenire magnū damnū. ſed tu propter maximā hūilitatem ⁊ non ꝓpter formidinē vllam ductus: ſemꝑ torquentibus te/ ⁊ flagellantibus valde benigne et humiliter reſpondiſti. ¶Cum verba humilia: ⁊ benigne reſponſiones cōſueuerint indignationem ⁊ irā hominū mitigare/⁊ verba aſpera ad magne idignationis iram hoīes cōmouere: quāta fuit auſteritas ſiue malicia iudeoꝝ quā hūilitas tuorū verborū humilium: aut tua rationalis reſponſio ⁊ benigna i die tue paſſionis nunq̃ potuit mitigare? ¶Sicut rex/princeps/vel aliquis nobilis vir propter ſui potētiam et nobilitatem/indignanter ⁊ ſupbe loquiꝛ ſeruo ſuo/⁊ dat ſignū in verbis ſuis ꝙ ipſe dñs eſt eiuſdē: ſic ꝑ oppoſitum ꝓpter maximā humilitatē/tu iudeis ⁊ oībꝰ aliis gētibus (licet tuo dominio ſubdereꝛ) vt ſeruulus loquebaris valde humiliter ⁊ benigne. ¶Domine deus qui nō noſti deficere ſeruis tuis. ſi tu ꝓpter neceſſitatem tuā ⁊ non alienā (ſic vt ꝓtuliſti) v̇ba humilia ꝓtuliſſes: verba tua nō ita (vt ſunt) humilia viſa eſſent. at q̇a tu ꝓpter neceſſitatē noſtrā ⁊ nō ꝓpter tuam: habere verba humilia voluiſti: in hoc v̇ba tua humillima ⁊ benigniſſima oſtēduntꝛ. ¶Si q̇s terrenus dñs qui ſubeſt alij terreno dño tanq̃ feudalis i dominū recognoſcit ꝓpter ſuas neceſſitates ⁊ ſeipſum illi hūiliat eidē hūiliter inclinās illi dicēs verba valde humilia ⁊ benigna: nō eſt admirandū. ſed hoc eſt q̃ plurimū admirandū: quia tu qui es dñs omniū et creator/adeo te propter noſtram neceſſitatē humiliare/tuis ſeruulis voluiſti. ¶Dñe ieſu chriſte: ſicut tua benedicta verba fuerunt ſapientiora/rationabiliora/⁊ potētiora q̃ v̇ba aliqua poſſint eſſe: ſic oportuit vt verba tua eſſent humiliora/benigniora/⁊ magis pia/q̃ aliqua alia cōparatione qualibet hinc remota. ¶Deus ob cuius miſericordiā/pctōres veniā conſequenꝛ. maior pars hominū loquiꝛ aliq̃n humiliter/alias vero indignanter ⁊ ſupbe: ſed nō fuit ita de te dño ieſu chriſto/quia oīa verba tua ſemper ⁊ continue ſine vllo medio fuerunt hūillima / dulciſſima/ ſuauiſſima/⁊ benigniſſima. Cauſa quare ſemper humillima fuerint oīa verba tua/eſt iſta: q̇a nūq̃ ab ore tuo fuit veritas ſeꝑata/ neq̃ vnq̃ a corde tuo fuit ſeparata ſimiliter intentio ordinata. ⁊ cauſa quare nos q̃nq̃ humiliter loquimur: ⁊ quādoq̃ cum idignatione maxima ſupbe/eſt hec: quia ſemꝑ ⁊ cōtinue in ore noſtro veritas non exiſtit: neq̃ in corde noſtro intentio ordinata. ¶Et ſicut ob veritatē ⁊ bonā intētionē verba benigna ⁊ humilia ꝓferuntur/⁊ hoc modo ab ore tuo verba humillima ꝓceſſerunt: ſic ob defectum veritatis ⁊ ſane intentionis: a ſuperbis ⁊ malignis/ verba ſupba indignabūda/⁊ aſpera ꝓferunꝛ. ¶Deus qui propter tuam eternitatem es principium omnium atq̃ finis. ſicut omnia verba tua fuerūt benedicta/humilia/⁊ benigna omnibus modis quibꝰ verba poſſunt eſſe humilia ſeu benigna: ſic per oppoſitum omnia verba mea fuerunt hactenus tumida et ſuperba/omnibus modis quibus verba poſſunt eſſe tumida ac inflata. ¶Glorioſiſſime dñe: omnino videntur michi cūcta verba mea omnimode fuiſſe huc

aſcꝫ contraria verbis ac ſermonibus tuis. quoniam
humillima ⁊ benigniſſima fuerūt ſꝑ omnia v̄ba tua
mea autē hactenus indignabunda/rebellia/⁊ ſuper
ba. ⁊ oīa verba tua a tuo ore fecundiſſimo ꝓceſſerūt:
vt exemplum benefaciendi ⁊ vicia deuitandi nobis
oſtenderēt ⁊ doctrinā: ⁊ nobis proficerent ad ſalutē.
ſed omnia verba mea fuerūt deducta in audaciā: vt
poſſem conſequi ab hoibus inanē gloriam atcꝫ lau=
dem/⁊ acquirere bona temporalia. ¶ Dn̄e ieſu chri
ſte. ſicut verba tua fuerūt fructuoſa/humillima: ob id
quia a te (qui es ſummū bonū ⁊ ſummꝰ autor) ꝓceſ=
ſerunt: ⁊ q̄a illa ꝓpter neceſſitatem noſtram ⁊ noſtre
ſalutis commodū loquebaris: ſic verba mea fuerunt
inania ⁊ ſupba: quia a ſentina fetida meorum viſceꝝ
et corrupta ingluuie diuerſis viciis ꝓceſſerūt. ⁊ quia
illa ſemꝑ ad pompā meiipſiꝰ ⁊ meoꝝ ſtultoꝝ actuū
proferebam. ¶ Dn̄e deꝰ cuius ſciētie nichil eſt occul
tum. in hoc apparet ſumme humillima ⁊ benigniſſi
ma fuiſſe omnia verba tua: quia omnia verba humi
lia religioſorum hoim ⁊ bonorum omniū aliorū cū
tuis poſſunt aliquā ſimilitudinē vix habere: ⁊ hec ra
tio eſt. quia in verbis tuis humilitas tanta fuit: vt eā
nequaq̄ꝫ hūanus poteſt percipere intellectꝰ. ¶ Sed
vtinam illam humilitatē verboꝝ nos qui ſumus vi
lis conditionis ⁊ miſere/quā noſter humanus intel
lectus percipit in hoc ſeculo haberemꝰ: quia ipa ple
narie nobis ſufficeret ad ſalutem. ¶ Sumite ergo
cuncti mortales exemplū ⁊ doctrinam ab humilita=
te verborum noſtri q̄ꝫplurimū humillimi redempto=
ris: vt per veram hūilitatem dicere nos merito ⁊ vo
care ſuos filios poſſit deus.

¶ Qualiter ieſus chriſtus fuit humilli=
mus in ſua ſanctiſſima paſſione.

DEi viui fili dn̄e ieſu chriſte: tibi omēs
gentes gratiarū actionem agāt. quia
valde te hūilem in hoc ſeculo nobis
oſtendiſti: cū pre hūilitate maxima vo
luiſti mori nec ꝑcere tibiipſi. vnde cū
mors ſit contraria vite: ⁊ tu quātū ad
deitatem vita ꝓculdubio ſis eterna: quis poſſet hūi=
litatem tuam maximā cogitare/cum tu humanitatē
tuam que cum eterna vita ſimul eſt vnita/morti ſub
dere voluiſti? ¶ Multo mors tua humilior et vilior
ideo fuit domine ieſu chriſte: quia permiſiſti te inter=
fici a iudeis: qui ſunt viliores homines qui poſſint ī
hoc ſeculo inueniri. ¶ Domine ieſu chriſte: ſicut i vi=
ta tua humillimus extitiſti: ſic in morte tua ſimiliter
humillimus effici voluiſti: vt nos a vita tua ⁊ a mor
te exemplum vere humilitatis in hac vita fragili ſu=
meremus. ¶ Domine deus: qui nos ob tuam paſſio
nem a morte perpetua liberaſti vt tua mors eſſet hu
militate maxia tota plena: voluiſti vt morti tue pau=
ci tuorum diſcipulorum ⁊ te diligentium preſentes
eſſent/qui te plangerent vel lugerent ¶ Tue ſanctiſ
ſime paſſioni interfuerūt q̄ꝫplurimi illuſores/qui te
plurimis ſubſannationibus ⁊ opprobriis deriſerunt
et q̄ꝫplurimi interfuerunt ſimiliter tue morti/qui de
tuis afflictionibus et vituperiis erant hilares ac io=
cundi. vnde omnia iſta voluiſti humiliter tolerare vt
tua mors humilior eſſet: ⁊ vt humilior ſimiliter gen=
tibus videretur. ¶ Dn̄e ieſu chriſte: nō fuit aliquis q̄
poſt mortem tuam/aqua vel aliquo alio liquore ab=
lueret tuum corpꝰ: vel qui ipſum volueret aureis ſeu
ſericis pannis: aut qui in morte tua ardere faceret ce
reos ſeu cādelas: quive cetum honorabilium homi
num faceret congregari: qui tuum videlicet corpꝰ ho
norifice ſepelirēt. quo pacto igitur tua mors magis
ignominioſa humilior ſeu vilior eſſe potuiſſet? ¶ Si
gularis dn̄e: qui exaltas humiles: ⁊ ſuperbos depri
mis ac elatos. mirabilis fuit tua hūilitas: digna om
ni reuerentia ⁊ honore. quia cum ego cogito quāta
tibi inter ceteras ignominia fuit facta: ſcilicet quan
do tortores qui te ad immeritū crucis ſuppliciū du
cebant: crucē in qua fuiſti ſuſpenſus te coegerunt in
maius vituperiū baiulare: quis poſſet tante humili=
tatis excellētiā cogitare? ¶ Tanq̄ꝫ flagicioſus fuiſti
amariſſimam mortem paſſus in viliſſimo loco: ſcili
cet vbi fiebant omnes iuſtitie corporales: ⁊ inter du
os latrones: vt tibi vituperium fieret maius: vtcꝫ tua
maxima humilitas patefieret palam cunctis genti
bus: permiſiſti vt omnes diſcipuli tui te dimitterent
ſolum tanq̄ꝫ illum de quo nemo curam gereret. quia
etiam niſi ioſeph ab arimathia petiiſſet tuum corpꝰ
precioſiſſimum a pilato: nō fuiſſet aliquis qui tuum
corpus tradidiſſet ſepulture. quis eſt ergo qui nō poſ
ſit aperte videre te fuiſſe q̄ꝫplurimum humilem i tua
paſſione? ¶ Dn̄e ieſu chriſte ꝑ rectam oppoſitionem
que fuit facta de tui corporis ſepultura/ſepulture q̄
fit noſtris corporibꝰ inhumādis: poteſt tua maxima
humilitas palā cuilibet reſerari. quia cum maxima
proceſſione cantantium clericorum: ⁊ cōgregatione
q̄ꝫplurimorum nobilium fletibuſcꝫ ⁊ gemitibus no
ſtrorum amicorum ac lugubribus veſtibus induti et
aliis ſolennitatibus tradimus corpora noſtra eccle=
ſiaſtice ſepulture: ſed inhumationi tui corporis/hec
predicta omnia defuerunt. ¶ Omnis laus et benedi
ctio ſit tue humilitati maxime nūc ⁊ ſemper: ob quā
mori viliori mortis quod poſſit eſſe genere voluiſti.
quia ſicut prothoplaſtus peccauit in paradyſo terre
ſtri propter ſuperbiam ⁊ inobediētiam in meliori po
mo quaſi pulchriori ⁊ magis ſapido quod eſſet i ali=
qua arbore paradyſi: ſic vera humilitas fecit te mori
viliori mortis genere quod in hoc ſeculo poſſit eſſe.
¶ Sicut ventus validus exagitat folia arboris ad
quam partem principaliter declinat: ſic domine ieſu
chriſte tanta fuit tua humilitas in hoc mundo vt te

duci a iudeis ad quam partem maluerũt permiſeris
et tot modis ꝑmiſiſti te ab eis ſimiliter affligi: quot
placuit ſue libito voluntatis. ¶ Peior mors et ma=
gis abominabilis que poſſit eẽ ea quidẽ eſt: cum quis
proditorie interficitur a ſuis/⁊ hoc ſine vlla ſui culpa
ſiue cauſa. vnde cum tu ita excellẽs dñs a tuis ſis gẽ
tibus proditorie abſqꝫ tui culpa aut vlla cauſa inter=
fectus: ſcilicet a iudeis: quis poteſt cogitare vitupe=
rium atqꝫ ignominiam tue dire mortis? ¶ Dñe deꝰ:
qui noſti cogitationes cordium ⁊ intimorũ. quando
aliquis rex vel princeps interficitur a ſuis hoſtibus
pro defendẽda ſua patria in prelio: ⁊ multi ſuorũ mi
litum interficiuntur ſimiliter illic cum eo: talis mors
ab aliquo ignominioſa minime reputatur/quia val=
de mors eſt honorabilis mori pro iure ſuo/⁊ ſua pa=
tria defendẽda. ſed tue morti ſanctiſſime/omnes tui
diſcipuli abfuerunt: ita vt nullus tuorum apoſtoloꝝ
ſeu diſcipulorum/tũc mortuus fuit tecum. nec aliquis
illorum qui te interfecerunt: fuit tunc a te/ vel a tuis
diſcipulis interfectus. nam tu in ipſo furore iudeorũ
fuiſti ſolummodo mortuus ⁊ occiſus: ꝓpter hoc pa
tet ꝙ tua mors fuit humilior ⁊ magis ignominioſa
ꝙ̃ aliqua alia poſſit eſſe. ¶ Domine ieſu chriſte/cum
tu ſis mortuus propter nos/ ⁊ magis ignominioſo
genere mortis qđ vllatenus poſſit eſſe: maximã cau=
ſam ⁊ occaſionem dediſti nobis vt nos amore tuo ĩ
hoc ſeculo moriamur: et maxime cum mori pro te ſit
ſanctior mors/glorioſior/ ⁊ honorabilior ꝙ̃ ſine cõ=
paratione aliqua ab aliquo valeat excogitari ¶ Do
mine ieſu chriſte pie miſericors et ſaluator. quanto
mors ſeu paſſio tua humilior fuit: tanto potẽtior ex=
titit et vberior. vnde cum mea peccata/me viliſſimũ
fecerint ⁊ lutoſum: non ſum dignus vt tam dignam
mortem ſubeam in hoc mũdo ꝙ moriar martyr cor=
de ⁊ opere pro cultura tui diuini nominis amplian
da. ¶ Domine ieſu chriſte/qui crimina mũdi tollis.
cum vera humilitas morti inclinauerit tuũ corpus:
vt nos eternam vitam in alio ſeculo haberemus:
te ſuppliciter flexis genibꝰ oro: vt miſericordia tua
flectat te humillimum ad audiendum preces tui ca=
tholici populi in hoc mundo. ¶ Tue glorioſiſſime
humilitati/omne genus laudum ⁊ benedictionum
tribuat vnuſquiſqꝫ que fecit te eſſe humillimũ ad pa=
tiendum diuerſa genera ignominie/deriſionum/vi=
tuperiorum/opprobriorũ/⁊ breuiter multiplicis paſ
ſionis: vt in tua morte a gentibus tua humilitas vi=
deretur: ſicut in vita tua ab ipſis proculdubio fuit vi
ſa. ¶ Quã male aſſumunt exemplũ de tua benedicta
humilitate homines huius mundi: quia ſicut ipſi ſu=
perbiunt in hac vita: ſic in morte ſua ſimiliter ſunt ſu
perbi. fere enim oẽs volũt honorifice ſepeliri: ⁊ ꝙ eo
rum cadauera in ſepulcro ſtructo ex lapidibus mar=
moreis recondantur. ¶ Domine ieſu chriſte/qui pro
pter tuam paſſionem voluiſti nobis perpetuas no=
ſtras tollere paſſiones. ſicut arbor fructibꝰ onerata/
verſus terram propter pondus nimioꝝ fructuum in
clinatur: ſic propter maximam abundantiam humi
litatis que eſt in te dñe deus noſter/fuiſti tantum hu
milis in hac vita donec vera humilitas (ob ſalutẽ no
ſtram) fecit tuum corpus recondi in tumulo ſub ter=
ra. ¶ Ingens animi elatio / ⁊ maxima arrogantia:
faciunt diuites multos morientes diuidere ⁊ diſtri=
buere ſuas in hoc ſeculo facultates. quia habent ma
ximam inanẽ gloriam ⁊ iactantiam cũ in ſuis teſta=
mentis legata maxima continẽtur: ⁊ cum ſuarum re
rum numerus maximꝰ poteſt eſſe. ſed tu domine in
morte tua tãtam penuriam bonorum temporalium
habuiſti: ꝙ non oportuit te diſtribuere ſeu diuidere
bona tranſitoria huius vite/nec oportuit te aliquod
condere teſtamentum: licet tu potẽtialiter eſſes dñs
rerum omnium huius mundi. ¶ Nedum ꝙ in mor
te tua non haberes bona temporalia de quibus poſ=
ſes condere teſtamentum: et que viuis diſtribueres
pro tuo libito voluntatis. quinimo tu adeo fuiſti pau
per in hoc ſeculo et egenus ꝙ non potuiſti habere
aliquem locum determinatũ vbi tuũ corpus precio=
ſiſſimũ ſepelires. Nã ioſeph ab arimathia tuꝰ diſci=
pulus ipſum in ſuo tumulo ſepeliuit. ergo quis poſ
ſet exiſtimare aliquam humilitatẽ que tue poſſet in
aliquo comparari? ¶ Pie miſericors ⁊ benigne. Cũ
vera benignitas adeo te hũiliauerit ꝙ te mori fece=
rit viliori genere mortis ⁊ magis probroſo atqꝫ cõtẽ
ptibili qđ vllatenus poſſit eſſe per ipſam veram hu=
militatem tuam: humillime te oro: vt me indignum
ſeruum tuum ſemper conſerues in tuo ſeruitio tibi
perpetuo impendendo. ¶ Dñe ieſu chriſte. ſicut tua
eſt maxima humilitas nobis nota: quia generaliter
te pro nobis omnibꝰ humiliaſti adeo ꝙ propter pec
cata noſtra te morti in hoc ſeculo ſubdidiſti: ſic humi
liter te oro vt tua humilitas tuum iuuamẽ faciat ſpe
cialiter me ſentire/ita ꝙ meorum peccatorum depo=
ſuiſſe me ſentiam graue pondus. ¶ Ergo dñe miſe
ricors ⁊ ſaluator: poſtqꝫ tibi placuit ꝙ in ſummo gra
du humilitatis mors tua ſalutifera eſſet: ⁊ hoc quia ꝓ
redemptione noſtra mori in crucis patibulo voluiſti
dignare per tuam humilitatem glorioſiſſimam nos
humiles ſeruos tuos ab inſidiis diabolicis liberare.
¶ Pater omnipotẽs rex eterne glorie tue humilita
ti maxime omnis virtus et benedictio ab omnibus
agnoſcatur. quia aliquis vir eſt humilis ꝓpter mor
tem quã ſecũdum curſum ſubit naturalem: ſed vt tu
in hoc mundo propter mortẽ fieres humillimus do=
mine ieſu chriſte: cõtra curſum mortis naturalis pla
cuit tibi mori. ¶ Dñe ieſu chriſte. ſicut homines re=
ligioſi efficiuntur hũiles ꝓpter te/inceſſus maturos
et geſtus humiles exterius ⁊ interius oſtendentes/⁊
verba humilia proferentes: ſic eſſet cõſonum rationi
vt ſeipſos humiliarent ad ſubeundam mortem pro=

ꝓpter te domine ieſu chriſte:ita vt vellent mortis mar
tyrio ſimiles eſſe tibi. ¶ Cum ſecundum curſum na
turalem oportet omnes mori.quia alij ꝓpter febres/
alij propter dolorem/alij propter apoſtema :⁊ ſic na=
turaliter omnes diuerſis infirmitatibus moriantur:
qualiter eſſe poteſt vt nemo conet̃ ad ſubeundũ mor
tem ob amorem tui dñe/que ſecundũ curſum nõ ac=
cideret naturalem? ¶ Dñe ieſu chriſte/ qui propt̃ ſa
lutem noſtram mortẽ amariſſimam ſubiiſti. excellen
tia maxime humilitatis fecit te humiliari:vt triginta
denariis vendereris/⁊ ꝙ eſſes in crucis ſtipite cruci=
fixus:vt in ea in loco eminenti ac contẽptiſſimo nu=
dus ⁊ finaliter mortuus ab oībus videreris. ¶ Dñe
ieſu chriſte tu voluiſti propter maximã hũilitatẽ que
erat in te:ꝙ liberaretur barrabas a vinculorum com
pedibus/⁊ a morte ⁊ vt teipſum offerres morti ama
riſſime plene multiplici genere paſſionum . vnde q̇s
poſſet exiſtimare tantã humilitatẽ que in te fuit om=
nium creatore:quia magis tibi barrabã q̃z teipſum a
morte placuit liberare. ¶ Dñe deꝰ tuum corpus pre
cioſiſſimum fuit propter maximã humilitatem ita
paratum ad patiendum genus quodlibet paſſionũ:
ſicut vas qḋ liquorem quẽuis in ſe recipere eſt para=
tum:quare humilitatẽ tuam humiliter oro : quatinꝰ
ipſa me tanq̃z vas ſuum dignet̃ taliter preparare: vt
ſim paratꝰ humiliter domare corpus meũ ſupbũ di=
uerſis paſſiōibꝰ ꝓpt̃ ardorẽ amoris maximi tui deꝰ.

¶ Qualiter dñs deꝰ humiliat ſe humilibꝰ
propter opera ſacrificiorum ⁊ oblationum.

DEus q̇ patribꝰ noſtris olim locutꝰ es
per ꝓphetas:excellẽtie tue hũilitatis
incõprehenſibilis oīs gloria tribuat̃:
que olim victimas ſanctorũ patrũ et
prophetarũ faciebat acceptabiles ti=
bi deo.nã nõ erat tibi vlla neceſſitas
recipiendi victimas eorũ:ſed ꝓpter humilitatẽ tuã
maximã nolebas eorũ ſacrificia refutare/imo inten=
tionem eorum in figura victimarũ/quas tibi immo
labant volũtarie admittebas. ¶ Cũ tu ſis pater imo
ſummũ bonũ ⁊ a te bona oīa oriant̃:⁊ dominio ſub=
ſint tuo: immolatio nulla ſiue oblatio(que in hoc ſe
culo tibi fiat)poteſt tantã habere efficaciam dignita
tis/ſicut ꝑtinet ad te/q̇ es oīm vera ſalus.ſed tu pro
pter humilitatẽ ⁊ benignitatẽ:q̃ ſunt in te gratis ⁊ vo
luntarie recipis q̇cq̇d imolatur tibi ab aliquo vel of=
fertur. ¶ Dñe deꝰ tanta eſt tua hũilitas:ꝙ q̇ſq̃z dono
modico facile tuã poteſt cõſequi amicitiã ſeu amorẽ
dummodo mẽtis affectu tibi prebeat illud.ſed nõ eſt
ita de regibꝰ vel principibꝰ huiꝰ mũdi.q̇a adeo ſunt
pre nimia ſupbia arrogãtes ꝙ a nemine modica reci
pere volũt dona:imo habẽt in maximũ opprobriũ ni
ſi eis dona maxima tribuant̃. ¶ Dñe deus/q̇ amore
paterno diligis ſeruos tuos.ꝓpter excellẽtiã mirabi
lis hũilitatis q̃ eſt in te:decima parte oīm ſeminũ ſeu
fructuũ es cõtentus/q̇ de terra ab hoībꝰ colliguntur
et ꝙ ipſis terrarũ cultoribꝰ oīm ſeminũ ⁊ fructuũ re=
maneãt nouẽ ꝑtes.vnde maxima hũilitas eſt hec ve
re:cũ tu ꝑte decima(q̃ eſt tã modica)es cõtentꝰ: ⁊ no
bis adhuc non ſufficiunt pre nimia auaricia reſidue
nouẽ ꝑtes. ¶ Complures hoīes ſunt:q̇ qñ habẽt ali
quã ꝓlẽ q̃ ſui corporis nõ ſit cõpos:illã citius ſine cõ
paratione offerũt tibi deo/in religione aliqua ipſam
collocantes/q̃z eam q̃ ſuorũ mẽbrorũ oīm erit cõpos
attamen tale donũ ſeu oblationẽ:ꝓpter tuã benigni
tatem ⁊ hũilitatẽ maximã nõ refutas. ¶ Dñe deus/
in tantũ es humilis ⁊ benignꝰ: ꝙ elemoſynas quas
hoīes faciũt de vilioribus q̃ habẽt ⁊ minus valẽtibꝰ
et de his quorũ nullã neceſſitatẽ habẽt ac indigẽtiã
non refutas.vnde cũ tu ꝓpter tui bonitatẽ merearis
ꝙ meliora ⁊ magis precioſa tibi ab oībus offerãtur:
quis poſſet exiſtimare magnitudinem tue hũilitatis
q̃ placere ea q̃ dantibꝰ ſunt inutilia/ ⁊ nõ neceſſaria:
tibi facit ¶ Dñe deꝰ/qui humanã miſeriã eleuas ad
virtutes:benedicta ſit tua maxima hũilitas nũc ⁊ ſꝑ
tu propter abũdãtiam hũilitatis feciſti de tua bene=
dicta hũanitate tue ſacrificiũ deitati.nã totã tuã hũa
nitatẽ(ob maximã hũilitatẽ) obtuliſti grauibꝰ labo
ribꝰ/doloribꝰ/anguſtiis:ac multiplici generi paſſio=
num:vt humanũ genꝰ perditũ reſtaurares. ¶ O mi
rabilis eſt dñe deꝰ tua ingẽs hũilitas quãtũ ad hũa=
nitatẽ ⁊ quantũ ſimiliter ad deitatẽ. q̇a quãtũ ad hu
manitatem fuiſti humillimꝰ in hoc ꝙ ipam grauiſſi
mis paſſionibꝰ ⁊ amariſſimis tradere voluiſti.quan
tum ad deitatẽ es humillimꝰ:vt a ſimili ꝓbat̃ cũ ſci=
licet ipam cũ natura noſtra hũana tibi placuit vnire
et ita quãtũ ad hũanitatẽ ⁊ deitatẽ ſimul : ꝓbat̃ ma=
xima hũilitas in te eſſe. ¶ Sicut tua humilitas in te
omnino ꝑfectiſſima inuenit̃:ſic in nobis peccatis no
ſtris exigẽtibus oīs ſupbie ⁊ arrogãtie abundãtia in
uenit̃.q̇a ſicut vera hũilitas tuũ corpꝰ precioſiſſimũ
ſubici amariſſime fecit morti:ſic ipſa vera ſupbia no=
ſtra corpora facit exponi diuerſis laboribus ⁊ paſſio
nibus huius mũdi vt ab hoībꝰ inanẽ gloriã cõſequi
valeamus. ¶ Ieſu noſtra redẽptio atq̃z ſalus.vera hu
militas fecit te effundere totũ tuũ ſanguinẽ a tuo cor
pore ꝑcioſo:vt ab eo ſumerent oẽs vitã q̇ mortui fue
rant ꝑ peccatũ:⁊ ſupbia ꝓhibet diuitibꝰ aliq̇bus hu
ius mũdi vt etiã vix aquã ſitiẽtibꝰ velint dare ¶ Ve
ra etiã humilitas fecit te offerre ſacrificiũ de tuo cor
pore benedicto:vt eſſet verꝰ hũani generis panis vi
te.⁊ indignatio ſupbie ⁊ cõtẽptus ꝓhibet diuitibus
materialẽ pauperibꝰ dare panẽ. ¶ Sicut virtꝰ hũili
tatis fecit te diuerſis paſſionibꝰ cruciari:⁊ te finaliter
nichilominꝰ mori:ſic vicium ſupbie nõ ꝑmittit ſuos
poſſeſſores aliquatenꝰ ſuſtinere erũnas vel afflictio
nes carnis:ſed facit eos mori ſequendo inanẽ gloriã
huiꝰ mũdi. ¶ Sigl'aris dñe q̇ tuis deeſſe nũq̃z noſti
maxima hũilitas fecit te ꝯtẽnere reuerẽtias huiꝰ ſcl'i

et honores ⁊ carnalē qualibet voluptatem. ſed vera ſu
perbia facit nos venari ⁊ ſeq̄ huiꝰ mūdi ianes reuerē
tias ⁊ honores / ⁊ fallacia deſideria huiꝰ vite ¶ Dn̄e
ieſu chriſte. ſicut vera humilitas fecit te ſubdere tuos
quinq̃ ſenſus corporales tuis quinq̃ ſpiritualibus:
ſic maxīa ſuperbia captiuat et ſubmittit noſtros q̄n
q̃ ſenſus ſpirituales noſtris quinq̃ ſenſibus corpo
ralibus. et ſic vie rationis ſeu veritatis (ſubmiſſis ſpi
ritualibus ſenſibus ipſis corporalibus) minime ad-
heremus. ¶ Quia humilitas hūiliauit tuos ſenſus
corporales domine ieſu chriſte: ideo dū vixiſti in hoc
mūdo / et etiam in morte tua fuiſti contemptus / irri-
ſus / vituperatus / ⁊ te multiplici paſſionū generi ſub
didiſti / et ab hac vita finaliter tranſmigraſti. ſed in-
gens ſuperbia in nobis: totum contrariū operatur.
¶ Dn̄e deus noſtre ſalutis refugiū ſingulare. adeo
fuit humilis tua humanitas quam ſumpſiſti: vt pro
pter multitudinē maxime humilitatis velis propter
ſanctitatem ⁊ verborū efficaciam / ꝙ panis materia-
lis hoſtie ſacrate efficiatur proculdubio vera caro / et
vinū ſanctificatum efficiatur verus ſanguis. ¶ Do-
mine ieſu chriſte / ꝓpter maximā humilitatem que
eſt in te: predictū tuū corpus ſanctificatum / et tuū
ſanguinē precioſum / permittis a multis recipi vicio
ſis ⁊ indignis: qui ipſum corpus et ſanguinem ſibi
in perpetuam recipiunt mortem. ¶ Fuit / eſt ne / vel
erit aliqua humilitas: que cum hac tua valeat cōpa-
rari? ſcilicet ꝙ panis materialis ⁊ vinū propter verbo
rum ſanctam efficaciā: efficiatur humanitas tua ſan
cta / que cū deitate tua glorioſiſſima eſt vnita in vni
tate ꝑſone / et vt tuū corpus ita precioſum ab homie
peccatis variis irretito / penitus et indigno / ſe ꝑmit-
tit tractari et manducari. ¶ Domine ieſu chriſte / mi
ſericors et ſaluator. propter maximā humilitatē que
eſt in te: vis ꝙ tuū corpus glorioſiſſimū et tuus ſan
guis ſint vnicuiq̃ digne recipienti in hoc ſeculo ad
ſalutem. ¶ Tāta eſt humilitas in te domie ieſu chri-
ſte: ꝙ quātūcunq̃ quis facinoroſus peccator extite
rit in hoc mundo (dūmodo bene per veram peniten
tiā ab omnibus ſuis viciis ſit mundatus) tu ab eo
tuū corpus precioſiſſimū recipi licite ordinaſti / que
licentia neceſſitatē ingerit cuicūq̃. ¶ Tanta eſt etiā
humilitas et benignitas tui corporis glorioſi / ꝙ vi-
deri vult ſub ſpeciebus ſenſibilibus / tam a peccatori
bus q̄ a iuſtis: vt viſitet (qđ maximū eſt) in ſuis cor-
poralibus infirmitatibus peccatores / vt eos purifi-
cet a peccatis / eis poſt purificationem tribuens glo
riam ſine fine. ¶ Dn̄e deus / qui das nobis liberū ar
bitriū ad viuendum. propter maximā humilitatem
ꝑmittis quotidie huc et illuc deferri a vicioſo et faci
noroſo homine tuū corpus / et ꝑmittis ipſum tranſi
re ⁊ deferri ꝑ vias et vicos imundos et fetidos / ⁊ qđ
maius eſt ipſum diuerſis peccatoribus preſentari: q̄
ipſius preſentia non ſunt digni. ¶ Domine ieſu chri
ſte. tanta cecitas obtenebrat viſum mentis noſtre: ꝙ
nullus noſtrū (ob quādam peſſimā conſuetudinem
que eſt inter nos / vacandi noſtris negociis) ſequitur
tuū corpus quando videmus ipſum tranſferri ꝑ me
diū platearū. nam plus vult vacare ſuis terrenis ne-
gociis quiſq̃ noſtrū: q̄ ſequi te dominū deū noſtrū.
¶ Vera humilitas que eſt in te pater miſericors ⁊ be
nigne: vult ꝙ tuū corpus ſanctificatū carnis non ha
beat figurā nec ſaporem / licet ſit proculdubio vera ca
ro. vnde in hoc q̄ plurimū ſe hūiliat tuū corpus: cū
in figura hūana: que eſt nobilior ⁊ dignior q̄ figura
panis ⁊ vini / hominibus non apparet. ¶ Fili dei / q̄
ꝓ peccatis nr̄is vera hoſtia effici voluiſti. ſicut fidelis
ſeruus ſuo bono dn̄o oībꝰ modis hūilitatis hūilis
debet eē: ſic tuū corpꝰ ꝑcioſiſſimū humiliauit ſe oībꝰ
modis humilitatis tue ſctiſſime deitati. ¶ Dn̄e ieſu
chriſte ſicut tu ꝓpt̄ excellentiā maxime hūilitatis to
tam tuam humanitatē deitati in hoc ſeculo imolaſti:
ſic nos habere tantā humilitatem in noſtris cordibꝰ
et corporibus deberemus: vt ipſam imolaremus et
offerremus honori et laudi tui nominis glorioſi.
¶ Offeramus ergo noſmetipſos ſine omiſſione ali-
qua tibi chriſto: vt ꝓpter noſtrā oblationem mereri
gratiā tue beatitudis valeamꝰ. ⁊ q̇d mirū / ſi tu ob ne
ceſſitatē noſtre ſalutis obtulerimꝰ noſmetipſos? q̇a
tu ꝓpter neceſſitatē nō quidē tuā ſed noſtrā ſpeciali
ter: te morti amariſſime obtuliſti. ¶ Domie deus / q̄
ꝓpt̄ humilitatē maximā voluiſti effici verus homo.
ſicut oīs laus ⁊ gloria debet ꝓpter humilitatis excel
lentiam tibi dari: ſic ego merito debeo cuiuſlibet ge-
neris ſuperbie et arrogantie reprehendi. quia coram
figura ſalutifere tue crucis / que tuā humilitatem in-
comprehēſibilē repreſentat quā tūc habuiſti quādo
de tuo corpore precioſo feciſti oblationē ⁊ victimam
holocauſti: demoni imolaui ⁊ obtuli meipſum ſepi-
us per peccatum. ¶ Caueamus ergo nobis: ne dein
ceps de nobiſipſis victimā ſeu oblationem demoni
faciamꝰ. nam ſemꝑ noſipſos demoni imolamꝰ: quā-
docūq̃ tuoꝝ mandatoꝝ efficimur trāſgreſſores / labē
tes in illicita ꝑ peccata. ¶ Dn̄e deꝰ cū tu ſis humili-
tatis genere quolibet omnino plenus: ⁊ nos ſuꝑbia /
indignatione / et arrogantia ſimus pleni: te ſupplicit̄
oramus: vt tantā humilitatem ꝑ tuā miſericordiam
nobis preſtes: vt quouis ſuperbie genere a nobis ꝓ
cul pulſo valeamus die ⁊ nocte omne genus laudis
et glorie tribuere tibi deo.

¶ Qualiter dn̄s noſter ieſus chriſtus humili-
at ſe hominibꝰ ꝓpter orationem.

DEus q̄ ꝓpt̄ tui ꝑfectionē / in te nō reci
pis plꝰ vel minus: tua ſanctiſſima ſit
hūilitas bn̄dicta. quia tibi placet hu
miliare te oībus q̄ ꝑ primū motū in
hoc ſeculo te orant. nō eſt enim ratio
nabile neq̃ dignū / vt tu ſis humilis

erga eos/vel exaudias preces eoꝝ ꝗ tibi per ſecūdū
motum in hoc ſeculo preces fundunt. ¶Preſta mi
chi tantam gratiā miſericors domine orbis rector:
vt quandocūqꝫ ego fudero tibi preces/ eas ſemꝑ in=
fundam per primū motum/ nunqꝫ a veritatis recto
tramite deuiantē: vt tu ad exaudiendū orationes me
as tibi fuſas/humilies temetipſum/ꝛ preſta michi ꝑ
tuam miſericordiam: gratiā ſimiliter qua cognoſcā:
quo motu effundam tibi altiſſimo preces meas.
¶Fac me domine indignū ſeruulū tuū ſemꝑ in om
nibus meis orationibus/tuam excellentiſſimā boni
tatem/et meam fragilitatem maximā ꝛ miſeriā cogi
tare: ꝛ ꝙ penes me in ipſis oratiōibus ſemꝑ vera in
tentio habeatur: ita ꝙ propter preterita mala lugeā
proponens non cōmittere vnqꝫ ea: ſed vt debite pro
illis ſatiſfaciam. ¶Domine deus/totius boni perfe
ctio ſingularis. omnibus illis qui te orant prima in
tentione (que veritatis ſemꝑ permanet reſpectiua)
es humillimus/benigniſſimus ꝛ ſuauis/petitiones
ſuas omnes exaudiens. ꝙꝫ felices ſunt ergo omnes
illi: quos in omnibus ſuis operibus intentio vera
ducit. ¶Domine ieſu chriſte. homines ſuperbi no=
lunt ſe humiliare precibus egenoꝝ: ſed tu dn̄e adeo
es humilis et benignus/ꝙ teipſum placet humilia=
re precibus diuitum/pauperū/ꝛ honorabiliū in hoc
ſeculo contentorū. et omnibus eis ſatiſfacis in cun=
ctis ſuis petitionibus prout eorū merita exigunt.
¶Superbi homines qui principatum et dominiū
obtinent in hoc mundo: niſi quis eos verbis humil
limis et honorabilibus deprecetur non dignantur
ſuis petentibus reſpondere. ſed non eſt ita de te do=
mine ieſu chriſte: quia tu non curas de ornatu verbo
rum te deprecantiū: ſed ſolum intentioni reſpondes
cuiuſlibet ꝛ propoſito ſue mentis/ quorum precum
es humillimus exauditor/dum ordinata intentione
tibi dn̄o effundantur. ¶Domine deus/ſemꝑ omnia
iuſte iudicans ab eterno. ſicut ſupbi homines habet
elationem maximā in ſuis operibus atqꝫ factis: ſic
in ſuis orationibus modum ſibi retinent elatū. quia
quando tibi fundunt preces: quadā elatione ſeu ſu=
perbia animi eas fundunt/petentes a te tranſitorias
voluptates ꝛ inanē gloriam et reuerentiā huius mū
di. vnde quia elatione animi te adorant/et illicita a
te petunt: non eſt rationabile ꝙ tu qui es humilis et
benignus/ſis ſuarum precū (in quibus eſt ſuperbia
et arrogantia) exauditor. ¶Quando ſuperbi homi=
nes te orant: nō habent ſuū animū ad te deū/ nec ad
ea quidem que a te petunt: ſed conquerūtur tibi gra
uiter de iniurijs quas ipſi pauperibus et miſeris ir=
rogarunt. at de pauperibus humilibus non eſt ita:
quia ſemꝑ ad tuam bonitatē et ad ſuam fragilitatē
et miſeriam (dū te dominū orant) tenent ſuū animū
atqꝫ mentem. ꝛ de illicitis que ꝑpetrant cōtra ſuos ꝓ
ximos ſe accuſant: cōfitentes propter hoc ſe eſſe val=
de culpabiles tibi deo/ et ideo placet tibi pauperes
humiles in ſuis oratiōibus exaudire: ꝛ ꝙ ſuperbi di
uites vacui ſua ſpe remaneant ꝛ inanes. ¶Dn̄e om
nipotēs et ſaluator deus. dignū eſt ꝙ nolis ſupbos
in ſuis orationibus exaudire. quia ipſi vnū verbo ꝓ
ferunt/ꝛ aliud ſuo cogitant animo. ¶Domine ieſu
chriſte miſericors et benigne. non eſt cōueniens ra=
tiōi ꝙ propter orationē ſeu preces ſuas ſuperbus ho
mo aſcendat: imo eſt rationabile vt deſcendat. vn=
de cum ego peccatis meis exigentibus/ ſim ſuper=
bus: nunqꝫ orationes mee facient aſcendere me ſur
ſum/donec penitus expulerim ſuperbiam a meipſo:
et veram humilitatem acquiſierim in hoc mundo.
¶Si volumus igitur ꝙ exaudiantur/ et efficaciam
obtineant preces noſtre: abijciamus a nobiſipſis in
hoc ſeculo ſuperbie qꝺuis genus ꝛ humilitati/ꝛ ce=
teris virtutibus hereamus. nam ſolū eas preces que
humiliter tibi fiunt: exaudis pater clementie/qui in=
tima cordis noſti. ¶Dignare dn̄e per tuam humilē
pietatē ad me (licet indignū) deſcendere ſeruū tuū:
benignitate humilitatis me adimplens. poſtqꝫ im=
pedit mea ſuperbia ad te aſcendere preces meas. nā
nunc cognoſco ꝙ ideo preces mee non fuerunt ha=
ctenus exaudite: quia tibi ſemꝑ cum ſuperbia ꝛ ela=
tione animi eas fudi. ¶Deus qui iuſte petentibus
non denegas vota ſua. tāta eſt tua humilitas/ ꝛ om
nibus ſic benigna: ꝙ quēlibet ad te cōuerſum nō de=
ſeris neqꝫ refutas/imo eum ſuſcipis ꝛ admittis/quā
tūcunqꝫ etiam extiterit vicioſus. ¶Domine deus.
non eſt mons aliquis in cuius verticem ſi quis aſcē
dere velit: qui humillet ſe et deſcendat ad eū qui aſcē
dere vult in ipſum. imo oportet per ſe ſine mōtis au
xilio aſcendere aſcenſorem. ſed tu pater omnipotēs
qui es ſūmus ſuper omnes mōtes: adeo humilis es
et benignus/ꝙ ſtatim deſcendis ad illos/qui te hu=
militer et deuote inuocant in hoc mundo/et oratio=
nes ſtatim ſimiliter ſuſcipis eorum. ¶Quis poſſet
dn̄e tuam humilitatem maximā cogitare ſeu beni=
gnitatem tue clementie? qui ita de facili preces no=
ſtras iuſte factas ſuſcipis et exaudis. nam tu iuſtus
preces noſtras facilius ꝛ citiꝰ exaudiſti: ꝙꝫ a noſtris
labijs proferantur/et in noſtris cogitationibus fini=
antur. ¶Deus qui confers noſtris neceſſitatibus au
xiliū ſalutare. ſuperbi homines qui pro inani gloria
ad oſtendēdū ſe gentibus te ſimulāt in eccleſia ado=
rare: penas et dolores ſibiipſis multiplicant in infer
no. quia falſa intentione/te in cōſpectu aliorū depre
cantur. ¶Dn̄e ieſu chriſte: ſicut tu es humillimus/
quia te humilias orationibus peccatorū/ qui deuo=
te et humiliter te adorant: ſic illi ſunt ſuperbi ꝙꝫpluri
mū et elati/qui credūt ꝙ te debeas hūiliare ſuis pre
cibus ſuperbis. ¶Clementiſſime domīe/et huma=
ni generis recreator. ſicut ſuperbia et ignorantia de
cipiunt ſuperbos homines fundendo tibi orationes

illicitas et iniuſtas: ſic humiles conantur audacter
fundere tibi preces/⁊ cõfidere in tua humilitate ma
xima/corde humilibus deficere neſcienti/recolentes
excellẽtiã tue hũilitatis benigniſſime/quã tua crux
ſalutifera repreſentat. ¶Domine deus miſericors ⁊
ſaluator. tue potentiſſime humilitati omnis honor
⁊ reuerẽtia ſit ſemꝑ/que iuſtarum precũ omniũ eſt
benigniſſima exauditrix. ¶Domĩe ieſu chriſte cum
tua ſancta humanitas adorabat in hoc ſeculo ſum=
mũ patrẽ:tuũ os loquebatur illud quod tuus anim⁹
cogitabat. et propter maximã deuotionẽ tui animi:
tui oculi lachrimis fluebant/qui cum ſuſpiriis et ge=
mitibus crimina noſtra flebant. ¶Jeſu fili omni=
potẽtis patris ingeniti et eterni.poſtq̄ꝫ tuus benedi=
ctus animus ſe humiliauit ad meditãdũ orationes
ſaluberrimas atqꝫ iuſtas/et tuũ os ad proferẽdũ ver
ba humillima atqꝫ pia/⁊ tui oculi (ob feruorẽ maxi=
mũ cõtemplationis)ad excitandũ lachrimas a viſce
ribus tui cordis:ego indignus tuus famulus/ te hu
militer precor/vt digneris humiliare aures tuas ad
exaudiendũ preces meas:quas quotidie tibi funde=
ro. ¶Dñe deus/qui humiles ſeruos tuos facis par=
ticipes tui regni.quãdo tuam deitatẽ tua ſancta hu=
manitas orabat:non eã orabat ꝓpter aliqđ crimen
ſiue neceſſitatẽ/que eſſet ĩ te dñe ieſu chriſte.ſed quã=
do ego peccator fragilis te ꝑcor ⁊ adoro:plus ĩ meis
neceſſitatibus teneo mentẽ meam/ q̄ꝫ in honorib⁹ ti
bi vel laudibus impẽdendis:⁊ ꝓpter hoc nõ eſt mea
oratio ordinata:nec ex ꝯſequẽti exaudibilis. ¶Ois
oratio que plus neceſſitatem reſpicit deprecantis/q̄ꝫ
laudes vel honorem tui dñi glorioſi: digna nõ eſt vt
a te exaudiatur.vnde vt exaudias deinceps domine
preces meas te humiliter precor ⁊ deuote/vt des mi
chi gratiam ꝙ ſemꝑ decetero quaſcũqꝫ orationes ti=
bi fundam: ſit primitus tota mea intentio in laudi=
bus tibi et honoribus exhibendis. ¶Nunq̄ꝫ ego in
meis orationibus/debeo in hoc ſeculo petere a te re
uerentiã vel honorem.quia ego ſum ita vilis ſtatus
et miſere conditiõis: vt neqꝫ in hoc ſeculo nec ĩ alio
merear habere vllam reuerẽtiam neqꝫ decus. ¶Glo
rioſiſſime domine: cui ſolum omnis reuerentia de=
bet dari: magis reuerenter et honorifice funduntur
preces regibus/ducibus/ et aliis magnatibus hui⁹
mundi/q̄ꝫ tibi cuius dominio cuncta ſubſunt.ſed val
de ratio exigit a quocunqꝫ et deberet hodie ab omni
bus ſic obſeruari:vt verbis humilitatis tibi precipue
tueqꝫ diuinitati funderẽtur preces. ¶Tanta eſt fra=
gilitas noſtre ignorãtie ⁊ noſtre etiã cecitatis: ꝙ ma
iores ⁊ efficaciores fundimus tibi preces/pro bonis
nobis temporalibus conferendis:q̄ꝫ pro bonis / que
nobis preteritis temporibus contuliſti. Unde nos
ſumus in culpa:quare non te humilias ad conferen=
dum nobis omne illud qđ petimus a te deo. ¶Qui
cunqꝫ in ſuis orationibus/ ad te ſolũ vult tenere ſuũ
animũ atqꝫ mentẽ/ita ꝙ nichil aliud(dũ te orauerit)
meditetur: conetur per ſe in oĩbus ſuis precibus in=
quirere nouũ orandi modũ/ ⁊ nouã ꝓlationẽ ver=
borum humiliũ et piorũ.et hoc modo poterit meli⁹
coercere mentem ſuam: vt te ſolũ cõtinue in omni=
bus ſuis orationibus contempletur:q̄ꝫ ſi eſſet in ea=
dem oratione/continue ꝑſeuerans. quia quando q̇s
continuat eandem orationem longo tempore/vt pre
ſcriptam illam os profert/ſed cor cogitat aliud / qđ
ab oratione huiuſmodi multũ differt. ¶Domine de
us:via ⁊ indiciũ veritatis.quicũqꝫ vult vt te conuer=
tas ad exaudiendũ humiles ſuas preces: caueat ne
te ſuperbis ſermõibus adoret/aut de his que perpe=
trauit illicite ſe excuſet/imo ſe culpabilẽ totaliter red
dat tibi/ et ꝙ illud in memoria et mente habeat de
quo verbotenus te orat. ¶Superbi homĩes in ſuis
orationibus talia a te petunt/volẽtes ꝙ ea ducas ſe=
cundũ eorũ libitũ penitus ad effectum:que ipſi amo
re tuo(ſi poſſent ea facere)minime facerent. ſuperbi
etiam homines totum ſuũ tempus expendunt in ꝓ
ſequendo tranſitorias huius ſeculi voluptates: non
reſeruantes ſibi fere horam minimã/ qua valeant te
benedicere et laudare.quare pater clementie ſecũdũ
hoc ſi teipſum non velis inclinare ad exaudiendum
in hoc ſeculo ſuas preces:non eſt vllo pacto admirã
dum. ¶Deprecemur ergo ſemper deum verbis hu=
milibus/et corde ſimul humili et cõtrito: vt ipſe ſem
per exaudiat preces noſtras/nam nõ nouit exaudire
niſi preces iuſtas deus.

¶Incipit viceſima diſtinctio/in qua tractatur de
maxima miſericordia diuina.

¶Qualiter dominus deus eſt
miſericors ratione ſue maxi=
me bonitatis.

DEus qui expectas conuerſionẽ pec=
catorum/ vt miſericordiã conſequi a
te poſſint: tue incomprehenſibili mi=
ſericordie omne genus laudũ ab om
nibus tribuatur. quia ratione ſũme
bonitatis/que eſt ab eterno in te do=
mine deus noſter: ſequitur ꝙ in te ſit equeua perfe=
ctio miſericordie. ¶Cũ miſericordia ſit in ſe virtus
valde excellẽs/nobilis/atqꝫ bona/ ⁊ tu dñe deus ſis
ſũma bõitas/defectũ ĩ te nullũ patiẽs:oportet neceſ
ſario vt miſicordia tua ſit ĩeſtiabili bonitate.q̇a abſ=
qꝫ miſicordia nõ poſſet ꝑfecta eẽ tua maxĩa bonitas.
¶Dñe de⁹/tua ſit maxima miſericordia bñdicta.q̇a
rõne tue miſicordie:habet toti⁹ boni tua incõprehẽ
ſibilis bonitas ꝯplemẽtũ.⁊ rõne tue incõprehẽſibilis
bonitatis:ĩ te miſicordia eſt ꝑfecta. ¶Magnitudo
⁊ dñiũ tibi ſoli dño:q̇ es ĩfinite bonitatis cognoſcat.

quia(qđ abſit)niſi miſericordia in te eſſet:neceſſario
defectū tua bonitas pateretur:nam abeſſet ipſi miſe
ricordia. vnde cum tua bonitas ſit infinita: oportet
neceſſario ꝙ ipſa miſericordia non ſit priuata: ſed to
taliter ſit in ea. ¶ Dn̄e deꝰ virtutū.ſicut eſt tua glorio
ſiſſima bonitas infinita:ſic oportet eē tuā maximam
miſericordiā infinitā.vnde quia eſt tua miſericordia
infinita:ideo ꝓbat̄ infinitā eſſe beatoꝝ gloriā para=
dyſi.Unanimiter ⁊ ſimul deuotiōne cordis et libera
voluntate:debemus facere tue benedicte miſericor=
die qđuis genus reuerētie ⁊ honoris.nam quia ipſa
eſt cōprehēſiōīs infinite:eſt eterna ⁊ ineſtimabilis et
incōprehēſibilis gloria paradyſi. ¶ Rex regū deus
cūcta ꝓuidēs ab et̄no.quia meret̄ tua bonitas eē no=
ta:ideo tua maxima miſericordia humanū homibꝰ
dedit eē:vt cognoſcāt ac ex cōſequēti laudēt ⁊ glori=
ficēt tuā admirabilē bonitatē. ¶ Unde tua ſit ſūma
bonitas benedicta.q̇a digna eſt vt cognoſcat̄ ab om
nibus et laudet̄.nā ob iſtā dignitatē q̄ ipſi debet̄:eſt
beatitudo celeſtis patrie humano generi tributa/ in
hoc ꝙ fit ei gratia ⁊ miſericordia vt illam beatitudi=
nem poſſideat ſine fine:in qua cognoſcat tuā bonita
tem maximā ⁊ eam glorificet atqꝫ laudet. ¶ Domie
deus/ſicut exigit tua bonitas vt ſit in ea omnipoten
tia/ omnis iuſticia/omnis largitas/ ⁊ breuiter q̄uis
virtus:ſic ꝓpter ſui nobilitatē ⁊ excellentiā exigit vir
tus miſericordie/ꝙ(ſimiliter vt virtutes alie)ſit i tua
incōprehēſibili bonitate. ¶ Deus qui propter tuam
miſericordiā ſuccurris orphanis ⁊ pupillis:ſicut tua
diuina ſubſtantia/eſt tua potentia/tua preſciētia/tua
iuſticia/atqꝫ ita de alijs virtutibꝰ:ſic tua diuina ſub=
ſtantia ſimiliter eſt tua miſericordia. ¶ Si oēs virtu
tes id eſt attributa que nunc ſunt in te:non eſſent vt
nūc ſunt pater miſericordie in te omnes/ et ꝙ nō per
fecta quelibet in te eſſet:tua ſubſtantia perfecta non
eſſet.vnde ſicut ꝑfectionem tuā predicta oſtēdūt: ita
et miſericordia. ¶ Unde propter hoc oportet ꝙ tua
miſericordia eſſentialiter/et non accidētaliter inſit ti
bi.nam ſi tua miſericordia accidentaliter in te eſſet/
ſicut accidentaliter eſt in nobis:non eſſet virtutū cō=
ſūmatio ꝑfectiſſima i te deꝰ. ¶ Celeſtis dn̄e clemēs
humilis/et benigne.adeo eſt maxima tua miſericor
dia/nobilis et excellens:ꝙ ego non ſum dignus vt a
te eā petam.quia ſum vilis/fragilis/culpabilis/⁊ to
tus vndiqꝫ criminibus inuolutus:ſed te dn̄e/ tuāqꝫ
innumerabilem bonitatē ⁊ tuā virtutū ꝑfectionē de
cet:vt tua miſericordia erga me dilatet̄ miſerū huius
mūdi voluptatibus excecatū. ¶ Principalis cauſa
quare ego dn̄e te oro vt digneris mee miſerie miſere
ri/eſt iſta:vt ꝑpetuo glorificare valeam ⁊ benedicere
te dn̄m deū noſtrū. quia humana quelibet creatura
debet ad ſaluationē ideo ſpecialiter anhelare: vt poſ
ſit eſſe de illorum numero ſpecialiter qui non ceſſant
tuam benedicere bonitatem. ¶ Miſericors dn̄e ⁊ be
nigne.ego humiliter te orans/miſericordiā a te peto
vt te in eternū benedicere valeā ⁊ laudare/nec eā ob
meā neceſſitatē a te vllatenus audeo poſtulare. qua
re dn̄e non videt̄ vt michi intentione huiuſmodi pre
munito:illā ſic poſtulanti valeas denegare. ¶ Dn̄e
deus/cuius ꝑfectioni nullū penitus deficit virtutis
officiū.ego humilis ſeruus tuus/ ⁊ ſubditus ſeruis
tuis/tuam benigniſſimā miſericordiā ſuppliciter p̄=
cor:vt predictū munus gratie omniū precipuū mi=
chi concedas/donec plenarie in omnibꝰ bonis opi
bus/mea fuerit intentio ordinata. ¶ Cū tu dn̄e deꝰ
in tua eēntia et i omnibꝰ tuis opibꝰ ſis ꝑfectus/⁊ ſis
omnino tua bn̄dicta miſericordia plenus:et oīa tua
opera ſint ſimiliter illa plena:te miſericorditer precor
⁊ deuote/ꝙ gratia plena miſericordia/meā intentio
nē illumines tenebroſam:ſic vt non verſetur niſi cir=
ca meritoria in hoc mundo. ¶ Pater celeſtis deus
cū tu ſis miſericordia ita plenus:ꝙ plus de ipſa ho=
minibus potes dare ⁊ alijs creaturis/q̄ꝫ recipere ipe
poſſint:valde videtur eſſe ꝯgruū rationi:vt multam
miſericordiā facias plebi tue:poſtq̄ꝫ ipſius eſt copia
tanta. ¶ Deus qui es verus remunerator noſtrorū
opeꝝ ⁊ meritoꝝ.ſicut tu humano generi maximam
miſericordiā oſtendiſti/ꝓpter beneficia donoꝝ innu
merabiliū/que ei in hoc ſeculo contuliſti:ſic eidē oſtē
dis tuā miſericordiā maximā ꝓpter culparū multi=
tudinem:quas ei remittere tibi placet.Unde domi=
ne miſericorditer te oro: vt ſicut michi fuiſti miſeri=
cors ꝓpter dona inumerabilia michi data:ſic ſis mi
chi miſericors/remittendo michi multitudinē meoꝝ
facinorū ⁊ culparū. ¶ Pater celeſtis deus. ſicut ra=
dij ſolares non inquināt̄ur in locis ſordidis ſeu luto
ſis:ſic(licet ego ꝓpter peccata ſim fedus et ſordidus
coram te dn̄o deo meo)non ꝓpterea ſi tua ingēs mi
ſericordia veniā michi preſtiterit peccatori/erit i ali
quo inquinata.imo ab omnibus meis inquinamen
tis ⁊ ſordibus me mūdabit. ¶ Dn̄e deus:placeat ti=
bi ꝑ tuam piiſſimā miſericordiā ꝙ ſicut ſuper bonos
et malos ſolares radij oriunt̄:ſic ſuper me tua beni=
gna miſericordia oriatur.licet ſim vndiqꝫ crimioſus
et indignus vt tanta michi gratia fiat. ¶ Deus qui
humiles corde beas.ſicut maximus caminus nō po
teſt extingui cum aque modico /ſeu cōſumi: ſic meo
rū criminū multitudo/ꝓpter ſuam magnitudinē/de
leri nō poterit nec cōſumi:niſi velit vltra q̄ꝫ ꝓmerue
rim mei miſereri tua bonitas. ¶ Si quis oppreſſus
calore nimio/deſiderat ſuo calori ꝑ vmbram aliquod
remediū adhiberi.ſic ego in peccatorū operibus ni=
miū calefactus:affecto obūbrari q̄ꝫ plurimū ſub tue
ſtipite ſancte crucis/que eſt fructuoſa operibus miſe
ricordie et frondoſa:ſine qua morbo caloris meorū
grauiū peccatorū remediū minime poteſt dari. ¶ Pa
ter clemētie ſicut ceruus q̇ eſt brutū aīal qn̄ ſentit ſe
venenatū letalit̄ a ſerpēte qđ accidit frequēter/habet

tantam cautelam atq; aſtū ꝙ imediate currit ad fon
tes aquarū velociter ac ſi intellectu rationabili vtere
tur: vt potu aquarū poſſit ſue venenationi remediū
adhibere. quāto plus ego ꝗ ſum rationalis creatura
debeo currere ad tuā miſericordiā feſtinanter / ꝗ ſola
poteſt me facere mundum ⁊ imunem a criminibus.
¶ Deus ob cuius miſericordiā expectamus eternā
requiē paradyſi: ſi forte (qđ abſit) in libro damnatio=
nis eterne me fecerūt ſcelera mea ſcribi: tuā inume=
rabilē miſericordiā ſuppliciter ꝙ̄tū poſſum precor / ꝙ
miſericordi calamo ipa dignetur de libro ꝑdicto odi
bili me delere / ꝗ calamꝰ ſit tuo ꝑcioſo ſanguine quē
effudiſti ꝓ redēptiōe humani generis / madefactus.
¶ Dñe deus: ſicut nauis diuerſis ventoꝝ flatibꝰ agi
tata / expoſita magnis periculis maris: habet totam
ſpem ſuā in portus alicuius refugio ſalutari. ſic ego
qui in hoc ſeculo ꝑiclitor / ꝓpt̃ opa peccatoꝝ: ſolū cō
fido in tue miſericordie refugio ſingulari / que eſt mi
chi ⁊ oībus alijs portus / in ea cōfidētibus ſalutaris
¶ Pater piiſſime deꝰ. dignare michi (licet īdigno)
cōcedere ſeruo tuo / ꝙ ſicut piſcis natās in equore to
tus in ipſiꝰ ābitu ꝯtinet̃: ſic ego totꝰ inuoluar / ⁊ cōti
near in tua miſericordia benedicta vt nō metuā ī die
iudicij iudiciū terribile tui deus. ¶ Deus qui non de
relinquis poſitos in neceſſitatibꝰ tuos ſeruos. ſicut
nullū corpus ſine forma ⁊ ſine ſubiecto accidēs nul=
lū eē poteſt: ſic mea ſalus / ſine tua īeffabili miſericor
dia nequit eſſe. ¶ Omnipotens deus. tua ingēs mi=
ſericordia eſt ita pia / humilis / benigna / ⁊ neceſſeria
cuicūq;: vt in ea ſolū noſtra ſpes omnino tota pen=
deat. vnde pre omnibus debet quilibet nocte et die:
tue indeficientis eē memor miſericordie / ſperans de
illa. quia ipſa tandē erit que eū inducet ad bona opa
ꝑagenda / ⁊ ꝑ cōſequēs ad eternam beatitudinē pa=
radyſi. ¶ Omnis virtus / gloria / ⁊ benedictio tribua
tur dñe deus tue miſericordie laudabili nūc et ſemꝑ.
⁊ benedicti ſint oēs a te īmortali dño ⁊ eterno: ꝗ ſūt
de tua miſericordia confidētes. ⁊ oīa ea ſint ſimiliter
benedicta: que ſunt cauſa ⁊ occaſio tue miſericordie
cōſequēde. benedicti ſint etiā oēs: qui tue miſericor=
die impendunt reuerentiā et honorē / cauſa cuius be
nedictionē ſolūmodo conſequentur qui benedici me
ruerint a te deo.

¶ Qualiter dñs deus eſt miſericors propter
preces ſibi factas.

DEus qui eoꝝ misereris hominū / qui
preces humiliter tibi fundūt. omnes
debemus in magnitudine tue miſeri
cordie ꝙ̄plurimū exultare / que a tua
humanitate ſanctiſſima quotidie ora
tur / que ꝓ nobis peccatoribus humi=
liter ītercedit. vnde cum tua humanitas tuā diuinā
naturā ꝓ ſalute humani generis deꝑcet̃ / repreſentās
eidē oēs labores / ⁊ anguſtias ⁊ mortē amariſſimam
quā ꝓ ipo hūano genere in hoc ſeculo fuit paſſa: au=
dacter poſſumus in tua miſericordia cōfidere et ſpe
rare. ¶ Dñe ieſu chriſte cū tua glorioſiſſima genitrix
celoꝝ dña ⁊ regina / ꝓ ſalute humani generis te orat
humiliter et benigne: nōne maxīa miſericordia ad fa
uendū illi debet tua viſcera cōmouere? et nōne totū
humanū genus poteſt ſperare in ſuis precibus cōfi=
denter: cū cōtinue pro eo tanꝗ̄ ſua aduocata / te ſuū
filiū deꝑcamur? ¶ Dñe deus. omnes ordines ange=
lorum non ceſſant te pro humano genere orare: vt il
lius; digneris clemētiſſime miſereri. quare non videt̃
michi ꝙ vllatenus talibus ⁊ tot precibus / valeas ve
niam denegare. ¶ Deus qui creaſti humanā ſpeciē
vt tua eterna beatitudine frueretur: poſtꝗ̄ omnes ꝓ
phete / omnes apoſtoli / oēs martyres / oēs cōfeſſores
omnes virgines / ⁊ tui deniq; omnes ſancti te quoti=
die deꝑcantur: vt miſerearis populi tui quē tuo pre=
cioſo ſanguine redemiſti. qualit̃ apud te poſſent nō
exaudiri ſue ꝑces: cū ꝓ te tot labores / anguſtias / et
dolores paſſi fuerunt in hoc mūdo? ¶ Reddamus
noſipſos igit̃ dignos ſanctoꝝ precibus / tibi miſeri=
cordie pater fuſis: vt dignius ꝓ nobis omibus va=
leant a te deo orare: vt ſimꝰ ſimul cum eis participes
poſſidendo tuā gloriā ſine fine. ¶ Dñe deus: poſtꝗ̄
tu es ſūme miſericors et benignus: ⁊ creaſti nos vt
eſſemus tue celeſtis beatitudinis poſſeſſores: ⁊ vt ta
lem poſſeſſionē acquirere valeremus: vt digneris tri
buere illam nobis: tuus deuotus populus quotidie
te orat penitus credo: neq; vllo modo dubito ꝗn tu
motus miſericordia: ad indulgendū nobis eius pre
cibus inflecteris. ¶ Fortiſſime dñe mundi rector. ꝓ=
pter hoc finaliter ꝑces quas tibi fundimus in hoc ſe
culo / ab hominibus tibi fiunt: vt poſſimus glorifi=
care ⁊ laudare ī celeſti patria te dñm ſine fine. vnde
cū tales ꝑces ſint valde rōnabiles atq; iuſte: bene cō
gruit rōni vt eos exaudias qui tales erga te in tui re=
uerētiā ⁊ honorē ꝑces fundūt. ¶ Quādo deꝑcās de
precatū iuſtis ꝑcibꝰ deꝑcat̃: tūc ꝑces ſunt tales / ꝙ de
beāt ſuis meritis exaudiri. vnde poſtꝗ̄ te iuſtis ꝑci=
bus nos oramꝰ: ob id ſcilicet ꝗa te rogamꝰ vt digne
ris nos tue diuine eētie ſine fine facere laudatores:
merent̃ ꝑces nr̃e exauditionē apud te dñm obtinere.
¶ Dñe deꝰ. ſicut tu es ſolus creator noſter / redēptor
⁊ ſaluator: ſic tu ſolus potes nos ab oībus malis no
ſtris eripere: ⁊ ad laudē ⁊ gloriā tui noīs nos ſalua=
re. ¶ Tuā admirabilē bonitatē recognoſcat dñe de
us ꝗlibet creatura: vt ꝗlibet conet̃ totis ſuis viribus
tribuere tibi laudes. nā tu vis: ꝙ ꝑcipue humana ra
tionaliſq; creatura / ordiata ītētiōe ⁊ deuoto corde ⁊
oculis lachrimis manātibꝰ te oret. nā decēt tuā diuā
eētiā tales ꝑces: vt ꝗ valeāt fauorē ſuis meritis ob
tinere. ¶ Dñe ieſu chriſte: tu pendens in ſtipite ſan=
cte crucis; oraſti diuinam eſſentiam corde humili

et deuoto/ ꝛ riuo lachꝛimarū tuis oculis emanante/
et diuerſis generibus paſſionū. vnde tales ꝑces fue
rūt digne nō īmerito exaudiri. quare nos cōſimiles
facere deberemus/ ſi eas apud te dn̄m exaudiri poſ-
ſe cupiamꝰ. Quare te dn̄m ſuppliciter ꝓcamur vt in
fundas nobis taliter tue gratie largitatem: vt exem
plo (in nr̄is orationibus ꝛ ꝑcibus) a te ſumpto/ ꝑdi-
cta q̄ tuis ꝑcibꝰ affuerūt/ nr̄is petitiōibꝰ aſſint ſemꝑ
¶ Pie dn̄e/ miſericors/ ꝛ benigne. cū ſit ꝓpriū tue
miſericordie ꝙ de ſuis cōmiſſis/ peccatoribus veniā
largiat̄: ego ſupplex ſeruus tuus ſuppliciter tue mi-
ſericordie caput inclino/ vt facias me (licet indignꝰ
exiſtam) de illo beatorū numero feliciū/ q̄ a tua beni
gnitate ſūt miſericordiā cōſecuti. ¶ Dn̄e deꝰ. q̄a tu
vis et exigis/ a te peti miſericordiā a quocunq̄: ideo
animū ſumēs eam audeo ego petere a te. quia (niſi
michi cōſtaret ꝙ tibi placeret vt dare veniā peccato
ribus rogareris) nequaq̄ a te petere miſericordiam
eſſem auſus. nam nichil debet fieri qđ ſit tue ꝯtrariū
voluntati. Licet cōtinua importunitate mearū ꝑcū
te orem quotidie: nō tamē te tedeat deꝰ meꝰ. nā mi-
chi eſt valde neceſſariū/ ꝙ die ꝛ nocte cōtinuis preci
bus te orem: vt per veram remiſſionem michi pecca
ta mea deleas atq̄ tollas. ¶ Deus qui per tuam mi
ſericordiam crimina mundi tollis. excellentie tue in
finite bonitatis intereſt/ vt ab ea clementer miſeri-
cordiam petat quiſq̄/ et ſperet ab ea veniam conſe-
qui confidenter. ergo poſtq̄ ad tuam pertinet boni
tatem/ vt ab ea petat miſericordiā vnuſquiſq̄: oēs te
nemur neceſſario petere miſericordiā a tua bonita-
te et ex ipſa ſperare veniā ꝛ indulgentiā cōfidenter.
¶ Unde quia nos facimus qđ debemꝰ quādocunq̄
te dn̄m ſuppliciter rogamꝰ vt digneris nr̄i deditoꝝ
crimibꝰ miſereri. et q̄ncūq̄ cōfidimus in tue miſeri-
cordie bonitate: cōgruū eſt rōni ꝙ tu miſerearis nr̄i/
de oībus cōmiſſis nr̄is veniā ꝑbens nobis. nam tibi
ſoli peccatoꝝ ꝯgruit miſereri. ¶ Dn̄e deus cū ſit tua
volūtas beneplacita ꝙ quilibet miſericordiā a te pe
tat: idcirco poſtulo eā a te/ orās te ſpecialit̄ vt facias
miſericordiā ꝯtēplatōis in hoc ſeculo tuis ſeruis: vt
contemplantes in te/ ſic in tuo amore et ſeruitio ca-
leſiant: ꝙ fidem chriſtianam ꝑ vniuerſum orbem eāt
infidelibus predicare. ¶ Deus qui illuminas cecos
corde. ille feliciſſimus ꝛ beatiſſimus merito poteſt di
ci: cui gratiā fracere tantā tibi placet/ ꝙ ipſum facis
in tua bonitate incōprehenſibili cōtemplari. nam ſi
quis in tua bonitate contēplatus fuerit prout decet:
neceſſario eum oportet ſuam maliciā funditus extir
pare. ¶ Dn̄e miſericors et benigne: ꝑ tuā miſericor-
diam te humiliter oro/ vt digneris interponere tuam
inenarrabilem miſericordiā/ inter tuā iuſticiā ꝛ ſce-
lera plebis tue: vt tua iuſticia a bonitate tue miſeri-
cordie tāq̄ ꝑ quoddā mediū/ compeſcat̄. ¶ Dn̄e deꝰ
tu debes merito ꝛ ſecundū exigentiā rationis/ illoꝝ
omniū miſereri: qui viuentes in vera lege/ tanq̄ fide
liſſimi tue diuinitatis et humanitatis ſimul ſeruito
res in hoc ſeculo extiterunt. ¶ Dn̄e deus/ q̄ totū mū
dū diſpoſitione mirabili ordinaſti: flexis genibꝰ tuā
clementiā deuotiſſime imploro/ vt michi non impu
tes ſi tibi frequēter replicem preces meas/ nec me ꝓ
pter hoc habeas importunū. quia ad tuā maximam
ꝑtinet bonitatem: vt eedē a tuo populo orationes et
preces ſepiſſime effundant̄. et ipſi tuo populo/ ꝑces
frequētiſſime tibi fundere: eſt neceſſariū vehemēter.
¶ Intantū ſunt peccata noſtra grauia et pre multi-
tudine infinita: ꝙ nō debemus quaſi ceſſare die nec
nocte/ tuā miſericordiā cōtinue implorare vt nobis
faciat veniā de cōmiſſis. ¶ Pater omnipotēs ſicut
in menſe martij horarū diei et noctis fit equalitas/
et earū fit ſimiliter inequalitas in eodem: ſic niſi tue
benigniſſime miſericordie noſtra opa virtuti merito
rie placeat adequare/ in tantā inequalitatē peccatis
noſtris exigentibus dilabemur/ ꝙ ad acquirendum
tuam gloriā/ nunq̄ poterimus adequari. ¶ Eterne
deus/ noſcens omnia ab eterno: benedicta ſit tua in
effabilis miſericordia nūc ꝛ ſemꝑ. quia ſicut colūna
ſuſtinet totā domū: ſic tua miſericordia in eſſe huma
nū ſuſtinet totum genus. ꝛ ſicut tota domus corrue
ret/ ſi domui ſubtraheret quis colūnam: ſic (qđ abſit)
ſi tu miſericordiā tuam nobis ſubtraheres/ īmedia-
te ꝓpter exigentiā delictoꝝ noſtroꝝ/ tua iuſticia nos
deleret. ¶ Rex glorie ſancte deus. ſi homines diui-
tes miſerentur et cōpatiuntur penurie et inopie ege
noꝝ/ quando ipſi egeni petūt adiuuari humiliter ab
eiſdem: quanto plus tu qui es rerū omniū dn̄s ꝛ lar
gitor: debes nobis penitētibꝰ/ in noſtris neceſſitati-
bus ſubuenire/ prebens veniā et remiſſionē noſtroꝝ
omniū peccatorū. ¶ Dn̄e deus: licet pauperes ī ſuis
benedictionibus in me ſepe repulſam inuenerint/ ita
ꝙ eis petentibꝰ amore tui elemoſynas noluerim ero
gare: ꝓpter hoc noli tu miſericors deus/ michi auxi-
lium tue miſericordie denegare/ neq̄ ꝓpterea nō ex
audire ꝑces meas. nam poſtq̄ tua miſericordia defi-
cere petentibus eam neſcit: cōſonū eſt ratiōi/ vt quā
tū eſt ad dādū veniā/ michi nō debeas imputare: ꝙ
nō reddidi pauperibus id quod reddere debebā. nā
malū nūq̄ ꝓ malo reddere debes. ¶ Deus qui ſal-
uaſti mūdū ꝑditum/ ꝑ tuam potentiſſimā paſſionē:
tue īnumerabili miſericordie ſit omnis laus ꝛ bene-
dictio nūc et ſemꝑ. quia tota mea ſpes/ tota mea con
fidentia/ ꝛ totū meū refugiū ſingulariter eſt in ea. vn
de quia in ipſa ſolū pendet tota ſalus nr̄a: te patrem
omniū potentē miſericorditer oro/ vt ad talem viam
dirigas greſſus meos/ ꝛ recte per eam ad tuam mi-
ſericordiā valeā peruenire licet preces mee non ſint
ſufficiētes/ ad te dn̄m exorandū: neq̄ ego ſim dignꝰ
te tantū dn̄m deprecari/ nec vt tu exaudias ꝑces me
as: te miſericordem nichilominꝰ ſuppliciter rogito:

vt tua benigna miſericordia meos defect⁹ ſuppleat vt maior in te clemētia oſtēdat̄. ¶ Igit̄ te dn̄m deū corde cōtrito ⁊ humili oro: ꝙ preſtes michi gratiam / vt meis meritis / tua gratia mediāte dignus efficiar ne meis precib⁹ veniā valeas denegare: vt ſine fine nō ceſſem glorificare ⁊ benedicere nomen glorioſiſſimū tui deus.

¶ Qualiter deus eſt miſericors cauſa noſtrarum maximarum neceſſitatum

Deus qui humanis neceſſitatib⁹ / per verum adiutoriū ⁊ medelā ſubueniſ: tua ſit maxima miſericordia benedicta. quia ſicut noſtra fragilitas ⁊ miſeria naturā et ꝓprietatē in hoc ſeculo nobis cōferunt: vt nos per curſum ſecundi motus oīa noſtra opera faciam⁹: ſic nobis naturam ⁊ ꝓprietatem miſericordia tua cōfert qualiter in omnibus noſtris operibus per primū motū ꝑgere valeamus. ¶ Dn̄e deus niſi tua benigniſſima miſericordia cōpeſceret noſtrorū actuū voluntatē: nullus vnq̄ faceret q̄cq̄ niſi malum. quia homo per ſe adeo miſer / fragilis / ⁊ inanis eſt / vt nichil aliud faceret / q̄ deficere ⁊ errare. ſed tua benedicta miſericordia ſuccurrit noſtre miſerie: nō permittēs eā ſuo proprio motu duci / ⁊ cōfert nobis naturā et proprietatē per gratiā / ꝙ bona oꝑa meritorū acq̄ſitiua in hoc ſeculo faciam⁹. ¶ Pater oīpotēs ⁊ eterne. ſicut peccatores ꝑpetrāt malos actus / q̄a ſuā naturā fragilē ſequūtur: ſic iuſti hoīes bonorū ſunt actiui. q̄a per gratiam tāgit eorū tua ingens miſericordia voluntatē. ¶ De⁹ cuius ꝑfectio defectū cuiuſlibet rei cōplet. ſicut tu es omnipotēs ⁊ ꝑfectiſſimus in virtutib⁹ tuis vt cui additio nulla fieri poteſt: ſic humanū gen⁹ eſt plenū viciis / et q̄buſlibet fragilitatib⁹ ⁊ miſeriis ſubmiſſum ⁊ deditū. ¶ Quare cū tu ſis ipſa potēs ⁊ vera ꝑfectio: oportet te noſtre conditionis fragilis miſereri cui preeſt plenitudo fere oīm viciorum. ¶ Pater clemētiſſime de⁹: oībus modis oſtēdit̄ nobis maxima miſericordia in te eſſe. nā ꝓpter tuā infinitā bonitatē oſtendit̄ nobis quia oportet ingētē miſericordiam in te eē: ⁊ oportet ea vti erga nos q̄ ſum⁹ ſubditi īnumerabiliū lapſui viciorū. ¶ De⁹ cuius virt⁹ crimina cūcta delet. cauſa nr̄orū viciorū lapſuū cadunt in nobis accidētia varia ⁊ diuerſa / q̄ ī nobis exercēt ſub cōditione valde miſera ⁊ fragili ſuos act⁹. nā q̄a oībus nr̄a hūana natura eſt ſubdita nocumētis: ideo eſurimus / ſitim⁹ / ⁊ patimur calorē ⁊ frig⁹ atq̄ idē de aliis paſſionib⁹ in hoc mūdo. ¶ Unde cū ꝓpt̄ nr̄as fragilitates ꝓprias / inumerabilib⁹ ſim⁹ ſubditi nocumētis: valde cōſonū eſt rationi vt tua miſericordia benigniſſima cōditiones nr̄as miſeras iuuet. q̄a ſine ipſa ſuſtinere fragilitatū hūane carnis iugū nobis īpoſitū: nō poſſem⁹. ¶ Oportet neceſſario vt nos miſericordia tua iuuet. q̄a niſi tua nos miſericordia adiuuaret: nichil eſt qđ poſſet nos de noſtris fragilitatibus atq̄ miſeriis eripere. nam nos nobiſipſis aliquo modo ſuccurrere nō poſſem⁹: q̄a nos miſeria ꝓpria noſtra ſum⁹: vbiq̄ nos amplecteris ⁊ circuis / ⁊ nuſq̄ nos vllaten⁹ derelinq̄s. ¶ De⁹ ſolū noſtrū refugiū et ſpes noſtra. cū oēs ſim⁹ diuerſis viciis irretiti. ita ꝙ iā noſtrorū nō eſt numerus viciorꝫ / ⁊ ꝑſecutiones patiamur diabolicas in hoc ſclo īnumerabiles: oportet te ſolū tot ꝑiculis nobis eminētib⁹ remediū adhibere. ¶ Quare tuā piiſſimā miſericordiā ſupplicit̄ oramus / vt ipſa nō attenta trāſgreſſione a nobis facta tuorꝫ ſalubriū mādatorū: ſed nature nr̄e fragilitate ⁊ miſeria circūſpecta: dignet̄ noſtre inobedientie miſereri ¶ Dn̄e deus / niſi ꝓperes tuā ſalubrē miſericordiam nobis dare oēs perim⁹ ſine reſtauratione aliq̄ in noſtris fragilitatib⁹ in hoc mūdo. vnde poſtq̄ tu miſericors / nos de nichilo creaſti: nō placeat tibi ad īteritū ꝑpetuū nos creaſſe: ſed ad ꝑpetuā beatitudinē glorioſam. ¶ Singularis dn̄e: q̄ noſti abſcōdita cordis. Quicūq̄ ſuis peccatis exigētib⁹ te amittit: ſeipſum ⁊ q̄cq̄d habet amittit in ſuū ꝑpetuū detrimētū. vnde cū ego te ſepe amiſeri ꝓpt̄ huius ſeculi vanitates: nichil eſt qđ te amiſſum (quantū ad me) reddere michi poſſit: niſi tua indeficiēs miſericordia reddat michi. ¶ Igit̄ cū in tua ꝑditione nichil michi ꝑdēdū remāſerit (q̄a q̄ te ꝑdit / ꝑdit ꝑ cōſequēs q̄cq̄d habet) et mea innumerabilia ſint delicta: patet ꝙ abſq̄ tua miſericordia me iuuāte ad ſalutem aliquo modo nequeo releuari. ¶ Pie dn̄e: miſericors ⁊ benigne. cū tua miſericordia cūctis preſit: ⁊ cūcta intra tuā miſericordiā includant̄: qualiter poſſet eſſe / ꝙ tua miſericordia nos extra ſe eiiceret peccatores / quos tā charo precio redemit a dyaboli poteſtate. ¶ Pater īmēſe deus. oīs gratiarū actio / tue miſericordie ineffabili tribuat̄. q̄ tuā deitatē cū natura hūana voluit coniūgere ī vnitate ꝑſone: vt noſtris oppreſſionib⁹ ⁊ miſeriis ſubueīret. ¶ Dn̄e de⁹ ſicut tu de celis in terrā / ꝑ miſericordiā quā feciſti humano generi deſcēdiſti: ⁊ ſicut miſericordia fecit lat⁹ tuū lancea aperiri / ⁊ clauis manus tuas ſimiliter atq̄ pedes trāſfigi: te hūiliter precor: ꝙ ſic miſericordia faciat me aſcēdere ad celos: et ſic michi aperiat ianuā paradyſi. ¶ Patiēs dn̄e / humilis ⁊ ſuauis. nullo indigemus niſi tua benedicta miſericordia que ꝑparet nobis ſcalā ꝑ quā ad celos aſcendere valeamus: ⁊ ꝙ nobis aperiat eterne ianuā requiei / que eſt ꝓpter noſtra ſcelera nobis clauſa. placeat igit̄ tibi miſericordie pater: ꝙ poſtq̄ nichil aliud deeſt nobis niſi tua miſericordia q̄ deficere nūq̄ nouit: ne ſim⁹ ꝓpter ſui abſentiā īdigētes. ¶ De⁹ fons bonorū oīm ⁊ origo. ſicut tua recta iuſtitia diminuit totā hūanā naturā in tēpore diluuij ⁊ ceteras creaturas in hoc ꝙ tota hūana ſpecies periit preter octo ꝑſonas / q̄ fuerūt in archa noe ob tuā clemētiā conſeruate: ſic tua ineſtimabilis miſericordia exaltauit et

augmētauit hūanā ſpeciē in vtero tue beatiſſime genitricis ꝟginis glorioſe. ¶ Miſericors dñe ⁊ ſaluator. ſicut ꝓpter verā miſericordiā totū ſanguinē tui corporis effudiſti: ⁊ tuorum lachrymas oculoꝝ: ſic te ſupplicit̄ oro ꝙ tu miſericordia facta michi intātum me in tuo amore calefacias in hoc mūdo/ ꝙ effundā totū ſanguinē mei corporis ad exaltationē tui noīs glorioſiſſimi ⁊ ob cōtritionē meorū peccatorū effundam riuū maximū lachrymaꝝ ¶ Dñe deꝰ: ſicut mea crimina/ meū corpus ⁊ aīam polluerūt: ſic miſericordiā tuā hūiliter rogo vt ipſa mundificet meū corpus et aīam a vicijs ⁊ peccatis vt ſim mūdus ⁊ acceptabilis tibi deo ¶ Deꝰ q̄ de noſtris exceſſibus corrigis nos clemēter. ſicut nauis in mari periclitās/ ꝓpt̄ fluctuū maris ⁊ ventorū validā tēpeſtatē/ timet incurrere periculū ſubmergendi: ſic ego mee vite cōſciꝰ quotidie perire timeo in maxima fragilitate ⁊ miſeria/ ꝓpter innumerabilia crimina: q̄ ſunt in me īfeliciſſimo peccatore. vnde ſicut trāquillitas equoris ⁊ vētorū eſt naui neceſſaria: ſic imo magis eſt neceſſaria miſericordia tua michi vt nō pereā in meoꝝ multitudine peccatorū ¶ Saluator mūdi deus. oīa delicta mea ⁊ noxe nitunt̄ totis ſuis viribꝰ me interficere: ⁊ nō eſt q̄ ab iſto interitu (q̄ eſt ꝑpetuus) me valeat liberare: niſi tua miſericordia: que neſcit corda humiliū obliuiſci. ¶ Dñe deus poſtꝗ oīa mea crimina ſic michi cōtrariantur ⁊ īimicant̄ totis ſuis viribus: ⁊ poſtꝗ ita vincor ⁊ ſuperor ab eiſdē: ſolū oportet me habere recurſū ad tuā miſericordiā q̄ eſt peccatoribꝰ refugiū ſingulare. ⁊ noſtri debes equidē miſereri: q̄a nō peto vt ob cauſam aliā mei debeas miſereri: niſi vt ꝑpetuo tuā diuinā eſſentiā poſſim benedicere ⁊ laudare. ¶ Deꝰ qui venie ſalutifere es largitor: tua miſericordia fuit initiū mei eſſe. nā niſi ipſa michi eſſe in hoc ſeculo tribuiſſet: id ꝓculdubio nō haberē. ergo poſtꝗ eſſe/ tua miſericordia dedit michi: cōtrito corde ⁊ hūili te oro vt ipſa michi ad acq̄rendū celeſtis regni brauium ſit adiutrix. ¶ Miſericors dñe ⁊ ſaluator. poſtꝗ meum corpus ⁊ aīa vbiꝗ ⁊ ab oībus partibus a noxis ⁊ criminibus circūdant̄. vbiꝗ ⁊ ex omni ꝑte eſt michi neceſſaria tua miſericordia in hoc mūdo. q̄a niſi me totum cōpleuerit ⁊ cooperuerit miſericordia tui deus ego peribo in his ꝑtibus in q̄bus michi tua miſericordia erit abſens. ¶ Sicut ſunt ꝗplures infirmi/ q̄ niſi vno modo medicaminis nequeūt recipe ſanitatem: ſic ego īfirmitate grauiſſima ſum detētus/ et nequeo ſanari aliquo medicamine ſiue cura/ niſi ſanet me tua benigna miſericordia. q̄a ad ſanādū mea vulnera: oīa alia medicamina eēnt vana ¶ Deus q̄ nr̄e ſalutis immemor nō exiſtis. natura ⁊ ratio exigūt ꝙ res fragiles/ labiles/ ⁊ ianes: recurrāt ad cōſtantiā et perfectionē eoꝝ q̄ ꝑfecta ⁊ ſtabilia ꝑſeuerāt. vñ cum ego ſim fragilis ⁊ īſtabilis creatura: ſi recurrā ad conſtantiā ⁊ ſalutē tue miſericordie/ nō eſt in aliquo admirandū. ¶ Hoc qđ eſt magis in hoc ſeculo admirādum eſt ꝙ aliq̄s ī hac vita valeat reperiri q̄ ita cōfidēter ad tuā miſericordiam nō recurrat/ acſi ſtati crederet ab oībus ſuis neceſſitatibꝰ liberari. cū tua miſericordia in ea ſperanti defecerit nūꝗ alicui. ¶ Dñe deꝰ ſicut ſunt ꝗplures hoīes in hoc mūdo/ q̄ mouentur ad pietatē ⁊ miſericordiā erga pauperes et oppſſos: ſic te hūiliter precor ⁊ deuote/ vt (qm̄ me vides adeo inopē ꝟtutū/ ⁊ ita peccatis ⁊ vicijs oneratū) mea neceſſitas ad miſerēdū mei te moueat ⁊ īducat: vt vna cum ſanctorum turmis in regno celorum te glorificare ⁊ benedicere poſſim deum.

¶ Qualiter deus eſt miſericors oībus illis: qui confidunt in ſua miſericordia.

Deus q̄ facis gaudere eterna beatitudine/ in tua miſericordia cōfidētes. ſicut oīs laus ⁊ gl'ia attribui debet tibi ꝓpter tuā maximā bonitatē: ſic ſimiliter debet tibi attribui ex eo / quia tu miſereris oīm eorū q̄ ſunt in tua īdeficienti miſericordia cōfidentes ¶ Dñe deus ſicut tu appropriaſti ꝓprietates vt ſint modo hūano ratione quarū ſecūdū naturalem curſum (vt ī pluribus) me oporteat incedere: ſic appropriaſti michi ꝓprie vt cōfidam in tua miſericordia bñdicta/ deſperatiōe qualibet ꝓcul a me pulſa. ¶ Uera ſpes nr̄e confidentie ſancte deꝰ. ſicut tibi eſt ꝓpriū miſericordiā in te eſſe/ et hoc ꝓpter ꝑfectionē virtutū quā oportet neceſſario in te eſſe: ſic eſt nobis quodāmodo ꝓpriū in tua miſericordia cōfidere nūc ⁊ ſemꝑ. q̄a hoc de neceſſario nr̄e neceſſitates maxime exigūt ⁊ req̄rūt. ¶ Deꝰ qui oīa neceſſaria hūano generi īpartiris. nullo modo ad ꝑtē aliquā poſſum meū voluere cogitatum: ꝙ viam vel modū aliquē valeam īuenire vbi nō tua ineffabilis miſericordia extēdat̄ oībus illis q̄ ſunt ī ea ſperiſſima cōfidētes ¶ Creator mūdi deus nichil in toto ſeculo eſt creatū: in quo tua benigniſſima miſericordia nō cōſiſtat. nā niſi tua miſericordia oībus eſſet ꝑſens/ oīa abſꝗ dubio deperirēt. ſed q̄a tua īdeficiēs miſericordia eſt in oībꝰ ⁊ ꝑſiſtit/ in cūctis meis neceſſitatibꝰ miſericordiā ⁊ veniā a te peto. ¶ Cum igit̄ ego hūilis ſeruꝰ tuꝰ/ videā ⁊ agnoſcā ꝙ tua miſericordia ſit vbiꝗ: et ſciam ꝙ ipſa ſit neceſſaria michi: valde merito deberē redargui ⁊ puniri: niſi ī ipſa ponerē cōfidētiā totā meā: ⁊ tu manifeſte eſſes diſſonans rationi: ſi nō velles mei cōfidētis in tua miſericordia miſereri/ poſtꝗ ego ſpero in ipſiꝰ clemētia cōfidēter/ ⁊ adeo michi eſt neceſſaria. ¶ Deꝰ q̄ es ſumma bonitas/ ⁊ oīm ꝑfectio ſingularis vera intētione et ꝓpoſito cōmēdabili: ſpero ego ſupplex ſeruus tuꝰ in tua miſericordia cōfidēter. vnde cū mea ſit intētio et ꝓpoſitū ꝯſtās/ ī ipendēdo tibi gratiaꝝ actiōes in hoc ⁊ in alio ſeculo: ob hoc te mei miſereri in tua miſericordia cōfidētis/ eſt cōueniēs rationi. ¶ Deꝰ lar

gitorvenie ⁊ ſalutis.iſ q̄ te orant ꝙ digneris gratiam eis dare vt tibi imꝑpetuũ benedicere valeāt/⁊ ſeruire:poſſunt merito meliꝰ eſſe in tua miſericordia cõfidentes/ꝙ̄ illi q̄ honores ⁊ reuerētias fieri ipſis ab hominibꝰ petūt.nā illi q̄ affectāt plus tibi ꝙ̄ ipſis/honorē ⁊ ſeruitiū fieri ⁊ impēdi: vera intētione cõfidūt in tua miſericordia ⁊ ſpe vera.iſ vo q̄ magis ſibiipſis ꝙ̄ tibi affectāt fieri ſeruitiū ⁊ honorē:in ſua cõfidētia ſunt increpādi potius ꝙ̄ laudandi. ¶O beati ſunt oēs illi omp̄s ⁊ miſericors ieſu chriſte/q̄ vera intētione ſperāt in tua miſericordia cõfidenť.q̄a poſtꝙ̄ eoꝝ eſt intētio ordinata:oportet eos a te cõſequi veniā ⁊ miſericordiā ſecūdū exigētiā rationis.iſ vero q̄ falſa intentione cõfidūt a te miſericordiā īpetrare:talium erit cõfidētia valde vana/q̄a nūꝙ̄ ad actū poterit deuenire. ¶Glorioſiſſime rex eterne.cū tua miſericordia ſit īfinita/⁊ ego videā ꝙ ꝙ̄plurimū ſis miſericors ſi ego cõfidā in tua miſericordia nō eſt ab aliquo admirandū:imo poſito ꝙ ſcirē te nulliꝰ miſereri nōdū ego de tua miſericordia deſperarē.nā īpoſſibile eſt homini ꝙ ꝓpť deſperationē/bonū aliqđ valeat adipiſci:⁊ eſt poſſibile ꝙ ꝓpť verā cõfidētiā q̄ſꝙ̄ ꝑueniat ad eterne beatitudinē reqeī. ¶Stādo/ābulādo/ſedēdo/comedēdo/bibēdo/vigilando/⁊ dormiēdo:ī tua nō fallibili miſericordia cõfidere ſemꝑ volo:q̄a bene conſtat michi/ꝙ dū in ipa ſperauero cõfidēter:nichil mee ſaluti poterit eē contrariū ſeu nociuum. ¶Dñe deus / illi qui viuunt ſine ꝯfidentia tue miſericordie in hoc mūdo: nō eſt mirum ſi labores/tribulatiões/ſcandala/et anguſtias patiātur.quia nichil ē qđ eos adiuuet vel defendat poſtꝙ̄ eos tua miſericordia dereliquit. ¶Deus ī cuiꝰ ꝯfidentia nemo perit.ſpeciales gratie quas michi oli feciſti/ non ob mea merita ſed ob tuā mirabilē bonitatē:ſunt michi vĩa demōſtratio atꝙ̄ ſignū/ꝙ ego de futuris bonis ī te ſperare debeā cõfidēter.q̄a ſicut tu fuiſti michi miſericors de trāſactis:ſic cõfido vera intētione ꝙ eris michi miſericors de futuris. ¶Dñe ieſu chriſte:ſicut tu ꝓ ſalute hūani generis/ſanguinē a tuo corpore effundere voluiſti/⁊ mori in patibulo ſancte crucis:ſic debemus ſine heſitatione aliqua eē in tua miſericordia ꝯfidentes ꝙ nobis tribuat gloriā ſine fine. q̄a miſericordia q̄ nobis preſtitit tuū corpus/vt ꝑ ſuā paſſionē amariſſimā ſaluaremur:ꝑſtabit eternā gl'iam paradyſi/⁊ a penis eripiet nos inferni. ¶Unde bñdictꝰ ſis dñe deꝰ noſter: nā nichil meliꝰ cõuenit cū alio in natura : ꝙ̄ tibi nr̄i cõuenit miſereri/ ⁊ ꝙ nos vera intētione ī tua miſericordia cõfidamꝰ.nā conueniēs eſt tibi pater miſericors miſereri:⁊ nobis ſperare in tua clemētia cõfidēter. ¶Reſtauratio ⁊ adiutoriū nr̄m deꝰ.ſicut famulus dat vehemētē cauſam ſuo dño ſe ꝙ̄plurimū diligendi/q̄n ꝓpť ſua bñficia cõfidit ī ipſiꝰ auxilio ⁊ ſuccurſu:ſic ego vera intētione in tua miſericordia confidere volo ſemꝑ/vt tu cauſam habeas violētā/mei ī te cõfidētis ſpeveriſſima miſereri. ¶Nullatenꝰ ergo dubito:ſed ſpero totaliter ⁊ cõfido/a te remiſſionē delictoꝝ meoꝝ oīm īpetrare/⁊ ꝑ cõſequēs cõfido te facere me ꝑticipē eterne beatitudinis tui regni.q̄a non ſufficit te michi facere veniā de cõmiſſis: niſi poſtea celeſtis glorie me facias poſſeſſorē. ¶Dñe deꝰ ī tua inenarrabili miſericordia cõfidētiā tātā gero ꝙ ego cõfido penitꝰ in eadē vt ab oībus malis ⁊ ꝑiculis michi eminētibꝰ ꝓtegat ⁊ defendat:benedictione ⁊ gratia/iteriꝰ ⁊ exterius me adimplēs.quare deinceps fac de me tuā dñe volūtatē:q̄a ſemꝑ vera intētione ī tua miſericordia me inuenies cõfidētē. ¶Omp̄s ſancte deus.oīs laus et benedictio tue miſericordie agnoſcatur/quā nullus poteſt ꝓpter ſui infinitatē cõꝑhēdere intellectꝰ.vñ ſicut ꝑcipere tuā infinitā miſericordiam nemo poteſt:ſic ego ſupplex ſeruus tuꝰ in tua miſericordia habere confidētiā tantā volo/ quouſꝙ̄ magnitudo mee cõfidētie a meo ītellectu atꝙ̄ perceptione neq̄at cõprehēdi. ¶Clemētiſſime dñe ⁊ benigne.ſepe ⁊ ſepiꝰ cogitaui vtrū ſit miſericordia tua maior/an mea crimina atꝙ̄ noxe: ⁊ inueni ꝓ cõſtanti ꝙ ſic eſt oī dubio ꝓcul pulſo:q̄a tua miſericordia ſine cõparatione aliqua eſt potior atꝙ̄ maior.licet mea crimina atꝙ̄ culpe nō poſſint pre ſua multitudine ab intellectu hūano aliquo cõprehēdi. ¶Dñe deꝰ cū ſit facinoroſo ꝓpriū peccatori/ꝙ pre multitudine ſuorum peccatorū ſit crudeliſſimꝰ ⁊ auſterꝰ/⁊ ſit ꝓpriū iuſto homini pre multitudine ſuoꝝ bonoꝝ operū ad pietatem ⁊ cõpaſſionē de facili cõmoueri/tu autē ſis pater miſericordie ſumme iuſtꝰ:oportet te eſſe miſericordē neceſſario atꝙ̄ piū. ¶Potētiſſime dñe:q̄ nullū in te defectū in aliquo noſti.cū tua miſericordia ꝓpter ſue infinitatis excellētiā/nullū defectū in aliquo patiať: imo quouis cõplemēto ⁊ ꝑfectione ſit totaliť ꝑmunita:cuicūꝙ̄ ſufficit ꝙ cõfidat vera intētione in ſola miſericordia tua/⁊ cõfidere in aliquo alio nō oportet: vt in aliqua vĩtute ſui corporis eminēte/aut in honore/aut diuitiis huiꝰ mūdi. ¶Quicūꝙ̄ in aliquo alio confidit preterꝙ̄ in tua miſericordia ieſu chriſte:valde in ſua cõfidētia eſt deceptꝰ.q̄a oīa alia preter te deficiunt tanꝙ̄ vana.vnde quicunꝙ̄ in vanis ⁊ fragilibus confidētiā ſuā ponūt:erubeſcant aīo vt decepti: quia hucuſꝙ̄ in ſua cõfidētia perierūt. ¶Igiť cauete vobis āmodo oēs ne ponatis vr̄am cõfidētiā in vllo alio niſi in miſericordia dei nr̄i/cū omnes ſint defectiue alie atꝙ̄ vane: ⁊ ſolum cõfidētia miſericordie ieſu chriſti:eſt illa q̄ ſperātibꝰ in ea vera intētione deficere nūꝙ̄ nouit. ¶Deꝰ q̄ cõfidētes in tua miſericordia non cõfundis.ſicut pullus pre timore maximo miluī ſup eū volitātis ſubtus alas galline naturaliť ſe abſcondit:⁊ ad ipam ſolā habet refugiū ſingulare:ſic ſꝑ quādocūꝙ̄ ego ꝑmeditor rectū iudicium tui deꝰ / et meoꝝ multitudinē peccatorū:intātū timeo iuſtitiam tuā rectā/ꝙ videť michi vt ipa me īmediate cõfunde

ret ⁊ deleret/niſi recurrerē ad cōfidētiā tue miſericor
die/peccatores ad cōuerſionē ⁊ penitētiā expectātis
¶ Cauſa quare q̇s ꝑpetuas penas ſubit: eſt q̇a exer=
cet opa peccatorū. ⁊ cauſa cur aliq̇s acq̇rit ſibi eternā
gloriā paradyſi: eſt q̇a inter cetera ſancta opa miſeri=
cordie cōplet. vn̄ cū maius peccatū q̄d ferme valeat
inueniri/ſit hoīem deſperaſſe de tua miſericordia be
nedicta: vt illud peccatū nullaten⁹ valeat in me eſſe/
et vt oīa mea opa v̄tute cōfidētie tue glīoſiſſime mu=
niātur/ hūilit̄ te oro: vtq̄ꝫ nichil amodo me a cōfidē=
tia tue miſericordie vllo modo queat ſeparare. ¶ Si
quis forte palā ⁊ fide oculata maximā ptē tue miſeri
cordie (q̄ eſt icōprehēſibilis) apud quēuis cupiat ītue
ri: reſpiciat oculis corporalib⁹ ⁊ mētalib⁹ tuā imagi=
nem pendētē in ſtipite ſancte crucis. q̇a in ipſa vide=
re manifeſte poterit diuerſa genera paſſionum: quas
tuū corpus precioſiſſimū (ob miſericordiā īenarrabi
lem quā hūano generi habuit) voluit ſuſtinere. vnde
cū tantā miſericordiā tua crux ſalutifera repreſentet:
q̄ꝫ infelix eſt ille q̄ in ea cōſtanti aīo nō ꝯfidit? ¶ De⁹
qui vides intētionē cuiuſlibet/ ⁊ ītima ſui cordis. cū
tua ingēs miſericordia michi tot bona contulerit in
hoc mūdo: quāto plura ⁊ meliora ꝯfido ⁊ ſpero ipam
michi collaturā ī futuro. nā ſi tu es dn̄e de⁹ valde mi
ſericors in cōferēdo bona tēporalia hui⁹ vite/ q̄ nul=
lius bonorū alteri⁹ ſeculi reſpectu ſunt momēti: quā
to plus eris miſericors in cōferendo bona alteri⁹ ſe=
culi/ ꝓpter quoꝝ poſſeſſionē dediſti pater miſericor
die nobis eſſe. ¶ Pie dn̄e ⁊ benigne tuā auxiliatri=
cem miſericordiā laudo/ bn̄dico/ ⁊ glorifico nūc ⁊ ſp̄:
ob innumerabilia beneficia q̄ recepi ī hoc ſeculo ab
eadē. nā ipſa primit⁹ hūanū michi contulit eſſe/ ⁊ ex
cōſequēti me de parētib⁹ catholicis fecit naſci: q̄ me
fecerūt fonte ſacri baptiſmatis regenerari. ⁊ fecit me
eſſe ſeruū tuū: ⁊ tuā diuinā eſſentiam bn̄dicere/ ⁊ lau
dare/ ⁊ facit bonis tēporalib⁹ me cōtētū: ⁊ ſic de aliis
diuerſis beneficiis michi datis. vn̄ cū tua benigniſ=
ſima miſericordia tot cōtulerit michi bona: nonne eſ
ſem valde temerarius ⁊ abutēs penitus ratione: ſi de
benignitate tue maxime miſ̄icordie deſperarē? ¶ In
omnib⁹ neceſſitatib⁹ meis (pater clemētie) tā huius
ſeculi q̄ꝫ futuri/ ſemꝑ cōfido in tua miſericordia atq̄ꝫ
ſpero. q̇a ipſa ſola ſine cōparatione aliqua me meli⁹
multo nouit q̄ ſunt michi neceſſaria vtrobiq̄ꝫ: ſcilicet
qualiter debeam in hoc ſeculo cōuerſari. et in alio te
per intuitum frui deo.

¶ Incipit viceſimaprima diſtinctio ī qua tractat̄
de eterna glīa paradyſi.

¶ Qualiter iuſti in diuina eſſentia gloriantur.

Deus ꝑ cui⁹ intellectualē intuitū/ iu=
ſti eterna beatitudine ꝑfruunt̄. omnis
gratiarū actio tue ſit glorie ineffabili
nūc ⁊ ſemꝑ: qua ꝑfruunt̄ q̄nq̄ꝫ ſenſib⁹
ſpiritualibus/ celeſtis patrie poſſeſſo=
res. ¶ Quia in hoc ꝙ iuſti ꝑticipes eterne glorie tue
beatitudinis magnitudinē meditant̄/ ⁊ q̇cq̇d medi=
tantur intelligūt ⁊ ꝑcipiūt diuinit⁹ vt beati: ꝓpt̄ hoc
ſentiūt in celeſti patria in ſuis tātam gloriā aīab⁹/ ꝙ
nulla ora eā ſcirēt vel poſſent v̄botenus reſerare nec
corda aliqua cogitare ¶ Dū in tua diuinitate iuſtoꝝ
aīe gloriant̄: tota eorū gloria et tota eorū beatitudo
eſt tuā diuinitatē bn̄dicere ⁊ laudare/ ⁊ tibi cōtinue
ſine fine gratiarū agere actionē. ¶ Deus q̄ vltra q̄ꝫ
promereant̄ beatificas ſanctos tuos. beati qui in te
propt̄ ꝑticipationē celeſtis beatitudinis gloriant̄/ ob
hoc ſunt ſemꝑ in actu cōtinuo gloriādi: ⁊ ſe ſentiunt
glorioſos. q̇a tuā deitatē ꝑcipiūt ⁊ cognoſcūt. nā per
cognitionē tue diuine eſſentie tātā habēt beatitudi=
nem a ſeipſis: ꝙ nullatenus a ꝑceptione hūani intel
lectus poteſt cadere. ¶ Pater imēnſe de⁹. ſicut quā
do aliq̇s ad caminū maximū plus accedit: maiorem
calorē igneū in ſe ſentit: ſic eſt de illis q̄ ſunt tue cele=
ſtis glorie poſſeſſores. quāto eni plus aīe eoꝝ cogno
ſcūt ⁊ ꝑcipiūt tuā glorioſiſſimā deitatē: tāto magis ī
te fonte luminū gloriant̄: ⁊ ſe ſentiūt glīoſos. ¶ Do
mine de⁹ ſicut ignis maxim⁹ cauſa eſt maximi calo=
ris: ſic magna tue noticia diuinitatis/ quā ſancti hn̄t
de te: eſt magna cauſa ſanctis tuis / vt ſint maxime
beatitudinis tue eterne glorie poſſeſſores. ¶ De⁹ q̄
propter ſalutē noſtrā/ in te nō recipis plus vel min⁹.
beati quoꝝ cōſciētia eſt in gloria tua/ talis ꝙ tua ma
xima miſericordia deleuit crimina cūcta ſua: illi vſq̄ꝫ
adeo in tua diuina eſſentia gloriant̄ (eo ꝙ nullū con
ſcientie morſum habēt) ꝙ nullus hūan⁹ poſſet acci=
pere intellectus. ¶ Et illorū eſt tota cōſciētia talis/
ꝙ te benedicere ⁊ laudare/ ⁊ tibi ꝑpetuo actionē red=
dere gratiarū ſe ſentiūt obligatos: ꝓpter tantā gra=
tiam a te eis factā. vnde iſta intētio quā habēt ex ꝓ=
priis cōſciētiis/ eſt eis cauſa ⁊ occaſio beatitudinem
eterne glorie/ a tua diuina eſſentia admittēdi. ¶ Sal
uator mūdi de⁹: ſicut iuſti hoīes affligūt ⁊ reſtringūt
ſua corpora ꝓpter verā cōſciētiā in hoc mūdo quam
habent de noxis ⁊ criminib⁹ quas hic temerarie per
petrarunt: ſic gloriabuntur in celeſti patria paradyſi.
quia eoꝝ cōſcientia ſolū verſabit̄ in impēdēdo tibi be
nedictionū oīa genera atq̄ꝫ laudū. ¶ De⁹ vera cōſo
latio miſerorū. tanta erit ſubtilitas quā habebūt iu=
ſti in gloria ꝓpter ꝑceptionē ⁊ noticiā tue glorioſiſſi
me trinitatis ⁊ tue indiuidue vnitatis: ⁊ ob hoc ade
rit gloria tanta eis vt nec ſubtilitatē eoꝝ neq̄ꝫ gloriā
poſſet homo aliquaten⁹ cogitare. ¶ Subtilitas que
ſanctis aderit in gloria paradyſi: ⁊ notitia tue trini=
tatis ⁊ tue indiuidue vnitatis ac oīm tuaꝝ v̄tutū in
inenarrabilē beatitudinē cedēt eis. ¶ Oīa iſta predi
cta bona intuit⁹ ⁊ p̄ſentia tue diuine eſſentie operan
tur. q̇a frui ītellectualiter te potēti vnicuiq̄ꝫ ꝑ aſpectū
omne aderit bonū. ⁊ nullius erit alicui⁹ boni gratie
defectiuus. ¶ Deus q̄ eterne beatitudinis poſſeſſo=

res facis in tua diuina eſſentia gloriari.tu beatificas
iuſtos in gloria/ratione aīoſitatis ineſtimabilis eo=
rundē.qa in hoc ꝙ ipſi ꝑcipiūt ꝑfectiſſimas excellen
tias tue glorioſiſſime deitatis: ob id adeſt eis tanta
aīoſitas te glorificādi ꝑpetuo ꝛ laudandi/ꝛ tantꝰ eſt
feruor dilectionis ꝛ amoris quē tibi deferūt creatori
ꝙ nulla gloria cōparabilis poteſt eſſe illi quā ipſi ꝓ=
pter dilectionē ꝛ amorē quē ad te hñt ſentiūt in ſeip=
ſis. ¶ Jntantū videt̃ eſſe ſanctis in gloria te glorifi=
care/laudare/ꝛ bñdicere ſummū bonū: ꝙ eſt ꝛ ꝓcul
dubio.ꝙ nichil aliud eſt in quo ipi parū aut multum
velint ſeu cupiāt meditari. ¶ Qñ beati ī gloria ante
tuam preſentiā ſe videbūt/ꝛ ꝑcipiēt ꝙ a te ꝑpetuo di
liguntur/ꝛ ſeipſos in amore tuo pluſqȝ nūc valeant
cogitari/ſentiēt calefactos: tūc erit ī eis tantꝰ feruor
et aīoſitas te amandi: ratione quorū duorū in eis tā
ta gloria orit̃/vt nec amorē eoꝝ neqȝ gloriā poſſent
exprimere vlla verba. ¶ Deus q̄ es deſideriorum no
ſtrorū omniū cōplemētū.modi quibꝰ in te ſancti exi
ſtentes in celeſti patria gloriant̃: ſunt ineſtimabiles ꝛ
incōprehenſibiles apud quēqȝ ꝓpter eoꝝ innumera
bilem quātitatē. ¶ Tante perfectionis erit gloria/
qua gloriabunt̃ ſancti ī celeſti patria paradyſi: ꝙ nul
li eorū erit neceſſariū in aliquo alio gloriari/ſicut in
eſca vel potu vel in cōcubitu mulierū.imo ſi forte eēt
verū (qđ nullatenꝰ eſſe poteſt) vt predictis tribus ſan
cti in ſempiterna requie vterētur: nō poſſent eſſe tan
te beatitudinis glorie poſſeſſores ſicut nunc quādo
predictis tribꝰ minime ꝑfruuntur. ¶ Dñe deꝰ: ſicut
ſenſus ſpirituales ꝓpter turbationē ſenſus corpora
lis in hoc ſeculo ꝑturbant̃: ſic ſi iuſti in paradyſo co=
mederēt/biberēt/ꝛ mulierū cōgreſſu vterent̃: ꝛ ſic de
aliis / tanta eſſet in exercendo huiuſmodi diuerſos
actus ꝑturbatio eorūdē ꝙ nō poſſent ita ꝑfecte reci
pere gloriā a tua diuina eſſentia benedicta ¶ Deus
cuius lux in tenebris lucet.cū celeſtē gloriā īfinitam
eſſe oporteat ꝛ eternam/poſito ꝙ ſancti in paradyſo
comederent/biberēt/ꝛ venereis intēderēt: oporteret
de neceſſitate ꝙ finiret̃ gloria eorūdem. qa vna volu
ptas finit ꝛ terminat aliam voluptatē. ¶ Jtē poſito
ꝙ ſic eſſet vt ſuperius iam dictū eſt: oporteret de ne=
ceſſitate ꝙ predicta tria eſſent finita: ꝛ vt principium
eſſet eis.ꝛ ſi ſic eſſet: oporteret ꝙ gloria haberet finē/
quā ſancti haberēt a tribus ſepius antedictis.nā res
finita non poteſt eſſe gloria infinita quā ſancti habe
bunt. ¶ Glorioſiſſime ſancte deꝰ: oīs laus ꝛ benedi=
ctio ſit tue diuine eſſentie nūc ꝛ ſemꝑ/q̄ ꝓpter ſue ex
cellentiā dignitatis: ſufficit angelorū glorie ꝛ alioꝝ
omniū celeſtis patrie poſſeſſorū/ita vt nulla alia bea
titudo predictorum triū vel aliorū eis ſit neceſſaria.
¶ Potentiſſime rex eterne.ſi voluptates carnales
que ſunt in eſca/potu/ꝛ venereis: ꝛ ceteris delitiis ī=
pediunt in hoc ſeculo vnūquēqȝ ad preſtandum lau
des ꝛ benedictiōes tuo nomini glorioſo: quāto plus
eſſent ſancti tui ad laudandū te ꝛ glorificandū in ce=
leſti patria impediti ſi predictiꝫ voluptatibꝰ carnali
bus vterent̃. ¶ Dñe deus.maiorē beatitudinē habe=
bunt ſancti de gloria quā videbunt ꝛ percipiēt in te
eſſe: ꝙ̄ de illa quā ſentient in ſeipſis.propter hoc qa
plus te ꝛ feruentius diligent ꝙ̄ ſeipſos.vnde poſito
ꝙ carnales voluptates eſſent in celeſti patria para=
dyſi: oporteret ꝙ quiſqȝ plus ſeipſum diligeret ꝙ̄ te
deum.ob hoc quia de alio qđ tu deꝰ non eſſes recipe
re gloriam affectaret. ¶ Sicut aliquis nō poteſt ha=
bere voluptatem ſeu delectationē de diuerſis ſimul ī
eodem tempore in hoc mūdo: ſic in paradyſo nō po
terunt ſancti habere gloriam ſeu beatitudinē niſi de
tua eſſentia benedicta.quia ſicut aliq̄s diuerſa neq̄t
in eodem tēpore cogitare: ſic poſito ꝙ carnales volu
ptates eſſent in celeſti patria paradyſi: nō poſſent ha
bitatores ipſius ſimul ī eodem tēpore ſentire gloriā
a te deo ꝛ gloriā ab eſca potu/ꝛ cōcubitu mulierum.
¶ Deus qui nos ꝑ verū lauacrū baptiſmatis recrea
ſti: in hoc ꝙ tu es ſufficiēs ad dandum cōplementū
et perfectionē in omnibꝰ huic mundo: bene videtur
veriſimile ꝙ tu ſis ſufficiēs ad dandū gloriam ꝛ eter
nam beatitudinē de teipſo poſſeſſoribꝰ paradyſi.ſed
ſi ſancti in paradyſo comederent/biberent/ꝛ ceteras
voluptates corporales exercerent: vt haberent glorie
complementum: videretur ꝙ tu non eſſes ſufficiens
per te ſolū ad dandū eis ꝑfectam gloriā de teipſo.
¶ Si nobis per aliud non patefieret ꝙ ſancti in ce=
leſti patria nō exercent carnalis concupiſcentie vllū
actum/niſi ſolum ꝓpter intentionē qua tu creare ho
minem voluiſti: ipſa intentio eſſet ſufficiens ad affir
mandū ꝙ nulla carnalis concupiſcentia erit ſanctis
in gloria paradyſi.nā intētio quare tu hoīem creaſti
non fuit vt comederet/biberet/vel dormiret: verum
vt in celeſti patria eſſet cognitor tue maxime bonita
tis: ꝛ gloriaretur ꝑpetuo in eadem. ¶ Dñe deus vni
cuiqȝ patet/ꝙ quādo pauperes ꝛ inopes huꝰ mūdi
cum regibꝰ terrenis ꝛ aliis magnatibꝰ poſſunt loqui
et acq̄rere familiaritatē ꝛ noticiā eorūdem: maiorem
delectationē ſeu maius gaudiū vix poſſent in hoc ſe
culo inuenire.qualiter ergo poſſet eſſe ꝙ qñ ſcti erūt
in celeſti patria ante tue glorioſiſſime preſentiā diui
nitatis: indigeant gloria vini/lactis / mellis/butyri/
olei/atqȝ cōcubitus mulierū: vere iſte talis videt̃ om
nino eſſe impoſſibilis appetitus. ¶ Deus in quo cō
ſiſtit gloria tota noſtra.cauſa qua q̄s inuenit maiorē
delectationem in cibariis ꝛ potibus huꝰ mundi: eſt
propter inordinationē quattuor qualitatum ꝛ q̄nqȝ
ſimiliter potentiarum aīe q̄ ſunt ī anima cuiuſcunqȝ
vnde cum in paradyſo ſint quatuor qualitates ho=
minis temperate: ꝛ quinqȝ potentie anime ordinate:
propter hoc poteſt quiſqȝ intelligere et probare / ꝙ
nemo delectabitur in eſca/in potu/ vel aliis in eter=
na gloria paradyſi. ¶ Poſſet ne eſſe maior temeri=

tas ſeu dementia in hoc mundo/q̃ credere ꝙ nõ poſ ſit haberi perfecta gloria in celeſti patria paradiſi: ni ſi ibi exercerentur carnales a ſanctis voluptates: vt eſt comedere/bibere/ꝛ venerem:ꝛ ſic de aliis: cur er= go illi qui hanc erroneam habẽt fidem: non cogitãt ꝙ habeas maiorem poteſtatem conferẽdi iuſtis glo riã a teipſo ſolũ:q̃ iuſti habeãt potẽtiã recipiẽdi glo= riã i ſeipſis ¶ Pater celeſtis deꝰ. Cũ gloria quã ſan cti recipiunt de tua benedicta eſſentia ſit eterna/ꝛ vo luptates ꝛ delectationes carnales (quibus homines fruuntur i hoc ſeculo) ſint trãſitorie de facili/ꝛ finite: que temeritas auocat ꝛ remouet nos a recto tramite veritatis:ꝛ facit nos propter mundanas delectatio= nes/tranſitorias/et inanes / obliuiſci infinite glorie procedentis ab eterna eſſentia tui deus.

¶ Qualiter iuſti gloriantur in para dyſo in humanitate ieſu chriſti.

DEus qui per trãſmiſſionem verbi tui mundum perditum per peccatum re paraſti:omnis laus/benedictio/ꝛ glo ria tue humanitati glorioſiſſime ab omnibꝰ prebeatur/que glorificat ſan ctos in ſuis ſenſibus corporalibus in gloria paradyſi/pro quibus ſenſus ſpirituales forti ficantur gloriando in tua potẽtiſſima deitate. ¶ Tã ta eſt proportio ſenſuum coporalium cum ſenſibus ſpiritualibus:ꝙ ſenſus corporales ſpiritualibꝰ ſunt illic occaſio atq̃ cauſa multiplicatiõis glorie et aug= menti:ꝛ econuerſo ſpirituales corporalibus. ¶ Do= mine deꝰ. ſicut tua diuina eſſentia glorioſa / eſt illud in quo gloriantur noſtri ſenſus ſpirituales in celeſti patria paradyſi:ſic tua beatiſſima humanitas eſt ſub iectum in quo gloriantur ſenſus corporales ſancto= rum in gloria ſimiliter paradyſi. vnde vt ſenſus ſpiri tuales ꝛ corporales haberent in celeſti patria a quo. perfectam gloriam reciperent in ſeipſis : oportuit te. deum ꝛ hominem ſimul eſſe. ¶ Deus a cuius viuifi= catione omnia ſumunt vitam . cauſa cur ſancti glo= riabuntur de tua humanitate in gloria paradyſi erit: quia videbunt tuam benedictam humanitatem eſſe cum tua diuina eſſentia counitam in vnitate ꝑſone. et eam laudari/glorificari/ꝛ benedici:ab angelis/ar changelis:patriarchis/prophetis/apoſtolis/marty= ribus/virginibus/confeſſoribus/ꝛ a tota curia cele= ſti beatorum. ¶ Igitur quando ſancti videbunt i ce leſti patria ꝙ natura humana erit adeo honorata: vt cum diuina natura erit counita in vnitate perſone ꝛ ꝙ decore mirabili reſplendebit:ex tali intuitu/habe= bunt ſancti tãtam gloriam in ſeipſis/ ꝙ eam nullus humanus poſſet percipere intellectus. ¶ Unde be= nedicta ſit tua glorioſiſſima humanitas ieſu chriſte. quia magis videtur eſſe rationabile ꝛ conſonum ve ritati/ꝙ longe/imo verius infinite maiorem gloriã ſancti habeant in paradyſo intuendo tuã humani=

tatem/in tanta honoris ꝛ reuerentie dignitate : q̃ ſi in paradyſo carnalibus concupiſcentiis fruerentur: nec viderent/ꝙ tua humana natura cum tua diuina eſſentia vniretur. videtur enim ꝙ maiorem gloriam dare debeat illud qꝺ ſcilicet cum tua diuina eſſentia vnitum eſt:q̃ ea que cum ea minime vniuntur. ꝛ ma xime quando ſancti videbunt ſeipſos eſſe de illa na= tura et ſpecie quã videbũt vnitam cum tua diuina eſ ſentia in vnitate perſone. ¶ Deus qui in trinitate ꝑ= ſonarum es veraciter vnus deus. quando ſancti au= ribus corporalibus audient in celeſti patria paradyſ= ſi:laudes ꝛ exaltationes glorificantiũ : quas tibi tri= buent angeli ꝛ archangeli ꝛ beati ceteri tue glĩe poſ ſeſſores : tunc ſentient tantam gloriam in ſeipſis vt a quouis eſtimari aut dici non poſſit. ¶ Eſt ne ergo aliqua carnalis cõcupiſcentia ſeu voluptas: que glo rie quã ſancti habebũt ex auditu tantarũ laudum/in celeſti patria paradyſi valeat cõparari? ¶ Dñe deus propter maximam delectationem/quã haberent ſan cti in gloria paradyſi in victualibus feda libidine et omnibus aliis/non poſſent tantũ acceſſum ſeu pro pinquitatem amoris habere cũ tua virtuoſiſſima dei tate:ſicut habebũt ob id:quia cum humana natura tua deitas eſt vnita. vnde propter hoc maiorẽ gloriã habebũt ſancti cauſa tue humanitatis in gloria pa= radiſi:q̃ haberent ſi illic vniuerſis carnalibus volu= ptatibus vterent̃. ¶ Noſtre ſalutis ſpes vnica ſancte deus. beati qui tua celeſti gloria in corpore ꝛ aĩa ſi= mul perfruuntur. ipſi quidem gloriabunt̃ in tua hũa= nitate:ꝑ perceptionẽ ꝛ admiſſionẽ tue glorie corpora lem. quia ſicut in igne calorẽ maximũ ſentit quiſq̃: ſic ſancti ſentiẽt ineſtimabilẽ gloriã in exaltatione et honore/quẽ videbũt tue hũanitati laudatiſſime exhi beri. ¶ Nã qñ ſancti in celeſti patria videbũt ſuã na turam ſimilẽ eſſe tue/ꝛ ſeipſos ſentient tenerrime di ligi ab eadem ꝛ ſe diligere eam affectuoſiſſime et ar= denter:tunc tãtam gloriam cuiuſlibet corpus ſentiet vt in humanum nequeat cadere cogitatum. ¶ Nec maior vel ſtultitia vel dementia eſſe vnq̃ poteſt / q̃ ea qua quis credat/ꝙ in gloria paradyſi maiorẽ glo riam poſſit quis ſentire de eſca/potu/ atq̃ contactu mulierũ:aut quauis alia voluptate carnis q̃ de vnio ne tue humanitatis quam habet cum tua incompre henſibili deitate. ¶ Deꝰ cuius preſentia eſt vbiq̃. li= cet ſancti ciues celeſtis ciuitatis hieruſalem odoratꝰ saporẽ nõ ſentiãt ſenſualiter/neq̃ guſtus (qꝺ eſt ꝯtra id qꝺ aſſerũt ſarraceni) ꝓpter hoc nõ erit minor glĩa paradyſi ¶ Quia tãtã gloriã habebũt ituẽdo poten tiſſimã tuã hũanitatẽ/ꝛ audiẽdo cãtꝰ angelicos et hũanos/ꝛ laudes et glorioſam exaltationẽ q̃ ei a to ta celeſti curia tribuentur. ꝛ q̃ videbũt ſe hũanitati tue ſil'es eẽ: ꝙ neq̃q̃ illic appetẽt comedere/vel bibe re/nec aliquã aliam carnalẽ cõcupiſcẽtiam exercere ¶ Nam ſumma ꝑfectio glorie erit i ipſis ſctis oĩbꝰ:

et beatus/ ꝙ̄ predictis illis poterit frui:nā predictas
carnales voluptates vel alias que poſſunt intelligi:
minime affectabit. ¶ Multo maiorē gloriā ſentiēt
ſancti in tribus ſenſibus corporalibꝰ in beatitudine
paradyſi/ſcilicet in viſu/auditu/⁊ tactu.eo ꝙ tua na
tura humana diuine eſſentie eſt vnita:qꝫ ſi tue deita
ti/tua humanitas non eēt vnita:⁊ qꝫ ſi ſancti in pa-
radyſo guſtu et odoratu corporalit̄ vterētur. ¶ Deꝰ
a cuiꝰ ſapiētia/ſolū habēt originē ordinata: benedi-
cta ſit tua hūanitas nūc ⁊ ſemꝑ/in qua gloriant̄ tam
angeli qꝫ archāgeli i celeſti patria paradyſi. q̇a cum
anima rationalis cū angelis ſit ſimilis nature/ ob id
gloriant̄ angeli vehemēter:nā cū tua anima ſacratiſ
ſima natura ſunt ſimiles. ¶ Ergo tue glorioſiſſime
hūanitati/oīs laus ⁊ benedictio ab omnibꝰ tribuat̄:
poſtqꝫ in ea gloriant̄ inexiſtimabilit̄ oēs ordines an
geloꝝ/⁊ omniū alioꝝ ciuiū paradyſi. ⁊ bn̄dicat̄ pre
oibus tua oipotēs ⁊ eterna deitas/ꝙ̄ cū hūana natu
ra voluit counirí:vt maiorē daret gloriā poſſeſſoribꝰ
eterne beatitudinis paradyſi. ¶ Dn̄e ieſu chriſte. cū
tua hūanitas ſit i celeſti patria glorioſa reficiēs eter-
na beatitudie oēs ſanctos:oēs infideles poſſunt me
rito reprehendi/ꝙ̄ tue hūane nature nolūt fidē vlla-
tenus adhibere:non credētes ꝙ ſit/ nec ꝙ tue diuine
eēntie ſit vnita. ¶ Recreator mūdi ꝑditi ſancte deꝰ:
tue humanitati glorioſiſſime/ oīs virtꝰ ⁊ benedictio
cognoſcatur.nam quia tua humanitas cum tua di-
uina eſſentia eſt vnita : ideo omnis virtus/gloria/et
benedictio cognoſci et attribui debet illi. ¶ Cū ergo
pateat cuicūqꝫ ꝙ tua benedicta humanitas debet be
nedici/honorari ab oibꝰ/⁊ laudari:beati ſunt oēs illi
qui ꝓpter laudē ⁊ honorē tue humanitatis glorioſiſ
ſime illuſiones/opprobria/vituperia/⁊ paſſiōes plu
res in hoc ſclo patiūtur:⁊ q̇ moriūtur finaliter ꝓ ex-
altatione tui nomis ieſu chriſte. Quia ſicut vnio tue
diuine nature cum humana eſt cauſa qua tua huma
nitas gloriatur/atqꝫ illi omnis laus/ benedictio/et
gloria datur: ſic diuerſe paſſiones ⁊ mors quā mar-
tyres paſſi fuerunt in hoc mūdo:erūt cauſa ipſis q̄re
efficiētur tue eterne glorie poſſeſſores. ¶ Deus vera
fragiliū fortitudo.cum tua deitas ita humanitatem
ieſu chriſti honorauerit ⁊ exaltauerit i glīa paradyſi
quis poſſet cogitare quantum teneatur totū huma-
nū genus eam honorare/exaltare/benedicere/⁊ lau-
dare? ¶ Si ergo nos tenemur in tantū tue humani
tati glorioſiſſime in hoc mundo:quē honorē ⁊ reue-
rentiam hoſtie rite cōſecrate/ab ore ſacerdotali(que
chriſti efficitur verū corpus)deberet humana ſpeci-
es exhibere?⁊ q̇bus deberet oculis aſpicere ipſum ſa
crū corpus?⁊ q̇bꝰ deberet ſimiliter tractari manibꝰ?
et quibus cōmitti recipiendū? ¶ Poſſet ne eſſe vl-
lo modo tanta temeritas ſeu dementia ſicut iſta? ſci
licet ꝙ tua humanitas honoretur tātū ⁊ exaltet̄ a di
uina eſſentia/ab omnibꝰ ſuis angelis atqꝫ ſanctis i
gloria paradyſi:et nos impendimꝰ ei in hoc ſeculo
ita modicū reuerentie ⁊ honoris. ¶ Ieſu chriſte/ cu
ius nichil eſt impoſſibile poteſtati.benedicta ſit tua
ſancta humanitas nūc ⁊ ſemꝑ/ ꝙ̄ eſt quoddā mediū
inter tuā diuinā eſſentiam et inter gloriam ſanctorū
eterne beatitudis poſſeſſoꝝ:vt ꝑfecta gloria ſit illis.
¶ Dn̄e deꝰ.ſicut aliq̇s mēdicus pauꝑ ⁊ vilis quo ad
ſeculū timet/tremit/⁊ dubitat/ ⁊ illi valde alienū eſt
accedere ad aliquē regem illuſtriſſimū ſeu magnatē
et ordiri cū illo colloquiū:ſic fuiſſet valde alienū/ du
bitabile/et penitus formidabile/ꝙ homo in parady
ſo ad te accederet creatorem/ ⁊ eſſet in iocūditate et
leticia ſimul tecum/niſi tu creator eſſes ſimul homo
atqꝫ deus. ¶ Quare benedictus ſis dn̄e deꝰ.qui hu
manā carnem aſſumere voluiſti/ vt ꝓpt̄ fiduciam et
animū ex parte ipſius ꝓuenientem:ſancti in celeſti
patria exiſtētes eſſent audentes ⁊ animoſi ad recipi
endū eternā gloriā paradyſi a tua ineffabili deitate.
nā maximā cauſam habēt vt in te dn̄o glorientur:q̇a
vidēt ꝙ tua humanitas glorioſa/ꝙ̄ eoꝝ ſimilis eſt na
ture/cū tua diuina eſſentia eſt vnita. ¶ Deus cūcta
preuidēs ab eterno.cum nullus humanus intellectꝰ
queat cōphēdere magnitudinē glorie paradyſi/ quā
a tua humanitate recipiūt illic ſancti: ꝙ̄ ſubtilitas in
tellectus poſſet vllo modo cogitare magnitudinem
glorie/quā recipit tua ſancta hūanitas a tua iperce
ptibili deitate? ¶ Cū omne qđ cedit in tue diuinita
tis gloriā et honorē:cedat in tue humanitatis ſimi
liter gloriam et honorē.⁊ cū omne illud qđ diligit et
vult tua deitas/diligat et velit tua humanitas bene
dicta.quis ergo poſſet intelligere vel cogitare gloriā
et beatitudinem qua eſt plena ac referta tua huma-
nitas? ¶ Ergo glorificemus/exaltemus/⁊ laudemꝰ
pariter tuam glorioſiſſimā deitatē:et tuā humanita
tē hominū adiutricē.cū tua deitas det gloriā tue hu
manitati ſacratiſſime: ⁊ oibus angelis: ac omnibus
aliis ciuibus eterne ciuitatis hieruſalem: et per con
ſequens tua humanitas det gloriam ineſtimabilem
ſanctis oibus paradyſi. quia ipſa gloriat̄ in tua glo
rioſiſſima deitate.

¶ Qualiter omnes ſancti celeſtis patrie para
dyſi:in ſua beatitudine gloriantur.

DEus cuius beneficia reficiunt et com
plent homines in hoc ſeculo et futu-
ro:tibi flectatur tam celeſtiū qꝫ terre-
ſtrium omne genu.quia tu voluiſti.ꝙ
ſancti ciues celeſtis patrie ſentiāt in-
eſtimabilem gloriam beatitudinis:
quam in eis ꝑ tuā preſentiā facis eſſe. quia quando
ipſi meditant̄ ꝙ q̇ddā fuit tēpus in quo nō erāt i eē:⁊
nunc ſunt in eſſe mirabili et ſalubri/qđ nunqꝫ habe-
bit terminū:hec profecto meditātes maximā habēt

glorīā. ¶ Domine deus: quādo ſancti cogitant ma
ximū amorē/ ⁊ maximā gratiā eis factam/ in eo ꝙ tu
eis ꝑ tuam miſericordiā dediſti gloriam paradyſi/ et
eos liberaſti a voragine infernali: tunc ſe ſentiūt glo
rioſos ⁊ omni gratia plenos. ¶ In hoc ꝙ ſancti ſeſe
vident a te tenerrime diligi/ tuoq̄ʒ amore ſe ſentiunt
ineſtimabiliter calefieri: ab vtroqʒ iſtoꝝ amorū glo=
ria oritur eis tanta ꝙ nemo comprehendere eā poſ=
ſet. ¶ Deus cuius perfectio non recipit plus vel mi=
nus: omnis laus et benedictio ſit tibi. qa gloria ſan=
ctoꝝ in celeſti patria qua ſciunt ꝙ eoꝝ beatitudo nū
q̄ȝ habebit finem/ eſt tanta: vt ea nequeat ipſis vlla=
tenus eſſe maior. nam nulla gloria deeſt illi: qui ſcit
ſuam eſſe gloriam ſine fine. ¶ Quando ſancti erunt
in corpore et anima ſimul in gloria paradyſi/ et vide
bunt omnes electos tuos ante preſentiā tuam eſſe/ ⁊
videbūt ſe ſimiliter pulchros/ decoros/ candidos/ ⁊
nitentes: tunc habebunt tantam gloriam in ſeipſis ꝙ
in perceptionem humanam atqʒ captū cadere neq̄t.
¶ Quando ſimiliter ſancti in paradyſo in anima et
corpore erunt ſimul/ ⁊ alij alioꝝ ſalute et beatitudi=
ne (ſe mutuo agnoſcentes) gloriabunt: tunc ipſis erit
gloria tanta vt a quouis exprimi nequeat. ¶ Deus
qui non poſtponis ſalutis noſtre eſſe memor. quan=
do ſancti celeſtis patrie ſe ſentiunt penitus liberos ⁊
immunes: ſic ꝙ ſentiant ſe nō teneri vel obligari ad
aliquid aliud exercēdū: niſi ſolū ad laudandū/ bene=
dicendū/ et glorificādum tuam diuinā eſſentiā glo=
rioſam: tunc omnis ipſis eſt ꝑfectio glorie. ¶ Domīe
deus inenarrabilis eſt gloria quā de verbis ſuis adī
uicem in celeſti patria habent ſancti. nam quilibet al
teri ſuarū virtutum maximā bonitatē refert: ⁊ grati
am eis factam: ꝓpter qḋ nō ceſſant glorificare et be
nedicere te dn̄m ſaluatorem. ¶ Quādo beati in pa=
radyſo in corpore ⁊ anima erūt ſimul: ⁊ angeloꝝ ⁊ ſu
os ipſoꝝ audiēt dulces cantus/ ⁊ ipſarū vocū cōcor
dantiā ſonorā/ ſcientes ꝙ nūq̄ȝ ceſſabit illoꝝ dulciū
⁊ amenoꝝ cantuū harmonia: tunc tanta gloria erit
eis ꝙ hac ampliorē animi affectu optare nō poſſent.
¶ Deus qui equa lance merita cuiuſcūq̄ʒ libras. ſan=
cti paradyſi/ omniū ſuoꝝ bonoꝝ operū que fecerunt
in hoc ſeculo cōtinue recordantur. vnde ꝓpter conti
nuā memoriā quā habēt de opibus bonis ſuis: ſen=
tiunt maxime beatitudinem glorie in ſeipſis. ¶ Do
mine deus non modo ſancti habent maximā gloriā
in paradyſo de bonis opibus que in hoc ſeculo ꝑege
runt: verū etiam de peccatis. quia quando ipſi cogi=
tant ꝙ feciſti eis veniam de cōmiſſis/ et eis pie ⁊ mi=
ſericorditer pepciſti/ ⁊ ꝙ ꝓpter peccata ſua eos con=
demnare morti noluiſti: iſta meditatio/ in maximam
gloriā cedit eis. ¶ Glorioſiſſime ſancte deus. de pe=
nis quas peccatores ſuſtinent in inferno: ineſtimabi
lem gloriam habent ſancti: nam ꝓpter maximas pe
nas/ quas ſciunt ſancti peccatores in inferno voragi
ne ſuſtinere: cognoſcunt gloriam paradyſi. ¶ Miſe
ricors dn̄e omniū tuoꝝ hoſtiū triumphator: tibi oīs
laus ⁊ gloria nūc ⁊ ſemp. quia facis ſanctos tuos in
ſua celeritate q̄ȝplurimū gloriari: eo ꝙ ipſi ſunt ilico
vbi volunt/ ⁊ libitū ſue voluntatis ſtatim in omnib⁹
eſt ꝑfectum. ¶ In hoc ꝙ ſancti tui ſentiunt ſuas ani
mas eſſe pleniſſimas ⁊ completas/ ⁊ ſibi ſentiunt nil
deeſſe: habent tantam beatitudinem in ſeipſis/ vt a
quoq̄ʒ eſtimari nequeat. ¶ Similiter ſancti in celo
rū curia in anima et corpore ſimul exiſtentes ſentiēt
ineſtimabilem gloriam ſine fine: cū primū agnoſcēt
⁊ videbūt ꝙ eoꝝ corpora nullam appetēt carnalium
voluptatum/ et quando aliquo eis neceſſario nō ege
būt/ ſed omniū eis neceſſarioꝝ habebūt omnimode
plenariū cōplementū. et quando videbunt ꝙ euaſe
rūt tribulationes/ dolores/ ⁊ anguſtias huius ſeculi
moribundi. ¶ Deus cuius mirabilia nequeūt cōpre
hendi. non eſt acies oculoꝝ ad videndū/ nec auris ad
audiendū tam facili promptitudine parata/ nec ſunt
lingue tam idonee ad loquēdū/ nec ad cogitādū tā
apti animi inueniūtur: vt poſſint ꝓprietatibus ſuis
vti ad exercendū ꝑfecte ſuos actus in maxima glo=
ria quam habebūt celeſtis glorie poſſeſſores. ¶ Do
mine deus: non ſunt ſenſus ſpirituales q̄ vllo modo
attingant aut ꝑcipiant gloriam infinitā qua glorian
tur in celeſti patria ſancti tui. ¶ Benedictus ſis tu
pater miſericors nunc et ſemper: qui largiris tantam
gloriam in ſuperna patria ſanctis tuis. ⁊ benedicti
ſint ipſi a te/ qui tantam gloriam ꝑ tuam miſericor=
diam in hoc ſeculo conſequi meruerunt. ⁊ benedicta
ſint omnia ſua opera/ quibus in hac vita fragili adhe
ſerunt. ¶ Domine deus: qui piis oculis reſpicis ſer=
uos tuos. tanta eſt gloria paradyſi: ꝙ etiam beati ſpi
ritu quibus adhuc eſt in hoc ſeculo vita comes/ iam
hic ratione tue venture paradyſi glorie gloriantur.
¶ Iuſti enim homines in oībus ſuis laboribus/ tri=
bulationibus/ ⁊ anguſtijs/ atq̄ʒ in cunctis ſuis operi
bus: cogitant eternā gloriam ac beatitudinem para
dyſi. et iā in hoc ſeculo exiſtentes/ in meditatiōe ip=
ſius delectationem et gloriam tātam habent: ꝙ oēs
paſſiones huius mūdi/ ꝓpter venturā gloriam ſuſti
nent hylariter ⁊ iocunde. ¶ Ergo ſi iuſtoꝝ anime dū
ſunt in hoc ſeculo/ vbi ſunt tot labores/ tribulatiōes/
anguſtie ⁊ dolores/ delectant̄ ⁊ gloriant̄ q̄ȝplurimū
in futura beatitudine glorie paradyſi: cōſtare poteſt
cuilibet ꝙ glīa quā habēt (pat̄ miſericors) ſancti tui
in glīa paradyſi/ ſic apud quēuis humanū eſt incom
prehēſibilis intellectū. ¶ Deus bonoꝝ nr̄oꝝ omniū
cōſeruator. q̄ȝ infelices ſunt oēs illi q̄ ꝓpter inanē et
tranſitoriā gloriā huius mundi: eterni ſeculi gloriam
ꝑpetuam amiſerunt. quia non eſt qui facere cōmer=
ciū deterius poſſet: q̄ȝ qui dimittit ⁊ cōmutat eternā
gloriā futuri ſeculi/ ꝓ inani gloria hui⁹ mūdi. ¶ Cū
gloria alterius ſeculi/ non maior neq̄ȝ melior q̄ȝ ſit/

eſſe poſſet/nec gloria huius mūdi quaſi fragilior q̄
ſit/ſeu miſerior poſſet eſſe:quis poteſt exiſtimare ma
ximū damnū perditionis illius/ qui ꝓpter tam fra=
gilem ⁊ momentaneam gloriam huius mūdi/amit=
tit venturi ſeculi tam admirabilē gloriam paradyſi.
¶Igitur caueat quilibet ſibiipſi:ne ꝓpter huius vi=
te tranſitorias ⁊ miſeras voluptates:cōtēnat ⁊ obli=
uiſcatur alterius ſeculi gloriam infinitam/vbi eſt ꝑ=
fecte beatitudinis cōplementū. ¶Deus/cuius beati
tudo/defectum minime vllū nouit.tante admiratio
nis ac ꝑfectionis eſt eterna gloria paradyſi: ꝙ quili=
bet dūmodo ſit in ſtatu ſaluationis poteſt ſibi quan
tā vult/⁊ quandocūq; vbiq; acquirere in hoc mun=
do. ¶Sed non eſt ita dñe deus/de miſera gloria hu=
ius mundi.quia vſq; adeo eſt miſera/fragilis/et ina=
nis: ꝙ minime ſufficiens oībus poteſt eſſe. quia non
omnes qui cupiunt habere gloriā huius mūdi:poſ=
ſunt eā habere prout poteſt quilibet videre.neq; q̄s
habere vllatenus tantam poteſt: quantā ſi poſſibile
eſſet vellet.neq; quādocūq; alicui placet/ nec vbicū=
q;:habere ſimiliter poteſt eam. ¶Pater oīpotēs et
eterne.eo ꝙ infinita eſt ⁊ ineſtimabilis/ magnitudo
eterne glorie paradyſi:omnibus ſufficere proprium
eſt ei.⁊ quia eſt valde modica inanis gloria huiꝰ mū
di:omnibus deficere ꝓpriū eſt illi.et quia deficit om
nibus/gloria huius mundi:ob hoc accidit ꝙ illi qui
ſe credunt habere gloriam in hoc mundo/ patiuntur
infinitos labores/ tribulationes/ anguſtias/ et lan=
guores. ¶Deus qui per tuam poteſtatem omnibus
domiaris.ſicut gloria paradyſi habet proprietatem/
virtutem/et naturam:vt omnes ibidem exiſtētes/ in
ea glorientur ineſtimabiliter/ gaudeant et exultent.
ſic iſte mundus habet proprietatem et naturā:vt om
nes(dum in eo vixerint) diuerſis paſſionū generibꝰ
affligantur:multaq; aduerſa et contraria inſint eis.
¶Si ergo talem ꝓprietatem et naturā habeat iſte
mundus:vt videlicet grauiter torqueat omnes illos
qui in ipſo credūt beatitudinem glorie inuenire. re=
nūciemus omnes pariter inani glorie huius mundi
et omnibus pompis eius:querentes celeriter eternā
gloriam paradyſi/que ꝑfecta beatitudine ſuos com
plet. ¶Domine qui per tuam gratiam/mēte illumi=
nas excecatos.gratias innumerabiles ago tibi:quia
dediſti michi noticiam quodāmodo de eterna gloria
paradyſi/et de miſeria glorie huius mundi. et quia
hanc preſentem diſtinctionem michi perficiendi gra
tiam cōtuliſti ad laudem/ honorem/ et reuerentiam
tui deus.

¶Incipit viceſimaſecunda diſtinctio/ in qua tra
ctatur de perfectione diuina

¶Qualiter deus eſt perfectiſſimus in ſua di=
uina eſſentia.

DEus cuius ꝑfectio ſingularis eſſe ꝑfi
cit imꝑfectū. tue admirabili ꝑfectiōi
oīa laudū ⁊ benedictionū genera tri=
buant.quia in tua eternitate/tua ꝑfe
ctio manifeſtiſſime poteſt cerni.nam
ꝑfectiſſimam ꝑfectionē in omnibus
in ſe videtur totaliter demonſtrare res carens princi
pio atq; fine. ¶Cum tu pater immenſe ſis ſolꝰ vnus
deus/⁊ nichil eſt qđ ỽtutes habeat tuis ſimiles. ꝓ=
pterea oſtenditur ꝙ eſt ꝑfectio in te omnis/ ⁊ ꝙ nul=
lus defectus poteſt vllatenus in te eſſe. ¶Dñe deus/
tua perfectio ꝑ tuam trinitatem glorioſiſſimam in te
oſtēditur euidenter.quia per ꝑſonam patris/tua po=
teſtas ꝑfectiſſima demonſtratur/ ⁊ ꝑ ꝑſonā filij/ tua
ſapientia ꝑfectiſſima deſignatur/et per ꝑſonam ſan
cti ſpiritus:tua benignitas oſtenditur ꝑfectione om=
niū eſſe plena. ¶Deus qui a deuoratione leonis ru=
gientis/ ꝓtegis ſeruos tuos.tua glorioſiſſima eſſen
tia propter ſui perfectionem:defectus omnes omni=
um rerū ſupplet/⁊ ꝑfectiſſima in omnibꝰ reperitur.
¶Domine deus anteq̄ tempus eſſet in eſſe/eras tu
in omnibus ꝑfectiſſimus ⁊ completus. quia nichil
erat in eſſe/a quo tibi defectus aliquis proueniret.et
nunc quando tempus eſt in eſſe/ ſimiliter in omni=
bus es perfectus:et nichil eſt qđ tue perfectioni reſi
ſtere poſſit.quia tua poteſtas eſt potens/tuam in om
nibus facere voluntatem.et quando tempus nō erit
in eſſe:perfectio oīs nichilominus perpetuo erit i te.
¶Pater omnipotens/ nulla alia perfectio(ſi qua
inueniatur)reſpectu tue ab aliquo eſt laudanda. nā
perfectio que eſt in te/nō ineſt tibi ab aliquo alio pre
terq̄ a tua ipſa admirabili bonitate:ſed omnes alie
perfectiones et complementa/oriuntur et prouenī=
unt a perfectione et complemento quod eſt in te qui
es omnipotens et eternus. ¶Deus qui omnium/
vera ſpe in te confidentium miſereris. ad hoc vt tua
ineffabilis virtutis perfectio noſceretur: dediſti eſſe
omnibus creaturis/et principalior cauſa cur creatu=
re a te creatore omniū ſunt create:eſt vt tuam agno=
ſcant admirabilem bonitatem: etſi creature ad hoc
ſint create/ vt ab eis tua perfectio cognoſcatur: non
tamen ſufficiunt nec attingunt ad cognoſcendum
tue perfectionis admirabilis complemētum/ ⁊ hoc
eſt quia creature nequeunt virtutes ſui percipere cre
atoris. ¶Cum nulla creatura poſſit intelligere vel
cognoſcere totam perfectionem/que ab eterno pa=
ter omnipotens ineſt tibi: non idcirco pati defectum
aliquē/ tua opera oſtenduntur: imo q̄tum perfecta
eſſe debuerunt/ omnino comperiūtur. ¶Dñe deus
in hoc ꝙ noſtra perceptio terminat: nequit tuam ꝑfe
ctionē percipere vel itelligere infinitam. quia impoſ
ſibile eſt vt res finita/rē poſſit ꝑcipere ifinitā. ¶De=
us qui es via et indicium veritatis.oportet ꝙ tu qui
potes totū tuū velle facere ⁊ cōplere/ ⁊ qui vis poſſe

facere cũcta decẽtia: ad volendũ in oĩbus ſis ꝑfect⁹.
¶ Eterne deus/ in hoc ꝙ tu es omniũ rerũ ꝑncipiũ
atcꝫ finis/ ⁊ oĩa de nichilo creaſti/ ac tuũ dominium
preeſt cunctis/ ⁊ in te plenaria ꝑfectio omniũ eſt vir=
tutum: oportet neceſſario vt ſic in oĩbus ſis ꝑfectus/
ne vllus in te defectus inueniri poſſit. ¶ Cũ omnia
oſtendant nobis ꝙ tua ꝑfectio in omnib⁹ eſt ꝑfectiſ
ſima et cõpleta: valde tenemur totis noſtris viribus
gratiarũ actionem tibi reddere: eo ꝙ a tua ꝑfectione
beneficia recepimus innumerabilia. ¶ Deus cuius
miſericordia ad penitẽtiam nos expectat. ob hoc ꝙ
vires noſtre nequeũt ſufficere ad laudandũ aut glo=
rificandũ te ſecundũ tue ꝑfectionis ſupeminentiſſi=
me dignitatem: ⁊ ideo nemo eſt ita potẽs tibi in hoc
ſeculo ſeruire: prout exigit tua dignitas et requirit.

¶ Defectus quem nos eterne deus/ patimur in lau=
dando/ benedicẽdo/ ⁊ glorificando te/ ꝓut dignitas
tue ꝑfectiõis poſtulat ⁊ requirit: nõ ĩeſt nobis ex ꝑte
tui dñi: glorioſi verum ex parte noſtre conditionis
miſere ⁊ fragilis que propter ſui miſeriam ꝓut eam
deceret/ tue ꝑfectioni reddere laudes debitas nõ eſt
ſufficiẽs. ¶ Tue perfectioni ſanctiſſime/ omnis laus
et gloria prebeatur. quia ſicut nullus defectus cade=
re in te poteſt/ quãuꝭ te ita ꝑfectũ ſicut es/ intellige=
re non poſſimus: ſic licet nos tibi actionem gratiaꝝ
quotidie impẽdam⁹/ nõ ob id tua ꝑfectio tibi augmẽ
taṫ. ¶ Deus ob cuius beneficia viuimus in hoc mũ
do. ſicut eſt ꝓpriũ tue eſſentie ꝙ ſit infinita/ omnipo
tens/ et eterna/ ſic eſt propriũ tue benedicte eſſentie
ꝙ in omnibus ſit ꝑfecta. ¶ Dñe deus: ſicut tuo eẽ di
uino eſt ꝓpriũ ꝙ in oĩbus ſit ꝑfectum: ſic eſt nobis ꝓ
priũ et naturale/ vt omnis defectus fragilitas ⁊ mi
ſeria inſit nobis. vnde cũ tu ſis in omnibus bonis ꝑ
fectiſſimus ⁊ completus/ ⁊ oẽs defectus et miſerie
ſint in nobis: tuã ꝑfectionẽ humiliter oramus vt in
nobis noſtros defectus ſuppleat naturales. ¶ Pie
dñe ⁊ benigne. tanta caligo excecat in hoc ſeculo mẽ
tes noſtras ꝙ ſine comparatione aliqua/ magis cir=
ca noſtrũ honorem ⁊ exaltationem ſumus ſolliciti ⁊
intenti ꝗꝫ circa honorẽ ⁊ reuerentiam tue diuine eſ=
ſentie glorioſe/ a qua oritur omnis ꝑfectio et proce=
dit: cũ nobis ipſis nõ niſi quãuis miſeriã ⁊ fragilitatẽ
agnoſcere deberemus/ tibi vero ꝑfectionem bonorũ
omniũ ⁊ virtutum. ¶ Dñe deus qui exaudis omnes
illos/ qui deuotis cordibus te orant: quia omnia ha
bent ꝑcipiũ preter te qui omniũ es creator/ ob hoc
enim ꝑfectio que eſt in te omnibus oſtenditur mani
feſte. nam ſi fuiſſent angeli ⁊ homines ſine ꝑncipio
qui te glorificaſſent ab eterno ⁊ laudaſſent: non fuiſ=
ſes in omnibus adeo ſingularis ⁊ ſupeminens ſicut
modo. eo ꝙ in eternitate fuiſſent ſimiles tibi deo.

¶ Deus ob cuius nichil eſt tibi impoſſibile poteſta=
tem. ſi tu creare aliũ deũ tibi cõſimilẽ eſſes potẽs: nõ
eſſes ita ꝑfectus ſicut modo/ qui nõ potes creare ali=
quẽ aliũ deũ tue cõſimilẽ deitati/ et hoc ideo quia tu
es in omnibus ſic ꝑfectus/ ꝙ nichil in ꝑfectione po=
teſt ſimile tibi eſſe. ¶ Pater ĩmenſe deus. intantum
tua diuina eſſentia in omnibus eſt ꝑfecta: ꝙ alterari
poteſt minime ſeu mutari. quia nichil habẽs ꝑfectio
nem infinitã: poteſt ſuũ ſtatũ alterare vllo modo aut
mutare. ſed nos qui ſum⁹ pleni defectibus ⁊ refecti:
mutare et alterare poſſumus ſtatũ noſtrũ/ in hoc ꝙ
ſumus magis defectiui in vno tempore ꝗꝫ in alio/ et
de ꝑfectione ſimiliter in vno tempore ꝗꝫ in alio plus
habemus. ¶ Dñe deus in quo ꝑficiuntur oĩa noſtra
gaudia ⁊ cõplentur. quicũcꝫ vult ꝑcipere quomodo
tu in oĩbus es ꝑfectus: cogitet intra ſe/ ⁊ cernat ocu=
lis mẽtis qualiter omnes creature te ſemꝑ valde in
digent: et vbicꝫ et in oĩbus ſuis factis: et quomodo
tu plus dñs ⁊ benignus/ ad ꝑfectionem tui/ nulla in
diges creatura. ¶ Sicut eſt impropriũ ꝙ res defectũ
patiens ratione ſui defectus dominetur ꝑfectiõi at=
cꝫ preſit: ſic eſt propriũ tue ꝑfectioni ꝙ det ꝑfectionẽ
⁊ cõplemẽtũ nobis creatis de nichilo ꝗbus eẽ mira=
bile tribuiſti. ¶ Dñe de⁹ ex quo tu ſolus habes nos
ꝑficere ⁊ cõplere/ ⁊ ego indignus ſeruus tuus fragi
litati cuiuis ⁊ miſerie ſim ſubmiſſus: dignare facere
gratiã tantam michi ꝙ a tua ꝑfectione potentiſſima
tam ſpeciale beneficiũ in me ſentiã recepiſſe/ ꝙ pre=
ſtet michi in eterna beatitudine veram vitam. ¶ Do
mine deus ꝗ in ſpeciale ſignũ amoris nos in filios
adoptaſti: poſtꝗꝫ tu ſcis ⁊ cognoſcis ꝙ mei defectus
ſunt michi occaſio inobedientiam incurrendi/ ⁊ tu=
is iuſſionibus reſiſtendi: te corde contrito humiliter
oro/ vt tantã gratiã michi preſtes/ ꝙ tua indefectiua
ꝑfectio ſit michi occaſio atcꝫ cauſa ꝙ ego oĩa mea de
licta tibi perfecte ſoluere valeã et cõplere. ¶ Dñe de⁹
virtutum. ſicut a fontibus riuuli multi emanant: ſic
a fonte tue perfectionis ineſtimabilis/ tota perfectio
mea manat. ¶ Miſericors domine ⁊ ſaluator adeo
ſumus fragiles tuo auxilio indigentes ꝙ orare quo=
tidie ⁊ quaſi continue nos oportet tuam ꝑfectionem
noſtrarum neceſſitatum ineſtimabiliter adiutricẽ: vt
nos perire in noſtris defectibus ĩnumerabilibus nõ
ꝑmittat. ¶ Deus qui quẽlibet ad te ſe cõuertentẽ re=
cipere ſis paratus. ſicut eſt propriũ tue perfectiõi/ fa
cere perfecte ĩnumerabiles gratias et conferre: ſic eſt
nobis ꝓpriũ defectib⁹ tot obnoxiis poſtulare a te (ꝗ
es tota ſpes noſtre ſalutis) auxiliũ ⁊ ſuccurſũ. ¶ Be=
nedicta ſit tua ꝑfectio pater oĩpotẽs nũc ⁊ ſemꝑ. ꝗa
ꝓpriũ eſt ei ꝙ poſtꝗꝫ ꝑncipiũ prebet rei: eidem com=
plementũ ꝑbeat ⁊ effectũ. vnde ꝓpter iſtã ꝓꝑetatẽ
quã ego ꝑcipio in te eẽ: fui auſus incipe ꝑſens opus.

¶ Incipiamus ergo aliquid boni agere in hoc mũ=
do. quia de⁹ ꝗ totius boni eſt indeficiẽs ꝯplementũ:
cõplebit in nobis ⁊ perficiet illud bonũ. nã (vt predi
ctũ eſt) ex quo dedit principiũ: dare effectũ ꝓprietas
clementie eſt diuine.

¶Qualiter deus ꝑfectiſſimus eſt in omnib⁹
operationibus ſuis.

DEus cuius opera ſunt ꝑfecta. tue ꝑfe
ctioni ſanctiſſime tribuatur oīs actio
gratiaꝝ. quia oīa q̄ in hoc ſc̄lo vl̄ alio
creaſti/tam viſibilia q̄ȝ inuiſibilia ſm̄
tuam deitatē ⁊ humanitatē ꝑfecte et
rationabiliter ſunt creata. ¶Cū tua
glorioſiſſima eſſentia in omnibus ſit perfecta: de ne-
ceſſitate oportet ꝙ in omnib⁹ bonis omnia tua oꝑa
cōpleantur. ⁊ nichil eſt de aliis/q̄ tu agis: ex quo poſ
ſet ꝓuenire tue diuine eēntie diminutio aliqua ſiue
defectus. ¶Dn̄e deus. ſicut omnia oꝑa tue diuinita
tis oportet eſſe ꝑfectiſſima ⁊ cōpleta: ſic oportet ſimi
liter ꝙ humanitatis omnia tua oꝑa ſint ꝑfecta. ⁊ hoc
eſt quia cum tua ꝑfectiſſima diuina eſſentia/tua hu-
manitas eſt: ob quam vnionē ipſi ꝑfecta ⁊ completa
omnia affuerunt. ¶Deus qui comples inumerabili
bus beneficiis omnia animata. ſicut pluuia tēpora-
nea p̄ſtat viuificationis oībus herbis ſitientibus cō
plementū: ſic tuū opus diuinū p̄ſtat cōplementū ⁊ ꝑ
fectionē omnibus his q̄ in hoc ſeculo vel alio creaſti
ita vt tuū opus nullum defectū patiatur in aliq̄ crea
turarū. ¶Sicut ꝓpter maximā bonitatē/ q̄ eſt i tua
glorioſiſſima deitate/oportet ꝙ oīa tua oꝑa ordina-
tiſſime ſint ꝑfecta: ſic ob tue humanitatis maximam
bonitatē/oportet vt q̄cūq̄ȝ humanitas tua fecit/ſint
facta ordiatiſſime ⁊ ꝑfecte. ¶Pater oīpotēs ⁊ eťne
ſicut (vt p̄dictū eſt) oīa tua oꝑa quātū ad deitatem ⁊
humanitatem/ſunt ꝑfectiſſima ⁊ cōpleta ꝓpter tuā
maximā bonitatē: ſic ꝓpter meā fragilitatē maximā
oīa oꝑa q̄ feci ad honorē meiipſi⁹/⁊ propter inanem
gloriā huius mundi ſunt totaliter imꝑfecta/⁊ defe-
ctū cuiuſuis boni patientia ac virtutis. ¶Deus qui
preſtas veniā cordi humili et contrito. cauſa cur om
nia tua opera ſunt perfecta/eſt iſta. quia in omnibus
tuis operibus eſt tua intentio ordinata. nam ꝓpter
hoc ꝙ tu operaris ad hoc vt eſſe optimus cognoſca
ris/⁊ vt omnes creature laudum preconia ꝑpetuo ti
bi reddant: ꝓpter hoc valde dignū eſt ⁊ rationabile:
vt omnia tua opera effectu beatiſſimo compleātur.
¶Cauſa qua dignū eſt ⁊ iuſtum/vt opera que mali
homines faciunt in hoc mundo ad ꝑfectionem mi-
nime deducātur/ eſt iſta: quia quecūq̄ȝ agunt in hoc
ſeculo/agunt quaſi intentione inordinatiſſima ⁊ per
uerſa. nam poſtq̄ȝ ipſi incedūt ꝑ ſecundū motum in
omnibus factis ſuis/ſemꝑ ꝓpriis honoribus/ laudi
bus/⁊ pompoſis mundi geſtibus inhiantes: ꝓpťea
valde conueniens eſt rationi vt opera eorū remane-
ant imperfecta/neq̄ȝ eoꝝ volūtas queat ꝑfici aut cō-
pleri. ¶Ergo omnia laudū preconia tue ꝑfectioni
mirabili (dn̄e clementiſſime) tribuāť: que in ſuis ope
ribus deficere nunq̄ȝ nouit: ⁊ omnis defect⁹ ꝑuerſoꝝ
hominū/ſuis operib⁹ agnoſcatur ſuos actores oſtē-
dentib⁹ defectuoſos. ¶Deus qui vbi vis ſpiras/mē
tes illuminās tenebroſas. nemo eſt q̄ ex parte tua de
fectus ſignū minimū in aliqua creaturaꝝ valeat īue
nire/nec aliquis poſſet intelligere nec ſecum adeo co
gitare/ꝙ poſſet percipere vt creature melius create
q̄ȝ ſint: vllo modo poſſent eſſe. ¶Domine deus ſi q̇s
vult ſubtiliter intueri ordinationē ſeu diſpoſitionem
in qua homo eſt poſitus ad acquirendū meritū gl̄ie
ſiue pene: nemo poſſet in hoc quātūcūq̄ȝ eſſet ſollici-
tus circa hanc materiā cogitare/melius aliquid īue
nire/nec aliquis poſſet ꝑcipere ꝙ a parte tua defect⁹
aliquis illi ineſſet. ¶Si q̇s etiam velit mentalibus
oculis cōſpicere ordinationem glorie paradyſi/⁊ vo
raginis perpetue ſimiliter gehennalis/ ⁊ qualiter ꝓ
pter eternam gloriam paradyſi/oſtēditur tua boni-
tas creaturis/⁊ tua recta iuſticia ꝓpter penas ꝑpetu
as quas in inferno peccatores miſeri patienť. ⁊ quo
modo ſimiliter tormenta inferni ineſtimabilia agno
ſcuntur ꝓpter eternam beatitudinem celeſtis glorie
paradyſi/⁊ ob penas infernales gloria beatorū: non
poſſet in his omnibus melius aliquid inuenire/ ne-
q̄ȝ ꝙ hec predicta in aliquo ſignū defectus minimi
paterentur. ¶Deus cuius ſcientia nichil ignorat. ſi
cut quinq̄ȝ ſenſus corporales deficiunt ad tranſeun
dū vltra terminū eis prefixum: ſic ſenſus ſpirituales
deficiunt ad percipiendum et intelligendum totam
perfectionem et omne tuorum operū complementū.
¶Domine deus: tot et tantum tua opera ſunt diuer
ſa/et tanta eſt perfectio eorum: ꝙ non eſt humanus
aliquis intellectus/qui poſſit attingere ad percipiē-
dum tue virtutis excellentiam perficientis atq̄ȝ cō-
plentis ordinatiſſime opus quodlibet. ¶Sicut ce-
cus habet cognitionem aliquā ꝓpter tactū ⁊ palpa-
tionē in diuerſitatibus figurarū: ſic nos in parte itel-
ligimus ꝑfectionē que eſt in tuis oꝑib⁹ orbis rector.
verūtamē vt cecus diuerſitatē coloꝝ ꝑcipe nō eſt po-
tēs eo ꝙ caret lumīe corporaliū oculoꝝ: ſic nos neq̇-
mus ꝑcipere omnia bona tua neq̄ȝ ꝑfectionis tuorū
oꝑum complementū. quia in tuis perfectionibus eſt
noſtra ꝑceptio terminata. ¶Deus cuius preſcientia
preſciuit omnia ab eterno. ſi homo nequit ſufficere
ad intelligendū omnes defectus qui ſunt in operib⁹
peccatoꝝ: qualiter quis poterit intelligere ſeu ꝑcipe
re ꝑfectiones que tuis oꝑibus inſunt. ¶Dn̄e deus
ſolum tua oꝑa ſunt ꝑfecta ⁊ nullū defectū in aliquo
patiuntur: ſed nequeo alicubi ꝑfectum opus huma-
nū aliquod inuenire: quia poſſibilis eēt additio hu-
mano operi cuicūq̄ȝ/et ita ex conſequenti imꝑfectū.
¶Pater celeſtis deus. cauſa quare omnia tua oꝑa
ſunt ꝑfecta/eſt iſta. quia tu es omnipotens et etern⁹:
et nichil poteſt reſiſtere tue voluntati: quapropter tu
quibuſcunq̄ȝ vis complemētum tribuis ⁊ effectum.
ſed de nobis impotētib⁹ non eſt ita/ ob hoc enim ꝙ

pluꝛes ſumus/et habemus diuerſas adinuicem vo
lũtates:et quia nõ habemꝰ ꝑfectã ſciẽtiam neq̃ poſ
ſe:nequeũt eſſe ꝑfecta nr̃a oꝑa neq̃ ꝯpleta. ❡Deꝰ q̇
vltionẽ tuã ꝑ lõga iterualla tẽpoꝝ differs.poſtq̃ tu
potes omnia ꝑficere ⁊ complere:te ſuppliciter et de=
uote p̃coꝛ/vt huic opi qd̕ habeo p̄ manibus feliciſſi=
mũ des effectum.quia tu ſolus es cõplemẽtum bo=
noꝝ omniũ ⁊ effectoꝛ ⁊ ſine tuo auxilio:nõ poſſem ꝑ
ficere q̇cq̃ boni. ❡Dñe deus/ſi a tua ꝓcedit libera
voluntate:vt iſtud opus qd̕ ĩtitulatur liber diuine cõ
templationis/in publicũ deducatur/⁊ vt debeat fru
ctum facere animabus:tibi humiliter procũbo:vt ip
ſum ſit verax exemplar pluribus:in tua diuina eſſen
tia cõtemplandi/et vt in diuerſis locoꝝ habitationi
bus diuulgetur. ❡Oẽs illi q̇ in hoc libꝛo ſtudere vo
luerint/diligenter ſcient in te dñe cõtemplari: ⁊ tuã
ꝑcipere maximã bonitatẽ/ſuãq̃ fragilitatẽ/ miſeriã
et defectum.et quiſquis poterit vere cognoſcere ſub
qua lege poſitus valebit ad beatitudinẽ celeſtis glo
rie peruenire. ❡Deus qui es noſtra ꝓtectio atq̃ ſa=
lus.niſi tu fuiſſes/ego q̇ppe nõ fuiſſem.ergo tuũ eẽ
glorioſiſſimũ/eſt cauſa cur ego tuꝰ ſeruulus ſum in
eſſe.vnde poſtq̃ tu es cauſa efficax mei eſſe: te flebili
ter precoꝛ/nõ vt debeo ſed vt poſſum:vt tu ꝑficias et
cõpleas voluntatem mei animi in his que ad hono
rem ⁊ gloriã cedant tui nominis glorioſi:et ad vtili
tatem mee anime ⁊ q̃plurium aliarũ. ❡Ita ꝙ mea
voluntas dñe miſericoꝛs et ſaluatoꝛ in tali conſtan=
tia ꝑſeueret:vt toto tempoꝛe vite mee non ceſſem te
glorificare/benedicere/⁊ laudare/ac ſemꝑ recogno=
ſcam ꝙ ſi qua bona in me opera ſint ꝑfecta: nũq̃ ꝑfe
ctionem bonoꝝ operũ michi fragili recognoſcã : ſed
ſolum tibi qui omnia bona ꝑficis atq̃ cõples. ❡Do
mine deus.ſi mee preces ⁊ oꝛationes non ſunt perfe=
cte in tua diuina clemẽtia exoꝛãda: ipſam flexis geni
bus deuotione maxima p̃coꝛ:vt tu(q̇ bonoꝝ omniũ
es effectoꝛ)ac ſi ꝑfecte eſſent ipſas recipias.quia vo=
luntas ꝓ facto debet michi in hoc caſu merito repu
tari. ❡Deus qui eterne beatitudinis paradyſi fa=
cis participes ſeruos tuos.ego humilis ſeruus tuus
plura loca in quibus eſt hominũ habitatio circuiui/
et ſepius peccatis meis exigentibꝰ/vidi ⁊ audiui de
fectuoſa tempoꝛa terrenoꝝ regũ ⁊ alioꝝ magnatum
ſine cõparatione aliqua ab hominibus plus laudari
et in eoꝝ memoria plus haberi:q̃ tua que ſunt perfe
cta in bonis oĩbus ⁊ cõpleta. ❡Unde q̃plurimum
eſt mirandũ ꝙ plus laudẽtur oꝑa hominũ defectuo
ſa:⁊ a pluribus q̃ tua que ſunt alioꝝ omniũ ꝑfectiua
et circa taliũ laudes valde deberent omnes erubeſce
re laudatoꝛes. ❡Sicut homines honoꝛabiles lau=
dantur a vulgo/in his que videntur bene agere ĩ hoc
mundo:ſic deberent repꝛehendi merito ab eodem in
his quibus videntur deficere/⁊ in quibus videnť eẽ
q̃plurimũ vicioſi.ſed tuoꝝ operũ ꝑfectio merito cõ=
tinue ab omnibus eſt laudãda/⁊ nũq̃ in aliquo nec
ab aliquo increpanda: quia in aliquo deficere nunq̃
nouit/⁊ eſt in oĩbus ꝑfecta ⁊ in nullo vicioſa. ❡Deꝰ
cuius ſunt oĩa oꝑa virtuoſa. ſi hũana opera poſſent
per ſe ſine tuo auxilio ꝑfici ⁊ compleri: tũc homines
ꝓpter ſuam ꝑfectionem/tãtã indubie habuiſſent ia=
ctantiam et arrogantiam in ſeipſis/vt tuã ꝑfectionẽ
minime cognouiſſent:⁊ ex conſequenti ei nullã attri
buiſſent reuerentiã ſeu honoꝛem. ❡Dñe deus/quia
omnia tua opera ſunt ꝑfecta:ob hoc quanto q̇s tua
opera magis laudat/tanto plus ad ꝑfectionem de=
uenit et accedit/tantoq̃ plus diſtat ac ſe ſubtrahit a
defectu.ſed de noſtris humanis operibus nõ eſt ita:
nam quia defectum omnia noſtra opera patiuntur:
quanto plus aliquis ea laudat/tanto magis ꝑfectio
nem deſerit et euitat ac defectum ſequitur et intrat.
❡Ergo cũ ſolum tua opera in bonis omnibus ſint
perfecta/et defectũ in aliquo minime patiantur/ om
nia vero noſtra opera defectibus ſubiaceãt inumera
bilibus:abrenũciemus laudibꝰ omniũ operũ huma
noꝛũ/⁊ coꝛde et animo nos ſubmittamus/ ad preſtã
dũ laudes ꝑfectioni tuoꝝ operum ſancte deus.

❡Qualiter humana perfectio conſiſtit in ꝑfe ctione diuina.

DEus qui ꝑficis imꝑfecta.tua admira
bilis ꝑfectio/omnes imperfectiones
noſtras ⁊ defectus ꝑficit atq̃ cõplet.
quia tu dñe nos creaſti ⁊ ſuſtines nos
in eſſe/et nobis oĩa noſtra neceſſaria
in hoc ſeculo ſubminiſtras/ ⁊ in alio
eternã gloriã pꝛebes nobis. ❡Dñe deus/ſicut priua
tiõi impꝛopriũ eſt eſſe:ſic eſt impꝛopriũ vt nos ab ali=
quo alio pꝛeter q̃ a te ſolo ꝑfectionẽ admittere vale
amus.quia ſicut res vacua nequit conſiſtere in re ple
na:ſic noſtrũ cõplementũ/niſi in tua ꝑfectione neq̇t
eſſe. ❡Reſtauratio noſtra deus.tu es noſtra cõſola=
tio et leticia in noſtra ira/triſtitia/atq̃ fletu:eripiens
nos ab omni aduerſitate/anguſtia/ ⁊ laboꝛe. ❡Deꝰ
vera cõſolatio lachꝛimantiũ.tibi omnis laus ⁊ glo=
ria nunc ⁊ ſemꝑ:qui habes tantam ꝑfectionem: et tã
mirabilẽ in teipſo/ꝙ ea eſt nobis tanq̃ fons viuus/
in quo omnes in eo bibentes ſe reficiũt ſitientes.
❡Omnes illi q̇ ſunt infirmi debiles ⁊ oppꝛeſſi: a de
fectibus huius mũdi de tua omnipotenti ꝑfectione
poſſunt plenariã ſanitatem recipere et medelam. et
non eſt aliqua eoꝝ plaga q̇ in tua ꝑfectione curã ne=
queat inuenire.Tanta plenitudo ⁊ complementum
eſt in te/bonoꝝ omniũ ⁊ virtutum/quibus nos miſe
ri indigemus:ꝙ pꝛedictam plenitudinem tanq̃ infi
nitam intelligere ſeu compꝛehendere non valemus.
❡Deus cuius fons luminũ illuminat totum mũdũ
nos putamus ꝑfectionem habere/ ꝓpter multitudi=

nem facultatū/⁊ vt in ſanitate poſſimꝰ noſtra corpora conſeruare: atq; vt habeamus pulchritudinē corporalem. vnde. qa credimꝰ ꝙ hec predicta perfectionem ⁊ complemētū valeāt nobis dare: ob hoc finaliter nos plenos ⁊ refectos vndiq; defectibus inuenimus: quia defectibꝰ ꝓculdubio predicta oīa ſunt repleta. ¶ Et hec eſt cauſa cur omnes hoīes in rebus temporalibus ⁊ trāſitoriis inueniūt ſe deceptos. qa quanto plus de bonis tēporalibus ꝯgregamꝰ: ⁊ plura in hoc ſeculo poſſidemus: tanto maiorē defectum in omnibꝰ ſuſtinemꝰ. quia enī defectiua ſunt oīa tēporalia: iccirco quicūq; poſſeſſiones ī hoc ſeculo plures habet/ is maiorē defectum temporaliū patitur in ſeipſo. ¶ Ergo ſtultus merito poteſt dici q̄ ſe credit perfectionem in diuitiis temporalibꝰ inuenire. aut gaudia aut plauſus in miſeriis ⁊ fragilitatibꝰ huiꝰ mundi. quia oīa gaudia huiꝰ ſeculi/ fletibꝰ ſuſpiriis et gemitibus terminanť. ¶ Potentiſſime dn̄e rector orbis. ſi quis complementi ſeu perfectionis vult eſſe diligēs inquiſitor: in te ſolūmodo querat illud. quia ſemꝑ qn̄ quis in te diligenter ſuū inquiſierit complementū: in te illud ſtatim poterit inuenire. ⁊ ſi ſemper continue alibi preterq̄; in te/ ſuū inquireret cōplemētum: nunq̄; illud poſſet alibi reperire. ¶ Dn̄e deꝰ: qn̄ nos aliunde preterq̄; a tua perfectione noſtrū putamus recipere complementū: ſemꝑ cadimus in maiorem indigentiā ⁊ defectum magiſq; deſipimus q̄; ſi ignem in aqua vel aquā in igne inuenire penitꝰ putaremus. ¶ Pater immortalis deus. ſolū excellētia tue ꝑfectionis potentiſſime bn̄dictionis ⁊ gratie preſtat munus: ⁊ defectus mūdani addūt infelicitatē et infortunium cuicunq;. ¶ Dn̄e deus cui placet cōuerſio peccatorū. ſicut eſt improprīū ⁊ nature contrariū/ ꝙ de priuatione perfectio oriatur: ſic eſt propriū naturale ⁊ conſonum rationi vt de tua perfectione/ omne cōplementū ⁊ omnis perfectio nobis omnibꝰ oriať. ¶ Saluator mūdi deus. nichil habens principiū ⁊ finem poteſt eſſe perfectū vllatenus vel completū. qa nichil defectū patiēs poteſt eſſe perfectū ſeu completum: at cū tu ſis pater omnipotēs infinitus ⁊ careas propter tui eternitatem principio atq; fine/ nulluſq; defectus in te valeat inueniri: patet ꝙ tu ſolus es ꝑfectio ⁊ cōplemētum ꝑfectionum oīm aliarū. ¶ Dn̄e deus noſter. ſicut tu ꝓpter virtutes tuas totiꝰ es humani generis perfectio ſingularis: ſic nos ꝓpter maximam fragilitatem noſtram ⁊ miſeriā/ ſumꝰ defectibus ſubditi innumerabilibus. quapropť oportet quēlibet noſtrum/ perfectionē noſtre ſalutis ſolum querere in te deo. ¶ Deus ſpes noſtre beatitudinis ſingularis. ſicut nos gaudentes ⁊ exultātes in tuis virtutibus ⁊ ꝑfectionibus perfectionē recipimus a te ſolo: ſic nos gementes ⁊ flentes delicta que cōmiſimꝰ in hoc mundo/ poſſumus perfectionem a te recipere et habere. vnde benedicta ſit tua perfectio ſancte deꝰ que tot modis ꝑfectionem ⁊ cōplementum humano generi poteſt dare. ¶ Cum in nullo alio preterq̄; ī te ſolo deo/ noſtra perfectio valeat inueniri: nullatenꝰ ſi alibi noſtrū inq̄ſiuerimus cōplemētum/ ipſum poterimus inuenire ſiue illud ꝑ viam leticie ſiue ꝑ viā meroris ⁊ triſtitie inueſtigemus. ¶ Quare ſi ꝑfectionem noſtre ſalutis volumꝰ inuenire: in te eam querere nos oportet. ⁊ his duobꝰ modis antedictis gaudendo: ſcilicet et merendo eā poterimus adipiſci: ita vt in glorificando ⁊ exaltando tuū nomen glorioſiſſimum gaudeamus: ⁊ ꝙ contritione cordis ⁊ morſu conſcientie delicta preterita lugeamus/ hac intentione et voluntate vt non ad peccatorum vomitum redeamus. ¶ Deus q̄ es vera req̄es paradyſi: ſicut tua deitas eſt perfectio noſtrorum bonorū omniū ratione tue maxime bonitatis: ſic tua ſancta humanitas quam ex vtero beatiſſime virginis aſſumpſiſti/ eſt ſimiliter noſtrorum bonorum omniū cōplementum. ¶ Adeo fuit exaltata et honorata tua ſancta humanitas ieſu chriſte/ quia fuit vnita cum tua glorioſiſſima deitate: ꝙ totum humanum genꝰ fuit inde ineſtimabiliter ſubleuatum. ⁊ ſic quanto plus tua fuit humanitas exaltata: tanto plus habuit humanum genus de perfectione in omnibus factis ſuis. ¶ Domine deus cū tue diuine eſſentie ⁊ tue humanitatis ſit vnio ſine fine: ꝓpter hoc ꝑfectio quā nos ex tua hūanitate benedicta recipimus/ maior et pluris dignitatis ſine cōparatione aliqua eſt in nobis/ q̄; ſi haberet finem vnio/ que fit inter tuam glorioſiſſimam deitatem ⁊ tuam humanitatē. ¶ Deus qui per ſanctā paſſionem tuā humanū genus/ ſancte crucis ſtipite reparaſti. quando noſtre cogitationes ſeu noſtra deſideria extra te dn̄e reponuntur: ſemꝑ inuenimus noſtras aīas vacuas ⁊ inanes/ ac defectui cuilibet ſubiacentes. ⁊ quācito poſuerimus noſtrum cogitatū ⁊ deſiderium in tuarum virtutū incomprehenſibilium complemento: ſtatim eas plenas inuenimus ⁊ completas: et nulli defectui ſubmiſſas. ¶ Dn̄e deus/ quādo quis plus in rebus temporalibus cogitat ⁊ diſcernit: tanto in eis reperit maiorem miſeriam ⁊ defectū ¶ Immortalis deus/ fruſtra laborat: quicunq; perfectionē vel cōplementū credit reperire in aliqua creatura niſi ī te ſolummodo creatore. qa omnia alia preter te īnumerabilibꝰ defectibus ſunt ſubmiſſa ¶ Deus qui quēlibet ad te volentem ſe conuertere recipere es paratus. quid prodeſt homini inani gloria maculato pompā mundanā modis variis exercenti: qn̄ nititur oſtendere mortalibus eſſe perfecta ſua opera que perfecta minime poſſunt eſſe: ⁊ quando q̄s perfectiorem ſe oſtendere arbitratur in hoc mundo: tāto magis defectuoſum ac fragiliorem ſe demonſtrat quia q̄cq̄d agit/ ꝓculdubio eſt defectuoſum. ¶ Piiſſime domine ⁊ benigne. ſicut propter defectum diuturnum pluuie/ riuis et fontibus abeſt aqua / et oēs

herbe obeunt ⁊ ſiccãtur:ſic propter perfectionẽ quã
nobiſipſis inuenire putamus / noſtri defectus in no
bis pullulant quotidie/et multipliciter augmentan=
tur. at ſicut propter maximam inundationem aqua=
rum adimplentur fontes/riuuli/et torrentes:ſic quã
do nos in tua perfectione noſtrum inquirimus com
plementum/omnes defectus noſtri deſinunt in no=
bis ⁊ quaſi omne complementũ et perfectio ineſt no
bis. ¶ Abiiciamus ergo a nobis omnia opera tene
brarum non querentes boni noſtri perfectionem ali
bi:niſi ſolum in tuis virtutibus deus noſter. ¶ De⁹
cuius medela ſanat ſaucios ⁊ ĩfirmos.nemo poteſt
ſua opera perficere ſeu complere:niſi i ſe habeat iſta
tria/volũtatem ſcilicet / ſapientiam/atq; poſſe.quia
ſine iſtis tribus impoſſibile eſt/perfectum ſeu cõple=
tum opus aliquod eſſe poſſe. ¶ Pater omnipotẽs
ſancte deus.cum tua gratia hoc preſens opus con=
templationis me fecerit inchoare:⁊ ſpecialiter ꝓpter
auxilium tue poteſtatis/tue ſapientie/⁊ tue volunta
tis/ſecundum librum huius operis ⁊ primum volu
men duxerim ad effectum:flexis genibus ſupplici=
ter te oro:vt aliorum librorum ⁊ voluminum ſis mi=
chi perfectio ſingularis. ¶ Benedictus ſis domine
deus in tuis muneribus vniuerſis.et omnis gratia
rum actio reddatur tuo adiutorio/incipiẽtem bona
opera quẽlibet adiuuanti.quia ſoli tuo auxilio agno
ſco effectum voluminis primi huius : in quo poteſt
quiuis hominum/in hac vita contemplari te deus.

¶ Finit primum volumen et ſecundus
liber huius operis ad honorem et glo=
riam omnipotentis dei.

¶ Breue argumentum

BLaquerna/alterius anachorete petitio
nibus acquieſcens:365 breuia verba in
b libellum compegit/ quē pretitulauit de
amico et amato.ſunt enī hec v̄ba amo=
ris/⁊ exempla abbreuiata/⁊ declaratio=
ne egentia:quibus intellectus aſcendit altiꝰ ad ma=
iorem deuotionem. Et hac ratione tot vna collegit
quot ſunt dies in anno:vt vnūquodqꝫ abbreuiatum
verbum/per diem contemplando ſufficere poſſit/ſe=
cundum artem contemplationum. ¶Amicus:qui=
libet fidelis et deuotus Chriſtianus. Amatus:deus.

1 INterrogauit amicus ſuū ama
tum/ſi in eo aliquid remanſe=
rat diligēdū? Reſpondit ama
l tus ꝙ id propter qđ amici mul
tiplicari poteſt amoꝛ:ſemper in
2 eo ſupereſt amādū. ¶Uie per
quas amicus ſuū requirit ama
tum:ſunt longe periculoſe/cō=
ſiderationibus referte/ſuſpiriis ⁊ fletibus/ac illumi=
3 nate amoꝛibus. ¶Multi amatoꝛes cōgregati fue=
runt ad amandū vnum amatū: q̇ ipſos oēs faciebat
amoꝛibus abundare/⁊ quilibet eoꝛum pro precipuo
ſuum ducebat amatū:⁊ de eo gratas cōcipiebat co=
gitationes/ex q̇bus iucūdas ſentiebat tribulationes
4 ¶Ploꝛabat amicꝰ ac dicebat: quādo erit tēpus vt
in ſeculo ceſſent tenebꝛe aut inferoꝛū vie?⁊ aqua que
de moꝛe deſcendit inferius: quando erit tempus vt
naturam aſſumat aſcendendi ſuperius/aut innocen
tes quando erunt plures ꝙ̄ nocentes? ah quando
gaudebit amicus ꝙ moꝛiatur propter ſuum amatū:
aut amatꝰ q̄n videbit ob ſuū amoꝛē lāguere amicū?
5 ¶Dixit amicus amato:tu qui īples ſolē ſplēdoꝛe im
ple coꝛ meū amoꝛe. Reſpondit amatus.ſine amoꝛis
plenitudine nō eſſent tuis oculis lachꝛime / neqꝫ in
hunc locum veniſſes vt poſſes tuū amatum videre.
6 ¶Tentauit amatꝰ ſuū amicū ſi ꝑfecte ipm amabat:
et interrogauit eū de quo erat differentia que eſt in=
ter preſentiā et abſentiam amati. Reſpondit amicꝰ
7 de ignoꝛantia et recoꝛdatione. ¶Interrogauit ama
tus amicum:es memoꝛ alicuius rei quā tibi tribue=
rim vnde me vis amare? Reſpondit amicus:ita.nā
inter leticias ⁊ tribulationes q̄s michi donas/nō fa
8 cio differētiā. ¶Dicas amice dixit amatꝰ: habebis
patientiā ſi tuos duplicauero languoꝛes?ita reſpō=
dit amicus dummodo meos duplicaueris amoꝛes
9 ¶Dixit amatꝰ amico ſuo:ſcis ne q̇d ſit amoꝛ? reſpō
dit amicꝰ/ſi neſcirē q̇d ſit amoꝛ:ſcirem q̇d eſt tribula
10 tio/triſticia/⁊ doloꝛ. ¶Dixerūt amico quare non re=
ſpondes amato tuo /qui te vocat? reſpōdit iam ex=
pono me grauibus periculis vt ad eum perueniā/et
iam illi loquoꝛ/eius honoꝛes deſiderans. ¶Amice 11
deſipiens:quare coꝛpus tuū deſtruis ⁊ pecunias tu=
as diſpenſas: et delectationes huiꝰ ſeculi relinq̇s:et
ſpꝛetus inter gētes incedis? reſpondit vt amati mei
honoꝛem honoꝛes:q̇ per plures eſt non amatꝰ ⁊ iho
noꝛatus ꝙ̄ amatus ⁊ honoꝛatus. ¶Dicas inſenſate 12
ob amoꝛem:quid eſt viſibiliꝰ an amatus in amico:an
amicus in amato?reſpondit dicēs ꝙ amatꝰ videtur
per amoꝛes/⁊ amicus ꝑ ſuſpiria/fletꝰ/ tribulatiōes/
et doloꝛes. ¶Inquirebat amicꝰ q̇ amato ſuo narra 13
ret quo pacto ob amoꝛē eius graues patiebaṫ lāguo
res/quibꝰ deperibat ⁊ moꝛiebaṫ Inuenit ſuū amatū
qui legebat in quodā libꝛo in quo oēs(quos ipſi pro
pter amatū ſuū amoꝛ donabat)inſcripti erāt lāguo=
res/et omnes quas inde amicꝰ habebat gratiarum
actiones. ¶Regina celi:amico /ſuū filium preſenta 14
uit:vt eiꝰ oſcularetur pedes:⁊ vt in ſuo libꝛo/matris
amati ſui laudes ſcriberet ⁊ v̄tutes. ¶Amicus auē 15
cantantem audiēs:eam interrogauit. dicas auis q̇d
cantas:poſuiſti te ſub amati mei cuſtodia vt te a nō
amoꝛe defendat:⁊ in te multiplicet amoꝛē? reſpōdit
auis:quid facit me cantare:niſi dn̄s amoꝛis qui repu
tat ſibi ad dedecus non amoꝛē? ¶Inter timoꝛē ⁊ ſpē 16
amoꝛ fecit ſuum hoſpitium:in quo viuit ex cogitatio
nibus:⁊ moꝛitur ex obliuionibꝰ:cuius fundamenta
ſunt longe ſuper huiꝰ mūdi delectationes atqꝫ oble=
ctamenta. ¶Queſtio fuit inter oculos ⁊ memoꝛiam 17
amici. Nam oculi dicebant ꝙ melius eſt videre ama
tū ꝙ̄ ipſum recolere:et memoꝛia dixit ꝙ propter reco
lentiā aqua aſcēdit ad oculos et coꝛ inflāmaṫ amoꝛe
¶Interrogauit amicus intellectum ⁊ voluntatem: 18
quis eoꝛū erat amato ſuo ꝓpinq̇oꝛ?cucurrerūt ābo:
et prioꝛ fuit intellectus ad amatū ſuum ꝙ̄ voluntas.
¶ Contēdebāt adinuicē amicꝰ ⁊ amatus: ⁊ viderūt 19
vnum alterū amicū:qui tamdiu ploꝛauit donec pax
et concoꝛdia fuit inter amicū ⁊ amatum ¶Suſpiria 20
et fletus venerūt ad iudiciū amati:⁊ interrogauerūt
eum per que ſentiebat ſe validius amatum. Amatꝰ
ſic iudicauit:ſuſpiria ſunt amoꝛi propinquioꝛa:⁊ fle=
tus propinquioꝛes ſunt oculis. ¶Uenit amicus ad 21
fontem bibere vbi q̇ non amat capitur amoꝛe:⁊ cum
bibit ex fonte duplicati ſunt languoꝛes eius. venit
amatus ad eūdem fontē bibere:vt ſupꝛa duplicatio=
nem duplicaret amico ſuo amoꝛes in quibus ſibi du
plicauerat languoꝛes. ¶Egrotauit amicus ⁊ erat in 22
extaſi ⁊ exceſſu:amatꝰ ipſum gratia paſcebat / amoꝛ
ipſum potabat/in patiētia ipſum iacere faciebat/hu
militate ipſum induebat: ⁊ veritate ipſum ducebat.
¶Interrogauerūt amicū vbi erat amatus eius? vi 23
deatis ipſum inq̇t/in nobilioꝛi domo oibus creatis
domibꝰ:⁊ videatis ipm in meis amoꝛibus/ in meis
languoꝛibus:⁊ in meis fletibus. ¶Dixerunt amico: 24

quo vadis? venio inquit ab amato meo. vnde venis
vado ad amatũ meũ. quando redibis? morabor cum
amato meo. quãtũ cum amato tuo? tãto tẽpore quã
25 to cogitationes mee erunt in eo. ¶ Cantabãt aues
auroram: ⁊ excitatus eſt amatus q̇ eſt aurora / ⁊ aues
finierũt cantum: ⁊ amicus in aurora / propter amatũ
26 ſuum eſt mortuꝰ. ¶ Cãtabat auis in viridario ama=
ti. venit amicꝰ qui dixit aui / quia nos ꝓpter idioma
ta inuicẽ nõ intelligimus: intelligamus nos propter
amorẽ. nã in tuo cantu: meis oculis repreſentat̃ meꝰ
27 amatus. ¶ Cepit amicꝰ ſomnolẽtus fieri / quia mul=
tum inquirendo ſuũ amatum laboraſſet / ⁊ timuit ne
amati ſui obliuiſceretur: ſic plorauit ne dormitaret / ⁊
ne amatus ſuus ab eius memoria abſentaretur.
28 ¶ Obuiauerũt ſibi inuicẽ amatus ⁊ amicus / dixitq̃
amicus: nõ eſt opus vt michi loquaris / ſed oſtendas
ſigna nr̃is oculis / que ſunt noſtro cordi verba: nã ſo
26 lis ſignis: dabo tibi q̇cq̇d a me poſtulaueris. ¶ Nõ
obediuit amicus amato ſuo / ⁊ plorauit amicꝰ ⁊ ama
tus venit vt in veſte amici moreretur: et recuperaret
30 quod perdiderat amicus. ¶ Amatꝰ accendit amore
amicum / neq̃ plorauit ob amici languorẽ: vt fortius
ab eo diligeretur: ⁊ in maiore languore gaudiũ et re=
31 fectionem inuenit amicus. ¶ Dixit amicus torquẽt
me ſecreta amati mei: cum opera mea ipſa reuelant.
quia os meũ ipſa tenet ſecreta neq̃ detegit ipa gen
32 tibus. ¶ Conditiones amoris ſunt: ꝙ amicus ſit ſuf
ferens / patiens / humilis / timoroſus / diligens / confi
dens / q̃q̃ ob honorandũ ſuũ amatum / nullis ſe ſub
ſtrahat periculis. cõditiões amati: ꝙ ſit verax / pius /
33 iuſtus / et amico ſuo liberalis. ¶ Inquirebat amicꝰ
in montibus et planiciebꝰ deuotionẽ: vt videret an
amato ſuo ſeruiebatur: ⁊ inuenit in vtroq̃ illorum lo
corum peccatũ. ⁊ ideo fodit in terrã ſi forte inueniret
perfectionẽ: quãdo ſuꝑ terrã deuotio habet defectũ.
34 ¶ Dicas auis que amore cantas amato tuo: quare
torquet me amatus meꝰ cũ amore / poſtq̃ aſſumpſit
me vt ſim ſeruus ſuus? reſpondit auis: ſi non patere
ris tribulationẽ propter amorem / cũ quo amatũ tuũ
35 amares? ¶ Amicus ambulabat ꝑ ſemitas amati ſui
meditabundus ⁊ ceſpitauit ⁊ cecidit inter ſpinas: q̃
ſibi viſe ſunt fuiſſe flores: ⁊ ꝙ eſſent amoris lectus.
36 ¶ Interrogauerũt amicũ ſi cõmutaret pro alio ſuũ
amatum. reſpõdit dicẽs: ⁊ q̇s alius eſt melior aut q̇s
nobilior q̃ ſupremũ bonũ / magnitudine / poteſtate /
ſapientia / amore / ⁊ ꝑfectione infinitum ⁊ eternum?
37 ¶ Plorabat ⁊ cantabat amicus cãtus amati ſui / di
cebatq̃: ꝙ viuacior eſt amor ĩ corde amatoris: q̃ ful
gur in ſplẽdore. ⁊ tonitrus ĩ aure. ⁊ viuatior eſt aqua
in fletu: q̃ vẽtus ĩ maris fluctuatiõe. ⁊ ſuſpiria amo
38 ri ſunt propinquiora: q̃ albedo in niue. ¶ Interro=
gauerũt amicũ quare eius amatus eſſet glorioſus?
39 reſpondit q̇a eſt gloria. ¶ Dixerunt ei ⁊ quare eſt po
tens? reſpondit quia eſt poteſtas. ⁊ quare ſapiẽs? q̇a
eſt ſapientia. ⁊ quare amabilis? quia eſt ipſe amor.
¶ Surrexit tẽpeſtiue amicus ⁊ ambulabat ſuũ req̇= 40
rens amatũ: Inuenitq̃ turbã ꝑ viã ambulantẽ: ⁊ in
terrogauit ſi ſuũ viderint amatum. reſpõderũt dicẽ=
tes: qñ fuit tempus quo tuus amatus abſens fuit a
tuis oculis mentalibus? reſpondit amicꝰ poſtq̃ vi=
di amatum in meis cogitationibus: non fuit abſens
oculis meis corporalibus. nã oĩa viſibilia: meũ mi=
chi repreſentãt amatum. ¶ Cũ oculis cogitationũ / 41
languorum / ſuſpiriorũ / ⁊ fletuũ reſpiciebat amicus
ſuũ amatũ: ⁊ cũ oculis gratie / iuſtitie / pietatis / miſe
ricordie: ⁊ liberalitatis reſpiciebat amatꝰ ſuũ amicũ
et auis cantillabat huiuſmodi letabũdũ aſpectum.
¶ Claues portarũ amoris ſunt aurate cõſideratio= 42
nibus / fletibꝰ / et ſuſpiriis. funiculus clauiũ: eſt con=
ſciẽtie / contritionis / deuotionis / ⁊ ſatiſfactionis. o=
ſtium iuſtitie / miſericordie / ⁊ pietatis. ¶ Amicꝰ pul 43
ſauit oſtiũ ſui amati: ictibus amoris ⁊ ſpei. audiebat
amatus cũ humilitate / pietate / patiẽtia / ⁊ charitate /
ictus ſui amici. aperuerunt portas: deitas ⁊ humani
tas. Intrauit amicus ⁊ ſuũ vidit amatũ. ¶ Propĩq̇= 44
tas et cõmunitas ſibi inuicẽ obuiauerunt: ac ſe inui=
cem miſcuerũt: vt amicitia ⁊ beniuolentia eſſet inter
amatũ ⁊ amicũ. ¶ Duo ſunt ignes / quibus amores 45
caleſiunt amici. vnus fulcitur deſideriis / cogitatio=
nibus / ⁊ gaudiis. alter vero cõponit̃ ex timore / lan=
guore / fletibus ⁊ lachrimis. ¶ Optauit amicus ſoli 46
tudinem ⁊ profectus eſt viuere ſolitarius: vt haberet
ſui amati ſocietatẽ. nã inter populũ ſolus erat: nullã
habens ſolitudinem. ¶ Amicus morabat̃ ſolitariꝰ 47
ſub vmbra cuiuſdã pulchre arboris: ⁊ ꝑ locum illum
tranſierũt hoĩes: qui interrogauerunt eũ quare mo=
raretur ſolitarius? reſpondit amicus ꝙ tũc primum
ſolus fuit / cum ipſos vidit ⁊ audiuit. nam prius ipſe
erat in ſocietate ſui amati. ¶ Cum ſignis amoris / lo 48
quebant̃ ad inuicẽ amatus ⁊ amicus: ⁊ cũ timore co
gitationibꝰ / lachrimis / ⁊ planctibꝰ: ⁊ narrabat ami=
cus amato ſuo / ſuos cordis anxietatus. ¶ Dubitauit 49
amicus ne ſibi deficeret amatus in ſuis maioribꝰ ne
ceſſitatibus: ⁊ protinꝰ ab amico elongauit amorem
amatus. cõtritionem habuit ⁊ penituit in corde ſuo
amicus: et amatus cordi amici ſpẽ reſtituit ⁊ chari=
tatem: ⁊ oculis eius lachrimas ⁊ fletus: vt poſſet de
nuo recipere amorẽ. ¶ Equalis eſt propinquitas in 50
ter amatũ ⁊ amicũ. nã vt vina miſcent̃ aqua et vinũ:
ita amati ⁊ amici miſcent̃ amores: ⁊ ſicut calor ⁊ ſplẽ
dor ſimul cathenant̃: ⁊ ſicut eſſe ⁊ eſſentia actus ⁊ po
tentia ſimul cõueniunt cõglutinant̃: ⁊ adhereſcunt.
¶ Dixit amicus amato ſuo: in te eſt mea ſanitas: et 51
in te meus languor. nã quanto fortius me ſanas: tã
to meũ languorẽ augmentas. et quanto auges meũ
languorem: tanto michi donas maiorem ſanitatem
¶ Suſpirabat amicꝰ ⁊ dicebat. O q̇d eſt meꝰ amor. 52
reſpondit amatus. tuus amor ſigillum eſt: quod im

primit ꝛ ſigillat amorē cū hominibus meum oſten=
52 dis honorem. ¶Uidebat amic⁹ ſe capi/ligari/ vul=
nerari: ꝛ ob amorē amici ſui occidi: ꝛ interrogauerūt
eum qui ipſum torquebāt: vbi eſt tuus amat⁹? reſpō
dit videre poteſtis in amorū meorū multiplicationi
53 bus et in penaꝝ ſuſtentatione. ¶Dixit amicus ama
to ſuo. hactenus neqꝫ fugi neqꝫ diſceſſi a tuo amore/
poſtquā te cognoui. nā in te/ ꝛ per te/ ꝛ cū te vbicūqꝫ
eſſem ſemper fui. reſpondit amatus. nec ego / poſtqꝫ
tu me cognouiſti et amaſti: aliquo tēpore tibi abſens
fui: nec contra te deceptio fuit vlla aut defectus vllus
54 ¶Ambulabat amicus in quadā ciuitate / cantans
de amato ſuo tanqꝫ mente captus. Interrogauit po
pulus/ ſi ſuū amiſerat intellectū. reſpondit amic⁹: ꝙ
ſuus amatus rapuerat velle ſuū: et ipſe amato ſuo do
nauerat intelligere ſuum: quare ſibi ſolum remanſe=
rat recolere ſuum: quo ſuum recordabatur amatum
55 ¶Dixit amicus: preter et contra amorem eſt mira=
culum ſi amatus non excitat amicū poſtqꝫ deſidera
56 uit ipſum. ¶Amici dolor aſcendit in amati ſui altitu
dinibus: ne impediretur amare ſuū amatū in abyſſo
huius mūdi ꝛ ꝓfunditatibus. ꝛ qñ ad amatū ſuum
amicus peruenit: cū dulcedine et gaudio ipſum eſt
contemplat⁹. amat⁹ autē ipſum eſt oſculatus: vt eū
in hoc ſeculo/cum tribulationibus contēplaret ꝛ lan
57 guoribus. ¶Interrogauerunt amicū: quales ſunt
eius diuitie? reſpondit pauꝑtates quas patior ꝓpt
meū amatū. et que eſt requies? languor quē donat
michi amor. ꝛ quis eſt medicus tuus? cōfidētia quā
habeo in amato meo. et quis eſt magiſter tu⁹? reſpō
dit ſimilitudines qͣs creature michi de amato meo
58 repreſentant. ¶Cantabat auis in quodā ramo vi=
renti foliis ꝛ floribus: ꝛ vētus folia agitabat: ꝛ odo=
rem florū ad amicū portabat. interrogauit amicus
auem qd ſignificat motus foliorum ꝛ ſuauis illa fra
grantia florū? reſpondit folia illa in eorū motu ſigni
ficant obedientiā: ꝛ odor ille/ in tribulatione patien
tiam. ¶Ambulabat amicus deſiderans amatū ſuū
59 et obuiauit duobus amātib⁹: qui ſe inuicē cum amo
re et fletibus ſalutauerunt/ amplexati ꝛ oſculati ſunt
in extaſim rapt⁹ eſt amic⁹ multū vehemēter dū duo
60 amici ſuū recoluerunt amatū. ¶De morte cogitauit
amicus ꝛ timuit: donec memor fuit amati ſui. et cla=
mauit qui aderāt coram eo hominibus. ab diu ame
tis: ne honorando amatum meum/mortem aut pe=
61 ricula timeatis. ¶Interrogauerūt amicum vbi pri=
mum inceperunt eius amores? reſpondit in nobili=
tatibus ſui amati. qꝛ ab illo principio primum in=
clinatus fuerit ad diligendum ſicut ſemetipſum ſuū
proximum: et ad odiendam fraudem et peccatum.
62 ¶Dicas amoris inſenſate: ſi te nō amaret tu⁹ ama=
tus/ quid faceres? reſpondit ꝙ ſemper ne moreretur
ipſum diligeret: cum non amare ſit mors et amare
63 ſit vita. ¶Interro gauerunt amicum quid eſt perſe=
uerantia? dixit ꝙ perſeuerantia eſt beatitudo et tri=
bulatio in amico perſeuerante cum fortitudine/ſpe/
et patientia in amando ꝛ honorando ſuum amatū/
eiqꝫ ſeruiendo. ¶Dixit amicus amato vt ipſi perſol 64
ueret de tempore pro quo illi ſeruiuerat. computauit
amat⁹ cogitationes/deſideria/fletus/pericula/ ꝛ la=
bores quos ob eius amorem amicus perpeſſus fue=
rat: et appoſuit illi computo eternam beatitudinem
et donauit ſemetipſum amico ſuo in ſolutionem.
¶Interrogauerunt amicum: quid eſſet beatitudo? 65
et reſpondit ꝙ erat tribulatio/ quam quis ſuſtinebat
propter amorem. ¶Ruſus interrogauerunt ꝗ eſſet 66
miſeria? dixit amicus complere in hoc ſeculo ſua de
ſideria. nam breuiſſimas delectationes cruciamen=
ta conſequuntur ſempiterna. ¶Dicas amore deſipi 67
ens/ quid eſt tribulatio? eſt inhonorationum memo
ria: que fiunt amato meo omnibus honorib⁹ digniſ
ſimo. ¶Reſpiciebat amicus quēdam locum in quo 68
viderat amatum ſuum. O loce inquit qui michi pul=
chros repreſentas amores: dicas amato meo: ꝙ ego
ob eius amorē patior laborem ꝛ tribulatiōes. reſpō
dit locus / quando in me erat tuus amatus: maio=
rem ob tuum amorem patiebat laborem: ꝛ maiores
omnibus aliis quas amor donare poteſt ſuis ſerui=
toribus tribulationes. ¶Dixit amic⁹ amato ſuo: tu 69
es totus ꝛ per totum ꝛ in toto: ꝛ cum toto: te totū vo
lo vt ſim ego totus. reſpōdit amatus: non potes me
habere totum niſi ſis meus totus. Amicus dixit: ha=
beas me totum et ego te totum. reſpondit amatus:
quid habebit filius tuus/quid frater tuus: quid pa=
ter tuus? dixit amicus: tu es talis tot⁹/ ꝙ potes abū=
dare ꝛ eſſe totus cuiuſlibet/ qui ſe voluerit totum ti=
bi donare. ¶Intrauit amicus quoddā amenū pra 70
tum ꝛ contemplatus eſt puerulos ſaltātes poſt mul
titudinem papilionum ꝛ proterentes flores: ꝛ quāto
magis captare nitebantur: tanto magis euolabant
in altum: ꝛ cogitauit amic⁹ ꝙ tales eſſent illi qui ni=
miis ſubtilitatib⁹ crederent cōprehendere ſuū ama=
tum. nam ſimplicibus fores aperit ꝛ ſubtilibus clau=
dit: ꝛ fides illū in ſecretis ſuis per feneſtram amoris
oſtendit. ¶Extendit et prolongauit amicus in ma 71
gnitudine ꝛ duratione amati ſuas cogitationes: et
non inuenit principiū/ mediū/ neqꝫ finē. Amat⁹ dixit
quid menſuras inſenſate? reſpondit amicus menſu
ro minus cum maiore ꝛ defectū cum perfectione ꝛ fi
nitum cū infinitate: temporale cū eternitate: vt humi
litas/patientia/fides/ſpes/ ꝛ charitas fortius ſint in
mea recordatione. ¶Interrogauerunt amicū quos 72
reputaret maxime egros? cecos inquit qui audiunt
medicos amati ꝛ ad eos veniunt ꝛ ad ſui curā nō re
cipiunt illos. nam ſumma felicitas eſt amatum meū
videre ꝛ ſumma pena eſt carere eius viſione. ¶Uie 73
amoris ſunt longe ꝛ breues: qꝛ amor eſt clara ꝛ pura
mūdicia/vera/ſubtilis/ſimplex/fortis/diligens/ ſplē

dens/ abūdās nouis cogitationibus ⁊ antiq̄s recor
74 dationibus. ¶ Interrogauerūt amicū q̇ ſunt fructꝰ
amoris. reſpōdit gaudia: cogitationes: deſideria: ſu-
ſpiria: anxietates: tribulationes: pericula: tormenta:
languores. ſine talibus enī fructibꝰ nō ꝑmittit amor
75 ſe tangi a ſuis ſeruitoribus. ¶ Stabāt multi coram
amico: qui cōquerebāt de ſuo amato: q̄a nō augmen
tabat eius amores: ⁊ accuſabat amorē qui illi dabat
tribulationes ⁊ dolores. Amatus ſe excuſabat dicēs
q̄ tribulatiōes ⁊ dolores ꝓpter quos accuſabat amo
76 rem/ ſunt amoris multiplicationes. ¶ Dicas inſen-
ſate amoris: cur nō loqueris/ cur ſtas demiſſus ⁊ co-
gitabūdus? cogito inquit in amati mei pulchritudi
nibus: ⁊ in beatitudinū ⁊ dolorū repreſentationibus
77 quos afferūt michi ⁊ donāt amores. ¶ Dic amoris
inſane: quid prius fuit an cor tuū/ an amor? reſpōdit
q̄ eodē tempore cor eius fuerūt et amor. nam ſi hoc
ita non fuiſſet: cor nō fuiſſet creatū ad amandū: neq̄
78 amor creatus ad cogitādū. ¶ Interrogauerūt amo
ris fatuū: vbi prius amor ſuus incepit an in ſecretis
amati ſui: vel in ea reuelando hoībꝰ? reſpondit amo
rem nullā differentiā habere: q̄n eſt in ſua ꝑfectione.
nam cū ſecretis tenet occulte amicꝰ ſecreta ſui ama
ti: ⁊ cum ſecretis reuelat: ⁊ cū reuelatione tenet illa ſe
79 creta. ¶ Secretū amoris ſine reuelatione prebet paſ
ſionē ⁊ languorē: ⁊ reuelare amorē prebet timorem ⁊
feruorē. ⁊ ſic oībus modis amicus eſt in languore.
80 ¶ Vocauit amor ſuos amatores et dixit eis vt po
ſtularent ab eo dona delectabiliora ⁊ placidiora. ipſi
poſtularunt ab amore: vt eos ornaret ſuis ornamen
tis/ quo eſſent amato gratiores atq̄ magis accepta
81 biles. ¶ Alta voce clamauit amicꝰ dicēs hoībus: q̄
amor ipſis mādabat vt amarēt loquēdo ⁊ tacendo:
emendo ⁊ vendēdo/ plorando ⁊ ridendo/ gaudendo
et languendo/ lucrādo ⁊ ꝑdendo: ⁊ in quibuſcūq̄ ipſi
82 verſarent̄ operibꝰ. nā amor ita iubebat. ¶ Dicas im
pos mentis ac infatuate q̄n venit amor in te? eo tem
pore quo requiſiuit me: ⁊ cor meū cogitationibus re
pleuit/ deſideriis/ ſuſpiriis/ ⁊ languoribꝰ: ⁊ abūdarūt
83 oculi mei lachrimis ⁊ fletibꝰ. ¶ Quid tibi attulerūt
amores? pulchra ornamenta/ honores amati mei et
valores. vbi inuenerūt? in memoria ⁊ intellectu. Cū
quibꝰ ea recepiſti? cū charitate et ſpe. cū quibꝰ ea cu
ſtodis? cū iuſtitia/ prudētia/ tēperantia/ ⁊ fortitudine
84 ¶ Cantabat amatꝰ dicēs q̄ parū ſciebat amicus de
amore: ſi erubeſcebat ſuū amatū laudare: vel ſi time
bat ipſum in locis in quibꝰ magis inhonorat̄ hono
rare. ſic parū ſcit diligere qui affligitur in tribulatio-
ne: ⁊ qui deſperat de amato/ nō habet concordantiā
85 in amore atq̄ ſpe. ¶ Miſit litteras amicus ad ſuum
amatum: quibꝰ ipſum interrogabat ſi habebat aliū
amatorem q̇ ipſum adiuuaret ad ferēdas tribulatio
nes quas patiebat̄ ob eius amorem. reſcripſit amatꝰ
amico ſuo: ſe non habere cum quo vas iniurie ⁊ pec

cati faceret. ¶ Interrogauerunt amatum de amo- 86
re amici ſui. reſpondit q̄ amor ſui amici eſt mixtura
gaudii ⁊ tribulationis/ timoris ⁊ fiducie. Interroga
uerunt amicū de amore amati ſui. reſpondit q̄ eſt in
fluentia infinite bonitatis/ eternitatis/ poteſtatis/ ſa
pientie/ charitatis/ ⁊ ꝑfectionis: quā influit amatus
amatoribus ſuis. ¶ Dicas captiue amoris q̇d eſt ad 87
mirabile? amare magis amati abſentiā q̄ preſentiā:
⁊ amare magis viſibilia ⁊ corruptibilia q̄ iuiſibilia ⁊
eterna. ¶ Inq̄rebat amicꝰ ſuū amatū ⁊ inuenit quē 88
dam hoīem q̇ moriebat̄ ſine amore. hei dixit q̄ ma
gnū damnū eſt/ q̄ hoīes aliqua morte moriant̄ ſine
amore. ⁊ ideo amicus dixit homini q̇ moriebatur: di
cas quare moreris ſine amore. reſpōdit quia viuebā
ſine amore. ¶ Interrogauit amicꝰ ſuū amatū quid 89
erat maius an amor an amare? reſpondit amatꝰ di
cens q̄ in creatura amor eſt arbor: ⁊ amare eſt fructꝰ
et tribulationes ac languores ſunt folia atq̄ flores.
at in deo amor et amare ſunt vnū ſine aliquo labore
aut languore. ¶ Morabat̄ amicꝰ in languoribus et 90
triſticia ex cogitationum ſuꝑabundantia: miſit itaq̄
nunciū ad amatū: orans vt ad ſe mitteret quēdam li
brum in quo eſſent deſcripta eius ornamenta: vt ei ꝑ
beret aliquod remediū. ¶ Ob amorē egrotauit ami 91
cus: et quidā medicus ingreſſus eſt ad eū vt eū vide
ret qui multiplicauit languores eius ⁊ cogitationes:
et ex illa hora liberatus eſt amicꝰ. ¶ Amicꝰ et amor 92
exiuerant ad ſolatiū cōſolatorie de amato colloquē-
tes: amatus ſe illis preſentauit: plorauit amicꝰ ⁊ pro
pter extaſim euanuit amor. amatus excitauit ſuum
amicū: cui ſua commutauit ornamenta. ¶ Dicebat 93
amicꝰ amato q̄ ꝑ multas vias veniebat ad eius cor
et ſe preſentabat eiꝰ oculis: ⁊ ꝑ multa noīa in verbis
ſuis ipm̄ noīabat: ſed amor quo viuebat ⁊ moriebat̄
erat vnus tātū. ¶ Amatꝰ ſe preſentauit ſuo amico cū 94
veſtibꝰ nouis ⁊ rubeis ⁊ extēdit ſua brachia vt ipſum
amplexaret̄/ inclinauitq̄ caput vt ipm̄ oſcularet̄. mā
ſitq̄ eleuatus in altū vt facilius iueniretur. ¶ Ama- 95
tus ſe abſentauit ab amico ſuo. inquirebat amicus
cum memoria ⁊ intellectu ſuum amatum/ et interro
gauit eum vbi ipſe fuerat. reſpōdit ī abſentia tue me
morie/ et in ignorantia tue intelligentie. ¶ Dicas in 96
ſenſate amoris an erubeſcis homines cum vident te
ob tuum amatum plorare? reſpondit q̄ erubeſcētia
ſine peccato eſt ſi quis verecundetur ob defectū amo
ris eius qui neſcit amare. ¶ Amatus ſeminabat in 97
corde amici deſideria/ ſuſpiria/ virtutes / et amores:
amicus illa ſemina cum lachrimis et fletibus irriga
bat. ſeminabat amatus in corpore amici labores/ tri
bulationes et languores: amicus ſuum corpus ſana
bat cum ſpe/ deuotione/ patientia / et conſolationi-
bus. ¶ In quodam magno feſto tenuit amatus 98
multorum procerum honorabilium magnam curi-
am/ parauitq̄ magna ꝯuiuia et prebuit magna do

na.venit amicus ad illam curiam/cui dixit amatus
quis te vocauit vt venires ad meam curiam? reſpon
dit amicus:neceſſitas et amor me accerſiuerũt tuas
formoſitates videre:tua ornamẽta ⁊ tuam gloriam.
99 ¶ Interrogauerũt amicũ de quo erat? reſpondit de
amore.quomodo es? amoris.quis te genuit? amor.
de quo viuis? de amore.quo nomĩe nomĩaris? amo
ris.vnde venis? ab amore.quo vadis? ad amorẽ.vbi
100 moraris? in amore. ¶ Interrogauerũt inſup.habes
aliud q̃ amorem? reſpondit ita: culpas ⁊ iniuſticias
cõtra amatũ meũ.habet amatus tuus indulgentiã?
dixit amicus ꝙ in ſuo amato erant miſericordia ⁊ iu
ſticia:⁊ ideo ſuũ hoſpitiũ erat iter timorẽ et ſpem.nã
miſericordia faciebat illũ ſperare:⁊ iuſticia timere.
101 ¶ Amatus ſe abſentauit a ſuo amico.amicꝰ inquiſi
uit eũ cũ ſuis cogitationibus:⁊ eũ cũ idiomate amo
102 ris requirebat ab hominibꝰ. ¶ Inuenit amicus ſuũ
amatũ q̇ erat ſpretus inter homines: dixitqꝫ amato
ꝙ magna iniuria fiebat eius honoribus.reſpondit
amatus ꝙ ipſe inhonorabatur ob defectũ feruentiũ
amatorũ.plorauit amicus ⁊ multiplicati ſunt eiꝰ do
lores.amatus autẽ illi oſtẽdit ſuã magnificentiam:
103 et illũ eſt cõſolatus. ¶ Splendor thalami amoris il
luminauit thalamũ amici:vt expelleret tenebras/et
impleret gaudijs/cogitationibus ⁊ lãguoribꝰ amo-
ris.amicus autem ex eius thalamo expulit omnia:
104 vt amatus eius quieſcere poſſet in eo. ¶ Interroga-
uerunt amicũ qđ ſignũ faciebat amatus eius in ſuis
magnis oꝑationibus.reſpondit ꝙ faciebat id ſignũ
quia fuit homo mortuus/⁊ crucifixus ꝓpter amorẽ:
105 vt ſerui ſui ꝑ amorẽ viuerẽt. ¶ Venit amatus ⁊ ho-
ſpitatus eſt apud amicũ.pincerna autem petijt pre-
ciũ.reſpondit ꝙ amicus debebat gratis ſuo amato
hoſpitiũ:nec ſine cauſa dixit amor.nã dudũ amatus
106 exſoluit omniũ hominũ ꝓciũ. ¶ Memoria et volũ-
tas ſeinuicem ſociarũt ⁊ aſcenderũt in mõtem ama-
ti:quatenus intellectus ſeſe eleuaret: ⁊ amicus in ſe
107 duplicatum amorẽ in ſe reciperet. ¶ Quotidie ſunt
ſuſpiria ⁊ fletus nũcij inter amicũ ⁊ amatũ: vt inter
eos ſit ſolatium ſocietas/amicitia ⁊ beniuolentia.
108 ¶ Amicus ſenſit ſe elõgatũ ab amato ſuo/ miſitqꝫ ei
ſuas cogitationes:vt ei reportarẽt beatitudinẽ ama-
109 ti ſui in qua diu ſuũ detinuerat amatũ. ¶ Amatus
prebuit beneficiũ/fletuũ/ſuſpirioꝝ/languoꝝ/ cogita
tionũ ⁊ dolorum amico ſuo: cum quo beneficio ſer-
110 uiebat amicus amato ſuo. ¶ Rogauit amicus ama
tum ſuũ vt ſibi largitatem/pacem ⁊ honorem dona
ret in hoc ſeculo.amatus repreſentauit ſuas pulchri
tudines memorie et intelligẽtie amici:et prebuit ſe-
111 metipſum pro obiecto eius voluntati. ¶ Interroga
uerunt amicum in quo conſiſtit honor? reſpondit in
ſuũ amatum intelligendo et amando. interrogaue-
runt in quo conſiſtit dedecus? reſpondit in amatum
112 ſuũ amare obliuiſcendo. ¶ Torquebant amorẽ do-

nec dixit ꝙ tu eras preſens meis tormentis: et tunc
amor influxit michi languorem: et tuo aſpectu mul
tiplicaſti amorem:et michi duplicaſti dolorem.
¶ Obuiaui in via amoris amato meo/qui non loq̄- 113
batur:⁊ cum fletibus/ macra facie:⁊ languoribus ac
cuſabam amorem.amor ſe excuſabat iuſticia/ſpe/pa
tientia/deuotione/fortitudine/temperantia et beati
tudine:redarguitqꝫ amatorem qui de amore conque
rebatur poſtq̃ ei tã nobilia dona/ amor elargiebat.
¶ Cantabat amicus dicens/o q̃ magna afflictio eſt 114
amor:ah q̃ magna beatitudo eſt meũ amatum ama
re qui amat ſuos amatores cum infinito amore:eter
no/et perfecto omni perfectione.
¶ Profectus eſt amicus ad quaſdam regiones ex- 115
traneas in quibus credebat ſuũ amatũ reperire: ⁊ in
via duo leones ipſum aggreſſi ſunt: cepitqꝫ amicus
mortem pauere.nã optabat (vt ſeruiret amato ſuo)
viuere.miſitqꝫ ſuũ ad ſuũ amatum recolere:vt amor
eſſet in eius tranſitu:poſſetqꝫ melius mortem ſuſti-
nere. dũqꝫ amicus recolebat amatum: leones vene-
runt humiliter ad amicum:cui lingebant lachrimas
oculorũ plorantiũ:oſculabanturqꝫ eius manus atqꝫ
pedes. ⁊ ſic amicus in pace profectus eſt:ad inquirẽ-
dum amatum ſuũ. ¶ Ambulabat amicus per mon- 116
tes et planicies et non poterat oſtiũ reperire per qđ
poſſet e carceribus amoris exire:qui diu tenuerat eiꝰ
corpus incarceratum/et ſuas cogitatiões et omnia
ſua deſideria et gaudia.dũqꝫ amicus ſic perambula
ret:fatigatus reperit eremitã iuxta fontem vnũ pul
chrũ et amenũ dormientem:excitauitqꝫ eum interro
gans ſi viderat vel forte ſomniauerat ſuũ amatum.
reſpondit eremita ꝙ eque erãt in carcere amores in-
carcerate cogitationis vigilando ⁊ dormiendo.val-
de placuit amico ꝙ inuenerat incarceratum ſocium/
plorauerun tqꝫ ambo:quia amatus non q̃ plurimos
tales haberet amatores.
¶ Interrogauerunt amicum quis eſſet fons amo- 117
ris:reſpondit amicus.ille eſt in quo nos amatus la-
uit a peccatis noſtris.et amatus gratis donat aquã
viuam: quã qui bibit/vitam habet ſempiternam in
amore:que nullum habet finem.
¶ Non habet amatus aliquid/in quo amicus non 118
habeat anxietatem et tribulationem:et amicus non
habet aliquid in quo non habeat amatus gaudium
et dominationem: et ideo amor amati eſt in amato/
amoris actore:⁊ amicꝰ ob amorẽ ĩ lãguore ⁊ paſſiõe
¶ In quodam ramo cantabat quedam auis ꝙ da- 119
ret amoris nouam cogitationem ſi quis ſibi duas
daret.amicus duas donauit aui vt ei donaret ſola
men. et auis amico donauit nouam cogitationem:
ſed amicus ſenſit doloꝝ multiplicationẽ. ¶ Obuia- 120
uerũt ſibi inuicẽ amicus ⁊ amatus/ fuerũtqꝫ teſtes
obuiatiõis eoꝝ ſalutatiões/amplexatiões/oſcula/la
chrĩe ⁊ fletꝰ: ĩterrogauitqꝫ de ſtatu ſuo amatꝰ amicũ

et amicus in ꝯſpectu amati paſſus eſt loq̃le defectũ.
121 ¶Contenderunt adinuicem amicus ⁊ amatus: pa
cem poſuerunt amores eorum: et fuit queſtio quis
122 amor maiorem ponit amicitiam. ¶Amabat amicꝰ
oẽs illos q̇ metuebant ſuũ amatũ: metuebatqꝫ oẽs il
los qui nõ amabãt ſuũ amatum: ⁊ ideo queſtio orta
eſt quid erat maius in amico: an amor an furor.
123 ¶Opinabatur amicus ſequi amatum ſuũ: trãſibat
qꝫ ꝑ quãdam viã/in qua magnꝰ leo deuorabat oẽs:
vicioſe ⁊ ſine deuotione tranſeũtes. et dicebat ami=
cus: qui non timet amatũ meũ/oportet ꝙ oĩa time=
at: ⁊ qui timet eũ/fiducia et probitas illi cunctis ĩ re=
124 bus cõueniũt. ¶Interrogauerũt amicũ de occaſio
ne qui dixit: occaſio eſt gaudiũ in penitentia/intelle
ctus in cõſcientia/ſpes in patientia/ſanitas in abſti
nentia/cõſolatio in memoria/amor in diligentia/hi
laritas in verecũdia/diuitie in paupertate/pax ĩ obe
125 dientia: ⁊ bellũ in maliuolẽtia. ¶Amor illumiauit
nubẽ que ſe poſuerat inter amicũ ⁊ amatũ/fecitqꝫ eã
ita lucere vt luna in nocte: lucifer in aurora: ſol ĩ die:
et intellectus in voluntate. ⁊ ꝓpter nubẽ illã tam lu
cidã: potuerunt amicus ⁊ amatus verba adinuicem
126 cõmunicare. ¶Interrogauerũt amicũ que tenebre
ſunt maiores? reſpõdit ꝙ abſentia ſui amati. q̇s ma=
127 ior eſt ſplendor? reſpondit amati ſui. ¶Signũ ama=
ti apparet in amico: quotiẽs ꝓpter amorẽ eſt in tri=
bulationibus/ſuſpirijs/fletibus et cogitationibus:
128 et vilipenſus ab hominibus. ¶Scribebat amicus
verba hec. gaudeat amatus meus: quia ad eũ mitto
cogitationes meas/ꝓpter eũ plorãt oculi mei/⁊ ſen
tio languores. non viuo/neqꝫ ſentio/nec video/nec
129 audio: neqꝫ odoro. ¶Ah intellectus ⁊ voluntas cla=
mate et excitate magnos canes qui dormiũt: amatũ
meum obliuiſcentes. ah oculi plorate/ah cor ⁊ pectꝰ
ſuſpirate/⁊ dedecus amati mei qđ inferunt illi ab eo
130 tantum honorati: ah memorie recolite. ¶Multipli
catur inimicitia que eſt inter infideles et meũ ama=
tum: qui tamen illis repromittit dona et retributio=
nes/et eoꝝ memorie ⁊ voluntati cõminatur cum iu=
ſticia ⁊ ſapientia. at illi promiſſiones aſpernant̃ atqꝫ
cõminationes. nõ igitur ab amato: ſed a ſeipſis ſua
131 pendet miſeria. ¶Adherebat amatus amico ſuo vt
ipm̃ cõſolaretur ⁊ exhortaretur in languoribꝰ quos
patiebatur/et in fletibus quibus augebatur: ⁊ quan
to magis amatꝰ adherebat amico/tãto fortius plo=
rabat et languebat amicus propter inhonorationes
132 quas ſuſtinebat eius amatus. ¶Cũ pẽna amoris ⁊
cum aqua fletus: ⁊ in papiro paſſiõis ſcribebat ami
cus ad amatũ ſuũ litteras: quibus ei notificabat ꝙ
deuotio refrigeratur/amor moritur/et peccatũ ⁊ er=
133 ror inter inimicos ſuos multiplicat̃. ¶Modus amo
ris amici et amati cũ memoria/intellectu/⁊ volun=
tate colligauit vt non diuiderentur amicus ⁊ ama=
tus: ⁊ funis cum quo duo amores erant nodati/erat
cogitationũ/languoꝝ/ſuſpirioꝝ ⁊ fletuum. ¶Iace 134
bat amicus in lecto amoris: lintheamia erãt iucũdi=
tatum/coopertorium erat languorum/ceruical erat
fletuum: et queſtio erat: an culcitra eſſet ex materia
coopertorij: an lintheaminũ. ¶Induebat amatus 135
ſuũ amicũ chlamyde/toga/⁊ tunica: ⁊ pileũ illi texe=
bat de amore: ⁊ camiſiam de cogitatione: caligas de
tribulatione: faſciolam vero de fletibus cũ ſuſpiratio
ne. ¶Rogabat amatus ſuũ amicum vt eũ nõ obli= 136
uiſceretur: amicus reſpondit ꝙ ipm̃ obliuiſci non po
terat: poſtqꝫ non poterat ipſum ignorare. ¶Dicebat 137
amatus amico ꝙ in locis illis/in quibus magis ti=
metur laudari: ipſum laudaret et excuſaret. reſpõde
bat amicus amato rogans vt ipſum amore fulciret.
reſpondit amatus: ꝙ ob eius amorẽ fuerat incarna=
tus: ⁊ ad moriendum iudicatus: et tandem paſſus/
crucifixus/mortuus et ſepultus. ¶Dicebat amicus 138
ſuo ſupcaro amato vt ei modum oſtẽderet quo poſ=
ſit ipſum facere cognoſci/amari/et laudari ab homi=
nibus: impleuit amatus amicum ſuũ deuotione/pa
tientia/charitate/tribulationibus/cogitationibus
ſuſpirijs et fletibus/⁊ in corde amici fuit audacia ad
laudandum ſuũ amatum: ⁊ in ore eius fuit amati ſui
laus ⁊ preconiũ: et in ſua voluntate fuit vilipendium
detractionum gentium falſe iudicantium.
¶Clamabat amicus hominibus incredulis. qui re 139
colit amatum meum: in circũſtantijs ſue recordatio=
nis obliuiſcitur omniũ. et qui obliuiſcitur omniũ/re
colendo amatum meũ. amatus meus ipſum defen=
dit ab omnibus: et donat ei partem omnium.
¶Interrogauerunt amicum de quo naſcitur amor: 140
aut de quo viuit: aut quare moritur? reſpondit ami=
cus ꝙ amor naſcitur ex memoria/viuit de intelligẽ=
tia: et per obliuionem moritur.
¶Amicus oblitus fuit omniũ que ſunt ſub celo ſu= 141
premo: vt intellectus poſſet altius aſcendere ad co=
gnoſcendum ſuũ amatum: quem voluntas cupit ad
amandum/laudandum/et predicandum.
¶Amicus profectus eſt ad pugnandum vt honora 142
ret amatum ſuũ: et duxit in eius comitatum fidem/
ſpem/charitatem/iuſticiam/prudentiam/fortitudi=
nem et temperantiam: vt aduerſarios amati ſui de=
uinceret. at deuictus fuiſſet niſi amatus ſuus accur
riſſet: et ſuas nobilitates illi oſtendiſſet.
¶Amicus optabat tranſire ad finem vltimũ pro= 143
pter quem amabat amatum ſuũ: et alij fines in eius
tranſitu impediebant ipſum: et ideo longa deſideria
et cogitationes prebebant amico triſticiã ⁊ dolores.
¶Solaciabatur et gaudebat amicus in nobilitati 144
bus amati ſui: ſed ſubito cogitauit inordinationem
huius ſeculi: et abunde pre nimio dolore et anguſtia
plorant eius oculi. ¶Amicus propter exceſſiuas co 145
gitationes ⁊ deſideria languere cepit: ⁊ orta eſt que=
ſtio quid fortius ſentiebat/gaudia ne/an tormenta.

146 ¶Nuncius erat amicus ad principes chriſtianorū
et ad infideles ex parte amati ſui: vt eis artem oſten
deret ꝛ ꝓncipia: q̄bus cognoſci poſſent ꝛ diligi nobi
147 litates ſui amati. ¶Si vides amatorem ornatū ſū=
ptuoſis veſtibꝰ/honoratū inani gl'ia/cibo ꝛ dormiti
one pinguē ꝛ diſtētū: ſcias ꝙ ī illo vides dānatiōem
ꝛ tormēta. ꝛ ſi vides amatorē vilibꝰ idutū/ab homi
bus ſpretū/diſcoloratum/macrū ieiunijs/ꝛ vigilijs
maceratū: ſcias ꝙ ī ipo vides ſalutē ꝛ ētne beatitudi
148 nis ſignū. ¶Plorauit amicus/ꝛ cor ob amoris ca
lorē/eſt ꝯqueſtū ꝛ fere mortuus eſt amicus: miſeratꝰ
eſt eū amatus: ꝛ dedit ei ꝯſolatiōem patientie ſpei et
149 retributionis inetnū. ¶Dixit amicꝰ: q̄ ſemꝑ manet
ſeruus/nō ei debet̄ laborꝫ ſuoꝝ merces ꝛ ꝓmiū: neqꝫ
ei q̄ debitor manet in īmēſū: ideo ſtultos amatores
redarguit: q̄ differētiā nō ponūt īter gratiā ꝛ ꝓmiū.
150 ¶Cōſiderauit amicus tēpus ꝓteritū. plorauit ami
cus eiꝰ cauſa qꝺ ꝑdidit: ꝛ nō potuit cōſolari: q̄a amiſ
ſiones ſue tales erant que non poterant recuperari.
151 ¶Creauit deꝰ noctē vt amicus cogitaret ꝛ vigilaret
in nobilitatibus amati ſui: ꝛ amicus opinabat̄ ꝙ ip
ſam creaſſet ad q̄etē ꝛ dormitionē illis q̄ feſſi ſūt ob
152 amorē. ¶Redarguebāt ꝛ deridebāt homies amicū
quia ambulabat tanq̄ inſanus ob amorē: ꝛ amicus
ſpnebat eoꝝ deriſionē: ꝛ eos redarguebat: quia ama
153 tū ſuū nō amarēt. ¶Dicebat amicus/indutus ſum
pānis vilibus: ſed amor veſtit cor meū iocūdis cogi
tationibꝰ/ꝛ corpus meū fletibus lāguoribꝰ/ꝛ paſſio
154 nibus. ¶Cātabat amatus ꝛ dicebat: dirigant̄ lau=
dationes amici mei ad laudandos meos valores: et
inimici honoꝝ meoꝝ eos ꝑuipēdāt/habeātq̄ vt ni=
chilū. ideo miſi ad amicū meū: vt lugeat et ploret de
decus meū. nā ſui luctus ꝛ fletus: ex meis oriūt̄ amo
155 ribꝰ. ¶Jurabat amicꝰ amato: ꝙ ob amorē ſuū ama
bat/ꝛ paſſiōes ꝛ tribulationes patiebat̄: ꝛ ideo ora=
bat amatū: vt ipm amaret ꝛ cōpateret̄ eiꝰ tribulatio
nibus. Jurauit amatus ꝙ natura ꝛ ꝓprietas amo=
ris ſui erat: vt diligeret oēs diligentes ſe/ꝛ eoꝝ miſe
reret̄ qui ob amorem eiꝰ tribulatiōes patiunt̄. gau=
ſus fuit amicus: et multum in natura ꝛ ſubſtantiali
156 ꝓprietate amati ſui conſolatus. ¶Amatus abſtulit
loquelā amico ſuo: et amicus aſpectu amati ſui con
157 ſolatus fuit. ¶Tantū plorauit amicus et clamauit
ad amatū ſuū/donec amatus deſcēdit ex ſūmis alti
tudinibus celorū/ꝛ venit in terrā ad plorandū/lugē
dū/ꝛ moriendū ob amorem: ꝛ vt erudiret amatores
ad laudandū/cognoſcendum/ꝛ amandū honorem
158 ſuū. ¶Cōquerebatur amicus de chriſtianis qui nō
ꝓponūt nomē dulcis amati ſui in eoꝝ litteris: vt ſal
tem ei illū impendant honorē quē impendūt ſarrace
ni mahumeto quē prenominat in litteris ſuis: q̄ fuit
159 ſeductor et homo peccati. ¶Obuiauit amicus cui=
dam ſcutifero qui ſolus ambulabat multū cogitabū
dus/macer/diſcoloratus/et pānis viliſſimis indutꝰ
ſalutauitq̄ amicū dicēs: deus dirigat te vt tuū repe=
rias amatū. Amicus iterrogauit ipm: in quo cogno
uerat eum. ſcutifer reſpōdit: ꝙ ex vno ſecreto amoris
reuelantur alia/ꝛ ꝙ amatores ſe inuicem agnoſcūt.
¶Nobilitates/honores/ꝛ bona opa amati ſūt liber 160
in quo legit amicus. lāguores ꝺo triſticie ꝛ merores
theſauri ſunt ꝛ diuitie eius quos ſuffert ob honorē
ſui amati. ¶Magni exercitus ſequaciū amoris fue 161
runt cōgregati/vexillū portantes amoris/in quo eſt
figura ꝛ ſignū eoꝝ amati: nec ſocium recipiebant ali
quē qui eſſet ſine amore/ne eoꝝ amatus inde aliq̄d
dedecoris pateret̄ aut ignominie. ¶Homines q̄ cō 162
gregando denarios in varijs ſe oſtendunt fatuos: ir
rident amicū quaſi ſit fatuus ob amorem. ſed vilipē
ſio quam ex huiuſmodi hominibus ꝑcipit amicꝰ: ꝓ=
bet modū amico vt aſſumat amorē ꝛ ꝓmiū ex homi
nibus. ꝛ ideo queſtio eſt vter duoꝝ motuū maior eſt
amoris occaſio. ¶Jn meſticia amicus magnum pa 163
tiebatur amorē ꝓpter ſūmas cogitationes quas ſen
tiebat. ꝛ cātauit amatus: et gauiſus eſt amicus cum
audiuit amatū cantantē. et queſtio fuit que duarum
occaſionum maior fuit: ad multiplicandum in ami=
co amorē. ¶Jn ſecretis amati ſunt reuelata ſecreta 164
amici/ꝛ ī ſecretis amici ſunt reuelata ſecreta amati:
queſtio eſt q̄ ſecreta alterius eoꝝ maiorē ꝓbēt reuela
tionū occaſionē. ¶Jnterrogauerūt amicū ꝑ q̄ ſigna 165
cognoſcebat amatus eiꝰ: reſpōdit ꝑ miſericordiā et
pietatē que in eiꝰ volūtate ſūt: nullā habētes muta
tionē. ¶Ex ſpeciali amore quē amicꝰ gerebat ad ſu 166
um amatū/amabat bonū cōmune plus q̄ bonū pro
priū: vt vniuerſaliter amatus eius cognoſceret̄/lau=
daret̄/et deſideraretur ꝑ mūdū vniuerſum. ¶Amor 167
ꝛ nō amor/in quodā viridario in quo ſecrete loq̄bāt̄
amatus et amicus ſibiinuicē obuiauerūt: amor inter
rogauit nō amorem/qua intentione venerat in illum
locū. reſpōdit nō amor: ꝙ venerat ad extinguendum
amorē in amico: ꝛ ad inhonorādū amatū. valde di=
ſplicuerūt amato ꝛ amico/q̄ dixerat nō amor: ꝛ mlti
plicauerūt amorē vt vinceret ꝛ deſtrueret nō amorē.
¶Dicas amoris fatue in quo ſentis fortiorē volun= 168
tatem/in amādo an in odiendo? reſpōdit in amādo
quia ꝓpter hoc odit: vt poſſit amare. ¶Dicas ama= 169
tor in quo habes maius intelligere an in intelligen
do veritatē/an intelligēdo falſitatē? reſpondit ideo ſe
querere intelligere falſitatē/vt meliꝰ poſſit ītelligere
ꝟitatē. ¶Cōcepit amicus q̄rere a ſuo amatore q̄re 170
amore torq̄bat̄: ꝛ iterrogauit ſi amor eiꝰ ꝛ ſua miſeri
cordia erāt vnū atq̄ idē. affirmauit amatꝰ ꝙ ī ſua eſ
ſentia/eiꝰ amor ꝛ ſua miſicordia nō differunt. Et di
xit amicus: q̄re ergo torquet me amor tuus/ꝛ quare
meos languores non ſanat tua miſericordia? Re=
ſpondit amatus ꝙ miſericordia id illi prebet vt cū
illis perfectius amorem ſuum honorificet.
¶Amicus proficiſci voluit ad regiōes extreneas vt 171

honoraret amatū ſuū/et voluit ſe celare ne in itinere
agnoſceretur et caperet: ſed nō potuit abſcōdere fle=
tū oculoꝝ ſuoꝝ/neqꝫ macillentos aſpectus ꝛ colorē
pallidū neqꝫ cordis ſui ſingultus: ideo in itinere ca=
ptus fuit/ꝛ ab inimicis ſui amati ad tormenta iudi=
172 catus. ¶Erat captus amicus in carcere amoris: co=
gitationes/deſideria ꝛ memorationes ipſum cuſto=
diebant ꝛ concathenabant ne fugeret ad amatum
ſuū. languores ipſum torquebant. patientia ꝛ ſpes
ipm conſolabantur. moriebatur amicus: ſed amat⁹
oſtendit ſeipſum: ꝛ amicus illico excitatus eſt viuifi
173 catus. ¶Obuiauit amic⁹ amato ſuo: cognouit ama
tū ſuū ꝛ plorauit. amatus autem redarguit ipm: quia
non plorabat priuſqꝫ cognouiſſet ipſum. ꝛ interroga
uit eū cū quo ipſum cognouerat: reſpondit amicus
ꝙ memoratione/intelligentia/ꝛ eius volūtate: in qͥ
bus qꝫprimū fuit amoris multiplicatio eius oculis
174 apparuit ſuus amatus. ¶Interrogauit amic⁹ ami
cū quid erat amor. reſpōdit ꝙ eſt preſentia aſpectus
ꝛ verborum amati/in corde amatoris ſuſpirantis et
languentis ex deſiderio amati. amor eſt ebullitio au
dacie et timoris ex feruore. amor eſt finalis volūtas
ad deſiderandum amatum ſuum. Amor eſt id quod
occidit amicum: cum audit cantus de pulchritudini
bus amati ſui. et amor eſt id in quo eſt mors mea:
175 et in quo ſtat continue voluntas mea. ¶Deuotio
et penitentia miſerunt cogitationes et legatos ad
cor amici vt aſcenderet aqua ad eius oculos: qui vo
lebant a fletibus deſiſtere/qͥbus diu ſeruierant ama=
176 ti honoribus. ¶Dicebat amicus/ſi vos amatores
vultis ignem: venite ad cor meū ꝛ accendite veſtras
lampades. ſi vultis aquam: venite ad fontes oculoꝝ
meoꝝ. ꝛ ſi vultis cogitationes amoris: venite et ſu=
177 mite ex cogitationibus meis. ¶Euenit quadā die
vt amicus cogitaret ingētem quē ad amatū ſuū ge=
rebat amorem ꝛ magnas tribulationes ꝛ pericula i
quibus ob amorē ſuū diu vixerat/qꝫqꝫ magne eſſent
ab amato retributiones. verū dū hec cogitaret: recor
datus eſt ꝙ amatus ei⁹ iam ei pſoluerat/poſtqꝫ ipm
dulcis eius aſpectus amore inflāmari/ꝛ lāguere ob
178 eius donauerat amorem. ¶Amicus velabat faciem
ſuā ꝛ ſuos oculos ob amorem plorantes/ꝛ detege=
bat mētē amato ſuo quo dulces ſuarū gratiarū infū
179 deret imbres. ¶Dicas amoris captiue qͥ erras tāqꝫ
inſanus ob amorem: quātū eris ſeruus/quantū ſub
iectus ad plorandū ꝛ ſufferendū tribulationem ꝛ lā
guorem? reſpōdit amicus: donec meus amatus me
de mundo eripiet per corporis et anime ſepationē.
180 ¶Dicas amoris fatue/habes denarios? reſpondit
habeo amores ꝛ cogitatiōes/fletus/deſideria/tribu
latiōes/ꝛ lāguores: qui ſunt qꝫ imperia aut qꝫ regna
181 longe valentiores. ¶Interrogauerūt amicū in quo
cognoſcebat amati ſui ſententiam. reſpondit i equa
litate gaudioꝝ ꝛ languoꝝ in qua ſuus amatus indi
cat numerū amatoꝝ ſuoꝝ. ¶Dicas fatue amoris qͥs 182
ſcit plus amoris an ille qui amore gaudet: an ille qui
amore tribulationes patitur atqꝫ languet? reſpondit
ꝙ vno ſine altero nō poteſt qͥs habere amoris cogni
tionem. ¶Interrogauerunt amicū quare ſe nō excu 183
ſabat de contumelijs ꝛ falſis criminibus quibus ho
mines ipſum accuſabant. reſpondit ꝙ habebat excu
ſare ſuū amatū: cui homines falſo detrahebant/et ꝙ
homo in quem poteſt cadere error non eſt aliqua ex
cuſatione dignus. ¶Dicas amoris fatue quare excu 184
ſas amorem cū tribuit tuo corpori ꝛ tuo cordi aſſidu
um tormentum aſſiduā penā et tribulationē? reſpon
dit quia multiplicat ſuam gratiā ꝛ meā beatitudinē.
¶Conquerebatur amicus de ſuo amato ꝙ tam gra 185
uiter ipſum torqueri ſinebat ob amorem: ꝛ ſe excuſa
bat amatus multiplicando amico tribulatiōes/peri
cula/cogitationes/lachrimas/fletus ꝛ anxietatem.
¶Dicas amoris fatue quare non excuſas culpabi= 186
les? reſpondit: ne eis ſim ſimilis qui accuſant inno=
centes. ¶Amatus eleuabat intellectū amici ad in= 187
telligēdū ſuas altitudines/vt amicus ſuam memo=
riam ad ſuos defectus recordandū inclamaret/ꝛ vo
luntas eoſdem aſpnaret atqꝫ cōtēneret: ꝛ intellectus
aſcēderet ad intelligendū amati ſui ſupexcellētes di
gnitates. ¶Cantabat amicus de ſuo amato et dice 188
bat: ꝙ tam feruenter ipm diligebat vt quecūqꝫ erant
triſtia ob amorem ſui amati erāt ſibi dulcia/ꝛ ipſa ad
maiorem felicitatē reputabat/qꝫ ea qͥ ſine amore ſui
amati amabat. ¶Ambulabat amicus per quandā 186
magnā ciuitatem et interrogabat ſi inueniret aliquē
cū quo poſſet loqui de amato ſuo iuxta ſuam volūta
tē. et reſpōderūt ei eē vnū pauperē qui plorabat aſſi=
due ob amorem: et ſociū inquirebat cum quo poſſet
de amore cōmunicare ſermonē. ¶Perſiſtebat ami= 190
cus totus cogitabundus ꝛ totus abſtractus quo pa
cto labores ſui poſſent aliqua nobilitatum amati ſui
principia apprehendere: qui eſt in ſemetipſo in altiſ=
ſima beatitudine: et recordatus eſt ſolē (cū ſit tam al=
tus) ſe totū infimis oculis infundere. ¶Morabant 191
cogitationes amici inter obliuiones ſuorū tormento
rū/ꝛ memoriam ſuoꝝ gaudioꝝ. nam gaudia que ſen
tit ex amore cauſant obliuionē tormentoꝝ. ꝛ tormē
ta que patitur ob amorem: ſibi cōmemorant beatitu
dinem futuroꝝ gaudioꝝ. ¶Interrogauerūt amicū 192
ſi erat poſſibile ꝙ amatus eius excluderet ei⁹ amorē
reſpondit ꝙ non quādiu intellectus itelligeret ꝛ me
moria recoleret dignitatem amati ſui atqꝫ nobilita=
tem. ¶Dicas amoris fatue de quibus fit memoria 193
cōparatio/ꝛ ſimilitudo? reſpondit de amico ꝛ ama=
to. ꝛ interrogauerūt qua ratione? reſpondit propter
amorem qui eſt iter vtroſqꝫ. ¶Interrogauerūt ama 194
tū ſi aliquo tempore habuerat pietatem? reſpondit:
ſi non habuiſſem pietatē nō accēdiſſem i amico meū
amorem nec ſibi tormenta ſuſpiriorum fletuū ꝛ tri=

197 bulationũ cõmunicaſſem. ¶ In quodã magno ne=
more verſabaẛ amicus ſolus errabũdus: querẽdo au
tem amatũ ſuũ/inuenit in via veritatẽ ꝛ falſitatẽ de
amato ſuo cõtendẽtes. nam veritas ipm laudabat ꝛ
falſitas ipi detrahebat. ꝛ ideo amicꝰ ꝓuocauit amo
198 rem: vt cõtra falſitatẽ adiuuaret ỽitatẽ. ¶ Venit ten
tatio ad amicũ: adeo vt abſentauerit ab eo amatum.
ſed gratia fecit ꝙ memoria recuperaret pñtiam eiꝰ
atqꝫ aſpectũ: ꝛ ꝙ intellectus ſe altius eleuaret ad ip=
ſum cõtemplandũ/ꝛ voluntas fortificaretur ad ipm
199 feruentius amandũ. ¶ Quadã die amicus oblitꝰ eſt
amati ſui/ꝛ altera die recordatꝰ ꝙ oblitus fuit ama=
ti ſui: ꝛ in illa die in q̃ fuit memor obliuiõis ſui ama=
ti fuit amicus ſimul in triſticia ꝛ dolore/in gloria et
beatitudine ꝓpter obliuionis merorem/ꝛ recordati=
200 onis voluptatẽ. ¶ Tã vehementer amabat amicus
laudes ꝛ honores ſui amati: vt dubitaret an illa reco
leret. et tam vehemẽter odiebat eius inhonoratiões:
ꝙ dubius erat an illas odiret. ꝛ ideo morabaẛ ꝓpter
amatũ ſuũ ſuſpẽſus diutius inter ſpem atqꝫ metum
201 ¶ Moriebaẛ amicus ex gaudio ꝛ viuebat ex lãguo
re: ſic gaudia et tormenta ſe iungebãt et veniebant/
vt eẽnt vnũ et idem in amici volũtate. ꝛ ꝓpẛ hoc ami
202 cus moriebaẛ ꝛ veniebat eodẽ tẽpore. ¶ Obliuiſci et
ignorare voluit amicus/tãtũ vna hora ſuũ amatum
vt haberet aliquã requiẽ ſuoꝝ languorum. ſed inue=
nit maiorẽ ſibi eſſe paſſionẽ obliuiſci ꝛ ignorare ſuũ
amatum. idcirco donauit amori ſuũ intellectum me
moriã et volũtatẽ/ad contemplãdũ/recordandum/
et amandum ſuum amatum.
203 ¶ Tantum diligebat amicus ſuum amatum ꝙ q̇c=
quid ei dicebat id totum credebat. et tantum ipſum
intelligere optabat: ꝙ quicq̇d de eo dici audiebat/in
telligere idipm neceſſariis rõnibus cupiebat: et ideo
amor amici morabaẛ inter credulitatem ꝛ intelligen
204 tiam/inter fidem ꝛ ſcientiã. ¶ Interrogauerũt ami
cum q̇d erat longius a ſuo corde? reſpõdit: nõ amor.
ꝛ interrogauerũt eũ qua ratione? reſpõdit: q̇a amor
erat intimus in ſuo corde/q̇ diſſentit et diſcordat cũ
205 nõ amore. ¶ Dicas amoris fatue habes ingratitudi
nẽ? reſpondit/ita. quandocũqꝫ oblitꝰ ſum amati mei
206 diuitias ꝛ ſũmã eius largitatẽ. ¶ Dicas amator ha
bes diuitias? reſpõdit/ita amorẽ. habes paupꝫtatẽ?
reſpondit ita: amorem. interrogauerũt quare? reſpõ
dit quia non ſit amor maior/ꝛ ꝙ nõ accendit longe
207 plures ad amati ſui venerandũ honorem. ¶ Dicas
amans vbi eſt tuũ poſſe? reſpondit: in amati mei po
teſtate. q̇bus viribus in inimicos tuos vteris? viribꝰ
inquit amati mei. ex q̇bus exhortationem recipis? ex
208 eternis iquit theſauris amati mei. ¶ Dicas amoris
fatue/q̇d magis amas an miſericordiam an tui ama
ti iuſticiã? reſpondit eque ſibi expedire/diligere/ꝛ ti=
mere iuſticiã. quia nullũ maius velle debebat eſſe in
ſua voluntate ad aliq̇d diligendũ ſupra amati ſui iu
ſticiã. ¶ Pugnabant adinuicẽ culpe ꝛ officia in cõ= 209
ſciẽtia ꝛ voluntate amici/ꝛ iuſticia et recordatio mul
tiplicabãt cõſcientiã/miſericordia autẽ et ſpes mul
tiplicabant veniam: ideo officia ac bona oꝑa vince=
bant culpas et delicta in amici penitentia. ¶ Affir= 210
mabat amicꝰ ꝙ in ſuo amato erat oĩs ꝑfectio/ꝛ nega
bat ꝙ in ſuo amato eſſet aliqua defectio: ꝛ ꝓpter hoc
erat queſtio que maior erat/affirmatio an negatio.
¶ Eclypſis fuit in celo ꝛ tenebre ſuper terrã: et ideo 211
recordatus eſt amicus ꝙ peccatum diu a ſua volun=
tate ſuũ abſentauerat amatũ/ꝓpter cuiꝰ abſentiam
tenebre (luce reiecta) occupauerũt eiꝰ intellectũ. cum
qua ſuus amatus ſe exhibet mẽtibus ſuoꝝ amatoꝝ.
¶ Venit amor in amicũ: quẽ amicus iterrogauit q̇d 212
vellet? reſpondit amor ꝙ ideo venerat/vt ipm nutri
ret/ꝛ ita moribꝰ ꝛ vita formaret: vt tempore mortis
ſue omnes ſuos infenſiores inimicos peruinceret.
¶ Egrotauit amor quia amicus oblitꝰ fuerat vt ſuũ 213
recoleret amatũ: poſtea egrotauit amicus propter re
colere exceſſiuũ. ¶ Inuenit amicꝰ quẽdã hominem 214
morientẽ ſine amore: ꝛ plorauit amicus ob dedecus
illatũ amato ſuo in illius hominis morte. ꝛ interro=
gauit quare moriebatur ſine amore. reſpondit ei q̇a
nemo docuerat illum amare. Et ideo amicus ſuſpi=
rauit/plorauit/ac dixit. ah deuotio: quando eris ma
ior vt culpa ſit minor/et meus amatus habeat mul=
tos ꝛ feruentes amicos: qui obſeruent ipſum ama=
re/laudare/metuere/ꝛ honorare. ¶ Tẽtauit amicus 215
amorẽ/an poſſet ſuſtentari in ſuo corde/ſi deſineret
ſuũ amatum recolere: ꝛ ceſſauit cor eius cogitare/ et
oculi eius flere/ꝛ extinctus eſt amor: et remanſit ami
cus deſtitutus amore. ꝛ interrogabat homines ſi vi
derant amorẽ: ꝛ vbinã poſſet ipm reperire. ¶ Amor/ 216
amare/amicus et amatus tantũ cõueniũt in amato
ꝙ ſunt vnus actus ꝛ vna eſſentia/ꝛ diuerſi ſunt ama
tus ꝛ amicus concordantes ſine vlla contrarietate ꝛ
diſcrepãtia. ꝛ ideo amatus eſt amãs/ꝛ amor/ ꝛ ama
bilis ſuꝑ omnes alias amabilitates. ¶ Dicas inſen 217
ſate amoris: quare habes tantum amorem? reſpon=
dit: quia longũ et periculoſum iter eſt quo vado ama
tum meum requirere: et cum magno labore ipſum
oportet inueſtigare: et ſollicite ambulare: que omnia
perficere nunqꝫ poſſem ſine magno amore.
¶ Vigilabat/ieiunabat/elemoſynas erogabat/et 218
ad regiones longinquas perambulabat amicus: vt
poſſet voluntatem ſuam ad ſuum amatum moue=
re/et ad amatum ſuum honorandum q̃plurimos
accendere. ſed conſiderauit amicus ꝙ non eſt natu=
ra aque vt calefaciat aut ex ea aliquid ſurſum aſcen
dat niſi prius calefacte: ideo rogauit amatum vt vel
let ſuas vigilias/erogationes/ꝛ ꝑegrinationes amo
re calefacere vt poſſet quod deſiderabat adimplere.
¶ Occurrit amico in via cãtãs quidam peregrinus 219
atqꝫ ita dicebat: ſi nõ ſufficit amor amici ad mouẽdũ

ſuū amatum ad pietatē ⁊ idulgētiam / ſufficit amor
amati ad tribuendū ſuis creaturis benedictionem ⁊
218 gratiam. ¶Dicas amoris fatue in quo potes eſſe ſi=
milior tuo amato? reſpondit intelligēdo/⁊ toto poſ
219 ſe meo pulchritudines amati mei diligendo. ¶In
terrogauerūt amicū ſi amatus ſuꝰ habebat defectū
aliquarū rerū? reſpondit ꝙ ſic. habet enī in hoc mun
do defectū amatoꝝ/⁊ ſufficientiū laudatoꝝ/ad ho=
220 norādū valorē ſuū. ¶Percutiebat amatus cor ami
ci ſui cū virgis amoris/ vt diligeret arborem in qua
illas collegerat in qua quidē arbore paſſus mortem
fuerat/languores/dedecora/⁊ ludibria: vt amori re=
ſtitueret amatores/quos per fraudē inimici amoris
221 ꝑdiderat. ¶Obuiauit amicus amato ſuo/⁊ vidit ip=
ſum valde nobilem/valde potentem/⁊ dignū omni
honore. cui dixit ſe plurimū de hominibus mirari: ꝗ
ipſum tam parum diligerent/cognoſcerent ⁊ ama=
rent/cū ſit tā dignus amore. reſpōdit amatus/vt ipſe
diligeret/cognoſceret/⁊ honoraret: ſe creaſſe homi=
nē: ſed in hoc fruſtratū eſſe. nam ex mille vix centum
ipm timent ⁊ diligunt: ⁊ ex centū illis nonaginta ip=
ſum timent ꝓpter metum penarū: ⁊ ex illis vix decē
ipſum timent ⁊ diligūt ꝓpter regnū celoꝝ. ſed ex mil
le vix vnus eſt ꝗ ipſum diligat ⁊ timeat ꝓpter ſuam
bonitatem/nobilitatem/ſuūqꝫ valorē. Cū amicꝰ hec
audiuit/plorauit mulrū atqꝫ vehementer ob dedecꝰ
amati ſui. ⁊ dixit/amate tantū tribuiſti homini ⁊ tan
tū ipſum honoraſti: quare ingratus adeo / obliuiſcit
222 tui? ¶Laudabat amicus amatū ſuū et dicebat ꝙ ip
ſe tranſierat. qa ipſe eſt vbi/nō poteſt attingere vbi.
⁊ ideo cū interrogarent amicū vbi erat amatus ſuus
reſpōdit neſcio vbi: ſciebat tamē ꝙ amatus ſuus erat
223 in ſuo recolere. ¶Emit amatus ſuis honoribus quē
dā ſeruū: et ipſum ſubiecit cogitationibus/languori
bus/ſuſpirijs/⁊ fletibus: ⁊ interrogauit eū quid co=
medebat aut bibebat. reſpondit: id quod ſibi maxīe
placebat. rurſus interrogauit eū qua veſte vtebatur
ea qua maxime delectabatur. ⁊ ꝙ libertas ſui eſt vera
ſeruitus: ſed vera libertas eſt domini ſui ſeruitus.
224 ¶Interrogauit amatus amicum: habes aliqd vo=
luntatis? reſpondit ꝙ ſeruus non habet aliud vo=
225 luntatis/ꝗ̄ obediendi ſuo domino. ¶Interrogauit
amicū: ſi habebat patientiam. reſpondit ꝙ omnia ſi=
bi placent/⁊ ideo non habet in quo habeat impatiē=
tiā. quia qui non habet dominiū in volūtate ſua: nō
226 poteſt eſſe impatiens. ¶Amor ſe donabat quibꝰ vo
lebat: ⁊ ideo amicus conquerebatur ꝙ amor ſe nō do
naret multis amatoribꝰ/⁊ eos multū inflāmaret vt
amaretur amatus eius. ſed amor ſe excuſabat dicēs
ſe non donare cōtra liberū arbitriū: ꝗ̄ꝗ̄ magnā gra
tiam optabat amatoribus eius/ magnā gloriā ma=
227 gnūqꝫ profectū. ¶Magna cōtentio ⁊ diſcordia in=
ter amicū et amorem orta eſt: quia amicus conquere
batur de lāguoribus quos patiebatur per amorem.
et queſtio erat an id defectu amoris/an ob amici ꝓ=
ueniebat errorem: venerūt ad iudiciū amati: ꝗ amicū
iudicauit per lāguorē/⁊ eidē retribuit amoris multi
plicationē. ¶Queſtio erat ſi amor ꝓpinquior erat 228
cogitationi vel patientie? ſoluit amicus: ꝙ amori co
gitationibus generatur/⁊ in patientia ſuſtentatur.
¶Vicini amati ſunt pulchritudines amati/⁊ vicini 229
amici ſunt cogitationes tribulationis/⁊ fletus ami=
ci quas patitur ob amorē amati. ¶Voluit multum 230
aſcēdere voluntas amici vt poſſet multū ſuū amatū
amare/⁊ mandauit intellectui vt aſcēderet toto poſ=
ſe. ⁊ intellectꝰ idē mandauit memorie: ⁊ oēs tres aſcē
derunt ad ſuū amatū in ſuis honoribus contemplā
dū. ¶Receſſit voluntas ab amico ⁊ ſe donauit ama 231
to: ⁊ amatus poſuit eam in carcere in amico ſuo/vt ꝑ
ipſam amaretur: ⁊ ſibi ſeruiret ab amico. ¶Dicebat 232
amicus non credat amatus meus ꝙ vſpiam diſceſ=
ſerim ad amādum aliū amatum: quia amor me to=
tum vniuit ad amādū vnū tātum. reſpondit amatꝰ:
nō credat amicus ꝙ ego ſim amatus/⁊ michi ſeruia
tur ab eo tātum: imo multos amatores habeo a qui=
bus lōge fortius ⁊ vehementius amor/ꝗ̄ amore ſuo
¶Dicebat amicus amato ſuo: amabilis amate/ tu 233
oculos meos inſtruxiſti ⁊ ībuiſti ad vidēdū/⁊ aures
meas ad honores tuos audiendū: ⁊ ideo inſtrue cor
meū ad id cogitandū/ ꝓpter qđ oculi mei inſtruant
ad plorandū/⁊ corpus meum ad lāguendū. reſpon=
dit amatus amico: ſine talibus inſtructionibus non
fuiſſet nomen tuū in libro ſcriptū/in quo omnes ſcri
bunt/qui ad eternā beatitudinē veniunt. nā ex eo li=
bro deleta ſunt eoꝝ nomina: qui ad mortem ruūt/ et
perpetuū interitū. ¶In corde amici cōgregabantur
volūtates amati et multiplicabāt cogitatiōes ⁊ cor= 234
dis rugitus ⁊ ſingultationes ⁊ omnino amicꝰ mor=
tuus fuiſſet ſi amatus eius in ipſius cogitationibus
plures multiplicare ſuas attractiuas pulchritudīes
pretiſſet. ¶Venit amatus ad amici hoſpiciū/⁊ ami
cus parauit illi lectū cogitationū: ⁊ illi ſeruierūt ſu= 235
ſpiria/⁊ fletus/⁊ amatus ſatiſfecit ex veris volupta=
tibus. ¶Miſcuit amor tribulatiōes ⁊ gaudia in co 236
gitatiōibus amici. at gaudia conqueſta ſunt de mix
tura illa/⁊ accuſarūt amorem in iudicio amati. iuſſit
ea amatus ſeparari: ſed defecerūt gaudia ꝗ̄ꝑrimum
a tribulatiōibus ac tormentis fuerunt ſeparata ꝗ do
nat amor amatoribus ſuis. ¶Signa amoris ꝗ ami 237
cus habet ad amatū ſuū/ſunt fletus in ꝑncipio/tri=
bulationes in medio/⁊ in fine dulces mortes: et his
ſignis practicat amicꝰ ſui amati amatores. ¶Ibat 238
amicus ſolitarius et aſſociabant cor eius cogitatio
nes/et lachrime oculos eius/et corpus eius ieiunia
et afflictiones: ⁊ quando redibat ad hominū ſocie=
tates/ipm diffugiebant oēs: ſed nō deſerebat eū etꝰ
amatus. ¶Amor eſt mare turbatū ventis ⁊ ꝓcellis 239
qđ vndiqꝫ portu caret atqꝫ ripis: in hoc mari nauī=

gauit amicus ⁊ quãto magis deſcendebat/ tãto ma
gis ſurſum eminebat.nã amoris ſumma ꝓfunditas
240 eſt eius ſumma ſublimitas. ¶ Dicas amoris fatue
quid eſt amor? reſpondit amor eſt concordãtia theo
rice ⁊ practice:ad vnũ finẽ ad quẽ mouetur volunta
tis amici perfectio:vt faciat omnes homines hono=
rare ⁊ ſeruire ſuo amato.⁊ queſtio eſt:ſi finis amoris
fortius cõuenit cum voluntate amici qui optat eſſe
cum amato ſuo:aut q̇ optat efficere amatores q̃plu
241 rimos. ¶ Obuiauit amor amici/amori huius mun
di/qui continuo euanuit:et ceperũt homines mirari.
dixit amicus:nolite mirari.quia nõ eſt contra natu=
242 ram:ĩ preſentia lucis/ euaneſcere tenebram ¶ Emit
amatus ortum amico/in quo ſuos nutriret amores
quem amatus ſudando rigauit / quiq; riuis ipſum
fecundauit/qui nectare erant dulciores.in medio ar
borem plantauit:cuius fructus omnes ſanabat lan=
243 guores. ¶ Interrogauerũt amicũ:quis erat amatus
eius? reſpondit eũ eſſe qui facit ipſum amare/ deſi=
derare/languere/ſuſpirare/plorare/derideri:⁊ deniq;
mori atq; interire.qui facit mortẽ vita dulciorẽ/ deri
ſum honore ꝓcioſiorẽ:plorare ⁊ ſuſpirare/riſu ⁊ gau=
244 dio delectabiliorẽ. ¶ Interrogauerũt amatũ q̇s erat
eius amicus.reſpondit/q̇ ꝓpter honorãdos ⁊ lau=
dandos honores meos nichil metuit:q̇ in amato vi
uit:⁊ in ſe eſt mortuus.quiq; omnibus annunciat vt
omnia vendãt ⁊ omnibꝰ renũcient vt mercent̃ ama
245 ti amorem. ¶ In quadã ſolẽni die amicus erat ĩ ora
torio amati ſui et audiuit muſicos canentes / verba
erant de amato ⁊ cãtus erãt de mũdo:⁊ nõ potuit ſe
continere amicꝰ quin exclamaret. O quid margari=
tas defedatis luto laudare neſciẽtes.neſcitis hos cã
tus non decere regis virginũ honores : per quos ad
246 turpia alliciũtur meretrices? ¶ Dicas amoris capti
ue quis labor eſt grauior laborare ob amorem:an la=
borare ob non amorem.reſpondit q̄ hoc peterent ab
hominibus penitentiam ob amorem ſui amati agẽ
tibus/et ab agentibus ob penarũ infernaliũ timorẽ.
247 ¶ Dormitauit amicus ⁊ extinctus eſt amor:quia nõ
habuit de quo viueret.excitatus eſt amicꝰ ⁊ viuifica
tus eſt amor in eius cogitationibus/ quas ad ſuum
248 amatum miſit amicus. ¶ Dicebat amicus q̄ ſciẽtia
infuſa procedebat ex volũtate / deuotione et oratio=
ne:⁊ ſcientia acquiſita ex intellectu ſtudio ⁊ labore.⁊
ideo queſtio eſt:q̇ ſciẽtia citius ab amico acquiritur/
aut que eſt amico maior/⁊ q̇ ad amãdũ commodior
249 ¶ Dicas fatue amoris vnde habes tuas neceſſita=
tes.reſpondit ex cogitationibꝰ ⁊ deſiderijs cũ perſe=
uerantia ad amatũ ſuſpirando ⁊ gemendo.vnde ha
bes hec omnia? reſpondit ab amore hec habeo . vn=
de habes amorẽ? ab amato.vis eſſe captiuus? ita re=
ſpondit amoris/ſuſpiriorũ/cogitationũ/laborũ/peri
culorum/exilij/⁊ fletuũ ad ſeruiendũ amato meo.nã
ad cognoſcendũ eius valores(inquit amicus)create
ſunt res omnes . ¶ Torquebat amor amatũ:⁊ in il= 250
lo tormento eiulabat amicus/clamabatq; ad ama=
tum vt illi adhereret ⁊ ſanaret ipſum. ⁊ quanto plus
amatꝰ adherebat amico/tanto fortiꝰ ipm torquebat
amor.nã plus amoris ſentiebat.quare in amãtibus
dolor eſt voluptas:⁊ languor eſt ſanitas:⁊ minor lan
guor maiore ſanatur languore ¶ Egrotabat amor: 251
et amicꝰ ipm cũ patiẽtia:ꝑſeuerantia:⁊ obediẽtia cu
rabat.amatꝰ autẽ viſitabat amicũ donãs ei recorda
tionẽ ſuaꝝ virtutũ:⁊ excellẽtiarũ ſuoꝝ honoꝝ. ¶ Cla 252
mabat amicus ꝑ vicos ⁊ plateas: nomen amati mei
fons eſt vberrimꝰ amoris.ſi oẽs illud portarẽt/ nõ eſ
ſent diuiſi ſui amores:vt neq; in ſole ſplendores.ſtul
ti igitur ſunt illi:q̇ vas illud frangũt qđ inutile eſt di
uiſum ⁊ integrũ eſt ꝓcioſiſſimũ. ¶ Dicas amoris ca= 253
ptiue quid eſt ſolitudo? reſpõdit amicꝰ ſolatium:⁊ ſo
cietas amici cũ amato.q̇d eſt ſolatiũ? reſpõdit ſolitu
do ſtãs in corde amici nichil aliud meditãtis q̃ pul
chritudines ſui amati. ¶ Queſtio formata eſt amico 254
vbi eſt maius periculũ:an patiẽdo tribulationes ob
amorẽ:vel recipiendo cõſolationẽ? cõcordes fuerunt
amicus ⁊ amatꝰ ⁊ dixerũt:q̄ pericula in tribulationi
bus veniũt ꝑ impatiẽtiã:ſed pericula in cõſolationi=
bus ſunt ꝑ cognitionẽ. ¶ Amatꝰ ſoluit amorẽ ⁊ per 255
miſit gentibus vt ex eo acciperent quãtũ ipſi vellent
ſed vix inuenit amor:q̇ ipm in corde locarẽt. quare di
xit amor:alta ĩhabito / infima nõ deſero/me gratis
cõmunico: ⁊ ideo q̇ me nõ recipit/nõ habebit excuſa
tionem. ¶ Deſtruxit amor in corde amici ſui veterẽ 256
edificationẽ:vt in noua inueniret mãſionẽ.primã fe=
cerat amatus ex arida:ſecundã ex humida : vt cũ ce=
lo haberet ꝑticipationẽ. ¶ Erãt in amico due cogi= 257
tationes:vna cogitabat in eſſentia ſui amati: ⁊ alte=
ra cogitabat in excellẽtia eiꝰ artificij:⁊ ideo q̄ſtio eſt
que cogitatio erat lucidior ⁊ amato ſuo acceptior.
¶ Deriſores amati vocauerũt amicũ ad iudiciũ:cõ= 258
paruit amicꝰ ⁊ nõ habuit patronũ.q̇a ĩ pauꝑtate nul
las ſperabãt opes.accuſarũt eũ q̄ nõ viueret vt cete=
ri hoĩes.ab amore(reſpõdit amicꝰ)habeo diſpenſa=
tiones.voluerũt eũ carceribꝰ mãcipare:⁊ appellauit
ad amati ſui leges. ¶ Egreſſus de pretorio vidit ſo 259
lem lucẽtẽ:o ſol ĩquit ſplẽdidiſſime q̇ te prebes ama
to meo obedientẽ:ſicut iples quotidie iuſte viginti=
quatuor horas:ſic luceas ſuꝑ oẽs q̇ faciũt iuſtitias.
¶ Tranſiuit amicus ꝑ locũ infirmorũ ⁊ erãt q̃pluri 260
mi infirmitate iacentes: ⁊ interrogauit ob quã cau=
ſam maius haberẽt ſolatiũ:⁊ intellexit q̄ ꝓpter ama
tũ ſuũ : ⁊ dixit amicꝰ/fidite in felicitate in eo q̇ nõ de
ſerit in neceſſitate.ſi nomen amati mei tantũ valet:
amatus meꝰ quãtũ poteſt? ¶ Dicas amoris captiue 261
velles mori? reſpõdit ita quo ad delectationes huiꝰ
ſeculi:⁊ quo ad cogitationes maledictorũ q̇ obliui=
ſcuntur ⁊ inhonorãt amatũ meũ. ¶ Si tu amoris ca 262
ptiue dicis veritatem eris ab hoĩbꝰ verberibꝰ ceſus

irriſus/repħenſus/ ⁊ tādē tormētis ⁊ neci traditꝰ.ſe-
quit̃ igit̃(inquit)ſi dixero mēdaciū:ꝙ ero laudatꝰ/di
lectus/ honoratꝰ:atqꝫ ꝓtectꝰ ab amici mei cōtēpto-
263 ribꝰ.❡Falſi laudatores quadā die detrahebāt ami
co in cōſpectu amati ſui:⁊ habebat amicꝰ patiētiam
et amatꝰ iuſtitiā/poteſtatē/⁊ ſapiētiā.⁊ amicꝰ male-
bat ſibi detrahi ⁊ redargui q̄ʒ a falſis detractoribꝰ di
264 ligi.❡Seminabat amatus diuerſa ſemina in corde
amici ſui/ex q̄bꝰ naſcebant̃ folia:⁊ emittebant̃ flores
⁊ grana ⁊ tm̄ naſcebat̃ vnꝰ fructus:⁊ dixit amicꝰ ī ꝓ
prietate ſeminū relucet amatꝰ.nā ſicut vnū ſolū fru-
265 ctū ꝓducūt:ita vnꝰ ſolus debet eſſe amatꝰ. ❡Ama
tus morabat̃ ſupra amorē multū ſummꝰ:⁊ ſub amo-
re morabat̃ amicus multū imus:⁊ amor morabat̃ in
medio:⁊ deſcēdit amatꝰ ad amicū ⁊ aſcēdit amicꝰ ad
amatū.⁊ ex illo deſcēſu et aſcenſu viuit ⁊ aſſumit ini-
tium amor: ex quo lāguet amicꝰ: ⁊ ſuo ſeruit amato
266 in libertate ſanus.❡Ad dexterā amoris morat̃ ama
tus:⁊ ad ſiniſtram amoris morat̃ amicus: ⁊ ideo niſi
267 amicꝰ trāſeat ꝑ amorē nō poteſt attigi amatꝰ.❡An
te amorē ſtabat amatꝰ:⁊ poſt amatū ſtabat amicꝰ:et
ideo amicꝰ nō poterat ꝑuenire ad amorē/niſi ꝑ ama
268 tū ſua trāſirent deſideria ſuiqꝫ cogitatꝰ.❡Intrauit
amicus ortū amoris:⁊ vidit liliū ⁊ gauiſus eſt: q̇a ſi-
bi repreſentabat ſuū amatū:q̇ eſt cādidiſſimꝰ ⁊ puriſ
ſimus oīm.Deide vidit pulcherrimam roſam ⁊ ait:
ſicut roſa oculis corporalibꝰ eſt pulcherrimꝰ flor:ſic
oculis mētalibus amatꝰ meꝰ eſt pulcherrimū ama-
269 torū.❡Ex bonitatis abyſſo fontani valoris hono-
ribus ⁊ valoribꝰ ꝓdierūt duo ſimilia.⁊ equalit̃ amo
re illoꝝ triū accēdit̃ amicꝰ ⁊ nichilominus amor eſt
vnus:ad oſtēdēdū ꝙ q̄uis tres ſubſiſtāt amati:eſt tm̄
270 tantū in eſſentia vnus amatus. ❡Amatus ſe īduit
pāno quo veſtitꝰ erat eiꝰ amicus:vt in gloria eterna
amicꝰ fieret ei ſociꝰ:⁊ ideo amicꝰ veſtes rubras opta
bat cōtinuo:vt amato ſuo ſimilior fieret ī corporeis
271 habitibꝰ.❡Dicas amoris captiue priuſq̄ʒ mūdū fa-
ceret:q̇d faciebat tuus amatꝰ? amatꝰ meꝰ inq̇t ama
bat.nā ex diſcretis ꝓprietatibus ꝑſonalibꝰ erat īfini
272 tis ⁊ eternis.q̇ ſunt amās ⁊ amor ⁊ amatus ❡Plo
rabat amicus ⁊ triſtitiā ſentiebat/cū videbat infide-
les ignorant̃ ꝑdere ſuū amatū ⁊ in iuſtitia ſui amati
gaudebat/q̇ eis q̇ ipm cognouerūt ⁊ nō ei obediunt/
nō ꝓtinꝰ īfligit ſuppliciū:⁊ ideo q̄ſtio eſt q̇d maius
erat triſtitia an gaudiū:⁊ an habebat maiorem volu
ptatē cū videbat honorari amatū ſuū/ an maiorē tri
273 bulationē q̄ñ videbat inhonorari ipm. ❡Intuebat̃
amicus ſuū amatū in maiori differētia ⁊ cōcordātia
virtutū.deide cōcordātiā creatarū virtutū ⁊ cōtrarie
tatē vicioꝝ:ideo dixit cōcordātia cū diſcretione ⁊ dif
ferentia eſt ꝑfectio q̄ fortius cōuenit cū eſſe ſine defe
274 ctu q̄ʒ cū defectu ⁊ nō eſſe.❡Secreta amati ſui vide-
bat amicus ex differētia ⁊ cōcordātia:q̇ illi reuelabāt
in amato ſuo pluralitatē in vnitate/⁊ vnitatē in plu
ralitate:⁊ ob infinitatē eſſe cōueniētiā ſine vlla cōtra
rietate.❡In aurora ſpaciabat̃ amicus /⁊ intuitꝰ eſt 275
orientē ſolē.⁊ gaudio repletus incepit cātare.de au-
rore pudico thalamo in hūc mūdū egreſſus eſt ama
tus meus:in qua q̇ cogitat maculā/in ſole cogitat te
nebrā.❡Dixerūt amico ꝙ ſi generatio q̄ eſt contra- 276
ria nō eſſe ⁊ corruptio q̄ eſt contraria eſſe eternaliter
fuiſſent:īpoſſibile eſſet generationē cōcordare cū eſſe
et eſſe priorē.ex his inq̇t amicꝰ: video amati eternā
ſine quacūqꝫ cōtrarietate generationē. ❡Dixerunt 277
amico/q̇ ſūt amati tui parētes? reſpōdit in parabola
meus amatus ſol eſt ortus ſine matre:luna orta ſine
patre/patrē habet ſine matre/⁊ matrem ſine patre.
❡Si eſſet falſitas id ꝓpter qđ nō poteſt amatꝰ plus 278
a ſuo amico amari:eſſet neceſſitas id ꝓpter qđ nō po
teſt amplꝰ amicus ſuū amatū amare.⁊ ſi id defectus
maioritatis ⁊ veritatis eſſet in ſumma ꝑfectione / et
concordātia in falſitate ⁊ minoritate. ❡Laudabat 279
amicus amatum ſuum dicēs:ſi amatus meus habet
maiorem poſſibilitatem ad perfectionem : et maio-
rem īpoſſibilitatē ad iperfectionē : oportet amatum
meū ſimplicē eſſe ⁊ purū in eſſentia ⁊ operatione et
nunq̄ʒ torpētē vigorē:⁊ dū ſic amicus ſuū amatū lau
dabat:ſuus amatꝰ ei ſumme fecūditatis trinitatē re
uelabat.❡Videbat amicus in natura vniꝰ ⁊ trium 280
maiorē cōcordantiā q̄ʒ in alio numero.nā oīs forma
corporea venit de nō eſſe ad eſſe in numero predicto
et ideo amicus in maiore cōcordātia numeri:intue-
batur amati ſui trinā vnitatē ⁊ vnā trinitatē.❡Ami 281
cus laudabat poteſtatē/ſapientiā/ ⁊ volūtatē amati
ſui/q̇(preter peccatum)creauerat oīa:⁊ ideo ſenſit ꝙ
peccatū eſſet ſine poteſtate/ſapiētia/⁊ volūtate ama
ti ſui:cui neqꝫ poteſtas/neqꝫ ſapiētia neqꝫ voluntas
amati ſui prebet occaſionē. ❡Laudabat ⁊ amabat 282
amicus ſuū amatū:q̇a ipm creauerat:⁊ ei donauerat
quicq̇d habebat ad ipſum laudandū ⁊ laudabat ⁊ a-
mabat ipm:q̇a ſibi aſſumere amici ſimilitudinē pla-
cuerat / vt ꝑditū req̇reret amicū.et q̄ſtio formata eſt:
quā laudē ⁊ quē amorē dicemus ꝑfectiorē.❡Leta- 283
bat amatꝰ de ſapiētia ⁊ fortitudine ſuū amicū:⁊ ei q̄
ſtionē formauit:vtrū ſuꝰ amatꝰ plus eū amauerat aſ
ſumēdo ipm/vel ipſum recreādo.amicꝰ anceps fuit:
attamē reſpōdit ꝙ recreatio fuit cōueniens ad penā
euitandā /et incarnatio ad dandā beatitudinē ſem-
piternā.⁊ ꝙ pene deuitatio erat citra terminū:⁊ bea-
titudo in termino.⁊ ideo putabat maius amoris ar
gumentū:ꝙ ipm aſſumpſerat.❡Ambulabat amicꝰ 284
elemoſynas petēs nominando amatū ſuū/vt amati
ſui memoriā faceret aliis hoibus/⁊ cū quadā die ni
chil ei porrigeret̃/interrogauerūt eū/ſi nō ferret iniq̄
animo.reſpōdit nō:q̇a ſcio hūilitatē/pauptatē/⁊ pa-
tientiā placere amato meo.❡Poſtulauit vnꝰ veniā 285
amico ob amorē amati ſui:⁊ amicus nō ſolū prebuit
veniā/ſed ⁊ ſemetipſum ⁊ omnia bona ſua ob amo-

286 rem amati illi donauit. ¶Cū ſuſpiriis narrabat ami
cus paſſionē ⁊ dolorē quē ſuꝰ amatus fuerat paſſus
ob eius amorē:⁊ cū lachrimis ſuis ſcribebat ꝟba / ꝙ
amatꝰ dicebat moriēs/⁊ ſe cōfortabat cū cogitabat
287 eius triūphantē reſurrectionē ¶Nutriebat amatus
ſuū amicū ad diligēdū/⁊ amor inſtruebat eū ad pa-
tiendū/miſericordia ad ſperandū/iuſtitia ad timen-
dum/⁊ fides ad credēdū:ſed cū fuit maior factꝰ/hec
288 oīa eū niſtruebāt ad amādū. ¶Interrogabat ama-
tus hoīes ſi viderāt amicū ſuū/oſtendebatq̧ eis ſui
amici q̄litates:eſt(inquit)amicꝰ meus audax ⁊ timi
dus/diues ⁊ paup/gaudēs ⁊ triſtis/quietꝰ ⁊ cogita-
bundus/⁊ languēs cōtinue ob amorē meū.talis(in-
289 quit)eſt meus amicꝰ. ¶Interrogauerūt amicū ſi vo
lebat vēdere ſuū deſideriū:reſpōdit ꝙ illud vendide
rat amato ſuo vno tali denario/ ꝙ totꝰ mūdꝰ neq̧q̧
290 ſufficienter poſſet emi illo ꝓcio ¶Interrogauit ami
cus ſi viderāt ſuū amatū: ⁊ qualis inquiūt eſt tuus
amatus?reſpōdit amicꝰ:meus amatꝰ eſt qualis ⁊ nō
qualis:q̄a bonꝰ ⁊ bonitas/formoſus ⁊ formoſitas.
quātus eſt tuꝰ amatꝰ?magnꝰ inq̄t eſt ⁊ paruus/ſub-
limis ⁊ imus/ſimplex et cōpoſitꝰ:⁊ ipſe totꝰ eſt ſine
291 cōpoſitione vnus. ¶Vociferabat amicus: amatus
meus imenſa lux:⁊ in cuiꝰ vmbra viuimꝰ:eſt inacceſ
ſibilis cui accedit ab hūilibus/eſt incōprehenſibilis
qui apprehēdit a ſimplicibꝰ:emite igit hūilitatē ⁊ di
ſcite ſimplicitatē/vt e tenebris trāſeatis ad infinitā
262 lucē. ¶Cōſtruebat amicꝰ vnā pulchrā ciuitatē i qua
habitaret ſuus amatꝰ:muri erāt de fortitudine:fun-
damēta de hūilitate/tricliniū de tēperātia/thalamꝰ
de caſtitate/turres de magnificentia/ porte erant de
fide/ſpe/⁊ charitate: vici erāt de pietate/cuſtodes de
iuſtitia/vniuerſum ideoma de amore:vt ꝑ hec oīa
293 tranſiret amatꝰ. ¶Bibebat amicꝰ amorem in fonte
amati:⁊ eſt inebriatꝰ amore:q̄ſiuit cauſam ab alio a-
matore:⁊ reſpōdit ei/q̄a ille fons eſt in quo nos ama
294 tus lauit a crimine. ¶Dicas amoris inebriate:quid
eſt peccatū?reſpōdit eſt inordinatio contra id qꝺ ab
amato meo eſt ordinatū.eſt auerſio ab amato.eſt ex
defectu ordinationis/boni priuatio.eſt qꝺ eſt contra
295 finē:ad quē creatū eſt vniuerſum. ¶Interrogauerūt
amicū/an peccatū eſſet aliq̄d?reſpōdit dicēs: nichil
ſcio eſſe preter creaturā ⁊ amatū. ſi ergo amatꝰ non
creat peccatū:quonāmodo poſſit eſſe peccatū? ſed ſi
cut cecitas facit carere viſione:ſic peccatū facit care-
296 re beatitudine ¶Videbat amicꝰ ꝙ īmēſitas melius
cōuenit cū ſuo amato q̄ eſt eſſentia īfinita in magni-
tudine ⁊ omni ꝑfectione/ꝙ̄ cū mūdo q̄ quātitatem/
entitatē/⁊ actionē habet finitā:⁊ ideo i iuſtitia ama-
ti ſui videbat amicus ꝙ mūdus erat nouus:⁊ ꝙ eter
nitas amati ſui prior erat ꝙ̄ tēpus vt eius īmenſitas
297 maior cognoſcereť ꝙ̄ mūdi capacitas. ¶Excuſabat
amicus ſuū amatū contra dicētes/ꝙ mundus eſſet
eternus:⁊ dicebat ꝙ ad amati immēſam iuſtitiā per
tinet vt vnicuiq̧ rationali aīe reddat corpus ſuū/ad
quod nō ſufficeret neq̧ materia neq̧ locꝰ ſi mūdus
eſſet eternꝰ ¶Dicas amoris fatue in quo cognoſcis 298
ꝙ fides catholica ſit vera/⁊ ꝙ nūc lex iudeoꝝ ⁊ ſarra
cenorū ſit in errore ⁊ falſitate conſtituta? reſpōdit in
decē(libri gentilis ⁊ triū ſapientū)cōditionibꝰ ¶Di 299
cas amoris fatue vnde incipit ſapientia?reſpōdit in
fide ⁊ deuotione.q̄ ſunt ſcale/ꝑ quas aſcēdit intelle-
ctus ad intelligēdū amati ſui ſecreta. dixit rurſus:fi
des ⁊ deuotio/vnde habent initiū? reſpōdit ab ama
to meo:qui illuminat fidē:et accendit deuotionem.
¶Interrogauerūt amicum que erat maior poſſibili 300
tas an impoſſibilitas?reſpondit ꝙ poſſibilitas erat
maior in creatura:⁊ impoſſibilitas in amato ſuo.nā
poſſibilitas ⁊ potentia concordāt:⁊ impoſſibilitas ⁊
actiuitas. ¶Dicas amoris fatue q̄d eſt maius/diffe 301
rentia an cōcordantia?reſpondit ꝙ extra amatū ſuū
differentia erat maior in pluralitate:⁊ concordantia
maior in vnitate.ſed in amato erant equales ⁊ ī plu-
ralitate ⁊ vnitate. ¶Dicas amator q̄d eſt valor? re- 302
ſpondit ꝙ eſt contrariū valoris huius ſeculi.nam va
lor huius ſeculi deſiderať a falſis ⁊ vane glorie cupi-
dis amatoribus/q̄ volūt valere potius per inanē va
lorem ꝙ̄ eū ſequi qui omnē ꝓcellit valorē. ¶Fatue 303
dixerunt ſcis q̄d eſt vilitas?reſpondit viles cogita-
tiones.ſcis quid eſt vrbanitas?timor amati mei qui
ex amore ⁊ verecūdia naſciť:⁊ quo detractiones per-
uerſoꝝ timentur.ſcis quid eſt honor? reſpondit cogi
tare amatum meū/honores ſuos deſiderare ⁊ lauda
re ipſum. ¶Ingreſſus eſt amicus clauſtrū religioſo 304
rum ⁊ interrogauerūt eū an eſſet religioſus.reſpōdit
ſic:religioſus ſum amati mei . quā regulā ſequeris?
amati inq̄t mei.cui vouiſti?reſpōdit amato meo.ha-
bes volūtatē?non/dixit amatus meus habet illā.ad
didiſti aliq̄d ad amati tui regulā?reſpōdit nichil ad
dendū eſſe ad ꝑfectionē.Sed cur inquit Vos etiam
cū ſitis religioſi/nomē nō portatis amati: ne cū alte
rius nomē portetis/amorē minuatis/⁊ cū alterꝰ vo
cem audiatis:amatū nō intelligatis? ¶Amoris fa- 305
tue dicas quid eſt amor?reſpōdit eſt id qꝺ liberos po
nit in ſeruitute:⁊ ſeruos donat libertate . ⁊ hinc orta
eſt q̄ſtio:cui ſit amor libertati an ſeruituti ꝓpinquior.
¶Vocabat amatus amicū ſuū ⁊ ipſe dulciter reſpō 306
debat in hūc modum:q̄d tibi placet amate/q̄ es ocu
lus oculoꝝ meoꝝ:⁊ cogitatio cogitationū mearū/et
perfectio mearū ꝑfectionū/⁊ amor meoꝝ amorū / et
adhuc finis mearū intētionum. ¶Amicus dicebat 307
amato:ad te vado/ꝑ te vado/⁊ in te vado: quare me
vocas?vado cōtēplaturus cū cōtēplatione tue con-
templationis.In tua ꝟtute ſum/cū tua virtute venio
vbi aſſumo virtutē/ſaluto te cum tua ſalutatione/ex
qua eternā ſalutē ſum ꝑcepturus. ¶Cantabat ami- 308
cus ignis calefacit/calor lenificat.et leuitas ſurſum
tollit:ſic amor mētes vrit/ſic amor lenificat/ſic amor

ſurſum rapit. vnus amor tria nectit ⁊ in fortitudine
309 colligat. ¶ Interrogauerũt amicũ quid eſt mũdus?
reſpondit liber eſt / ſcientibus legere: quo cognoſcit
amatus meus. an amatus tuus ſit in mundo? ita iq̃t
ſicut ſcriptor in libro. in quo eſt ille liber? reſpõdit in
amato meo. nã amatus meus oĩa cõtinet / quare mũ
310 dus eſt in amato: ⁊ non amatus in mundo. ¶ Ami-
ce dixerũt quem ſtultũ reputas amatorem? reſpõdit
amicus: eũ qui amat vmbrã: ⁊ nõ curat veritatẽ. quẽ
diuitem? qui amat veritatẽ. quẽ pauperẽ? qui amat
falſitatem. an mundus amabilis? ita dixit ſicut opus
propter artificẽ: ⁊ ſicut nox ꝓpter ſuccedentem diem
311 ¶ Alij amatores interrogabant amicũ an amati ad
ipſum eſſet aliqua proportio? interrogate inq̃t ſupre
mum celũ. nã ⁊ motus huius finitus eſt ⁊ amati mei
vigor infinitus: ſed natura ꝓportione elongat et vo
luntas proportione equat. nam quãta eſt amati mei
mouendi voluntas: tanta eſt primi motus velocitas
312 ¶ Conquerebatur amicus ſuo domino de ſuo ama
to: et ſuo amato de ſuo domino. ⁊ dicebãt dominus
et amatꝰ / quis facit de nobis ſeparationem qui vnũ
et idem ſumus? reſpondit amicus: pietas domini: et
313 tribulatio que prouenit ratione amati. ¶ Amicus
periclitabatur in magno pelago amoris et confide-
bat in auxilio ſui amati: et dixit amatus / lacus amo
ris cõtrarius eſt aliis lacubus. nam ſaluatur qui ad
fundum peruenit: ⁊ qui emergit et foras egreditur /
ille perit / oppoſitum autem eſt in aliis. et ideo amicꝰ
314 a timore deſtitit. ¶ Gaudebat amicꝰ quia ſuꝰ ama-
tus erat. nam propter ſuum eſſe / eſt omne aliud eſſe /
et venit in eſſe / ſuſtentatur in eſſe / ⁊ obligatur ad lau
dandum ⁊ venerandum amati ſui eſſe: quod nullum
aliud eſſe poteſt aut delere / aut minuere / aut augere.
315 ¶ Quid eſt eſſe amati tui? reſpondit eſt radius qui
reſplendet in omni re: ſicut ſol in vniuerſo orbe: quo
retracto rerum nox eſt: et quo extento rerum dies. itẽ
eſſe amati mei eſt fundamentum: in cuius ſimilitu-
316 dine conſeruatur vniuerſum. ¶ Rurſus interroga-
uerunt: quid eſt amici tui vnitas? Reſpondit eſt que
tria nectit in eternitate ſine quacunqꝫ nature aut ſub
ſtantie diſtinctione / tria nectit in tempore: et ſi quid
vſqꝫ perfectum eſt: in eo tria nectuntur vnitate.
317 ¶ Quanta eſt amoris fatue / amati tui bonitas? tan-
ta eſt dixit ꝙ omne aliud bonum eius comparatio-
ne aut nichil eſt aut punctum: et omne quantum eſt
non quantũ / et que cum ſit ſine diuiſione triplex: tri-
plex habet in rebus diuiſum veſtigium / vtile videli-
318 cet / delectabile / atqꝫ honeſtum. ¶ Poteſtas ama-
ti mei dicebat amicus / qui te vult menſurare: tentat
cum nichilo numerum numerare. ſed tu nichilũ me-
tiris: cum tu ex nichilo aliquid efficis. cum tu igitur
ſola id poſſis: apparet manifeſte ꝙ tu ſola ex impio
319 iuſtum facis. ¶ Amicus in anxietate poſitus recla-
mauit veritatem amati ſui: amata inquit veritas vi
ſita contritionẽ cordis mei / et da aquam oculis me-
is: quia voluntas mea te amat. et quia tu veritas es
ſuprema / et peccatum eſt falſitas: adiuua voluntatẽ
meam / vt vincat peccata / que veritati ſunt contraria
¶ Amicus reſpiciebat iridem et tres illi apparuerũt 320
colores. mira dixit trium diſtinctio: et penitus trium
eadem res. quomodo id inquit apparet in imagine:
ſi non ſubſiſtit in veritate? ¶ Creauit amatus / de- 321
ſtruxit amicus: iudicauit amatus / plorauit amicus.
recreauit amatus: conſolatur amicus. conſumma-
uit amatus operationem ſuam: et amicꝰ habet ama
ti ſui ſocietatem eternam. ¶ Per vias vegetatio- 322
nis / ſenſuum / imaginationis / intellectus / et volun-
tatis ambulabat amicus querendo amatum ſuum /
et in illis viis patiebatur multas difficultates vt ele
uaret intellectum ſuum: ſed illud erat ei periocundũ
quia amatus ſuus vult vt ſui amatores / vijs omni-
bus perquirant ipſum. ¶ Mouetur amicus in eſſe 323
per contemplationem / et mouetur in non eſſe per
peccatum: queſtio eſt quis horum duorum motuum
in amico naturaliter potentiam maiorem habet / ma
iorem ve effectum. ¶ Poſuiſti me amate inter ma- 324
lum meum et tuum bonum: ideo te oro ꝓ parte tua
ſit pietas / miſericordia / patientia / clementia / venia /
adiutorium: et reſtauratio. ⁊ pro parte mea ſit contri
tio / perſeuerantia / et cum ſuſpiriis / lachrimis / gemi
tibus / et fletibus tue benedicte paſſionis memoria.
¶ Amate qui me facis amare: ſi me nõ adiuuas. qua 325
re voluiſti me creare: aut quare tormenta paſſus es
mortis tam amare? poſtqꝫ tantum me adiuuiſti ad
exurgendum: adiuua me ad deſcendẽdum: vt odiam
peccatum / quo mee cogitationes melius aſcende-
re poſſint ad te diligendum / laudandum / et hono-
randum. ¶ Amate dixit amicus creaſti velle me- 326
um liberum ad te amandum / et tuos honores hono
randum: vt poſſint in volũtate mea multiplicari tui
amores. In iſta libertate tu amare cepiſti meam vo
luntatem: ergo in hoc mundi periculo recordare
mei / qui de voluntate libera tibi facio ſeruitutem.
¶ Amate nunqꝫ ex te in amicum tuum venit culpa 327
aut peccatum / neqꝫ ſine gratia tua ⁊ venia venit vnqꝫ
in amicum tuum aliquid perfectum: ergo poſtqꝫ ami
cus tuus te habet in tali poſſeſſione / non obliuiſca-
ris eius in quacunqꝫ tribulatione.
¶ Amate qui vno nomine nominaris deꝰ et homo / 328
in illo tuo nomine / te vult mea voluntas deum ⁊ ho
minem collaudare. tu amate tantum honoras ami
cum tuum abſqꝫ meritis ſuis / nominando et aman
do tuum nomen dulciſſimum: quare non tãtum ho
noras ignorantes homines qui ob ſuam ignoran
tiam minus ſunt culpabiles / qꝫ aliquando fui ad co
gnoſcendum nomen tuum ſalutare: et ipſum nomi
nandum: tremendum / ⁊ honorandum.
¶ Plorabat amicus dicens amato ſuo / non fuiſti 329

auarus et illiberalis donando amico tuo eſſe : et ip=
ſum recreando: et multas creaturas ad eius ſeruiti
um deputando.vnde ergo procederet amate:ꝙ tu(ꝗ
es ſuprema liberalitas) eſſes auarus amico in dan=
do fletus/cogitationes/ſapiētiam et amores ad ho
330 norandos tuos valores? ❡Odorauit amicus flo=
res:et memor fuit diuitum/ auarorū/ luxurioſorum/
ſuperborū et ingratorū:guſtauit amicus dulcores:⁊
intellexit amaritudines (in exitu huius ſeculi) poſ=
ſeſſionū temporaliū.Senſit amicus gaudia: et intel
lexit breuem eorū in hoc ſeculo tranſitum.anhelauit
ad temporalia bona:et intellexit ex concupiſcentijs
in futurum eterna tormenta. et ideo ſtatim amicus
331 omnia vana contēpſit gaudia. ❡In quadam ma
gna celebritate quoddam tēplū intrauit amicus:et
conſiderabat honorem qui impendebatur amato/et
vidit ꝙ ei impendebatur dedecus:et incepit ad tur=
bam clamare.nolite inſenſati irreuerenter altaria tā
gere:quia ſunt ſūmi regis lectus.nolite ſacrum ſeptū
introire.quia ſunt eius thalamus:et icrepauit cuſto=
des:ꝙ tam negligēter cuſtodirent eius amati hono=
332 res. ❡Dic amans/quid eſt amor?reſpondit amicus
amor eſt viuentis mors et moriētis vita.eſt in die le=
ticia:et in morte triſticia.voluptas in patria: in pere=
grinatione meror.eſt ſuſpirans abſentia: et ſine fine
333 gaudens preſentia. ❡Rurſus interrogauerūt eum
an in die ambulabat: an in nocte? reſpondit: meus
amor michi eſt dulcedo amara et amaritudo dulcis
et lachrime mee teſtes ſunt nondū michi eſſe ortum
diem:.ſed(amore duce)ad patriam propero:vbi non
334 licet inuenire noctem. ❡Inter tribulationes ⁊ gau
dia erat lectus amici:cum gaudio dormiebat/⁊ cum
tribulationibus exurgebat.queſtio illi facta eſt : cui
illorum amicus propinquior recumbebat.
335 ❡In ira dormitauit amicus:quia metuebat amato
ſuo hominū detractionem: et in patientia excitatus
eſt:cum meminit amati ſui laudem.queſierunt ab a=
mico:an ſomnus/an excitatio eſſet ei acceptior. et re
ſpondit in patientia inuenio requiem:in ira tribula
336 tionem. ❡Cogitauit amicus de morte et timuit:do
nec illi in memoriam venit ciuitas amati ſui : cuꝰ a=
mor eſt mors/ſunt porte/atqꝫ introitus.
337 ❡De ſimplicitate diſputabant duo adinuicem. vnꝰ
dicebat:ſimplex eſt qui nichil ſcit: alter dicebat ſim=
plex eſt qui ſine crimine viuit:ſupuenit amicus et di
xit:vera ſimplicitas eſt/que omnia facta ſua cōfiden
ter amato meo cōmittit.ſimplicitas eſt que magis fi
dem ꝙ̄ intelligentiā (in ijs que ſupra ſe ſunt)magni=
facit:et que vana/ſupflua/curioſa et nimis ſubtilia ⁊
preſumptuoſa in ijs que ſunt amati mei: ſūmopere
deuitat.quia illa contraria ſunt ſimplicitati.
338 ❡Rurſus ambo interrogauerunt eū:ſi ergo ſcientia
ſimplicū ſit magna. reſpondit:ſcientia magnoꝝ ſa=
pientum ingens eſt aceruus et pauca grana:ſed ſcie
tia ſimplicium modicus eſt aceruus:ſed grana innu=
mera.nam neqꝫ preſumptio/neqꝫ curioſitas/neqꝫ ni
mia ſubtilitas addit ad ſimplicium aceruū. quid fa=
ciunt preſumptio et curioſitas?reſpondit amicus:va
nitas eſt mater curioſitatis:et ſuperbia preſumptio=
nis.et ideo eadem faciunt:que faciūt vanitas ⁊ ſup=
bia.et ꝑ curioſitatem ⁊ preſumptionem inueniuntur
amati mei hoſtes:ſicut ꝑ ſimplicitatē eiꝰ acquirūtur
amores. ❡Conquerebatur amicus ſuo amato de tē 339
tatiōibus ſibi indies occurrentibꝰ: diſturbantibuſqꝫ
ſuos cogitatus.cui reſpondit amatus:tētationes oc
caſionem eſſe/qua ad deū recurrimꝰ:et qua ſuas gra
tiarū infuſiones honoramus. ❡Perdidit amicus 340
vnū iocale quod multū diligebat:et perditionē illiꝰ
ſatis impatiēter ferebat:⁊ queſtionē ei formauit ama
tus:vtrū magis illi profuerat iocale quod habuerat:
an magis nocuerat patientia quam perdiderat?
❡Ibat amicus ⁊ dicebat/primū corpus a nullo con 341
tinet ⁊ oīa cōtinet:⁊ p̄mus motus nō continet ſed cō
tinet alios motus omnes:quis ergo non videt quo
modo meus amatus (cum ſit omniū omnino p̄mꝰ)
omnia continet:et a nullo continetur?
❡Corā amico quadam die detrahebant amato/ id 342
autem amicus audiebat ac tacebat:queſtio igit for=
mata eſt:vtrum maius habuerint peccatum: an illi
detrahendo/an amicus tacendo? ❡Recolebat ami 343
cus ſua peccata:⁊ ob metū gehēne voluit plorare:et
plorare nō potuit:petijt ab amore lachrimas:⁊ ſapiē
tia illi reſpōdit vt ſepius et fortius ploraret ob amati
ſui amorē ꝙ̄ ob penarū formidinem.quia magis illi
placent fletus propter amorem/ꝙ̄ fletus qui fundun
tur ob timorē. ❡Obediuit amicus ſapientie / ⁊ vno 344
oculo plorauit plures ⁊ groſſiores lachrimas propt
amorem:et altero pauciores et minores propter ti=
morem:vt ſuo amato maiorem faceret honorem per
amorem/ꝙ̄ per timorem : et fletus propter amorem
dabat ei conſolationem ac requiem/fletus autem ꝑ
pter timorem dabat dolorem et tribulationem.
❡Dum amicus contemplaretur amatum ſuū/ intel 345
lectus acuebatur contemplatione/ et volūtas ſuccē
debatur amore/q̄bus eius memoria fecūdabat vbe=
rius/ad memorandum amatū ſuū. ❡Cū timore et 346
feruore ambulabat amicꝰ ad honorādū amatū ſuū.
feruor illū portabat/⁊ timor cautū faciebat: ⁊ ita am
bulantē amicū/amatus per ſuſpiria et fletus ſaluta
bat . queſitum eſt ab amico quod illorum quattuor
maius gaudium tribuerat:reſpondit amicus fletus
et lachrimas eſſe feruoris ebullitionem et feruorem
eſſe ignem: timorem autem cuſtodem.
❡Interrogauerunt amicum quomodo cor homi= 347
nis ſe conuertit ad amandum ſuū amatum?ſicut in
quit ad ſolem ſe cōuertit heliotropiū :quomodo igi=
tur non omnes amant amatum tuū?reſpondit:quia
ijs qui non amant: nox eſt adhuc per peccatum.

348 ¶Theologia/philoſophia/medicina/et ius obuia⸗
rũt amico:a quibꝰ interrogauit nũciũ de ſuo amato.
Theologia inueniebat/philoſophia inquirebat/ me
dicina conſiderabat/⁊ ius deliberabat: queritur quid
de amato vnaqueq; dictarũ dominarũ iudicabat.
349 ¶Obuiauit amicus cuidã diuinatorio aſtrologo ⁊
interrogauit q̇d eſſet ſua aſtrologia : q̇ dixit ſcientia
ad ſciendũ futura.falleris inquit amicus:nõ eſt ſcien
tia/ſed ſciẽtie fallacia.necromantie ⁊ phithomantie
velamentũ/pſeudo ꝓphetia/infamãs ſũmi opificis
artificiũ/ſemꝑ maloꝝ nũcia: quã amati mei repro⸗
bat ꝓuidẽtia/loco maloꝝ(q̄ ipa minatur)impartiẽs
350 bona. ¶Ibat amicus clamãs o q̃ vani ſunt ĩ mun
do multi homĩes/q̇ curioſitatẽ ſequũtur aut pſũptio
nẽ.nã ꝑ curioſitatẽ incidũt in maximã omniũ impie
tatem/nomibus dei abutentes/malos ſpiritus tãq̃
bonos angelos exorciſmis ⁊ imp̄cationibus inuocã
tes/nomia dei ⁊ bonoꝝ ãgeloꝝ illis tribuẽtes/⁊ ſan⸗
cta ꝓphanãtes ꝑ caracteres/ꝑ figuras/ꝑ imagines.
ꝑ pſumptionẽ vero oẽs in mũdo ſeminate ſunt here⸗
ſes.⁊ plorauit amicus vehementer : propter tantas
iniurias quas aduerſus amatum committunt igno
351 rantes homines. ¶Dicas amoris fatue:quis ma⸗
ior et nobilior amor qui ſit in creatura? reſpondit il⸗
le qui vnus eſt cum creatore.nã non habet cum quo
352 poſſit magis creaturam nobilitare. ¶Ingreſſus eſt
amicus clauſtrũ religioſoꝝ et interrogauerũt eũ : an
eſſet religioſus?reſpõdit eis ſic:amati mei. quã regu
lã ſequeret?reſpõdit amati mei.cui vota feciſſet? re⸗
ſpondit amato:an haberet volũtatẽ? dixit non.nam
amatus meꝰ habet illã.an aliq̇d addidiſſet ad ama
ti ſui regulã?reſpõdit:nichil eẽ addẽdũ ad ꝑfectionẽ
et cur etiã cũ ſitis religioſi : nomẽ nõ portatis amati
mei/ne cũ aliud portetis:amorẽ minuatis. ⁊ cũ alte⸗
rius vocẽ auditis:amatũ meum non intelligatis?
353 ¶Audiebat amicus detrahi amato ſuo : in qua de⸗
tractione intellectus eius iuſtitiã ⁊ patientiã ama⸗
ti ſui videbat.quia iuſticia detractores puniebat : et
patiẽtia ipos ad cõtritionẽ et penitentiã expectabat
et dixit magne clemẽtie eſt amatus: qui(ſi velint)bo
354 na eterna etiã preparat hoſtibus. ¶Quadã die re⸗
ſpiciebat orientẽ ⁊ occidentẽ/meridiẽ eſtiuũ:⁊ meri⸗
diẽ hiemalẽ:⁊ cognouit amati ſui ſignũ:et ideo ama
ti ſui ſignũ fecit inſculpi:⁊ in qualibet quattuor extre
mitatũ/lapidẽ precioſum tanq̃ ſolẽ quẽdã ſplendi⸗
diſſimũ collocari: et iugiter ſupra ſe portabat : et ſi⸗
355 gnũ recordationẽ veritatis faciebat. ¶Varia loca
viſitabat amicus/⁊ inuenit multos gaudentes/ ridẽ
tes/cantãtes/et in omni ſolatio viuentes: queſtio or
ta eſt/an magis in hoc mundo ridendũ ſit an ploran
dũ?venerũt virtutes:vt queſtionis huius eſſent iudi
ces.dixit fides/plorandũ eſt:quia plures ſunt infide
les q̃ fideles.dixit ſpes/plorãdũ eſt: quia pauciores
ſperant in deo:et in terrenis bonis ſperãt plures. di
xit charitas/plorandũ eſt:quia tam pauci dei et pro⸗
ximi ſunt amatores:cetere virtutes ſequebantur : et
idem precipiebant omnes. ¶Egrotauit amicus:et 356
cũ cõſilio amati ſuũ teſtamentũ condidit : culpas et
peccata contritioni ⁊ penitentie reliquit/delectatio⸗
nes tẽporales vilipẽdio ⁊ ſpretui/fletus ⁊ lachrimas
ſuis oculis:ſuſpiria ⁊ amores ſuo cordi :⁊ ſuo intelle
ctui pulchritudinũ cõtemplationes ſui amati. ¶De 357
morte cogitabat amicus et dixit:Regina celi cũ mi⸗
chi erit moriendũ:expande ſinũ tuũ in quo dulciſſi⸗
mũ meũ reclinaſti amatũ:⁊ nõ timebo omniũ hoſti
um vniuerſum inſultũ. ¶Quãto arctiores ſunt vie 358
ꝑ quas amicus ĩcedit ad amatũ ſuũ:tãto ampliores
ſunt amores.⁊ quãto ſtrictiores ſunt amores: tanto
ampliores ſunt vie.⁊ ideo q̇ ꝑ latas huiꝰ mũdi vias
querũt incedere:euenit vt ipi aut nichil aut parũ poſ
ſint amare. ¶Congregati erant multi amatores/ et 359
interrogauerunt quẽdã nunciũ amoris: vbi et ĩ qua
re corerat maxime deuotione ⁊ amore inflãmandũ.
reſpondit nũcius amoris:in templo amati ſe humi⸗
liando toto poſſe:et adorãdo amatũ.quia ipſe vnicũ
eſt ſanctum ſanctoꝝ.et ideo qui hoc neſciebant face⸗
re : neſciebant legitime amare. ¶Probauerũt ama 360
tores nũciũ amoris/et dixerũt q̃ irent ꝑ mũdũ et cla
marẽt vt adoratores colerent ſeruitores vt ſeruito⸗
res:et dominũ vt dũm : vt melius valeant exaudiri
ſue preces . quia nullũ oportet plus amare q̃ ama⸗
tum:et in nullo plus q̃ in amato confidere. ¶Dicas 361
amator:quid ſunt tue tribulationes/fletus/ ſuſpiria/
luctus/labores et pericula in amato?reſpondit ama
ti delectatio.et interrogauerũt rurſum quare amati
delectatio? quia ſunt vt magis amatus diligatur et
vt plus amico retribuat. ¶Petitũ eſt a nũcio amo⸗ 362
ris:vnde eſſent amato tot inutiles ſeruitores: q̇ ma⸗
gis viles ſunt/abiecti/et contẽptibiles / q̃ homines
ſeculares . reſpondit nuncius amoris / id vicio eorũ
ꝓuenire:qui habent ſummo amato(qui rex regũ eſt)
ſeruitores prouidere:qui neq; ſcientiam/neq; vitam
neq; mores eorũ vt oportet exquirũt. et quos nollẽt
in ſtabulo:ſinũt vt magno regi ſeruiant in palatio/ ⁊
in ſue menſe puriſſimo miniſterio. vnde debent du⸗
ras timere retributiones:cũ vocabũtur ab amato ad
reddendas rationes. ¶Interrogauerũt amicum in 363
quo erat maior amor:an in amico qui viuebat/ an in
amico qui ob amorẽ e mũdo emigrabat. dixit ĩ ami⸗
co qui emigrabat.nam non poteſt eſſe maior/in ami
co qui deficit ob amorem:et poteſt eſſe maior in eo q̇
viuit ob amorem. ¶Queſtionem ꝓpoſuerunt ami⸗ 364
co:vbi moritur amor?reſpondit amicus:in delectati
onibus huius ſeculi.vbi viuit et nutritur amor? ĩ co
gitationibus alterius mundi. propoſuerunt ergo q̇
interrogauerunt fugere hunc mundum: vt alterius
mundi cogitationes multas inuenirent/vnde viue⸗
ret amor / et viuentem enutrirent .

365 ¶ Dicas amoris fatue quid eſt hoc ſeculū? reſpondit eſt amati mei/carcer amatoꝝ. quis ponit eos in carcere? reſpondit ex vna parte conſcientia/timor/amor/renūciatio ſeculi: cōtritio: ⁊ ex altera viliū hominū multitudo/vilipēdium/cōtemptus/irriſio/et omnis iniuria que fit amato. quis eos ſoluit? miſericordia/pietas/⁊ iuſticia. vbi eos collocat? reſpondit in beatitudine eterna: vbi veroꝝ amantiū eſt iocūda ſocietas/ſine fine amatū amatorū certatim laudantiū/benedicentium/et glorificantiū: cui ſit laus/honor/gloria/virtus/poteſtas/et amor in ſeculorum ſecula. Amen.

¶ Libelli blaquerne de amico ⁊ amato Finis.

¶ Impreſſū eſt hoc opus Pariſijs pro Joanne paruo/mercatore morāte in vico ſancti Jacobi/in leone argēteo: e regione Maturinoꝝ. Anno ſaluatoris veri amati/⁊ vere hominum amatoris. M.ccccv.x. Decembris.

¶ Index eorum que in hoc opere plus eremita Remūdus diſtinctionatim ptractat: religioſas ac deo dicatas mētes nō parū promotura.

De gaudio: quia deus eſt. Fo.ij.
De gaudio: propter propriū eſſe. fo.iij
De gaudio: pter eſſe ꝓximi fo.iiij.
De infinitate dei. fo.iiij.
De finitate hominis fo.v.
De eternitate diuina fo.vi.
Ꝙ deus eſt ſine fine fo.vij.
De ſingulari vnitate diuina. fo.viij.
De eſſentia diuina. fo.viij.
De omnium creatore fo.ix.
De beatiſſima trinitate fo.ix.
De tribus pſonis in diuinis. fo.x.
De eētiali diñe trinitatis vnitate. f.xi.
De poteſtate diuina fo.xi.
De ſupnaturali diuine poteſtatis operatione. fo.xij.
De reſuſcitatiōe corpoꝝ mortuoꝝ. xiij
De ſaluatiōe ⁊ ꝯdēnatiōe fo.xiij.
De omnipotentia dei fo.xiiii.
De ſcientia diuina fo.xv.
Ꝙ deo nichil occultum. fo.xvi.
Ꝙ omnia creaturaꝝ facta deus agnoſcit. fo.xvij.
Ꝙ deus omnium et quantitatem et numerum nouit fo.xvij.
De veritate diuina fo.xviij.
De diuini operis veritate fo.xix.
De via ſaluationis fo.xx.
De vera vita fo.xx.
De bonitate diuina fo.xxi.
Ꝙ dei bonitas ī cūctis eluceſcit. xxij.
Ꝙ omne bonū a diuina bonitate ꝓcedit. fo.xxij.
De creatione fo.xxiij.
De creatiōe materie ꝑme. fo.xxiiij.
De creatione firmamenti. fo.xxv.
De creatione elemētoꝝ fo.xxvi.
De creatione metalloꝝ. fo.xxvi.
De creatione vegetabiliū. xxvij.
De creatione animaliū fo.xxviij.
De creatione angelorū fo.xxix.
De ordinatione diuina fo.xxx.
De ordinatōe hūani corporis. fo.xxx.
De potētia vegetatiua eiuſdē. fo.xxxi.
De ſenſitiua potentia fo.xxxij.
De potentia imaginatiua fo.xxxiij.
De potentia rationali fo.xxxiiij.
De potentia motiua fo.xxxv.
De duabus intentionibus fo.xxxvi.
De duobus homis motibꝰ. fo.xxxvi.
De volūtate ⁊ ptāte homis. fo.xxxvij.
De electiōe veritatis vl' falſitatis. xxxviij
De electione boni vel mali. fo.xxxix.
De duobus meritis glie ſcʒ ⁊ pene. xl.
De libera voluntate fo.xli.
Ꝙ oīa bona a deo manant xlij.
Ꝙ nullum malum a deo. fo.xliij.
De ſalutifera ieſu xp̄i incarnatōe. xliij.
De glorioſiſſima eiuſdē paſſiōe. xlv.
De reuelatione glorie aut pene alterius vite. fo.xlv.
De via paradyſi. xlvi.
De die iudicij fo.xlvij.
De altero ſeculo fo.xlviij.
De natura humana fo.xlix.
De pcti originalis deletione. fo.l.
De humane ſtirpis recreatione. fo.l.
De volūtate diuina fo.lj.
Ꝙ neqꝫ peccatum neqꝫ culpa a diuina voluntate. fo.lij.
Ꝙ chriſtꝰ verꝰ deꝰ ⁊ verus homo. liij.
De diuino dominio. fo.liiij.
Ꝙ deus vniuerſoꝝ dñs. lv.
Ꝙ deus/noſter dñs. fo.lvi.
De diuina ſapientia fo.lvij.
Ꝙ deꝰ in omnibus ſapiens lvij.
Ꝙ diuina ſapientia bonū a malo elicit. lviij.
De diuina iuſticia lix.
Ꝙ deꝰ angelis ⁊ demonibꝰ iuſtꝰ. lx.
Ꝙ deꝰ diuiti ⁊ egeno iuſtus. lxj.
Ꝙ deus iniuriā inferenti: ⁊ ea affecto iuſtus. fo.lxj.
De iuſto dei iudicio in bonos et malos. fo.lxij.
De iuſticia dei in catholicos ⁊ infideles. lxiij.
De largitate diña. fo.lxiiij.
Ꝙ deꝰ homini largus eſt lxv.
De bonis temporalibus. lxvj.
De ſēp bñdicta chriſti hūanitate. lxvj.
De gloria paradyſi. fo.lxvij.
De diuino auxilio. fo.lxviij.
De elemoſynarū erogatione lxix
Ꝙ deus homines adiuuat. lxx.
Ꝙ deus penitētes nō deſtituit. lxxj.
De veneranda ſaluatoris noſtri humilitate. fo.lxxij.
De hūilitate chriſti ī hoc mūdo. lxxiij.
De verboꝝ chriſti hūilitate. lxxiij.
De hūilitate eiuſdē ī paſſiōe. lxxiiij.
De ſacrificijs ⁊ oblatiōibꝰ. lxxv.
De oratione. fo.lxxvj.
De miſericordia diuina. lxxvij.
De pia dei inuocatione lxxviij
Ꝙ deꝰ nobis miſericors eſt. lxxix.
De ꝯfidētibꝰ ī diña miſicordia. lxxix.
De eterna paradyſi glia. lxxx.
De gloria beatorū in humanitate chriſti. fo.lxxxi.
De ſupceleſtiū beatitudīe. lxxxij.
De diuina pfectione lxxxiij
Ꝙ deus in oībꝰ pfectiſſimus. lxxxiiij.
Ꝙ humana perfectio a diuina pendet. fo.lxxxiiij.
De amico et amato. lxxxvj.

¶ Finis.

¶ Deo rerum omniū cōditori gratie.